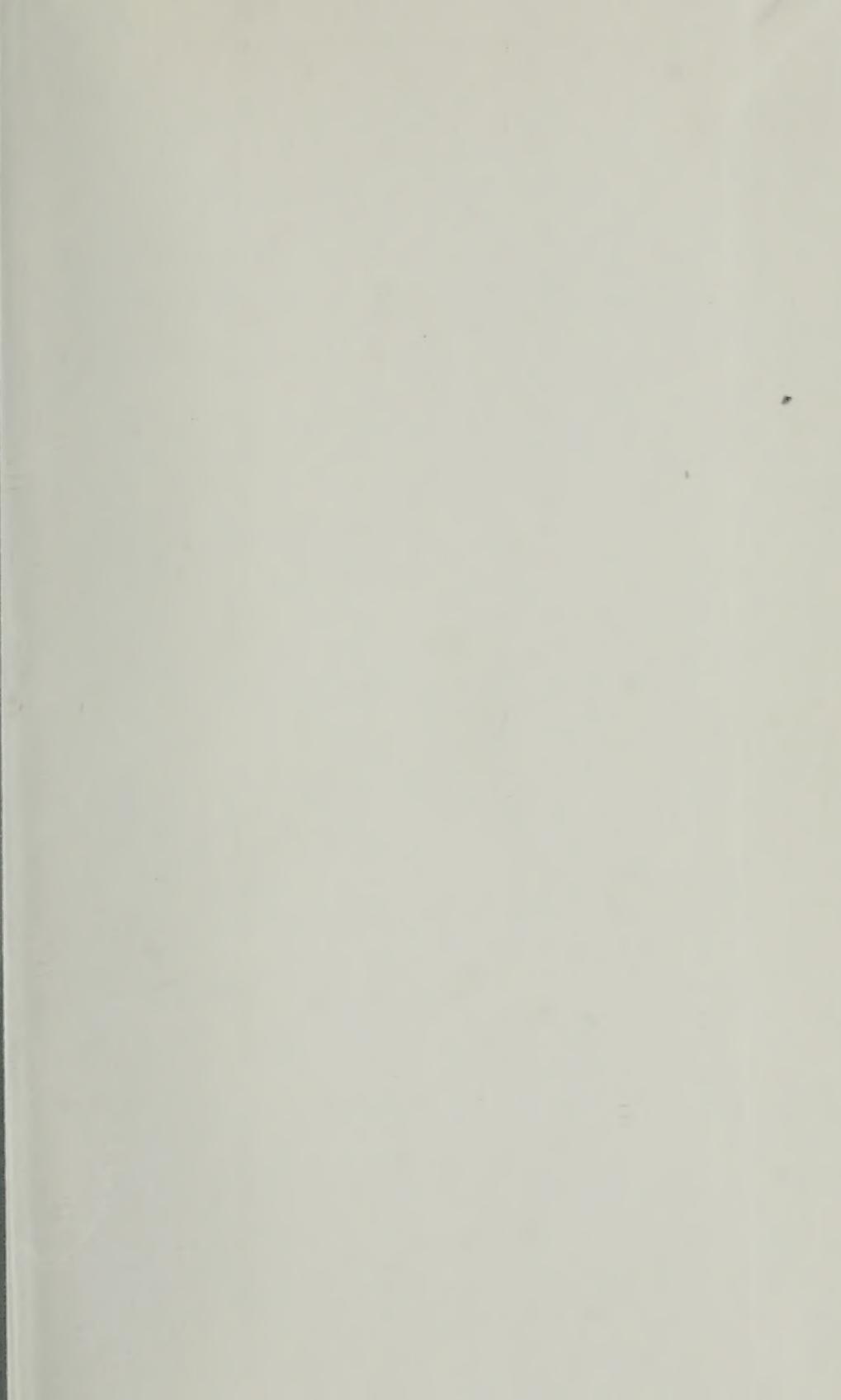

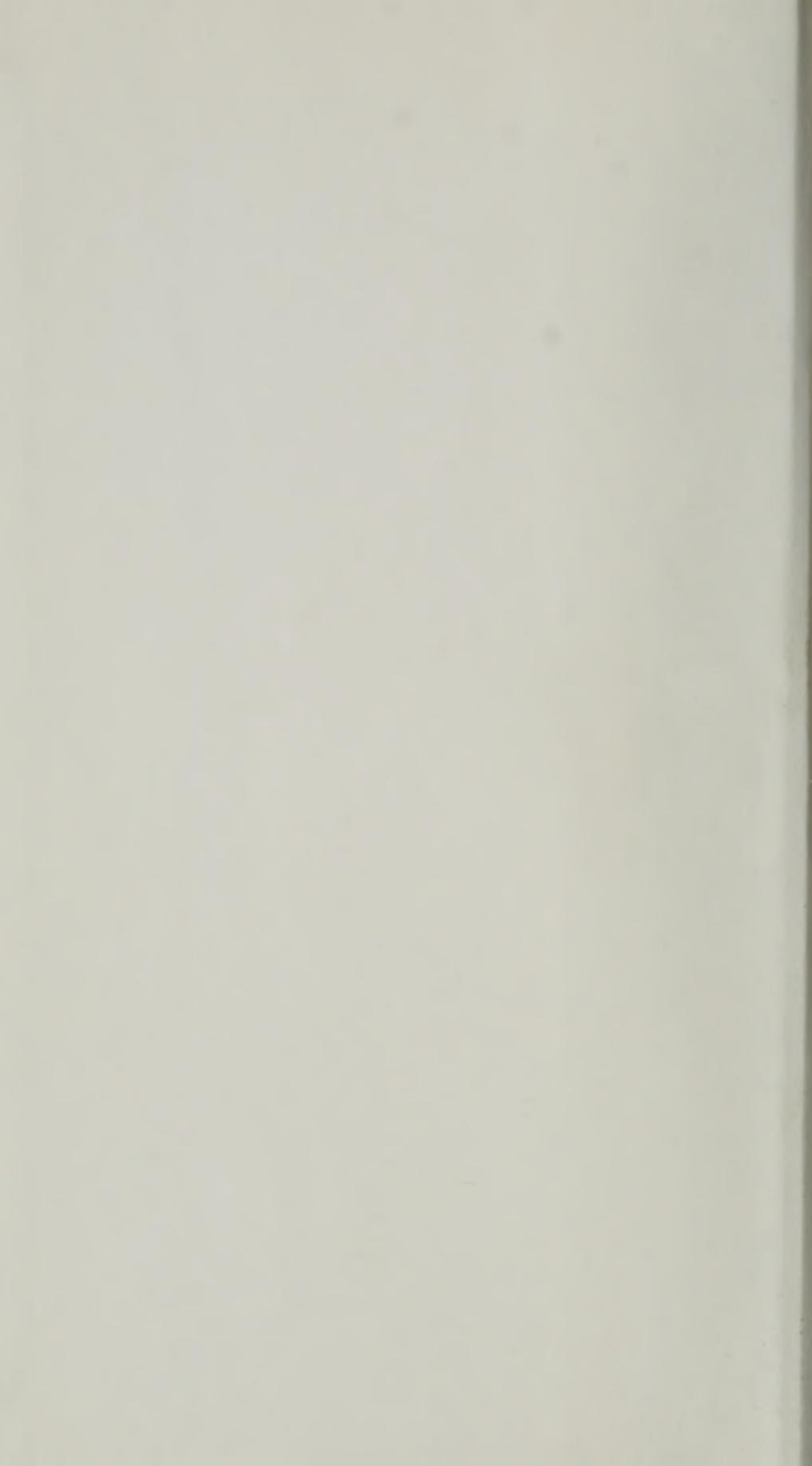

31761 03988 2071

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Gr
667pM

HIPPONIUS, SAINT, B.P.

(ΩΡΙΓΕΝΟΤΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕΝΑ

Η

41

ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ.)

O R I G E N I S

PHILOSOPHUMENA

SIVE

OMNIUM HÆRESIUM REFUTATIO.

E CODICE PARISINO

NUNC PRIMUM EDIDIT

EMMANUEL MILLER.

OXONII:

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCLI.

~~5545~~
719100
~~30~~

6

ABELI VILLEMAIN

LITERARUM IN GALLIA

STATORI

CUJUS PROVIDENTIA

QUUM COMPLURA ALIA TUM HOC QUOQUE

IN SIGNE ANTIQUITATIS MONUMENTUM

IN LUCEM SUNT REVOCATA

MEMOR GRATUSQUE

D. D. D.

EMMANUEL MILLER.

PRÆFATIO.

CODICUM anno 1842 ex Græcia allatorum a *Mynoïde Myna*, publicis auspiciis thesauros ejusmodi exploratum misso, unus neglectus ac fere despectus est a viris eruditis qui depositos eos penes Summum Moderatorem Institutionis Publicæ examinabant. Indicabatur ille in recensu Monitori Universali inserto die 5 Januarii 1844 a meque alibi^a repetito, his verbis : “Manuscrit en papier de coton, du XIVe siècle, contenant une réfutation de toutes les hérésies. Cet ouvrage, d'un auteur anonyme, est divisé en dix livres ; mais les trois premiers manquent ainsi que la fin.”

Codicibus illis (præter paucos quos sibi servavit Mynoïdes Mynas : Babrii apographum, Galeni Dialecticam ab ipso editam a. 1844, et Philostrati Gymnasticam jam, ut videtur, integrum) in Bibliothecam tum Regiam illatis, mihi provincia data est ut Supplematorum Catalogo illorum recensum notitiamque concisam adjicerem. Ibi eum de quo verba facere instituimus codicem sic relatum habes : “CCCCLIV. Codex bombycinus ex Græcia a *Myna* allatus, quo continetur anonymi

^a Revue de Bibliographie Analytique, 1844, p. 91.

sive potius Origenis Refutatio omnium haeresium decem libris divisa. Tres priores libri et initium quarti desiderantur. Is codex, Michaelis manu, seculo decimo quarto exaratus videtur." Nec satis mirari queo, ex tanta doctorum hominum frequentia, qui quotidie codices nostros versant, neminem illius inspicendi cupiditatem incessisse. Vel primum folium, in quo de Chaldaeorum astrologia secundum Sextum philosophum Scepticum disseritur, perlectum ad cognoscenda cætera unumquemque invitasset. Ita mihi reicta est thesauri hujus, non inventio, sed *ἀνακάλυψις*, thesauri inquam quem cum Babrio, poëta elegantissimo, jam omnes inter opima spolia numerabunt a *Mynoïde Myna* barbaræ tenebris erepta.

Est hic codex bombycinus, quadrata forma, foliorum 137, satis diligenter exaratus ineunte, ut videtur, seculo XIV a Michaeli quodam, qui subscrispsit: Χερσὶ Μιχαὴλ ἡδὲ βίβλος τελέθει γραφεῖσα. Insunt septem libri postremi operis ab Origene scripti, quod penitus deperditum habebatur, postquam primus liber *Φιλοσοφουμένων* inscriptus inde fuerat avulsus. Ejus libri fine quum promittat auctor se veterum philosophorum sententias et doctrinæ systemata explicaturum, duobus minimum libris constitisse hoc opus apparebat. Jam hujus codicis beneficio ORIGENIANI OPERIS OCTO LIBROS possidemus, si paucas lacunas quarti libri initio et versus finem decimi excipias. Secundus tantummodo atque tertius, ex decem librorum opere, adhuc sunt in deperditis; atque adeo dudum illos prorsus periisse nec quicquam relictum esse spei olim inveniendorum, ex nostro codice intelligi posse videtur. Nimirum vel illo tempore quo integer erat priores tres libros ab illo

abfuisse sic equidem colligo. Scriptus est quaterniobus octona folia complectentibus septemdecim, quorum priores novem litteris simpliciter indicantur, ceteri vocibus δέκατον, ἑνδέκατον etc. Horum indiciorum primum Γ cernitur in folio 13; folio 5 Arabicā cifra satis antiqua scriptum “2”: absunt igitur folia quattuor, procul dubio quarti libri cuius superstes folium primum in media disputatione versatur, ita ut aliquantum paginarum numerum præcessisse oporteat. Certum est igitur et indubitatum, amanuensem nostri codicis non habuisse libros præcedentes. Exemplar autem hic illuc per vetustatem male habitum ab ipso exscriptum esse ostendit spatiolis vacuis quæ compluribus in locis reliquit. Post folium 132 intercederunt folia quædam, quorum unum in fine codicis habetur (fol. 137) a nobisque suo loco restitutum est. Origenianum opus excipiunt in fol. 135 *recto* inania quædam ac levia astrologici argumenti.

Origenes ipse testatum reliquit talem ab se institutam esse operis *oīkōrōμiār*, ut primis quattuor libris exponeret et judicaret veterum philosophorum ejusque sectæ placita; subsequentibus libris quinque ostenderet Gnosticos et Hæresiarchas non ex doctrina Christi sed ex Paganis philosophis hausisse dogmata sua, qua demonstratione a Christi nomine segregantur; decimo denique libro singula operis capita paucis reperteret, in modum epitomes, et veritatis, qualem ipse concipiebat, delineatione post errores refutatos lectorem confirmaret. Hinc intelligitur duplex qui traditur titulus: Φιλοσοφούμενα ἡ Κατὰ πατῶν αἱρέσεων ἐλεγχός. Atque in nostro quoque codice quarto libro subserbitur Φιλοσοφουμένων δ βιβλίον, ut vel hinc appareat

primum librum Φιλοσοφουμένων jam olim cognitum sane ac vere esse exordium *Refutationis hæresium omnium.*

Atqui hic ipse liber primus ab nonnullis magna auctoritate viris Origeni est abjudicatus. Quanquam nunc quidem totius operis parte maxima tenebris feliciter crepta vix ulla superest de auctore dubitatio, perstrin-gamus tamen a nonnullis, Huetio præsertim, inde ductum argumentum, quod in proœmio Origenes sese *Apostolorum successorem* ferret, quum nunquam sit consecratus episcopus, quibus solis honorifica illa appellatio conveniret. Relegatur velim locus ille, pag. 3, lin. 63, neque dubito quin statim intelligas in universum loqui, non de se ipso Origenem, cui præterea sacerdotium legitime collatum fuerat Cæsareæ, quanquam acriter resistente Demetrio. Sed ne hoc quidem necessarium est ut urgeatur, esse eum utpote sacerdotem quodammodo *Apostolorum successorem*: quum in eodem illo loco ἀρχιερατείας vocabulo Origenes utatur tanquam opposito Judæorum ἀρχιερατείᾳ; nec qui hoc sensu de nostra ἀρχιερατείᾳ loquitur, opus est ut ipse quoque sit archiepiscopus. Apparet quam infirmum sit argumentum hoc negativum; positiva autem prorsus de conjectura petita sunt, quibus alii *Didymo Alexandrino*, alii *Aetio*, alii *S. Hippolyto*, alii *S. Epiphanio* attribuerunt Φιλοσοφούμενα, ac vel ipsi *S. Irenæo*, cuius Patris in nostris satis longum legitur excerptum. Quas conjecturas nunc si excutere aggredieremur, lectores nobis ὕδωρ εἰς θάλασσαν occinerent.

Jam supra demonstravimus libros septem quos luci damus, post intervallum continuare librum Φιλοσοφουμένων, qui titulus in quarti libri fine est repetitus. Hac

re explanata, si in quacumque *continui* operis parte agnoscamus verum et genuinum Origenem, ab ipso scriptos esse decem libros certe demonstratum erit. Statim sese offert S. Callixti Primi martyrium, quod libro IX auctor narrat ut brevi tempore consummatum postquam ipse Romæ egerit: constat autem Origenem in ea urbe annos aliquot commoratum esse pontifice maximo Zephyrino (eius frequens mentio in illa narratione), quem Callixtus in pontificio munere anno 217 cepit. Hoc Origenis loco nunc prolati simul constitui potest *Fusciani Romæ præfecti* ætas, quem anno 178 per conjecturam assignaverat Corsinius^b, quum jam intelligatur fuisse anni 222. Quam narrationem satis longam sigillatim persequentes multa exhibere possemus indicia Origenis certissima. nisi inutiliter sanc hic repeterentur quæ in alio loco hujus ipsius voluminis plene leguntur. Ipse etiam ille qui codicem scripsit, Origenianum se opus exarare sciebat: nam ubi philosophorum aut Gnosticorum placita enarrantur, ille ubique fere rubricatis litteris, aliquoties atris in margine adjecit nomen ejus cuius sententiae in textu referuntur; tandemque ubi ad illam veritatis Christianæ professionem ventum est qua opus terminatur, in margine ponit Ὡριγένης καὶ Ὡριγένεως δόξα (cf. p. 331), quanquam in textu non legitur. Non solum igitur re ipsa intelligitur opus nos possidere Origenianum, sed etiam habitum et lectum fuisse pro Origeniano, scribae testimonio constat. Quid quod in epistola ab Eusebio inserta Historia Eccl. VI. cap. 19, Origenes scripsit: ἐπεὶ δὲ . . . προσήσαν ὅτε μὲν αἱρετικοὶ,

^b *Præfект. Urbis. Pisis*, 1763, in 4º. p. 87.

ὅτε δὲ ἀπὸ τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ, ἔδοξεν ἐξετάσαι τά τε τῶν αἰρετικῶν δόγματα καὶ τὰ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων περὶ τῆς ἀληθείας λέγειν ἐπαγγελλόμενα, nonne est argumentum hujus operis ipsa Origenis manu delineatum? Ut sane supersedere possumus examini professionis Fidei Origenianaæ in fine positæ, an cum ceteris ejus scriptis et narrationibus aliorum consentiat: quale examen nemo nescit quot paginas sit sine ulla necessitate absumpturum. Neque Lemoynii quæstiones de libro Περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας^c (quem commemorat Origenes p. 334, 79) excutiamus; nam quod ille edidit fragmentum et S. Hippolyto tribuit, nihil continet eorum quæ in loco allato respxerit Origenes. Multo plures vero quæstiones et fructuosiores in historia, in philosophia, in litteris excitant ipsi quos edimus libri septem: quibus de quæstionibus aptiore loco quam in editione principe tractabimus, libro quem Gallice scribendum paramus de insigni hoc et ad omne litterarum genus utilissimo Origenis opere.

Animus erat primum in principe hac editione codicem ita repræsentare uti scriptus est, emendatione omni in inferiorem marginem relegata. Verum tam frequentes insunt librariorum aberrationes, ut ejusmodi textus sæpiissime inhibuisset lectorem et perpetua quadam molestia fatigasset. Præterea in illis locis ubi Origenes Sextum Empiricum, Platonem, Josephum, S. Irenæum, alios ad verbum fere repetit, perspicue cognosci poterat quot et quanta vitia hoc opus per evidentem incuriam librariorum traxerat. Potius igitur

^c De hujus operis auctore cf. Photii Biblioth. cod. XLVIII.

et consultius visum est lectorum nostrorum commo-
ditati prospicere quantum quidem sine ulla temeritatis
culpa fieri poterat. Ubiunque sententia restitueba-
tur levi mutatione atque tali qualem palæographiæ
leges et mos librariorum ubique admittunt, emendatam
et necessariam scripturam haud cunctanter in textu
posuimus, inferius indicata codicis lectione, ita quidem
ut vel vitiosissima et ex aperto lapsu orta nusquam
præteriremus. At ubicumque dubitandi locus esse
videbatur, conjecturam nostram in annotatione critica
protulimus. Experti autem sumus in scriptore quem
primus in lucem emittas vel postrema legenti speci-
mina novas subinde nasci emendationes. Quapropter
diutius penes nos cohibere voluissemus libros novis
usque curis relegendos, nisi Delegati Typographei Aca-
demiae Oxoniensis, Egregii Viri et bonis litteris sapi-
enter promovendis nati, orbem litterarium hoc Origenis
opere nimis diu occultato quantocius donare voluis-
sent. Primum librum, ut par erat, præmisimus juxta
magnam editionem Patris Delarue, excepta annota-
tione ad rem criticam spectante. Eundem fere modum
in ceteris quoque tenuimus, quæcumque ad explica-
tionem pertinerent et ad infinitas illas quæstiones
historicas, philosophicas, litterarias undecumque in his
pullulantes, hæc omnia, quemadmodum dixi, alio loco
aptiori reservantes.

Tu vero, Benigne Lector, de pretiosissimo opere
Origeniano post tot sæcula feliciter in lucem producto,
præter Reverendos Viros Delegatos Typographei Aca-
demiae Oxoniensis, grates habebis viro ingeniosissimo,
qui Summam apud nos Rem Scholasticam sapienter
moderatus per totam Europam monumenta vetera vel

conquiri vel catalogis recenseri jussit, Abeli Villemain,
et felici codicis repertori, *Mynoïdæ Mynaæ*; nostram
denique qualemque operam petimus ut aequi boni-
que consulas.

Scribebam Parisiis Kalendis Decembris MDCCCL.

EMMANUEL MILLER.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α'.

ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἰρέσεων
ἔλεγχον.

Τίνα τὰ δόξαντα τοῖς φυσικοῖς φιλοσόφοις, καὶ τίνες
οὗτοι· καὶ τίνα τὰ τοῖς ἡθικοῖς, καὶ τίνες οὗτοι, καὶ τίνα
τὰ τοῖς διαλεκτικοῖς, καὶ τίνες οἱ διαλεκτικοί. 5

Φυσικοὶ μὲν οὖν Θαλῆς, Πυθαγόρας, Ἐμπεδοκλῆς,
Ἡράκλειτος, Ἀναξίμανδρος, Ἀναξιμένης, Ἀναξαγό-
ρας, Ἀρχέλαος, Παρμενίδης, Λεύκιππος, Δημόκριτος,
Ξενοφάνης, Ἔκφαντος, Ἰππων.

Ἡθικοὶ, Σωκράτης Ἀρχελάου μαθητὴς τοῦ φυσικοῦ, το
Πλάτων Σωκράτους μαθητής· οὗτος τὰς τρεῖς φιλοσοφίας
ἔμιξεν.

Διαλεκτικοὶ, Ἀριστοτέλης Πλάτωνος μαθητής· οὗτος
τὴν διαλεκτικὴν συνεστήσατο.

Στωϊκοὶ δὲ, Χρύσιππος, Ζήνων· Ἐπίκουρος δὲ σχε- 15

Codd. Medic. et Barberinus
habent hanc inscriptionem: Ὡρι-
γένους φιλοσοφούμενων. Ottob. in
textu: Ὡριγένους κατὰ πασῶν αἰρέ-
σεων ἔλεγχοι. Ad marginem vero:
Ὀριγένους φιλοσοφούμενων. In ms.
Taurinensi titulus est Ὡριγένους

πάντιμα τοῦ σοφωτάτου.

3. φυσικοῖς om. Cod. Medic.,
alia manu scriptum super φιλοσό-
φοις.

Ib. φιλοσόφοις om. Barb., Ottob.

11. Edebatur Σωκράτου.

δὸν ἐναντίαν δόξαν πᾶσιν ἐπεχείρησεν. Πύρρων ὁ Ἀκαδήμειος· οὗτος ἀκαταληφίαν τῶν πάντων λέγει· Βραχμᾶνες οἱ ἐν Ἰνδοῖς, Δρυΐδαι οἱ ἐν Κελτοῖς, καὶ Ἡσίοδος.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

20

Οὐδένα μῦθον τῶν παρ' Ἕλλησιν ὡνομασμένων παραιτητέον. Πιστὰ γὰρ καὶ τὰ ἀσύστατα αὐτῶν δόγματα ἥγητέον, διὰ τὴν ὑπερβύλλουσαν τῶν αἰρετικῶν μαινίαν, οἱ διὰ τοῦ σιωπῆν ἀποκρύπτειν τε τὰ ἄρρητα ἐμπόνων μυστήρια, ἐνομίσθησαν πολλοῖς θεὸν σέβειν, ὃν καὶ²⁵ πάλαι μετρίως τὰ δόγματα ἔξεθέμεθα, οὐ κατὰ λεπτὸν ἐπιδείξαντες, ἀλλὰ ἀδρομερῶς ἐλέγχαντες, μὴ ἀνάξιον ἥγησάμενοι τὰ ἄρρητα αὐτῶν εἰς φῶς ἄγειν, ὅπως δι' αἰνιγμάτων ἡμῶν ἐκθεμένων τὰ δόξαντα αὐτοῖς αἰσχυνθέντες, μήποτε καὶ τὰ ἄρρητα ἔξειπόντες ἀθέους ἐπι-³⁰ δείξωμεν, παύσωνται τι τῆς ἀλογίστου γνώμης καὶ ἀθεμίτου ἐπιχειρήσεως. Ἄλλ' ἐπεὶ ὄρῳ μὴ δυσωπουμένους αὐτοὺς τὴν ἡμετέραν ἐπιείκειαν μήτε λογιζομένους, ὡς θεὸς μακροθυμεῖ ὑπ' αὐτῶν βλασφημούμενος, ὅπως ἢ αἰδεσθέντες μετανοήσωσιν, ἢ ἐπιμείναντες δι-³⁵ καίως κριθῶσι, βιασθεὶς πρόειμι, δείξων αὐτῶν τὰ ἀπόρρητα μυστήρια, ἢ τοῖς μυουμένοις μετὰ μεγάλης ἀξιοπιστίας παραδιδόσαιν, οὐ πρότερον ὁμολογήσαντες, εἰ μὴ τὸν τοιοῦτον δουλώσωνται χρόνῳ ἀνακρεμάσαντες καὶ βλάσφημον πρὸς τὸν ὄντως Θεὸν κατασκευάσαντες,⁴⁰ καὶ πειρεγίᾳ γλιχόμενον τῆς ἐπαγγελίας ἴδωσι· καὶ τότε δοκιμάσαντες δέσμιον εἶναι τῆς ἀμαρτίας, μυοῦσι,

17. ὁ Ἀκαδήμειος de conj. ὁ Κα-
δήμιος Ottob. Med. Καδίμιος Taur.
Edebatur ὁ Ἀκάδημος.

27. μὴ ἀν ἄξιον codices depravate.

31. τῆς ἀθεμίτου γνώμης καὶ ἀλό-
γου ἐπιχειρήσεως. Taur.
39. χρόνον Medic.

τὸ τέλειον τῶν κακῶν παριδιδόντες, ὄρκοις δίγιαντες,
μήτε ἔξειπεν, μήτε τῷ τυχόντι μεταδοῦναι, εἰ μὴ ὁμοίως
δουλωθείη· οὐδὲ μόνου παραδοθέντος, οὐκ ἔτι ὄρκος ἀναγ- 45
καῖος ἦν. Ὁ γὰρ ὑπομείνας παθεῖν καὶ παραλαβεῖν τὰ
τέλεια αὐτῶν μυστήρια, ίκανῶς αὐτῷ τῷ ἔργῳ πρός τε
τὴν ἴδιαν συνείδησιν καὶ πρὸς τὸ ἐτέροις μὴ ἔξειπεν
ἔσται δεδεμένος. Εἰ γὰρ ἔξείποι τινὶ ἀνθρώπων τὸ τοι-
οῦτον ἀνόμημα, οὔτε ἐν ἀνθρώποις λογισθήσεται, οὔτε 50
τὸ φῶς ὥρᾶν ἄξιος ἡγηθήσεται, ἢ καὶ ἄλογα ὅντα τοι-
οῦτον ἀνόμημα οὐκ ἐπιχειρεῖ, καθὼς ἐν τοῖς τόποις γενό-
μενοι ἐροῦμεν. Ἀλλ' ἐπεὶ ἀναγκάζει ἡμᾶς ὁ λόγος εἰς
μέγαν βυθὸν διηγήσεως ἐπιβῆναι, οὐχ ἡγούμεθα σιγᾶν,
ἄλλὰ τὰ πάντων δόγματα κατὰ λεπτὸν ἐκθέμενοι, οὐδὲν 55
σιωπήσομεν. Δοκεῖ δὲ, εἰ καὶ μακρότερος ἔσται λόγος,
μὴ καμεῖν. Οὐδὲ γὰρ μικράν τινα βοήθειαν τῷ τῷ
ἀνθρώπων βίῳ καταλείψομεν, πρὸς τὸ μηκέτι πλανᾶ-
σθαι, φανερῶς πάντων ὥρώντων τὰ κρύφια αὐτῶν καὶ
ἄρρητα ὄργια, ἢ ταμενόμενοι μόνοις τοῖς μύσταις παρα- 60
διδόασιν. Ταῦτα δὲ ἔτερος οὐκ ἐλέγξει, ἢ τὸ ἐν ἐκκλη-
σίᾳ παραδοθὲν ἄγιον πνεῦμα, οὗ τυχόντες πρότεροι οἱ
ἀπόστολοι μετέδοσαν τοῖς ὥρθῶς πεπιστευκόσιν. ὃν
ἡμεῖς διάδοχοι τυγχάνοντες, τῆς τε αὐτῆς χάριτος μετέ-
χοντες, ἀρχιερατείας τε καὶ διδασκαλίας καὶ φρουροὶ 65
τῆς ἐκκλησίας λελογισμένοι, οὐκ ὀφθαλμῷ νυστάξομεν,
οὐδὲ λόγον ὥρθὸν σιωπῶμεν. Ἀλλ' οὐδὲ πάσῃ ψυχῇ
καὶ σώματι ἔργαζόμενοι κάμνομεν ἄξια ἀξίως θεῷ τῷ
εὐεργέτῃ ἀνταποδιδόναι πειρώμενοι, καὶ οὐδὲ οὕτως κατ'

44. τοίτε τῷ τυχόντι Barb. et Ottob.

47. ίκανόν Barber. et Taur.
ικανά Ottob.

51. Sancroftus ex conj. legit
ὅτι καὶ.

66. Richterus Observ. Crit. p.

77 mavult νυστάξομεν.

67. οὐδὲ λόγον ὥρους σιωπῶμεν.
Taur. et Ottob., qui voluisse vi-
dentur λόγους ὥρους σ.

ἀξίαν ἀμειβόμενοι, πλὴν ἐν ὅις πεπιστεύμεθα μὴ ἄτο-⁷⁰
 νοῦντες, ἀλλὰ τοῦ ἴδιου καιροῦ τὰ μέτρα ἐπιτελοῦντες,
 καὶ ὅσα παρέξει τὸ ἅγιον πνεῦμα, πᾶσιν ἀφθόνως κοι-
 νωνοῦντες· οὐ μόνον ἀλλότρια δι’ ἐλέγχου εἰς φιλερὸν
 ἔγοντες, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἡ ἀλήθεια ὑπὸ τῆς τοῦ πατρὸς
 χάριτος παραλαβοῦσα ἀνθρώποις διηκόνησε, ταῦτα καὶ⁷⁵
 διὰ λόγου σημειούμενοι, καὶ διὰ γραμμάτων ἐμμάρτυρα
 σημειούμενοι, ἀνεπαισχύντως κηρύσσομεν. "Ινα οὖν κα-
 θὼς φθάσαντες εἴπομεν, ἀθέous αὐτοὺς ἐπιδείξωμεν, καὶ
 κατὰ γνώμην, καὶ κατὰ τρόπον, καὶ κατὰ ἔργον· ὅθεν
 τε τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῖς γεγένηται, καὶ ὅτι μηθὲν ἔξ⁸⁰
 ἀγίων γραφῶν λαβόντες ταῦτα ἐπεχείρησαν, ἢ τιος
 ἀγίου διαδοχὴν φυλάξαντες ἐπὶ ταῦτα ὥρμησαν· ἀλλ’
 ἔστιν αὐτοῖς τὰ δοξαζόμενα ἀρχὴν μὲν ἐκ τῆς Ἑλλήνων
 σοφίας λαβόντα, ἐκ δογμάτων φιλοσοφουμένων καὶ
 μυστηρίων ἐπικεχειρημένων, καὶ ἀστρολόγων ρεμβομέ-⁸⁵
 νων. Δοκεῖ οὖν πρότερον ἐκθεμένους τὰ δόξαντα τοῖς
 τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφοις, ἐπιδείξαι τοῖς ἐντυγχάνου-
 σιν ὅντα τούτων παλαιότερα καὶ πρὸς τὸ θεῖον σεμνό-
 τερα· ἔπειτα συμβαλεῖν ἐκάστην αἱρεσιν ἐκάστῳ, ὡς
 τούτοις τοῖς ἐπιχειρήμασιν ἐπιλαβόμενος ὁ πρωτοστάτης⁹⁰
 τῆς αἱρέσεως ἐπλεονέκτησε λαβόμενος τὰς ἀρχὰς καὶ ἐκ
 τούτων ἐπὶ τὰ χείρονα ὀριηθεὶς δόγμα συνεστήσατο.
 "Εστι μὲν οὖν πόνου μεστὸν τὸ ἐπιχειρούμενον, καὶ πολ-
 λῆς δεόμενον ἱστορίας. Ἀλλὰ οὐκ ἐνδεήσομεν, ὕστερον
 γὰρ εὑφρανεῖ ὡς ἀθλητὴν μετὰ πολλοῦ πόνου στεφάνου⁹⁵
 τυχόντα, ἢ ἔμπορον μετὰ μέγαν θαλάσσης σάλον κερ-
 δάναντα, ἢ γεωργὸν μετὰ ἴδρωτα προσώπου καρπῶν
 ἀπολαύσαντα, ἢ προφήτην μετὰ ὀνειδισμοὺς καὶ ὕβρεις
 ὀρῶντα τὰ λαληθέντα ἀποβαίνοντα. Ἐρξάμενοι τοίνυν

έροῦμεν, τίνες οἱ παρ' Ἑλλησι πρῶτον φιλοσοφίαν, ^ι φυσικὴν ἐπιδείξαντες. Τούτων γὰρ μάλιστα γεγένηνται κλεψιλόγοι οἱ τῶν αἰρέσεων πρωτοστατήσαντες, ώς μετέπειτα ἐν τῇ πρὸς ἀλληλους συμβολῇ ἐπιδείξομεν. Ἐκάστῳ δὲ τῶν προαρξαμένων τὰ ἴδια ἀποδίδοντες, γυ- ⁵ μοὺς καὶ ἀσχήμονας τοὺς αἰρεσιάρχας προστήσομεν.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ
ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ.

Λέγεται Θαλῆν τὸν Μιλήσιον ἔνα τῶν ἐπτὰ σοφῶν πρῶτον ἐπικεχειρηκέναι φιλοσοφίαν φυσικήν. Οὗτος ἔφη ¹⁰ ἀρχὴν τοῦ παντὸς εἶναι καὶ τέλος τι ὑδωρ. Ἐκ γὰρ αὐτοῦ τὰ πάντα συνίστασθαι, πηγνυμένου καὶ πάλιν διανιεμένου, ἐπιφέρεσθαί τε αὐτῷ τὰ πάντα. Ἀφ' οὖν καὶ σεισμοὺς καὶ πνευμάτων στροφὰς καὶ ἀέρων κινήσεις, καὶ τὰ πάντα φύεσθαί τε καὶ ῥέν τῇ τοῦ πρώτου ἀρχηγοῦ ¹⁵ τῆς γενέσεως αὐτῶν φύσει συμφερόμενα. Θεὸν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ μήτ' ἀρχὴν μήτε τελευτὴν ἔχον. Οὗτος περὶ τὸν τῶν ἀστρων λόγον καὶ τὴν ζήτησιν ἀσχοληθεὶς, Ἑλλησι ταύτης τῆς μαθήσεως αἴτιος πρῶτος γίγνεται, ὃς ἀποβλέπων πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἄνω ἐπιμελῶς ²⁰ κατανοεῖν λέγων, εἰς φρέαρ ἐνέπεσεν, δὲν ἐγγελῶσά τις θεραπαινὶς, Θράττα τούνομα, ἔφη, τὰ ἐν οὐρανῷ προθυμούμενος ἰδεῖν, τὰ ἐν ποσὶν οὐκ οἶδεν. Ἐγένετο δὲ κατὰ Κροῖσον.

ΠΕΡΙ ΠΤΘΑΓΟΡΟΥ.

"Εστι δὲ καὶ ἑτέρα φιλοσοφία οὐ μακρὰν τῶν αὐτῶν

χρόνων, ἃς ἡρξε Πυθαγόρας, ὃν Σάμιον τινες λέγουσιν.
 ἦν Ἰταλικὴν προσηγόρευσαν διὰ τὸ τὸν Πυθαγόραν φεύ-
 γοντα Πολυκράτην τὸν Σάμιον τύραννον οἰκῆσαι πόλιν
 τῆς Ἰταλίας, κἀκεῖ τὸν βίον πληρῶσαι. Οὖν τὴν αὔρεσιν 30
 οἱ διαδεξάμενοι οὐ πολὺ διήνεγκαν τοῦ αὐτοῦ φρονήμα-
 τος. Καὶ αὐτὸς δὲ περὶ φυσικῶν ζητήσας ἔμιξεν ἀστρο-
 νομίαν καὶ γεωμετρίαν καὶ μουσικήν. Καὶ οὕτως μονάδα
 μὲν εἶναι ἀπεφήνατο τὸν θεὸν, ἀριθμοῦ δὲ φύσιν περιέρ-
 γως καταμαθὼν μελῳδεῦν ἔφη τὸν κόσμον καὶ ἀρμονίαν 35
 συγκεῖσθαι, καὶ τῶν ἐπτὰ ἀστρων πρῶτος τὴν κίνησιν
 εἰς ρύθμὸν καὶ μέλος ἤγαγεν. Θαυμάσας δὲ τὴν διοί-
 κησιν τῶν ὅλων, ἡξίωσε τὰ πρῶτα σιγᾶν τοὺς μαθητὰς
 οίονεὶ μύστας τοῦ παντὸς εἰς τὸν κόσμον ἥκοντας.
 εἶτα ἐπειδὴν αὐτοῖς ἵκανῶς παιδείας τῆς τῶν λόγων 40
 δόξῃ μετεῖναι καὶ δυνατῶς περὶ ἀστρων καὶ φύσεως
 φιλοσοφίσωσι, καθαροὺς κρίνας τότε κελεύει φθέγγε-
 σθαι. Οὗτος τοὺς μαθητὰς διεῖλε, καὶ τοὺς μὲν ἐσωτε-
 ρικοὺς, τοὺς δὲ ἐξωτερικοὺς ἐκάλεσεν. Τοῖς δὲ τὰ
 τελεώτερα μαθήματα ἐπίστευε, τοῖς δὲ τὰ μετριώτερα. 45
 ἐφήνατο δὲ καὶ μαγικῆς, ὡς φασι, καὶ φυσιογονικὴν
 αὐτὸς ἐξεύρεν, ἀριθμούς τινας καὶ μέτρα ὑποθέμενος,
 λέγων τὴν ἀρχὴν τῆς ἀριθμητικῆς φιλοσοφίας κατὰ
 σύνθεσιν περιέχειν τόνδε τὸν τρόπον. Ἀριθμὸς γέγονε
 πρῶτος ἀρχὴ, ὅπερ ἐστὶν ἐν, ἀόριστος, ἀκατάληπτος, 50
 ἔχων ἐν ἑαυτῷ πάντας τοὺς ἐπ' ἄπειρον δυναμένους
 ἐλθεῖν ἀριθμοὺς κατὰ τὸ πλῆθος. Τῶν δὲ ἀριθμῶν ἀρχὴ
 γέγονε καθ' ὑπόστασιν ἡ πρώτη μονὰς, ἢτις ἐστὶ μονὰς
 ἄρσην γεννῶσα πατρικῶς πάντας τοὺς ἄλλους ἀριθμούς.
 Δεύτερον ἡ δυὰς θῆλυς ἀριθμὸς, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἄρτιος 55

32. περὶ φύσεως Barb.

33. ἀστέρων Medic.

46. φυσιογνωμονική Barberini.

53. καθ' ὑπόστασιν Codd. Ede-
 batur ὑπόθεσιν ex Med. ubi ὑπό-
 στασιν recentiori m. adscriptum.

ὑπὸ τῶν ἀριθμητικῶν καλεῖται. Τρίτον ἡ τριὰς ἀριθμὸς ἀρσην, οὗτος καὶ περισσὸς ὑπὸ τῶν ἀριθμητικῶν νευομοτέθηται καλεῖσθαι. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἡ τετρὰς θῆλυς ἀριθμὸς, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἄρτιος καλεῖται ὅτι θῆλυς ἐστίν. Γεγόνασιν οὖν οἱ πάντες ἀριθμοὶ ληφθέντες ἀπὸ γένους 60 τέσσαρες. Ἀριθμὸς δ’ ἦν τὸ γένος ἀόριστον. Ἀφ’ ὧν ὁ τέλειος αὐτοῖς συνέστηκεν ἀριθμὸς ἡ δέκα. Τὸ γὰρ ἐν, δύο, τρίᾳ, τέσσαρα, γίνεται δέκα, ἐὰν ἐκάστῳ τῶν ἀριθμῶν φυλάσσηται κατ’ οὐσίαν τὸ οἰκεῖον ὄνομα. Ταύτην ὁ Πυθαγόρας ἔφη ἰερὰν τετρακτύν, πηγὴν ἀεινάου φύ- 65 σεως ως ρίζώματα ἔχουσαν ἐν ἑαυτῇ καὶ ἐκ τούτου τοῦ ἀριθμοῦ πάντας ἔχειν τοὺς ἀριθμοὺς τὴν ἀρχήν. Ὁ γὰρ ἔνδεκα καὶ ὁ δώδεκα καὶ οἱ λοιποὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι ἐκ τοῦ δέκα μετέχουσι. Ταύτης τῆς δέκαδος τοῦ τελείου ἀριθμοῦ τὰ τέσσαρα καλεῖται μέρη, ἀριθμὸς, μόνας, 70 δύναμις, κύβος. Ὡν καὶ ἐπιπλοκαὶ καὶ μίξεις πρὸς γένεσιν αὐξήσεως γίνονται κατὰ φύσιν, τὸν γόνιμον ἀριθμὸν ἀποτελοῦσαι. Ὅταν γὰρ δύναμις αὐτὴν ἔφ’ ἑαυτὴν κυβιστῇ, γέγονε δυναμοδύναμις. Ὅταν δὲ δύναμις ἐπὶ κύβον, δυναμόκυβος, ὅταν δὲ κύβος ἐπὶ κύβον γέγονε, 75 κυβόκυβος· ως γίνεσθαι τοὺς πάντας ἀριθμοὺς ἔξ ὧν ἡ τῶν γενομένων γένεσις γίνεται, ἐπτά· ἀριθμὸν, μονάδα, δύναμιν, κύβον, δυναμοδύναμιν, δυναμόκυβον, κυβόκυβον.

Οὗτος καὶ ψυχὴν ἀθάνατον εἴπει καὶ μετενσωμάτω- 80 σιν διὸ ἔλεγεν ἑαυτὸν πρὸ μὲν τῶν Τρωϊκῶν Θαλλίδην γεγονέναι, ἐν δὲ τοῖς Τρωϊκοῖς Εὔφορβον, μετὰ δὲ ταῦτα Ἐρμότιμον Σάμιον, μεθ’ ὃν Πύρρον Δήλιον, πέμπτον Πυθαγόραν. Διόδωρος δὲ ὁ Ἐρετριεὺς καὶ Ἀριστόξε-

62. Cod. Barb. habet τρίτος ἐπὶ κύβον] Haec desiderantur in omnibus mss. sed sensus postulat pro τέλειος.

75. δυναμόκυβος, ὅταν δὲ κύβος ut restituantur. WOLFIUS.

νος ὁ Μουσικός φασι πρὸς Ζαράταν τὸν Χαλδαῖον ἐλη- 85
 λυθέναι Πυθαγόραν· τὸν δὲ ἐκθέσθαι αὐτῷ δύο εἶναι ἀπ'
 ἀρχῆς τοῖς οὖσιν αἴτια, πατέρα καὶ μητέρα· καὶ πατέρα
 μὲν φῶς, μητέρα δὲ σκότος, τοῦ δὲ φωτὸς μέρη θερμὸν,
 ξηρὸν, κοῦφον, ταχύ· τοῦ δὲ σκότους ψυχρὸν, ύγρὸν,
 βαρὺ, βραδύ· ἐκ δὲ τούτων πάντων τὸν κόσμον συ- 90
 νεστάναι, ἐκ θηλείας καὶ ἄρρενος. Εἶναι δὲ τὸν κόσμον
 φησὶν καὶ μουσικὴν ἀρμονίαν, διὸ καὶ τὸν ἥλιον ποιεῖ-
 σθαι τὴν περίοδον ἐναρμόνιον. Περὶ δὲ τῶν ἐκ γῆς καὶ
 κόσμον γινομένων τάδε φασὶ λέγειν τὸν Ζαράταν· δύο
 δαιμονας εἶναι, τὸν μὲν οὐράνιον, τὸν δὲ χθόνιον· καὶ 95
 τὸν μὲν χθόνιον ἀνιέναι τὴν γένεσιν ἐκ τῆς γῆς· εἶναι δὲ
 ὅδωρ· τὸν δὲ οὐράνιον πῦρ μετέχον τοῦ ἀέρος, θερμὸν
 καὶ ψυχρόν· διὸ καὶ τούτων οὐδὲν ἀναιρεῖν οὐδὲ μιαίνειν
 φησὶ τὴν ψυχήν· ἐστὶ γὰρ ταῦτα οὐσία τῶν πάντων.
 κυάμους δὲ λέγεται παραγγέλλειν μὴ ἐσθίειν, αἴτιᾳ τοῦ 10
 τὸν Ζαράταν εἰρηκέναι κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ σύγκρισιν
 τῶν πάντων συνισταμένης τῆς γῆς ἔτι καὶ συνεσημμέ-
 νης γενέσθαι τὸν κύαμον. Τούτου δὲ τεκμήριόν φησιν,
 εἴ τις καταμασησάμενος λεῖον τὴν κύαμον καταθείη πρὸς 5
 ἥλιον χρόνον τινὰ, τοῦτο γὰρ εὐθέως ἀντιλήψεται,
 προσφέρει ἀνθρωπίνου γόνου ὄδμήν. Σαφέστερον δὲ
 εἶναι καὶ ἔτερον παράδειγμα λέγει, εἰ ἀνθοῦντος τοῦ
 κυάμου λαβόντες τὸν κύαμον καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ καὶ
 καταθέντες εἰς χύτραν, ταύτην τε καταχρίσαντες, εἰς 15
 γῆν κατορύξαιμεν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνακαλύ-
 ψαιμεν, ἴδοιμεν αὐτὸ εἶδος ἔχον τὸ μὲν πρώτον ὡς αἱ-
 σχύνην γυναικὸς, μετὰ δὲ ταῦτα κατανοούμενον παιδίον
 κεφαλὴν συμπεφυκῦναι. Οὗτος ἐν Κρότωνι τῆς Ἰταλίας
 ἄμα τοῖς μαθηταῖς ἐμπυρισθεὶς διεφθάρη. Ἐθος δὲ τοῦτο 15

ἢν παρ' αὐτῷ, ἐπειδὰν προσήει τις μαθητευσόμενος, πι-
πράσκειν τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὸ ἀργύριον κατατιθέναι
ἐσφραγισμένον παρὰ τῷ Πυθαγόρῃ, καὶ ὑπέμεινε σιω-
πῶν, ὅτε μὲν ἔτη τρία, ὅτε δὲ πέντε, καὶ μανθάνειν.
αὐθις δὲ λυθεὶς ἐμίσγετο τοῖς ἑτέροις, καὶ παρέμενε 20
μαθητὴς καὶ συνεισθιάτο ἄμα, εἰ δὲ οὐ, ἀπελάμβανε τὸ
ἴδιον, καὶ ἀπεβάλλετο. Οἱ μὲν οὖν ἐσωτερικὸν ἐκαλοῦντο
Πυθαγόρειοι, οἱ δὲ ἑτεροι Πυθαγορισταί· τῶν δὲ μαθη-
τῶν αὐτοῦ οἱ διαφυγόντες τὸν ἐμπρησμὸν Λύσις ἦν καὶ
Ἄρχιππος, καὶ ὁ τοῦ Πυθαγόρου οἰκέτης Ζάμολξις, ὃς 25
καὶ τοὺς παρὰ Κελτοῖς Δρυῖδας λέγεται διδάξαι φιλο-
σοφεῖν τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν. Τοὺς δὲ ἀριθμοὺς
καὶ τὰ μέτρα παρὰ Αἰγυπτίων φασὶ τὸν Πυθαγόραν
μαθεῖν, ὃς καταπλαγεὶς τῇ τῶν ιερέων ἀξιοπίστῳ καὶ
φαντασιώδει καὶ δυσχέρως ἐξαγορευομένῃ σοφίᾳ, μιμη- 30
σάμενος ὄμοίως καὶ αὐτὸς σιγᾶν προσέταξεν, καὶ ἐν
ἀδύτοις κατάγων ἡρεμεῖν ἐποίει μανθάνοντα.

ΠΕΡΙ ἘΜΠΕΔΟΚΛΕΟΤΣ.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ μετὰ τούτους γενόμενος καὶ περὶ δαι-
μόνων φύσεως εἶπε πολλὰ, ώς ἀναστρέφονται διοι- 35
κοῦντες τὰ κατὰ τὴν γῆν ὄντες πλεῖστοι. Οὗτος τὴν τοῦ
παντὸς ἀρχῆν νεῦκος καὶ φιλίαν ἔφη· καὶ τὸ τῆς μο-
νάδος νοερὸν πῦρ τὸν θεὸν, καὶ συνεστάναι ἐκ πυρὸς τὰ
πάντα, καὶ εἰς πῦρ ἀναλυθήσεσθαι· φῶ σχεδὸν καὶ οἱ
Στωϊκοὶ συντίθενται δόγματι, ἐκπύρωσιν προσδοκῶντες. 40
μάλιστα δὲ πάντων συγκατατίθεται τῇ μετενσωμάτωσει,
οὕτως εἰπών·

"Ητοι μὲν γὰρ ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε
Θαμνός τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἀλὸς ἐμπορος ἵχθυς.

Οὗτος πάσας εἰς πάντα τὰ ζῶα μεταλλάττειν εἶπε τὰς 45

ψυχάς. Καὶ γὰρ ὁ τούτων διδάσκαλος Πυθαγόρας ἔφη ἐαυτὸν Εὔφορβον γεγονέναι τὸν ἐπὶ Ἰλιον στρατεύσαντα, φάσκων ἐπιγίνωσκειν τὴν ἀσπίδα. Ταῦτα μὲν ὁ Ἐμπεδοκλῆς.

ΠΕΡΙ ἩΡΑΚΛΕΙΤΟΥ.

50

Ἡρακλεῖτος δὲ φυσικὸς φιλόσοφος ὁ Ἐφέσιος, τὰ πάντα ἔκλαιεν ἄγγοιαν τοῦ παντὸς βίου καταγινώσκων, καὶ πάντων ἀνθρώπων· ἐλεῶν δὲ τὸν τῶν θιντῶν βίον. αὐτὸν μὲν γὰρ ἔφασκε τὰ πάντα εἰδέναι, τοὺς δὲ ἄλλους ἀνθρώπους οὐδέν. Καὶ αὐτὸς δὲ σχεδὸν σύμφωνα τῷ 55 Ἐμπεδοκλεῖ ἐφθέγξατο, στάσιν καὶ φιλίαν φήσας τῶν ἀπάντων ἀρχὴν εἶναι, καὶ πῦρ νοερὸν τὸν θεὸν, ἐμφέρεσθαι τε τὰ πάντα ἄλλήλοις, καὶ οὐχ ἔστάναι, καὶ ὥσπερ ὁ Ἐμπεδοκλῆς πάντα τὸν καθ' ήμᾶς τόπον ἔφη κακῶν μεστὸν εἶναι, καὶ μέχρι δὲ σελήνης τὰ κακὰ δοθάνειν ἐκ τοῦ περὶ γῆν τόπου ταθέντα, περαιτέρω δὲ μὴ χωρεῖν, ἅτε καθαρωτέρου τοῦ ὑπέρ τὴν σελήνην παντὸς ὄντος τόπου. Οὕτω καὶ τῷ Ἡρακλείτῳ ἔδοξεν.

Μετὰ τούτους ἐγένοντο καὶ ἔτεροι φυσικοὶ, ὧν οὐκ ἀνάγκαιον ἡγησάμεθα τὰς δόξας εἰπεῖν, μηδὲν τῶν προ- 65 ειρημένων ἀπεμφαινούσας. Ἀλλ' ἐπεὶ καθόλου οὐ μικρὰ γεγένηται ἡ σχολὴ, πολλοί τε οἱ μετέπειτα φυσικοὶ ἔξ αὐτῶν γεγένηνται ἄλλοι ἄλλως περὶ φύσεως τοῦ παντὸς διηγούμενοι, καὶ δοκεῖ ἡμῖν τὴν ἀπὸ Πυθαγόρου ἐκθεμένους φιλοσοφίαν κατὰ διαδοχὴν, ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὰ δό- 70 ἔξαντα τοῖς μετὰ Θαλῆν, καὶ ταῦτα ἔξειπόντας ἐλθεῖν ἐπὶ τε τὴν Ἡθικὴν καὶ Λογικὴν φιλοσοφίαν, ὃν ἦρξαν Σωκράτης μὲν Ἡθικῆς, Ἀριστοτέλης δὲ Διαλεκτικῆς.

ΠΕΡΙ ἈΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΤ.

Θαλοῦ τοίνυν Ἀναξίμανδρος γίνεται ἀκροατής.⁷⁵ Ἀναξίμανδρος Πραξιάδου Μιλήσιος. Οὗτος ἀρχὴν ἔφη τῶν ὄντων φύσιν τινὰ τοῦ ἀπείρου, ἐξ ἣς γίνεσθαι τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς κόσμον. Ταύτην δὲ ἀἰδίον εἶναι καὶ ἀγήρω, ἷν καὶ πάντας περιέχειν τοὺς κόσμους. Λέγει δὲ χρόνον ως ὡρισμένης τῆς γενέσεως καὶ τῆς⁸⁰ οὐσίας καὶ τῆς φθορᾶς. Οὗτος μὲν ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον εἴρηκε τῶν ὄντων τὸ ἄπειρον, πρῶτος τοῦνομα καλέσας τῆς ἀρχῆς. Πρὸς δὲ τούτῳ κίνησιν ἀῖδιον εἶναι ἐν ᾧ συμβαίνει γίνεσθαι τοὺς οὐρανούς. Τὴν δὲ γῆν εἶναι μετέωρον ὑπὸ οὐδενὸς κρατουμένην, μένουσαν διὰ τὴν⁸⁵ ὁμοίαν πάντων ἀπόστασιν. Τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς ὑγρὸν στρογγύλον χιόνι λίθῳ παραπλήσιον. Τῶν δὲ ἐπιπέδων φῶ μὲν ἐπιβεβήκαμεν, ὃ δὲ ἀντίθετον ὑπάρχει. Τὰ δὲ ἄστρα γίνεσθαι κύκλον πυρὸς, ἀποκριθέντα τοῦ κατὰ τὸν κόσμον πυρὸς, περιληφθέντα δὲ ὑπὸ ἀέρος. Ἐκπνοὰς⁹⁰ δὲ ὑπάρξαι τόπους τινὰς ἀερώδεις καθ' οὓς φαίνεται τὰ ἄστρα· διὸ καὶ ἐπιφραστομένων τῶν ἐκπνοῶν τὰς ἐκλείψεις γίνεσθαι. Τὴν δὲ σελήνην ποτὲ μὲν πληρουμένην φαίνεσθαι, ποτὲ δὲ μειουμένην κατὰ τὴν τῶν πόρων ἐπίφραξιν ἢ ἄνοιξιν. Εἶναι δὲ τὸν κύκλον τοῦ ἥλιου⁹⁵ ἐπτακαιεικοσιπλασίονα τῆς σελήνης, καὶ ἀνωτάτῳ μὲν εἶναι τὸν ἥλιον, κατωτάτῳ δὲ τοὺς τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κύκλους. Τὰ δὲ ζῷα γίνεσθαι ἐξατμιζόμενα ὑπὸ τοῦ ἥλιου. Τὸν δὲ ἀνθρωπὸν ἐτέρῳ ζῷῳ γεγονέναι, τούτεστιν ἰχθύϊ, παραπλήσιον κατ' ἀρχάς. Ἀνέμους δὲ γίνεσθαι τῶν λεπτοτάτων ἀτμῶν τοῦ ἀέρος ἀποκρινομενῶν, καὶ

84. ἀνθρώπους (pro οὐρανοὺς)
Barb.

85. ὑπὸ μηδενὸς Taur.
87. κιόνι conjecit Delarue.

ὅταν ἀθροισθῶσι κινουμένων, ὑετὸν δὲ ἐκ γῆς ἀναδιδο-
μένης ἐκ τῶν ὑφ' ἥλιου ἀστραπὰς δὲ, ὅταν ἀνεμος ἐμ-
πίπτων διϋστᾶ τὰς νεφέλας. Οὗτος ἐγένετο κατὰ ἔτος 5
τρίτον τῆς τεσσαρακοστῆς δευτέρας ὡλυμπιάδος.

ΠΕΡΙ ἈΝΑΞΙΜΕΝΟΤΣ.

Ἄναξιμένης δὲ καὶ αὐτὸς ὁν Μιλήσιος, υἱος δὲ Εὐ-
ρυστράτου ἀέρα ἅπειρον ἔφη τὴν ἀρχὴν εἶναι, ἐξ οὗ τὰ
γινόμενα, τὰ γεγονότα καὶ τὰ ἐσόμενα, καὶ θεοὺς καὶ 10
θεῖα γίνεσθαι, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τῶν τούτου ἀπογόνων. Τὸ
δὲ εἶδος τοῦ ἀέρος τοιοῦτον, ὅταν μὲν ὄμαλώτατος ἦ,
ὄψει ἀδηλον, δηλοῦσθαι δὲ τῷ ψυχρῷ, καὶ τῷ θερμῷ,
καὶ τῷ νοτερῷ, καὶ τῷ κινουμένῳ, κινεῖσθαι δὲ ἀεὶ οὐ
γὰρ μεταβάλλειν ὅσα μεταβάλλει, εἰ μὴ κινοῦτο. Πυ- 15
κνούμενον γὰρ καὶ ἀραιούμενον διάφορον φαίνεσθαι.
ὅταν δὲ εἰς τὸ ἀραιότερον διαχυθῇ, πῦρ γίνεσθαι, μέσως
δὲ ἐπὰν εἰς ἀέρα πυκνούμενον, ἐξ ἀέρος νέφος ἀποτε-
λεσθῇ κατὰ τὴν πόλησιν, ἔτι δὲ μᾶλλον ὕδωρ, ἐπὶ
πλείον πυκνωθέντα γῆν, καὶ εἰς τὸ μάλιστα πυκνώτατον 20
λίθους. "Ωστε τὰ κυριώτατα τῆς γενέσεως ἐναντία εἶναι
θερμόν τε καὶ ψυχρόν. Τὴν δὲ γῆν πλατεῖαν εἶναι ἐπ'
ἀέρος ὄχουμένην, ὁμοίως δὲ καὶ ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ
τὰ ἄλλα ἀστρα· πάντα γὰρ πύρινα ὅντα ἐποχεῖσθαι
τῷ ἀέρι διὰ πλάτος. Γεγονέναι δὲ τὰ ἀστρα ἐκ γῆς, διὰ 25
τὸ τὴν ἰκμάδα ἐκ ταύτης ἀνίστασθαι, ἃς ἀραιούμενης
τὸ πῦρ γίνεσθαι, ἐκ δὲ τοῦ πυρὸς μετεωριζομένου τοὺς
ἀστέρας συνίστασθαι. Εἶναι δὲ καὶ γεώδεις φύσεις ἐν
τῷ τόπῳ τῶν ἀστέρων συμφερομένας ἐκείνοις. Οὐ κινεῖ-
σθαι δὲ ὑπὸ γῆν τὰ ἀστρα λέγει, καθὼς ἔτεροι ὑπειλή- 30
φασιν, ἀλλὰ περὶ γῆν ὡσπερεὶ περὶ τὴν ἡμετέραν κεφα-
λὴν στρέφεται τὸ πιλίον, κρύπτεσθαι τε τὸν ἥλιον οὐχ
ὑπὸ γῆν γενόμενον, ἀλλ' ὑπὸ τῶν τῆς γῆς ὑψηλοτέρων

μερῶν σκεπόμενον, καὶ διὰ τὴν πλείουν ἡμῶν αὐτοῦ γενομένην ἀπόστασιν. Τὰ δὲ ἀστρα μὴ θερμαίνειν, διὰ 33 τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως· ἀνέμους δὲ γεννᾶσθαι, ὅταν ἐκπεπυκνωμένος ὁ ἀήρ ἀραιωθεὶς φέρηται, συνελθόντα δὲ καὶ ἐπὶ πλεῖον παχυθέντα νέφη γεννᾶσθαι, καὶ οὕτως εἰς ὕδωρ μεταβάλλειν. Χαλάζαν δὲ γίνεσθαι, ὅταν ἀπὸ τῶν νεφῶν τὸ ὕδωρ καταφερόμενον παγῇ· χιόνα δὲ, 40 ὅταν αὐτὰ ταῦτα ἐνυγρότερα ὄντα πῆξιν λάβῃ· ἀστραπὴν δὲ ὅταν τὰ νέφη διίσταται βίᾳ πνευμάτων, τούτων γὰρ διϊσταμένων λαμπρὰν καὶ πυρώδη γίνεσθαι τὴν αὔγήν. Ἱριν δὲ γεννᾶσθαι, τῶν ἡλιακῶν αὐγῶν εἰς ἀέρα συνεστῶτα πιπτουσῶν. Σεισμὸν δὲ, τῆς γῆς ἐπὶ πλεῖον 45 ἀλλοιουμένης ὑπὸ θερμασίας καὶ ψύξεως. Ταῦτα μὲν οὖν Ἀναξιμένης. Οὗτος ἡκμασε περὶ ἔτος πρῶτον τῆς πεντηκοστῆς ὄγδόνης ὀλυμπιάδος.

ΠΕΡΙ ἈΝΑΞΑΓΟΡΟΥ.

Μετὰ τοῦτον γίνεται Ἀναξαγόρας Ἡγησιβούλου ὁ 50 Κλαζομένιος. Οὗτος ἔφη τὴν παντὸς ἀρχὴν νοῦν καὶ ὕλην, τὸν μὲν νοῦν ποιοῦντα, τὴν δὲ ὕλην γινομένην. Ὁντων γὰρ πάντων ὅμοῦ, νοῦς ἐπελθὼν διεκόσμησεν. Τὰς δὲ ὑλικὰς ἀρχὰς ἀπείρους ὑπάρχειν, καὶ τὰς σμικροτέρας αὐτῶν ἄπειρα λέγει. Κινήσεως δὲ μετέχειν τὰ 55 πάντα ὑπὸ τοῦ νοῦ κινούμενα, συνελθεῖν τε τὰ ὅμοια. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν οὐρανὸν κεκοσμῆσθαι ὑπὸ τῆς ἐγκυκλίου κινήσεως. Τὸ μὲν οὖν πυκνὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὸ σκοτεινὸν καὶ ψυχρὸν καὶ πάντα τὰ βαρεία συνελθεῖν ἐπὶ τὸ μέσον, ἐξ ὧν παγέντων τὴν γῆν ὑποστῆναι· τὰ 60 δὲ ἀντικείμενα τούτοις τὸ θερμὸν καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ

50. Ἡγησιφόντου Taur.

56. συνελθεῖν δὲ Medic. melius.

59. Edebatur τὰ βαρεῖα.

ξηρὸν καὶ τὸ κοῦφον εἰς τὸ πρόσω τοῦ αἰθέρος ὄρμῆσαι.
 Τὴν δὲ γῆν τῷ σχήματι πλατεῖαν εἶναι καὶ μένειν μετέ-
 ωρον διὰ τὸ μέγεθος καὶ διὰ τὸ μηδὲν εἶναι κενὸν, καὶ
 διὰ τὸ τὸν ἀέρα ἴσχυρότατον ὅντα φέρειν ἐποχουμένην;
 τὴν γῆν. Τῶν δ' ἐπὶ γῆς ὑγρᾶν τὴν μὲν θάλασσαν
 ὑπάρξαι, τά τε ἐν αὐτῇ ὕδατα ἔξατμισθέντα ὑποστάντα
 οὕτως γεγονέναι καὶ ἀπὸ τῶν καταρρευσάντων ποταμῶν.
 Τοὺς δὲ ποταμοὺς καὶ ἀπὸ τῶν ὅμιζων λαμβάνειν τὴν
 ὑπόστασιν καὶ ἔξ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ γῇ. Εἶναι γὰρ αὐτὴν
 κοίλην, καὶ ἔχειν ὕδωρ ἐν τοῖς κοιλώμασιν. Τὸν δὲ
 Νεῖλον αὔξεσθαι κατὰ τὸ θέρος καταφερομένων εἰς αὐτὸν
 ὕδάτων ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀρκτοῖς χιόνων. Ἡλιον δὲ καὶ
 σελήνην καὶ πάντα τὰ ἄστρα λίθους εἶναι ἐμπύρους
 συμπεριληφθέντας ὑπὸ τῆς αἰθέρος περιφορᾶς. Εἶναι δὲ
 ὑποκάτω τῶν ἄστρων ἥλιον καὶ σελήνην σώματά τινα
 συμπεριφερόμενα ἡμῖν ἀόρατα, τῆς δὲ θερμότητος μὴ
 αἰσθάνεσθαι τῶν ἄστρων διὰ τὸ μακρὰν εἶναι καὶ διὰ
 τὴν ἀπόστασιν τῆς γῆς· ἔτι δὲ οὐχ ὁμοίως θερμὰ τῷ
 ἥλιῳ διὰ τὸ χώραν ἔχειν ψυχροτέραν. εἶναι δὲ τὴν σελήνην
 κατωτέρω τοῦ ἥλιου πλησιώτερον ἡμῶν. Ὑπερέχειν
 δὲ τὸν ἥλιον μεγέθει τὴν Πελοπόννησον. Τὸ δὲ φῶς τὴν
 σελήνην μὴ ἴδιον ἔχειν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἥλιου. Τὴν δὲ τῶν
 ἄστρων περιφορὰν ὑπὸ γῆν γίνεσθαι. Ἐκλείπειν δὲ τὴν
 σελήνην γῆς ἀντιφραττούσης, ἐνιότε δὲ καὶ τῶν ὑποκάτω
 τῆς σελήνης. Τὸν δὲ ἥλιον, τὰς νουμηνίας σελήνης
 ἀντιφραττούσης. Τροπὰς δὲ ποιεῖσθαι καὶ ἥλιον καὶ
 σελήνην ἀπωθουμένους ὑπὸ τοῦ ἀέρος. Σελήνην δὲ πολ-
 λάκις τρέπεσθαι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κρατεῖν τοῦ ψυ-
 χροῦ. Οὗτος ἀφώριστε πρῶτος τὰ περὶ τὰς ἐκλείψεις καὶ
 φωτισμούς. Ἐφη δὲ γηῖνην εἶναι τὴν σελήνην, ἔχειν τε

ἐν αὐτῇ πεδίᾳ καὶ φάραγγας. Τόν τε γαλαξίαν ἀνάκλασιν εἶναι τοῦ φωτὸς τῶν ἀστρων τῶν μὴ καταλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τοὺς δὲ μεταβαίνοντας ἀστέρας ὡσεὶ σπινθῆρας ἀφαλλομένους γίνεσθαι ἐκ τῆς κινήσεως⁹⁵ τοῦ πόλου. Ἀνέμους δὲ γίνεσθαι λεπτυνομένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἔκκαιομένων πρὸς τὸν πόλον ὑποχωρούντων καὶ ἀποφερομένων. Βροντάς τε καὶ ἀστραπὰς ἀπὸ θερμοῦ γίνεσθαι ἐμπίπτοντος εἰς τὰ νέφη. Σεισμοὺς δὲ γίνεσθαι τοῦ ἄνωθεν ἀέρος εἰς τὸν ὑπὸ γῆν¹ ἐκπίπτοντος² τούτου γὰρ κινουμένου καὶ τὴν ὄχουμένην γῆν ὑπ’ αὐτοῦ σαλεύεσθαι. Ζῶα δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἐν ὑγρῷ γενέσθαι, μετὰ ταῦτα δὲ ἐξ ἀλλήλων, καὶ ἄρρενας μὲν γίνεσθαι, ὅταν ἀπὸ τῶν δεξιῶν μερῶν ἀποκριθὲν τὸ⁵ σπέρμα τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τῆς μήτρας κολληθῆ, τὰ δὲ θήλεα κατὰ τούναντίον. Οὗτος ἥκμασεν ἔτους πρώτου τῆς ὄγδοηκοστῆς ὄγδοης ὀλυμπιάδος, καθ’ ὃν καίρουν καὶ Πλάτωνα λέγουσι γεγενῆσθαι. Τοῦτον λέγουσι καὶ προγνωστικὸν γεγονέναι.¹⁰

ΠΕΡΙ ἈΡΧΕΛΑΟΥ.

Ἀρχέλαος τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, υἱὸς δὲ Ἀπολλοδώρου. Οὗτος ἦφη τὴν μίξιν τῆς ὕλης ὁμοίως Ἀναξαγόρᾳ, τάς τε ἀρχὰς ὡσαύτως. Οὗτος δὲ τῷ νῷ ἐνυπάρχειν τι εὐθέως μίγμα, εἶναι ἀρχὰς τῆς κινήσεως, ἀποκρί-¹⁵ νεσθαι ἀπ’ ἀλλήλων τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, καὶ τὸ μὲν θερμὸν κινεῖσθαι, τὸ δὲ ψυχρὸν ἡρεμεῖν. Τηκόμενον δὲ τὸ ὄδωρ εἰς μέσον ῥεῖν, ἐν ὧ καὶ κατακαιόμενον ἀέρα γίνεσθαι καὶ γῆν, ὃν τὸ μὲν ἄνω φέρεσθαι, τὸ δὲ ὑφίστασθαι κάτω. Τὴν μὲν οὖν γῆν ἡρεμεῖν καὶ γενέσθαι²⁰ διὰ ταῦτα, κεῖσθαι δὲ ἐν μέσῳ οὐδὲν μέρος οὔσαν, ὡς

†. γεννᾶσθαι Barb.

εἰπεῖν, τοῦ παντὸς, ἐκδεδομένου ἐκ τῆς πυρώσεως, ὡφ' οὖν πρῶτον ἀποκαιομένου τὴν τῶν ἀστέρων εἶναι φύσιν, ὥν μέγιστον μὲν ἥλιον, δεύτερον δὲ σελήνην, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν ἐλάττω, τὰ δὲ μείζω. Ἐπικλιθῆναι δὲ τὸν οὐρανόν φησι, καὶ οὕτως τὸν ἥλιον ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι φῶς, καὶ τόν τε ἀέρα ποιῆσαι διαφανῆ, καὶ τὴν γῆν ἔηράν. Λίμνην γὰρ εἶναι τὸ πρῶτον, ἅτε κύκλῳ μὲν οὖσαν ὑψηλὴν, μέσον δὲ κοιλήν. Σημεῖον δὲ φέρει τῆς κοιλότητος, ὅτι ὁ ἥλιος οὐχ ἄμα ἀνατέλλει τε καὶ δύεται πᾶσιν, ὅπερ ἔδει συμβαίνειν, εἴπερ ἦν ὄμαλή. Περὶ δὲ ζώων φησὶν, ὅτι θερμαινομένης τῆς γῆς τὸ πρῶτον ἐν τῷ κατὰ μέρος ὅπου τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐμίσγετο, ἀνεφαίνετο τά τε ἄλλα ζῶα πολλὰ καὶ ἀνόμοια πάντα τὴν αὐτὴν διαιταν ἔχοντα ἐκ τῆς ἵλιος τρεφόμενα, ἦν δὲ 35 ὀλιγοχρόνια· ὕστερον δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξ ἄλλήλων γένεσις ἀνέστη, καὶ διεκρίθησαν ἄνθρωποι ἀπὸ τῶν ἄλλων, καὶ ἡγεμόνας, καὶ νόμους, καὶ τέχνας, καὶ πόλεις, καὶ τὰ ἄλλα συνέστησαν. Νοῦν δὲ λέγει πᾶσιν ἐμφύεσθαι ζώοις ὄμοίως. Χρήσασθαι γὰρ ἔκαστον καὶ τῶν σωμάτων ὅσφι τὸ μὲν βραδυτέρως, τὸ δὲ ταχυτέρως.

'Η μὲν οὖν φυσικὴ φιλοσοφία ἀπὸ Θάλητος ἔως Ἀρχελάου διέμεινε· τούτου γίνεται Σωκράτης ἀκροατής. Εἰσὶ δὲ καὶ ἔτεροι πλεῖστοι διαφόρους δόξας προενεγκάμενοι περὶ τε τοῦ θείου καὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως. 45 ὃν εἰ πάσας τὰς δόξας ἐβουλόμεθα παριθεῖναι, πολλὴν ἀν ὑλην βιβλίων ἔδει κατασκευάζειν. Ὡν δὲ ἔδει μάλιστα ἐπ' ὄνόματος ὄντων καὶ ὡς εἰπεῖν κορυφαίων πᾶσι τοῖς μετέπειτα φιλοσοφήσασι γενομένων ὑφορμὰς δεδω-

29. μέσον Barb. et Ottob.
debatur μέσου. Cf. p. 18, 35.

37. συνέστη Taur. et Ottob.

κότων πρὸς τὰ ἐπιχειρούμενα ὑπομνησθέντες ἐπὶ τὰ ἔξῆς 50
δρμήσωμεν.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΜΕΝΙΔΟΤ.

Καὶ γὰρ καὶ Παρμενίδης ἐν μὲν τὸ πᾶν ὑποτίθεται
ἀἰδιόν τε καὶ ἀγέννητον καὶ σφαιροειδές. Οὐδὲ αὐτὸς
ἐκφευγῶν τὴν τῶν πολλῶν δόξαν, πῦρ λέγων καὶ γῆν 55
τὰς τοῦ παντὸς ἀρχάς· τὴν μὲν γῆν ὡς ὕλην, τὸ δὲ πῦρ
ὡς αἴτιον καὶ ποιοῦν. Τὸν κόσμον ἔφη φθείρεσθαι, ὃ
δὲ τρόπῳ, οὐκ εἶπεν. Ο αὐτὸς δὲ εἶπεν ἀἰδιον εἶναι τὸ
πᾶν, καὶ οὐ γενόμενον, καὶ σφαιροειδὲς, καὶ ὅμοιον, οὐκ
ἔχον δὲ τύπον ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον. 60

ΠΕΡΙ ΛΕΤΚΙΠΠΟΤ.

Λεύκιππος δὲ Ζήνωνος ἑταῖρος οὐ τὴν αὐτὴν δόξαν
διετήρησεν, ἀλλά φησιν ἄπειρα εἶναι καὶ ἀεὶ κινούμενα
καὶ γένεσιν καὶ μεταβολὴν συνεχῶς οὖσαν. Στοιχεῖα δὲ
λέγει τὸ πλῆρες καὶ τὸ κένον. Κόσμους δὲ γενέσθαι 65
λέγει, ὅταν εἰς μετάκοινον ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀθροι-
σθῆ πολλὰ σώματα καὶ συρρυῇ, προσκρούοντα ἀλλή-
λοις συμπλέκεσθαι τὰ ὄμοιοσχήμονα καὶ παραπλήσια
τὰς μορφὰς, καὶ περιπλεχθέντων εἰς ἔτερα γίνεσθαι,
αὔξειν δὲ καὶ φθίνειν διὰ τὴν ἀνάγκην. Τίς δὲ ἀν εἴη ἡ 70
ἀνάγκη, οὐ διώρισεν.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΤ.

Δημόκριτος δὲ Λευκίππου γίνεται γνώριμος. Δημό-
κριτος Δαμασίππου, Ἀβδηρίτης, πολλοῖς συμβαλὼν
Γυμνοσοφισταῖς ἐν Ἰνδοῖς καὶ ιερεῦσιν ἐν Αἰγύπτῳ, 75
καὶ ἀστρολόγοις, καὶ ἐν Βαβυλῶνι Μάγοις. Λέγει δὲ
ὄμοίως Λευκίππῳ περὶ στοιχείων, πλήρους καὶ κενοῦ, τὸ
μὲν πλῆρες λέγων ὃν, τὸ δὲ κενὸν, οὐκ ὃν· ἔλεγε δὲ ὡς
ἀεὶ κινουμένων τῶν ὄντων ἐν τῷ κενῷ, ἀπείρους δὲ εἶναι

κόσμους καὶ μεγέθει διαφέροντας, ἐν τισι δὲ μὴ εἶναι 80 ἥλιον μηδὲ σελήνην, ἐν τισι δὲ μείζω τῶν παρ' ἡμῖν, καὶ ἐν τισι πλείω. Εἶναι δὲ τῶν κόσμων ἄνισα τὰ διαστήματα, καὶ τῇ μὲν πλείους, τῇ δὲ ἐλάττους, καὶ τοὺς μὲν αὐξεσθαι, τοὺς δὲ ἀκμάζειν, τοὺς δὲ φθίνειν, καὶ τῇ μὲν γίνεσθαι, τῇ δὲ λείπειν. Φθείρεσθαι δὲ αὐτοὺς ὑπὸ 85 ἀλλήλων προσπίπτοντας. Εἶναι δὲ ἐνίους κόσμους ἐρήμους ζώων καὶ φυτῶν καὶ παντὸς ύγρου. Τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν κόσμου πρότερον τὴν γῆν τῶν ἀστρων γενέσθαι, εἶναι δὲ τὴν μὲν σελήνην κάτω, ἔπειτα τὸν ἥλιον, εἶτα τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας. Τοὺς δὲ πλάνητας οὐδὲ αὐτοὺς 90 ἔχειν ἵστον ὑψος. Ἀκμάζειν δὲ κόσμον, ἐως ἀν μηκέτι δύνηται ἔξωθέν τι προσλαμβάνειν. Οὗτος ἐγέλα πάντα, ὡς γέλωτος ἀξίων πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΦΑΝΟΤΣ.

Ξενοφάνης δὲ ὁ Κολοφώνιος Ὁρθομένους νῖος. Οὗτος 95 ἐως Κύρου διέμεινεν. Οὗτος ἔφη πρῶτος ἀκαταληψίαν εἶναι πάντων, εἰπὼν οὕτως·

εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα τύχῃ τετελεσμένον εἰπὼν,
οὐτὸς ὅμως οὐκ οἴδε, δόκος δὲ ἐπὶ πᾶσι τέτυκται.

Λέγει δὲ ὅτι οὐδὲν γίνεται, οὐδὲ φθείρεται, οὐδὲ κινεῖται, ^ι καὶ ὅτι ἐν τῷ πᾶν ἔστιν ἔξω μεταβολῆς. Φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι ἀΐδιον, καὶ ἔνα, καὶ ὅμοιον πάντη, καὶ πεπερασμένον, καὶ σφαιροειδῆ, καὶ πᾶσι τοῖς μορίοις αἰσθητικόν. Τὸν δὲ ἥλιον ἐκ μικρῶν πυριδίων ἀθροιζο- 5 μένων γίνεσθαι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὴν δὲ γῆν ἀπειρον εἶναι, καὶ μήτε ὑπὸ ἀέρος, μήτε ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ περιέχεσθαι. Καὶ ἀπείρους ἥλιους εἶναι καὶ σελήνας, τὰ δὲ πάντα εἶναι ἐκ γῆς. Οὗτος τὴν θάλασσαν ἀλμυρὰν ἔφη διὰ τὸ πόλλα μίγματα συρρέειν ἐν αὐτῇ. Ὁ δὲ Μη- 10

τρόδωρος, διὰ τὸ ἐν τῇ γῇ διηθεῖσθαι, τούτου χάριν γίνεσθαι ἀλμυράν. Ὁ δὲ Ξενοφάνης μίξιν τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεσθαι δοκεῖ, καὶ τῷ χρόνῳ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ λύεσθαι, φάσκων τοιαύτας ἔχειν ἀποδείξεις, ὅτι ἐν μέσῃ γῇ καὶ ὕρεσιν εὐρίσκονται κόγχαι, καὶ ἐν Συρρα-¹⁵ κούσαις δὲ ἐν ταῖς λατομίαις λέγει εὑρῆσθαι τύπον ἰχθύος καὶ φωκῶν, ἐν δὲ Πάρῳ τύπον δάφνης ἐν τῷ βάθει τοῦ λίθου, ἐν δὲ Μελίτῳ πλάκας συμπάντων θαλασσίων. Ταῦτα δέ φησι γενέσθαι, ὅτε πάντα ἐπηλώθησαν πάλαι, τὸν δὲ τύπον ἐν τῷ πηλῷ ξηρανθῆναι, ἀναιρεῖσθαι δὲ²⁰ τὸν ἀνθρώπους πάντας, ὅταν ἡ γῆ κατενεχθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν, πηλὸς γένηται, εἴτα πάλιν ἄρχεσθαι τῆς γενέσεως, καὶ τοῦτο πᾶσι τοῖς κόσμοις γίνεσθαι καταβάλλειν.

ΠΕΡΙ ΕΚΦΑΝΤΟΤ.

25

"Ἐκφαντός τις Συρρακυύσιος ἔφη μὴ εἶναι ἀληθινὴν τῶν ὄντων λαβεῖν γνῶσιν. Ὁρίζει δὲ ὡς νομίζει τὰ μὲν πρῶτα ἀδιαιρέτα εἶναι σώματα, καὶ παραλλαγὰς αὐτῶν τρεῖς ὑπάρχειν, μέγεθος, σχῆμα, δύναμιν, ἐξ ὧν τὰ αἰσθητὰ γίνεσθαι. Εἶναι δὲ τὸ πλῆθος αὐτῶν ὥρισμένον³⁰ καὶ τοῦτο ἄπειρον. Κινεῖσθαι δὲ τὰ σώματα μήτε ὑπὸ βάρους μήτε πληγῆς, ἀλλ' ὑπὸ θείας δυνάμεως, ἦν νοῦν καὶ ψυχὴν προσαγορεύει. Τοῦ μὲν οὖν τὸν κόσμον εἰδέναι ἰδεῖν, δι' ὃ καὶ σφαιροειδῆ ὑπὸ μίας δυνάμεως γεγονέναι. Τὴν δὲ γῆν μέσον κόσμου κινεῖσθαι περὶ τὸ αὐτῆς³⁵ κέντρον ὡς πρὸς ἀνατολήν.

ΠΕΡΙ ΙΠΠΩΝΟΣ.

"Ιππων δὲ ὁ Ἐργινος ἀρχὰς ἔφη ψυχρὸν τὸ ὄδωρ καὶ

θερμὸν τὸ πῦρ. Γεννώμενον δὲ τὸ πῦρ ὑπὸ ὕδατος κατα-
νικῆσαι τὴν τοῦ γεννήσαντος δύναμιν, συστῆσαι τε τὸν ⁴⁰
κόσμον. Τὴν δὲ ψυχὴν ποτὲ μὲν ἐγκέφαλον ἔχειν, ποτὲ
δὲ ὕδωρ, καὶ παρὰ τὸ σπέρμα εἶναι τὸ φαινόμενον οἷμαν
ἔξ οὐ φησι ψυχὴν γίνεσθαι.

Ταῦτα μὲν οὖν ίκανῶς δοκοῦμεν παρατεθεικέναι. Διὸ
δοκεῖ λοιπὸν αὐτάρκως διαδραμόντων ιμῶν τὰ τοῖς φυ- ⁴⁵
σικοῖς δόξαντα, ἀναδραμεῖν ἐπὶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα,
οἱ τὸ ήθικὸν μάλιστα προετίμησαν.

ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤΟΤΣ.

‘Ο μὲν οὖν Σωκράτης γίνεται Ἀρχελάου τοῦ φυσικοῦ
ἀκροατής· ὃς τὸ γνῶθι σαύτὸν προτιμήσας καὶ μεγάλην ⁵⁰
σχολὴν συστήσας ἔσχε πάντων τῶν μαθητῶν ίκανότε-
ρον τὸν Πλάτωνα, αὐτὸς μὲν μήδε συγγράμματα κατα-
λιπών. ‘Ο δὲ Πλάτων τὴν πᾶσαν αὐτοῦ σοφίαν ἀπο-
μαζάμενος συνέστησε τὸ διδασκαλεῖον, μίξας ὁμοῦ
φυσικὴν, ήθικὴν, διαλεκτικὴν. ‘Α δὲ ὁ Πλάτων ὄριζεται, ⁵⁵
ταῦτα.

ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΩΝΟΣ.

Πλάτων ἀρχὰς εἶναι τοῦ παντὸς θεὸν καὶ ὑλην καὶ
παράδειγμα. Θεὸν μὲν τὸν ποιητὴν καὶ διακοσμήσαντα
τόδε τὸ πᾶν καὶ προνοούμενον αὐτοῦ. Ὑλην δὲ τὴν ⁶⁰
πᾶσαν ὑποκειμένην, ἥν καὶ δεξαμενὴν καὶ πιθήνην κα-
λεῖ, ἔξ ἡς διακοσμηθείσης γενέσθαι τὰ τέσσαρα στοι-
χεῖα, ἔξ ὧν συνέστηκεν ὁ κόσμος, πυρὸς, ἀέρος, γῆς,
ὕδατος, ἔξ ὧν καὶ τὰ ἄλλα πάντα συγκρίματα καλού-

40. κατανικῆσαι Taur. Solus. δεξαμένην.

Alii codd. κατανικῆσαν.

64. ἀπαντα συγκράμματα Taur.

61. δεξαμενὴν Med. Edebatur

μενα, ζῶά τε καὶ φυτὰ συνεστηκέναι. Τὸ δὲ παράδειγμα 65 τὴν διάνοιαν τοῦ θεοῦ εἶναι, δὲ καὶ ἴδεας καλεῖ, οἷον εἰκονίσματι προσέχων ἐν τῇ ψυχῇ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐδημιούργει. Τὸν μὲν θεόν φησιν ἀσώματόν τε καὶ ἀνείδεον, καὶ μόνοις σοφοῖς ἀνδράσι καταληπτὸν εἶναι· τὴν δὲ ὑλην δυνάμει μὲν σῶμα, ἐνεργείᾳ δὲ οὐδέπω· ἀσχημά- 70 τιστον γὰρ αὐτὴν οὔσαν καὶ ἄποιον, προσλαβοῦσαν σχήματα καὶ ποιότητας, γενέσθαι σῶμα. Τὴν μὲν οὖν ὑλην ἀρχὴν εἶναι καὶ σύγχρονον τῷ θεῷ ταύτην, καὶ ἀγέννητον τὸν κόσμον. Ἐκ γὰρ αὐτοῦ συνεστᾶναι φησιν αὐτόν. Τῷ δὲ ἀγεννήτῳ ἀκολουθεῖν πάντως καὶ τὸ 75 ἄφθαρτον. Ἡ δὲ σῶμά τε καὶ ἐκ πολλῶν ποιοτήτων καὶ ἴδεων συγκείμενον ὑποτίθεται, ταύτη καὶ γεννητὸν καὶ φθαρτόν. Τινὲς δὲ τῶν Πλατωνικῶν ἀμφότερα ἔμιξαν, χρησάμενοι παραδείγματι τοιούτῳ· ὅτι ὥσπερ ἄμαξα δύναται ἀεὶ διαμένειν ἄφθαρτος κατὰ μέρος ἐπι- 80 σκευαζομένη καὶ τὰ μέρη φθείρηται ἐκάστοτε, αὐτὴ δὲ ὀλόκληρος ἀεὶ μένει· τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὁ κόσμος κατὰ μέρη μένει καὶ φθείρεται, ἐπισκευαζομένων καὶ ἀντανισουμένων τῶν ἀφαιρουμένων ἀῖδιος μένει. Τὸν δὲ θεὸν οἱ μὲν ἔνα φασὶν αὐτὸν εἰπεῖν ἀγέννητον καὶ 85 ἄφθαρτον, ὡς λέγει ἐν τοῖς Νόμοις· ὁ μὲν δὴ θεὸς, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσα τῶν ἀπάντων ἔχων. Οὕτως ἔνα αὐτὸν τὸν διὰ πάντων κεχωρηκότα ἀποφαίνεται. Οἱ δὲ καὶ πολλοὺς, ἀορίστως, ὅταν λέγῃ· θεὸς θεῶν ἐγὼ δημιούργος τε καὶ 90 πατήρ. Οἱ δὲ καὶ ὠρισμένους, ὅταν λέγῃ, ὁ μὲν δὴ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτῆνον ἄρμα ἐλαύνων, καὶ ὅταν γενεαλογῇ τοὺς οὐρανοῦ παῖδας καὶ γῆς. Οἱ δὲ συστήσασθαι μὲν αὐτὸν θεοὺς γενητοὺς, καὶ διὰ μὲν τὸ γεγεν-

νῆσθαι, πάντως αὐτὸὺς φθαρῆναι ἀνάγκην ἔχειν, διὰ δὲ τοῦ
τὴν βούλησιν τοῦ θεοῦ ἀθανάτους εἶναι, ἐν ᾧ προσθεῖται
λέγει· θεὸς θεῶν, ὃν ἐγὼ δημιοῦργός τε καὶ πατὴρ,
ἄλυτα ἐμοῦ γε θέλοντος, ὡς ἀνὴρ εἰ λυθῆναι αὐτὸν θέλει,
ῥᾳδίως λυθησόμενα. Δαιμόνων δὲ φύσεις ἀποδέχεται,
καὶ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εἶναι φησὶν αὐτῶν, τοὺς δὲ φαύ-
λους. Καὶ τὴν ψυχὴν οἱ μὲν φασὶν αὐτῶν ἀγένητον
λέγειν καὶ ἄφθαρτον, ὅταν λέγῃ· ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος,
τὸ γὰρ ἀεὶ κίνητον ἀθάνατον. καὶ ὅταν αὐτοκίνητον
αὐτὴν ἀποδεικνύῃ καὶ ἀρχὴν κινήσεως. Οἱ δὲ γενητὴν
μὲν, ἄφθαρτον δὲ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ βούλησιν. Οἱ δὲ
σύνθετον καὶ γενητὴν καὶ φθαρτὴν καὶ γὰρ κρατῆρα
αὐτῆς ὑποτίθεται, καὶ σῶμα αὐτὴν ἔχειν αὐγοειδὲς, τὸ δὲ
γενόμενον πᾶν ἀνάγκην ἔχειν φθαρῆναι. Οἱ δὲ ἀθάνατον
αὐτὴν εἶναι λέγοντες μάλιστα ἐκεῖνοι ἵσχυρίζονται, ὅσοι
καὶ κρίσεις φασὶν εἶναι μετὰ τελεύτην, καὶ ἐν⁹ Ἀιδου δικα-
στήρια, καὶ τὰς μὲν ἀγαθὰς ἀγαθοῦ μισθοῦ τυγχάνειν,
τὰς δὲ πονηρὰς ἀκολούθων δικῶν. Τινὲς μὲν οὖν φασιν
καὶ μετενσωμάτωσιν αὐτὸν ὁμολογεῖν καὶ μεταβαίνειν
τὰς ψυχὰς ὥρισμένας οὕσας ἄλλας εἰς ἄλλα σώματα¹⁰
κατ’ ἀξίαν ἐκάστη καὶ κατὰ τινὰς περιόδους ὥρισμένας
ἀναπέμπεσθαι ἐς τοῦτον τὸν κόσμον πάλιν πεῖραν παρ-
εξομένας τῆς ἑαυτῶν προωρέσεως. Οἱ δὲ οὗ, ἄλλὰ τόπον
λαγχάνειν κατ’ ἀξίαν ἐκάστη, καὶ χρῶνται μαρτυρίω,
ὅτι φασὶ μετὰ Διός τινας εἶναι, ἄλλους δὲ μετὰ ἄλλων²⁰
θεῶν συμπεριπολοῦντας τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ ἐν
κολάσεσιν ὑπάρχειν αἰωνίαις, ὅσοι πονηρὰ καὶ ἄδικα
παρὰ τοῦτον τὸν βίον εἰσὶν ἐξειργασμένοι. Φασὶ δὲ
αὐτὸν τὰ μὲν ἄμεσα λέγειν, τὰ δὲ ἔμμεσα, τὰ δὲ μέσα
τῶν πραγμάτων. Ἐγρήγορσιν μὲν καὶ ὑπνον ἄμεσα, καὶ²⁵

9. ἀνάγκην εἶναι Taur.

14. μεταβάλλειν Ottob.

22. αἰωνιάς Ottob. Oportebat
αἰωνίοις.

ὅσα τοιαῦτα. Ἐμμεσα δὲ, οἷον ἀγαθὰ καὶ κακά. Καὶ μέσα, οἷον τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος τὸ φαιὸν, ἥ τι ἄλλο χρῶμα. Ἀγαθὰ δὲ μόνα κυρίως λέγειν φασὶν αὐτὸν τὰ περὶ ψυχῆν. Τὰ δὲ περὶ σῶμα καὶ τὰ ἔκτὸς οὐκ ἔπι κυρίως ἀγαθὰ, ἀλλὰ λεγόμενα ἀγαθά. Πολλαχοῦ δὲ ³⁰ καὶ μέσα ὡνομακέναι αὐτά· εἶναι γὰρ αὐτοῖς καὶ καλῶς καὶ κακῶς χρῆσθαι. Τὰς μὲν οὖν ἀρετὰς κατὰ τιμὴν ἀκρότητας εἶναι φασι, κατὰ δὲ οὐσίαν μεσότητας· τιμοτερον μὲν γὰρ οὐδὲν ἀρετῆς. Τὸ δὲ ὑπερβάλλον αὐτῶν ἥ ἐνδέον εἰς κακίαν τελευτῆν, οἷον τέσσαράς φασιν εἶναι ³⁵ ἀρετὰς φρόνησιν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν. Τούτων ἔκάστη παρακολουθεῖν δύο κακίας, καθ' ὑπερβολὴν καὶ μείωσιν, οἷον τῇ μὲν φρονήσει ἀφροσύνην κατὰ μείωσιν, πανουργίαν δὲ καθ' ὑπερβολήν. Τῇ δὲ σωφροσύνῃ ἀκολασίαν κατὰ μείωσιν, σκαιότητα καθ' ὑπερβολήν. Τῇ δὲ δικαιοσύνῃ μειονεξίαν κατὰ μείωσιν, πλεονεξίαν καθ' ὑπερβολήν. Τῇ δὲ ἀνδρείᾳ δειλίαν κατὰ μείωσιν, θρᾶσος καθ' ὑπερβολήν. Ταύτας δὲ ἐγγενομένας τὰς ἀρετὰς ἀνθρώπῳ ἀπεργάζεσθαι αὐτὸν τέλειον, καὶ παρέχειν αὐτῷ εὐδαιμονίαν. Τὴν δὲ εὐδαιμονίαν ⁴⁰ εἰ-⁴⁵ ναι φησιν ὁμοίωσιν θεῷ, κατὰ τὸ δυνατόν. Τὴν δὲ ὁμοίωσιν τῷ θεῷ, ὅταν τις ὅσιός τε καὶ δίκαιος γένηται μετὰ φρονήσεως. Τέλος γὰρ τοῦτο τῆς ἄκρας σοφίας καὶ ἀρετῆς ὑποτίθεται. Λέγει δὲ ἀντακολουθεῖν τὰς ἀρετὰς ἄλλήλαις καὶ μονοειδεῖς εἶναι, καὶ μηδέποτε ἐναντιοῦσθαι ⁵⁰ ἄλλήλαις. Τὰς δὲ κακίας πολυτρόπους τε εἶναι, καὶ ποτὲ μὲν ἀντακολουθεῖν, ποτὲ δὲ ἐναντιοῦσθαι ἄλλήλαις. Εἰμαρμένην φησὶν εἶναι, οὐ μὴν πάντα καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι, ἀλλ' εἶναι τι καὶ ἐφ' ἡμῖν, ἐν οἷς φησὶν αἴτια ἔλομένου, θεὸς ἀναίτιος, καὶ θεσμός τε Ἄδραστείας. Οἱ ⁵⁵

δὲ οὕτω τὸ καθ' είμαρμένην, οἱ δὲ καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν. ἀκούσια δέ φησιν εἶναι τὰ ἀμαρτήματα· εἰς γὰρ τὸ κάλλιστον τῶν ἐν ἡμῖν ὅπερ ἔστιν ἡ ψυχὴ, οὐκ ἂν τινα τὸ κακὸν παραδέξασθαι, τουτέστι τὴν ἀδικίαν· κατὰ ἄγνοιαν δὲ καὶ σφάλμα τοῦ ἀγαθοῦ, οἰομένους καλόν τι⁶⁰ ποιεῖν, ἐπὶ τὸ κακὸν ἔρχεσθαι. Καὶ λέξις τούτου ἐμφανεστάτη ἔστιν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐν ᾧ φησιν· πάλιν δὲ αὐτῷ ἄμα τε λέγειν ως αἰσχρὸν καὶ θεομιστὲς ἡ κακία· πῶς οὖν δή τις τὸ τοιοῦτον κακὸν αἴροιτ’ ἀν., ἢ τῶν ὅσα δή φατε τῶν ἥδονῶν; Οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἀκούσιον, εἴπερ⁶⁵ τὸ νικᾶν ἐκούσιον, ὥστε ἐκ παντὸς λόγου τόγε ἀδικεῖν ἀκούσιον λόγος αἴρει.⁷⁰ Αντιτίθεται δέ τις αὐτῷ πρὸς τοῦτο· διὰ τί οὖν κολάζονται, εἰ ἀκουσίως ἀμαρτάνουσιν; ‘Ο δὲ λέγει, ἵνα τε αὐτὸς ὅτι τάχιστα ἀπαλλαγῆ κακίας, καὶ κόλασιν ὑπόσχῃ. Τὸ γὰρ κόλασιν ὑποσχεῖν οὐ κακὸν⁷⁵ εἶναι ἀλλὰ ἀγαθὸν, εἴπερ μέλλει κάθαρσις τῶν κακῶν γίνεσθαι· καὶ ἵνα μηδὲ ἀμαρτάνωσιν οἱ λοιποὶ ἀκούοντες ἄνθρωποι, ἀλλὰ φυλάσσωνται τὴν τοιαύτην πλάνην. Κακοῦ δὲ φύσιν οὔτε ὑπὸ θεοῦ γενέσθαι, οὔτε καθ' αὐτὴν ὑπόστασιν ἔχειν, ἀλλὰ κατ' ἐναντίωσιν καὶ παρακολούθησιν τοῦ ἀγαθοῦ γενέσθαι, ἢ καθ' ὑπερβολὴν ἢ κατὰ μείωσιν, ως περὶ τῶν ἀρετῶν προείπομεν.⁸⁰ Ο μὲν οὖν Πλάτων, καθὼς προείπομεν, συναγαγὼν τὰ τρία μέρη τῆς κατὰ πάντα φιλοσοφίας, οὕτως ἐφιλοσόφησεν.

ΠΕΡΙ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΤΣ.

‘Αριστοτέλης τούτου γενόμενος ἀκροατὴς εἰς τέχνην⁸⁰ τὴν φιλοσοφίαν ἦγαγεν, καὶ λογικώτερος ἐγένετο. Τὰ μὲν στοιχεῖα τῶν πάντων ὑποθέμενος οὐσίαν καὶ συμβεβηκός· τὴν μὲν οὐσίαν μίαν τὴν πᾶσιν ὑποκειμένην,

67. αἴρει de conj. Edebatur ἐρεῖ.

76. γενήσεσθαι Taur.

τὰ δὲ συμβεβηκότα ἐννέα, ποσὸν, ποιὸν, πρὸς τί, ποῦ,
πότε, ἔχειν, κεῖσθαι, ποιεῖν, πάσχειν· τὴν μὲν οὖν οὐ⁸⁵
σίαν τοιαύτην εἶναι, οἷον θεὸν, ἄνθρωπον, καὶ ἔκαστον
τῶν τῷ ὁμοίῳ λόγῳ ὑποπεσεῖν δυναμένων. Περὶ δὲ τὰ
συμβεβηκότα θεωρεῖται τὸ μὲν ποιὸν, οἷον λευκὸν, μέ-
λαν· τὸ δὲ ποσὸν, οἷον δίπηχυ, τρίπηχυ· τὸ δὲ πρὸς τί,
οἷον πατὴρ, νιός· τὸ δὲ ποῦ, οἷον Ἀθήνησι, Μεγάροισι⁹⁰
τὸ δὲ πότε, οἷον ἐπὶ τῆς δεκάτης ὀλυμπιάδος· τὸ δὲ
ἔχειν, οἷον κεκτῆσθαι· τὸ δὲ ποιεῖν, οἷον γράφειν, καὶ
ὅλως ἐνεργεῖν τι· τὸ δὲ κεῖσθαι, οἷον κατακεῖσθαι· τὸ δὲ
πάσχειν, οἷον τύπτεσθαι. ‘Υποτίθεται καὶ αὐτὸς τὰ μὲν
μεσότητα ἔχειν, τὰ δὲ ἄμεσα εἶναι, ως εἴπομεν καὶ περὶ⁹⁵
τοῦ Πλάτωνος. Καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα τῷ Πλάτωνι
σύμφωνός ἐστι, πλὴν τοῦ περὶ ψυχὴν δόγματος. ‘Ο μὲν
γὰρ Πλάτων ἀθάνατον, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐπιδιαμένειν
καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ταύτην ἐναφανίζεσθαι τῷ πέμπτῳ
σώματι, ὃ ὑποτίθεται εἶναι μετὰ τῶν ἄλλων τεσσάρων,¹
τοῦ τε πυρὸς καὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος
λεπτότερον, οἷον πνεῦμα. ‘Ο μὲν οὖν Πλάτων μόνα
ἀγαθὰ ὄντως τὰ περὶ ψυχὴν εἶναι φησιν, καὶ ἀρκεῖν
πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν. ‘Ο δὲ Ἀριστοτέλης τριγένειαν τῶν⁵
ἀγαθῶν εἰσάγει, καὶ λέγει μὴ εἶναι τέλειον τὸν σοφὸν
εἰν μὴ παρῇ αὐτῷ καὶ τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ καὶ τὰ
ἐκτὸς, ἢ ἐστι κάλλος, ἴσχὺς, εὐαισθησία, ἀρπιότης· τὰ
δὲ ἐκτὸς, πλούτος, εὐγένεια, δόξα, δύναμις ἐρρωμένη
φίλων. Τὰ δὲ ἐντὸς περὶ ψυχὴν καθὼς καὶ Πλάτωνι¹⁰
ἔδοξε, φρόνησιν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν.
Τὰ δὲ κακά φησι καὶ οὗτος κατ’ ἐναντίωσιν τῶν ἀγαθῶν
γενέσθαι, καὶ εἶναι ὑπὸ τὸν περὶ σελήνην τόπουν, ὑπὲρ
δὲ σελήνην μηκέτι. Τὴν δὲ ψυχὴν τοῦ μὲν ὅλου τοῦ

κόσμου ἀθάνατον εἶναι, καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον ὡ̄διον, 15
 τὴν δὲ καθ' ἔκαστον, ω̄ς προείπομεν, ἀφανίζεσθαι. Οὗτος
 μὲν οὖν ἐν τῷ Λυκείῳ ποιούμενος τὰς διατριβὰς ἐφιλο-
 σόφει· ὁ δὲ Ζήνων ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ. Ἐκτήσαντο δὲ
 οἱ μὲν ἀπὸ τοῦ Ζήνωνος ἀπὸ τοῦ τόπου τὸ ὄνομα,
 τουτέστι ἀπὸ τῆς στοᾶς Στωϊκοὶ κληθέντες· οἱ δὲ ἀπὸ 20
 τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπὸ τοῦ ἔργου. Ἐπειδὴ γὰρ περιπα-
 τοῦντες ἐν τῷ Λυκείῳ ἐζήτουν, διὰ τοῦτο Περιπατητικοὶ
 ἐκλήθησαν. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΤΩΙΚΩΝ.

Στωϊκοὶ καὶ αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τὸ συλλογιστικώτερον τὴν 25
 φιλοσοφίαν ηὔξησαν, καὶ σχεδὸν ὄροις περιέλαβον,
 ὅμοδοξοι γενόμενοι ὅ, τε Χρύσιππος καὶ Ζήνων. Οἱ
 ὑπέθεντο καὶ αὐτοὶ ἀρχὴν μὲν θεὸν τῶν πάντων, σῶμα
 ὄντα τὸ καθαρώτατον, διὰ πάντων δὲ διήκειν τὴν πρό-
 νοιαν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ δὲ τὸ καθ' εἰμαρμένην εἶναι 30
 πάντη διεβεβαιώσαντο, παραδείγματι χρησάμενοι τοι-
 ούτῳ. "Οτι ὥσπερ ὁχήματος ἐὰν ἢ ἐξηρτημένος κύων,
 ἐὰν μὲν βούληται ἐπεσθαι, καὶ ἐλκεται καὶ ἐπεται ποιῶν
 καὶ τὸ αὐτεξούσιον μετὰ τῆς ἀνάγκης οἷον τῆς είμαρ-
 μένης· ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἐπεσθαι, πάντως ἀναγκα- 35
 σθήσεται. Τὸ αὐτὸ δή που καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
 μὴ βουλόμενοι γὰρ ἀκολούθειν, ἀναγκασθήσονται πάν-
 τως εἰς τὸ πεπρωμένον εἰσελθεῖν. Τὴν δὲ ψυχὴν λέγουσι
 μὲν ἀθάνατον, εἶναι δὲ σῶμα καὶ γενέσθαι ἐκ τῆς περι-
 ψύξεως τοῦ ἀέρος τοῦ περιέχοντος, διὸ καὶ καλεῖσθαι 40
 ψυχήν. Ὁμολογοῦσι δὲ καὶ μετενσωμάτωσιν γίνεσθαι
 ὠρισμένων οὐσῶν τῶν ψυχῶν. Προσδέχονται δὲ ἐκπύ-
 ρωσιν ἔσεσθαι καὶ κάθαρσιν τοῦ κόσμου τούτου, οἱ μὲν

25. οἱ δὲ Στωϊκοὶ Τaur. quod verum videtur.
 Ottob.

42. ἐμπύρωσιν

παντὸς, οἱ δὲ μέρους, καὶ κατὰ μέρος δὲ αὐτὸν καθαιρεσθαι λέγουσιν· καὶ σχεδὸν τὴν φθορὰν καὶ τὴν ἐτέρου⁴⁵ ἔξ αὐτῆς γένεσιν καθάρσιον ὄνομάζουσιν. Σώματα δὲ πάντα ὑπέθεντο, καὶ σῶμα διὰ σώματος μὴ χωρεῖν, ἀλλὰ ἀνάστασιν εἶναι καὶ πεπληρώσθαι πάντα, καὶ μηδὲν εἶναι κενόν. Ταῦτα καὶ οἱ Στωϊκοί.

ΠΕΡΙ ἘΠΙΚΟΥΡΟΥ.

50

Ἐπίκουρος δὲ σχεδὸν ἐναντίαν πᾶσι δοξὰν ἔθετο. Ἀρχὰς μὲν τῶν ὅλων ὑπέθετο ἀτόμους καὶ κενόν. Κενὸν μὲν οἶον τόπον τῶν ἐσομένων, ἀτόμους δὲ τὴν ὕλην, ἔξ ᾧ τὰ πάντα. Ἐκ δὲ τῶν ἀτόμων συνελθόντων γενέσθαι καὶ τὸν θεὸν, καὶ τὰ στοιχεῖα πάντα, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς⁵⁵ πάντα, καὶ ζῷα καὶ ἄλλα, ὡς μηδὲν γίνεσθαι μήτε συνεστάναι, εἰ μὴ ἐκ τῶν ἀτόμων εἴη. Τὰς δὲ ἀτόμους, τὸ λεπτομερέστατον, καὶ μεθ' οὖς οὐκ ἀν γένοιτο κέντρον, οὐδὲ σημεῖον οὐδὲν, οὐδὲ διαιρεσις οὐδεμίᾳ, ἔφη εἶναι, διὸ καὶ ἀτόμους αὐτὰς ὠνόμασε. Τὸν δὲ θεὸν ὁμολογῶν⁶⁰ εἶναι ἀΐδιον καὶ ἀφθαρτόν φησι μηδενὸς προνοεῖν, καὶ ὅλως πρόνοιαν μὴ εἶναι, μηδὲ εἰμαρμένην, ἀλλὰ πάντα κατὰ αὐτοματισμὸν γίνεσθαι. Καθῆσθαι γὰρ τὸν θεὸν ἐν τοῖς μετακοσμίοις, οὕτω καλουμένοις ὑπ' αὐτοῦ⁶⁵ ἔξω γάρ τι τοῦ κόσμου οἰκητήριον τοῦ θεοῦ ἔθετο εἶναι, λεγόμενον τὰ μετακόσμια, ἥδεσθαι τε καὶ ἡσυχάζειν ἐν τῇ ἀκροτάτῃ εὐφροσύνῃ, καὶ μήτε αὐτὸν πράγματα ἔχειν, μήτε ἄλλοις παρέχειν. Οἷς ἀκόλουθον καὶ τὸν περὶ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν πεποίηται λόγον, λέγων τὸ τέλος τῆς σοφίας εἶναι ἥδονήν. "Αλλοι δὲ ἄλλως τὸ⁷⁰ ὄνομα τῆς ἥδονῆς ἔξέλαβον· οἱ μὲν γὰρ κατὰ ἔθνη τὰς

64. καλουμένοις conj. Delarue.
Codd. καλούμενου.

μετοίκια.

66. Wolfius legendum censem

67. οὕτε αὐτὸν πράγμα ἔχειν, οὕτε
ἄλλῳ παρέχειν· φ ἀκόλουθον Taur.

ἐπιθυμίας, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ ἡδονήν. Τὰς δὲ ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων λύεσθαι ἄμα τοῖς σώμασιν, ὥσπερ καὶ συγγεννᾶσθαι, αὐτοῖς τίθεται, αἷμα γάρ αὐτὰς εἶναι, οὐδὲ ἔξελθόντος ἢ τραπέντος ἀπόλλυσθαι ὅλον τὸν ἀνθρωπον, 75 φῶ ἀκολουθεῖ μήτε κρίσεις εἶναι ἐν Ἀιδου, μήτε δικαιοστήρια, ὃν ὅ, τι ἀν δράση τις ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, καὶ διαλάθῃ, ἀνεύθυνον εἶναι παντελῶς. Οὕτως οὖν καὶ Ἐπίκουρος.

ΠΕΡΙ ἈΚΑΔΗΜΑΙΚΩΝ.

"Αλλη δὲ αἴρεσις φιλοσόφων ἐκλήθη ἀκαδημαϊκὴ, 80 διὰ τὸ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τὰς διατριβὰς αὐτοὺς ποιεῖσθαι, ὃν ἄρξας ὁ Πύρρων, ἀφ' οὗ Πυρρώνιοι ἐκλήθησαν φιλόσοφοι, τὴν ἀκαταληψίαν ἀπάντων πρῶτος εἰσήγαγεν, ὡς ἐπιχειρεῖν μὲν εἰς ἑκάτερα, μὴ μέντοι ἀποφαίνεσθαι μηδέν. Οὐδὲν γάρ εἶναι οὔτε τῶν νοητῶν οὔτε τῶν αἰ- 85 σθήτων ἀληθὲς, ἀλλὰ δοκεῖν τοῖς ἀνθρώποις οὔτως ἔχειν. Πευστήν τε εἶναι τὴν οὐσίαν πᾶσαν καὶ μεταβλητὴν, καὶ μηδέποτε ἐν τῷ αὐτῷ μένειν. Οἱ μὲν οὖν τῶν Ἀκαδημαϊκῶν λέγουσι μὴ δεῖν τὴν ἀρχὴν περὶ μηδενὸς ἀποφαίνεσθαι, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπιχειρήσαντας ἔχειν. 90 Οἱ δὲ τὸ μᾶλλον προσέθεσαν, λέγοντες τὸ μᾶλλον τὸ πῦρ εἶναι ἢ ἄλλο τι. Οὐ μέν τοι ἀπεφήναντο αὐτὸ τί ἔστιν, ἀλλὰ τὸ τοιόνδε.

ΠΕΡΙ ΒΡΑΧΜΑΝΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ἸΝΔΟΙΣ.

"Ἐστι δὲ καὶ παρὰ Ἰνδοῖς αἴρεσις φιλοσοφουμένων ἐν 95 τοῖς Βραχμάναις. Οἱ βίον μὲν αὐτάρκη προβάλλονται, ἐμψύχων δὲ καὶ τῶν διὰ πυρὸς βρωμάτων πάντων ἀπέχονται, ἀκροδρύοις ἀρκούμενοι, μηδὲ αὐτὰ ταῦτα τρυγῶντες, ἀλλὰ τὰ πίπτοντα εἰς τὴν γῆν βαστάζοντες

ζῶσιν, ὅδωρ ποταμοῦ Ταγαβενὰ πίνοντες. Διαβιοῦσι, ¹ δὲ γυμνοὶ, τὸ σῶμα ἔνδυμα τῇ ψυχῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γεγονέναι λέγοντες. Αὐτοὶ τὸν θεὸν φῶς εἶναι λέγουσιν, οὐχ ὄποιόν τις ὄρᾳ, οὐδὲ οἷον ἥλιος καὶ πῦρ, ἀλλά ὁ τῆς γνώ-⁵ σεως, δι’ οὗ τὰ κρυπτὰ τῆς γνώσεως μυστήρια ὄρᾶται σοφοῖς. Τοῦτο δὲ τὸ φῶς, ὃ φασι λόγον τὸν θεὸν, αὐτοὺς μόνους εἰδέναι Βραχμᾶνας λέγουσι, διὰ τὸ ἀπορρίψαι μόνους τὴν κενοδοξίαν, ὃ ἐστι χιτῶν τῆς ψυχῆς ἔσχατος. Οὗτοι θανάτου καταφρονοῦσιν· ἀεὶ δὲ ἴδιᾳ ¹⁰ φωνῇ θεὸν ὀνομάζουσι, καθὼς προείπομεν, ὕμινος τε ἀναπέμπουσιν. Οὔτε δὲ γυναῖκες παρ’ αὐτοῖς, οὔτε τεκνοῦσιν. Οἱ δὲ τοῦ ὁμοίου αὐτοῖς βίου ὄρεχθέντες, ἐκ τῆς ἀντιπέραν χώρας τοῦ ποταμοῦ διαπερήσαντες, ἐκεῖσε ἐναπομένουσιν, ἀναστρέφοντες μηκέτι· καὶ αὐτοὶ δὲ ¹⁵ Βραχμᾶνες καλοῦνται. Βίῳ δὲ οὐχ ὁμοίως διάγουσιν· εἰσὶ γὰρ καὶ γυναῖκες ἐν τῇ χώρᾳ, ἐξ ὧνπερ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες γεννῶνται καὶ γέννωσιν. Τοῦτον δὲ τὸν λόγον, ὃν θεὸν ὀνομάζουσι, σωματικὸν εἶναι, περικείμενόν τε σῶμα ἔξωθεν ἔαυτοῦ, καθάπερ εἴ τις τὸ ἐκ τῶν προβάτων ²⁰ ἔνδυμα φορεῖ, ἀπεκδυσάμενον δὲ τὸ σῶμα, ὃ περίκειται ὄφθαλμοφανῶς φαίνεσθαι. Πόλεμον δὲ εἶναι ἐν τῷ περικείμενῷ αὐτῶν σώματι οἱ Βραχμᾶνες λέγουσι, καὶ πλῆρες εἶναι πολέμων αὐτοῖς τὸ σῶμα νευρομίκασι, πρὸς ὃ ὡς πρὸς πολεμίους παρατεταγμένοι μάχονται, καθὼς ²⁵ προδεδηλώκαμεν. Πάντας δὲ ἀνθρώπους λέγουσιν αἰχμαλώτους εἶναι τῶν ἰδίων συγγενῶν πολεμίων, γαυτρὸς καὶ αἰδοίων, λαιμοῦ, ὄργης, χαρᾶς, λύπης, ἐπιθυμίας, καὶ τῶν ὁμοίων. Μόνος δὲ πρὸς τὸν θεὸν χωρεῖ ὁ κατὰ τούτων ἐγείρας τρόπαιον. Διὸ Δάνδαμιν μὲν, πρὸς ὃν ³⁰ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν εἰσῆλθεν, ὡς νευκηκότα τὸν πόλεμον τὸν ἐν τῷ σώματι, Βραχμᾶνες θεολογοῦσι·

Καλάνου δὲ καταφέρονται ως ἀσεβῶς ἀποστατήσαντος τῆς κατ' αὐτοὺς φιλοσοφίας. Ἀποθέμενοι δὲ Βραχιλᾶνες τὸ σῶμα ὥσπερ ἐξ ὑδατος ἵχθύες ἀνακύψαντες εἰς ἀέρα 35 καθαρὸν ὄρωσι τὸν ἥλιον.

ΠΕΡΙ ΔΡΤΙΔΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΚΕΛΤΟΙΣ.

Δρυῖδαι οἱ ἐν Κελτοῖς τῇ Πυθαγορείῳ φιλοσοφίᾳ κατ' ἄκρον ἐγκύψαντες, αἵτίου αὐτοῖς γενομένου ταύτης τῆς ἀσκήσεως Ζαμόλξιδος δούλου Πυθαγόρου, γένει 40 Θρακίου· ὃς μετὰ τὴν Πυθαγόρου τελευτὴν ἐκεὶ χωρήσας αἴτιος τούτοις ταύτης τῆς φιλοσοφίας ἐγένετο. Τούτους Κελτοὶ ως προφήτας καὶ πρωγνοστικοὺς δοξάζουσιν, διὰ τὸ ἐκ ψήφων καὶ ἀριθμῶν Πυθαγορικῇ τέχνῃ προαγορεύειν αὐτοῖς τινα, ἃς καὶ αὐτῆς τέχνης 45 τὰς ἐφόδους οὐ σιωπήσομεν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τούτων τινὲς αἱρέσεις παρεισάγειν ἐτόλμησαν. Χρῶνται δὲ Δρυῖδαι καὶ μαγίαις.

ΠΕΡΙ ΗΣΙΟΔΟΤ.

Ἡσίοδος δὲ ὁ ποιητὴς καὶ αὐτὸς περὶ φύσεως οὗτω 50 λέγει ἀκηκοέναι παρὰ Μουσῶν. Διὸς δὲ εἶναι τὰς Μούσας θυγατέρας. Ἐννέα γὰρ νύκτας ὄμοῦ καὶ ήμέρας δι' ὑπερβολὴν ἐπιθυμίας ἀδιαλείπτως συνευνηθέντος τῇ Μνημοσύνῃ τοῦ Διὸς, ἐννέα ταύτας τὴν Μνημοσύνην συλλαβεῖν ἐν μιᾷ γαστρὶ, ἐφ' ἐκάστης νυκτὸς ὑποδεξα- 55 μένην μίαν. Καλέσας οὖν τὰς ἐννέα Μούσας ἀπὸ τῆς

33. ἀποστήσαντος Barb. et Ottob.

40. Barb. Ζαμέτριδος. Med. si fides est apographo Gronovii, legit: Ζαμάλξιδος. Ibidem in Barb. et Ott. deest γένει Θρακίου.

42. γεγένηται Taur.

45. αὐτοὺς Ottob.

53. ἀδιαλείπτως Taur. Solus. Alii omittunt.

55. ὑποδεξαμένης codd.

Πιερίας, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διδαχθῆναι παρ-
εκάλει,

..... ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαία γένοντο,
καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος οἶδμά τε πόντου, 60
ἀστρά τε λεπτήντα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερθεν,
ὡς στέφανον δάσσαντο, καὶ ὡς τιμᾶς διέλοντο,
ἥδε καὶ ὡς τὰ πρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὀλυμπον.

..... Ταῦτα μοι Μοῦσαι, φησὶν, ἔσπετ'
ἢ ἀρχῆς καὶ ἔπειτα ὅ τι περ πρῶτον γένετ' αὐτῶν. 65
"Ητοι μὲν πρώτιστα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
γαῖα ἐύρυστερνος πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ¹
ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι κάρη νιφόντος ὄλυμπου,
τάρταρά τ' ἡμερόντα μυχῷ χθονὸς εὔρυσθείης
ἥδ' ἔρος δις κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι 70
λυσιμελῆς πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων,
δάμναται ἐν στήθεσσι νὸν καὶ ἐπίφρονα βουλήν.
Ἐκ χάεος δ' ἔρεβός τε μέλαινά τε νὺξ ἐγένοντο.
Νυκτὸς δ' αὗτ' αἰθήρ τε καὶ ὥμερη ἐξεγένοντο.

Γαῖα δέ τοι πρώτη μὲν ἐγείνατο ἵσον ἑαυτῇ 75
οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι
ὅφρα ἔη μακάρεσσι θεοῖς ἔδος ἀσφαλὲς αἰεί.
Γείνατο δ' οὔρεα μακρὰ ὅσα χαρίεντας ἐναύλους
νυμφέων αἱ ναίουσι κατ' οὔρεα βησσήντα.
Ἡ δὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν οἴδματι θύον
πόντου ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου, αὐτὰρ ἔπειτα
οὐρανῷ εὐνηθεῖσα τεκ' ὠκεανὸν βαθυδίνην
Κοιὸν τε Κρεῖον θ', 'Τπερίονά τ', 'Ιάπετόν τε

59. Seqq. Theog. 108. seqq.,
ubi multa aliter.

61. λεπτόεντα Barb. et Taur.
λεπτέοντα Ottob.

62. δάσαντο codd.

65. Lege ex Hesiodo καὶ εἴπαθ
ὅτι πρ.

68. κάρην codd.

ib. εὐρυσθείης Med. Alii εὐρωδίης.

72. δαμνάτε ἐν στηθόσφι Med.
et Taur.

77. ὅφρ' ἔνι Barb.

78. Lege θεῶν χαρ. ex He-
siodo.

79. Νυμφάων Med.

Θίαν τε Ἐρίαν τε, Θέμιν τε, Μυημοσύνην τε,
Φοίβην τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἐρατεινὴν,
τοὺς δὲ μεθ' ὄπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομῆτης
δεινότατος παιῶν, θαλερὸν δ' ἥχθηρε τοκῆα.
Γείνατο δ' αὖ Κύκλωπας, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας.

85

Καὶ τοὺς ἄλλους πάντας ἀπὸ τοῦ Κρόνου καταριθμεῖ
Γίγαντας. "Υστερον δέ που ἐκ τῆς Ἐρέας γεγονέναι τὸν
Δία.

Οὗτοι μὲν οὖν πάντες περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεώς
τε καὶ γενέσεως ταῦτα καθὼς ἔξεθέμεθα τῇ αὐτῶν δόξῃ
ἔξειπον. Οἱ δὲ πάντες κάτω τοῦ θείου χωρίσαντες περὶ
τὴν τῶν γενομένων οὔσιαν ἡσχολήθησαν, τὰ μεγέθη τῆς⁹⁵
κτίσεως καταπλαγέντες, καὶ αὐτὰ τὸ θεῖον εἶναι νομί-
σαντες, ἔτερος ἔτερον μέρος τῆς κτίσεως προκρίναντες,
τὸν δὲ θεὸν τούτων καὶ δημιουργὸν μὴ ἐπιγνόντες.

Τὰς μὲν οὖν τῶν καθ' Ἑλληνας φιλοσοφεῦν ἐπικεχει-
ρηκότων δόξας ἱκανῶς ἐκτεθεισθαι νομίζω, παρ' ὅν τὰς
ἀφορμὰς λαβόντες οἱ αἱρετικοὶ τὰ μετ' οὐ πολὺ ρήθησο-
μενα ἐπεχείρησαν. Δοκεῖ δὲ πρότερον ἐκθεμένους τὰ
μυστικὰ καὶ ὅσα περιέργως περὶ ἄστρα τινὲς ἡ μεγέθη
ἐφαντάσθησαν, εἰπεῖν· καὶ γὰρ ἔξ αὐτῶν λαβόντες
ἀφορμὰς τερατολογεῦν νομίζονται πολλοῖς· ἐπειτα ἀκο-⁵
λούθως τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀδρανῆ δόγματα φανερώσομεν.

86. ὑκρότατος.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ'.

Ι [μοίρας ἐπὶ ποστὴν μοῖραν πλεῖστον δύναται. Περὶ ὧν οὐχ ἡ τυχοῦσα] παρ’ αὐτοῖς ἔστι κατὰ [τὸν πίνακας διαφωνία. Δορυφορεῖσθαι δὲ] ἀστέρας λέγουσιν, ὃ[ταν μέσοι ωσιν ἄλλων ἀστέρων, ἐν συνεχείᾳ] ζῳδίων, οἷον, ἐὰν τοῦ αὐτοῦ οὐ ζῳδίου ὁ μέν τις ἀστὴρ τὰς πρώτας ἐπέχῃ μοίρας,] ὃ δὲ [τὰς τελευταίας, ὃς δὲ τὰς ἐν μέσῳ, δορυφορεῖσθαι λέγεται ὁ ἐν] μέσῳ ὑπὸ τῶν τὰς ἐπ’ ἄκροις ἐπεχόντων μοίρας. [Ἐπιβλέπειν δὲ λέγονται ἄλλήλους καὶ συμφωνεῖν ἄλλήλοις] ως οἱ φαινόμενοι καὶ συσχηματίζοντες· ἐπιθεωροῦσι δὲ ἄλλήλους ἐπὶ τριῶν ζῳδίων ἔχοντες τὸ μεταξὺ διάλειμμα· κατὰ τετράγωνον δὲ, εἰ δυεῖν· κεφαλῆ τὰ ὑποκείμενα μέρη συμπά[σχει, καὶ τοῖς ὑποκει]μένοις ἡ κεφαλῆ, οὗτοι καὶ τοῖς ὑπερσεληναῖοις τὰ ἐπίγεια. Ἀλλά τις ἔστι τούτων διαφορὰ καὶ ἀσυμπάθεια, ως ἀν μὴ μίαν καὶ τ[ὴν] αὐτὴν ἔχόντων ἔνωσιν.

1. Quæ uncis inclusi, sunt in codice prorsus evanida. Supplevi ex Sext. Empir. Mathem. V, §. 37.

5. Cod. ἀντὶ pro ἔαν.

6. Quæ supplevi in hac linea ex Sexto, breviora sunt in codice.

11. Sext. διάστημα.

12. Sext. δνοῦν.

ib. Sic Sextus. Cod. κεφαλή.

13. Cod. ἐν κεφαλῇ.

14. Cod. τοῖς ὑπὲρ σεληναῖοις.

Sext. τοῖς ἐπουρανίοις.

15. Cod. συμπάθεια, ώσάν. Cf. Sext. V, §. 44.

2 Τούτοις χρησάμενοι Εύφρατης ὁ Περ[ατικὸς] καὶ Ἀκεμβῆς ὁ Καρύστιος καὶ ὁ λοιπὸς τούτων χορὸς τῷ λόγῳ [τῷ] τῆς ἀληθείας ἐπονομάσαντες αἰώνων στάσιν καὶ ἀπόστασιν ἡ[γαθῶν] δυνάμεων εἰς κακὰ καὶ συμ-²⁰ φωνίας ἀγαθῶν μετὰ πονηρῶν προσαγορεύουσι, καλοῦν-
τες τοπάρχας καὶ προαστείους καὶ ἄλλα πλεῖστα ὄνόματα· ὃν πᾶσαν τὴν ἐπικεχειρημένην αἴρεσιν ἐκθήσομαι καὶ διελέγξω, ἐπὰν εἰς τὸν περὶ τούτων λόγον φθάσωμεν.
Νυνὶ δὲ, μή ποτέ τις νομίσῃ πιστὰ εἶναι καὶ ἀσφαλῆ τὰ²⁵ τοῖς Χαλδαίοις νενομισμένα περὶ τὴν ἀστρολογικὴν μά-
θησιν, οὐκ ὀκνήσομεν τὸν πρὸς τούτους ἔλεγχον δι’ ὀλί-
γων παραθεῖναι, ἐπιδεικνύντες ματαίαν τὴν τέχνην, καὶ πλανᾶν μᾶλλον καὶ ἔξαφανίζειν ψυχὴν δυναμένην ἐλπί-
Fol. 1 v. ζουσαν μάταια ἡ ὀφελεῖν. Οἷς οὐ κατὰ τέχνης ἐμπει-³⁰
ρίαν ἔ[ν]έχομεν, ἀλλ’ ἐκ τῆς τῶν πρακτικῶν λόγων
[γνώ]σεως. Οἱ ταύτην τὴν μάθησιν ἡσκηκότες Χαλ-
δαίων γενούμενοι ὅμιληταὶ ὡς ξένα τοῖς ἀνθρώποις καὶ θαυμάσια μεταδιδόντες μυστήρια τοῖς ὄνόμασιν ἐναλ-
λάξαντες αἴρεσιν ἔνθεν συνεστήσαντο· ἀλλ’ ἐπεὶ τὴν³⁵
τῶν ἀστρολόγων τέχνην ὡς δυνατὴν νομίσαντες ταῖς τε παρ’ αὐτῶν μαρτυρίαις χρώμενοι τὰ ἐπιχειρούμενα δι’ αὐτῶν πιστεύεσθαι θέλουσι, τανῦν καθὼς ἔδοξε τὴν ἀστρολογικὴν ἐπιδείξομεν ἀσύστατον, αὐθις μέλλοντες καὶ τὴν Περατικὴν ἀκυροῦν ὡς κλάδον ἐκ ρίζης ἀσυστά-⁴⁰
του πεφυκυῖαν.

3 Ἐρχὴ μὲν οὖν καὶ ὥσπερ θεμέλιός ἐστι στῆναι τὸν

18. Al. Κελβῆς dicitur.

24. Cod. φράσωμεν.

27. Cod. πρὸς τούτοις.

29. Cod. πλάνην. πλανᾶν jun-
gendum cum ἔξαφανίζειν (μᾶλλον—
ἢ ὀφελεῖν).

35. Cod. ἐπί.

38. Cod. τοίνυν, quod mutavi
in τανῦν.

42. Hæc in Sext. Empir. adv.
Astrol. V. 50. p. 346. Ἐρχὴ τοίνυν
καὶ.

ib. Cod. ἐπιστῆναι. Sext. τῆς
Χαλδαϊκῆς ἐστὶ τὸ στῆναι.

ώροσκόπουν. Ἐπὸ τούτου γὰρ τὰ λοιπὰ τῶν κέντρων λαμβάνεται, τά τε ἀποκλίματα καὶ αἱ ἐπαναφοραὶ, τά τε τρίγωνα καὶ τετράγωνα, καὶ οἱ κατ’ αὐτὰ σχηματισμοὶ 45 τῶν ἀστέρων. Ἐπὸ δὲ πάντων τούτων, αἱ προαγορεύσεις. Ὅθεν ἀναιρεθέντος τοῦ ὠροσκόπου, κατὰ ἀνάγκην οὔτε τι μεσουρανοῦν [οὔτε δύνον οὔτε ἀντιμεσουρανοῦν] ἔστι γνώριμον, ἀκαταληπτούντων δὲ τούτων, συναφανίζεται πᾶσα [ἡ] Χαλδαϊκὴ μέθοδος. Ὅτι δὲ ἀνεύρετον 50 αὐτοῖς ἔστι τὸ ὠροσκοποῦν ζῷδιον, ποικίλως ἔστι διδάσκειν. Ἰνα γὰρ τοῦτο καταληφθῆ, δεῖ πρῶτον μὲν τὴν γένεσιν τοῦ πίπτοντος ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν βεβαίως κατειλῆφθαι· δεύτερον [δὲ], τὸ διασημανόμενον ταύτην ὠροσκόπιον [ἀπλανὲς] ὑπάρχειν· τρίτον δὲ τὴν διαφο- 55 r. ρὰν τοῦ ζῷδιον πρὸς ἀκρίβειαν συνωφθαι. Ἐπὸ μὲν γὰρ τῆς ἀποτέξεως ἡ ἀναφορὰ τοῦ κατ’ οὐρανὸν ἀνίσχοντος ζῷδιον τετηρήσθω, ἐπεὶ τὸ ὠροσκοποῦν ὄρισμάμενοι οἱ Χαλδαῖοι ἐπὶ τὴν ἀναφορὰν τὸν σχηματισμὸν τῶν ἀστρων ποιοῦνται, ὅπερ διάθεμα καλοῦσιν, ἐφ’ ὃ 60 τὰς προαγορεύσεις δογματίζουσιν. Οὔτε δὲ τὴν γένεσιν τῶν ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν πιπτόντων λαμβάνειν δυνατόν

44. Sext. καὶ ἐπαναφοραὶ.

45. Sext. καὶ τὰ τετράγωνα.

48. Quæ uncis inclusa sunt addidi ex Sexto qui habet: κατ’ ἀνάγκην οὐδὲ τὸ μεσουρανοῦν ἔστιν ἡ δύνον ἡ ἀντιμεσουρανοῦν γνώριμον.

49. Cod. ἐπιγνώριμον.

ib. Fort. ἀκαταλήπτων ὄντων δὲ τούτων. In Sexto, Τούτων δὲ ἀκαταληπτουμένων.

ib. Cod. male συναναφανίζεται.

50. Cod. πᾶσα Χαλδ.

51. Sext. ἔνεστι.

54. Cod. δεύτερον τό.

ib. Sext. διασημαίνον.

55. Ex Sexto ἀπλανὲς addidi.

ib. Sext. ἀναφοράν.

56. Sext. Ἐπὶ μὲν γάρ.

57. Cod. ἀποτάξεως, ut codices quoque Sexti, male.

ib. Cod. ἡ διαφορὰ—ἴσχοντος.

58. Cod. τετηρείσθω ἐπί. Sextus habet: τετήρηται, καθάπερ διακόνῳ πρὸς τὴν τήρησιν τοῦ ὠροσκόπου χρησαμένων τῶν Χαλδαίων. Ἐπὶ δὲ τῇ ἀναφορᾷ, ὁ συσχηματισμὸς τῶν ἄλλων ἀστέρων, ὅπερ διάθεμα καλοῦσι. Καὶ ἐπὶ τῷ διαθέματι αἱ προαγορεύσεις. Οὔτε τὴν κ. τ. λ.

62. Sext. ἐπὶ τὴν.

ἐστιν, ὡς παραστήσω, οὔτε τὸ ώροσκόπιον ἀπλανὲς καθέστηκεν, οὔτε τὸ ἀνίσχον ζῷδιον πρὸς ἀκριβειαν καταλαμβάνεται. Πῶς οὖν ἀσύστατος ἡ τῶν Χαλδαϊκῶν δαιών μέθοδος νῦν λέγωμεν. Δεῖ τὴν γένεσιν τῶν ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν πεσουμένων πρότερον ὄρισαντας ἐπιζητεῖν ἦτοι ἀπὸ τῆς τοῦ σπέρματος καταβολῆς καὶ συλλήψεως λαμβάνοντας, ἢ ἀπὸ τῆς ἐκτέξεως. Καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τῆς συλλήψεως λαμβάνειν ἐπιχειρήσει τις, ἄληπτός τοι ἐστιν ὁ ἀκριβῆς περὶ τούτου λόγος, ταχὺς ὑπάρχων χρόνος, καὶ εἰκότως. Οὐ γὰρ ἔχομεν λέγειν εἴτε ἄμα τῇ μεταθέσει τοῦ σπέρματος γέγονεν ἢ σύλληψις, εἴτε καὶ μή. Δύναται μὲν γὰρ καὶ ἄμα νοήματι τοῦτο συμβαίνειν, ὥσπερ καὶ τὸ προσαχθὲν τοῖς διαπύροις τῶν τοις κλιβάνων στέαρ εὐθὺς κολλᾶται· δύναται δὲ καὶ μετὰ χρόνου. Διαστήματος γὰρ ὅντος ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς μήτρας μέχρι τοῦ πυθμένος, ἔνθα καὶ τὰς συλλήψεις λέγουσι γίνεσθαι ιατροὶ, πάντως ἐν χρόνῳ τινὶ τὸ διάστημα τοῦτο ἀνύειν πέφυκε καταβαλλομένη τὸ σπέρμα 80
2 v. ἡ φύσις. Ἀγνοοῦντες οὖν τὴν ποσότητα τοῦ χρόνου κατὰ τὸ ἀκριβὲς οἱ Χαλδαῖοι, οὐδέποτε τὴν σύλληψιν καταλήψονται, τοῦ σπέρματος ὅτε μὲν εὐθυβολουμένου

63. Sext. παραστήσομεν.

65. Cod. ἀστατος. Sext. Τοίνυν ἀσύστατος ἐστιν ἡ τῶν Χαλδαϊκῶν μέθοδος. Λέγωμεν δὲ περὶ τοῦ πρώτου πρώτων.

66. Cod. λέγομεν.

ib. Sext. Τὴν δὴ γένεσιν τῶν ὑπ. τ. ἐπ. πεσ., ἀρχαϊκώτερον, ἦτοι κ. τ. λ. quae non bene intellexit Origenes.

68. Sext. Ἄλλ' ἀπὸ μὲν τῆς τοῦ σπέρματος καταβολῆς καὶ συλλήψεως, οὐκ ἀν εἴποιεν. Ἀκατάληπτος γάρ ἐστιν ὁ ἀκριβῆς ταύτης χρόνος.

69. Fort. leg. λαμβάνοντας.

73. Sext. θέσει.

76. Sext. τοῦτο γὰρ εὐθὺς κολλᾶται.

77. Post χρόνον Sextus habet: Ἐπείπερ καὶ τὰ εἰς τὴν γῆν καταβαλλόμενα τῶν σπερμάτων, οὐκ εὐθὺς ρίζοβολοῦντα συμπλέκεται ταῖς ὑποκειμέναις βώλοις. Καὶ διαστήματος δὲ ὅντος.

79. Sext. Ιατρῶν παῖδες.

80. Sext. ποιεῖν πέφυκεν ἡ κατ. τοῦ σπέρματος φύσις. Οἱ δὲ τοῦτο ἀγνοοῦντες.

82. Sext. τὴν σύλλ. οὐδέποτε.

καὶ αὐτοῖς προσπίπτοντος ὑφ' ἐν τοῖς εὐφυῶς ἔχουσι πρὸς σύλληψιν τῆς μήτρας [τόποις, ὅτε δὲ πολυσπόρως⁸; ἐμπίπτοντος, καὶ εἰς ἓνα τόπον συναγομένου ὑπὸ τῶν τῆς μήτρας] δυνάμεων ἀγνώστων δὲ ὄντων πότε γίνεται τὸ πρώτον καὶ πότε τὸ δεύτερον, πόσος τε ὁ εἰς ἐκείνην τὴν σύλληψιν ἀναλισκόμενος χρόνος, καὶ πόσος [ό] εἰς ταύτην ἀγνοοῦμένων δὴ τούτων, ἥρται καὶ ἡ⁹⁰ πρὸς ἀκρίβειαν τῆς συλλήψεως κατάληψις. Εἴπερ τε, ὥσπερ τινὲς τῶν φυσικῶν εἰρήκασιν, ἐμμένον πρῶτον καὶ προμεταβαλλόμενον ἐν μήτρᾳ τὸ σπέρμα, τότε προσέρχεται τοῖς ἀναστομωθεῖσιν αὐτῆς ἀγγείοις, καθάπερ τῇ γῇ τὰ τῆς γῆς σπέρματα· ὅθεν οἱ μὴ εἰδότες⁹⁵ τὴν ποσότητα τοῦ τῆς μεταβολῆς χρόνου, οὐκ εἴσονται οὐδὲ τὸν τῆς συλλήψεως καιρόν. "Ετι δὲ καὶ ὡς κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ γυναῖκες κατὰ ἐνέργειάν τε καὶ τὰς λοιπὰς αἰτίας, οὗτως καὶ κατὰ τὴν τῆς μήτρας ἐνέργειαν, τὰς μὲν θᾶττον¹ συλλαμβανούσας, τὰς δὲ βράδιον. Καὶ οὐ παράδοξον ὅπου καὶ αὗται αὐταῖς συγκρινόμεναι, νυνὶ μὲν εὔσύλληπτοι θεωροῦνται, νυνὶ δὲ οὐδαμῶς. Τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, ἀδυνατόν ἔστι λέγειν πρὸς ἀκρίβειαν πότε⁵

84. Cod. προσπίπτος.

ib. Sext. ὑφέν.

85. Supplevi ex Sexto qui habet . . . ἐμπίπτοντος, ἐπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ δυνάμεως, εἰς ἓνα τόπον συνάγεσθαι δυναμένου. Τῶν ἀγνώστων, τὸ, πότε γίγνεται.

89. Cod. πόσος εἰς αὐτήν.

90. Cod. δέ. Sext. οἶχεται πρὸ ήρται.

91. Cod. εἴπερ γε.

92. Sext. ὡς τινες.

ib. Sext. ἐψόμενον—προμεταβάλλον.

94. Sextus omittit καθάπερ τὰ

τ. γ. σπέρματα.

95. Leg. ex Sexto αὐτόθεν οὐκ εἰδότες.

97. Sext. καὶ μὴν, ὥσπερ κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ἐν ταῖς τῶν μερῶν ἐνέργειαις διαφέρουσιν ἀλλήλων αἱ γυναῖκες· οὗτως εἰκός.

99. Leg. ex Sexto οὗτως εἰκός.

1. Post ἐνέργειαν Sextus addit διαφέρειν.

3. Sext. ὅτε καὶ ἔαυταῖς συγκρ.—Cod. αὗται αὐταῖς.

5. Cod. ἀδυνάτως. Sext. τῶν ἀδυνάτων ἔστι.

ib. Sext. τὸ πότε συνέσχηται.

συνέχεται τὸ καταβληθὲν σπέρμα, ἵνα ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου στήσωσιν οἱ Χαλδαῖοι τῆς γενέσεως τὸν ὥρο-
σκόπον.

4 Τούτῳ τῷ λόγῳ ἀδύνατόν ἐστιν ἐκ τῆς συλλίγψεως στῆσαι τὸν ὥροσκόπον. Ἐάλλ' οὐδὲ ἐξ ἀποτέξεως.¹⁰

3 r. Πρῶτον μὲν γὰρ ἄπορον ἐστι τὸ, πότε ῥηθήσεται ἀπό-
τεξιν εἶναι· ἀρά γε ὅταν ἄρξηται προκύπτειν εἰς τὸν
θυρεὸν, ἡ ὅταν ὀλίγον ἔξισχη, ἡ ὅταν εἰς τὴν γῆν
ἐνεχθῇ; οὐδὲ ἐν ἑκάστῳ τούτων δυνατόν ἐστι τὸ ἀκριβὲς
τῆς ἀποδείξεως καταλαβέσθαι ἡ χρόνον ὁρίζειν. Καὶ¹⁵
γὰρ διὰ παράστημα ψυχῆς καὶ δι' ἐπιτηδειότητα σώμα-
τος, καὶ διὰ προαιρέσιν τῶν τόπων, καὶ δι' ἐμπειρίαν
μαίας καὶ ἄλλας ἀπείρους προφάσεις, οὐχ ὁ αὐτός ἐστι
χρόνος καθ' ὃν προκύπτει τὸ τικτόμενον, ραγέντων τῶν
ὑμένων, ἡ ἕκτος ὀλίγον γίνεται, ἡ εἰς τὴν γῆν κατα-²⁰
φέρεται, ἀλλ' ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ. "Ον πάλιν μὴ δυνάμενοι
ώρισμένως καὶ ἀκριβῶς σταθμήσασθαι οἱ Χαλδαῖοι, ἐκ-
πεσοῦνται τοῦ δεόντως τὴν τῆς ἀποδείξεως ὥραν ὁρίζειν.
"Οτι μὲν οὖν ἐπαγγέλλονται ἐπὶ τοῖς τῆς ἀποτέξεως
χρόνοις οἱ Χαλδαῖοι τὸν ὥροσκόπον γινώσκειν, οὐκ²⁵
ἴσασι δὲ, ἐκ τούτων συμφανές· ὅτι δὲ οὐδὲ τὸ ὥροσκό-

6. Sext. ἵνα καὶ ἀπὸ τούτου τ. χ.
συστήσωσιν οἱ Χ. τὸν τῆς γ. ὥρ.

10. Sext. V. § 64. τὸν ὥρο-
σκόπον ἐστάναι. Καὶ μὴν οὐδὲ ἀπὸ²
τέξεως. Cod. ἄλλοι δέ.

11. Sext. ῥητέον.

13. Sext. ὅποταν ἄρχηται.

ib. Sext. εἰς ψυχρὸν ἀέρα τὸ
ἀποτικτόμενον.

ib. Cod. ὅλον, corr. ex Sexto.

14. Sext. κατενεχθῆ· εἴτα οὐδὲ
ἔφ' ἐκάστουν. Cod. οὐδὲν ἐκάστω.

ib. Sext. τὸν ἀκριβῆ τῆς ἀποτέξεως
χρόνον ὁρίζειν.

17. Sext. καὶ πρὸς διάθεσιν.

ib. Cod. διὰ ἐμπειρίαν ἄμα καὶ.

20. Cod. ὅλον, quod correxi ex
Sexto.

21. Cod. ὡν pro ὅν. Correxi
ex Sexto.

22. Cod. σταθμίσεσθαι.

23. Cod. δέοντος.

24. Sext. τὸ ὅσον ἐπὶ τοῖς τῆς
ἀπ. χρ. ἐπαγγ. μὲν τὸν ὥρ. γιν. Χαλ-
δαῖοι.

25. οὐκ ἴσασι scripsi cum Sexto.
Cod. οὐχ ἴστᾶσι.

πιον ἀπλανὲς αὐτοῖς ἔστι, πάρεστιν ἐπιλογίζεσθαι.
 "Οταν γὰρ λέγωσιν ὅτι ὁ προσεδρεύων τῇ ὡδινούσῃ
 ἄμα τῇ ἀποτέξει, δίσκῳ σημαίνει τῷ ἀπὸ τῆς ἀκρωρείας
 ἀστεροσκοποῦντι Χαλδαίῳ, κάκεῦνος εἰς οὐρανὸν ἀπο-³⁰
 βλέπων παρασημαίνεται τὸ ἀνίσχον ζῷδιον, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπιδείξομεν αὐτοῖς ὅτι τῆς ἀποτέξεως ἀορίστου
 τυγχανούσης, καθὼς μικροῦ πρότερον παρεστήσαμεν,
 οὐδὲ τῷ δίσκῳ ταύτην διασημαίνειν εὔλογον. Εἴτ' ἔστω
 καταληπτὴν ὑπάρχειν τὴν ἀπότεξιν, ἀλλ' οὕτιγε πρὸς³⁵
 ἀκριβῆ χρόνον σημειούσθαι ταύτην δυνατόν ἔστι· τὸν
 γὰρ τοῦ δίσκου ψόφον πλείονι χρόνῳ καὶ συχνῷ πρὸς
 αἴσθησιν, δυνάμενον μερίζεσθαι, κινεῖσθαι συνέβη ἐπὶ
 τὴν ἀκρώρειαν. Τεκμήριον δὲ [τὸ] ἐπὶ τῶν πόρρω δενδρο-⁴⁰
 3 v. τομούντων θεωρούμενον· μετὰ δὲ ἵκανὴν ὥραν τοῦ κατε-⁴⁰
 νεχθῆναι τὸν πέλεκυν ἐξακούεται ἡ φωνὴ τῆς πληγῆς,
 ὡς ἀν ἐν χρόνῳ πλείονι φθάνουσα ἐπὶ τὸν ἀκούοντα.
 Καὶ διὰ τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν ἀκριβῶς τοῖς Χαλδαίοις
 τὸν χρόνον τοῦ ἀνίσχοντος ζῷδιον καὶ κατ' ἀλήθειαν
 ὠροσκοποῦντος λαμβάνειν. Καὶ μὴν οὐ μόνον φανεῖται⁴⁵
 πλείων διελθὼν χρόνος μετὰ τὴν ἀπότεξιν τοῦ παρε-

27. Sext. ἔστιν αὐτοῖς, πάρεστι
 κατὰ τὸν ὅμοιον ἐπιλογίζεσθαι τρό-
 πον.

28. Sext. ὁ παρεδρεύων τῇ ὡδ.,
 τὴν ἀπότεξιν.

29. Sext. ἐπὶ τῆς.

31. Fort. leg. παρασημειοῦται ex
 Sexto qui habet ἐπισημειοῦται.

ib. ζῷδιον deest in Sexto.

32. Cod. ἐπιδείξωμεν. Sext. ὑπο-
 δείξομεν.

33. Sext. μικροῦ πρόσθεν.

34. Sext. διασημαίνειν ταύτην.

ib. Leg. εὐκολον cum Sexto.

ib. Sext. εἴτα ἔστω καὶ καταλη-
 πτὴν τυγχάνειν—οὐ γε.

36. Sext. παρεπισημειοῦσθαι.

37. Sext. ἐν πλείονι χρόνῳ καὶ ἐν
 συχνῷ. Cod. καὶ οὐ συχνῷ male,
 ortum ex CTCTXNΩ dupliciter
 lecto.

38. Cod. καὶ κινεῖσθαι.

ib. Sext. συμβέβηκεν.

39. Articulum addidi ex Sexto.

ib. Pro πόρρω Sextus habet ἐν
 τῇ ὀρειῇ.

40. Leg. μετὰ γὰρ ἵκ. cum
 Sexto.

41. Sext. ἡ τῆς πλ. φωνή.

42. Cod. ἀνεν pro ἀν ἐν.

44. Sext. κατ' ἀκρίβειαν.

45. Sext. φθάνει πλείων διελ-
 θεῖν.

δρεύοντος τῇ ὡδινούσῃ κρούσαντος τῷ δίσκῳ, εἴτα μετὰ τὸ κροῦσαι ἀκούσαντος τοῦ ἐπὶ τὴν ἀκρώρειαν, [ἀλλὰ] καὶ περισκοποῦντος καὶ βλέποντος ἐν τίνι τῶν ζωδίων ἔστι σελήνη καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων ἐν τίνι ἔκαστος φαί-⁵⁰ νεται, ἀναγκαῖον ἀλλοιότερον γενέσθαι τὸ περὶ τοὺς ἀστέρας διάθεμα, τῆς τοῦ πόλου κινήσεως ἀλέκτῳ τάχει φερομένης πρὶν τηρητικῶς παραφυλάξισθαι τὴν τοῦ γεννηθέντος ὥραν κατ' οὐρανὸν βλεπομένην.

5 Οὗτος ἀσύστατος δειχθήσεται ἡ κατὰ Χαλδαίους⁵⁵ τέχνη. Εἰ δὲ ἐξ ἐπερωτήσεων φάσκοι τις σκοπεῖσθαι τοῦ πυνθανομένου τὴν γένεσιν, ἡ περὶ οὗ ἐπερωτάτῳ μηδὲ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον δύνασθαι ἐφικνεῖσθαι ἐπὶ τὸ ἀκριβές. Εἰ γὰρ τοσαύτη τις ἐπιμέλεια ἴστόρηται κατ' αὐτοὺς περὶ τὴν τέχνην, καὶ μηδὲ αὐτοὶ ἐφικνοῦνται⁶⁰ ἐπὶ τὸ ἀκριβές, καθὼς ἐπεδείξαμεν, πῶς ὁ ἴδιώτης κατείληφε τῆς ἀποτέξεως τὸν χρόνον ἀκριβῶς, ἵνα παρὰ τούτου μαθὼν ὁ Χαλδαῖος στήσῃ τὸν ὠροσκόπον ἀληθῶς; Ἀλλ’ οὐδὲ κατὰ τὴν τοῦ ὄριζοντος ὅψιν πάντη ὁ αὐτὸς φανήσεται ἀνίσχων ἀστὴρ, ἀλλ’ ὅπου μὲν ὠροσκόπος⁶⁵ νομισθήσεται τὸ ἀπόκλιμα, ὅπου δὲ ὠροσκόπος ἡ ἐπα-
4 r. ναφορὰ παρὰ τὴν τῶν τόπων ἐπιφάνειαν ὅντων ἡ ταπει-
νοτέρων ἡ ὑψηλοτέρων, ὥστε καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος
սύκ ἀκριβῆς φανήσεται ἡ προαγόρευσις, πολλῶν κατὰ
πάντα τὸν κόσμον τῇ αὐτῇ ὥρᾳ γεννωμένων, ἄλλου⁷⁰
ἄλλως τὰ ἀστρα θεωροῦντος. Ματαία δὲ καὶ ἡ διὰ
τῶν ὑ[δρι]ῶν νομιζομένη κατάληψις. Οὐ γὰρ ὁμοίως

47. Sext. ἀπότεξιν, ἐν φῷ γίνεται ὁ ἥχος ἀπὸ τοῦ ταῖς τῆς τικτούσῃς ὀδίσι παρεδρ.

48. Fort. leg. τῇ ἀκρωρείᾳ. Ex- cederat ἀλλὰ, quod Sextus præbet.

52. ἀλλ’ ἐν τάχει.

53. Cod. φερόμενα, corr. ex Sexto.

57. Cod. ἡ περὶ.

ib. Hæc difficultima. In men- tem venit ἐκ περισσοῦ ἐπτέρωται τῷ μηδέ. Sequentia inveniuntur ap. Sextum §. 87, cum frequente varia lectione.

64. In Codice τοῦ quod deerat, suprascripsit secunda manus.

72. Cf. Sext. §. 75.

[ό] ἀμφορεὺς το θεὶς ρύσει πληρώσων ὡς ἀπόκενος, αὐτοῦ τοῦ πόλου κατὰ ἐκείνων λόγου ἐνὶ ὄρμήματι ἵστοταχῶς φερομένου. Εἰ δὲ διαστρέψαντες 75 λέγοιεν μὴ τὸν ἀκριβῆ χρόνον λαμβάνειν ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἐν πλάτει, σχεδὸν ὑπ' αὐτῶν ἐλεγχθήσονται τῶν ἀποτελεσμάτων. Οἱ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ γεννηθέντες, οὐ τὸν αὐτὸν ἔζησαν βίον, ἀλλ' οἱ μὲν, λόγου χάριν, ἐβασίλευσαν, οἱ δὲ, ἐν πέδαις κατεγήρασαν. Οὐδεὶς γοῦν 80 Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι γέγονεν ἵσος, πολλῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ὁμοίως ἀποτεχθέντων αὐτῷ, οὐθὲὶς Πλάτωνι τῷ φιλοσόφῳ. "Ωστε τὸν ἐν πλάτει τῆς γενέσεως χρόνον ὁ Χαλδαῖος ἀκριβῶς οὐ δυνήσεται λέγειν, εἰ [ό] κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον γεννηθεὶς εὔτυχήσει. Πολλοὶ 85 γοῦν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γεννηθέντες ἐδυστύχησαν, ὥστε ματαιά καὶ ἡ κατὰ τὰ διαθέματα ὁμοιότης. Διαφόρως γοῦν καὶ πολυτρόπως τὴν ματαιόπονον σκέψιν τῶν Χαλδαίων διελέγξαντες, οὐδὲ τοῦτο παραλείψομεν ὡς εἰς ἄπορον χωρήσουσιν αἱ προρρήσεις αὐτοῖς. Εἰ 90 γὰρ τὸν ἐν τῇ ἀκίδι τοῦ Τοξότου γεννηθέντα, ὡς οἱ μαθηματικοὶ λέγουσιν, ἀνάγκη σφαγήσεσθαι, πῶς αἱ

73. Cod. sine δ.

ib. Fort. ἀμφορεὺς ὁ προ[ρρη]-
θεὶς ρέυσει. Μοχ leg. πλήρης ὁν.
Sext. p. 350 : οὐχ ὡσαύτως ρύσε-
ται πλήρης καθεστώς ὡσαύτως δὲ
ἡμίκενος.

74. Cod. τοῦ πολλά.

75. Sext. τῆς οὐρανίου φυρᾶς ἵστο-
ταχῶς διὰ παντὸς ἐλαυνομένης.

ib. Leg. ἀναστρέψαντες, ut in
Sexto.

76. Sext. λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ τὸν
ὅλοσχερῆ καὶ ἐν πλάτει, ὑπ' αὐτῶν
σχεδὸν ἀπελεγχθήσονται τῶν ἀποτε-
λεσμάτων.

78. Pro χρόνῳ Sextus habet
καθ' ὅλοσχέρειαν.

82. Sext. οἰκουμένην συναπο-
τεχθέντων.

ib. Cod. οὐθὲ εἰς. Sext. οὐδέ.

84. Fort. leg. χρόνον σκοπῶν ὁ
Χαλδ. Sextus χρόνον ὁ Χαλδαῖος
ἐπισκέπτεται, οὐ δυνηθήσεται παγίως
λέγειν ὅτι ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

ib. Cod. εἰ κατά.

85. Πολλοὶ γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν
χρ. τούτῳ γ. Sextus. Cod. κατ'
αὐτὸν τὸν χρ.

88. Leg. οὖν.

91. Sextus p. 353 : ὁ—γεννη-
θεὶς, κατὰ τὸν μαθηματικὸν σφαγή-
σεται λόγον.

ib. Cod. τοῦ τόξου.

- 4 v. τοσαῦται τῶν βαρβάρων μυριάδες ἀγωνιζόμεναι πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἐν Μαραθῶνι, ἡ Σαλαμῖνι, ὑφ' ἐν κατεσφάγησαν; οὐ γὰρ δή γε ἐπὶ πασῶν αὐτῶν ἦν ώρος σκόπος. Καὶ πάλιν τὸν ἐν τῇ κάλπῃ τοῦ Υδροχόου γεννηθέντα ναναγήσειν, πόσοι ἀπὸ Τροίας ἀναγόμενοι τῶν Ἑλλήνων περὶ τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίας συγκατεποντίσθησαν; ἀπίθανον γὰρ πάντας μακρῷ χρόνῳ διαφέροντας ἀλλήλων ἐπὶ τῇ κάλπῃ τοῦ Υδροχόου γεγενῆσθαι. Οὐ γὰρ ἔστι λέγειν ὅτι δι' ἓνα πολλάκις φέρεται κατὰ πέλαγος φθαρῆναι, πάντες οἱ ἐν τῇ νηὶ συναπολοῦνται. Διατί γὰρ ή τούτου είμαρμένη τὰς πάντων νικᾷ, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὸν ἓνα φέρεται ἐπὶ γῆς τελευτᾶν, πάντες περισώζονται;
- 6 Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ περὶ τῆς τῶν ζωδίων ἐνεργείας λόγον ποιοῦνται, οἷς φασὶ προσομοιοῦσθαι τὰ ἀποτικτόμενα, οὐδὲ τοῦτον παραλείψομεν, οἷον τὸν ἐν Λέοντι γεννηθέντα ἀνδρεῖον ἔσεσθαι· ὁ δὲ ἐν Παρθένῳ, τετανόθριξ, λευκόχρους, ἄπαις, αἰδήμων. Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, γέλωτός ἔστι μᾶλλον ἄξια καὶ οὐ σπουδῆς. Ἐστι γὰρ κατ' αὐτὸς μηδένα Αἰθίοπα ἐν Παρθένῳ γεννᾶσθαι· εἰ δ' οὐ, δώσει τὸν τοιοῦτον λευκὸν, τετανό-

93. Sext. μυριάδες τῶν βαρβ. ἀνταγωνιζόμεναι.

ib. Prius erat πρὸ τούς.

94. Sextus non habet ή Σαλαμῖνι.

ib. Sext. ὑφέν.

95. Sext. ἐπὶ πάντων.

ib. Pro αὐτῶν leg. ὁ αὐτὸς cum Sexto.

96. Sext. ὁ ἐν τῇ κάλπῃ—γεννηθεὶς ναναγήσει.

97. Post γεννηθέντα supple εἰ ἀνάγκη.

ib. Cod. ναναγήγειν.

ib. Leg. πῶς οἱ cum Sexto.

ib. Sext. ἀνακομιζόμενοι.

98. Sext. συγκατεποντάθησαν; ἀμήχανον γάρ.

99. χρόνῳ deest in Sexto.

1. Sext. κάλπιδι.

2. Sext. καὶ μὴν οὐδὲ ἐνεστι.

3. Sextus συναπόλλυνται.

5. Cod. διὰ τὴν φέρεται.

ib. Sext. θανεῖν.

11. Sext. χαροπὸς, λευκόχρως.

ib. Sext. ταῦτα γὰρ καὶ.

12. Sextus habet γέλωτος μᾶλλον ή σπουδῆς ἔστιν ἄξια.

14. Post δώσει subaud. εἶναι.

τριχα καὶ τὰ ἔτερα. Οἶμαι δὲ μᾶλλον τοὺς ἀρχαίους¹⁵ [τὰ] ὄνόματα τῶν κειμένων ζῷων ἐπὶ κλητοῖς ἀστροῖς προστεθεικέναι, οἰκειώσεως χάριν, οὐχ ὁμοιοτρόπου φύσεως· τί γὰρ ἔχουσιν ὅμοιον ἄρκτου οἱ ἐπτὰ ἀστέρες διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων; ἡ δράκοντος κεφαλὴ ὡς φῆσιν ὁ^ο Ἀρατος πέντε;

20

Ἄλλὰ δύο κροτάφοις, δύο δὲ ὄμμασιν· εἰς δὲ ὑπένερθεν

^{5 r.} Εσχάτην ἐπέχει γένυς δεινοῦ πελώρου.

7 Πῶς καὶ ταῦτα οὐκ ἄξια τοσούτου πόνου δείκνυται τοῖς εὖ φρονεῖν προηρημένοις καὶ μὴ προσέχουσι τῇ τῶν Χαλδαίων ἐμφυσιώσει; οἱ καὶ βασιλεῖς ἔξαφανίζουσι²⁵ δειλίαν καταρτίζοντες, καὶ ἴδιώτας παραθαρρύνουσι μεγάλα τολμᾶν. Εἰ δὲ ἀποτύχοι αὐτὸς κακῷ περιπαρεῖς, οὐ πᾶσι γίνεται διδάσκαλος ὁ βλαβεῖς, οὓς φρεναπατᾶν βουλόμενοι τοῖς ἀποτεύγμασιν, εἰς ἄπειρον τὸν νοῦν αὐτῶν συνωθοῦντες λέγουσιν οὐ καλῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ δύ-³⁰ νασθαι τὸν συσχηματισμὸν τῶν αὐτῶν ἀστέρων γίνεσθαι, ἡ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ μεγάλου ἐνιαυτοῦ, δι' ἐπτακισχιλίων ἔτῶν καὶ ἐπτακοσίων ἑβδομήκοντα καὶ ἐπτά. Πῶς οὖν φθάσει ἀνθρωπίνη παρατήρησις

16. Addidi τὰ quod deest in codice. Mox leg. ἐπικλήτοις.

ib. Fort. ἐπίκλην vel ἐπίκλησιν τοῖς: “eos nomina constitutorum (ad hoc) animalium tanquam appellationem astris addidisse.” Sextus: Εἴκος γὰρ τοὺς παλαιοὺς τὰ τοιαῦτα τῶν ὄνομάτων τίθεσθαι κατὰ ψιλὴν τὴν τοῦ χαρακτῆρος ἐμφέρειαν· τάχα δὲ, οὐδὲ κατ' αὐτὴν, ἀλλ' εὐσήμουν χάριν διδασκαλίας. Τί γὰρ ὅμοιον ἔχουσιν ἄρκτῳ.

18. Addidi oī ex Sexto, qui rectius ἄρκτῳ.

19. Leg. cum Sext. κεφαλῆ, οἱ πέντε; ἐφ' ὧν φῆσιν ὁ^ο Ἀρατος.

21. Arat. Phænom. 56.

22. Cod. ἐσχάτη δὲ ἐπέχει. Ex editt. correxi.

23. Lege Οὔτως (ou omisso ob finem præcedentis vocabuli).

25. Vox ἐμφυσίωσις addenda lexicis.

28. Sexti Empirici sententiam perceperisse non videtur auctor.

30. Cod. συνωθοῦντα.

ib. Cod. ἐπιτοαυτό.

31. Cod. σχηματισμόν.

33. Sext. δι' ἐννεακισχιλίων ἐννεακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἐπτὰ ἔτῶν, οὐ φθάσει ἀνθρωπίνη τήρησις.

τοῖς τοσούτοις αἰώσι συνδραμεῖν ἐπὶ μᾶς γενέσεως; καὶ 15
ταῦτα, οὐχ ἄπαξ, ἀλλὰ πολλάκις οἵμαι, παρ' Ἐλπίδᾳ
πλειόνων ἐληλέγχθαι τὴν Χαλδαϊκὴν τέχνην ἔδει· καὶ-
τοι δι' ἔτερα αὐτῆς ἡμῶν μιησθέντων, οὐχὶ ιδίως δι'
αὐτήν. Ἀλλ' ἐπὲι προηρήμεθα μηδὲν τῶν παρ' ἔθνεσι
δογμάτων καταλιπεῖν, διὰ τὴν πολύφωνον τῶν αἱρέσεων 40
πανουργίαν, ἕδωμεν τί λέγουσι καὶ οἱ περὶ μεγεθῶν τε-
τολμηκότες, οἱ κατιδόντες τὴν τῶν πλειόνων ματαιοπο-
νίαν, ἄλλους ἄλλως διαψευσαμένους καὶ εὔδοκιμήσαντος,
μεῖζόν τι ἐτόλμησαν εἰπεῖν, ὅπως ὑπὸ τῶν τὰ μικρὰ
ψεύσματα μεγάλως δοξασάντων μειζόνως δοξασθῶσιν. 45
Οὗτοι κύκλους καὶ μέτρα τρίγωνά τε καὶ τετράγωνα
διπλάσιά τε καὶ τριπλάσια ὑποτίθενται· πολὺς δὲ ὁ
περὶ τούτου λόγος, ἄλλ' οὐ πρὸς τὸ προκείμενον ἀναγ-
καῖος.

8 Ἰκανὸν οὖν λογίζομαι ἔξειπεῖν τὰ ὑπ' αὐτῶν τερα- 50
τολογούμενα. Διὸ τοῖς ἐπιτόμοις χρησάμενος ὥν αὐτοὶ^v
λέγουσιν, ἐπὶ τὰ ἔτερα τραπήσομαι. Λέγουσι δὲ ταῦτα·
5 v. κράτος ἕδωκεν ὁ δημιουργήσας τῇ ταύτοῦ καὶ ὁμοίου
περιφορῇ· μίαν γὰρ αὐτὴν ἀσχιστον εἴασε, τὴν δὲ
ἐντὸς σχίσας ἔξαχῆ ἐπτὰ κύκλους ἀνίσους κατὰ τὴν 55
τοῦ διπλασίου διάστασιν ἑκάστην, οὐσῶν ἑκατέρων
τριῶν, κατὰ τὰ ἐναντία μὲν ἀλλήλοις προσέταξεν οἴναι
τοὺς κύκλους, τάχει δὲ τρεῖς μὲν ὁμοίως, τοὺς δὲ τέσ-

36. Cod. desinit in media sen-
tentia Sexti §. 105. Fort. leg.
ἀλλὰ πολλάκις, οἵμαι, παρ' Ἐλπίδᾳ
* * * [διὰ] πλειόνων. Lacunam
majorem hic esse puto: nam παρ'
Ἐλπίδᾳ ad nihil plane refertur in
sententia sequentium: quanquam
οἵμαι διὰ πλειόνων ἐληλέγχθαι egre-
gie confirmatur simili clausula fol.
cod. 34 init.

39. Cod. αὐτήν.
ib. Cod. προκρίμεθα.
51. Cod. ὡς male.
53. Plato Tim. p. 36 C.
55. Ex Platone dedi ἔξαχῆ. Cod.
ἔξ αὐτῆς.
56. Plat. διπλασίου καὶ τριπλα-
σίου.
57. Plat. κατὰ τάναντία.
58. Cod. ὁμοίους.

σαρας ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς τρισὶν ἀνομοίως ἐν λόγῳ δὲ φερομένους. Κράτος μὲν δεδόσθαι τῇ ταύτου φορῷ⁶⁰ φησὶν, οὐ μόνον ἐπειδὴ περιέχει τὴν θατέρου φορὰν, τουτέστι τοὺς πλανωμένους, ἀλλ’ ὅτι καὶ τοσοῦτον ἔχει κράτος, τουτέστι τοσαύτην δύναμιν, ὥστε καὶ τοῖς ἐπὶ τάναντίᾳ τοὺς πλανωμένους, ἀπὸ δύσεως ἐπ’ ἀνατολὴν φερομένους αὐτοὺς τῇ οἰκείᾳ ἵσχυΐ, δόμοίς καὶ ἀπὸ ἀνα-⁶⁵ τολῆς ἐπὶ δύσιν ἑαυτῷ συμπεριάγει. Μίαν δὲ καὶ ἄσχιστον εἰ ἐᾶσθαι φησὶ ταύτην φορὰν, πρῶτον μὲν, ἐπειδὴ πάντων τῶν ἀπλανῶν ἵστοροι αἱ περιφοραὶ καὶ οὐ διηρημέναι κατὰ πλείους καὶ ἐλάττους χρόνους· ἐπειτα ὅτι μίαν πάντες ἔχουσιν ἐπιφάνειαν τὴν τῆς⁷⁰ ἔξωτάτω φορᾶς, οἱ δὲ πλανώμενοι καὶ εἰς χρόνους πλείους καὶ διαφόρους τῶν κινήσεων καὶ εἰς ἀποστάσεις ἀπὸ γῆς ἀνίσους διήρηνται· τὴν δὲ θατέρου φησὶν ἔξαχῆ εἰς ἐπτὰ κύκλους ἐσχίσθαι εἰκότως. Ὁπόσαι γὰρ ἀν ὥσιν ἑκάστου αἱ τομαὶ, μονάδες λέγω τῶν τομῶν,⁷⁵ γίνεται τὰ τμήματα οἷον· ἐὰν μιὰ τομῆ διαιρεθῆ, δύο ἔσται τμήματα, ἀν δυσὶ, τρία τμήματα· οὕτω δὴ κανένα ἔξαχῆ τι τμηθῆ, ἐπτὰ ἔσται τὰ τμήματα. Τὰς δὲ ἀποστάσεις αὐτῶν καὶ τὰ διπλάσια καὶ τριπλάσια ἐναλλὰξ τετάχθαι φησὶν, οὐσῶν ἑκατέρων τριῶν· ὅπερ καὶ ἐπὶ⁸⁰ τῆς συστάσεως τῆς ψυχῆς, ἐπὶ τῶν ἐπτὰ ἀριθμῶν ἔδειξε. Τρεῖς μὲν γάρ εἰσιν ἐπ’ αὐτοῖς διπλάσιοι ἀπὸ

^{6 r.} μονάδος, $\bar{\beta}$, $\bar{\delta}$, $\bar{\theta}$. Τρεῖς δὲ $\bar{\mu}$ καὶ $\bar{\rho\eta}$ σταδίων. Περίμετρος δὲ γῆς σταδίων $\bar{\mu}$, καὶ $\bar{\phi\mu\gamma}$ · καὶ ἀπόστημα δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐπὶ τὸν σεληνιακὸν κύκλον,⁸⁵

59. Cod. ἀνομοίοις.

procreatione apud Platonem in Timaeo §. 11. p. 1017 D et seqq.

60. Cod. φερομένων.

83. Leg. $\bar{\beta}$, $\bar{\delta}$, $\bar{\eta}$, τρεῖς δὲ τριπλά-

67. Dele εἰ, nisi malis εἰᾶσθαι.

σιοι, $\bar{\gamma}$, $\bar{\theta}$, $\kappa\zeta$.

70. Cod. ἔχωσιν.

82. Cf. Plutarch. de animæ

μεν

ό μὲν Σάμιος Ἀρίσταρχος ἀναγράφει σταδίων $\frac{7}{9}$, ο δὲ
 Ἀπολλώνιος μυριάδ. φ, ο δὲ Ἀρχιμήδης μυριάδ.
 φνδ καὶ μονάδ. δρλ. Ἀπὸ δὲ τοῦ σεληνιακοῦ ἐπὶ τὸν
 τοῦ ἡλίου κύκλου σταδίων μυριάδ. εκς καὶ μονάδ. βξε.
 Ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τὸν τῆς Ἀφροδίτης κύκλου σταδίων ⁹⁰
 μυριάδ. εκς καὶ μονάδας βξε. Ἀπὸ τοῦδε ἐπὶ τὸν τοῦ
 Ἐρμοῦ κύκλου σταδίων μυριάδ. επα, μονάδ. λρξε.
 Ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν τοῦ πυρόεντος κύκλου σταδίων
 μυριάδ. δφνδ, μονάδ. δρνδ. Ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν
 τοῦ Διὸς κύκλου σταδίων μυριάδ. βκζ, μονάδας εξε.⁹⁵
 Ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου κύκλου σταδίων
 μυριάδ. δλζ, μονάδ. βξε. Ἀπὸ τούτου δὲ ἐπὶ τὸν ζω-
 διακὸν καὶ τὴν ἐσχάτην περιφέρειαν σταδίων μυριάδ.,
 βη μονάδ. με.

9 Τὰ μὲν ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα τῶν κύκλων καὶ ¹
 τῶν σφαιρῶν, βάθη τε ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους ἀποδίδοται.
 Τοῦ δὲ ζωδιακοῦ τὴν περίμετρον λαμβάνει σταδίων δευ-
 τέρων ἀριθμῶν δ καὶ μυριάδ. δψλα· ὥστε συμβαίνειν
 τὴν ἐκ τοῦ κέντρου εὐθεῖαν ἄχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς ⁵
 ἐσχάτης γῆς τὸ ἔκτον εἶναι τοῦ λεχθέντος ἀριθμοῦ, τοῦ
 δὲ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀφ' ἧς βεβήκαμεν ἄχρι
 τοῦ ζωδιακοῦ, ἅρτι ρόθεν ἔκτον τοῦ ἀριθμοῦ, λεῖπον τέ-
 τρασι μυριάσι σταδίων δ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γῆς μέχρι¹⁰
 τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ Κρόνου δὲ κύκλου ἐπὶ¹⁰
 τὴν γῆν φησὶ τὸ διάστημα σταδίων δευτέρων ἀριθμῶν
 εἶναι μονάδ. δύο καὶ μυριάδ. βσξθ, καὶ μονάδ. βψια.

2. Cod. δὲ pro τε.

gesto lib. III. cap. 2.

ib. Fort. in hodie deperditis
 observationibus cælestibus qua-
 rum meminit Ptolemæus in Alma-

6. γῆς delend.

7. Cod. ἐφ' ἦς.

11. Cod. ἀριθμᾶσθαι.

’Απὸ τοῦδε τοῦ Διὸς κύκλου ἐπὶ γῆν σταδίων δευτέρων ἀριθμῶν μονάδ. β̄, καὶ μυριάδ. σοζ̄, καὶ μονάδες χμ̄τ.

’Απὸ δὲ τοῦ Πυρόεντος κύκλου ἐπὶ γῆν δευτέρων ἀριθμῶν 15,

6 ν. μονάδ. μίαν, καὶ μυριάδ. γσμα καὶ μονάδ. ηφπα. ’Αφ’ ήλίου ἐπὶ γῆν δευτέρων ἀριθμῶν μονάδ. μίαν, καὶ μυριάδ.

βρξ καὶ μονάδας δυνδ̄. ’Απὸ δὲ τοῦ Στίλβοντος ἐπὶ τὴν γῆν μυριάδ. εσξη, μονάδας ησνθ. ’Απὸ δὲ ’Αφροδίτης ἐπὶ γῆν μυριάδ. επα, μονάδ. ερξ.

10 Περὶ σελήνης δὲ ἐλέχθη τὸ πρότερον. Τὰ μὲν οὖν ἀποστήματα καὶ βάθη τῶν σφαιρῶν οὔτως ’Αρχιμήδης ἀποδίδωσιν, ἐτέρως δὲ ὑπὲρ αὐτῶν ’Ιππάρχῳ εἴρηται, καὶ ἐτέρως ’Απολλωνίῳ τῷ μαθηματικῷ. ’Ημῖν δὲ ἔξαρκεῖ τῇ Πλατωνικῇ δόξῃ ἐπομένοις, διπλάσια μὲν καὶ τρι- 25 πλάσια οἰεσθαι τῶν πλανωμένων τὰ ἀπ’ ἀλλήλων διαστήματα· σώζεται γὰρ οὗτος ὁ λόγος τοῦ καθ’ ἀρμονίαν συγκεῖσθαι τὸ πᾶν, ἐν λόγοις συμφώνοις κατὰ ταῦτα τὰ ἀποστήματα. Οἱ δὲ ἐκτεθέντες ὑπὸ ’Αρχιμήδους ἀριθμοὶ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, περὶ τῶν ἀποστημάτων λεγόμενοι 30 λόγοι, εἰ μὴ ἐν συμφώνοις εἴεν λόγοις, τουτέστι τοῦς ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένοις διπλασίοις καὶ τριπλασίοις, ἔξω δὲ συμφωνιῶν εὑρισκόμενοι, οὐκ ἀν σώζοιεν τὸ καθ’ ἀρμονίαν κατεσκευάσθαι τὸ πᾶν· οὐ γὰρ πιθανὸν οὐδὲ δυνατὸν, ἄλογα δὲ καὶ ἔξω συμφωνιῶν καὶ ἐναρ- 35 μονίων λόγων εἶναι αὐτῶν τὰ ἀποστήματα, πλὴν ἵσως σελήνης μόνης ἐκ τῶν λείψεων καὶ τῆς σκιᾶς τῆς γῆς, περὶ ᾧς μόνης καὶ πιστεύσαι τις ἀν ’Αρχιμήδῃ ἀποστάσεως, τουτέστι τῆς σεληνιακῆς ἀπὸ γῆς· ταύτην δὲ

18. Fort. δυνδ̄.

34. Cod. κατ’ ἀρμονίαν.

25. Cod. δόξα.

35. Leg. ἄλογά τε.

27. Leg. οὔτως.

36. Cod. ἀποστέματα.

30. Cod. ἀποστέματων.

λαβοῦσι τὸν ἁγδιον ἔσται κατὰ τὸ Πλατωνικὸν αὐτὸν τὰς +
κατὰ τὸ διπλάσιον καὶ τριπλάσιον, ὡς ἀξιοί Πλάτων,
καὶ τὰ λοιπὰ ἀποστήματα ἀριθμῶν περιλαβεῖν. Εἰ δὴ
κατὰ τὸν Ἀρχιμήδην ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἡ
σελήνη ἀφέστηκε σταδίων μυριάδ. φυδ σταδίους δρλ,
ράδιον τούτους τοὺς ἀριθμοὺς αὔξοντας κατὰ τὸ διπλά-+5
σιον καὶ τριπλάσιον, καὶ τὰ τῶν λοιπῶν εὑρεῖν διαστή-
ματα, ὡς μᾶς μοίρας λαμβανομένης τοῦ τῶν σταδίων
7 r. ἀριθμοῦ οὓς ἡ σελήνη τῆς γῆς ἀφέστηκεν. "Οτι δὲ οἱ
λοιποὶ ἀριθμοὶ οἱ ὑπ' Ἀρχιμήδους περὶ τῆς ἀποστάσεως
τῶν πλανωμένων λεγόμενοι οὐκ ἐν συμφώνοις λόγοις 50
ράδιον γνῶναι, πῶς ἔχουσι πρὸς ἄλλήλους καὶ ἐν τίσι
λόγοις εἰσὶ κατανοήσαντας· μὴ εἶναι δὲ ἐν ἀρμονίᾳ καὶ
συμφωνίᾳ ταῦτα τοῦ καθ' ἀρμονίαν συνεστῶτος κόσμου
ὄντα μέρη ἀδύνατον. Τοῦ μὲν δὴ πρώτου ἀριθμοῦ δὲν
ἀφέστηκεν ἡ σελήνη τῆς γῆς ὄντος μυριάδ. φυδ μονά- 55
δων δρλ, ο δεύτερος ἀριθμὸς δὲν ἀφέστηκεν ἥλιος τῆς
σελήνης ὃν μυριάδ. εκζ, μονάδων βξε, ἐν λόγῳ ἔστι
πλείον ἡ ἔλασσον. Πρὸς δὲ τοῦτον ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς
ὦν μυριάδ. βκζ, μονάδ. βξε, ἐν λόγῳ ἔστι πλείον ἡ
διπλασίω. Πρὸς δὲ τοῦτον ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς ὃν 60
μυριάδ. δνδ, μονάδων αρη, ἐν λόγῳ ἔσται ἐλάττονι ἡ
ἐπιτετάρτῳ. Πρὸς δὲ τοῦτον ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς ὃν
μυριάδ. βκξ μονάδων εξε, ἐν λόγῳ ἔστι πλείον ἡ
ἡμίσει. Πρὸς δὲ τοῦτον ὁ ἀνωτάτῳ ἀριθμὸς ὃν μυριάδ.
δλξ, μονάδ. βξε, ἐν λόγῳ ἔστι ἐλάττονι ἡ διπλασίω. 65
11 Οὗτοι δὴ οἱ λόγοι, ὅ τε πλείων ἡ ἔλαττων ἡ ἡμισυς,

42. Cod. ἀποστέματα.

50. Fort. leg. λεγόμενοι οὐκ εἰσίν.

58. Fort. leg. πλείονι ἡ ἔλασ-
σονι.

60. Cod. τοῦτο.

62. Cod. ἐπὶ δῃ (sic).

64. Cod. τούτῳ.

66. Cod. πλείω.

καὶ πλείων ἡ διπλάσιος, καὶ ἐλάττων ἡ ἐπιτέταρτος, καὶ πλείων ἡ ἥμισυς, καὶ ἐλάττων ἡ διπλάσιος, ἔξω πασῶν εἰσὶ συμφωνιῶν ἐξ ὧν οὐκ ἐναρμόνιον τι καὶ σύμφωνον σύστημα γένοιτο. Οἱ δὲ ἐναρμόνιοι καὶ σύμφωνοι λόγοι σώζονται καθάπερ προειρήκαμεν τοῖς διπλασίοις καὶ τριπλασίοις διαστήμασιν. Εἰ δὴ πιστὸν, τὸν Ἀρχιμήδην ἡγησάμεθα ἐν μόνῳ τῷ πρώτῳ ἀποστήματι τῷ ἀπὸ 75 σελήνης μέχρι γῆς, ράδιον καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὸ διπλάσιον καὶ τριπλάσιον αὔξοντα εύρειν. Ἔστω δὴ κατὰ τὸν Ἀρχιμήδην τὸ ἀπὸ γῆς μέχρι σελήνης ἀπόστημα σταδίων μυριάδ. φυδ μονάδων δρλ, ἔσται μὲν δὴ τούτου διπλάσιος ἀριθμὸς σταδίων ὧν ἀφέστηκεν ὁ ἥλιος 80 τῆς σελήνης μυριάδ. ἀρῃ καὶ ἡσξ, ἀπὸ δὲ τῆς γῆς ἀφέστηκεν ὁ ἥλιος σταδίων [μυριάδ.] αχξγ καὶ βτζ. Καὶ Ἀφροδίτη δὲ ἀφέστηκεν ἀπὸ μὲν ἥλιου σταδίων μυριάδ. αχξγ καὶ σταδίους βτζ, ἀπὸ δὲ γῆς μυριάδων γτκ σταδίους δψπ. Ἐρμῆς δὲ Ἀφροδίτης μὲν ἀφέστηκε 85 σταδίων μυριάδων βσιζ σταδίων ȝfk, ἀπὸ δὲ γῆς μυριάδων, ε πεντακόσια μδ, σταδίους ȝt. Ἀρης δὲ Ἐρμοῦ μὲν ἀφέστηκε σταδ. μυριάδ. δȝπθ σταδίους ȝro· ἀπὸ δὲ γῆς μυριάδ. μυριάδα καὶ φλγ σταδίους ȝυο. Ζεὺς δὲ Ἀρεως μὲν ἀφέστηκε μυριάδ. δυλε, σταδίους ȝμ· ἀπὸ 90 δὲ γῆς μυριάδ. [μυριάδα] καὶ δȝξθ, σταδίους αφι. Κρόνος ἀπὸ μὲν Διὸς ἀφέστηκε σταδιων μυριάδ. μυριάδα καὶ δȝξδ, σταδίους αφι, ἀπὸ δὲ γῆς μυριάδ. μυριάδα καὶ θȝλη σταδίους ȝκ.

69. Cod. εῑ.

ib. Fort. οὐκ ἀν ἐναρμόνιον.

78. Cod. ἀπόστημα (sic).

81. Hos numeros et sequentes

71. Fort. ἐναρμονίους καὶ συμφώνους [λόγους] σύγκειται.

restitui.

12 Τίς οὐ θαυμάσει τὴν τοσαύτην φροντίδα μετὰ τοσού-⁹⁵
 του πόνου γεγενημένην; οὐκ ἀχρεῖος δέ μοι οὗτοσὶ
 ὁ Πτολεμαῖος ὁ τούτων μεριμνητὴς δοκεῖ· τοῦτο δὲ μό-
 νον λυπεῖ, ως πρόσφατος γεννηθεὶς οὐκ εὔχρηστος
 γεγένηται γιγάντων παισὶν οἱ τὰ μέτρα ταῦτα ἡγνοη-
 κότες ἐγγὺς νομίζοντες εἶναι ὑψη οὐρανοῦ, πύργον μά-
 την ἐπεχείρησαν ποιεῦν, οἷς ως εἰ κατ’ ἐκεῦνο παρὸν τὰ
 μέτρα διηγήσατο, οὐκ ἀν μάτην τετολμήκεισαν. Εἰ δέ
 τις τούτῳ φάσκει ἀπιστεῦν, μετρήσας πειθέσθω· ταύτης
 γὰρ φαινερωτέραν ἀπόδειξιν οὐκ ἔχει πρὸς τοὺς ἀπίστους.⁵
⁵Ω ματαιοπόνου καὶ ψυχῆς φυσιώσεως καὶ πίστεως ἀπί-
 στου, ἵνα πάντων Πτολεμαῖος σοφὸς νομίζηται παρὰ
 8 r. τοῖς τὴν ὄμοιάν σοφίαν ἡσκηκόσι.

13 Τούτοις ἐν μέρει ἐπισχόντες τινὲς ως μεγάλα κρίναν-
 τες καὶ λόγου ἄξια νομίσαντες αἱρέσεις ἀμέτρους καὶ ¹⁰
 ἀπείρους συνεστήσαντο. ⁶Ων εἴς μὲν Κολάρβασος, ὃς
 διὰ μέτρων καὶ ἀριθμῶν ἐκτίθεσθαι θεοσέβειαν ἐπιχειρεῖ·
 καὶ ἔτεροι δὲ ὄμοιώς οὓς ἐπιδείξομεν, ἐπὰν τὰ περὶ
 αὐτῶν ἀρξώμεθα λέγειν, οἱ Πυθάγορείων ψήφῳ ως δυνα-
 τῆς προσέχουσι, καὶ τὴν ἀσφαλῆ φιλοσοφίαν δι’ ἀριθμῶν ¹⁵
 καὶ στοιχείων σχεδιάζουσι μαντεύομενοι μάταια· ὥν
 ὄμοιός λόγους ἐρανιστάμενοί τινες ἀποπλανῶσιν ἴδιώτας,
 προγνωστικοὺς ἔαντοὺς φάσκοντες ἔσθ' ὅτε διὰ τοῦ
 πολλὰ μαντεύεσθαι ἐν ἐπιτυγχάνοντες, καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς
 πολλοῖς ἀποτεύγμασι μὴ αἰδούμενοι, ἐπὶ δὲ τῷ ἐνὶ ἐγ-²⁰
 κομπάζοντες. Οὐδὲ τούτων τὴν ἄσοφον σοφίαν παρα-

99. Cod. πᾶσιν.

2. ως delendum, vel οὗτος le-
 gendum.

6. Leg. ως ματαιὸν πόνον, vel
 dele καὶ. Vide supra p. 14. In
 marg. Cod. litteris rubricatis:
 Διαβολὴ πάντων σοφῶν.

7. Pro πάντων leg. videtur πάν-

τως: nisi omissa quædam sunt
 in hac phrasī, quod potius credi-
 derim.

11. Cf. Matter *Hist. crit. du*
Gnosticisme, tom. 2, p. 112.

12. Cod. ἐπιτρρεῖ male.

17. Cod. ἐρανίσταμεν οἱ τινες.

18. Cod. πρὸς γνωστικούς.

πέμψομαι, ἀλλ' ἐκθέμενος, τοὺς ἐκ τούτων ἐπιχειροῦντας θεοσέβειαν συνιστᾶν ἐλέγξω ρίζης ἀσυστάτου καινουργίας ἀναπλέοντας μαθητάς.

14. Οἱ μὲν οὖν διὰ ψήφων τε καὶ ἀριθμῶν στοιχείων τε²⁵ καὶ ὀνομάτων μαντεύεσθαι νομίζοντες, ταύτην ἀρχὴν ἐπιχειρήσεως τοῦ κατ' αὐτὴν λόγου ποιοῦνται, φάσκοντες πυθμένα εἶναι ἑκάστου τῶν ἀριθμῶν, ἐπὶ μὲν τῶν χιλιάδων τοσαύτας μονάδας, ὅσαι ἀν ωσι χιλιάδες, οἷον τῶν ἔξακισχιλίων ὁ πυθμὴν, μονάδες ἔξ, τῶν ἐπτακι-³⁰ σχιλίων, μονάδες ἐπτὰ, τῶν ὀκτακισχιλίων, μονάδες ὀκτὼ, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν ἑκατοντάδων, ὅσαι ἀν ωσιν αἱ ἑκατοντάδες, τοσαῦται μονάδες ὁ πυθμὴν ἔστιν αὐτῶν, οἷον τῶν ἐπτακοσίων,
δ. v. ἐπτά εἰσιν ἑκατοντάδες· ὁ πυθμὴν αὐτῶν, ἐπτὰ μονάδες³⁵ τῶν ἔξακοσίων, ἔξ ἑκοντάδες· ὁ πυθμὴν αὐτῶν, τρεῖς μονάδες. Τὸ ὄμοιον καὶ ἐπὶ τῶν δεκάδων· τῶν μὲν ὄγδοηκοντα, μονάδες ὀκτὼ, τῶν δὲ ἔξηκοντα, μονάδες ἔξ, τῶν τεσσαράκοντα, μονάδες τέσσαρες, τῶν δέκα, μονὰς μία. Ἐπὶ δὲ τῶν μονάδων, πυθμὴν αὗται εἰσὶν⁴⁰ αἱ μονάδες, οἷον τοῦ ἐννέα, ὁ ἐννέα, τοῦ ὀκτὼ, ὁ ὀκτὼ, τοῦ ἐπτὰ, ὁ ἐπτά. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων ποιεῖν δεῖ· ἔκαστον γὰρ στοιχείου κατά τινα τέτακται ἀριθμὸν οἷον τὸν κατὰ μονάδων $\bar{\eta}$. Τῶν πεντήκοντα μονάδων πυθμὴν ἔστιν ὁ πέντε, καὶ τοῦ $\bar{\nu}$ στοιχείου⁴⁵

23. Legendum videtur ρίζης ἀσυστάτου καινουργίᾳ μαθητᾶς, ut qui recens fabricato fundamento religionis eoque contradictorio sibi querunt discipulos, quod sententia fere postulat: interim pro ἀναπλέοντας scribendum propono ἀναπτεροῦντας [τοὺς] μαθητᾶς, magnam exspectationem injiciunt,

alas subdunt discipulis.

27. Legend. videtur τοῦ κατ' αὐτοὺς λόγου.

36. Cod. male ἔξηκοντάδες.

ib. Leg. ἔξ μον., nisi exciderunt eadem verba de τριακόσιοι.

44. Fort. ἀριθμόν οἶν [ἐὰν] τὸ $\bar{\nu}$ κατὰ μονάδων $\bar{\eta}$, τῶν π.

πυθμήν ἔστιν ὁ πέντε. "Εστω ἐκ του ὀνόματος τινὰς τούτου πυθμένας λαβεῖν. Οἷον τοῦ Ἀγαμέμνων ὀνόματος γίνεται τὸ μὲν ἄ, μονὰς μία, τοῦ δὲ γ̄ μονάδες τρεῖς, τοῦ ἄλλου ἄ μονὰς μία, τοῦ μ̄ μονάδες δ, τοῦ ε̄ μονάδες ε̄, τοῦ μ̄ μονάδες δ̄, τοῦ ν̄ μονάδες πέντε, 50 τοῦ ω̄ μονάδες η̄, τοῦ ν̄ μονάδες ε̄, ὅμοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἄ, γ̄, ᾱ, δ̄, ε̄, δ̄, ε̄, η̄, ε̄. ταῦτα συντεθέντα ποιεῖ μονάδας λ̄ς. Πάλιν τούτων πυθμένας λαμβάνουσι, καὶ γίνονται τῶν μὲν λ̄ τρεῖς, τῶν δὲ ἐξ αὐτὰ τὰ ἐξ· συντεθέντα οὖν τὰ τρία καὶ τὰ ἐξ, ποιεῖ ἐννέα· τῶν δὲ 55 ἐννέα πυθμὴν ὁ ἐννέα. Κατέληξεν οὖν τὸ Ἀγαμέμνων ὄνομα εἰς τὸν ἐννέα πυθμένα. "Εστω τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ἄλλου ὀνόματος ποιῆσαι τοῦ "Εκτωρ. Τὸ "Εκτωρ ὄνομα ἔχει στοιχεῖα πέντε, ε̄ καὶ κάππα καὶ ταῦ καὶ ω̄ καὶ ρ̄. Τούτων πυθμένες, ε̄, β̄, γ̄, η̄, ᾱ· ταῦτα συντεθέντα ποιεῖ 60 μονάδας ιθ̄. Πάλιν τῶν δέκα πυθμὴν εἰς, τῶν ἐννέα, ἐννέα· ἀ συντεθέντα ποιεῖ δέκα· τοῦ δέκα γίνεται πυθμὴν 9 r. μονάς. Ψηφισθὲν οὖν τὸ "Εκτωρ ὄνομα ἐποίησε πυθμένα μονάδα. Εὔκολώτερον δέ ἔστι τὸ οὗτος ποιεῖν· τοὺς εὑρεθέντας ἐκ τῶν στοιχείων πυθμένας, ὡς νῦν ἐπὶ τοῦ 65 "Εκτορος ὀνόματος εῦρομεν μονάδας ιθ̄, εἰς ἐννέα μερίζε, καὶ τὸ περιλειπόμενον πυθμένας λέγε· οἷον τὰ ιθ̄ ἐὰν εἰς ἐννέα μερίζω, περιλείπεται μονὰς, ἐννάκις γὰρ δύο, ιη̄, καὶ λοιπὴ μονάς. Ἐὰν γὰρ ἀφελῶ τῶν ιθ̄ τὰ δεκαοκτὼ, λοιπὴ μονάς· ὥστε τοῦ "Εκτωρ ὀνόματος πυθμὴν ἔσται 70 μονάς. Πάλιν τοῦ Πάτροκλος ὀνόματος, πυθμένες εἰσὶν ἀριθμοὶ οὗτοι, η̄, ᾱ, γ̄, ᾱ, ζ̄, β̄, γ̄, ζ̄, β̄· συντεθέντες

46. Cod. ἐκ τοῦ.

ib. Pro τινὰς leg. τούς.

52. Cod. male δ̄ κε̄.

59. Male cod. στοιχεῖα πέντε,
καὶ κάππα.

ποιοῦσι μονάδας λδ. Τούτων τὸ ἔλαττον, μονάδες ἑπτὰ, τῶν λ τρεῖς, καὶ τῶν δ αὗται αἱ δ. Πυθμὴν οὖν εἰσὶ τοῦ Πάτροκλος ὄνόματος, μονάδες ζ. Οἱ μὲν οὖν κατὰ 75 τὸν ἐννεαδικὸν κανόνα ψηφίζοντες, [τὸ] ἐννατον λαμβάνουσι τοῦ ἀθροισθέντος ἐκ τῶν πυθμένων ἀριθμοῦ, καὶ τὸ περιλειφθὲν πλῆθος τῶν πυθμένων ὁρίζονται. Οἱ δὲ κατὰ τὸν ἑβδοματικὸν τὸ ἑβδομον, οἷον εὐρέθη ἐπὶ τοῦ Πάτροκλος ὄνόματος, τὸ ἐπὶ τῶν πυθμένων ἀθροισμα, 80 μονάδες λδ. τοῦτο μερισθὲν εἰς ἑβδομάδας ποιεῖ δ, ὃ ἔστι κη. λοιπαὶ μονάδες ξ. λέγει ὅτι ὁ πυθμὴν τοῦ Πάτροκλος ὄνόματος εἰσὶν ξ, κατὰ τὸν ἑβδοματικόν. Εἰ δὲ ἔσται μγ, τὸ ἑβδομον λέγει μβ, ἑπτάκις γὰρ ξ μβ, καὶ λοιπὸν ην. Μονὰς οὖν γίνεται ὁ πυθμὴν ὁ ἀπὸ 85 τῶν μγ, κατὰ τὸν ἑβδοματικόν. Δεῖ δὲ προσέχειν ἐὰν ὁ λειφθεὶς ἀριθμὸς μεριζόμενος ἀπαρτίσῃ, οἷον ἐὰν ἔκ τινος ὄνόματος συντιθεὶς τοὺς πυθμένας εὔρω, λόγου χάριν, μονάδας λσ. ὁ δὲ λσ μεριζόμενος εἰς τὸν ἐννέα δ ἀπαρτίζει ἐννεάδας· ἐννάκις γὰρ δ, λσ, καὶ οὐδὲν περι- 90 λείπεται. Τὸν πυθμένα οὖν αὐτὸν τὸν θ δῆλον εἶναι. Καὶ πάλιν τὸν τεσσαράκοντα πέντε ἀριθμὸν μερίζοντες εὔρωμεν ἀπαρτίζοντα ἐννέα· καὶ γὰρ ἐννάκις πέντε με, 9 v. καὶ λείπεται οὐδέν· ἐπὶ τῶν τοιούτων αὐτὸν τὸν ἐννέα λέγουσι πυθμένα. Καὶ ἐπὶ τοὺς ἑβδοματικοὺς ὄμοιώς, 95 ἐὰν λόγου χάριν τὸν κη εἰς τὸν ἑπτὰ μερίζοντες ἀπαρτίσωμεν· ἑπτάκις γὰρ δ, κη, καὶ περιλείπεται οὐδέν, τὸν ἑπτὰ λέγουσι πυθμένα. "Οταν μέντοι ψηφίζῃ τὰ ὄνόματα καὶ εὑρίσκῃ δὶς τὸ αὐτὸν γράμμα, ἅπαξ αὐτὸ

76. Addidi articulum τό, qui recte legitur infra lin. 79.

83. Subaud. κανόνα ibi et infra compluries.

88. Cod. συντεθείσ.

92. Fort. καὶ πάλιν ἐάν.

95. Leg. vel καὶ περὶ τοὺς vel ἐπὶ τῶν ἑβδοματικῶν. Prius probabilius.

99. Cod. εὑρίσκει.

ψηφίζει, οὗν τὸ Πάτροκλος ὄνομα καὶ τὸ πᾶν δῆς ἔχει·
καὶ τὸ ὁ δῆς, ἅπαξ οὖν τὸ αὐτὸν ψηφίζουσι καὶ ἅπαξ τὸ οὐ.
Κατὰ τοῦτο οὖν πυθμένες ἔσονται, η, α, γ, μ, ζ, β, γ, β,
καὶ συντεθέντες ποιοῦσι μονάδας κζ, καὶ ἔσται πυθμὴν
τοῦ ὀνόματος, κατὰ μὲν τὸν ἐννεαδικὸν, ὁ αὐτὸς ἐννέα,⁵
κατὰ δὲ τὸν ἑβδοματικὸν ἔξ. Ὁμοίως Σαρπηδὼν ψη-
φισθεὶς ποιεῖ μονάδας κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν δύο πυθμένα·
Πάτροκλος δὲ, ποιεῖ μονάδας θ. νικᾶ Πάτροκλος. Ὅταν
γὰρ ἦν ὁ μὲν εἷς περιστὸς, ὁ δὲ ἕτερος ἄρτιος, ὁ περιστὸς
νικᾶ, ἐὰν μείζων ἦν. Πάλιν δὲ ἐὰν ἦν ὀκτὼ ἄρτιος καὶ ¹⁰
πέντε περιστὸς, ὁ ὀκτὼ νικᾶ, μείζων γάρ ἔστιν. Εἰ δὲ
ἥσαν ἀριθμοὶ δύο οἵον ἀμφότεροι ἄρτιοι, ἢ ἀμφότεροι
περιστοὶ, ὁ ἐλάσσων νικᾶ. Πῶς δὲ ὁ Σαρπηδὼν κατὰ
τὸν ἐννεαδικὸν ποιεῖ μονάδας δύο; παραλείπονται γὰρ
τὸ ω στοιχεῖον· ὅταν γὰρ ἦν ὁνόματι στοιχεῖον ω καὶ ¹⁵
η, παραλιμπάνουσι τὸ ω, ἐνὶ στοιχείῳ χρώμενοι· ἵσο-
δυναμεῖν γὰρ λέγουσι τὰ ἀμφότερα, δῆς δὲ τὸ αὐτὸν οὐ
ψηφίζεται, ώς ἀνωθεν εἴρηται. Πάλιν Αἴας ποιεῖ μονά-
δας τέσσαρας,⁶ Ἐκτωρ κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν ποιεῖ μονάδα
μίαν. Καὶ ἔστιν ἡ μὲν τετρὰς ἄρτιος, ἡ μονὰς δὲ ²⁰
περιστή. Ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων, τὸν μείζονα ἐλέγομεν
νικᾶν, νικᾶ ὁ Αἴας. Πάλιν Ἀλέξανδρος καὶ Μενέλαος.
^{10 r.} Ἀλέξανδρος κύριον ἔχει ὄνομα [Πάρις]. Πάρις δὲ, ποιεῖ
μονάδας κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν δ, Μενέλαος δὲ κατὰ τὸν

1. Hæc valde turbata sunt.
Ex calculo legam: Οἶον τὸ Πά-
τροκλος ὄνομα τὸ δῆς ἔχει·
οὖν τὸ δῆς ψηφίζουσι. Κατὰ τοῦτο
etc.

4. Cod. μονάδες.
6. Cod. δῆς ἔξ. Σαρπηδὼν, quæ
mutanda censui.

7. πυθμένα delendum videtur.

13. In marg. cod. Ἀπορίᾳ.
14. Cod. ἐννεατικόν.
ib. Fort. παραλείπεται.
19. Cod. ἔκτον pro Ἐκτωρ.
23. Addidi Πάρις, quod semel
in codice.
24. Codex bis κατὰ τὸ ἐνν., pro
τὸν ἐνν.

ἐννεαδικὸν, μονάδας ἡ. Νικῶσι δὲ αἱ ἐννέα τὰς τέσ- 25 σαρας· εἴρηται γὰρ ὅπόταν ὁ μὲν περιστὸς ἦ, ὁ δὲ ἄρτιος, ὁ μείζων νικᾶ· ὅταν δὲ ἀμφότεροι ἄρτιοι ἢ ἀμ- φότεροι περισσοὶ, ὁ ἐλάσσων. Πάλιν Ἀμυκος καὶ Πολυδεύκης. Ἀμυκος μὲν ποιεῖ μονάδας δύο κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν, καὶ Πολυδεύκης δὲ ἑπτά· νικᾶ Πολυδεύκης. 30 Αἴας καὶ Ὁδυσσεὺς ἐπάλαισαν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ. Αἴας ποιεῖ κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν μονάδας δ, Ὁδυσσεὺς ὀκτὼ κατὰ τὸν ἐννεαδικόν· ἄρα οὖν μήτι τὸ Ὁδυσσέως ἐπί- θετον καὶ οὐ κύριον ἐστίν; ἐνίκησε γάρ. Κατὰ μὲν τοὺς ἀριθμοὺς νικᾶ Αἴας, η δ' ίστορία Ὁδυσσέα παρα- 35 δίδωσιν. Ἀχιλλεὺς καὶ Ἐκτωρ. Ἀχιλλεὺς κατὰ τὸν ἐννεαδικὸν ποιεῖ τέσσαρας, Ἐκτωρ, μίαν· νικᾶ Ἀχιλ- λεύς. Πάλιν Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀστεροπαῖος. Ἀχιλλεὺς ποιεῖ τέσσαρας, Ἀστεροπαῖος τρεῖς· νικᾶ Ἀχιλλεύς. Πάλιν Μενέλαος καὶ Εὔφορβος. Μενέλαος ἔχει μονά- 40 δας ἐννέα, Εὔφορβος, ὀκτώ· νικᾶ Μενέλαος. Τινὲς δὲ κατὰ τὸν ἑβδοματικὸν, μόνοις τοῖς φωνήσι χρῶνται, ἄλλοι δὲ διαστέλλουσιν, ιδίᾳ μὲν, τὰ φωνήεντα, ιδίᾳ δὲ, τὰ ἡμίφωνα, ιδίᾳ δὲ, τὰ ἄφωνα· καὶ τρεῖς τάξεις ποιή- σαντες, λαμβάνουσι τοὺς πυθμένας· ιδίᾳ μὲν τῶν φω- 45 νηέντων, ιδίᾳ δὲ τῶν ἡμίφωνων, ιδίᾳ δὲ τῶν ἀφώνων, καὶ συγκρίνουσι χωρὶς ἔκαστον. Ἀλλοι δὲ οὐδὲ τούτοις τοῖς νενομισμένοις ἀριθμοῖς χρῶνται, ἄλλ' ἄλλοις, οἷον, ὑποδείγματος ἐνεκα, τὸ π οὐ θέλουσι πυθμένα ἔχειν η, ἄλλὰ ε, καὶ τὸ ξ στοιχεῖον πυθμένα μονάδας δ, καὶ 50 παντοίως στρεφόμενοι, οὐδὲν ὑγίες εὑρίσκουσιν. Ὁταν μέντοι δεύτερον τινὲς ἀγωνίζωνται ἀφ' ἔκατέρου τῶν ὀνο- μάτων, τὸ πρῶτον στοιχεῖον ἀφαιροῦσιν. Ὁταν δὲ

33. Cod. κατὰ τὸ ἐνν. Hic error in calculo.

36. Hic et infra leg. Ἀχιλλεύς.

39. Error in calculo.

42. Cod. φωνήσεσι.

46. Cod. ιδίᾳ τῶν ἀφ.

49. Leg. μονάδας η.

52. Fort. ἐφ' ἔκατέρου.

τρίτον, τὰ δύο ἑκατέρωθεν, καὶ τὰ λοιπὰ ψηφίσαντες,
συγκρίνουσιν.

55

15 Οἵμαι δὲ ἐκδήλως ἐκτεθεῖσθαι καὶ τὴν τῶν ἀριθμητι-
ον. κῶν ἐπίνοιαν δὶς ἀριθμῶν καὶ ὀνομάτων τὸ ζῆν διακρί-
νειν νομίζοντων. Τούτους δὲ κατανοῶ σχολὴν ἄγοντας
καὶ ψήφῳ γεγυμνασμένους τεθεληκέναι διὰ τῆς παραδο-
θείσης αὐτοῖς ἐκ παιδῶν τέχνης θέλειν εὑδοκιμοῦντας 60
μάντεις προσαγορεύεσθαι· οἱ ἦντα κάτω τὰ στοιχεῖα κατα-
μετροῦντες εἰς λῆρον ἔχωρησαν. Ἐπὰν γὰρ ἀποτύχωσι,
τὸ ἅπορον προβαλόντες λέγουσι, μήτι τοῦτο ὄνομα γενι-
κὸν οὐκ ἐγένετο ἀλλὰ ἐπίθετο; ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Ὁδυσ-
σέως καὶ Αἴαντος ἐκπεσόντες ἐνεκάλουν. Τίς ἐκ ταύτης 65
τῆς θαυμαστῆς φιλοσοφίας ἀφορμὰς λαβὼν καὶ θελήσας
αἱρεσιάρχης καλεῖσθαι οὐδὲ δοξασθήσεται; Ἄλλ' ἐπεὶ καὶ
ἐτέρα τις τέχνη βαθυτέρα ἐστὶ παρὰ τοῖς πανσόφοις
Ἐλλήνων μεριμνηταῖς, οἷς εὑχονται μαθητεύειν οἱ αἱρε-
τικοὶ, διὰ τοῦ ταῖς αὐτῶν δόξαις χρῆσθαι πρὸς τὰ ὑπ' 70
αὐτῶν ἐπιχειρούμενα, καθὼς ὑποδειχθήσεται μετ' οὐ
πολὺ αὗτη δέ ἐστι μετωποσκοπικὴ μαντεία, μᾶλλον δὲ
μανία, οὐδὲ ταύτην σιωπήσομεν. Εἰσὶν οἱ τοῖς ἀστροῖς
ἀναφέρουσι τὰς μορφὰς τυποῦντες ἰδέας καὶ τὰς φύσεις
τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὰς κατὰ ἀστέρων γενέσεις ἀναλο- 75
γιζόμενοι, οὕτω λέγουσιν. Οἱ ἐν Κριῷ γεννώμενοι,
τοῖοι ἔσονται· κεφαλῇ ἐπιμήκει, τριχὶ πυρρᾷ, ὁφρύσι

59. τῆς suprascriptis secunda manus.

60. θελειν fortasse ex glossa ad τεθεληκέναι natum.

61. Legendum προσαγορεύεσθαι.

70. Fort. ὑφ' αὐτῶν.

72. Cod. μετωπισκοπικὴ ut et in marg. ubi legitur Δόξα μετωπισκο-
πικῶν.

74. Vocabula τυποῦντες ἰδέας suo loco mota videntur. Fort. leg.

ἐπεὶ τὰς ἑκάστων (pro κατ' ἀστέρων) γενέσεις ἀναλογιζόμενοι, οὕτω λέγουσι τυποῦντες ἰδέας· οἱ ἐν. Vel potius mutandum καὶ τὰς in κατὰ τὰς.

76. Prius erat λέγον; litteras rubricatas σι suprascriptis secunda manus.

ib. Cod. οἱ Κριῷ.

77. Cod. ἐπιμήκη—τριχῇ.

ib. Cod. 2494, 142 v., ἵπερυθροι.

συνεζευγμέναις, μετώπῳ ὁξεῖ, ὀφθαλμοῖς γλαυκοῖς, ὑπὸ ἄλλοις, μήλοις καθειλκυσμένοις, ἐπίρρινοι, μυκτῆρσιν ἡνεῳγμένοις, χείλεσι λεπτοῖς, γενείῳ ὁξεῖ, στόματι⁸⁰ ἐπιμήκει. Οὗτοι, φησὶ, μεθέξουσι φύσεως τοιαύτης· προνοητικοὶ, ποικίλοι, δῆλοι, φρόνιμοι, προσχαριώδεις, ἡσυχοὶ, περίεργοι, βουλαῖς ἀποκρύφοις, παντὶ πράγματι κατηρτισμένοι, πλεῖον φρονήσει ἡ ἴσχυς κρατοῦντες, τὸ παρὸν καταγελασταὶ, γεγραμματισμένοι,⁸⁵ 1 r. πιστοὶ, φιλόνεικοι, ἐν μάχῃ ἐρεθισταὶ, ἐπιθυμηταὶ, παιδερασταὶ, νοοῦντες, ἀπεστραμμένοι ἀπὸ τῶν ἰδίων οἴκων, ἀπαρέσκοντες ἅπαντα, κατήγοροι, ἐν οἴνῳ μανιώδεις, ἔξουθενηταὶ, κατ' ἔτος τι ἀποβάλλοντες, εἰς φιλίαν εὔχρηστοι διὰ τὴν ἀγαθωσύνην· πλειστάκις ἐν ἀλλοτρίᾳ⁹⁰ γῇ ἀποθνήσκουσιν.

16 Οἱ δὲ ἐν Ταύρῳ, τύπῳ ἔσονται τῷδε· κεφαλῇ στρογγύλῃ, τριχὶ παχείᾳ, μετώπῳ πλατεῖ, τετραγώνοις ὀφθαλμοῖς, καὶ ὀφρύσι μεγάλαις, μέλασιν ἐν τῷ λευκῷ, φλέβες λεπταὶ, αἵματώδεις, βλεφάροις μακροῖς, παχέ-⁹⁵ σιν, ωτίοις μεγάλοις, στόμασι στρογγύλοις, ρώθωνι παχεῖ, μυκτῆρσι στρογγύλοις, χείλεσι παχέσι· τοῖς ὑπεράνω μέρεσιν ἴσχυοντιν, ὄρθος γεγεννημένος ἀπὸ σκελῶν· οἱ αὐτοὶ δὲ φύσεως ἀρέσκοντες, νοοῦντες,

78. Pro corrupto ὑπὸ ἄλλοις fort. leg. ὑποσάλοις, mobilibus.

79. Cod. ἐπίρως.

80. Aliter in cod. 2494: μυκτῆρσι καθηλωμένοι.

ib. Cod. 2494: χειλη λεπτὰ ἔχοντες.

82. Leg. δειλοὶ ex præcedente προνοητικοὶ. Cod. 2494: δειλοὶ τῇ καρδίᾳ.

ib. προσχαριώδεις formatum ex πρὸς χάριν, in Gallico idiomate pour vous plaisir. Infra p. 37: δίκαιοι, ἄγριοι, προσχαρεῖς. Cod. 2494 χαροποιοί.

85. Constructio rarior, sed bona; notæ; conf. p. 61, l. 85.

86. Cod. αἰρεθισταὶ.

88. Cod. ἀπαρέσκονται.

90. Cod. ἀγαθοσύνην.

93. Cod. 2494: πρόσωπα μέγαλα ἔχοντες.

ib. Cod. 2494: ὀφθαλμοὺς μέλανας.

95. Cod. βλέψεις.

98. Cod. ὑπὲρ ἄνω.

ib. Fort. ἴσχυοντι, νωθροὶ γεγεννημένοι ἀπὸ σκελῶν. Manilius IV, 150: Corpora tarda Mole valent.

99. Cod. φύσεων.

εὐφυεῖς, εὐσεβεῖς, δίκαιοι, ἄγροικοι προσχαρεῖς, κοπιά-
ται ἀπὸ ἐτῶν ἡβῶν, ἔρεθισται, νωθροί· τούτων ὁ στόμαχος
μικρός ἔστι, πληροῦνται τάχα, πολλὰ βουλευόμενοι,
φρόνιμοι, φειδωλοὶ εἰς ἑαυτοὺς, εἰς ἀλλήλους δαψιλεῖς,
ἀγαθοποιοὶ, σώματι βραχεῖ· ἐν μέρει εἰσὶ λυπηροὶ, 5
ἀμελεῖς εἰς φιλίαν, ὠφέλιμοι διὰ τὸν νοῦν, κακο-
παθεῖς.

17 Ἐν Διδύμοις τύπος· προσώπῳ κοκκίνῳ, μεγέθει οὐ
λίαν μεγάλῳ, μέρεσιν ἵστοις, ὀφθαλμοῖς μέλασιν ὡς
ἡλειμμένοις, μήλοις καλῷ γεγενημένων, στόματι παχεῖ, 10
ὀφρύσι συντεθειμέναις· συγκρατοῦσι πάντα, ἔχουσιν
ἔσχατα πλούσια, σκυφοὶ, φειδωλοὶ ἐκ τοῦ ἰδίου, δαψι-
λεῖς πρὸς τὰ ἀφροδισιακὰ, ἐπιεικεῖς, μουσικοὶ, ψεῦσται·
οἱ αὐτοὶ δὲ φύσεως δεδιδαγμένοι, νοοῦντες, περίεργοι,
ἰδίᾳ ἀποφάσει ἐπιθυμητικοὶ, φειδωλοὶ ἐκ τοῦ ἰδίου· δα- 15
ψιλεῖς, ἥσυχοι, φρόνιμοι, δόλιοι, πολλὰ βουλεύονται,
ψηφισταὶ, κατήγοροι, καίριμοι, οὐκ εὔτυχεῖς, ἀπὸ γυ-
ναικῶν φιλοῦνται, ἔμποροι εἰς φιλίαν, οὐκ ἐπὶ πολὺ^{11 v.}
ὠφέλιμοι.

18 Ἐν Καρκίνῳ τύπος· μεγέθει οὐ μεγάλῳ, τριχὶ ὥσπερ²⁰
κυνὶ, ἀχρώματι ὑποπύρρῳ, στόματι ὅλιγῳ, κεφαλῇ

2. Cod. αἴρεθισταί.

4. Pro ἀλλήλοις leg. ἀλλοις.

8. Cod. 2494. εἰσὶ τὸ πρόσωπον
ἐρυθροί· vel καλῶς γεγενημένοις.

10. Cod. γεγενημένων (sic).
Fort. μήλοις καλοῖς ὡς ἐψιμισμέ-
νων.

11. Hic lacuna esse videtur.
Fort. συγκρατοῦσι πάντα [καὶ κατ]
ἔχουσιν, ἔσχατα πλούσιοι.

13. Cod. δαψιλεῖς πραγμάτων ἀ-
φροδισιακῶν, ἐπιεικεῖς, μουσικοὶ, πρὸς
τὰ ἀφροδισιακὰ, ψεῦσται. Scriben-
dum δαψιλεῖς πρὸς τὰ ἀφροδισιακὰ,
unde πραγμάτων ἀφροδισιακῶν (cf.
p. 39. lin. 5.) ortum ob solitam
structuram cum genitivo, deinde

in margine correctum fuerat, cor-
rectionem autem librarius alieno
loco inseruit, ubi delenda. In
sequentibus eadem expositio re-
petitur vel librariorum culpa qui
haec turbarunt, vel ipsius Orige-
nis πολυγραφωτάτου qui his eadem
dictavit.

14. Cod. male περίεργα.

15. Fort. add. [ἀλλοτρίον].

17. Quid sit καίριμοι ignoro.
Fort. ἀκαίριμοι.

21. Leg. χρώματι, nisi potius
canis species hic latet; nam χρῶ-
μα potius dicendum erat, si ad
crinem refertur; si ad faciem;
χρώματι rectum est.

στρογγύλη, μετώπῳ ὁξεῖ, ὁφθαλμοῖς ὑπογλαύκοις, ικανῶς καλοῖς, μέλεσιν ὑποποικίλοις· οἱ αὐτοὶ φύσεως κακοὶ, δόλιοι, βουλαῖς ἀπηρτισμένοι, ἅπληστοι, φειδωλοὶ, ἀχάριστοι, ἀνελεύθεροι, ἀνωφελεῖς, ἀμνήμονες, οὕτε 25 ἀποδιδόσιν ἄλλοτριον, οὕτε ἀπαιτοῦσιν ἴδιον, εἰς φιλίαν ὠφέλιμοι.

19 Ἐν Λέοντι τύπος· κεφαλῇ στρογγύλῃ, τριχὶ ὑπόπυρρῳ, μετώπῳ μεγάλῳ ρύσῳ, ὡτίοις παχέσι, τραχηλιῶται, ἐπὶ μέρει ὑποφάλακροι, πυρροὶ, ὁφθαλμοῖς 30 γλαυκοῖς, μεγάλαις γνάθοις, στόματι παχεῖ, τοῖς ἐπάνω μέρεσι παχεῖς, στήθει μεγάλῳ, τοῖς ὑποκάτω μέλεσι λεπτοῖς· οἱ αὐτοὶ φύσεως ἴδιας ἀποφάσεως ἀσυγκέραστοι, ἀρέσκοντες ἑαυτοῖς, ὄργιλοι, θυμώδεις, καταφρονηταὶ, αὐθάδεις, μηδὲν βουλευόμενοι, ἄναλοι, κακό- 35 σχολοι, συνήθεις, εἰς πράγματα ἀφροδισιακὰ ἐκκεχυμένοι, μοιχοὶ, ἀναιδεῖς, πίστει ἀναληθεῖς, αἰτηταὶ, τολμηροὶ, σκυψοὶ, ἄρπαγες, ἀξιόλογοι, εἰς κοινωνίαν ὠφέλιμοι, εἰς ὠφέλειαν ἀνωφελεῖς.

20 Ἐν Παρθένῳ τύπος· ὄράσει καλῇ, ὁφθαλμοῖς οὐ⁴⁰ μεγάλοις, ἐπαφροδίτοις, μέλασιν, ὥρθοῖς, συντεθειμένοις, ἱλαροῖς, κολυμβῶσιν. Εἰσὶ δὲ λεπτοὶ σώματι, ὑπὸ δὲ τοῦ ὄψει καλοῦ, τριχὶ καλῶς συντεθειμένη, μετώπῳ μεγάλῳ, ρώθωνι προάλει. Οἱ αὐτοὶ φύσεως εὔμαθεῖς, μέτριοι, ἐνυοηταὶ, παιγνιώδεις, λόγιοι, βραδυλαλοῦντες,⁴⁵ πολλὰ βουλευόμενοι πρὸς χάριν, ὡς οἱ παρατηρηταὶ,

23. Cod. ὑπὸ ποικίλοις.

26. Cod. ἀποδίδωσιν.

28. Cod. κεφαλὴ στρογγύλη.

ib. Cod. ὑπόπυρρα. Cod. 2494.

Γλαυκοὶ εἰσὶ καὶ πυρρότριχοι.

32. Cod. 2494. τὰ ἄνω μείζονα τῶν κάτω ἔχοντες.

35. Cod. βουλόμενοι.

ib. ἄναλοι suprascriptum litteris rubricatis, quod parum intelligo.

ib. Cod. κακέσχολοι.

38. Fort. ἀξιόψογοι, s. ἄξιοι ψόγου.

39. Leg. εἰς φιλίαν ἀνωφ.

42. In ὑπὸ adjectivum inesse puto, ut μεστοὶ vel εὔποροι δὲ τοῦ.

43. Cod. 2494. εἰσὶ τῇ ἡλικίᾳ σύμμετροι, καὶ τὸ πᾶν σῶμα τέλειον καὶ ὥρθριον (ὥρθιον ?) ἔχοντι.

ib. Cod. καλῶ.

46. Sext. p. 353. ὁ δὲ ἐν Παρθένῳ, τετανόθριξ, χαροπός, λευκόχρως, ἄπαις, αἰδήμων.

ἡδέως πάντα παρατηροῦντες, καὶ μαθητὰὶ εὐφυεῖς, ἀ
ἔμαθον κρατοῦσι, μέτριοι, ἐξουθενηταὶ, παιδεράσται,
συνήθεις, ψυχῇ μεγάλῃ, καταφρονηταὶ, πραγμάτων
ἀμελεῖς, διδαχῇ προσέχοντες, καλλίονες ἐν ἄλλοις ἡ⁵⁰
τοῖς ἰδίοις, πρὸς φιλίαν ὠφέλιμοι.

21. 'Ἐν Ζυγῷ τύπος· τριχὶ λεπτῇ προάλει, ὑποπύρρῳ,
12 r. ὑπομήκει· μετώπῳ ὁξεῖ, ρυσῷ, ὀφρύσι καλαῖς, συντε-
θειμέναις, ὀφθαλμοῖς καλοῖς, κόραις μέλασιν, ὥτίοις
μακροῖς, λεπτοῖς, κεφαλῇ ἐπικεκλιμένῃ, στόματι μακρῷ.⁵⁵
Οἱ αὐτοὶ φύσεως νοοῦντες, θεοὺς τιμῶντες, ἀλλήλοις
καταλαλοῦντες, ἔμποροι, κοπιάται, πορισμὸν μὴ κατέ-
χοντες, ψεῦσται, μὴ φιλοῦντες ἐν πράγμασι νοήσει,
ἀληθεῖς, ἐλευθερόγλωσσοι, ἀγαθοποιοὶ, ἀμαθεῖς, ψεῦ-
σται, συνήθεις, ἀμελεῖς· [τούτοις οὐκ ἔμποιεῖ ἀδίκως⁶⁰
ποιῆσαι μέρος.] Εἰσὶ καταφρονηταὶ, καταγέλαστοι,
οξεῖς, ἔνδοξοι, ἀκουσταὶ, καὶ τούτοις οὐδὲν προχωρεῖ,
πρὸς φιλίαν ὠφέλιμοι.

22. 'Ἐν Σκορπίῳ τύπος· προσώπῳ παρθενικῷ, εὔμόρφῳ,
ἀλυκῷ, τριχὶ ὑπομέλαινῃ, ὀφθαλμοῖς εὔμόρφοις, μετώπῳ⁶⁵
οὐ πλατεῖ, καὶ ρώθωνι ὁξεῖ, ὥτίοις συντεθειμένοις
μικροῖς, μετώπῳ ρυσῷ, ὀφρύσι στεναῖς, μήλοις κα-
θειλκυσμένοις· οἱ αὐτοὶ φύσεως δόλιοι, κατεστραμ-
μένοι, ψεῦσται, ἴδια βουλεύματα μηδενὶ ἀνατιθέμενοι,
διπλῇ ψυχῇ, κακοποιοὶ, ἐξουθενηταὶ, μοιχείας ἔνοχοι,⁷⁰
εὐφυεῖς, εὔμαθεῖς, εἰς φιλίαν ἄχρηστοι.

50. Pro ἐν ἄλλοις leg. ἐν ἄλλο-
τροῖς.

54. Cod. 2494. εὐόφθαλμοι.

ib. Construendum: (όφθαλμοῖς)
μέλασι (ταῖς) κόραις.

55. στόματι—νοοῦντες hæc in
margine.

56. Leg. ἄλλήλους.

58. Pro νοήσει fort. ποιῆσαι.

59. Cod. 2494. διαλαλοῦντες
ψευδῇ πιστειθήσονται.

60. Quæ uncis inclusa sunt in-
terpolata videntur. Οὐκ ἔμποιεῖ
est LXX interpr. locutio.

61. Fort. καταγέλασται.

62. Fort. ὥτακονσταῖ.

65. Dicant alii quid sit ἀλυκῷ.
ib. Cod. 2494. ὑπομελαγχρίζον-

τες.

66. Cod. 2494. ὁξύρινες.

67. Cod. καθειλκυσμένοις.

23 Ἐν Τοξότη τύπος· μήκει μεγάλῳ, μετώπῳ τετραγώνῳ, ὁφρύσι μεσταῖς, συγκρατουμέναις, τριχῶν τεθειμένη προάλει, ὑπόπυρροι. Οἱ αὐτοὶ φύσεως προσχαρεῖς, ὡς οἱ πεπαιδευμένοι, ἀπλοῖ, ἀγαθοποιοὶ, παιδε- 75 ράσται, συνήθεις, κοπιάται, φιληταὶ, φιλούμενοι, ἐν οἴνῳ ἰλαροὶ, καθάριοι, ὄργίλοι, ἀμελεῖς, κακοὶ, εἰς φιλίαν ἀχρηστοὶ, καταφρονηταὶ, ψυχαῖς μεγάλαις, ὑβριστικοὶ, ὑπόδουλοι, εἰς κοινωνίαν εὔχρηστοι.

24 Ἐν Αἰγοκέρῳ τύπος· σώματι ὑποπύρρῳ, τριχὶ ὑπο- 80 πολιᾱͅ προάλει, στόματι στρογγύλῳ, ὁφθαλμοῖς ὡς ἀετοῦ, ὁφρύσι συντεθειμέναις, μετώπῳ ἡνοιγμένῳ, ὑποφάλακροι, τὰ ὑποκάτω μέρη τοῦ σώματος ἵσχυρότεροι. Οἱ αὐτοὶ φύσεως φιλόσοφοι, καταφρονηταὶ, καὶ τὸ παρὸν καταγελασταὶ, ὄργίλοι, συγχωρηταὶ, καλοὶ, ἀγα- 85 12 v. θοποιοὶ, πράγματος μουσικοῦ φιληταὶ, ἐν οἴνῳ ὄργίλοι, γελοῖοι, συνήθεις, λάλοι, παιδεράσται, ἰλαροὶ, προσφιλεῖς, φιληταὶ, ἐρεθίζοντες, εἰς κοινωνίαν εὔχρηστοι.

25 Ἐν Ὑδροχόῳ τύπος· μεγέθει τετράγωνος, σώματι ὄλιγῳ, ὁφθαλμοῖς ὁξέσι, λεπτοῖς, γοργοῖς, ἐπιτάκτης, 90 ἀχάριστος, ὁξὺς, εὐχερῶς εὐρίσκων, πρὸς φιλίαν εὔχρηστος καὶ πρὸς κοινωνίαν. Ἔπι ἐξ ὑγρῶν πραγμάτων πορίζονται τοὺς πορισμοὺς καὶ ἀπολλύονται. Οἱ αὐτοὶ φύσεως σιγηροὶ, αἰσχυντηροὶ, συνήθεις, μοιχοὶ, σκυνφοὶ, πράγμασι ποιούμενοι, θορυβιασταὶ, καθάριοι, 95 εὐφυεῖς, καλοὶ, ὁφρύσι μεγάλαις. [πολλάκις ἐν λεπτοῖς πράγμασι γεννῶνται, καὶ δίφρων πραγματείαν γυμνά-

72. Cod. 2494. εἰσὶ τετράγωνοι.

94. Fort. αἰσχυντηροὶ.

73. Leg. τριχὶ συντεθειμένῃ.

95. Fort. πολιούμενοι.

81. Cod. ὑπὸ πολιᾱͅ προάλεις.

ib. Fort. θορυβιασταὶ.

84. Cod. ἵσχυρότερα.

96. Haec valde turbata. Quæ

93. Cod. πορισμοὺς ἀπόλλονται.

uncis inclusa sunt interpolata videntur.

ζουσι. τινὶ ἀν καλῶς ποιήσωσιν, οὐδεὶς αὐτοῖς χάριτας ἀποδιδοῖ.]

26 Ἐν Ἰχθύσι τύπος· μήκει μέσω ὡς ἰχθύες, μετώπῳ ὁξεῖ, τριχὶ δισείᾳ· πολλάκις πολιοὶ ταχέως γίνονται. Οἱ αὐτοὶ φύσεως ψυχῇ μεγάλῃ, ἀπλοῖ, ὄργιλοι, φειδωλοὶ, λάλοι, πρώτη ἡλικίᾳ ἔσονται ὑπνωτικοὶ, δι' ἑαυτῶν πραγματείαν πρᾶξαι θέλουσιν, ἔνδοξοι, τολμηροὶ, ζηλωτικοὶ, κατήγοροι, τόπον ἀλλάσσοντες, φιληταὶ, ὄρχησταὶ, εἰς φιλίαν ὠφέλιμοι.

27 Ἐπεὶ καὶ τούτων τὴν θαυμαστὴν σοφίαν ἔξεθέμεθα, τὴν τε πολυμέριμνον αὐτῶν δι' ἐπινοίας μαντικὴν οὐκ ἀπεκρύψαμεν, οὐδὲ ἐν οἷς σφαλλόμενοι ματαιάζουσι σιωπήσομαι. Ἄστρων γὰρ ὄνόμασιν εἴδη καὶ φύσεις ἀνθρώπων παραβαλόντες πῶς ἡσθένησαν! τὰ μὲν γὰρ ἄστρα ἵσμεν τοὺς ἀπ' ἀρχῆς νομίσαντας [ἰδεῖν κατανοεῖν] ὄνόμασι κεκληκέναι πρὸς τὸ εὔσημα καὶ εὐεπίγνωστα τυγχάνειν. Τίς γὰρ τούτων ὁμοιότης, πρὸς 15 τὴν τῶν ζωδίων εἰκόνα, ἢ τίς ὁμοία φύσις πράξεώς τε καὶ ἐνεργείας, ἵνα τις τὸν ἐν Λεόντι φάσκη θυμικὸν, τὸν δὲ ἐν Παρθένῳ μέτριον, ἢ ἐν Καρκίνῳ κακὸν, τοὺς δὲ ἐν

28 λαβὼν καὶ γράψαι τὸν πυνθανόμενον 20 ἀξιοῦ, τί ἀν πυθέσθαι τῶν δαιμόνων θέλῃ, [αὐτὸν] μόνον. Εἴτα συμψήσας τὸν χάρτην τῷ παιδὶ δοὺς ἀποπέμπει καυθησόμενον ἵν' οἰχ ων ὁ καπνὸς τοῖς δαίμοσι τὰ γράμματα· τοῦ δὲ τὸ κελευσθὲν πράξαν-

8. Cod. in marg. Περὶ διαβολῆς τούτων.

12. Cod. παραβαλλόντες.

13. Ιδεῖν κατανοεῖν inclusi, ut manifestam glossam profectam ab iis qui ignorarent exquisitum usum verbi νομίζω.

14. Sext. p. 354. εὐσήμου χάριν διδασκαλίας.

20. Haec in marg. fol. 13 r.

21. Quæ uncis inclusa sunt supplevi; quippe quæ prorsus evanida in codice.

23. Fort. ἵν' ὀχῆ [ἀναβαίν] ων.

τος, πρῶτα μὲν ἀφαιρεῖ τοῦ χάρτου μοίρας ἵσας·²⁵ πλείονας δέ τινας σκήπτεται ἐγγράφειν ἑβραιϊκοῖς γράμμασι δαίμονας εἰς τὰ μάγων Αἴγυπτίων, ἢ θύσας τὸ καλούμενον κῦψι θυμίαμα· ταῦτα μὲν ἐπαιωρήσας κατὰ τοῦ θυμιάματος φέρει· ὁ δὲ ἔτυχε γράψας ὁ πυνθανόμενος θεὶς κατὰ τῶν ἀνθράκων ἔκαν[εν], εἶτα θεοφορεῖσθαι δοκῶν, εἰσπεσὼν τῷ μυχῷ, μέγα καὶ ἀπηχὲς κέκραγε καὶ πᾶσιν ἀσύνετον· . . . [π]ολὺ δὲ πάντας τοὺς παρόντας καὶ τὸν φρῦν [χάρ]τη ἐγγραφέντα] ἐπικαλοῦντες δαίμονα ἐπειδὴν εἰσελθόντες παραστῶσιν οἱ παρόντες ἐπὶ . . . βαλὼν τὸν παῖδα πολλὰ³⁵ ἐπιλέγει αὐτῷ, τοῦτο μὲν ἐλλάδι φωνῇ, τοῦτο δὲ ὡς 3 r. ἑβραϊδὶ, τὰς συνήθεις τοῖς μάγοις ἐπαιοιδάς· ὁ δὲ ἀνέρχεται προσπευσόμενος. Καὶ ἐνδον φιάλῃ ὕδατος πλήρης ἐμβαλὼν χάλκανθον, καὶ τήξας τὸ φάρμακον, τὸ δῆθεν ἐξαλειφθὲν χαρτίον δι' αὐτοῦ καταρράνας, τὰ φωλεύοντα⁴⁰ καὶ κεκρυμμένα γράμματα πάλιν εἰς φῶς ἐλθεῖν ἀναγκάζει, δι' ὧν μανθάνει ἄπερ ὁ πυθόμενος ἐγραψε. Καὶ διὰ τοῦ χαλκάνθου δέ τις εἰ γράψει καὶ τῆς κηκίδος ὑποθυμιάσειε λελειωμένης, φανερὰ γένοιτ' ἀν τὰ κεκρυμμένα γράμματα. Καὶ γάλακτι δὲ εἰ γράψειε τις, εἶτα⁴⁵ χάρτην καύσας καὶ λειώσας, ἐπιπάσας τρίψει ἐπὶ τοῖς τῷ γάλακτι γεγραμμένοις γράμμασιν, ἔσται πρόδηλα. Καὶ οὗρος δὲ καὶ γάρον καὶ τιθυμάλου ὅπὸς καὶ συκῆς ποιεῖ τὸ ὄμοιον. Ἐπειδὴ ἔμαθε τὴν ἐρώτησιν οὕτως,

27. Scribendum δαίμονας. εἶτα μάγων Αἴγυπτίων θύσας—θυμίαμα, ταῦτα μὲν, deleto ἢ sæpiissime male illato post ν.

33. Fort. legend. καὶ τὸν φρῦν (vel φρῆν p. 64, l. 52) ἢ ὅντιν' ἐγραφ[ψεν].

35. Fort. ἐπὶ [τὸν μυχὸν] βαλὼν, sive ἐπὶ [τὸν κοῖτον]? propter κατακλίνας τὸν παῖδα, infra lin. 61.

37. Cod. ἐνάρχεται.

38. Fort. φιάλῃ ὕδατος πλήρει ἐμβαλών.

42. Cod. male ἄπερ ὑποθέμενος.

43. Cod. δέ τισι.

46. Cod. χάρτιν.

ib. Leg. τρίψαι sive τρίψειεν.

47. Cod. τῶν pro τῷ.

48. Fort. οὗρον.

τίνα χρὴ τρόπον ἀποκρίνεσθαι προύνόησε. Καὶ λοιπὸν 50
εἴσω παρελθεῖν κελεύει τοὺς παρόντας, δάφνας ἔχοντας
καὶ σείοντας, καὶ κεκραγότας, καὶ τὸν φρῦν ἐπικα-
λοῦντας δαίμονα, (καὶ γὰρ ἐπιγελᾶν τούτοις πρέπει)
καὶ τοῦτο ἀλτεῖν παρὰ δαιμόνων ἄξιον, ὃ δὶ’ αὐτῶν
παρέχειν οὐ θέλουσιν ἀπολέσαντες τὰς φρένας. Τὸν 55
δὲ ἄκοσμον τῆς βοῆς καὶ ὁ ψόφος οἷς ἐν ἀπορρήτῳ
πεποιηκέναι ἐνόμιζε παρακολουθεῖν ἐκώλυνε. Τίνα δὲ
ταῦτα ἔστι, καὶ τὸ σκότος. Λέγει γὰρ ἀδύνατον τὰ θεῖα
ὅρᾶν θυητὴν φύσιν· ἰκανὸν γὰρ τὸ ὄμιλεῖν. Κατα- 60
κλίνας δὲ τὸν παῖδα πρητῆ, καὶ δύο τῶν γραμματιδίων
ἐκείνων ἅπερ ἦν ἐγγεγραμμένα Ἐβραϊκοῖς δῆθεν γράμ-
μασιν ὡς δαιμόνων ὄνόματα, πλευρῷ παραθεὶς ἐκατέρᾳ,
τὰ λοιπὰ τοῖς ὡσὶν ἐνθήσειν λέγει. "Ἐστι δὲ τοῦτο
αὐτὸν ἀναγκαῖον, ἵνα τι παραθῇ τοῖς ὡσὶ τοῦ παιδὸς 65
ὄργανον, δὶ’ οὖν πᾶν ἔστι σημᾶναι θέλοντα, ἥχοῦντα
πρῶτον, ἵνα φοβηθῇ ὁ παῖς, καὶ δεύτερον τὶ βομβεῖ,
ἔπειτα τὸ τρίτον λαλεῖ διὰ τοῦ ὄργανου, ἀλέγειν τὸν
παῖδα βούλεται, καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ πράγματος ὡς
13 v. δοκεῖ, εἶτα τοὺς μὲν παρόντας ἡσυχάζειν ποιεῖ, τὸν δὲ, 70
ἀπαρὰ τῶν δαιμόνων ἥκουσε, σημαίνειν ἄξιοι. Τὸ δὲ
τοῖς ὡσὶ παρατεθὲν ὄργανον ἔστι φυσικὸν ὄργανον, τῶν
μακροτραχήλων γεράνων ἢ πελαργῶν ἢ κύκνων ἀρτηρία-
ῶν εἰ μηδέτερον πάρεστι, καὶ ἔτερα τέχνης ὄργανα·

52. Cod. φρῆν.

ib. Cod. ἐπικαλοῦντες.

54. Leg. ἄξιοι.

ib. Cod. αὐτῶν.

55. Cod. ἀπωλέσαντες.

56. Cod. ἐν ἀπορρήτως.

57. Sententia postulare videtur
ἐνομίζετο.

62. Cod. ἐγκεγραμμένα.

63. Cod. ἐκάτερα.

66. Fort. σημᾶναι [ἄ] sive ὅσα
θέλειν κατηχεῖ τε πρῶτον. quae præ-
cedunt ἔστι δὲ—θέλει pro paren-
thesi habenda sunt.

67. Cod. βομβῆ. Malim ἐπιβομβεῖ.

69. Leg. πράγματος δοκεύει. Nam
ὡς natum εἰ πράγματος.74. Leg. πάρεστι, [ἔστι] καὶ
sive potius παρῆ, ἔστιν, ut loquitur
p. 65, lin. 83 et 86.

αὐλίσκοι γάρ τινες χάλκεοι τὸν ἀριθμὸν δέκα εἰς ἀλλή-⁷⁵
λους χωροῦντες, εἰς στενὸν ἀπολήγοντες, εὐάρμοστοι
γίνονται, δι' ὃν πρὸς τὸ οὖς ὅσα θέλει φθέγγεται. Καὶ
ταῦτα ὁ παῖς κατακούων ἐμφόβως ὡς ὑπὸ δαιμόνων λα-
λούμενα κελευσθεὶς ἀποφθέγγεται. Εἰ δὲ καὶ σκύτος
τις ῥάβδῳ περιθεὶς ὑγρὸν, ξηράνας καὶ συναγαγὼν,⁸⁰
προσαρμόσῃ καὶ ἀποσπάσας τὴν ῥάβδον, αὐλίσκου δίκην
τὸ σκύτος ἐργάσηται, τὸ ὄμοιον ποιεῖ. Εἰ δέ τι τούτων
μὴ παρῇ, βίβλον λαβὼν, ἐπισπασάμενος ἔνδοθεν ὅσον
χρήζει ἐπὶ μῆκος ἐκτείνας, τὰ ὄμοια ἐνεργεῖ. Εἰ δὲ
προειδείη ὅτι πάρεστι πευσόμενος, ἐτοιμότερος πρὸς⁸⁵
πάντα γίνεται. Εἰ δὲ καὶ τὴν πεῦσιν προμάθῃ, γράφει
τῷ φαρμάκῳ, καὶ ὡς ἐμπαράσκευος ἰκανώτερος ὀνομά-
ζεται, σαφῶς γράψας τὸ ἐρωτώμενον. Εἰ δὲ ἀγνοεῖ,
ὑποπτάζεται ἀμφίβολον καὶ ποικίλον ἀποφαίνεται ἐπι-
δεχόμενον μετάφρασιν, ἵνα τὴν μὲν ἀρχὴν ἀσημος οὖσα⁹⁰
ἡ χρησμοδοσία, εἰς πολλὰ ἔσται, ἐπὶ δὲ τῇ ἐκβάσει τῶν
συμβησομένων πρὸς τὸ συμβὰν πρόρρησις νομίζηται.
Εἴτα λεκάνην πληρώσας ὑδατος, ἀγράφου χάρτου κα-
θίστη συνεμβαλὼν χάλκανθον. Οὕτως γὰρ ἀναπλεῖ τὴν
ἀπόκρισιν φέρων ὁ γραφεὶς χάρτης. Τῷ μὲν δὴ παιδίῳ⁹⁵
καὶ φαντασίᾳ φοβεραὶ γίνονται πολλάκις· καὶ γὰρ
πληγὰς ἐμβάλλει εὐπόρως ἐκφοβῶν. Λίβανον γὰρ εἰς
πῦρ ἐμβαλὼν, πάλιν ποιεῖ τοῦτον τὸν τρόπον. Βῶλον
τῶν λεγομένων ὄρυκτῶν ἀλῶν κηρῷ τυρρηνικῷ περι-
σκεπάσας, καὶ αὐτὸν δὲ λιβάνου βῶλον διχοτομήσας,^{4 r.} τι
ἐντίθησι τοῦ ἄλατος χόνδρον, καὶ πάλιν συγκολλήσας

81. Addidi καὶ.

structio in Septuag. obvia; v. Ti-
schendorf N.T. p. xxvi. ed. novæ.84. Pro εἰ δὲ cod. οὐδὲ, quæ
sexcenties confusa.93. Excidit aliquid. Sententia
poscit ὡς ἀγραφον τὸν χάρτην.87. Fort. ἰκανώτερος ὃν δοξάζε-
ται γράψαι.

98. Codex βῶλων.

89. Leg. ὑποπτάζει καὶ ἀμφίβ.

1. Fort. λιβανωτὸν pro λιβάνου
βῶλον.

91. ἵνα ἔσται . . . νομίζηται, con-

ἐπὶ ἀνθράκων καιομένων τιθεὶς ἔἄ. Τοῦ δὲ συγκαέντος οἱ ἄλες ἀναπηδῶντες φαντασίαν ἀπεργάζονται ὥσπερ ξένου θεάματος γινομένου· αἵματώδη δὲ φλόγα ποιεῖς τὸ ἵνδικὸν μέλαν ἐντεθὲν τῷ λιβανωτῷ καθὼς προείπαμεν. Αἵματώδη δὲ ύγρασίαν ποιεῖ κηρὸν ἀγχούσῃ ἀναμίξας καὶ ὡς ἔφην τῷ λιβανωτῷ κηρῷ ἐνθέμενος ἄνθρακας δὲ κινεῖσθαι ποιεῖ, σχιστὴν ὑποθεὶς στυπτηρίαν, ἥς λυομένης καὶ δίκην πομφολύγων διοιδούσης, 10 κινοῦνται οἱ ἄνθρακες.

29 Ὁὰ δὲ διάφορα ἐπιδεικνύντες τὸν τρόπον τόνδε· κορυφὴν τρυπήσας ἔξ ἑκατέρων καὶ τὸ λευκὸν ὑπεξαγαγὼν αὐθις βάψας ἔμβαλε τὸ μὲν, τοῦ σινώπιδος, τὸ δὲ, τῆς γραφικῆς μέλανος. Ἀπόφρασσε δὲ τὰς 15 τρυμαλίας ξέσματι τῶν ὡῶν λείω μετ' ὅποῦ συκῆς ἐμπλάσας.

30 Τῶν δὲ ἀμνῶν ἀποτέμνεσθαι τὰς κεφαλὰς ἔαυτῶν ποιοῦσιν οὗτος ὁ τρόπος. Κρύβδην καυστικῷ φαρμάκῳ χρίσας τὸν φάρυγγα ἔἄ παραδοθεὶς τὸ ξίφος οὐδὲ κνή- 20 θεσθαι θέλων προσπεσὼν τῇ μαχαίρᾳ, θλίβων σφάζεται, καὶ μικροῦ δεῦν ἀποτέμνει τὴν κεφαλήν. Ἔστι δὲ τὸ φάρμακον, βρυωνία καὶ ἀδάρκη καὶ σκίλλα, κατ' ἵσον μεμιγμένα. Ἰνα δὲ λάθη φέρων τὸ φάρμακον, φέρει πυξίδα διπλῆν κερατίνην, εἰς τὸ φανερὸν μέρος 25 ἔχει λιβανωτοῦ, τὸ δὲ ἀφανὲς φάρμακον· ἀλλὰ καὶ τοῖς

6. Cod. λιβάνῳ τῷ καθώς.

8. Lege κηρὸν, melius etiam τῷ λιβανωτῷ [τὸν] κηρόν.

9. In margine: περὶ ἀνθράκων περὶ σημείων μαγικῶν· περὶ ὡῶν.

12. Leg. videtur ἐπιδεικνυνται.

14. Transpone τῆς σινώπιδος, τὸ δὲ τοῦ γραφικοῦ μέλανος.

16. Cod. male λειῶν.

18. In marg. Περὶ σφαγῆς ἀμνῶν. Pro τῶν δὲ ἀμνῶν fort. leg. τοῖς δὲ ἀμνοὺς ἀποτέμνεσθαι, temere mutatum ab iis qui ποιοῦσιν pro tertia

persona acciperant.

20. Fort. ὁ παρατιθεὶς τὸ ξίφος· δὲ κνήθεσθαι θέλων. Excidisse aliquid esse post ἔἄ ostendit omissa mentio τοῦ ἀμνοῦ, ad quem ὁ δὲ refertur; quare παρατιθεὶς dubium; cetera certa.

ib. Cod. κνίθεσθαι.

22. Cod. ἀποτέμνειν.

25. Leg. ἥς τὸ pro εἰς τό. Deinde ἔχει [τι] λιβανωτοῦ vel λιβανωτόν (sine τι).

ώσì τoῦ tεθνηξoμέnoυ ἐμβάλλei ὑδράργυρoν. ἔστi δὲ θanatophóron φármakon.

31 Αἰγῶν δὲ κὰn ἐπιπάση tis κηρωtῆ tās ἀkoàs, fαsὶ θnήskεi n μet' ὄlýgon, ἀnaπneūn kωluoména. 'Odōn γār 30 aútaīs tautēn eīnai lēgouosi tōu dī' ἀnaπnoῆs ἐlkōménou 14 v. pnieύmato. Kriōn δe θnήskεi n fαsὶn, eī kāt' ἄntikrūs tis ἀnaklásieie n ἡlíou. Oíkou δe pioiōn si kāiesbāi tōn θalattíow tños iχ̄wri xriómēnoi tōu kalouménou daktúlo. Kāi tō dīa tñs ἄlm̄s δe pánū xrijsim̄o. 35 "Eṣti δe ἀph̄os θalásst̄s ēn ὁst̄rakínw st̄am̄n̄ w mētā γlukéow n̄ph̄mēno, ḡ ūsan̄ti lúch̄n̄ ēān p̄rosoáḡs kaiómēno, ἄrp̄as̄an tō p̄n̄ ἔxáp̄t̄et̄ai, kāi kataχuθ̄en tñs kēfāl̄s oū kāie tō súnol̄o. Eī δe kāi mann̄j ἐp̄ipásseis xéont̄, p̄oll̄w māll̄o ἔxáp̄t̄et̄ai. Béltiōn 40 dē dr̄a, eī kāi θeíou tños lāb̄oi.

32 Brount̄ gíneatai trópois plēis̄si. līthoi tē γār plēiōnes kāi meízōnes kātā kriym̄nōn pherom̄n̄oi dīa sān̄dōn̄ ēp̄ikatapítt̄ou si xalkois̄ thlásma si, kāi Brount̄ p̄ara-p̄l̄hs̄ion tēlōn̄si ψófon. Kāi sān̄dā dē lept̄h̄n̄ ḡp̄er 45 oī gnaf̄eis tñs ēst̄h̄ta piéz̄ou si σchōniw lept̄w p̄eriul̄-san̄tes, eīta rōiz̄w tñs σchōin̄o ēp̄is p̄wmei, rōm̄bōn̄si tñs sān̄dā, h̄ dē donoum̄en̄, h̄χ̄n̄ Brount̄s̄ ἀp̄ergház̄et̄ai. Tānt̄a mēn̄ oūt̄oas̄ p̄aiáz̄et̄ai. "Eter̄a dē ḡ kāi oī aútā oī

27. Cod. ὑdárgyron.

29. In marg. θánatos aīgós.

32. Cod. in marg. θánatos kriōu.
Idem ex Alcmæone tradit Aristot.
lib. I, 11 Hist. Anim., at Varro
lib. 11 De re rust. cap. 3. et
Plin. VIII, 5. ex Archelao. Cf.
quoque Ælian. Hist. An. I, 53.

34. Cod. in marg. xreiómēnoi.

37. Cod. n̄ph̄mēno.

39. Quid mann̄ sibi velit ignoro.
Fortasse resinacea quædam sub-
stantia intelligitur, quum manna

apud Plinium proprium vocabu-
lum sit quo appellantur grana
thuris et aliarum resinarum. De-
inde haud dubie ūont̄ pro ūont̄.

42. Cod. in marg. p̄er̄ Brount̄s̄.

44. Scribendum sine dubio xal-
kois̄ ἀlásma si.

45. Fort. ἀp̄ot̄elōn̄si.

49. Fort. ḡ kāi aút̄o oī p̄aiż̄o-
voi, "ii ipsi qui ludibrio habentur,"
Cui significationi nullum exem-
plum apposuit Dindorf. in Thes.
p. 50 A.

παιζόμενοι ὡς μεγάλα νομίζουσιν ἐκθήσομαι. Πίστης γέ-
λέβητα μεστὸν ἐπ' ἀνθράκων καιομένων τιθέντες, ἐπὰν
βράσῃ, καθιέντες τὰς χεῖρας οὐ καίονται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ⁵⁰
ἀνθράκων πυρὸς περιπατοῦντες γυμνοῖς ποσὶν οὐ καίονται
ἀλλὰ καὶ πυραμίδα λιθίην θεὶς ἐπὶ πυρὰν, καίεσθαι ποιεῖ
ἔκ τε τοῦ στόματος πολὺν καπνὸν προφέρει καὶ πυρώδη.⁵⁵
Εἴτα καὶ σινδόνα ἐπιθεὶς ἐπὶ λεκάνη ὕδατος, πολλοὺς
ἐπιβαλὼν ἄνθρακας καιομένους ἄκαυστον φυλάττει τὴν
σινδόνα. Σκότος δὲ ἐν οἴκῳ ποιήσας, ἐπεισάγειν φάσκει
θεοὺς ἢ δαιμονας καὶ εἰπεῖν ἀπαίτης Ἀσκληπίον δεικνύ-
15 r. ναι, ἐπικαλεῖται οὕτως λέγων·⁶⁰

Ζῆνα πάιαι φθίμενοι πάιαι ἀμβροτοι Ἀπόλλων,
κικλήσκω Θήβαιτι μολεῖν ἐπίκουροι ἔμαιτοι·
ὅς ποτε καὶ νεκύων ἀμενηῶν μυρία φῦλα,
Ταρτάροι εἰρώνετος ἀεικαστοῖσι μελάνθροις
δύσνοστον ἀπλόστατα ρόσον, κελαδόν τε δίαυλον
πᾶσιν ἵσον τελέσαντ' ἄνθρεσσι [κατα]θυήτοισι,
λίμνην πάρ γράσσατα καὶ ἄλλατα κεκίνητα
αὐτὸς ἀμειδήτοις ἐρύσται Φερσεφονείης·
εἴτ' ἐφέπεις Θρήκης ιερῆς ἔδος, εἴτ' ἐρατειμῆν
Πέργαμον, εἴτ' ἐπὶ τοῖσιν Ἰανίαν Ἐπίθαυρον,
δεῦρο, μάκαρ, καλέει σε μάγων ὥδε⁶⁵

33 'Ἐπὰν δὲ χλευάζων λήξῃ, φαίνεται κατὰ τοῦ ἐδάφους

52. 'Αλλὰ καὶ—οὐ καίονται in
marg. literis rubricatis.

54. Pro ἀλλὰ καὶ leg. ἄλλος καὶ.
ib. Cod. πυρράν.

56. πολλοὺς bis in codice.

59. Leg. καὶ εἰ τις ἀπαίτη, vel
καὶ εἰπεῖν ἀπαίτησιν.

61. Ζῆνα intelligi non potest:
erat haud dubie Υἱα.

ib. Cod. μ' ἄβροτον.

ib. Cod. Ἀπόλλωνος supra rubr.

62. Cod. κικλήσκοιο βαισιμολεῖν.

ib. Cod. ἔμαιστος.

63. Cod. φῦλα.

64. Cod. εὐρόσεντος.

65. Fort. διελῶντα ρόσον κελά-
δοτα. s. litum epitheton fluviorum
ap. Hom.

66. Cod. ἀπασιν ἵσον τελέσ' ἀν-
δράσι θυητοῖσι.

67. Cod. παργούσωντα καὶ ἄλλιτα.

68. Cod. ἀμειδὴ τις ἐρύσταο, φερ-
σεφονίης ἵτ.

69. Cod. ἔδος, εἰς ἐρατ.

70. Cod. ἵτ' ἐπί.

ib. Cod. Ἰανίαν. Cf. Pausan.
Corinth. 26.

71. Fort. ὥδε.

72. Cod. ἐπ' ἄν.

πυρώδης Ἀσκληπιός. Εἰτα θεὶς ἐν μέσῳ λεκάνην πλήρη ὅδατος, πάντας καλεῖ τοὺς θεοὺς, καὶ παραγίνονται. Ἐγκύψας γὰρ ὁ παρὼν ἐν τῇ λεκάνῃ ὄφεται⁷⁵ πάντας καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἀμα σκύλακας ὑλακτοῦντας ἄγουσαν. Οὐκ ὀκνήσομεν δὲ καὶ τούτων τὴν ἱστορίαν ὡς ἐπιχειροῦσι διηγήσασθαι. Τῷ γὰρ λέβητι τῆς πίστης ὡς ἐμβράσοντι καθίστι τὰς χεῖρας, ὅξος καὶ νίτρου ἐμβαλὼν καὶ πίσταν ὑγρὰν, ὑποκαίει τὸν λέβητα· τὸ δὲ⁸⁰ ὅξος ἀμα τῷ νίτρῳ μιγὲν ἀντιλαμβανόμενον θέρμης μικρᾶς κινεῖ τὴν πίσταν ὡς μέχρι τῆς ἐπιφανείας κινεῖν πομφόλυγας καὶ φαντασίαν μόνην παρέχειν ζεοντος. Φθάνει δὲ καὶ τὰς χεῖρας πολλάκις ἄλμη νιψάμενος, διὸ οὐ πάνυ τι καίει, καὶ ἀληθῶς ζέη· εἰ δὲ μυρσίνη καὶ⁸⁵ νίτρῳ καὶ σμύρνῃ μετ' ὅξους μίξας, ἐπιχρίσας ἀπονίψει τὰς χεῖρας ἄλμη πλειστάκις, οὐ καίεται· τοὺς δὲ πόδας οὐ καίεται ἵχθυοκόλλᾳ καὶ σαλαμάνδρῃ χρησάμενος. Τὸ δὲ τὴν πυραμίδα καίεσθαι δαδίου δίκην, οὐσαν λίθον, αὗτη αἰτία. Γῆ μέν ἔστι κρητικὴ τὸ μὲν σχῆμα πε-⁹⁰

5 v. πλασμένη πυραμὶς, τὸ δὲ χρῶμα ὡς λίθος γαλακτικὸς, κατασκευάζεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον· βρέξας ἐλαίῳ πλείονι, τὴν βῶλον θεὶς ἐπ' ἀνθράκων ὀπτήσας, καὶ πάλιν βρέξας καὶ καύσας δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις, καίεσθαι δύνασθαι παρασκευάζει, καὶ ὅδατι βραχῇ⁹⁵ ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῷ πολὺ τὸ ἔλαιον· ἀνάπτεται δὲ δὶ αὐτοῦ τοῦ μάγου σπεύδοντος ἥ πυρὰ τίτανον ὑποκαιο-

73. Cod. πυρρώδης.

74. Cod. πλήρην.

ib. In marg. Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀρτέμιδος.

77. Cod. ἄγουσιν.

78. Leg. πίστης, φῶς ὡς ἐμβράσοντι.

83. Cod. πομφόλυγας.

ib. Cod. ζεοντος.

85. Cod. μυρσήνη.

88. Cod. ἵχθυοκόλλας.

91. ὡς λίθος bis in cod. fin.

15 r. et init. 15 v.

ib. Fort. γαλακτίτης.

93. Leg. [καὶ] ὀπτήσας.

ib. Cod. πυρρά.

97. Fort. μάγου συσκευάζοντος.

μένην ἔχουσα ἀντὶ σποδιᾶς, καὶ λιβανωτὸν λεπτὸν καὶ πολὺν καὶ δαδίων κεχρισμένων αὐτορρύτων κηκίδων τε κενῶν ἐνδον πῦρ ἔχουσῶν· καπνὸν δὲ ἐκ τοῦ στόματος ἀνίει ἐγχρονίσας καὶ πῦρ κηκίδι ἐμβαλὼν καὶ τῷ στυπείῳ συμπεριβαλὼν καὶ φυσῶν ἐν τῷ στόματι. Τόγε μὴν περικείμενον τῇ λεκάνῃ σινδόνιον, ἐφ' ὃ τίθησι τοὺς ἄνθρακας, διὰ τὴν ὑποκειμένην ἄλμην οὐκ ἔκαίετο, καὶ 5 αὐτὸ δὲ ἦν ἄλμη προβεβρεγμένον, εἴτα κεχρισμένον ωὸν τὸ λευκὸν μεθ' ὑγρᾶς στυπτηρίας. Εἰ δὲ καὶ χυλὸν ἀειζώου τις τούτοις μετ' ὅξους ἐπιμίξει καὶ πρὸ πολλοῦ σφόδρα καταχρίσαι χρόνου, βαφὲν τῷ φαρμάκῳ μένει παντελῶς ἄκανστον.

34 Ἐπεὶ μὲν οὖν περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀπορρήτων μαθημάτων συντόμως τὰς δυνάμεις ἐξεθέμεθα, εὔκολόν τε τὴν μετ' αὐτοῖς κατάγνωσιν ἐδείξαμεν, οὐδὲ τοῦτο σιωπῆν βουλόμεθα ὃν ἀναγκαῖον ὡς σφραγῖδας λύοντες, ἐσφραγισμένα τὰ γράμματα αὐταῖς ταῖς σφραγῖσιν ἀπο- 15 διδόασι· πίσσαν καὶ ρήτινην καὶ θεῖον, ἔτι δὲ ἀσφαλτον ἵσα τήξαντες κολλύριον σχήματι πλάσαντες, φυ-
16 r. λάττουσι· καιρὸς δὲ ὅταν ἥ λύειν γραμματίδιον, τὴν γλῶσσαν ἐλαίῳ δεύσαντες, εἴτα ἐξ αὐτῆς τὴν σφραγίδα χρίσαντες, πυρὶ συμμέτρῳ τὸ φάρμακον θερμάναντες 20 ἐπιφέρουσι τῇ σφραγίδι καὶ μέχρι ἣν παγῆ παντελῶς ἔωσι, καὶ τούτῳ δίκην σημάντρου χρῶνται. Φασὶ δὲ καὶ αὐτὸν κηρὸν μετὰ πευκίνης ρήτινης τὸ παραπλήσιον

98. Fort. lacuna post καὶ πολὺν,
nisi legend. λεπτὸν καὶ πολὺν, καὶ
δαδίων κεχρισμένων φορυτὸν κηκί-
δων τε.

99. Cod. αὐτορρύτων κηκίδων.
2. Cod. κηκίδι.

ib. Articul. τῷ ante στυπείῳ
probabiliorē reddit lacunam de
qua supra.

8. Cod. ἀεὶ ζώον.

11. Codex παρὰ τῶν.

13. Fort. τὴν μετ' αἰτίας κατά-
γνωσιν.

14. Cod. in marg. περὶ τοῦ δια-
λύειν σφραγίδα.

16. Codex ἔστι δέ.

17. Cod. κολλήριον.

22. Cod. τοῦτο.

ποιεῖν, καὶ μαστίχης μέρη δύο μετὰ ξηρᾶς ἀσφάλτου
μέρους. Καὶ θεῖον δὲ μόνον ἐπιεικῶς ποιεῖ, καὶ γύψου²⁵
δὲ ἄνθος μεθ' ὕδατος διειμένον καὶ κόμμεως, ὡς τοῦτο
μὲν δὴ καὶ πρὸς τὸ σφραγίσαι μόλιβδον τετηκότα ποιεῖ
κάλλιστα. Καὶ διὰ τοῦ τυρρηνικοῦ δὲ κηροῦ καὶ ρήτινης
φρυκτῆς καὶ πίσσης καὶ ἀσφάλτου [καὶ] μαστίχης καὶ
λείας μαρμάρου, ἵστων ἀπάντων ἔψιμένων, τῶν μὲν ἔλλων³⁰
ῶν ἔφην ἐστὶ μὲν βέλτιον, τὸ δὲ διὰ τῆς γύψου οὐκ
ἔλαττον. Οὕτως μὲν οὖν καὶ τὰς σφραγῖδας λύειν ἐπι-
χειροῦσι, τὰ ἔνδον γεγραμμένα μανθάνειν πειρώμενοι.
Ταύτας δὲ ὥκνουν τὰς μηχανὰς κατατάξαι ἐν τῇ βίβλῳ,
ἐνορῶν μὴ ποτέ τις κακοῦργος ἀφορμὰς λαβὼν ἐπιχει-³⁵
ρήσει· νῦν δὲ ἡ πολλῶν δυναμένων σωθῆναι νέων
φροντὶς ἔπεισε διδάξαι καὶ προειπεῖν φυλακῆς ἔνεκεν
ὡς γὰρ χρήσεται τις αὐταῖς πρὸς κακοῦ μάθησιν, οὕτω
τις ἔτερος μαθὼν φυλάξεται. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τοῦ βίου
λυμεῶνες μάγοι αἰσχυνθήσονται τῇ τέχνῃ χρώμενοι.⁴⁰
Μαθόντες δὲ ἀφ' ἡμῶν ταῦτα προ ἐμπο-
δισθήσονται τυχὸν τῆς ἀπονοίας. "Ινα δὲ μὴ λύηται
αὗτη ἡ σφραγὶς, στέαρ ὕειον καὶ τρίχας τῷ κηρῷ τις
μίξας σφραγιζέτω.

35 'Αλλ' οὐδὲ τὴν λεκανομαντείαν αὐτῶν οὖσαν πανούρ-⁴⁵
γημα σιωπήσομαι. Οἴκημα γάρ τι κεκλεισμένον σκευ-
άσαντες καὶ κυανῷ τὸν ὄροφον χρίσαντες, εἰς δὲ τὸ
16 v. παρὸν ἐπάγονται σκεύη τινὰ κυάνεα καὶ ἀνατείνουσι,
μέση δὲ λεκάνη κατὰ τῆς γῆς ὕδατος μεστὴ τίθεται, ἡ

26. Codex διειμένου.

29. Cod. φρικτῆς.

ib. Addidi καὶ.

34. Cod. ταύτας δὲ οὐκ ἀν τὰς
μηχανὰς κατατάξαι τῇ βίβλῳ.

41. Supple -δοθέντα, -ενεχθέντα,
-δηλωθέντα vel simile quid.

42. In marg. Περὶ τοῦ ἀδιάλυτον
τὴν σφραγῖδα μένειν.

45. Cod. in marg. Περὶ λεκανο-
μαντείας.

47. Cod. κυανωτὸν ὄροφον.

49. Cod. ὕδατος μέση.

τὴν ἀντανάκλασιν τῆς κυανοῦ προσπεσοῦσαν δίκην ⁵⁰
οὐρανοῦ ἐνδείκνυσιν. Ἐχει δὲ καὶ στόμιόν τι τὸ ἔδαφος
λεληθὸς φῶτικειμένη ἡ λεκάνη τὸν μὲν πυθμένα ἔχει
ὑάλου, αὐτὴ δὲ ἐστὶ πετρίνη, ὑπέστη δὲ οἰκος λεληθὼς
εἰς ὃν συμπορεύομενοι οἱ συμπαῖκται σχήματα ὥν ἀν
βούληται δεικνύναι ὁ μάγος θεῶν καὶ δαιμόνων ἐνδυσά- ⁵⁵
μενοι ἐμφαίνουσιν, οὓς καθορῶν ὁ πλανώμενος τὸ παν-
ούργημα καταπέπληγε τῶν μάγων, καὶ λοιπὸν πάντα
πιστεύει τὰ ὑπὸ αὐτοῦ ῥῆθησόμενα. Δαιμονα δὲ ποιεῖ
καίεσθαι, ἐν τοίχῳ διατυπώσας σχῆμα ὃ βούλεται, εἴτα
λαθραίως ἐπιχρίει φαρμάκῳ μεμιγμένῳ τῷδε τῷ τρόπῳ ⁶⁰
λακωνικῷ καὶ ἀσφάλτῳ ζακυνθίᾳ, εἴτα ὡς ἀποφοιβάζων
τὴν λαμπάδα προσφέρει τῷ τοίχῳ. Τὸ δὲ φάρμακον
ἐκλάμψαν, καίεται. Ἐκάτην δὲ δοκεῖν ἐμπυρον δια-
τρέχειν ἐν ἀέρι οὕτω τεχνάζεται· συμπαίκτην τινὰ
κρύψας ἐν τόπῳ φῶτικον βούλεται, παραλαβὼν τοὺς πλανω- ⁶⁵
μένους πείθει λέγων δείξειν διϋππεύονταν δι’ ἀέρος ἐμ-
πυρον τὴν δαιμονα, οἷς παραγγέλλει τὰς ὅψεις ταχὺ⁷⁰
φυλάσσεσθαι ἵνικα ἴδωσιν ἐν ἀέρι τὴν φλόγα, καλυψα-
μένους τε ἐπὶ πρόσωπον πίπτειν, ἔως αὐτὸς καλῇ, καὶ
ταῦτα διδάξεις ἐν ἀσελήνῳ νυκτὶ δι’ ἐπῶν οὕτως φθέγ- ⁷⁵
γεται·

Νερτερίη, χθονίη τε καὶ οὐρανίη μολὲ Βομβώ,
Εινοδίη, τριεδῖτι, φαεσφόρε, νυκτεροφοίτη·
ἔχθρὴ μὲν φωτὸς, νυκτὸς δὲ φίλη καὶ ἐταίρη.
χαίρουσα σκυλάκων ὑλακῆ τε καὶ αἴματι φοινῷ

17 r.

75

53. Cod. αὕτη δὲ ἐστὶ πρητής.

69. Cod. καλεῖ.

58. In marg. Περὶ φαντασίας
δαιμόνων.

72. Videtur legendum Βανθώ.

61. Ante λακωνικῷ aliquot vo-
cabula omissa.

73. Cod. τριοδείη.

63. Cod. in marg. Περὶ Ἐκάτης.

74. In cod. erat ἔχρη, adjecta

66. Cod. διϋππεύονταν.

littera θ rubra.

ib. Erat ἐτέρη litt. αι rubr.

ἐν νέκυσι στείχουσα κατ' ἡρία τεθυηώτων,
αἷματος ἴμείρουσα, φόβοι θυητοῖσι φέρουσα,
γοργὸν, καὶ μορμὼ, καὶ μνήμη καὶ πολύμορφε,
ἔλθοις εὐάντητος ἐφ' ἡμετέρησι θυηλαῖς.

36 Ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ, πῦρ δὲ ἀέρος βλέπεται φερό- 80
μενον, οἱ δὲ φρίξαντες τὸ παράδοξον τῆς θέας, καλύ-
ψαντες τοὺς ὄφθαλμοὺς, ἐπὶ γῆς ρίπτοῦνται ἄναυδοι.
Τὸ δὲ τῆς τέχνης μέγεθος τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· ὁ
συμπαίκτης ὃν ἔφην κεκρυμμένον, ἥνικα ἀκούση παυ-
σαμένης τῆς ἐπαιοδῆς, ἔχων ἵκτιν' ἢ γῦπα περιειλημένον 85
στυπείῳ ἀνάφας ἀπολύει. Ο δὲ, ὑπὸ τῆς φλογὸς
ταρασσόμενος εἰς ὕψος ἐπαίρεται, καὶ ὀξυτέραν τὴν
πτῆσιν ποιεῖται· ὃ ἰδόντες οἱ μάταιοι ὡς τι θεῖον ἐωρα-
κότες κρύπτουνται. Τὸ δὲ πτηνὸν περιδινούμενον ὑπὸ⁹⁰
τοῦ πυρὸς οὖν ἀν φθάσῃ καταφέρεται· καὶ ποτὲ μὲν,
οἰκίας καταφλέγει, ποτὲ δὲ, καὶ αὐλάς. Τοιαύτη ἡ
μάγων πρόγνωσις.

37 Σελήνην δὲ ἐν ὄροφῳ φαίνεσθαι δεικνύναι καὶ ἀστέ-
ρας, τοῦτον τὸν τρόπον· ἐν μέσῳ τῆς ὄροφῆς μέρει
προσαρμόσας κάτοπτρον, τιθεὶς λεκάνην ὕδατος μεστὴν 95
ἐν τῷ μέσῳ τῆς γῆς κτίσον, λύχνον δὲ μέσον φαίνοντα
ἀμαυρὸν μετεωρότερον τῆς λεκάνης θεὶς, οὕτως ἐκ τῆς
ἀντανακλάσεως ἀποτελεῖ σελήνην φαίνεσθαι διὰ τοῦ
κατόπτρου· ἀλλὰ καὶ τύμπανον πολλάκις ὑφ' ὑψηλοῦ
πόρρωθεν ὅρθριον περιβαλὼν ἐσθῆτι τινί, σκεπόμενον
ὑπὸ τοῦ συμπαίκτου ἵνα μὴ πρὸ καιροῦ φανῆ, κατόπιν
v. θεὶς λύχνον, ἐπὰν τὸ σύνθημα παράσχῃ τῷ συμπαίκτῃ,

76. Cod. ἀνέλκυσι et sup. ἐννέ-
κυσι στοίχουσα.

78. Leg. Μήνη pro μνήμῃ.

85. Cod. ἵκτιν' ἢ.

93. Cod. in marg. Περὶ τῆς ἐν
αἰκῷ φαντασίας.

ib. Fort. δεικνύασι.

96. Fort. κατ' ἵσον “æqualiter”
(atque speculum in medio).

ib. φαίνων cod. male. Vid. infra
p. 74, l. 16.

99. Hæc non capio. Fort. πολ-
λάκις [θεὶς] ἐφ' ὑψηλοῦ τορνωθὲν ὅρ-
θριον... vel potius πόρρω πεθὲν ὅρθιον.

τοσοῦτον ἀφαιρεῖ τοῦ σκεπάσματος, ὅσον ἀν συνεργῆ-
σαι τὸ προσμίμημα κατὰ τὸν καιρὸν τῆς σελήνης τὸ 5
σχῆμα, χρίει δὲ τὰ διαφαίνοντα τοῦ τυμπάνου μέρη
κινναβάρει καὶ κόμμι, καὶ τῆς ἐτυμολογικῆς δὲ λαγύνου
περικόψας τὸν τράχηλον καὶ τὸν πυθμένα, ἐνθεὶς λύχνον,
καὶ περιθεὶς τι τῶν ἐπιτηδείων πρὸς τὸ διαυγεῖν σχῆμα,
τὰς ἐφ' ὑψηλοῦ κρύβδην ὑπό τινος σκέπην τίς τῶν 10
συμπαικτῶν, μετὰ τὸ λαβεῖν τὸ σύνθημα ἐκ μετεώρου
καταχεῖ τὰ μηχανήματα ὥστε δοκεῖν ἐξ οὐρανοῦ κατιέναι
τὴν σελήνην. Τὸ δὲ ὄμοιον καὶ διὰ χύτρας γίνεται ἐν
ὑλώδεσι τόποις. Διὰ δὲ τῆς χύτρας καὶ τὰ κατ' οἶκον
παίζεται. Βωμοῦ γὰρ κειμένου, κατόπιν κεῖται ἡ χύτρα 15
ἔχουσα λύχνον φαίνοντα. ⁷Οὐτων δὲ πλειόνων λύχνων,
οὐδὲν τοιοῦτον δείκνυται. Ἐπὰν οὖν ἐπικαλέσηται ὁ
ἐπαοιδὸς τὴν σελήνην, πάντας κελεύει τοὺς λύχνους
σβέννυσθαι, ἔνα δὲ ἀμαυρὸν καταλιπεῖν, καὶ τότε ἀντα-
νακλᾶ τὸ φῶς τὸ ἐκ τῆς χύτρας εἰς τὸν ὄροφον καὶ 20
παρέχει φαντασίαν σελήνης, καὶ τοῖς παροῦσιν ἐπι-
σκεπτασθέντος τοῦ στόματος τῆς χύτρας πρὸς ὃ ἀπαιτεῖν
ὁ καιρὸς δοκεῖ ὡς μηνοειδῆ δείκνυσθαι ἐν τῷ ὄροφῳ
τὴν φαντασίαν.

38 Ἀστέρας δὲ εἶναι δοκεῖν ποιοῦσι θρισσῶν ἵππούρου 25
φολίδες ὕδατι μετὰ κόμμεως δεδευμέναι καὶ προσπε-
πλασμέναι τῷ ὄροφῳ κατὰ διαλείμματα.

39 Σεισμοῦ δὲ φαντασίαν ποιοῦσιν ὡς δοκεῖν πάντα

4. Fort. συνεργῆ αὐτῷ πρὸς μί-
μημα [οἶον] κατά.

6. Cod. διαφαίροντα. Pro quo
διαφαίνοντα malui quam διαφέροντα.

7. Cod. κιναβάρ καὶ κόμμι. For-
tasse κόμμει scribendum, quia κόμ-
μεως supra p. 71, l. 26 et infra l. 26.

ib. Cod. λαγήνου. Hoc ἐτυμολογ. quid sibi velit ignoro. Fort. τῆς
εἴτι ὄλοκλήρου λαγήνου.

9. Fort. leg. σχῆματα ἢ ἐφ' ὑψ.
—σκέπηται vel σκέπεται.

12. Cod. φ ἐδόκειν.

21. Cod. παρέχειν. Fort del.

καί.

ib. καὶ delendum videtur.

25. Leg. θρισσῶν ἢ ἵππούρου.

26. Cod. κόμμεως.

28. Cod. in marg. σεισμοῦ φαν-
τασία.

40 Ἡπαρ δὲ δοκεῖν ἐγγεγραμμένον δεικνύουσι· τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ ἐπιγράφει ὁ βούλεται πρὸς τὴν πύστιν
8 r. ἄρμοστάμενος, τὰ δὲ γράμματα κηκίδι καὶ ὅξει δριμεῖ
γράφεται. Ἐπειτα ἀνελόμενος τὸ ἥπαρ ἐπαναπαύσας
τῇ ἀριστερᾷ ἐγχρονίζει, τὸ δὲ σπά τὸν τύπον καὶ ώς 35
γεγράφθαι νομίζεται.

41 Κρανίον δὲ λαλοῦν ἐπὶ γῆς θέντες ἐπιτελοῦσι τούτῳ
τῷ τρόπῳ· αὐτὸ μὲν πεποίηται ἐπιπλόου βοείου, πεπλα-
σμένου [δὲ] κηρῷ τυρρηνικῷ καὶ γύψῳ ἀναπεποιημένη
περιτεθέντος τοῦ ὑμένος ἔμφασιν κρανίου ἐνδείκνυται ὁ, 40
φασὶ, λαλεῖν δοκεῖ ἐνεργοῦντος τοῦ ὄργανου· καθ' ὃν
τρόπον καὶ ἐπὶ τοῖς παισὶ διηγησάμεθα, γεράνου ἡ τινὸς
τοιούτου μακροτραχήλου ζώου φάρυγγα σκευάσας, προσ-
θεὶς τῷ κρανίῳ λεληθότως ὁ συμπαίκτης ἢ θέλει φθέγ-
γεται. Ὁ ἐπὰν ἀφανὲς γενέσθαι θέλῃ, ἀνθράκων πλῆ- 45
θος κύκλῳ περιθέεις ώς θυμιῶν ἔμφαίνεται, ὥν τῆς
θέρμης ὁ κηρὸς ἀντιλαμβανόμενος, λύεται, καὶ οὕτως
ἀφανὲς τὸ κρανίον γεγονέναι νομίζεται.

42 Ταῦτα μάγων ἔργα καὶ τοιάδε μυρία, ἀ τῇ τῶν ἐπῶν
συμμετρίᾳ καὶ τῶν ἀξιοπίστων δρωμένων ἔργων φαντα- 50
σίᾳ πείθει τοὺς ἄφρονας· ὃν τὴν τέχνην καταπλαγέντες
οἱ αἵρεσιάρχαι ἐμιμήσαντο, τὸ μὲν ἐν ἀποκρύφῳ καὶ
σκότῳ παραδιδόντες τὰ δοκούμενα, τὰ δὲ καὶ παρα-

29. Vox addenda lexicis.

30. Post πυρουμένην nonnulla exciderunt.

31. Cod. in marg. ἡπατος δειξις.

32. Cod. πύστην.

33. Cod. κικίδη.

ib. Cod. δριμεῖ ex corr. rubr.

37. In marg. Κρανίου λαλοῦντος.

ib. Leg. videtur ἐπὶ γῆς τεθέν.

38. *τρόπῳ αὐτὸ μὲν* adj. rubr.

ib. Cod. ἐπίπλωσ.

41. Haud dubie leg. $\pi\hat{\alpha}\sigma\iota$ pro
 $\phi\alpha\sigma\iota$.

45. *O ἐπὰν usque ad νομίζεται*
in margine codicis.

ib. ΘΕΛΕΙ.

50. Leg. ἀξιοπίστως.

53. Fort. leg. τὸ δέ· quanquam

φράζοντες ως ἴδια· τούτου χάριν ὑπομνῆσαι θέλοντες
 τοὺς πολλοὺς περιεργότεροι ἐγενήθημεν πρὸς τὸ μὴ⁵⁵
 καταλιπεῖν τινὰ τρόπον τοῖς ἔθέλουσι πλανᾶσθαι· ἀπη-
 νέχθημεν δὲ οὐκ ἀλόγως εἴς τινα τῶν μάγων ἀπόρρητα,
 ἀ πρὸς μὲν τὸ προκείμενον οὐ πάνυ ἀναγκαῖ ἦν, πρὸς
 δὲ τὸ φυλάσσεσθαι τὴν τῶν μάγων πανοῦργον καὶ
 ἀσύστατον τέχνην, εὔχρηστα νομίζει.⁶⁰ Ἐπεὶ τοίνυν
 ως εἰκάσαι ἔστι τὰς πάντων δόξας ἐξεθέμεθα, πολ-
 λὴν φροντίδα ποιήσαντες πρὸς τὸ φανερῶσαι τὰ ως
 ἔνα ἐπὶ τῶν αἱρεσιαρχῶν ἐπεισαγόμενα, πρὸς θεοσέ-
 18 v. βειαν ὅντα μάταια καὶ νόθα, οὐδὲ ἐν αὐτοῖς οἴσεις ἄξια
 λόγου τυγχάνοντα, δοκεῖ διὰ συντόμου λόγου ὑπομνη-⁶⁵
 σθῆναι κεφαλαιωδῶς τὰ προειρημένα.

43 Πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην φιλοσόφοις καὶ θεο-
 λόγοις ζητήσασιν οὐ συνεφώνησε περὶ τοῦ Θεοῦ τί⁷⁰
 ἔστιν ἡ ποδαπός. Οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν λέγουσιν εἶναι
 πῦρ, οἱ δὲ πνεῦμα, οἱ δὲ ὕδωρ, ἔτεροι δὲ γῆν. Ἔκαστον
 δὲ τῶν στοιχείων ἔλαττόν τι ἔχει, καὶ ἔτερον ὑπὸ τοῦ
 ἔτερου ἡττᾶται. Τοῦτο δὲ συνέβη τοῖς τοῦ κόσμου
 σοφοῖς, ὅπερ ἔστι τοῖς νοῦν ἔχουσι πρόδηλον, οἱ ἰδόντες
 τῆς κτίσεως τὰ μεγέθη ἐπὶ τῇ τῶν ὅντων οὐσίᾳ ἐταρά-
 χθησαν, μείζονα ταῦτα νομίσαντες τοῦ ὑφ' ἔτερου γένε-⁷⁵
 σιν ἐπιδέξασθαι δύνασθαι, καὶ οὐδὲ ὄμοῦ τὸ σύμπαν,
 αὐτὸς εἶναι τὸν θεὸν ἀπεφήναντο, αἵτιον πρὸς θεολογίαν
 ἐν τῶν βλεπομένων νομίσας ὅπερ ἔκρινε, καὶ οὕτως ἐπὶ⁸⁰
 τοῖς ὑπὸ θεοῦ γενομένοις καὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ὑπερβάλ-
 λουσαν μεγαλειότητα ἐλαχίστοις ὑπάρχουσιν ἐνιδόντες,

55. Cod. ἐγενήθημεν.

64. Pro οἴσεις fort. leg. ἵσως.

59. Cod. καὶ τὴν τῶν μάγων.
 Delevi καὶ.

69. In margine: ὅρα τὴν διά-
 φορον δόξαν τῶν θεολόγων περὶ⁸⁵
 θεοῦ.

60. Cod. νομίζει. Scripsi νο-
 μίζω, quod etiam alibi post plu-

71. Cod. ἐλάττω τι.

ralem ἡμᾶς ponitur.

78. Putem omissum esse ἐκα-
 στος post vel ante νομίσας.

63. Leg. ὑπὸ τῶν.

μὴ δυνηθέντες δὲ εἰς τὸ μέγεθος τοῦ ὄντως Θεοῦ ἐκτεῖναι τὸν νοῦν, ταῦτα ἐθεολόγησαν. Οἱ δὲ ἐνδοτέρω τῆς ἀληθείας νομίσαντες γεγονέναι Πέρσαι, ἔφασαν τὸν θεὸν εἶναι φωτεινὸν φῶς ἐν ἀέρι συνεχόμενον. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἔφασαν τὸν θεὸν σκοτεινὸν εἶναι, ὅπερ καὶ 85 ταῦτα ἑτέρου ἐπακολούθημα φαίνεται, νυκτὶ γὰρ ἐπακολουθεῖ ἡμέρα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ νύξ. Αἰγύπτιοι δὲ πάντων ἀρχαιότεροι εἶναι νομίζοντες τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν; ψηφίσαντες τάδε διαστήματα τῶν μοιρῶν ἐξ ἐπινοίας 9 r. θειοτάτης ἔφασαν τὸν θεὸν εἶναι μονάδα ἀδιαίρετον, καὶ 90 αὐτὴν ἔαυτὴν γεννῶσαν, καὶ ἐξ αὐτῆς τὰ πάντα κατεσκευάσθαι· αὕτη γάρ, φησιν, ἀγέννητος οὖσα τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς γεννᾷ, οἷον ἐφ' ἔαυτὴν ἡ μονὰς ἐπιπροστεθεῖσα, γεννᾷ τὴν δυάδα, καὶ ὄμοίως ἐπιπροστιθεμένη, γεννᾷ τὴν τριάδα καὶ τετράδα μέχρι τῆς δεκάδος, ἥτις ἡ ἀρχὴ 95 καὶ τὸ τέλος τῶν ἀριθμῶν, ἵνα γένηται πρώτη καὶ δεκάτη ἡ μονὰς, διὰ τὸ καὶ τὴν δεκάδα ἰσοδυναμεῖν καὶ ἀριθμεῖσθαι εἰς μονάδα, καὶ αὕτη δεκαπλασιασθεῖσα γένηται ἑκατοντὰς καὶ πάλιν γίνεται μονὰς, καὶ ἡ ἑκατοντὰς δεκαπλασιασθεῖσα ποιήσῃ χιλιάδα, καὶ αὕτη 1 ἔσται μονάς. Οὔτως καὶ τὰ χίλια δεκαπλασιασθέντα ἀν ἀπαρτίσωσι τὴν μυριάδα, ὄμοίως ἔσται μονὰς, τῆς δὲ μονάδος κατὰ τὴν ἀδιαίρετον σύγκρισιν συγγενεῖς ἀριθμοὶ παραλαμβάνονται $\bar{\gamma} \bar{\epsilon} \bar{\zeta} \bar{\theta}$. "Εστι δὲ καὶ ἑτέρου 5 ἀριθμοῦ συγγένεια πρὸς τὴν μονάδα φυσικωτέρα κατὰ

81. Cod. ὄντως.

86. Leg. αὐτὸ pro ταῦτα.

89. Leg. τά τε διαστ.

ib. Cod. μυρῶν.

92. Fort. leg. φασιν, nisi loquitur auctor quem excerptis.

93. Cod. ἐπιπροσθεῖσα.

95. In marg. Περὶ δεκάδος. Ante ἀρχὴ addidi ἡ.

99. Pro καὶ leg. videtur ἡ, quod malim præ γένηται pro γίνεται.

1. Cod. ποιήσει.

2. Spatium vacuum relictum est in codice, sed nihil deest. De meo addidi ἀν, quo omisso constructionem turbatam videns librarius spatium vacuum reliquerit.

τὴν τοῦ ἔξακύκλου ἐλικος πραγματείαν, τῆς δυάδος κατὰ τὴν ἄρτιον θέσιν τῶν ἀριθμῶν καὶ διαιρεσιν. Συγγενὴς δὲ ὁ ἀριθμός ἐστι τοῦ δ̄ καὶ η̄. Ταῦτα δὲ ἐκ τῆς μονάδος ἀριθμὸν λαβόντα πρόνοιαν ἀρετῆς, ἔχώρησε 10 μέχρι τῶν δ̄ στοιχείων, λέγω δὴ τοῦ πνεύματος καὶ πυρὸς, ὕδατός τε καὶ γῆς· καὶ ἐκ τούτων ποιήσας τὸν κόσμον ἀρρενόθηλυν αὐτὸν κατεσκεύασε, καὶ δύο μὲν στοιχεῖα εἰς τὸ ἄνω ἡμισφαίριον προσέταξε τό, τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ, καὶ καλεῖται τοῦτο τὸ ἡμισφαίριον 15, τῆς μονάδος ἀγαθοποιούν τε καὶ ἀνωφερὲς καὶ ἀρσενικόν.

19 v. λεπτομερὴς γὰρ οὖσα ἡ μονὰς πετάται εἰς τὸ λεπτότατον μέρος καὶ καθαρώτατον τοῦ αἰθέρος· τά τε ἄλλα δύο στοιχεῖα ὅντα παχύτερα ἀπένειμεν τῇ δυάδι, γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ καλεῖται τοῦτο τὸ ἡμισφαίριον κατωφερὲς 20 θηλυκόν τε καὶ κακοποιόν· καὶ αὐτὰ δὲ πάλιν τὰ ἄνω δύο στοιχεῖα ἑαυτοῖς συγκρινόμενα ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ πρὸς εὐκαρπίαν καὶ αὔξησιν τῶν ὅλων. Καὶ τὸ μὲν πῦρ, ἄρρεν ἐστὶ, τὸ δὲ πνεῦμα θῆλυ. Καὶ 25 οὕτως ἀπ' ἀρχῆς συνεβίωσε τὸ πῦρ τῷ πνεύματι, τῇ δὲ γῇ τὸ ὕδωρ. "Ωσπερ γὰρ δύναμις τοῦ πνεύματος ἐστὶ τὸ πῦρ, οὕτως καὶ τῆς γῆς τὸ ὕδωρ . . . καὶ αὐτὰ δὲ τὰ στοιχεῖα ψηφιζόμενα καὶ ἀποδυόμενα καθ' ὑφαίρεσιν ἐννάδων, λέγει οἰκειῶσαι ἢ μὲν εἰς τὸν ἄρρενικὸν 30

7. Leg. τῆς ἔξ., nam ἐλιξ est feminini generis. Ex Tzetza citatur ἔξακυκλος de sex dierum spatio. An igitur ad Hexaëmeron creationis respicitur? quod et vox φυσικωτέρα et sequentia innuere videntur.

10. Pro ἀριθμὸν fort. leg. ἀριθμοῦ vel ἀρχῆν. Sed sequentia etiam valde dubia.

12. Leg. videtur ἐκ τούτων [ό] ποιήσας.

15. Cod. τοῦτο ἡμισφαίριον.

17. Cod. πορᾶται.

28. Inter ὕδωρ et καθ' ὑφαίρεσιν ἐννάδων lacuna esse videtur, quia in superioribus nihil de enneadis ratione dictum est.

30. Cod. ἐνάδων.

ib. Cod. οἰκειωσαμένη εἰς, quod recte mutavisse opinamur: sed quo referatur λέγει, si sanum est, ob superiora ignoratur.

άριθμὸν, ἀ δὲ εἰς τὸν θῆλυν, ὑφαιρεῖται δὲ πάλιν η̄ ἐννᾶς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, διὰ τὸ τὰς τριακοσίας ἔξηκοντα τοῦ ὅλου μοίρας ἐξ ἐννεάδων συνίστασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἔτερα πλινθία τοῦ κόσμου ἐνενήκοντα μοιρῶν περιγεγράφθαι τελείων· προσῳκείωται δὲ τῇ 35 μονάδι τὸ φῶς, τῇ δὲ δυάδι τὸ σκότος, καὶ τῷ μὲν φωτὶ κατὰ φύσιν η̄ ζωὴ, τῇ δὲ δυάδι, ὁ θάνατος. Καὶ τῇ μὲν ζωῇ, δικαιοσύνῃ, τῷ δὲ θανάτῳ, η̄ ἀδικία. Διὸ πᾶν γεννώμενον ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἀριθμοῖς, ἀγαθοποιόν ἔστι, τὸ δὲ ἐν τοῖς θηλυκοῖς, κακοποιόν ἔστιν, 40 οἷον ψηφίζουσι· μονᾶς, ἵνα ἀπ' αὐτῆς ἀρξώμεθα, γίνεται τέξα, ἀ λήγει εἰς μονάδα τῆς ἐννεάδος ὑφαιρεθείσης. Ὄμοιώς ψήφισον· δυᾶς γίνεται χεί, ὕφελε τὰς ἐννεάδας, λήγει εἰς δυάδα καὶ ἀποκαθίσταται ἔκαστον εἰς τὸ 45 οὐρανόν.

44. Τῇ οὖν μονάδι ἀγαθοποιῷ οὕσῃ εἰς τὸν ἀπερίζυγον ἀριθμὸν λήγοντα ὀνόματα ἀνωφερῆ ἀγαθοποιὰ εἶναι παρατηρούμενοι λέγουσι· τὰ δὲ εἰς τὸν ἄρτιον ἀριθμὸν λήγοντα, κατωφερῆ τε καὶ θηλυκὰ καὶ κακοποιὰ εἶναι νενόμισται. Τὴν γὰρ φύσιν ἐξ ἐναντίου συνισταμένην 50 λέγουσιν ἔκ τε καλοῦ καὶ κακοῦ, ὥσπερ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, φῶς καὶ σκότος, νὺξ καὶ ήμέρα, ζωὴ καὶ θάνατος. Ἔτι δὲ καὶ τοῦτο λέγουσιν ώσεὶ τὸ θεὸς ψηφίσας . . . καὶ μὴν εἰς πεντάδα, εἰς ἐννάδα καταντῷ

31. Cod. θῆλυν.

35. Cod. προσοικείωται.

39. In marg. ὅτι τὰ μὲν γεννώμενα ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἀριθμοῖς ἀγαθοποιὰ, τὰ δὲ ἐν τοῖς θηλυκοῖς κακοποιά.

41. Cod. ἀρξάμεθα.

46. Post oīση fort. inserendum [ἀκολούθως τά].

ib. ἀπερίζυγος ἀριθμὸς singulari modo dictum, sed fortasse non mutandum. η̄ δυᾶς enim περίζυξ ἀριθμὸς appellari potest, unde η̄

μονᾶς erit ἀπερίζυγος exspectes εἰς τὸν περιπτὸν ἀρ.

47. Cod. ἀριθμοῦ.

ib. Leg. ἀνωφερῆ [καὶ ἀρσενικὰ καὶ] ἀγαθοποιὰ. et παρατηρούμενα, nisi plura turbata.

50. Malim ἐξ ἐναντίων.

53. In marg. Ψῆφος θεοῦ ὀνόματος. Ex calculo θεὸς valet 284, id est 30×9 , numero 14 superaddito, πεντάδι et ἐννάδι.

54. Fort. leg. ὡς εἰ: lacunam notavi post ψηφίσας.

ὅ ἔστιν ἄρτιον, ὃ ἐπιγραφὲν περιάγουντες θεραπεύουσιν. 55
 Οὐτωσὶ καὶ βοτάνη τις εἰς τοῦτο λίγουσα τοῦ ἀριθμοῦ
 ὁμοίως περιαφθεῖσα ἐνεργεῖ διὰ τὴν ὁμοίαν τοῦ ἀριθμοῦ
 ψῆφον. Ἀλλὰ καὶ ἴατρὸς ὁμοίᾳ ψήφῳ ἀρρώστους
 θεραπεύει. Εἴ δὲ ἐναντία ἡ ψῆφος, οὐθεραπεύει ῥᾶδίως.
 Τούτοις τοῖς ἀριθμοῖς προσέχοντες ὅσα ὅμοια ἦ λογί- 60
 ξοῦνται κατὰ τόνδε τὸν νοῦν· ὁ μὲν κατὰ φωνήντα μόνα,
 οἱ δὲ, κατὰ πάντα τὸν ἀριθμόν· τοιαύτη καὶ ἡ Αἰ-
 γυνπτίων σοφία, δι’ ἣς τὸ θεῖον δοξάζειν γινώσκειν
 νομίζουσιν.

45 Ἱκανῶς οὖν δοκεῖ ἡμᾶς καὶ ταῦτα ἐκτεθεῖσθαι. Ἀλλ’ 65
 ἐπεὶ νομίζω μηδεμίαν δόξαν τῆς ἐπιγείου καὶ χαμαι-
 πετοῦς σοφίας παραλελοιπέναι, οὐκ ἄχρηστον δὲ τὴν
 εἰς αὐτὰ φροντίδα ὅρῳ ἡμῖν γεγενημένην (οὐδὲ γὰρ
 μόνον πρὸς ἔλεγχον τῶν αἵρεσεων εὔχρηστον ὅρῳ μεν
 γεγονέναι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς τὰ 70
 αὐτὰ δοξάζοντας), οἱ ἐντυχόντες τῇ γεγενημένῃ ἡμῶν
 πολυμεριμνίᾳ καὶ τὸ σπουδαῖον θαυμάσουσι καὶ τὸ
 φιλόπονον οὐκ ἔξουθενήσουσι, καὶ μωροὺς οὐκ ἀποφα- 75
 νοῦνται Χριστιανοὺς ἐνιδόντες οἷς αὐτοὶ μωρῶς πιστεύ-
 ουσιν. Ἔτι δὲ καὶ τοὺς τῇ ἀληθείᾳ προσέχοντας 80
 φιλομαθεῖς προβιβάσει ὁ λόγος φρονιμωτέρους πρὸς
 τὸ μὴ μόνον τὰς τῶν αἵρεσεων μαθόντας ἀρχὰς εὐκόλως
 ἀνατρέπειν τοὺς πλανᾶν τετολμηκότας, ἀλλὰ καὶ τὰς
 τῶν σοφῶν λεγομένας δόξας, ὡν οὐκ ἅπειροι γενόμενοι,
 οὐδὲ ὑπ’ αὐτῶν ταραχθήσονται ὡς ἀμαθεῖς, οὐδὲ ὑπό 85
 τινων πλανηθήσονται ὡς δυνάμει τινὶ δρώντων, ἀλλ’
 ἔτι καὶ τοὺς πλανωμένους ἐπιτηρήσουσιν.

46 Ἱκανῶς οὖν τὰ δόξαντα ἐκθέμενοι, λοιπὸν ἐπὶ τὴν
 τοῦ προκειμένου πραγματείαν χωρήσωμεν, ὅπως ὁ τε-

58. Cod. ὁμοίῳ.

61. Haud dubie leg. οἱ μέν.

65. Leg. ἡμῖν.

77. Pro τὰς fort. τούς.

τάγμεθα περὶ τῶν αἱρέσεων ἐπιδείξαντες ἑκάστοις τε τὰ 85
ἴδια ἀποδοῦναι ἀναγκάσαντες, γυμνοὺς τοὺς αἱρεσιάρχας
φανερώσομεν· καὶ ἀφροσύνην τῶν πειθομένων κατηγο-
ρήσαντες, πείσομεν παλινδρομεῖν ἐπὶ τὸν τῆς ἀληθείας
εὔδιον λιμένα. Ἰνα δὲ σαφέστερα τοῖς ἐντυγχάνουσι
τὰ ῥήθησόμενα φανῆ, δοκεῖ καὶ [τὰ] τῷ Ἀράτῳ πεφρον- 90
τισμένα περὶ τῆς κατὰ τῶν οὐρανίων ἄστρων διαθέσεως
ἐξειπεῖν, ὡς τινες εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Γραφῶν εἰρημένα
ἀπεικονίζοντες αὐτὰ, ἀλληγοροῦσι μετὰ τὸν νοῦν τῶν
προσεχόντων πειρώμενοι, πιθανοῖς λόγοις προσάγοντες
αὐτοὺς πρὸς ἡ βούλονται, ξένον θαῦμα ἐνδεικνύμενοι 95
ὡς κατηστερισμένων τῶν ὑπὸ αὐτῶν λεγομένων. Οἱ
τῷ παραξένῳ θαύματι ἐνορῶντες μικροθαύμαστοι ἀλί-
σκονται δίκην ὄρνεον τοῦ λεγομένου ὕτου, οὗ τὸ παρά-
δειγμα καλὸν ἐξειπεῖν διὰ τὰ μέλλοντα. Ἐστι δὲ τὸ
ξῶν οὐ πολὺ ἀπεμφαῖνον ἀετοῦ οὔτε μεγέθει οὔτε 1
μορφῇ· ἀλίσκεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Οἱ ἀγρευτὴς
τῶν ὄρνιθων ἐπὰν ἴδῃ ἀγέλην που καταπτᾶσαν, πόρ-
ρωθεν ἀνακρουόμενος τὰς χεῖρας ὄρχεῖσθαι σκήπτεται,
καὶ οὕτω πρὸς ὀλίγον ἐγγίζει τοῖς ὄρνισιν· οἱ δὲ τὴν 5
παράξενον θέαν καταπεληγότες, ἀπερίβλεπτοι πάντων
γίνονται. Ἐτεροι δὲ τῶν ἐπὶ τὴν ἄγραν παρεσκευ-
ασμένων ὅπισθεν ἐπελθόντες τοὺς ὄρνεις εὐκόλως συλ-
λαμβάνονται θεωμένους τὸν ὄρχηστήν. Διὸ ἀξιῶ μή
τις τοῖς ὄμοίοις θαύμασι καταπλαγεὶς ἐξηγούμενον τὸν 10
οὐρανὸν δίκην ὕτου συλληφθῆ· ὄρχησις γὰρ καὶ λῆρος
ἡ τῶν τοιούτων πανουργία καὶ οὐκ ἀληθής. Φησὶν
οὖν ὁ Ἀράτος οὕτως·

90. Addidi τά.

93. Sub μετὰ latet ἀπατᾶν sive πλανᾶν, vel simile quid.

2. De hac captura cf. Athen. IX, p. 390, D.

3. Prius erat κατὰ πᾶσαν.

10. Leg. ἐξηγούμενων: quam-
quam defendi potest ἐξηγούμενον.

11. Cod. ὄρχησία.

13. Arat. Phænom. vs. 19.

Οἱ μὲν ὄμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἔοντες
οὐρανῷ ἐλκοῦται πάντ' ἥματα συνεχὴς αἰεί (τουτέστιν οἱ πάντες 15
ἀστέρες).

Αὐτὰρ ὅγ' οὐδὲ ὀλίγων μετανίστεται, ἀλλὰ μάλ' αὗτω;
ἄξων αἰὲν ἄρηρεν, ἔχει δὲ ἀτάλαντον ἀπάντη
μεσσηγῆς γαῖαν, περὶ δὲ οὐρανὸν αὐτὸν ἀγινεῖ.

47 Πολέας φησὶν εἶναι τοὺς κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέρας,
τουτέστι στρεπτοὺς, διὰ τὸ περιέρχεσθαι ἀπὸ ἀνατολῆς 20
εἰς δύσιν καὶ δύσεως εἰς ἀνατολὴν ἀπαύστως σφαιρο-
ειδεῖ σχήματι. Εἰλεῖσθαι δὲ κατὰ τὰς ἄρκτους αὐτὰς
λέγει, οἷόν τι ποταμοῦ ρεῦμα, μέγα θαῦμα Δράκοντος
πελώρου καὶ τοῦτ' εἶναι ὁ φησιν ἐν τῷ Ἰὼβ πρὸς τὸν
διάβολον ὡς ἔφη “έμπεριπατήσας τὴν ὑπὸ οὐρανὸν καὶ 25
περιελθὼν,” τουτέστι περιστραφεὶς καὶ περισκοπήσας
21 v. τὰ γινόμενα· τετάχθαι γὰρ νομίζουσι κατὰ τὸν ἀρκτικὸν
πόλον τὸν Δράκοντα, τὸν ὄφιν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου
πόλον πάντα ἐπιβλέποντα καὶ πάντα ἐφορῶντα, ἵνα
μηδὲν τῶν πραττομένων αὐτὸν λάθῃ· πάντων γὰρ 30
δυνόντων τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέρων, μόνος οὗτος
ὁ πόλος οὐδέποτε δύνει, ἀλλὰ ἀνω ὑπὲρ τὸν ὄριζοντα
ἐρχόμενος, πάντα περισκοπεῖ καὶ ἐπιβλέπει, καὶ λαθεῖν
αὐτὸν τῶν πραττομένων, φησὶ, δύναται οὐδέν.

Ἔχει μάλιστα

35

μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἄλλήλῃσι,
τετάχθαι δέ φησιν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν. Κατὰ γὰρ τὴν
δύσιν καὶ ἀνατολὴν τῶν δύο ἡμισφαιρίων κεῖται τὸ

14. Cod. ἄλυδις.

ut sæpe ap. S. Jo. Chrysost.

ib. Arat. ed. Bekk. ex uno cod.

25. Job I, 7.

ιόντες.

31. Cod. τῶν οὐρανῶν.

16. Cod. μετανείστεται.

35. Cod. ἦχι—σμίγονται. Ara-

17. Cod. αἱ ἐνάρηρεν.

tus vs. 61: ἦχι περ ἄκραι.

19. Cod. φασίν.

36. Cod. δύσεις τε καὶ ἀντολαὶ

21. Leg. ἀπὸ δύσεως.

ἀλλήλοισι.

23. Cf. Arat. Phænom. vs. 46.

37. δὲ delendum, nisi forte in

ib. Post φησιν subaudi ἡ Γραφὴ.

τῇδε mutandum.

κεφάλαιον τοῦ Δράκοντος, ἵνα, φησὶ, μηδὲν αὐτὸν λάθη κατὰ τὸ αὐτὸν μήτε τῶν ἐν τῇ δύσει, μήτε τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἀλλὰ πάντα γινώσκει τὸ θηρίον ὁμοῦ. Ὅστις δὲ κατ’ αὐτῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος, ἵδεα ἀνθρώπου διὰ ἄστρων θεωρουμένη· ὃ καλεῖ κεκμηκὸς εἰδωλον ὁ Ἀρατος καὶ “μογέοντι ἑοικός” καλεῖται δὲ, ὁ Ἐν γόνασιν. Οἱ μὲν οὖν Ἀρατος οὐκ εἰδέναι φησὶν οὗτος τίς ἔστιν ὁ πόνος καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο στρεφόμενον ἐν οὐρανῷ· οἱ δὲ διὰ τῆς τῶν ἄστρων ιστορίας αἱρετικοὶ θέλοντες τὰ ἑαυτῶν δόγματα συνιστᾶν περιεργότερον, τούτοις ἐπισχόντες, τὸν Ἐν γόνασι φασὶν εἶναι τὸν Ἀδὰμ κατὰ πρόσταγμα, φησὶν, τοῦ Θεοῦ, καθὼς εἴπει Μωσῆς, φυλάσσοντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Δράκοντος καὶ τὸν Δράκοντα τὴν πτέρυναν αὐτοῦ. Οὕτως γάρ φησιν ὁ Ἀρατος

Δεξιτεροῦ ποδὸς ἵχνος ἔχων σκολιοῦ Δράκοντος.

48 Παρατετάχθαι δέ φησιν αὐτῷ ἔκατέρωθεν (λέγω δὲ τῷ Ἐν γόνασι) Λύραν καὶ Στέφανον, αὐτὸν δὲ γόνυ κλίνειν καὶ ἐκτετακότα ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας οἰουεὶ περὶ ἀμαρτίας ἔξομολογούμενον. Εἶναι δὲ τὴν λύραν μουσικὸν ὄργανον ὑπὸ νηπίου ἔτι παντελῶς κατεσκευασμένον τοῦ λόγου· λόγῳ δὲ εἶναι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἀκουόμενον τὸν Ἐρμῆν. Φησὶ δὲ ὁ Ἀρατος περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς Λύρας·

τὴν δ' ἄρ' ἔτι καὶ παρὰ λίκνῳ
Ἐρμείης ἐτόρησε, Λύρην δ' εἴπεν καλέεσθαι.

- 41. Fort. γινώσκη.
- 42. Cod. εἰ δὲ pro ἵδεα.
- 43. Aratus v. 66 κάμνον pro κεκμηκός.
- 44. Arat. Phænom. vs. 63.
- 51. Genes. III, 15.
- 52. Prima manus οὗτος.
- 53. Phænom. vs. 70, ubi ποδὸς ἄκρον ἔχει.

- 55. Cod. παρὰ τὸ τετάχθαι.
- 56. Cod. τὸ ἐν γόνασι.
- 58. Cod. εἰδέναι.
- 61. Arat. vs. 268.
- 63. Cod. τὴν δ' ἄρετον καὶ παρὰ λίκνῳ.
- 64. Cod. ἐτέρησε λύρην δ' εἴπε. Arat. δέ μιν εἴπε λέγεσθαι.

Ἐπτάχορδος ἔστι διὰ τῶν ἐπτὰ χορδῶν τὴν πᾶσαν⁶⁵; ἀρμονίαν καὶ κατασκευὴν ἐμμελῶς ἔχουσαν τοῦ κόσμου· ἐν ἐξ ἡμέραις γὰρ ἐγένετο ὁ κόσμος, καὶ τῇ ἐβδόμῃ καταπέπαιται. Εἰ οὖν, φησὶν, ἐξομολογούμενος ὁ Ἀδὰμ καὶ τὴν κεφαλὴν φυλάσσων τοῦ θηρίου κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ, ἐκμιμήσεται τὴν Λύραν, τουτέστι γοῦν κατακολουθήσει τοῖς τοῦ Θεοῦ, τουτέστι πειθόμενος τῷ νόμῳ, παρακείμενον αὐτῷ τὸν στέφανον λήψεται. Ἐὰν δὲ ἀμελήσῃ, συγκατενεχθήσεται τῷ ὑποκειμένῳ θηρίῳ, καὶ τὸ μέρος ἐξει, φησὶ, μετὰ τοῦ θηρίου. Ἔοικε δὲ ὁ Ἐν γόνασιν, ἐκατέρωθεν ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, καὶ 75 τοῦτο μὲν τῆς Λύρας, τοῦτο δὲ στεφάνου ἐφάπτεσθαι, τοῦτο δὲ ἐξομολογεῖσθαι, ὡς ἔστιν ἰδεῖν δὶ’ αὐτοῦ τοῦ σχήματος. ἐπιβουλεύεται δὲ ὅμως καὶ ἀποσπάται ὁ στέφανος αὐτοῦ ἵπ’ ἄλλου θηρίου μικροτέρου δράκοντος, ὃ ἔστι γένινημα τοῦ φυλασσομένου ὑπὸ τοῦ Ἐν 80 γόνασι τῷ ποδί. Ἀνθρωπος δὲ ἔστηκεν ἐκατέραις ταῖς χερσὶ καρτερῶς κατασφίγγων καὶ εἰς τὰ ὅπιστα ἐλκων ἀπὸ τοῦ στεφάνου τὸν ὄφιν καὶ οὐκ ἐῇ ἐφάπτε-
22 v. σθαι βιαζόμενον τοῦ στεφάνου τὸ θηρίον. Ὁφιοῦχον δὲ αὐτὸν ὁ Ἀρατος καλεῖ, ὅτι κατέχει τὴν ὄρμὴν τοῦ ὄφεως 85 ἐπὶ τὸν στέφανον ἐλθεῖν πειρωμένου. Λόγος δὲ, φησὶν, ἔστὶ σχήματι ἀνθρώπου ὁ κωλύων ἐπὶ τὸν στέφανον ἐλθεῖν τὸ θηρίον, οἰκτείρων τὸν ἐπιβουλευόμενον ὑπὸ τοῦ δράκοντος ὄμοῦ καὶ τοῦ γεννήματος ἐκείνου. Αὗται δὲ αἱ Ἀρκτοὶ, φασὶν, ἐβδομάδες εἰσὶ δύο ἐξ ἐπτὰ ἀρι- 90 θμῶν συγκείμεναι, δισσῶν κτίσεων εἰκόνες. Πρώτη γὰρ, φησὶν, κτίσις ἡ κατὰ τὸν Ἀδὰμ ἐν πόνοις ὁ Ἐν γόνασιν ὄρώμενος. Δευτέρα δὲ ἡ κτίσις ἡ κατὰ

65. Sententia postulare videtur
ἐπτάχορδος [δέ] ἔστι διὰ τὸ ἐν ἐπτὰ
[ἡμέραις συνεστάναι] τὴν κ. τ. λ.

71. Fort. τοῖς [λόγοις] τοῦ Θεοῦ.
75. Cod. ἐπιβάλλειν.

81. Cod. τῷ παιδί. Correxi ex
scholiaste Arati v. 70.

90. Fort. φησίν.

92. Excidit aliquid ante ἐν πό-
νοις, tali sensu ἦν ἐμφαίνει.

Χριστὸν δι’ ἃς ἀναγεννώμεθα, ὃ ἐστιν ὁ ὄφιοῦχος ἀνταγωνιζόμενος τῷ θηρίῳ, καὶ κωλύων ἐπὶ τὸν στέφανον⁹⁵ ἐλθεῖν τὸν ἡτοιμασμένον τῷ ἀνθρώπῳ. Μεγάλη δὲ ἐστὶν Ἀρκτος ἡ Ἐλίκη, φησὶν, μεγάλης κτίσεως σύμβολον πρὸς ἣν πλέοντιν Ἑλληνες, τουτέστι πρὸς ἣν παιδεύονται, καὶ διὰ τῶν τοῦ βίου φερόμενοι κυμάτων ἐπακολουθοῦσιν ἐλίκην τινὰ οὖσαν τὴν τοιαύτην κτίσιν,¹ ἡ διδασκαλίαν ἡ σοφίαν, εἰς τὰ ὅπιστα ἄγονταν τοὺς ἐπομένους τῇ τοιαύτῃ κτίσει. Στροφὴ γάρ τις τῆς Ἐλίκης προσηγορία καὶ ἀνακύκλωσις ἐπὶ τὰ αὐτὰ εἶναι δοκεῖ. Μικρὰ δέ τις ἡ ἔτερα Ἀρκτος οίονεί τις εἰκὼν⁵ τῆς δευτέρας κτίσεως τῆς κατὰ Θεὸν κτισθείσης· ὀλίγοι γὰρ, φησὶν, εἰσὶν οἱ διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ πορευόμενοι· στενὴν δὲ λέγοντιν εἶναι τὴν Κυνοσουρίδα πρὸς ἣν ὁ Ἀρατός φησιν ὅτι οἱ Σιδόνιοι ναυτίλλονται. Σιδονίους δὲ ἀπὸ μέρους εἴρηκεν ὁ Ἀρατός Φοίνικας διὰ τὸ εἶναι¹⁰ τὴν Φοινίκων σοφίαν θαυμαστὴν, Φοίνικας δὲ εἶναι τῆς Ἐλληνες λέγοντι τοὺς ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης κατοικήσαντας εἰς τοῦτον τὸν χῶρον οὖς καὶ νῦν οἰκοῦσι, τοῦτο γὰρ Ἡροδότῳ δοκεῖ. Κυνόσουρα δὲ, φησὶν, αὕτη ἡ Ἀρκτος ἡ κτίσις ἡ δευτέρα, ἡ μικρὰ, ἡ στενὴ ὁδὸς,¹⁵ καὶ οὐχὶ ἡ Ἐλίκη. Οὐ γὰρ εἰς τὰ ὅπιστα ἄγει, ἀλλ’ εἰς τὰ ἐμπροσθεν ἐπ’ εὐθείας τοὺς ἐπομένους ὁδηγεῖ, κτίσις οὖσα. Κύων γὰρ ὁ λόγος, τοῦτο μὲν φρουρῶν καὶ φυλάσσων τὸ ἐπιβουλεύμενον ὑπὸ τῶν λύκων ποίμνιον· τοῦτο δὲ, ἀπὸ τῆς κτίσεως τὰ θηρία κυνηγῶν καὶ δια-²⁰ φθείρων· τοῦτο δὲ, γεννῶν τὰ πάντα, καὶ ὁ δὴ φασὶ Κύων, τουτέστι γεννῶν. Ἐντεῦθεν, φασὶν, ὁ Ἀρατός περὶ τῆς τοῦ Κυνὸς ἀνατολῆς λέγων εἴρηκεν οὕτως·

4. Cod. ἐπεὶ τά.

8. Cod. στενοί.

9. Cf. Schol. in Arat. v. 43.

12. Cod. Ἑλληνας.

14. Cod. Ἡροδότῳ. Cf. Herodot. Hist. I. 1.

Κυνὸς δὲ ἀνατείλαντος, οὐκέτι φυταλιὰ ἐφεύσαντο· τοῦτο ἔστιν ὁ λέγει τὰ φυτευόμενα φυτὰ εἰς τὴν γῆν ²⁵ μέχρι τῆς τοῦ Κυνὸς ἀνατολῆς πολλάκις μὴ ρίζοβολήσαντα, ὅμως τέθηλε φύλλοις, καὶ ἐνδείκνυται τοῖς βλέπουσιν ὅτι ἔσται τελεσφόρα καὶ φαίνεται ζῶντα, οὐκ ἔχοντα ζωὴν ἀπὸ τῆς ρίζης ἐν αὐτοῖς. Ἐπειδὰν δὲ τοῦ Κυνὸς ἀνατολὴ γένηται, ὑπὸ τοῦ Κυνὸς τὰ ζῶντα ἀπὸ ³⁰ τῶν νεκρῶν διακρίνεται· μαραίνεται γὰρ ὅντως ὅσα οὐκ ἐρριζοβόλησεν. Οὗτος οὖν, φησὶν, ὁ Κύων λόγος τις ὁν θεῖος ζώντων καὶ νεκρῶν κριτὴς καθέστηκε [καὶ] καθάπερ τὸ φυτὸν ὁ Κύων τὸ ἄστρον ἐπὶ τῆς κτίσεως θεωρεῖται, οὕτως ἐπὶ τῶν οὐρανίων φυτῶν, φησὶ, τῶν ἀνθρώπων ³⁵ ὁ λόγος. Διὰ τὴν τοιαύτην οὖν αἰτίαν ἡ δευτέρα κτίσις Κυνόσουρα λογικῆς κτίσεως εἰκὼν ἔστηκεν ἐν οὐρανῷ· ^{23 v.} μέσος δὲ ὁ Δράκων τῶν δύο κτίσεων ὑποτείνεται, τὰ ἀπὸ τῆς μεγάλης κτίσεως κωλύων ἐπὶ τὴν μικρὰν κτίσιν μετελθεῖν, τά τε ἐν τῇ κτίσει καθεστηκότα καθάπερ τὸν ⁴⁰ Ἐν γόνασι παραφυλάσσειν, τηρῶν πῶς καὶ τίνα τρόπον ἔκαστοι ἐν τῇ μικρᾷ κτίσει καθέστηκε. Τηρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν κεφαλὴν, φησὶν, ὑπὸ τοῦ Ὁφιούχου. Αὕτη, φησὶν, εἰκὼν ἔστηκεν ἐν οὐρανῷ σοφίᾳ τις οὖσα τοῦ ἰδεῖν δυναμένοις. Εἰ δὲ ἔστιν ἀσφαὲς ⁴⁵ κατὰ τοῦτο, δι’ ἄλλης εἰκόνος, φησὶν, ἡ κτίσις διδάσκει φιλοσοφεῖν, περὶ ἣς ὁ Ἀρατος εἴρηκεν οὕτως·

Οὗτος ἄρα Κηφῆς μογερὸν γένος Ιασίναο.

49 Ὁ Κηφεὺς, φησὶν, αὐτοῦ ἔστι πλησίον καὶ ἡ Καστιέπεια, καὶ Ἄνδρομέδα, καὶ ὁ Περσεὺς, μεγάλα τῆς ⁵⁰

24. Cod. φιλαίται, quod mutavi
ex Arato vs. 333.

29. Leg. Ἐπειδὰν δὲ ἡ τοῦ.

34. Vox θεωρεῖται corrupta vi-
detur.

41. Leg. παραφυλάσσει.

44. In cod. vox εἰκὼν videtur

erasa.

45. Leg. τοῖς pro τοῦ, uti mox
lin. 51.

47. Arat. vs. 179.

48. Cod. εἰς ἀιδαο.

49. Cod. Καστιέπεια.

κτίσεως γράμματα τοῖς ἰδεῖν δυναμένοις. Κηφέα γάρ φησιν εἶναι τὸν Ἀδὰμ, τὴν Καστιέπειαν Εὔαν, τὴν Ἀνδρομέδαν τῶν ἀμφοτέρων τούτων ψυχὴν, τὸν Περσέα Λόγον, πτερωτὸν Διὸς ἔγγονον, τὸ κῆτος, τὸ ἐπίβουλον θηρίον. Οὐκ ἐπ’ ἄλλον τινὰ τούτων, ἀλλ’ ἐπὶ μόνην τὴν ⁵⁵ Ἀνδρομέδαν ἔρχεται ὁ ἀποκτείνας τὸ θηρίον, οὖν καὶ τὴν Ἀνδρομέδαν πρὸς ἑαυτὸν λαβὼν ἔκδοτον δεδεμένην τῷ θηρίῳ ὁ Λόγος, φησὶν, ὁ Περσεὺς ῥύεται. Περσεὺς δὲ ἔστιν ὁ ὑπόπτερος ἄξων ὁ περαίνων ἐκατέρους τοὺς πόλους διὰ μέσης τῆς γῆς καὶ στρέφων τὸν κόσμον. ⁶⁰ Ἔστι δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τῷ κόσμῳ ὁ ὅρνις ὁ κύκνος παρὰ τὰς ἄρκτους [μουσι]κὸν ζῷον, τοῦ θείου σύμβολον πνεύματος· ὅτι πρὸς αὐτοῖς ἥδη τοῖς τέρμασι γενόμενον τοῦ βίου μόνον ἄδειν πέφυκε, μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος τῆς κτίσεως τῆς πονηρᾶς ἀπαλλασ- ⁶⁵ σόμενον ὑμνούσι ἀναπέμπον τῷ Θεῷ. Καρκίνοι δὲ καὶ ταῦροι καὶ λέοντες καὶ κριοὶ καὶ αἴγες καὶ ἔριφοι καὶ ὅσα ἄλλα θηρία διὰ τῶν ἀστρων ὄνομάζεται κατὰ τὸν οὐρανὸν, εἰκόνες δὲ, φησὶν, εἰσὶ καὶ παραδείγματα, ἀφ’ ὧν ἡ μεταβλητὴ κτίσις λαμβάνονται τὰς ἰδέας, τοιούτων ⁷⁰ ζώων γίνεται πλήρης.

⁵⁰ Τούτοις χρώμενοι τοῖς λόγοις, ἀπατᾶν νομίζουσι πολλοὺς ὅσοι περιεργότερον τοῖς ἀστρολόγοις προσέχουσιν, ἐντεῦθεν τὴν θεοσέβειαν συνιστᾶν πειρώμενοι, μακρὰν ἀπεμφαίνουσαν τῆς τούτων ὑπολήψεως. Διὸ ⁷⁵ ἀγαπητοὶ, φύγωμεν τὸ μικροθαύμαστον τοῦ ὅρνιθος τοῦ ὕπου· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιάδε ὄρχησις ἔστι καὶ οὐκ ἀλιγθεῖα. Οὐδὲ γὰρ τὰ ἀστρα ταῦτα δηλοῖ, ἀλλὰ ἴδιας

52. Cod. Καστιέπειαν.

54. Cf. Schol. in Arat. 84.

55. Cod. τούτον.

62. Schol. in Arat. 275.

63. Cod. τοῖς σπέρμασι.

66. Cod. ἀναπέμπων.

69. Fort. delendum δέ.

73. Cod. περιεργότεροι.

οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἐπισημείωσίν τινων ἀστρων, ὀνόματα
οὗτως ἐπεκάλεσαν, ἵνα αὐτοῖς ἐπίσημα ἦ. Τί γὰρ 80
ἄρκτου ἡ λέοντος, ἡ ἔριφων, ἡ ύδροχόου, ἡ Κηφέως,
ἢ Ἀνδρομέδας, ἡ τῶν ἐν Ἀιδου ὀνομαζομένων εἰδώλων
ὄμοιον ἔχουσιν ἀστέρες διεσπαρμένοι κατὰ τὸν οὐρανὸν,
πολὺ μεταγενεστέρων γεγενημένων τούτων τῶν ἀνθρώ-
πων καὶ τῶν ὄντων ἡ τῶν ἀνθρώπων συνέστηκε 85
γέννησις; ἵνα καὶ οἱ αἴρετικοὶ καταπλαγέντες τὸ θαῦμα
οὗτως ἐξεργάσωνται διὰ τῶν τοιῶνδε λόγων τὰ ἴδια
δόγματα συνιστᾶν.

51 'Αλλ' ἐπεὶ σχεδὸν πᾶσα αἴρεσις διὰ τῆς ἀριθμητικῆς
24 v. τέχνης ἐφεῦρεν ἐβδομάδων μέτρα καὶ αἰώνων τινὰς προ- 90
βολὰς, ἄλλων ἄλλως τὴν τέχνην διασπώντων καὶ τοῖς
ὄνόμασι μόνον διαλλασσόντων, τούτων δὲ αὐτοῖς δι-
δάσκαλος γίνεται Πυθαγόρας, πρῶτος εἰς Ἑλληνας ἀπ'
Αἰγύπτου τοὺς τοιούτους ἀριθμοὺς παραδοὺς, δοκεῖ μηδὲ
τοῦτο παραλιπεῖν, ἀλλὰ διὰ συντόμου δείξαντας ἐπὶ τὴν 95
τῶν ζητουμένων ἀπόδειξιν χωρῆσαι. Γεγόνασιν ἀρι-
θμητικὰ γεωμετρίαι, οἷς μάλιστα τὰς ἀρχὰς παρεσχη-
κέναι δοκεῖ πρῶτος Πυθαγόρας· καὶ τούτων τῶν ἀριθμῶν
εἰς ἀπειρον ἀεὶ προχωρεῖν δυναμένων τῷ πολυπλασι-
ασμῷ καὶ τοῖς σχήμασι, τὰς πρώτας ἔλαβον ἀρχὰς;
οίονεὶ θεωρητὰς μόνῳ τῷ λόγῳ· γεωμετρίας γάρ, ὡς
ἐστιν ἐνιδεῖν, σημεῖον ἐστὶν ἀρχὴ ἀμερές. 'Απ' ἐκείνου
δὲ τοῦ σημείου τῇ τέχνῃ ἡ τῶν ἀπείρων σχημάτων ἀπὸ
τοῦ σημείου γένεσις εὑρίσκεται· ρῦνεν γὰρ τὸ σημεῖον 5

80. Cod. ἐπισημανῆ.

γεωμέτραι οἰς.

84. Cod. γεγενημένων.

98. Cf. Sext. Emp. p. 314.

85. Cod. ἡ.

ib. Leg. videtur καὶ οὗτοι τῶν

87. Fortasse οὕτω μωρῶς ἐξεργ.

ἀριθμῶν.

91. Cod. ἄλληνάλλως.

3. Hæc pluribus ap. Sextum

92. Cod. διαλασσόντων.

Emp. Adv. geometras §. 29 et sqq.

96. Fort. leg. ἀριθμητικοὶ καὶ

ἐπὶ μῆκος, γίνεται γραμμὴ μετὰ τὴν ρύσιν, πέρας ἔχουσα σημείον. Γραμμὴ δὲ ἐπὶ πλάτος ρύεῖσα ἐπιπέδον γεννᾷ, πέρατα δὲ τοῦ ἐπιπέδου γραμμαὶ, ἐπίπεδον δὲ ρὺν εἰς βάθος, γίνεται σῶμα· στερεοῦ δὲ ὑπάρξατος, οὕτως ἐξ ἐλαχίστου σημείου παντελῶς, ἡ τοῦ ¹⁰ μεγάλου σώματος ὑπέστη φύσις, καὶ τοῦτο ἐστὶν ὁ λέγει Σίμων οὕτως. Τὸ μικρὸν μέγα ἔσται, οἷονεὶ ^{25 r.} σημείον ὃν, τὸ δὲ μέγα ἀπέραντον, κατακολουθοῦν τῷ γεωμετρουμένῳ σημείῳ. Τῆς δὲ ἀριθμητικῆς κατὰ σύνθεσιν ἔχουσης τὴν φιλοσοφίαν ἀριθμὸς γέγονεν ἀρχὴ, ¹⁵ ὅπερ ἐστὶν ἀόριστον ἀκατάληπτον, ἔχων ἐν ἑαυτῷ πάντας τοὺς ἐπ’ ἄπειρον ἐλθεῖν δυναμένους ἀριθμοὺς κατὰ τὸ πλῆθος. Τῶν δὲ ἀριθμῶν ἀρχὴ γέγονε καθ’ ὑπόστασιν ἡ πρώτη μονὰς, ἥτις ἐστὶ μονὰς ἄρσην, γεννῶσα πατρικῶς τοὺς ἄλλους πάντας ἀριθμούς. Δεύ-²⁰ τερον ἡ δυὰς θῆλυς ἀριθμὸς, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἄρτιος ὑπὸ τῶν ἀριθμητικῶν καλεῖται. Τρίτον ἡ τριὰς ἀριθμὸς ἄρσην· οὗτος καὶ περισσὸς ὑπὸ τῶν ἀριθμητικῶν νενομοθέτηται καλεῖσθαι. ’Εφ’ ἄπασι δὲ τούτοις, ἡ τετρὰς θῆλυς ἀριθμὸς, ὁ δὲ αὐτὸς οὗτος καὶ ἄρτιος καλεῖται, ²⁵ ὅτι θῆλυς ἐστί. Γεγόνασιν οὖν οἱ πάντες ἀριθμοὶ ληφθέντες ἀπὸ τοῦ γένους τέσσαρες. ’Αριθμὸς δὲ ἦν τὸ γένος ἀόριστος, ἀφ’ ὧν ὁ τέλειος αὐτοῖς ἀριθμὸς συνέστηκεν ἡ δεκάς. Τὸ γὰρ ἐν, δύο, τρία, τέσσαρα, γίνεται δέκα, ὡς προαποδέδεικται, ἐὰν ἔκάστῳ τῶν ³⁰

14. Hæc in libro primo cap. 2.
p. 879 ed. Delar.

15. Edit. γέγονε πρῶτος ἀρχὴ,
ὅπερ ἐστιν ἐν, ἀόριστος, ἀκατάληπτος.

17. Ed. δυναμένους ἐλθεῖν.

18. Ed. καθ’ ὑπόθεσιν, ad q. l.
cf. Wolfii notam.

19. Cod. ἄρσης.

20. Ed. πάντας τοὺς ἄλλους.

21. ἡ δυὰς bis in codice.

23. Cod. ἄρσης.

24. Ed. ἐπὶ πᾶσι.

25. Ed. om. οὗτος.

27. Ed. ἀπὸ γένους sine articulo.

28. Ed. δὲ ἦν—ἀόριστον.

ib. Ed. συνέστηκεν ἀριθμός.

30. Ed. ὡς προαποδέδεικται om.

ἀριθμῶν φυλάττηται κατ' οὐσίαν ὄνομα τὸ οἰκεῖον.
Αὗτη ἐστὶν ἡ κατὰ Πυθαγόραν ιερὰ τετρακτὺς ἀενάου
φύσεως ρίζώματ' ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ, τουτέστι τοὺς ἄλ-
λους πάντας ἀριθμούς· τὸ γὰρ ἔνδεκα καὶ δώδεκα καὶ
οἱ λοιποὶ τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως ἀπὸ τῶν δέκα λαμ- 35
βάνουσι. Ταύτης τῆς δεκάδος, τοῦ τελείου ἀριθμοῦ,
τὰ τέσσαρα καλεῖται μέρη, ἀριθμὸς, μονὰς, δύναμις,
κύβος, οἷς ἐπιπλοκαὶ καὶ μίξεις πρὸς ἔνωσιν .. ἡσεως

γίνονται κατὰ φύσιν τὸν γόνιμον ἀριθμὸν ἐπιτελοῦσαι.

25.v. ὅταν γὰρ δύναμις αὕτη ἐφ' ἑαυτὴν κυβισθήσεται, γέγονε 40
δυναμοδύναμις, ὅταν δὲ δύναμις ἐπὶ κύβον, γέγονε
δυναμόκυβος· ὅταν δὲ κύβος ἐπὶ κύβον, γέγονε δυνα-
μόκυβος, ὡς γίνεσθαι τοὺς πάντας ἀριθμοὺς ἐπτὰ, ἵνα
ἡ τῶν γενομένων γένεσις γένηται ἐξ ἑβδομάδος, ἥτις
ἐστὶν ἀριθμὸς, μονὰς, δύναμις, κύβος, δυναμοδύναμις, 45
δυναμόκυβος, κυβόκυβος. Ταύτην τὴν ἑβδομάδα Σίμων
καὶ Οὐαλεντῖνος ὀνόμασιν ἐνδιαλλάξαντες ἐτεραπολό-
γησαν, ὑπόθεσιν ἑαυτοῖς ἐντεῦθεν σχεδιάσαντες. Ο
μὲν γὰρ Σίμων οὕτως καλεῖ νοῦς, ἐπίνοια, ὄνομα,
φωνὴ, λογισμὸς, ἐνθύμησις, ὁ ἐστὼς, στὰς, στησό- 50
μενος. Καὶ Οὐαλεντῖνος· νοῦς, ἀλήθεια, λόγος, ζωὴ,
ἄνθρωπος, ἐκκλησία, καὶ ὁ πατὴρ συναριθμούμενος,
κατ' αὐτὰ τοῖς τὴν ἀριθμητικὴν ἡσκηκόσι φιλοσοφίαν.
[ἢν] ὡς ἄγνωστον [τοῖς] πολλοῖς θαυμάσαντες, κατα-
κολουθήσαντες τὰς ὑπ' αὐτῶν ἐπινοηθείσας αἱρέσεις συν- 55
εστήσαντο. Τινὲς μὲν οὖν καὶ ἀπὸ ἱατρικῆς συνιστᾶν τὰς
ἑβδομάδας πειρῶνται, ἐκπλαγέντες ἐπὶ τῇ τοῦ ἐγκεφάλου
ἀνατομῇ, λέγοντες τὴν τοῦ παντὸς οὐσίαν καὶ δύναμιν

31. Ed. φυλάσσηται.

ib. Cod. δνόματος οἰκείου.

32. Cod. ἀεννάου.

40. Leg. αὐτή.

42-43. Leg. κυβόκυβος.

54. Addidi ἢν et τοῖς.

καὶ πατρικὴν θειότητα ἀπὸ τῆς τοῦ ἐγκεφάλου διαθέσεως διδάσκεσθαι. Ὁ γὰρ ἐγκέφαλος κύριον μέρος ὡν τοῦ 60 παντὸς σώματος, ἐπίκειται ἀτρεμῆς καὶ ἀκίνητος, ἐντὸς ἑαυτοῦ ἔχων τὸ πνεῦμα. Ἔστι μὲν οὖν ἡ τοιαύτη ιστορία οὐκ ἀπίθανος, μακρὰν δὲ τῆς τούτων ἐπιχειρήσεως. Ὁ μὲν γὰρ ἐγκέφαλος ἀνατμηθεὶς ἔνδον ἔχει 26 r. τὸ καλούμενον καμάριον, οὗ ἔκατέρωθεν ὑμένες εἰσὶ 65 λεπτοὶ, οὓς πτερύγια προσαγορεύουσιν, ἥρεμα ὑπὸ τοῦ πνεύματος κινούμενα καὶ πάλιν ἀπελαύνοντα τὸ πνεῦμα ἐπὶ τὴν παρεγκεφαλίδα· ὃ διατρέχον διά τινος ἀγγείου καλάμῳ ἐοικότος ἐπὶ τὸ κωνάριον χωρεῖ, φῶν πρόσκειται τὸ στόμιον τῆς παρεγκεφαλίδος ἐκδεχόμενον τὸ δια-70 τρέχον πνεῦμα, καὶ ἀναδίδον ἐπὶ τὸν νωτιαῖον λεγόμενον μυελὸν, ὅθεν πᾶν τὸ σῶμα μεταλαμβάνει τὸ πνευματικὸν πασῶν τῶν ἀρτηριῶν δίκην κλάδου ἐκ τούτου τοῦ ἀγγείου ἥρτημένων, οὗ τὸ πέρας ἐπὶ τὰ γεννητικὰ ἀγγεῖα τερματίζεται· ὅθεν καὶ τὰ σπέρματα ἐξ 75 ἐγκεφάλου διὰ τῆς ὁσφύος χωροῦντα ἐκκρίνεται. Ἔστι δὲ τὸ σχῆμα τῆς παρεγκεφαλίδος ἐοικὸς κεφαλῇ δράκοντος, περὶ οὗ πολὺς ὁ λόγος τοῖς τῆς ψευδωνύμου γνώσεως γίνεται, καθὼς ἐπιδείξομεν. Ἔτεραι δὲ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου φύονται ἐξ συζυγίαι, αἱ περὶ τὴν κεφαλὴν 80 διϊκνούμεναι συνέχουσι τὰ σώματα ἐν αὐτῇ περατούμεναι· ἡ δὲ ἐβδόμη ἐκ τῆς παρεγκεφαλίδος εἰς τὰ κάτω τοῦ λοιποῦ σώματος, καθὼς εἴπομεν. Καὶ περὶ τούτου δὲ πολὺς ὁ λόγος, ὅθεν καὶ Σίμων καὶ Οὐαλεντῖνος εὑρεθήσονται καὶ ἐντεῦθεν ἀφορμὰς εἰληφότες, καὶ 85

65. Cod. τὸν καλούμενον καμάριον.

68. Cod. παρακεφαλίδα.

ib. Cod. ὃ διατρέχων.

69. Cod. ἐοικότι.

79. Cod. ἐπιδείξωμεν.

80. Cod. αἱ περί.

82. Fort. παρεγκεφαλίδος [εἰσιν]
εἰς τά.

εὶ μὴ ὁμολογοῦεν, ὅντες πρῶτον ψεῦσται, εἶτα αἱρετικοί.
 Ἐπεὶ οὖν καὶ ταῦτα δοκεῖ ίκανῶς ήμᾶς ἐκτεθεῖσθαι,
 πάντα δὲ τὰ δοκοῦντα εἶναι τῆς ἐπιγείου φιλοσοφίας
 δόγματα περιείληπται ἐν τέσσαρσι βιβλίοις, δοκεῖ ἐπὶ⁹⁰
 τοὺς τούτων χωρεῖν μαθητὰς, μᾶλλον δὲ κλεψυ-
 λόγους.

87. Infra p. 94, 26. ἐκτεθείμεθα.

91. Ad calcem hujus libri: φιλοσοφουμένων ^δ βιβλίον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε'.

26 v. **ΤΑΔΕ** ἔνεστιν ἐν τῇ πέμπτῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἱρέσεων ἐλέγχου.

2 Τίνα οἱ Νασσηνοὶ λέγουσιν οἱ ἑαυτοὺς Γνωστικοὺς ἀποκαλοῦντες, καὶ ὅτι ἐκεῖνα δογματίζουσιν ἢ πρότερον οἱ Ἑλλήνων φιλόσοφοι ἐδογμάτισαν, καὶ ὅτι τὰ μυ- 5 στικὰ παραδόντες ἀφ' ὧν τὰς ἀφορμὰς λαβόντες, αἱρέσεις συνεστήσαντο.

3 Καὶ τίνα τὰ τοῖς Περάταις δοκοῦντα, καὶ ὅτι μὴ ἀπὸ τῶν ἀγίων Γραφῶν τὸ δόγμα αὐτοῖς συνίσταται, ἀλλὰ ἀπὸ ἀστρολογικῆς.

4 Τίς ὁ κατὰ τοὺς Σηθειανοὺς λόγος, καὶ ὅτι ἀπὸ τῶν καθ' Ἑλληνας σοφῶν κλεψιλογήσαντες, Μουσαίου καὶ Λίνου καὶ Ὀρφέως τὸ δόγμα ἑαυτῶν συνεκάττυσαν.

5 Τίνα τὰ Ἰουστίνῳ δοκοῦντα, καὶ ὅτι μὴ ἀπὸ τῶν ἀγίων Γραφῶν τὸ δόγμα αὐτῷ συνίσταται, ἀλλ' ἐκ 15 τῶν Ἡροδότου τοῦ ιστοριογράφου τερατολογιῶν.

3. Infra dicuntur Νασσηνοί.

12. Cod. κατ' Ἑλληνας.

ib. Cod. κλεψιλογήσαντες: supra dixit auctor κλεψιλόγους. Id. in libro primo p. 877 edit. Delar. Τούτων γὰρ μάλιστα γεγένηνται κλε-

ψιλόγοι οἱ τῶν αἱρέσεων πρωτοστατήσαντες. quae voces addenda lexicis.

ib. Cod. Μουσέουν.

15. Cod. αὐτῶν.

16. Cod. Ἡροδότου.

E'.

6 Πάνυ νομίζω πεποιημένως τὰ δόξαντα πᾶσι τοῖς καθ' Ἑλληνάς τε καὶ βαρβάρους περί τε τοῦ θείου καὶ τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας ἐκτεθεῖσθαι ἐν τοῖς πρὸ 20 ταύτης τέσσαρσι βίβλοις, ὡν οὐδὲ τὰ περίεργα ἀποκαλύψας οὐ τὸν τυχόντα πόνον ἀναδέδεγμα τοῖς ἐντυγχάνουσι, προτρεπόμενος πολλοὺς πρὸς φιλομάθειαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς περὶ τὴν ἀλήθειαν γνώσεως. Περιλείπεται τοίνυν ἐπὶ τὸν τῶν αἰρέσεων ἔλεγχον ὄρμᾶν· 25 τούτου χάριν καὶ τὰ προειρημένα ἡμῖν ἐκτεθείμεθα, ἀφ' ὧν τὰς ἀφορμὰς μετασχόντες οἱ αἱρεσιάρχαι, δίκην παλαιορράφων συγκαττύσαντες πρὸς τὸν ἴδιον νοῦν τὰ τῶν παλαιῶν σφάλματα ὡς καὶ παρέθεσαν τοῖς 27 r. πλανᾶσθαι δυναμένοις, ὡς ἐν τοῖς ἀκολούθοις δείξομεν. 30

Τὸ λοιπὸν προκαλεῖται ἡμᾶς ὁ χρόνος ἐπὶ τὴν τῶν προκειμένων πραγματείαν χωρεῦν, ἄρξασθαι δὲ ἀπὸ τῶν τετολμηκότων τὸν αἴτιον τῆς πλάνης γενόμενον ὅφιν ὑμνεῖν διά τινων ἐφηυρημένων κατ' αὐτοῦ ἐνέργειαν λόγων. Οἱ οὖν ἱερεῖς καὶ προστάται τοῦ δόγματος γεγέ- 35 νηνται πρῶτοι [οἵ] ἐπικληθέντες Νααστηνοὶ, τῇ Ἐβραΐδι φωνῇ οὔτως ὀνομασμένοι· νάας δὲ ὁ ὅφις καλεῖται. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεκάλεσαν ἑαυτοὺς Γνωστικοὺς, φάσκοντες μόνοι τὰ βάθη γνώσκειν, ἐξ ὧν ἀπομειρισθέντες πολλοὶ πολυσχιδῆ τὴν αἱρεσιν ἐποίησαν μίαν, διαφό- 40

17. Littera E' librum quintum indicat. Titulus rubricatus Νααστηνοὶ.

19. Cod. κατ' Ἑλληνας.

21. Fort. ὡν οὐδὲ τὰ περίεργα [παραλιπὼν vel παραβὰς] ἀποκαλύψαι.

22. Prima manus ἀναδέδειγμα.

27. Pro μετασχόντες malim μεταλαβόντες.

28. In nova editione Thesauri Παλαιοράφος, sed sine exemplo.

ib. Cod. συγκαταττύσαντες.

29. Cod. κενά.

36. Addidi oī.

37. Ση̄ et inde verbum Ση̄. Part. Ση̄.

40. οὖσαν inserendum et legendum: τὴν αἱρεσιν ἐποίησαν οὖσαν μίαν.

ροις δόγμασι τὰ αὐτὰ διηγούμενοι, ώς διελέγξει προβαίνων ὁ λόγος. Οὗτοι τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τὸν αὐτῶν λόγον τιμῶσιν ἀνθρωπον καὶ νίὸν ἀνθρώπου. "Εστι δὲ ἀνθρωπος οὗτος ἀρσενόθηλυς, καλεῖται δὲ Ἀδάμας παρ' αὐτοῖς· ὅμνοι δὲ εἰς αὐτὸν γεγόνασι πολ-⁴⁵ λοὶ καὶ ποικίλοι· οἱ δὲ ὅμνοι, ώς δι' ὀλίγων εἰπεῖν, λέγονται παρ' αὐτοῖς τοιοῦτόν τινα τρόπον." "Απὸ σοῦ πάτερ, καὶ διὰ σὲ μήτηρ τὰ δύο ἀθάνατα ὄνόματα, αἰώνων γονεῖς, πολῖτα οὐρανοῦ, μεγαλώνυμε ἀνθρωπε." Διαιροῦσι δὲ αὐτὸν, ώς Γηρυόνην, τριχῆ. "Εστι γὰρ⁵⁰ τούτου, φασὶ, τὸ μὲν, νοερὸν, τὸ δὲ, ψυχικὸν, τὸ δὲ, χοϊκόν· καὶ νομίζουσιν εἶναι τὴν γνῶσιν αὐτοῦ, ἀρχὴν τοῦ δύνασθαι γνῶναι τὸν θεὸν, λέγοντες οὕτως." "Αρχὴ τελειώσεως γνῶσις ἀ γνῶσις ἀπηρτισμένη τελείωσις." Ταῦτα δὲ πάντα, φησὶ, τὰ νοερὰ καὶ⁵⁵ ψυχικὰ καὶ χοϊκὰ, κατεχώρησε καὶ κατ[ῆλθεν εἰς] ἔνα ἀνθρωπον ὁμοῦ Ἰησοῦν τὸν ἐκ τῆς Μαρίας γεγενη-²⁷ ν. μένον· καὶ ἐλάλουν, φησὶν, ὁμοῦ κατὰ τὸ αὐτὸν οἵτινες ἀνθρωποι, ἀπὸ τῶν ἰδίων οὐσιῶν τοῖς ἰδίοις ἔκαστος. "Εστι γὰρ τῶν ὄλων τρία γένη κατ' αὐτοὺς,⁶⁰ ἀγγελικὸν, ψυχικὸν, χοϊκόν· καὶ τρεῖς ἐκκλησίαι, ἀγγελικὴ, ψυχικὴ, χοϊκὴ· ὄνόματα δὲ αὐταῖς, ἐκλεκτὴ, κλητικὴ, αἰχμάλωτος.

⁷ Ταῦτα ἔστιν ἀπὸ πολλῶν πάνυ λόγων τὰ κεφάλαια ἀ φησὶ παραδεδωκέναι Μαριάμμη τὸν Ἰάκωβον τοῦ⁶⁵ Κυρίου τὸν ἀδελφόν. "Ιν' οὖν μήτε Μαριάμμης ἔτι καταψεύδωνται οἱ ἀσεβεῖς, μήτε Ἰακώβου, μήτε τοῦ

42. Leg. vel οὗτοι πρὸ τῶν ἄλλων, vel infra προτιμῶσιν.

43. Fort. αὐτῶν.

46. Cod. δλίγον.

48. Leg. πατήρ.

54. Leg. γνῶσις ἀνθρώπου θεοῦ

δὲ γνῶσις ἀπηρτισμένη τελ. Cf. infra p. 132: "Αρχὴ γὰρ, φησὶν, τελειώσεως γνῶσις ἀνθρώπου, θεοῦ δὲ γνῶσις.

56. Cod. καὶ ἐχώρησε.

66. Cod. Μαριάμμη.

Σωτῆρος αὐτοῦ, ἔλθωμεν ἐπὶ τὰς τελετὰς (ὅθεν αὐτοῖς οὗτος ὁ μῦθος), εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὰς βαρβαρικάς τε καὶ Ἑλληνικὰς, καὶ ἴδωμεν ὡς τὰ κρυπτὰ καὶ ἀπόρρητα πάντων ὄμοι συνάγοντες οὗτοι μυστήρια τῶν ἔθνων καταψευδόμενοι τοῦ Χριστοῦ ἐξαπατῶσι τοὺς ταῦτα οὐκ εἰδότας τὰ τῶν ἔθνων ὅργια. Ἐπεὶ γὰρ ὑπόθεσις αὐτοῖς ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν Ἀδάμας, καὶ λέγουσι γεγράφθαι περὶ αὐτοῦ, “Τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται,”⁷⁵ μάθετε πῶς κατὰ μέρος παρὰ τῶν ἔθνων τὴν ἀνεξεύρητον καὶ ἀδιάφορον τοῦ ἄνθρωπου γενεὰν λαβόντες, ἐπιπλάσσοντες τῷ Χριστῷ. “Γῆ δὲ, φασὶν οἱ Ἑλληνες, ἄνθρωπον ἀνέδωκε πρώτη καλὸν ἐνεγκαμένη γέρας· μὴ φυτῶν ἀναισθήτων, μηδὲ θηρίων ἀλόγων, ἀλλὰ ἡμέρου⁷⁶

69. Manifeste transpositio quam indicat repetitum ἐπί. Leg. ἔλθωμεν, εἰ δοκεῖ, ἐπὶ τὰς τελετὰς (ὅθεν —μῦθος) τὰς βαρβ., omissio altero ἐπί.

75. Isai. cap. 53, 8.

76. Fort. ἀνεξεύρετον.

78. Hoc splendidissimum Pindari fragmentum tali modo restituerunt viri docti:

(Στροφή.)

Πρώτα δὲ γαῖ ἄνδωκεν ἄνθρωπον τότ’ ἐνεγκαμένα καλὸν γέρας,
ἀμέρους καὶ θευφιλοῦς μάτηρ ἔθελοισα γενέσθαι γενεᾶς. Χαλεπὸν δὲ ἐστὶν εύρειν,

(Ἀντιστροφή.)

εἴτε Βοιωτοῖσιν Ἀλαλκομενεὺς λίμνας ὑπὲρ Καφισσίδος πρῶτος ἄνθρωπων ἀνέσχεν,
εἴτε καὶ Κουρῆτες Ἰδαῖοι ἔσταν, θεῖον γένος,
ἢ Φρύγιοι Κορύβαντες,
οὓς τότε πρώτους ἵδε δενδροφυεῖς ἀμβλαστάνοντας “Ἄλιος,
εἴτ’ ἄρα καὶ προσέλανάίον Πελασγὸν Ἀρκαδία,
ἢ Ἱπατίαν οἰκήτορ’ Ἐλευσίς Δίαυλον,
ἢ καλλίπαιδα Λάμνος ἀρρήτων ἐτέκνωσε Κάβειρον ὄργιάν,
εἴτε Παλλάνα Φλεγράιον Ἀλκυονή,
πρεσβύτατον θρασυγύιων Γιγάντων.

(Ἐπωδός.)

Πρωτόγονον Λίβνες δὲ αὐτὸν Ἰάρβαντα κρατερὸν φασὶν αὐχμηρῶν πεδίων ἀναδύντα γλυκεῖς ας ἀπάρξασθαι βαλάνου Διός· Αἰγύπτῳ δὲ καὶ νῦν Νείλος, ἵλιον ἐπιλιπαῖνων ὑγρᾶ σαρκουμέναν θερμότατι, σώματα ζῶντ’ ἀνδιδοῖ.

ζῷου καὶ θεοφιλοῦς ἐθέλουσα μήτηρ γενέσθαι χαλεπὸν δὲ, φησὶν, ἐξευρεῖν εἴτε Βοιωτοῖς Ἀλαλκομενεὺς ὑπὲρ λίμνης Κηφισίδος ἀνέσχε πρῶτος ἀνθρώπων, εἴτε Κουρῆτες ἡ σανίδαι οἱ θεῖον γένος, ἡ Φρύγιοι Κορύβαντες, οὓς πρῶτος ἥλιος ἔπιδε δευδροφυεῖς ἀναβλαστάνοντας, 85
28 1. εἴτε πρὸς σεληναῖον Ἀρκάδα διὰ Πελασγὸν ἡραρνίας οἰκήτορα, δίαυλον Ἐλευσὶν ἡ Λῆμνος καλλίπαια, Κάβιρον, ἀρρήτων ἐτέκνωσεν ὄργιασμῷ. Εἴτε Φελλήνη Φλεγραῖον Ἀλκυονέα πρεσβύτατον γιγάντων. Λίβες δὲ Τάρβαντα φασὶ πρωτόγονον αὐχμηρῶν ἀναδύντα 90 πεδίῳ, γλυκείας ἀπάρξασθαι Διὸς βαλάνου. Αἰγυπτίων δὲ Νεῖλος ὅλην ἐπιλιπαίνων μέχρι σήμερον ζωογονῶν φησὶν ὑγρᾶς ἀρκούμενα θερμότητι ζῷα, καὶ σῶμα ἀναδίδωσιν. Ἀσσύριοι δὲ Ἰαννὴν ἰχθυοφάγον γενέσθαι παρ' αὐτοῖς. Χαλδαῖοι δὲ τὸν Ἀδὰμ καὶ τοῦτον εἶναι 95 φάσκουσι τὸν ἀνθρωπὸν ὃν ἀνέδωκεν ἡ γῆ μόνον. Κεῖσθαι δὲ αὐτὸν ἀπνουν, ἀκίνητον, ἀσάλευτον, ὡς ἀνδριάντα, εἰκόνα ὑπάρχοντα ἐκείνου τοῦ ἄνω τοῦ ὑμνουμένου Ἀδάμαντος ἀνθρώπου, γενόμενον ὑπὸ δυνάμεων τῶν πολλῶν περὶ ὃν ὁ κατὰ μέρος λόγος ἐστὶ πολύς. "Ιν' οὖν τελέως ἡ κεκρατημένος ὁ μέγας ἀνθρωπὸς ἄνωθεν "ἀφ' οὗ, καθὼς λέγουσι, πᾶσα πατριὰ ὄνομαζομένη ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς" συνέστηκεν, ἐδόθη αὐτῷ καὶ ψυχὴ, ἵνα διὰ τῆς ψυχῆς πάσχῃ καὶ 5 κολάζηται καταδουλούμενον τὸ πλάσμα τοῦ μεγάλου καὶ καλλίστου καὶ τελείου ἀνθρώπου· καὶ γὰρ οὕτως αὐτὸν καλοῦσι. Ζητοῦσιν οὖν αὐτὸν πάλιν τίς ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ πόθεν καὶ ποταπὴ τὴν φύσιν, ἵν' ἐλθοῦσα εἰς τὸν ἀνθρωπὸν καὶ κινήσασα καταδουλώσῃ καὶ κο- 10

82. Cod. Ἀλκομενεύς.

Schneidew. Philolog. vol. 1, p. 437.

85. Cod. ^πἐφιδε sic.

3. Paulus ad Ephes. 3, 15.

98. Cod. ἀνδριάντος. Correxit

8. Pro altero αὐτὸν fort. leg. αὐτοὶ.

λάση τὸ πλάσμα τοῦ τελείου ἀνθρώπου· ζητοῦσι δὲ οὐκ ἀπὸ τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀπὸ τῶν μυστικῶν. Εἶναι δὲ φασὶ τὴν ψυχὴν δυσεύρετον πάνν καὶ δυσκατανόητον· οὐ γὰρ μένει ἐπὶ σχήματος οὐδὲ μορφῆς τῆς αὐτῆς πάντοτε, οὐδὲ πάθους ἐνὸς, ἵνα τις αὐτὴν 15
28 v. ἡ τύπῳ εἴπῃ, ἡ οὐσίᾳ καταλήψεται. Τὰς δὲ ἔξαλλαγὰς ταύτας τὰς ποικίλας ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ κατ' Αἰγυπτίους Εὐαγγελίῳ κειμένας ἔχουσιν. Ἐποροῦσιν οὖν, καθάπερ οἱ ἄλλοι πάντες τῶν ἔθνῶν ἀνθρωποι, πότερόν ποτε ἐκ τοῦ προόντος ἐστὶν, [ἢ] ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἢ 20
ἐκ τοῦ ἐκκεχυμένου χάους. Καὶ πρῶτον ἐπὶ τὰς Ἀσσυρίων καταφεύγουσι τελετὰς, τὴν τριχῆ διαιρέσιν τοῦ ἀνθρώπου κατανοοῦντες· πρῶτοι γὰρ Ἀσσύριοι τὴν ψυχὴν τριμερῆ νομίζουσιν εἶναι καὶ μίαν. Ψυχὴ γὰρ, φασὶ, πᾶσα φύσις, ἄλλη δὲ ἄλλως ὀρέγεται. Ἔστι 25
γὰρ ψυχὴ πάντων τῶν γινομένων αἰτίᾳ· πάντα ὅσα τρέφεται, φησὶ, καὶ αὔξει, ψυχῆς δεῖται. Οὐδὲν γὰρ οὔτε τροφῆς, φησὶν, οὔτε αὔξήσεως οἶόν ἐστιν ἐπιτυχεῖν, ψυχῆς μὴ παρούσης. Καὶ γὰρ οἱ λίθοι, φησὶν, εἰσὶν ἔμψυχοι· ἔχουσι γὰρ τὸ αὐξητικὸν, αὔξησις δὲ οὐκ ἄν 30
ποτε γένοιτο χωρὶς τροφῆς· κατὰ προσθήκην γὰρ αὔξει τὰ αὔξανόμενα· ἡ δὲ προσθήκη, τροφὴ τοῦ τρεφομένου. Πᾶσα οὖν φύσις ἐπουρανίων, φησὶ, καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, ψυχῆς ὀρέγεται. Καλοῦσι δὲ Ἀσσύριοι τὸ τοιοῦτον¹⁶ Αδωνιν ἡ Ἐνδυμίωνα, καὶ ὅταν μὲν²⁰ Αδω- 35
νις καλῆται, Ἀφροδίτη, φησὶν, ἐρᾷ καὶ ἐπιθυμεῖ τῆς ψυχῆς τοῦ τοιούτου ὄνόματος. Ἀφροδίτη δὲ, ἡ γένεσις ἐστὶ κατ' αὐτούς. Ὁταν δὲ ἡ Περσεφόνη καὶ ἡ Κόρη

16. Non muto καταλήψεται ob simillima exempla ex Septuag. futuri post ἵνα in altero membro.

20. Addidi ἡ.

25. Cod. πᾶσι pro φασὶ.

28. Fort. οἶόν τ' ἐστίν.

35. Cod. ἐνδημίωνα.

36. Cod. καλεῖται.

ib. Cod. Ἀφροδίτης.

ἐρᾶ τοῦ Ἀδώνιδος, θυητὴ, φησὶ, τὶς τῆς Ἀφροδίτης
κεχωρισμένη (τῶν γενέσεως) ἐστὶν οὐ ψυχή. Ἐὰν δὲ 40
ἡ Σελήνη Ἐνδυμίωνος εἰς ἐπιθυμίαν ἔλθῃ καὶ ἔρωτα
μορφῆς, η τῶν ὑψηλοτέρων, φησὶ, κτίσις προσδεῖται καὶ
ψυχῆς. Ἐὰν δὲ, φησὶν, η μήτηρ τῶν θεῶν ἀποκόψῃ
τὸν Ἀττιν καὶ αὐτὴ τοῦτον ἔχουσα ἐρώμενον, η τῶν
ὑπερκοσμίων, φησὶ, καὶ αἰωνίων ἄνω μακαρία φύσις 45
τὴν ἀρρενικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς ἀνακαλεῖται πρὸς
αὐτήν. Ἔστι γάρ, φησὶν, ἀρρενόθηλυς ο ἄνθρωπος.
Κατὰ τοῦτον οὖν αὐτοῖς τὸν λόγον πάνυ πονηρὸν καὶ
κεκωλυμένον κατὰ τὴν διδασκαλίαν η γυναικὸς πρὸς
ἄνδρα δεδειγμένη καθέστηκεν ὄμιλίᾳ. Ἀπεκόπη γάρ, 50
φησὶν, ο Ἀττις, τουτέστιν ἀπὸ τῶν χοϊκῶν τῆς κτίσεως
κάτωθεν μερῶν καὶ ἐπὶ τὴν αἰωνίαν ἄνω μετελήλυθεν
οὐσίαν, ὅπου, φησὶν, οὐκ ἐστιν οὐδὲ θῆλυ οὐδὲ ἄρσεν,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις, καινὸς ἄνθρωπος, ο ἐστιν ἀρσενό-
θηλυς. Ποῦ δὲ ἄνω λέγουσι, κατὰ τὸν οἰκεῖον ἐλθὼν 55
δείξω τόπον, μαρτυρεῖν δέ φασιν αὐτῶν τῷ λόγῳ οὐχ
ἀπλῶς μόνην τὴν Ρέαν, ἀλλὰ γάρ ως ἐπος εἴπειν ὅλην
τὴν κτίσιν· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ λόγου
διασαφοῦσι. “Τὰ γάρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς κτίσεως

40. Fort. leg. κεχωρισμένη [ἥγουν γενέσεως] ἐστὶν— Vocabula duo de glossa marginali videntur illata, ad vocem Ἀφροδίτης pertinentia.

43. Fort. καὶ [αὐτῇ] ψυχῆς.

44. Cod. Ἀπιν Diodor. Sicul. 3, 58 et 59 ubi aliter de fatis Attidis. Pausan. VII, 20, 3 scribit Ἀττῆς. Eadem narrat Minuc. Fel. Octav. cap. 21: “Cybele Dindymena, pudet dicere, adulterum suum infeliciter placitum, quoniam et ipsa deformis, et veltula, ut multorum deorum mater, ad stuprum inlicere non poterat, exsecuit, ut deum scilicet faceret εἰνυχιον.”

46. Cod. πρὸς αὐτὴν.

47. Cod. ἀρρενόθηλυς. Infra ἀρ- σενόθηλυς.

48. In cod. οὖν suprascriptum.

49. Pro κεκωλυμένον legendum videtur μεμολυσμένον κακίστη διδα- σκαλία.

51. Cod. ο Ἀπις.

52. καὶ fort. delendum.

53. Gal. 3, 28; 6, 15, et alibi.

56. Cod. φησὶν αὐτὸν τῷ λόγῳ. Quare in hujusmodi dūntaxat locis φησὶν mutemus, in aliis quamquam aliquoties suspectum minime tangamus, sciunt periti.

59. S. Paul. Rom. c. 1, 20-23, 26, 27.

τοῦ κόσμου τοῖς πυνήμασιν αὐτοῦ νοούμεναι καθορᾶται, ἥ τε ἀδίος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, πρὸς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. Διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ’ ἐματαιώθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· φάσκοντες γὰρ εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου⁶⁵ Θεοῦ ἐν ὅμοιώμασιν εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν· διὸ καὶ πάρεδω-
29 v. κεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἴ τε γὰρ θήλειαι
αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ
φύσιν.” Τί δέ ἐστιν ἡ φυσικὴ κατ’ αὐτοὺς χρῆσις,⁷⁰
ὕστερον ἐροῦμεν. “Ομοίως δὲ καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες
τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ
δρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχη-
μοσύνην κατεργαζόμενοι (ἀσχημοσύνη δέ ἐστιν ἡ πρώτη
καὶ μακαρία κατ’ αὐτοὺς ἀσχημάτιστος οὐσία, ἡ πάντων⁷⁵
σχημάτων τοῖς σχηματιζομένοις αἵτια) καὶ τὴν ἀντι-
μισθίαν ἦν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμ-
βάνοντες.” Ἐν γὰρ τούτοις τοῖς λόγοις οἷς εἴρηκεν
ὁ Παῦλος ὅλον φασὶ συνέχεσθαι τὸ κρύφιον αὐτῶν καὶ
ἄρρητον τῆς μακαρίας μυστήριον ἡδονῆς. Ἡ γὰρ⁸⁰
ἐπαγγελία τοῦ λουτροῦ, οὐκ ἄλλη τίς ἐστι κατ’ αὐτοὺς,
ἢ τὸ εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν ἀμάραντον ἡδονὴν τὸν λουό-
μενον κατ’ αὐτοὺς ζῶντι ὕδατι, καὶ χριόμενον ἀλάλω
χρίσματι. Οὐ μόνον δ’ αὐτῶν ἐπιμαρτυρεῖν φασὶ τῷ
λόγῳ τὰ Ἀστυρίων μυστήρια καὶ Φρυγῶν περὶ τὴν τῶν⁸⁵
γεγονότων καὶ γινομένων καὶ ἐσομένων ἔτι μακαρίαν
κρυβομένην ὄμοῦ καὶ φανερουμένην φύσιν, ἦν περ φησὶν

79. Altera manus συνέχεσθε.

83. Cod. ἄλλῳ. Infra p. 122,
69. Καὶ χριόμενοι ἐκεῖ ἀλάλω χρι-
σματι. Deinde cod. Οὐ μόνον
αὐτῶν.

84. Cod. ἐπιμαρτύρειν.

87. Leg. ἦνπερ φησὶ (id est
S. Matth. 6, 33; Luc. 12, 31) τὴν
ἔντος.

ἐντὸς ἀνθρώπου βασιλείαν οὐρανῶν ζητούμενην, περὶ
ἥς διαρρήδην ἐν τῷ κατὰ Θωμᾶν ἐπιγραφομένῳ Εὐαγ-
γελίῳ παραδιδόσαι λέγοντες οὕτως· “ἔμε ὁ ζητῶν,⁹⁰
εὑρήσει ἐν παιδίοις ἀπὸ ἑτῶν ἐπτά· ἐκεῖ γὰρ ἐν τῷ τεσ-
σαρεσκαιδεκάτῳ αἰῶνι κρυβόμενος φανεροῦμαι.” Τοῦτο
δὲ οὐκ ἔστι Χριστοῦ, ἀλλὰ Ἰπποκράτους λέγοντος,
³⁰ r. “ἐπτὰ ἑτῶν πᾶς πατρὸς ἥμισυ.” ὅθεν οὖτοι τὴν ἀρχέ-
γονον φύσιν τῶν ὅλων ἐν ἀρχεγόνῳ τιθέμενοι σπέρματι,⁹⁵
τὸ ἵπποκράτειον ἀκηκοότες, ὅτι ἔστιν ἥμισυ πατρὸς
παιδίον ἐπτὰ ἑτῶν, ἐν τοῖς τέσσαρσι [καὶ δέκα] φασὶν
ἔτεσι, κατὰ τὸν Θωμᾶν, εἶναι φανερούμενον. Οὗτος
ἔστιν ὁ ἀπόρρητος αὐτοῖς λόγος καὶ μυστικός. Λέγουσι
γοῦν ὅτι Αἰγύπτιοι πάντων ἀνθρώπων μετὰ τοὺς Φρύ-¹
γας ἀρχαιότεροι καθεστῶτες, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις ὁμολογουμένως τελετὰς καὶ ὅργια θεῶν πάν-
των ὁμοῦ μετὰ τὸν πρῶτον κατηγγελκότες [καὶ] ἰδέας
καὶ ἐνεργείας, ἱερὰ καὶ σεβάσμια καὶ ἀνεξαγόρευτα τοῖς⁵
μὴ τετελεσμένοις τὰ Ἰσιδος ἔχουσι μυστήρια, τὰ δὲ
εἰσὶν οὐκ ἄλλο τι ἡ ἡρπασμένον καὶ ζητούμενον ὑπὸ¹⁰
τῆς ἐπταστόλου καὶ μελανείμονος αἰσχύνη Ὁσίριδος.
”Οσιριν δὲ λέγουσιν ὕδωρ. ‘Η δὲ φύσις ἐπτάστολος,
περὶ αὐτὴν ἔχουσα καὶ ἐστολισμένη ἐπτὰ στολὰς αἱ¹⁰

89. Hæc non invenio in Evangelio Thomæ de Infantia Servatoris. Cf. Fabric. Cod. apocr. part. I, p. 159 sqq.

91. Cod. τέσσαρισκαιδ.

94. Vid. Littré, Trad. des Œuvres d'Hippocrate, t. I, p. 396.

97. Cod. φησὶν—Θωμᾶν εἰ μὲν φανερούμενον. Ante φασὶν add. τέσσαρσι [καὶ δέκα] φ. ob superiiora.

2. Cod. καθεστῶτες. Leg. videatur ἀρχαιότατοι.

3. Cod. ὁμολογουμένων.

4. Addidi καὶ.

8. Cod. μελανήμονος.

ib. Quæ præcedunt neutrum αἰδοῖον postulant, non αἰσχύνη, quod p. 103, l. 54 iterum legitur cum participio neutro ἔχον. Credibile est scriptorem per verecundiam honestius vocabulum alteri substituisse, sed alia exempla miræ hujus et grammaticam violantis consuetudinis nobis nunc non sunt in promptu.

9. Περὶ Ὁσίριδος in marg.

ib. Vox ἐπτάστολος addenda lexicis.

θρίους. Τοὺς πλανήτας γὰρ ἀστέρας οὕτω προσαγορεύουσιν ἀλληγοροῦντες καὶ αἰθρίους καλοῦντες, καθὼς ἡ μεταβλητὴ γένεσις ὑπὸ τοῦ ἀρρήτου καὶ ἀνεξικονίστου καὶ ἀνεννοήτου καὶ ἀμόρφου μεταμορφουμένη κτίσις ἀναδείκνυται· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ εἰρημένου, φησὶν,¹⁵ ἐν τῇ Γραφῇ “έπτάκις πεσεῖται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται.” Αὗται γὰρ αἱ πτώσεις, φησὶν, αἱ τῶν ἄστρων μεταβολαὶ, ὑπὸ τοῦ πάντα κινοῦντος κινούμεναι. Λέγουσιν οὖν περὶ τῆς τοῦ πνεύματος οὐσίας ἥτις ἐστὶ πάντων τῶν γινομένων αἰτία, ὅτι τούτων ἐστὶν οὐδὲν,²⁰ γεννᾷ δὲ καὶ ποιεῖ πάντα τὰ γινόμενα, λέγοντες οὕτως· “γίνομαι ὁ θέλω καὶ εἰμὶ ὁ εἴμι, διὰ τοῦτο φημὶ, ἀκίνητον εἶναι τὸ πάντα κινοῦν. Μένει γὰρ ὁ ἐστι ποιοῦν³⁰ τὰ πάντα καὶ οὐδὲν τῶν γινομένων γίνεται.” Τοῦτον εἶναι φησὶν ἀγαθὸν μόνον. Καὶ περὶ τούτου λελέχθαι²⁵ τὸ ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος λεγόμενον, “Τί με λέγεις ἀγαθόν; εἰς ἐστὶν ἀγαθὸς ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὃς ἀνατελεῖ τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους, καὶ βρέχει ἐπὶ ὄσίους καὶ ἀμαρτωλούς.” Τίνες δέ εἰσιν οἱ ὄσιοι οἵ βρέχει καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ οἵ ὁ αὐτὸς βρέχει,³⁰ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ὕστερον ἔροῦμεν. Καὶ τοῦτ’ εἶναι τὸ μέγα καὶ κρύφιον τῶν ὄλων ἄγνωστον μυστήριον, παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις κεκαλυμμένον καὶ ἀνακεκαλυμμένον. Οὐδεὶς γὰρ, φησὶν, ἐστὶν ἐν ναῷ πρὸ τῆς εἰσόδου οὐχ ἔστηκε γυμνὸν τὸ κεκρυμμένον,³⁵ κάτωθεν ἄνω βλέπον καὶ πάντας αὐτοῦ τοὺς καρποὺς τῶν γινομένων στεφανούμενον· ἐστάναι δὲ οὐ μόνον ἐν

13. Cod. ἀνεξιχνιάστου et ex corr. ἀνεξικονίστου.

16. S. Luc. 17, 4.

22. Exod. 3, 14. Sed vocubula γίνομαι ὁ θέλω gnosti cujusdam additamentum esse videntur.

26. S. Matth. 19, 17 et 5, 45.

ubi recte ἀνατέλλει, ut hic quoque legendum.

32. Fort. καὶ ἄγνωστον.

35. Fort. leg. οὐδ quod male librarii pro οὐ acceperunt et in οὐχ ob vocem sequentem mutaverunt.

τοῖς ἀγιωτάτοις πρὸ τῶν ἀγαλμάτων ναοῖς λέγουσι τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς τὴν ἀπάντων ἐπίγνωσιν, οἵονεὶ φῶς [οὐχ] ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν 40 ἐπικείμενον, κήρυγμα κηρυσσόμενον ἐπὶ τῶν δωμάτων ἐν πάσαις ὁδοῖς καὶ πάσαις ἀγυιᾶσι, καὶ παρ’ αὐταῖς ταῖς οἰκίαις, ὅρον τινὰ καὶ τέρμα τῆς οἰκίας προτεταγμένον, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἀγαθὸν ὑπὸ πάντων λεγόμενον· ἀγαθηφόρον γὰρ αὐτὸν καλοῦσιν, ὃ λέγουσιν 45 οὐκ εἰδότες, καὶ τοῦτο Ἐλληνες μυστικὸν ἀπὸ Αἰγυπτίων παραλαβόντες, φυλάσσοντες μέχρι σήμερον. Τοὺς γοῦν Ἐρμεῖς, φησὶ, παρ’ αὐτοῖς τοιούτῳ τετιμημένους σχήματι θεωροῦμεν. Κυλλήνιοι δὲ διαφερόντως τιμῶντες λόγον (φησὶ γάρ· Ἐρμῆς ἔστι λόγος ἐρμηνεὺς ὡν 50 καὶ δημιουργὸς τῶν γεγονότων ὄμοῦ καὶ γινομένων καὶ 31 r. ἐσομένων)· παρ’ αὐτοῖς τιμώμενος ἔστηκε τοιούτῳ τινὶ κεχαρακτηρισμένος σχήματι, ὅπερ ἔστιν αἰσχύνη ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω ὄρμὴν ἔχων. Καὶ ὅτι οὗτος, τουτέστιν ὁ τοιοῦτος Ἐρμῆς, ψυχαγωγὸς, 55 φησὶν, ἔστι καὶ ψυχοπομπὸς καὶ ψυχῶν αἴτιος, οὐδὲ τοὺς ποιητὰς τῶν ἐθνῶν λανθάνει λέγοντας οὕτως·

Ἐρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἔξεκαλεῖτο
ἀνδρῶν μνηστήρων,

οὐ τῶν Πηνελόπης, φασὶν οἱ κακοδαίμονες, μνηστήρων, 60
ἀλλὰ τῶν ἐξυπνισμένων καὶ ἀνεμυησμένων,

ἔξ οῖης τιμῆς [τε] καὶ ὥσσου μῆκεος ὄλβου,

40. Addidi οὐχ ex Luca 11,33.

48. Cod. παρ’ αὐτούς.

52. Malim παρὰ τούτοις. Talis quidem ἀνακολούθια post parenthesin sermoni illatam non sine exemplo est; sed hoc loco quædam exciderunt; saltem οὗτος οὖν requirebatur.

54. Corrige ἔχον? quod confir-

mare videtur quæ dixi p. 101, 8.

58. Hom. Odyss. Ω, 1.

60. Cod. φησὶν οἱ.

61. Malam formationem ad μνηστήρων referre voluit; quod docet p. 104, l. 79.

62. Cod. ἔξ οῖης τιμῆς καὶ μὴ καὶ ὡς ὄλβου.

τουτέστιν ἀπὸ τοῦ μακαρίου ἄνωθεν ἀνθρώπου, ἡ ἀρχανθρώπου, ἡ Ἀδάμαντος ὡς ἐκείνοις δοκεῖ, κατενεχθεισῶν ὥδε εἰς πλάσμα τὸ πήλινον, ἵνα δουλεύσωσι τῷ ταύτης τῆς κτίσεως δημιουργῷ ἡσαλδαιώθεωπον πυρίνῳ ἀριθμῷ τετάρτῳ· οὕτως γὰρ τὸν δημιουργὸν καὶ πατέρα τοῦ ἴδικοῦ κόσμου καλοῦσιν.

"Ἐχε δὲ ράβδον μετὰ χερσὶ⁷⁰
καλὴν, χρυσείην, τῇ τὸ ἀνδρῶν ὅμματα θέλγει
ῶν ἐθέλει, τοὺς δὲ αὗτε καὶ ὑπνώσαντας ἐγείρει.

Οὗτος, φησὶν, ἔστιν ὁ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου μόνος ἔχων ἔξουσίαν. Περὶ τούτου, φησὶ, γέγραπται, "Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ράβδῳ σιδηρῷ." Ο δὲ ποιητὴς, φησὶ, κοσμῆσαι βουλόμενος τὸ ἀπερινόητον τῆς μακαρίας 75 φύσεως τοῦ λόγου, οὐ σιδηρᾶν ἀλλὰ χρυσῆν περιέθηκε τὴν ράβδον αὐτῷ. Θέλγει δὲ τὰ ὅμματα τῶν νεκρῶν, ὡς φησι, τοὺς δὲ αὗτε καὶ ὑπνώσαντας ἐγείρει, τοὺς ἔξυπνισμένους καὶ γεγονότας μνηστῆρας. Περὶ τούτων, φησὶν, ἡ Γραφὴ λέγει, "ἐγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἔξεγέρθητι, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός." Οὗτός ἔστιν ὁ Χριστὸς ὁ ἐν πᾶσι, φησὶ, τοῖς γενητοῖς νίος ἀνθρώπου

31 v. κεχαρακτηρισμένος ἀπὸ τοῦ ἀχαρακτηρίστου λόγος.

Τοῦτο, φησὶν, ἔστι τὸ μέγα καὶ ἄρρητον Ἐλευσινίων μυστήριον ὕε, κύε, καὶ ὅτι, φησὶν, αὐτῷ πάντα ὑποτέ- 85 τακται, καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ εἰρημένον "Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἔξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν" ὡς τὸ τὴν ράβδον "κινήσας ὁ Ἐρμῆς, αἱ δὲ, τρίζουσαι ἐπονται" αἱ ψυχαὶ συνεχῶς οὕτως, ὡς διὰ τῆς εἰκόνος ὁ ποιητὴς ἐπιδέδειχε λέγων,

90

66. Fort. ἡ Χαλδαίω? ut in πυρίνῳ θεῷ de astris cogitetur.

69. Cod. ἔχει. Homer. Od. Ω, 2. et E, 47. Ibique Schol. ed. Buttmann. p. 178.

71. Cod. male οὖς.

73. Apocalyps. 2, 27.

78. Delendum ὡς, ex νεκρῶν ut videtur ortum.

80. S. Paul. Ephes. 5, 14.

83. Fort. λόγου.

86. S. Paul. Rom. 10, 18.

ώς δ' ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
τρίζουσαι ποτέονται, ἐπεὶ κέ τις ἀποπέσησι
ὄρμαθοῦ ἐκ πέτρης, ἀνά τ' ἀλλήλησιν ἔχουσται.

Πέτρης, φησὶ, τοῦ ἀδάμαντος λέγει. Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν
ὁ ἀδάμας “οἱ λίθοι οἱ ἀκρογωνιαῖοι εἰς κεφαλὴν γεγενη- 95
μένοις γωνίαις.” Ἐν κεφαλῇ γὰρ εἶναι τὸν χαρακτη-
ριστικὸν ἐγκέφαλον τὴν οὐσίαν, ἐξ οὐ πᾶσα πατριὰ
χαρακτηρίζεται ὃν, φησὶν, “ἐντάσσω ἀδάμαντα εἰς τὰ
θεμέλια Σιὼν,” ἀλληγορῶν, φησὶ, τὸ πλάσμα τοῦ ἀν-
θρώπου λέγει. Οἱ δὲ ἐντασσόμενοι ἀδάμας ἐστὶν ὁδόν-
τες, ως “Ομηρος λέγει, “ἔρκος ὁδόντων,” τουτέστι
τεῖχος καὶ χαράκωμα, ἐν δὲ ἐστὶν ὁ ἔσω ἄνθρωπος,
ἐκείθεν ἀποπεπτωκὼς ἀπὸ τοῦ ἀρχανθρώπου ἄνωθεν
‘Ἀδάμαντος, ὁ τμηθεὶς ἀνευ χειρῶν τεμνουσῶν, καὶ κατε- 5
νηνεγμένος εἰς τὸ πλάσμα τῆς λήθης, τὸ χοϊκὸν, τὸ
όστρακινον, καὶ φησὶν ὅτι τετριγυῖαι αὐτῷ ἡκολούθουν
αἱ ψυχαὶ τῷ λόγῳ,

ώς αὗται τετριγυῖαι ἀμὲν ἥσαν, ἥρχε δὲ ἄρα σφιν,
τουτέστιν ἥγειτο,

‘Ερμείας ἀκάκητα κατ’ εὐρώντα κέλευθα,
τουτέστι, φησὶν, εἰς τὰ πάσης κακίας ἀπηλλαγμένα
αιώνια χωρία. Ποῦ γὰρ, φησὶν, ἥλθον;

Πάρ δὲ ἵσται ὡκεανοῦ τε ῥόas καὶ λευκάδα πέτρην,
ἡδὲ παρ’ ἡελίοιο πύλας καὶ δῆμον ὄνείρων.

10

15

Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ὡκεανὸς, “γένεσις θεῶν, γένεσίς τ’

91. Homer. Od. Ω, 6.

alibi. Cf. Lexic. Duncan. s. v.

92. Cod. τρίζουσι.

Ἐρκος.

ib. Cod. ἐπεὶ καὶ τις.

9. Homer. Od. Ω, 9 et sq.

93. Cod. ἀλλήλοισιν.

Leg. ὡς αἱ et ἥσαν.

95. S. Petr. 1, 2, 6 et 7.

14. Cod. παρὰ δὲ ἔσται.

98. Isaias 28, 16.

15. Cod. ἡ παρ’.

2. Homer. Il. Δ, 350. Ξ, 83 et

16. Homer. Iliad. Ξ, 201.

ἀνθρώπων·” ἐκ παλιρροίας στρεφόμενος αἱεὶ, ποτὲ ἄνω ποτὲ κάτω. Ἀλλ’ ὅταν, φησὶ, κάτω ρέῃ ὁ ὥκεανὸς, γένεσις ἔστιν ἀνθρώπων· ὅταν δὲ ἄνω ἐπὶ τὸ τεῖχος καὶ τὸ χαράκωμα καὶ τὴν Λευκάδα πέτρην, γένεσις τε ²⁰ θεῶν. Τοῦτο ἔστι, φησὶ, τὸ γεγραμμένον, “Ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἔστε καὶ νιὸι ὑψίστου πάντες.” “Ἐὰν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου φυγεῖν σπεύδητε καὶ γένησθε πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρημον,” τουτέστιν ἀπὸ τῆς κάτω μίξεως ἐπὶ τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἣτις ἔστι μήτηρ ²⁵ ζώντων· “ἐὰν δὲ πάλιν ἐπιστραφῆτε ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον,” τουτέστιν ἐπὶ τὴν κάτω μίξιν, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε· θυητὴ γάρ, φησὶ, πᾶσα ἡ κάτω γένεσις, ἀθάνατος δὲ, ἡ ἄνω γεννωμένη· γεννάται γάρ ἐξ ὕδατος μόνου καὶ πνεύματος, πνευματικὸς, οὐ σαρκικός. Ο δὲ κάτω, ³⁰ σαρκικὸς, τουτέστι, φησὶ, τὸ γεγραμμένον “Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἔστι, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμα ἔστιν.” Αὕτη ἔστιν ἡ κατ’ αὐτοὺς πνευματικὴ γένεσις. Οὗτος, φησὶν, ἔστιν ὁ μέγας Ἰορδάνης, ὃν κάτω ρέοντα καὶ κωλύοντα ἐξελ- ³⁵ θεῖν τοὺς νιὸὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου (ἥγουν ἐκ τῆς κάτω μίξεως· Αἴγυπτος γάρ ἔστι τὸ σῶμα κατ’ αὐτοὺς) ἀνέστειλεν Ἰησοῦς καὶ ἐποίησεν ἄνω ρέειν.

8 Τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐπόμενοι οἱ θαυμασιώτατοι Γνωστικοὶ, ἐφευρεταὶ κενῆς τέχνης γραμματικῆς, τὸν ⁴⁰ ἔαυτῶν προφήτην Ὁμηρον ταῦτα προφαίνοντα ἀρρήτως δοξάζουσι καὶ τοὺς ἀμυήτους τὰς ἀγίας γραφὰς εἰς ^{32 v.} τοιαύτας ἐννοίας συνάγοντες ἐνυβρίζουσι. Λέγουσι δέ· ὁ λέγων τὰ πάντα ἐξ ἑνὸς συνεστάναι, πλανᾶται. ‘Ο

20. Fort. γένεσις ἔστι θεῶν.

dam ex Stephani Protomartyris oratione, Actor. VII.

21. S. Jo. Ev. 10, 34, addito

31. S. Jo. Ev. 3, 6.

S. Luca 6, 35.

22. Fortasse respicit ad quae-

35. Cod. κωλύοντας.

λέγων ἐκ τριῶν, ἀληθεύει, καὶ περὶ τῶν ὅλων τὴν ἀπό- 45
δειξιν δώσει. Μία γάρ ἔστι, φησὶν, ἡ μακαρία φύσις
τοῦ μακαρίου ἀνθρώπου τοῦ ἄνω τοῦ Ἀδάμαντος· μία
δὲ, ἡ θυητὴ κάτω μία δὲ, ἡ ἀβασίλευτος γενεὰ ἡ ἄνω
γενομένη, ὅπου, φησὶν, ἔστι Μαριὰμ ἡ ζητουμένη, καὶ
Ἰοθὼρ ὁ μέγας σοφὸς, καὶ Σεπφώρα ἡ βλέπουσα, 50
καὶ Μωσῆς, οὗ γένεσις οὐκ ἔστιν ἐν Αἰγύπτῳ· γεγό-
νασι γὰρ αὐτῷ παιδεῖς ἐν Μαδιὰμ, καὶ τοῦτο, φησὶν,
οὐδὲ τοὺς ποιητὰς λέληθε·

τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἔκαστος δὲ ἔμμορε τιμῆς.

Δεῖ γὰρ, φησὶ, λαλεῖσθαι τὰ μεγέθη, λαλεῖσθαι δὲ οὕτως 55
ὑπὸ πάντων πανταχῆ, “ἴνα ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι,
καὶ βλέποντες μὴ βλέπωσιν.” Εἰ μὴ γὰρ ἐλαλεῖτο,
φησὶ, τὰ μεγέθη, ὁ κόσμος συνεστάναι οὐκ ἥδυνατο.
Οὗτοί εἰσιν οἱ τρεῖς ὑπέρογκοι λόγοι, καυλακαῦ, σαυ-
λασαῦ, ζησάρ. Καυλακαῦ, τοῦ ἀνωτάτῳ Ἀδάμαντος· 60
σαυλασαῦ, τοῦ κάτω θυητοῦ· ζησάρ, τοῦ ἐπὶ τὰ ἄνω
ρέυσαντος Ιορδάνου. Οὗτος ἔστι, φησὶν, ὁ ἐν πᾶσιν
ἀρσενόθηλυς ἄνθρωπος· δὲ οἱ ἀγνοοῦντες, Γηρυόνην
καλοῦσι τρισώματον, ως ἐκ γῆς ρέοντα Γηρυόνην·
κοινῇ δὲ “Ελληνες ἀπουράνιον μηνὸς κέρας, ὅτι κατα- 65
μέμιχε καὶ κεκέρακε πάντα πᾶσι. “Πάντα γὰρ, φησὶ, δι’
αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἐν. “Ο δὲ
γέγονεν ἐν αὐτῷ, ζωή ἔστιν.” Αὔτη, φησὶν, ἔστὶν ἡ ζωὴ,
ἡ ἄρρητος γενεὰ τῶν τελείων ἀνθρώπων, ἡ ταῖς προ-
τέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνώσθη. Τὸ δὲ “οὐδέν ἔστιν δὲ χωρὶς 70
33 r. αὐτοῦ γέγονεν,” ὁ κόσμος ἴδικός γέγονε μὲν γὰρ χωρὶς
αὐτοῦ ὑπὸ τρίτου καὶ τετάρτου. Τοῦτο, φησὶν, ἔστι
τὸ ποτήριον τὸ κόνδυν ἐν φιλοτελείᾳ πίνων οἰωνίζεται.

54. Homer. Il. 0, 189.

ib. S. Jo. Ev. 1, 3 et 4.

55. S. Matth. 13, 13.

71. Cod. γέγονε, ἐν γάρ.

63. Cod. γηριόνην.

73. Genes. 44, 2 et 5.

66. Cod. παντάπασι.

Τοῦτο, φησὶ, κεκρυμμένον εύρεθη ἐν τοῖς καλοῖς τοῦ Βενιαμὶν σπέρμασι. Λέγουσι δὲ αὐτὸς καὶ Ἐλλῆνες, 75 φησὶν, οὕτως.

μαινμένῳ στόματι
φέρ' ὕδωρ, φέρ' οἶνον, ὃ παῖ
μέθυσόν με καὶ κάρωσον.
Τὸ ποτήριον λέγει μου,
ποδαπόν με δεῖ γενέσθαι.

80

Τοῦτο, φησὶν, ἥρκει μόνον νοηθὲν ἀνθρώποις, τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος ποτήριον ἀλάλως λαλοῦν μυστήριον ἄρρητον. Ἄλαλον γὰρ, φησὶ, τὸ Ἀνακρέοντος φησὶ ποτήριον, ὅπερ αὐτῷ φησὶν Ἀνακρέων λαλεῖ ἀλάλῳ⁸⁵ φθέγματι, ποδαπὸν αὐτὸν δεῖ γενέσθαι, τουτέστι πνευματικὸν, οὐ σαρκικὸν, ἐὰν ἀκούσῃ τὸ κεκρυμμένον μυστήριον ἐν σιωπῇ· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τοῖς καλοῖς ἐκείνοις γάμοις, ὃ στρέψας ὁ Ἰησοῦς ἐποίησεν οἶνον. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ ἀληθινὴ ἀρχὴ⁹⁰ τῶν σημείων ἣν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ἡμῶν κατακειμένη ὡς θησαυρὸς, ὡς ζύμη, ὡς ἀλεύρου τρία σάτα κεκρυμμένη. Τουτέστι, φησὶ, τὸ μέγα καὶ ἄρρητον⁹⁵ Σαμοθρακῶν μυστήριον, ὃ μόνοις ἔξεστιν εἰδέναι τοῖς τελείοις, φησὶν, ἡμῖν. Διαρρήδην γὰρ οἱ Σαμοθρακεῖς τὸν Ἀδὰμ ἐκεῖνον παραδιδόασιν ἐν τοῖς μυστηρίοις τοῖς ἐπιτελουμένοις παρ' αὐτοῖς ἀρχάνθρωπον. Ἔστηκε δὲ ἀγάλματα δύο ἐν τῷ Σαμοθρακῶν ἀνακτόρῳ ἀνθρώπων¹ γυμνῶν, ἄνω τεταμένας ἔχοντων τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας

77. Ex his versibus duos tandem 2 et 3 invenio in edit. Brunck. n. 36 et n. 61.

78. Cod. φέρε ὕδωρ, φέρε οἶνον.

84. Fort. leg. ἄλαλον γάρ, φησιν (id est auctor), Ἀνακρέων φησὶ ποτήριον ὅπερ αὐτῷ λαλεῖ κ. τ. λ.

2. Cod. ἄνω τεμένας.

33 v. εἰς οὐρανὸν, καὶ τὰς αἰσχύνας ἄνω ἐστραμένας, καθάπερ ἐν Κυλλήνῃ τὸ τοῦ Ἐρμοῦ. Εἴκονες δέ εἰσι τὰ προειρημένα ἀγάλματα τοῦ ἀρχανθρώπου καὶ τοῦ ἀναγεννωμένου πνευματικοῦ, κατὰ πάνθ' ὅμοουσίου ἐκείνῳ τῷ ἀνθρώπῳ. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος, “Ἐὰν μὴ πίνητε μου τὸ αἷμα καὶ φάγητε μου τὴν σάρκα, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ κανὶ πίνητε, φησὶ, τὸ ποτήριον ὃ ἔγὼ πίνω, ὅπου ἔγὼ ὑπάγω, ἐκεῖ ὑμεῖς εἰσελθεῖν οὐ δύνασθε.”
 Ἡδει γὰρ, φησὶν, ἐξ ὅποιας φύσεως ἔκαστος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐστὶ, καὶ ὅτι ἔκαστον αὐτῶν εἰς τὴν ἴδιαν φύσιν ἐλθεῖν ἀνάγκη. Ἀπὸ γὰρ τῶν δώδεκα, φησὶ, φυλῶν μαθητὰς ἐξελέξατο δώδεκα, καὶ δι' αὐτῶν ἐλά- 15 λησε πάσῃ φυλῇ διὰ τοῦτο, φησὶ, τὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν κηρύγματα οὕτε πάντες ἀκηκόασιν, οὕτε ἐὰν ἀκούσωσι παραδέξασθαι δύνανται. Ἔστι γὰρ αὐτοῖς παρὰ φύσιν τὰ μὴ κατὰ φύσιν. Τοῦτον, φησὶ, Θρᾷκες οἱ περὶ τὸν Αἵμον οἰκοῦντες Κορύβαντα καλοῦσι, καὶ 20 Θρᾳξὶν οἱ Φρύγες παραπλησίως, ὅτι ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἄνωθεν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀχαρακτηρίστου ἐγκεφάλου τὴν ἀρχὴν τῆς καταβάσεως λαμβάνων, καὶ πάσας τὰς τῶν ὑποκειμένων διερχόμενος ἀρχὰς, πῶς καὶ τίνα τρόπον κατέρχεται οὐ νοοῦμεν, τοῦτ' ἐστὶ, φησὶ, τὸ εἰρημένον, 25 “φωνὴν μὲν αὐτοῦ ἡκούσαμεν, εἶδος δὲ αὐτοῦ οὐχ ἔωράκαμεν.” Ἀποτεταγμένου γὰρ, φησὶν, αὐτοῦ καὶ χαρακτηρισμένου ἀκούεται φωνὴ, τὸ δὲ εἶδος τὸ κατελθὸν ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ἀχαρακτηρίστου, ὅποιον ἐστὶν εἶδεν 30 + r. οὐδείς. Ἔστι δὲ ἐν τῷ πλάσματι τῷ χοϊκῷ, γινώσκει 30 δὲ αὐτὸ οὐδείς. Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ὁ τὸν κατακλυσμὸν

8. Cod. φάγετε. S. Matth. 20,
22 et 23. S. Marc. 10, 38 et
39.

26. S. Joann. Ev. 5, 37.
27. Leg. καὶ κεχαρακτηρισμέ-
νος.

οἰκῶν θεὸς κατὰ τὸ φαλτίριον, καὶ φθεγγόμενος [καὶ] κέκραγὼς ἀπὸ ὑδάτων πολλῶν. "Υδατα, φησὶν, ἐστὶ πολλὰ, ἡ πολυσχιδὴς τῶν θητῶν γένεσις ἀνθρώπων, ἀφ' ἧς βοῷ καὶ κέκραγε πρὸς τὸν ἀχαρακτήριστον ἄνθρωπον, "ῥῦσαι λέγων ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου." Πρὸς τοῦτον, φησὶν, ἐστὶν εἰρημένου, "Παῖς μου εἶ σὺ Ἰσραὴλ, μὴ φοβοῦ, ἐὰν διὰ ποταμῶν διέλθῃς, οὐ μή σε συγκλύσωσιν, ἐὰν διὰ πυρὸς διέλθῃς, οὐ μή σε συγκαύσει." Ποταμοὺς, φησὶ, λέγει τὴν ὑγρὰν τῆς γενέσεως οὔσιαν, πῦρ δὲ τὴν ἐπὶ τὴν γένεσιν ὄρμὴν καὶ ἐπιθυμίαν. Σὺ ἐμὸς εἶ, μὴ φοβοῦ. Καὶ πάλιν φησὶν, "Εἰ ἐπιλήσεται μήτηρ τῶν τέκνων αὐτῆς μὴ ἔλεῆσαι μηδὲ ἐπιδοῦναι μαστὸν, κἀγὼ ἐπιλήσομαι ὑμῶν." Οἱ Ἀδάμας, φησὶ, λέγει πρὸς τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους·⁴⁵ "Αλλὰ εἰ καὶ ἐπιλήσεται ταῦτα γυνὴ, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαι ὑμῶν. Ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐζωγράφηκα ὑμᾶς." Περὶ δὲ τῆς ἀνόδου αὐτοῦ, τουτέστι τῆς ἀναγεννήσεως, ἵνα γένηται πνευματικὸς οὐ σαρκικὸς, λέγει, φησὶν, ἡ Γραφὴ, "⁴⁶Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης," τουτέστι, θαῦμα θαυμάτων. Τίς γὰρ, φησὶν, ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; "⁴⁷Σκώληξ καὶ οὐκ ἀνθρωπος, ὅνειδος ἀνθρώπου καὶ ἐξουθένημα λαοῦ," αὐτὸς ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης, ὁ ἐν πολέμῳ δυνατός. Πόλεμον⁴⁸ δὲ λέγει τὸν ἐν σώματι ὅτι ἐκ μαχίμων στοιχείων πέπλασται τὸ πλάσμα, καθὼς γέγραπται, φησὶ, "Μνή-^{34 v.} σθητὶ πόλεμον τὸν γινόμενον ἐν σώματι." Ταύτην, φησὶ, τὴν εἴσοδον καὶ ταύτην τὴν πύλην εἶδεν εἰς

32. Leg. οἰκῶν secundum Psalm.
38, 10, ubi est τὸν κατακλυσμὸν κατοικεῖ.

ib. Addidi καὶ.

34. Cod. πολυσχιδής.

36. Psal. 34, 17.

43 et 46. Jesaias 49, 15 et 16.
46. ἐπιλανθάνομαι accusativo quoque jungit Plato.

50. Psalm. 23, 7.

53. Psalm. 21, 7.

57. Job. 40, 27.

Μεσοποταμίαν πορευόμενος ὁ Ἰακὼβ, ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ 60 τοῦ παιδὸς ἔφηβος ἥδη γινόμενος καὶ ἀνὴρ, τουτέστιν ἐγνωρίσθη τῷ εἰς Μεσοποταμίαν πορευομένῳ. Μεσοποταμία δὲ, φησὶν, ἐστὶν ἡ τοῦ μεγάλου ὥκεανοῦ ρόὴ, ἀπὸ τῶν μέσων ρέουσα τοῦ τελείου ἀνθρώπου, καὶ ἔθαύμασε τὴν οὐράνιον πύλην εἰπὼν “ώς φοβερὸς ὁ 65 τόπος οὗτος. Οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ’ ἡ οἶκος Θεοῦ, καὶ αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ.” Διὰ τοῦτο, φησὶ, λέγει ὁ 70 Ἰησοῦς, “Ἐγώ εἰμι ἡ πύλη ἡ ἀληθινή.” Ἐστι δὲ ὁ ταῦτα λέγων ὁ ἀπὸ τοῦ ἀχαρακτηρίστου, φησὶν, ἄνωθεν κεχαρακτηρισμένος τέλειος ἀνθρωπος. Οὐ δύ- 75 ναται οὖν, φησὶ, σωθῆναι ὁ τέλειος ἀνθρωπος, εὰν μὴ ἀναγεννηθῇ διὰ ταύτης εἰσελθὼν τῆς πύλης. Τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον φασὶ Φρύγες καὶ πάπαν καλοῦσιν, ὅτι πάντα 80 ἔπαυσεν, ἀτάκτως καὶ πλημμελῶς πρὸ τῆς ἑαυτοῦ φανερώσεως κεκινημένα. Τὸ γὰρ ὄνομα, φησὶ, τοῦ πάπα πάντων ὁμοῦ ἐστὶ τῶν ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων λεγόντων, παῦε παῦε τὴν ἀσυμφωνίαν τοῦ κόσμου, καὶ πούησον εἰρήνην τοῖς μακρὰν, τουτέστι τοῖς 85 ὑλικοῖς καὶ χοϊκοῖς, καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγὺς, τουτέστι τοῖς πνευματικοῖς καὶ νοεροῖς τελείοις ἀνθρώποις. Λέ- 90 γουσι δὲ οἱ Φρύγες τοῦτον αὐτὸν καὶ νέκυν, οίονεὶ ἐν μνήματι καὶ τάφῳ ἐγκατωρυγμένον ἐν τῷ σώματι. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ εἰρημένον, “Τάφοι ἐστὲ κεκοινια- μένοι γέμοντες, φησὶν, ἐσωθεν ὁστέων νεκρῶν,” ὅτι οὐκ 95 ἔστιν ἐν ὑμῖν ἀνθρωπος ὁ ζῶν, καὶ πάλιν φησὶν, 35 r. “Ἐξαλοῦνται ἐκ τῶν μνημείων οἱ νεκροὶ,” τουτέστιν ἐκ τῶν σωμάτων τῶν χοϊκῶν ἀναγεννηθέντες πνευμα-

60. Genes. 28, 7.

65. Genes. 28, 17.

68. S. Joan. Ev. 10, 9.

73. Bithyni potius, ut alii scrip-
tores referunt.

77. Sup. rubro colore παέ παέ.

Quæ forma add. ad Thes. vol. 6,
col. 634, init.

80. Fort. καὶ νοεροῖς, τοῖς τελείοις.

83. S. Matth. 23, 27.

τικοὶ, οὐ σαρκικοί. Αὗτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ ἀνάστασις ἡ διὰ τῆς πύλης γινομένη τῶν οὐρανῶν, δι᾽ ἣς οἱ μὴ εἰσελθόντες, φησὶ, πάντες μένουσι νεκροί. Οἱ δὲ αὐτοὶ, φησὶ, Φρύγες τὸν αὐτὸν τοῦτον πάλιν ἐκ μεταβολῆς λέγουσι θεόν. Γίνεται γὰρ, φησὶ, θεὸς ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς διὰ τῆς τοιαύτης πύλης εἰσελεύσεται εἰς τὸν οὐρανόν. Ταύτην, φησὶ, τὴν πύλην Παῦλος οἶδεν ὁ Ἀπόστολος, παρανοίξας ἐν μυστηρίῳ καὶ εἰπὼν “ἡρ-⁹⁵ πάσθαι υπὸ ἀγγέλου, καὶ γεγονέναι ἔως δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰς τὸν παράδεισον αὐτὸν, καὶ ἐώρακέναι ἄ ἐώρακε, καὶ ἀκηκοέναι ρήματα ἄρρητα ἂ οὐκ ἔξօν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.” Ταῦτα ἐστι, φησὶ, τὰ ἄρρητα υπὸ πάντων λεγόμενα μυστήρια, “ἄ οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀν-¹ θρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ’ ἐν διδακτοῖς Πνεύματος πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες, ψυχικὸς δὲ ἀν-⁵ θρωπὸς οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, μωρίᾳ γὰρ αὐτῷ ἐστὶ,” καὶ ταῦτά φησιν ἐστὶ τὰ τοῦ Πνεύ-⁵ ματος ἄρρητα μυστήρια, ἄ ημεῖς ἵσμεν μόνοι. Περὶ τούτων, φησὶν, εἴρηκεν ὁ Σωτὴρ, “οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μή τινα ἐλκύσῃ ὁ πατήρ μου ὁ οὐρανιος.” Πάνυ γὰρ, φησὶ, δύσκολον ἐστὶ παραδέξασθαι καὶ λα-¹⁰ βεῖν τὸ μέγα τοῦτο καὶ ἄρρητον μυστήριον. Καὶ πάλιν,¹⁰ φησὶν, εἴρηκεν ὁ Σωτὴρ, “Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ’ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.” ^{35 v.} Ο δεῖ ποιήσαντας, οὐχὶ ἀκούσαντας μόνον,¹⁵ φησὶν, εἴρηκεν “οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.” Τελῶναι γὰρ, φησὶν, εἰσὶν οἱ τὰ τέλη τῶν ὅλων λαμβάνοντες, ημεῖς

95. 2 ad Corinth. 12, 2 et 4.

1. 1 ad Corinth. 2, 13 et 14.

7. Joann. 6, 44.

11. Matth. 7, 21.

16. Matth. 21, 31.

δὲ, φησὶν, ἐσμὲν οἱ τελῶναι εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκε. Τέλη γὰρ, φησὶν, εἰσὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ἀχα-²⁰ ρακτηρίστου εἰς τὸν κόσμον κατεσπαρμένα σπέρματα, δι’ ὃν ὁ πᾶς συντελεῖται κόσμος· διὰ γὰρ αὐτῶν καὶ ἥρξατο γενέσθαι. Καὶ τοῦτο ἔστι, φησὶ, τὸ εἰρημένον, “Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι· καὶ τὰ μὲν ἐπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη, τὰ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη.²⁵ Καὶ ἐξανέτειλε, φησὶ, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος, ἐξηράνθη καὶ ἀπέθανε. Τὰ δὲ ἐπεσε, φησὶν, ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἐποίει καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἔξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ‘Ο ἔχων, φησὶν, ὥστα ἀκούειν, ἀκουέτω.’” Τουτέστι, φησὶν, οὐδεὶς τούτων τῶν³⁰ μυστηρίων ἀκροατὴς γέγονεν, εἰ μὴ μόνοι Γνωστικοὶ τέλειοι. Αὕτη, φησὶν, ἔστιν ἡ γῆ ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ ἣν λέγει Μωϋσῆς· “Εἰσάξω ὑμᾶς εἰς γῆν καλὴν καὶ ἀγαθὴν, εἰς γῆν ρέουσαν γάλα καὶ μέλι.” Τοῦτο, φησὶν,³⁵ ἔστι τὸ μέλι καὶ τὸ γάλα οὖν γευσαμένους τοὺς τελείους, ἀβασιλεύτους γενέσθαι, καὶ μετασχεῖν τοῦ πληρώματος. Τοῦτο, φησὶν, ἔστι τὸ πλήρωμα δι’ οὗ πάντα γινόμενα γενητὰ ἀπὸ τοῦ ἀγεννήτου γέγονέ τε καὶ πεπλήρωται. ‘Ο δὲ αὐτὸς οὗτος ἀπὸ τῶν Φρυγῶν καὶ ἄκαρπος καλεῖται.⁴⁰ Εστι γὰρ ἄκαρπος ὅταν ἡ σαρκὶς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς ἐργάζηται. Τοῦτο, φησὶν, ἔστι τὸ εἰρημένον “πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.” Καρποὶ γὰρ οὗτοι,⁴⁵ φησὶν, εἰσὶ μόνον οἱ λογικοὶ ζῶντες ἄνθρωποι οἱ διὰ τῆς πύλης εἰσερχόμενοι τῆς τρίτης. Λέγουσι γοῦν, “εἰ νεκρὰ ἐφάγετε καὶ ζῶντα ἐποιήσατε, τί ἀν ζῶντα φάγητε, ποιήσητε;” Ζῶντα δὲ λέγουσι καὶ λόγους καὶ νόας καὶ ἀνθρώπους, τοὺς μαργαρίτας ἐκείνους τοῦ ἀχαρακτη-

24. S. Marc. IV, 3—9.

42. S. Matth. III, 10.

33. Num. XVI, 14.

44. Fort. λογικῶς.

38. Cod. male γένη τά.

ρίστου ἐρριμμένους εἰς τὸ πλάσμα κάτω. Τουτέστιν ὁ λέγει, φησὶ, “μὴ βάλητε τὸ ἄγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ ⁵⁰ τοὺς μαργαρίτας τοῖς χοίροις.” Χοίρων καὶ κυνῶν ἔργον λέγοντες εἶναι, τὴν γυναικὸς πρὸς ἄνδρα ὄμιλίαν. Τὸν αὐτὸν δὲ τοῦτον, φησὶν, οἱ Φρύγες καλοῦσιν αἴπόλον, οὐχ ὅτι, φησὶν, ἔβοσκεν αἴγας καὶ τράγους, ὡς οἱ ψυχικοὶ ὀνομάζουσιν, ἀλλ’ ὅτι, φησὶν, ἐστὶν αἴπόλος, ⁵⁵ τουτέστιν ὁ ἀεὶ πολῶν καὶ στρέφων καὶ περιελαύνων τὸν κόσμον ὅλον στροφῆ. Πολεῖν γάρ ἐστι τὸ στρέφειν καὶ μεταβάλλειν τὰ πράγματα· ἔνθε, φησὶ, καὶ τὰ δύο κέντρα τοῦ οὐρανοῦ ἅπαντες προσαγορεύουσι πόλους. Καὶ ὁ ποιητὴς δέ φησι,

60

πωλεῖται τις δεῦρο γέρων ἄλιος νημερτῆς,
ἀθάνατος, Πρωτεὺς, Αἰγύπτιος,

οὐ πιπράσκεται, φησὶν, ἀλλὰ στρέφεται αὐτοῦ οίονεὶ καὶ περιέρχεται. Λέγει καὶ πόλεις ἐν αἷς οἰκοῦμεν ὅτι στρέφόμεθα καὶ πολοῦμεν ἐν αὐταῖς καὶ καλοῦνται πόλεις. ⁶⁵ Οὗτως, φησὶν, οἱ Φρύγες αἴπόλον τοῦτον καλοῦσι τὸν πάντοτε πανταχῆ στρέφοντα καὶ μεταβάλλοντα πρὸς τὰ οἰκεῖα. Καλοῦσι δὲ αὐτὸν, φησὶ, καὶ πολύκαρπον οἱ Φρύγες, ὅτι πλείονα, φησὶ, τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἔχούσης τὸν ἄνδρα, τουτέστι τὰ ἀναγεννώ- ⁷⁰ μενα ἀθάνατα καὶ ἀεὶ διαμένοντα ἐστὶ πολλὰ, καὶ ὀλίγα ἢ τὰ γεννώμενα· τὰ δὲ σαρκικὰ, φησὶν, φθαρτὰ πάντα, καὶ ἢ πολλὰ πάνυ γεννώμενα. Διὰ τοῦτο, ^{36 v.} φησὶν, ἔκλαιε· Ραχὴλ τὰ τέκνα καὶ οὐκ ἥθελε, φησὶ, παρακαλεῖσθαι, κλαίοντα ἐπ’ αὐτοῖς· ἥδει γὰρ, φησὶν, ⁷⁵

49. Cod. κάρπου pro κάτω.

50. S. Matth. VII, 6.

55. Cod. ἀλλὰ τί, φησὶν, ἐστίν.

56. Cod. πόλων, et alibi.

61. Homer. Od. Δ, 384.

64. Pro λέγει leg. ἀμέλει.

65. καὶ delendum.

69. Esaias LIV, 1; S. Paul. Ep. ad Galat. IV, 27.

74. Cod. ἔλαβε, in marg. ἔκλαιε. Vid. Genes. XXXI, 19; S. Matth. II, 18.

ὅτι οὐκ εἰσί. Θρηνεῖ δὲ καὶ Ἱερεμίας τὴν κάτω Ἱερουσαλήμ, οὐ τὴν ἐν Φοινίκῃ πόλιν, ἀλλὰ τὴν κάτω γένεσιν τὴν φθαρτήν· ἔγνω γὰρ, φησὶ, καὶ Ἱερεμίας τὸν τέλειον ἀνθρωπον, τὸν ἀναγεννώμενον ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ σαρκικόν. Αὐτὸς γοῦν ὁ Ἱερεμίας ἔλεγεν 80
 “”Ανθρωπός ἐστι καὶ τίς γνώσεται αὐτόν;” Οὗτος, φησὶν, ἐστὶ πάνυ βαθεῖα καὶ δυσκατάληπτος ἡ τοῦ τελείου ἀνθρώπου γνῶσις. Ἀρχὴ γὰρ, φησὶν, τελειώσεως, γνῶσις ἀνθρώπου· θεοῦ δὲ γνῶσις, ἀπηρτισμένη τελείωσις. Λέγουσι δὲ αὐτὸν, φησὶ, Φρύγες καὶ χλοερὸν 85 στάχυν τεθειρισμένον· καὶ μετὰ τοὺς Φρύγας Ἀθηναῖοι μυοῦντες Ἐλευσίνια, καὶ ἐπιδεικνύντες τοῖς ἐποπτεύοντι τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ τελειότατον ἐποπτικὸν ἐκεῖ μυστήριον, ἐν σιωπῇ τεθειρισμένον στάχυν. Ο δὲ στάχυς οὗτός ἐστι καὶ παρὰ Ἀθηναίοις ὁ παρὰ τοῦ ἀχα- 90 ρακτηρίστου φωστὴρ τέλειος μέγας, καθάπερ αὐτὸς ὁ ἱεροφάντης, οὐκ ἀποκεκομένος μὲν, ως ὁ Ἀττις, εὔνουχισμένος δὲ διὰ κωνείου, καὶ πᾶσαν ἀπηρτισμένος τὴν σαρκίνην γένεσιν, νυκτὸς ἐν Ἐλευσῖνι ὑπὸ πολλῷ πυρὶ τελῶν τὰ μεγάλα καὶ ἄρρητα μυστήρια βοᾶ καὶ κέκραγε 95 λέγων, “ἰερὸν ἔτεκε πότνια κοῦρον Βριμὸν Βριμῆ,” τουτέστιν ἰσχυρὰ ἰσχυρόν. Πότνια δέ ἐστι, φησὶν, ἡ γένεσις ἡ πνευματικὴ, ἡ ἐπουράνιος, ἡ ἄνω ἰσχυρὸς δέ ἐστιν ὁ οὗτος γεννώμενος. Ἔστι γὰρ τὸ λεγόμενον μυστήριον Ἐλευσὶν καὶ ἀνακτόρειον. Ἐλευσὶν, ὅτι 37 r. ἥλθομεν, φησὶν, οἱ πνευματικοὶ ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ἀδάμαντος ρύεντες κάτω· ἐλεύσεσθαι γὰρ, φησὶν, ἐστὶν ἐλθεῖν. Τὸ δὲ ἀνακτόρειον τὸ ἀνελθεῖν ἄνω. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶν ὁ λέγουσιν οἱ κατωργιασμένοι τῶν Ἐλευσινίων τὰ 5

81. Jeremias XVII, 9.

89. Fort. [τὸν] ἐν.

92. Cod. Ἀττὶς (sic).

96. Si recta est explicatio, leg.

Βριμὸν Βριμῆ, εκ Βριμῆς sive Βριμεὺς quae non habet Thesaurus; vel Βριμὸν Βριμὸν, quod Hesychius interpretatur ἰσχυρόν.

μυστήρια. Θέμιον δέ ἔστι τὰ μικρὰ μεμυημένους αὗθις τὰ μεγάλα μυεῖσθαι. Μόροι γὰρ μείζονες, μείζονας μοίρας λαγχάνουσι. Μικρὰ, φησὶν, ἔστι τὰ μυστήρια τὰ τῆς Περσεφόνης κάτω, περὶ ὅν μυστηρίουν καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούστης ἐκεῖ, οὕσης πλατείας καὶ εὐρυχώρου 10 καὶ φερούσης τοὺς ἀπολλυμένους ἐπὶ τὴν Περσεφόνην, καὶ ὁ ποιητὴς δέ φησιν.

Αὐτὰρ ἵπ' αὐτήν ἔστιν ἀταρπιτὸς ὥκρυόεσσα,
καίλη, πηλώδης· ἢτ' ἡγήσασθαι ὀρίστη
ἄλσος ἐς ἴμερόεν πολυτιμῆτον' Αφροδίτης.

15

Ταῦτ' ἔστι, φησὶ, τὰ μικρὰ μυστήρια τὰ τῆς σαρκικῆς γενέσεως, ἀ μυηθέντες οἱ ἄνθρωποι μικρὰ παύσασθαι ὄφείλουσι καὶ μυεῖσθαι τὰ μεγάλα τὰ ἐπουράνια. Οἱ γὰρ τοὺς ἐκεῖ, φησὶ, λαχόντες μόρους, μείζονας μοίρας λαμβάνουσιν. Αὗτη γὰρ, φησὶν, ἔστιν, ἡ πύλη τοῦ 20 οὐρανοῦ, καὶ οὗτος ὁῖκος θεοῦ, ὃπου ὁ ἀγαθὸς θεὸς κατοικεῖ μόνος, εἰς ὃν οὐκ εἰσελεύσεται, φησὶν, ἀκάθαρτος οὐδεὶς, οὐ ψυχικὸς, οὐ σαρκικὸς, ἀλλὰ τηρεῖται πνευματικοῖς μόνοις, ὃπου δεῖ γενομένους λαβεῖν τὰ ἐνδύματα καὶ πάντας γενέσθαι νυμφίους ἀπηρσενωμένους διὰ τοῦ 25 παρθενικοῦ πνεύματος. Αὗτη γάρ ἔστιν ἡ παρθένος ἡ ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ συλλαμβάνουσα καὶ τίκτουσα νίὸν, οὐ ψυχικὸν, οὐ σωματικὸν, ἀλλὰ μακάριον αἰῶνα αἰώνων. Περὶ τούτων, φησὶ, διαρρήδην εἴρηκεν ὁ Σωτὴρ ὅτι “στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἔστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα 30 37 v. εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι εἰς αὐτὴν, πλατεῖα δὲ καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ διερχόμενοι δι' αὐτῆς.”

9 ”Ἐτι δὲ οἱ Φρύγες λέγουσι τὸν πατέρα τῶν ὄλων

6. Leg. θέσμιον? hoc potius quam θέμις vel θεμιτόν.

12. δὲ delendum.

13. Cod. ἀτραπητός.

14. Cod. ἢτ' ἡγήσασθαι.

30. S. Matth. VII. 13 sq.

εἶναι ἀμύγδαλον, οὐχὶ δένδρον φησὶν, ἀλλὰ εἶναι ἀμύγ- 35
δαλον ἐκεῖνον τὸν προόντα, ὃς ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν
τέλειον καρπὸν οἶον ἴδιᾳ σφύζοντα καὶ κινούμενον, ἐν
βάθει διέμυξε τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καὶ ἐγένησε τὸν
ἀόρατον καὶ ἀκατονόμαστον ἄρρητον παῖδα ἑαυτοῦ, περὶ
οὗ λαλοῦμεν. Ἀμύξαι γάρ ἐστιν οίονει ρῆξαι καὶ δια- 40
τεμεῖν, καθάπερ φησὶν ἐπὶ τῶν φλεγμανόντων σωμάτων
καὶ ἔχόντων ἐν ἑαυτοῖς τινὰ συστροφὴν, ἃς ἀμυχὰς οἱ
ἰατροὶ λέγουσιν ἀνατεμόντες· οὔτως, φησὶ, Φρύγες τὸν
ἀμύγδαλον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ προῆλθε καὶ ἐγεννήθη ὁ
ἀόρατος, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ 45
ἐγένετο οὐδέν. Συρικτὰν δέ φασιν εἶναι Φρύγες τὸ
ἐκεῖθεν γεγεννημένον ὅτι πνεῦμα ἐναρμόνιόν ἐστι τὸ γε-
γεννημένον. Πνεῦμα γὰρ, φησὶν, ἐστὶν ὁ θεός· διό
φησιν, οὕτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ προσκυνοῦσιν, οὕτε ἐν
Ἱερουσαλήμ οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ, ἀλλὰ ἐν πνεύ- 50
ματι. Πνευματικὴ γὰρ, φησὶν, ἐστὶ τῶν τελείων ἡ προσ-
κύνησις, οὐ σαρκική. Τὸ δὲ Πνεῦμα, φησὶν, ἐκεῖ ὅπου
καὶ ὁ πατὴρ ὄνομάζεται, καὶ ὁ νίος ἐκ τούτου τοῦ πα-
τρὸς ἐκεῖ γεννώμενος. Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ὁ πολυώ-
νυμος μυριόμματος ἀκατάληπτος, οὗ πᾶσα φύσις ἄλλη 55
38 γ. τε ἄλλως ὄρέγεται. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ ρῆμα τοῦ
θεοῦ, ὃ, φησὶν, ἐστὶ ρῆμα ἀποφάσεως τῆς μεγάλης δυνά-
μεως· διὸ ἐσται ἐσφραγισμένον καὶ κεκρυμμένον καὶ
κεκαλυμμένον κείμενον ἐν τῷ οἰκητηρίῳ, οὗ ἡ ρίζα τῶν
ὄλων τεθεμελίωται, ἀπό τε αἰώνων, δυνάμεων, ἐπινοιῶν, 60
θεῶν, ἀγγέλων, πνευμάτων ἀπεσταλμένων, ὄντων, μὴ ὅν-
των, γεγονότων, ἀγεννήτων, ἀκαταλήπτων, καταληπτῶν,
ἐνιαυτῶν, μηνῶν, ἡμερῶν, ωρῶν, στιγμῆς ἀμερίστου, ἐξ
ἥς ἐξάρχεται τὸ ἐλάχιστον αὐξῆσαι κατὰ μέρος· ἡ μηδὲν
οὖσα, φησὶ, καὶ ἐκ μηδενὸς συνεστῶσα στιγμὴ ἀμέριστος 65

οὗσα γενήσεται ἔαυτῇ ἐπίνοιαν μέγεθός τι ἀκατάληπτον. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως, ἡ ἀμέριστος ἐνυπάρχουσα τῷ σώματι στιγμῇ· ἦν οἶδε, φησὶν, οὐδεὶς ἢ οἱ πνευματικοὶ μόνοι. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ εἰρημένον, “Οὐκ εἰσὶ λόγοι οὐδὲ· λαλιαὶ ὡν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν.” Ταῦθι οὖτως σχεδιάζουσι τὰ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων λεγόμενά τε καὶ γινόμενα πρὸς ἴδιον νοῦν, πνευματικὰ φάσκοντες πάντα γίνεσθαι. “Οθεν καὶ τοὺς θεάτροις ἐπιδεικνυμένους λέγουσι μηδὲ αὐτοὺς ἀπρονοήτως τι λέγειν ἢ 75 ποιεῖν. Τοιγαροῦν, φησὶν, ἐπὰν συνελθὼν ὁ δῆμος ἐν τοῖς θεάτροις εἰσίοι τις ἡμφιεσμένος στολὴν ἔξαλλον, κιθάραν φέρων, καὶ ψάλλων, οὗτως λέγει ἄδων τὰ μεγάλα μυστήρια οὐκ εἰδὼς ἂ λέγει, “εἴτε Κρόνου γένος, εἴτε Διὸς μάκαρος, εἴτε Ρέας μεγάλης. Χαῖρε τὸ κατη- 80 φὲς ἄκουσμα Ρέας, ”Αττι· σὲ καλοῦσι μὲν Ἀσσύριοι τριπόθητον ”Αδωνιν, ὅλη δὲ Αἴγυπτος ”Οσιριν ἐπουρά- 38 v. νιον μηνὸς κέρας, ”Ελληνες σοφίαν, Σαμοθράκες ’Αδὰμ σεβάσμιον, Αἰμόνιοι Κορύβαντα, καὶ οἱ Φρύγες ἄλλοτε μὲν Πάπταν, ποτὲ δὲ νέκυν, ἢ θεὸν, ἢ τὸν ἄκαρπον, ἢ 85

66. Fort. αὐτῇ τῇ ἐπινοίᾳ.

70. Psalm. XVIII, 4.

74. Fort. καὶ τοὺς τοῖς vel ἐν τοῖς θεάτροις ἐπιδ.

75. Cod. μὴ αὐτούς.

76. Leg. συνέλθῃ—εἰσιών.

79. Splendidum hoc fragmentum sic restituit v. cl. Schneidewin (Philol. tom. III. p. 261):

Εἴτε Κρόνου γένος εἴτε Διὸς μάκαρος εἴτε Ρέας μεγάλης,
χαῖρε τὸ κατηχὲς ἄκουσμα Ρέας,
”Αττι, σὲ καλοῦσι μὲν Ἀσσύριοι τριπόθητον ”Αδωνιν,
ὅσιον δὲ Αἴγυπτος ἐπουράνιον μήνης κέρας, ”Ελληνες δὲ οἱ Οφίαν,

Σαμόθρακες ’Αδὰμ σεβάσμιον,

Μαιόνιοι Κορύβαντα καὶ οἱ Φρύγες,

ἄλλοτε μὲν Πάπταν, ποτὲ δὲ αὐτὸν νέκυν

ἢ θεόγνητον ἄκαρπον

ἢ χλοερὸν στάχυν ἀμηθέντα

ἢ ὃν πολύκαρπος ἔτικτεν

ἀμύγδαλος ἀνέρα συρικτάν.

Et in alt. hujus carm. particula :

”Αττιν κλήσω τὸν Ρείνης,

οὐκ κωδώνων σὺν βόμβοις

οὐδὲ αὐλῶν Ιδαίων

Κουρήτων μύκτητα,

ἄλλ’ εἰς Φοιβείαν μίξω

μοῦσαν φορμίγγων, εὐόι,

εὐάν, ὡς Πάν, ὡς Βακχεύς,

ὡς ποιμὴν λευκῶν ἄστρων.

αἰπόλον, ἡ χλοερὸν στάχυν ἀμηθέντα, ἡ δὲ πολύκαρπος ἔτικτεν ἀμύγδαλος ἀνέρα συρικτάν.” Τοῦτον φησὶν εἶναι πολύμορφον”⁹⁷ Αττιν, δὲ ὑμνοῦντες λέγουσιν οὗτως. ““Αττιν ὑμνήσω τὸν Ρείης, οὐ ὡδινῶν συμβόμβοις, οὐδὲ αὐλῶν Ἰδαίων Κουρήτων, μύκτητα, ἀλλ’ οἷς Φοιβείαν μίξω μοῦσαν φορμίγγων, εὐοῖ, εὐών ως Πὰν, ως Βακχεὺς, ως ποιμὴν λευκῶν ἄστρων.” Διὰ τούτους καὶ τοὺς τοιούτους λόγους παρεδρεύουσιν οὗτοι τοῖς λεγομένοις Μητρὸς μεγάλης μυστηρίοις, μάλιστα καθορᾶν νομίζοντες διὰ τῶν δρωμένων ἐκεῖ τὸ ὅλον μυστήριον.⁹⁵ Οὐδὲν γὰρ ἔχουσι πλέον οὗτοι τῶν ἐκεῖ δρωμένων, πλὴν ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀποκεκομένοι, μόνον τὸ ἔργον τῶν ἀποκεκομμένων ἔκτελοῦσι. Πάνυ γὰρ πικρῶς καὶ πεφυλαγμένως παραγγέλλουσιν ἀπέχεσθαι ως ἀποκεκομένοι τῆς πρὸς γυναικα ὄμιλίας. Τὸ δὲ λοιπὸν ἔργον, ως εἰρήκαμεν διὰ πολλῶν, ὥσπερ οἱ ἀπόκοποι δρῶσι· τιμῶσι δὲ οὐκ ἄλλο τι ἡ τὸν νάας οὗτοι Νααστηνοὶ καλούμενοι. Νάας δὲ ἐστὶν ὁ ὄφις, ἀφ’ οὗ, φησὶ, πάντας εἶναι τοὺς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν προσαγορευομένους ναὸς,⁵ ἀπὸ τοῦ νάας· κάκείνῳ μόνῳ τῷ νάας ἀνακεῖσθαι πᾶν ιερὸν καὶ πᾶσαν τελετὴν καὶ πᾶν μυστήριον· καὶ καθόλου μὴ δύνασθαι τελετὴν εὑρεθῆναι ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, ἐν 39 r. ἡ ναὸς οὐκ ἔστι, καὶ ὁ νάας ἐν αὐτῷ ἀφ’ οὗ ἔλαβε ναὸς καλεῖσθαι. Εἶναι δὲ τὸν ὄφιν λέγουσιν οὗτοι τὴν ὑγρὰν¹⁰ οὐσίαν, καθάπερ καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, καὶ μηδὲν δύνασθαι τῶν ὅντων ὅλως ἀθανάτων ἡ θιντῶν, τῶν ἐμψύχων ἡ ἀψύχων συνεστηκέναι χωρὶς αὐτοῦ. ‘Υποκεῖσθαι δὲ αὐτῷ τὰ πάντα, καὶ εἶναι αὐτὸν ἀγαθὸν, καὶ ἔχειν πάντα ἐν αὐτῷ ὥσπερ ἐν κέρατι ταύρου μονοκέρωτος¹⁵ [* * *] τὸ κάλλος τῶν ἄλλων καὶ τὴν ὥραιότητα ἐπι-

97. Fort. μόνον [δὲ] τό.

15. Ps. XCII, 11. Leg. ἐν αἴτῳ.

16. Post μονοκέρωτος lacuna est,

ubi ποταμοῖ τοῦ Παραδείσου mentio

διδόναι πᾶσι τοῖς οὖσι κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῶν καὶ οἰκεί-
ότητα, οἷον ἴδιᾳ πάντων ὁδεύοντα, ὥσπερ ἐκπορευόμενον
ἔξ· Ἐδὲμ καὶ σχιζόμενον εἰς ἀρχὰς τέσσαρας. Ἐδὲμ δὲ
εἶναι λέγουσι τὸν ἐγκέφαλον, οἷονεὶ δεδεμένον καὶ κατε- 20
σφιγμένον ἐν τοῖς περικειμένοις χιτῶσιν ὥσπερ οὐρανοῖς·
παράδεισον εἶναι νομίζουσι τὸν μέχρι μόνης τῆς κεφαλῆς
ἄνθρωπον. Ἐξερχόμενον οὖν τοῦτον τὸν ποταμὸν ἔξ·
Ἐδὲμ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀφορίζεσθαι εἰς
ἀρχὰς τέσσαρας, “καλεῖσθαι δὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου 25
ποταμοῦ Φεισὼν, οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν
Εὐīλάτ· ἐκεὶ οὖν ἐστὶ τὸ χρυσίον, τὸ δὲ χρυσίον τῆς
γῆς ἐκείνης καλὸν, καὶ ἐκεὶ ἐστὶν ὁ ἄνθραξ καὶ λίθος ὁ
πράσινος.” Οὗτος, φησὶν, ὄφθαλμὸς τῇ τιμῇ καὶ τοῖς
χρώμασι μαρτυρῶν τῷ λεγομένῳ. “Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ 30
δευτέρου ποταμοῦ Γεῶν, οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν
Αἰθιοπίας.” Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ἀκοὴ, λαβυρινθώδης
τις ὁ. “Καὶ ὄνομα τῷ τρίτῳ, Τίγρις. Οὗτος ἐστιν
39 v. ὁ πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων.” Οὗτος, φασὶν,
ἐστὶν ὅσφρησις ὁξυτάτῃ χρώμενος τῇ φορᾷ τοῦ ῥεύμα- 35
τος· πορεύεται δὲ κατέναντι Ἀσσυρίων, ὅτι ἐκπνέοντι
τῷ πνεύματι κατὰ τὴν ἀναπνοὴν τοῦ ἔξωθεν ἀπὸ τοῦ
ἀέρος συρόμενον ὁξύτερον καὶ βιαιότερον ἐπεισέρχεται
πνεῦμα. Ἀναπνοῆς γάρ, φησὶν, αὕτη φύσις. “Ο δὲ
ποταμὸς ὁ τέταρτος Εὐφράτης.” Τοῦτον λέγουσι στό- 40
μα, δι' οὗ ἡ τῆς προσευχῆς ἔξοδος, καὶ ἡ τῆς τροφῆς

fiebat, ut appareat ex seqq. παράδεισον et τοῦτον τὸν ποταμὸν, quod nomen non præcessit. Etiam ex seqq. patet τὸ κάλλος et sequentia ad ποταμὸν referri. De lacuna ergo nulla esse potest dubitatio.

22. Leg. παράδεισον δὲ εἶναι.

ib. An voluit auctor τὸν λοιπὸν μέχρι; Edem, cerebrum et caput, unde fluvius effunditur in Para-

disum: is igitur erit ὁ λοιπὸς ἄνθρωπος ἔξω μόνης τῆς κεφαλῆς. Genes. II. 10: ποταμὸς ἐκπορεύεται ἔξ· Ἐδὲμ ποτίζειν τὸν Παράδεισον· ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς κ. τ. λ.

25. Genes. II. 11, et deinceps sequentia.

34. In Genesi V, 14: προπορευόμενος.

37. Malim τὴν ἔξωθεν.

εῖσοδος, εὐφραίνει καὶ τρέφει καὶ χαρακτηρίζει τὸν πνευματικὸν τέλειον ἄνθρωπον. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος, περὶ οὗ φησὶν εἴρηκεν ὁ Σωτήρ· “Εἰ ἥδεις τίς ἐστιν ὁ αἰτῶν, σὺ ἀν ἥτησας παρ’⁴⁵ αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν ἦν σοι πιεῖν ζῶν ὕδωρ ἄλλομενον.” Ἐπὶ τοῦτο, φησὶ, τὸ ὕδωρ πᾶσα φύσις εἰσέρχεται τὰς ἑαυτῆς οὐσίας ἐκλέγουσα, καὶ προσέρχεται ἐκάστη φύσει ἀπὸ τοῦ ὕδατος τούτου τὸ οἰκεῖον, φησὶ, μᾶλλον ἡ σίδηρος τῇ Ἡρακλείᾳ λίθῳ, καὶ ὁ χρυσὸς τῇ τοῦ θαλασσίου⁵⁰ ἱέρακος κερκίδι, καὶ τῷ ἀχύρῳ τὸ ἥλεκτρον. Εἰ δέ τις, φησὶν, ἐστὶ τυφλὸς ἐκ γενετῆς καὶ μὴ τεθεαμένος φῶς τὸ ἀληθινὸν, δὲ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, δι’ ἡμῶν ἀναβλεψάτω καὶ ἰδέτω οίονεὶ διά τινος παραδείσου συμφύτου καὶ πολυσπερμάτου ὕδωρ διερ-⁵⁵ χόμενον διὰ πάντων τῶν φυτῶν καὶ τῶν σπερμάτων, καὶ ὅψεται ὅτι ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος ἐκλέγεται καὶ ἐπισπάται ἡ ἐλαία τὸ ἐλαιον, καὶ ἡ ἄμπελος τὸν οἶνον, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ γένος ἔκαστον φυτῶν.

⁴⁰ Γ. Ἔστι δὲ, φησὶν, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀτιμος ἐν τῷ κόσμῳ,⁶⁰ καὶ πολύτιμος [* * *] ὑπὸ τῶν οὐκ εἰδότων τοῖς οὐκ εἰδόσιν αὐτὸν λελογισμένως· ως γὰρ σταγῶν ἀπὸ κάδου οἵτινες ἐσμὲν, φησὶν, οἱ πνευματικοὶ, οἱ ἐκλεγόμενοι ἀπὸ τοῦ ζῶντος ὕδατος τοῦ ρέοντος Εὐφράτου διὰ τῆς Βαβυλῶνος μέσης, τὸ οἰκεῖον διὰ τῆς πύλης ὁδεύοντες⁶⁵ ἀληθινῆς, ἥτις ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ μακάριος. Καὶ ἐσμὲν ἐξ ἀπάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς Χριστιανοὶ μόνοι ἐν τῇ τρίτῃ πύλῃ ἀπαρτίζοντες τὸ μυστήριον, καὶ χριόμενοι

45. S. Joan. IV, 10.

48. Cod. ἐκάστη φύσις.

51. Leg. τὸ ἀχύρον τῷ ἥλεκτρῳ, ut recte legitur infra p. 137, ubi hæc repetuntur.

52. Cod. ἐκ γεννητῆς.

61. Post verbum πολύτιμος lacuna, quæ sic expleri potest: [ἐν τῷ οὐρανῷ, προδεδομένος].

63. Leg. οὔτως pro οἵτινες, sive saltem τινές.

65. Leg. μέσης, εἰς τὸ οἰκεῖον διά.

έκει ἀλάλω χρίσματι ἐκ κέρατος φ Δαβὶδ, οὐκ ὁστρα-
κίνου φακοῦ φησὶν ὡς ὁ Σαοὺλ, ὁ συμπολιτευόμενος τῷ
τῷ πονηρῷ δαίμονι τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας.

10 Ταῦτα μὲν οὖν ἐκ πολλῶν ὡς ὀλίγα παρεθέμεθα.

"Ἐστι γὰρ ἀναρίθμητα τῆς μωρίας ἐπιχειρήματα ὄντα
φλύαρα καὶ μανιώδη· ἀλλ' ἐπειδὴ δυνάμει τὴν ἄγνωστον
αὐτῶν γνῶσιν ἔξεθέμεθα, καὶ τοῦτο ἔδοξε παραθεῖναι. 75
Ψαλμὸς αὐτοῖς ἐσχεδίασται οὕτως, δι' οὗ πάντα αὐτοῖς
τὰ τῆς πλάνης μυστήρια δοκοῦσι διὰ ὑμνου ἀεὶ δοῦν
οὕτως·

Νόμος ἦν γενικὸς τοῦ παντὸς ὁ πρῶτος νόος·
ὅ δὲ δεύτερος ἦν τοῦ πρωτοτόκου τὸ χυθὲν χάος. 80

Τριτάτη ψυχὴ δ' ἔλαβεν ἐργαζομένην νόμον.

Διὰ τοῦτ' ἔλαφον μορφὴν περικειμένη
κοπιᾶ θανάτῳ μελέτημα κρατουμένη·
ποτὲ βασιλείαν ἔχουσα βλέπει τὸ φῶς,
ποτὲ δὲ εἰς ἔλεον ἐρριμμένη κλαίει,
ποτὲ δὲ κλαίεται χαίρει.
ποτὲ δὲ κλαίει κρίνεται,
ποτὲ δὲ κρίνεται θυήσκει,
ποτὲ δὲ γίνεται ἀνέξοδος ἡ μελέα κακῷ
λαβύρινθον εἰσῆλθε πλανωμένη
εἶπεν διησοῦς ἐσὸρ πάτερ

40 v.

85

90

90

69. i Reg. X, 1.

74. An pro ὡς ἐδυνάμην vel certe
τῇ δυνάμει, cum articulo.

76. Leg. οὗτος.

77. Haud dubie leg. ἀείδειν pro
ἀεὶ δοῦν.

79. Psalmus hic manifesto
scriptus est anapæstis logædicis,
quales habemus in Synesii hymnis
et in Luciani Tragedopodagra.
Ad hos igitur numeros versus
singulos distinxī, paucis emen-
datis, ne audacius in his valde
corruptis versando lectiones co-
dicis obscurarem.

ib. Fort. ὁ πρώτιστος νόος.

81. Leg. τρίταν.

ib. Leg. ἐργαζομένη et fort. δ'
ἔλαφος ἐνθ' ἔργῃ.

82. Leg. ἔλαφον, cervi, utpote
meticulosa. Cod. τοῦτο ἔλαφον.

84. Leg. ποτὲ μὲν βασιλείαν.

85. Vs. 7—11 sic in codice
qui habet ἔλαιον.

ib. Cod. ἐρριμένη.

89. Leg. κακῶν.

90. Leg. ἐσῆλθε.

91. Leg. ut videtur, εἶπεν δ'
Ἰησοῦς, ἐσόρα πάτερ.

ζήτημα κακῶν ἐπὶ χθόνα
ἀπὸ σῆς πνοῆς ἐπιπλάζεται.

Ζητεῖ δὲ φυγεῖν τὸ πικρὸν χάος,
καὶ οὐκ οἶδε πῶς διελεύσεται.

Τούτου με χάριν πέμψον, πάτερ·
σφραγίδας ἔχων καταβήσομαι,
αἰῶνας ὅλους διοδεύσω,
μυστήρια πάντα διανοίξω,
μορφὰς δὲ θεῶν ἐπιδείξω·
καὶ τὰ κεκρυμμένα τῆς ἀγίας ὁδοῦ
γνῶσιν καλέσας, παραδώσω.

95

I

II Ταῦτα μὲν οὖν οἱ Νααστηνοὶ ἐπιχειροῦσιν, ἑαυτοὺς
Γνωστικοὺς ὄνομάζοντες· ἀλλ’ ἐπεὶ πολυκέφαλός ἐστιν 5
ἡ πλάνη καὶ πολυσχιδὴς ὡς ἀληθῶς ιστορουμένη ὕδρα,
κατὰ μίαν ταύτης [τὰς] κεφαλὰς πατάξαντες διὰ τοῦ
ἐλέγξαι, τῇ τῆς ἀληθείας ράβδῳ χρησάμενοι, ἅπαν τὸ
θηρίον ἀναιρήσομεν. Οὐδὲ γὰρ αἱ λοιπαὶ αἰρέσεις πολὺ¹⁰
ταύτης ἀπεμφαίνουσι, συνεχόμεναι ἐν πλάνης πνεύματι·
ἀλλ’ ἐπειδὴ τὰ ρήματα καὶ τὰ ὄνόματα τοῦ ὄφεως
ἐνδιαλλάξαντες πολλὰς εἶναι κεφαλὰς τοῦ ὄφεως ἡθέ-
λησαν, οὐδὲ οὕτως ἐνδεήσομεν διελέγξαι ὡς βού-
λονται.

12 "Εστι γοῦν καὶ ἔτέρα τις Περατικὴ, ὡν πολλοῖς ἔτεσιν 15
ἔλαθεν ἡ κατὰ Χριστοῦ δυσφημία· ὡν νῦν εἰς φανερὸν
ἄγειν ἔδοξε τὰ ἀπόρρητα μυστήρια. Οὗτοι φάσκουσι
τὸν κόσμον εἶναι ἔνα, τριχῆ διηρημένον. "Εστι δὲ τῆς
τριχῆ διαιρέσεως παρ’ αὐτοῖς τὸ μὲν ἐν μέρος οἷον μία
τις ἀρχὴ καθάπερ πηγὴ μεγάλη, εἰς ἀπείρους τῷ λόγῳ 20

92. Fort. post κακῶν inserent
dum τόδι.

95. Leg. κούκ οἰδεν ὅπως.

99. Leg. δ' ἀνοίξω.

2. Fort. τὰ κρυπτά τε τῆς ἀγ.

6. Cod. πολυσχεδής.

7. Cod. κεφαλὴν pro κεφαλὰς,
quod librarius ob μίαν corrupit.

15. Titulus rubricatus: Περά-
ται. Post Περατικὴ fort. desunt
quædam.

19. Cod. τριχῆς.

τμηθῆναι τομὰς δυναμένη. Ἡ δὲ πρώτη τομὴ καὶ προσεχεστέρα κατ' αὐτὸὺς ἔστι Τριὰς, καὶ καλεῖται ἀγαθὸν τέλειον, μέγεθος πατρικόν· τὸ δὲ δεύτερον τῆς 41 r. Τριάδος αὐτῶν μέρος οίονεὶ δυνάμεων ἅπειρόν τι πλῆθος ἔξ αὐτῶν γεγενημένου· τὸ τρίτον, ἴδικόν. Καὶ ἔστι τὸ 25 μὲν πρῶτον ἀγέννητον, ὅπερ ἔστιν ἀγαθόν· τὸ δὲ δεύτερον, ἀγαθὸν αὐτογενές· τὸ τρίτον, γεννητόν· ὅθεν διαρρήδην λέγουσι τρεῖς θεοὺς, τρεῖς λόγους, τρεῖς νοῦς, τρεῖς ἀνθρώπους. Ἐκάστῳ γὰρ μέρει τοῦ κόσμου τῆς διαιρέσεως διακεκριμένης διδύασι καὶ θεοὺς, καὶ λόγους, 30 καὶ νοῦς, καὶ ἀνθρώπους, καὶ τὰ λοιπά. "Ανωθεν δὲ ἀπὸ τῆς ἀγεννησίας καὶ πρὸ τῆς τοῦ κόσμου τομῆς καθεστηκότος λοιπὸν τοῦ κόσμου ἐπὶ συντελείᾳ, κατεληλυθέναι δι' αἰτίας ἦς ὑστερον ἐροῦμεν, ἐν τοῖς Ἡρώδου χρόνοις τριφυῇ τινὰ, καὶ τρίσωμον, καὶ τριδύναμον 35 ἄνθρωπον καλούμενον Χριστὸν, ἀπὸ τῶν τριῶν ἔχοντα τοῦ κόσμου μερῶν ἐν ἑαυτῷ πάντα τὰ συγκρίματα καὶ τὰς δυνάμεις. Καὶ τοῦτο εἶναι, φησὶ, τὸ λεγόμενον "Πᾶν τὸ πλήρωμα εὐδόκησε κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ σωματικῶς, καὶ πᾶσά ἔστιν ἐν αὐτῷ ἡ θεότης" τῆς οὔτω 40 διηρημένης Τριάδος. Κατενηγέθαι γάρ φησιν ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων κόσμων δύο, τοῦ τε ἀγεννήτου καὶ τοῦ αὐτογενοῦς, εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐν ᾧ ἐσμὲν ἡμεῖς, παντοίων δυνάμεων σπέρματα. Τίς δέ ἔστιν ὁ τρόπος τῆς καταβάσεως αὐτῶν, ὑστερον ἐροῦμεν. Κα- 45 τεληλυθέναι οὖν φησὶ τὸν Χριστὸν ἄνωθεν ἀπὸ τῆς ἀγεννησίας, ἵνα διὰ τῆς καταβάσεως αὐτοῦ πάντα σωθῆ τὰ τριχῆ διηρημένα. Τὰ μὲν γὰρ, φησὶν, ἄνωθεν κατενηγμένα κάτω ἀνελεύσεται δι' αὐτοῦ· τὰ δὲ ἐπιβου-

30. Cod. διακεκρυμμένης. Leg.
διακεκριμένους sive διακεκριμένως.

39. S. Paul. ad Coloss. II, 9.

42. Cod. ἀγενήτου.
47. Cod. ἀγενησίας.

λεύσαντα τοῖς κατευηγμένοις ἄνωθεν ἀφίει, καὶ κο- 50
λασθέντα ἀπολέγεται. Τοῦτό ἐστι, φησὶ, τὸ εἰρημένον,
¶ v. “Οὐ γὰρ ἦλθεν ὁ νῖος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον,
ἀπολέσαι τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι’
αὐτοῦ.” Κόσμον, φησὶ, καλεῖ τὰς δύο μοίρας τὰς ὑπερ-
κειμένας, τὴν τε ἀγέννητον καὶ τὴν αὐτογέννητον.⁵⁵
“Οταν δὲ λέγῃ φησὶν “ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατα-
κριθῶμεν” ἡ Γραφὴ, τὴν τρίτην μοῖραν λέγει τοῦ
κόσμου τοῦ ἴδικοῦ. Τὴν μὲν γὰρ τρίτην δεῖ φθαρῆναι,
ἥν καλεῖ κόσμον· τὰς δὲ δύο τῆς φθορᾶς ἀπαλλαγῆναι
τὰς ὑπερκειμένας.

60

I 3 Μάθωμεν οὖν πρῶτον πῶς ταύτην τὴν διδαχὴν παρὰ
τῶν ἀστρολόγων εἰληφότες, ἐπηρεάζουσι Χριστὸν, ἐρ-
γαζόμενοι φθορὰν τοῖς ἐπομένοις αὐτοῖς ἐν τῇ τοιαύτῃ
πλάνῃ. Οἱ γὰρ ἀστρολόγοι ἔνα τὸν κόσμον εἰρηκότες,
διαιροῦσιν αὐτὸν εἰς τὰ ἀπλανῆ τῶν ζωδίων μέρη δώ- 65
δεκα, καὶ καλοῦσι τὸν κόσμον τῶν ζωδίων τῶν ἀπλανῶν,
ἔνα κόσμον ἀπλανῆ· ἔτερον δὲ εἶναι τὸν τῶν πλανω-
μένων καὶ δυνάμει καὶ θέσει καὶ ἀριθμῷ κόσμον λέγου-
σιν, ὃ ἐστι μέρος σελήνης. Λαμβάνειν δὲ κόσμον ἀπὸ
κόσμου δύναμίν τινα καὶ μετουσίαν, καὶ μετέχειν ἀπὸ 70
τῶν ὑπερκειμένων τὰ ὑποκείμενα. Ἰνα δὲ ἐσται τὸ
λεγόμενον ἐμφανὲς, αὐταῖς ἐκείναις ταῖς τῶν ἀστρο-
λόγων ἐκ μέρους χρήσομαι φωναῖς ὑπομνήσων τοὺς
ἐντυγχάνοντας τὰ προειρημένα ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐξεθέμεθα
τὴν τῶν ἀστρολόγων πᾶσαν τέχνην. ⁵⁶Α μὲν οὖν ὡς 75
ἐκείνοις δοκεῖ ἐστι τάδε· ἀπὸ τῆς τῶν ἀστρων ἀπορ-
ροίας τὰς γενέσεις τῶν ὑποκειμένων ἀποτελεῖσθαι.
42 r. Περιεργότερον γὰρ ἀναβλέψαντες εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ
Χαλδαῖοι, ἔφθασαν δραστικῶν μὲν αἰτιῶν ἐπέχειν λόγον

52. S. Joann. III, 17.

56. S. Paul. Ep. I ad Cor. XI, 32.

73. Cod. χρήσωμαι.

75. Fort. del. ὡς.

79. Cod. ἔφθασαν.

εἰς ἔκαστον τῶν καθ' ἡμᾶς συμβαινόντων, συνεργεῖν δὲ 80
τὰ τῶν ἀπλανῶν ζῷδιών [* * *] μέρη δώδεκα, ἔκα-
στον δὲ ζῷδιον εἰς μοίρας τριάκοντα, ἔκάστην δὲ μοίραν
εἰς ἑξήκοντα λεπτά· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὰ ἐλάχιστα
καὶ τὰ ἀμερῆ. Τῶν δὲ ζῷδιών τὰ μὲν ἀρρενικὰ καλοῦσι,
τὰ δὲ θηλυκά· καὶ τὰ μὲν, δίσωμα, τὰ δὲ, οὐ· καὶ τὰ 85
μὲν τροπικὰ, τὰ δὲ ἔτερα. Ἀρρενικὰ μὲν οὖν ἔστιν ἡ
θηλυκὰ ἀπέρ συνεργὸν ἔχει φύσιν πρὸς ἀρρενογονίαν·
Κριὸς γὰρ ἀρρενικόν ἔστι ζῷδιον, Ταῦρος δὲ θηλυκόν·
καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, ἂ μὲν ἀρρε-
νικὰ, ἂ δὲ θηλυκά. Ἀφ' ὧν οἴομαι Πυθαγορικοὶ κινη- 90
θέντες, τὴν μὲν μονάδα ἄρρεν προσαγορεύουσι, τὴν δὲ
δυάδα θῆλυ, τὴν δὲ τριάδα πάλιν ἄρρεν· καὶ ἀναλόγως
τοὺς λόγους τῶν τε ἀρτίων τε καὶ περιστῶν ἀριθμῶν.
Ἐνιοι δὲ καὶ ἔκαστον ζῷδιον εἰς δωδεκατημόριον διελόν-
τες, τῇ αὐτῇ σχεδὸν ἐφόδῳ χρῶνται· οἷον ἐπὶ Κριοῦ, 95
καλοῦσιν ἄρρεν· τὸ δὲ δεύτερον, Ταῦρον, ἄρρεν τε καὶ
θῆλυ· τὸ δὲ τρίτον, Διδύμους, καὶ ἄρρεν, καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων μοιρῶν δὶς ὁ αὐτὸς λόγος. Δίσωμα δὲ εἶναι
λέγουσι ζῷδια τὰ διαμετροῦντα τούτοις Τοξότην, Παρ-
θένον τε καὶ Ἰχθύας· οὐ δίσωμα δὲ, τὰ λοιπά. Καὶ 1
ώσαύτως τροπικὰ μὲν, ἐν οἷς γενόμενος ὁ ἥλιος μεγά-
λας ἐμπεριποιεῖ τοῦ περιέχοντος ροπάς. Ἀρρεν ἔστι 1
ζῷδιον ὁ τε Κριὸς καὶ ὁ τούτου διάμετρος, καθάπερ
42 v. Ζυγὸς, Αἰγόκερώς τε καὶ Καρκίνος. Ἐν Κριῷ μὲν γὰρ 5
ἐαρινὴ γίνεται τροπή· ἐν Αἰγοκέρῳ δὲ, χειμερινή· ἐν
Καρκίνῳ δὲ, θερινή· ἐν Ζυγῷ δὲ, φθινοπωρινή. Ταῦτα

81. Hic sine dubio lacuna est.

87. Haud dubie πρὸς ἀρρενογο-
νίαν [ἢ θηλυγονίαν].

90. Fort. οἱ Πυθαγορικοί.

93. Del. alterum τε.

97. Fort. καὶ αὐτὸ ἄρρεν.

98. Fort. del. δὶς ob sequens
δίσωμα ortum.

2. Cod. τροπικάς.

3. Post ροπὰς fort. desunt quae-
dam.

5. Cod. male ἀπόκερως.

δὲ καὶ τὸν περὶ τοῦτον λόγον λεπτομερῶς ἔξεθέμεθα ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ, ὅθεν ἔστι μαθεῖν τὸν φιλομαθῆ ὡς οἱ τῆς Περατικῆς αἵρεσεως ἀρχηγοὶ, Εὐφράτης ὁ 10 Περατικὸς καὶ Κέλβης ὁ Καρύστιος, μεταγαγόντες ὄνόματι μόνον διήλλαξαν, δυνάμει δὲ τὰ ὄμοια ἔθεντο, καὶ αὐτοὶ τῇ τέχνῃ κατακόρως προσέχοντες. Ἐπιβλέπειν δὲ λέγονται ἀλλήλους, καὶ συμφωνεῖν ἀλλήλοις, οἱ κατὰ τρίγωνον συσχηματίζονται ἐπιθεωροῦντες ἀλλήλους ἀστέρες, ἐπὶ τριῶν ζῳδίων ἔχοντες τὰ μεταξὺ διαλείμματα, καὶ τε- 20 τράγωνον δὲ δυεῦν μὲν τὰ ἄνω κεφαλὴ, τὰ δὲ ὑποκείμενα μέρη πάσχειν συμπάσχειν. Συμπάσχειν δὲ καὶ τοῖς ὑποκειμένοις τὴν κεφαλὴν, οὗτοις καὶ τοῖς ὑπερσεληναίοις τὰ ἐπίγεια. Ἀλλη γάρ τις ἔστι τούτων διαφορὰ καὶ συμπάθεια, ὡς μὴ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχόντων 25 ἐνωσιν. Ταύτην τὴν σύστασιν καὶ τὴν διαφορὰν τῶν ἀστρων Χαλδαϊκὴν ὑπάρχουσαν πρὸς ἑαυτοὺς ἐπισπασάμενοι οὓς προείπομεν, ἐπιψευσάμενοι τῷ τῆς ἀληθείας ὄνόματι, ὡς Χριστοῦ λόγον κατήγγειλαν αἰώνων στά-
13 r. σιν, καὶ ἀποστασίας ἀγαθῶν δυνάμεων εἰς κακὰ, καὶ 30 συμφωνίας ἀγαθῶν μετὰ πονηρῶν προσαγορεύουσι, καλοῦντες τοπάρχας καὶ προαστείους, καὶ ἄλλα πλεῖστα ὄνόματα ἀναπλάστοντες ἑαυτοὺς οὐχ ὑποκείμενα, ἀλλὰ τὴν τῶν ἀστρολόγων περὶ τοὺς ἀστέρας πᾶσαν φαντα-

11—12. Malim ὄνόματα.

15. Post οἶνον lacuna videtur quæ sic expleri potest: οἶνον [ἐν τισι μὲν κακοποιοῦσιν,] ἐν τισι δὲ ἀγαθοποιοῦσιν.

21. Si τετράγωνον sana est lectio, vocabula δυεῦν μὲν cor-

rupta videntur, nisi etiam aliqua sunt omissa: sequentia fortasse scribenda: τὰ sive τὰ μὲν ἄνω κεφαλῆ, τὰ δὲ ὑποκείμενα μέρη ισχίῳ συμπάσχειν.

33. Fort. ἑαυτοῖς.

σίαν ἀτέχνως τεχνολογοῦντες, μεγάλης πλάνης ὑπό- 35
θεσιν ἐπεισάγοντες, ἐξελεγχθήσονται σὺν τῇ οἰμετέρῃ
ἐμμελείᾳ. Ἀντιπαραθήσω γὰρ τῇ προλελεγμένῃ τῶν
ἀστρολόγων Χαλδαϊκῇ τέχνῃ ἔνia τῶν Περατικῶν συν-
ταγμάτων, ἀφ' ὧν ὑπάρξει συγκρίναντας κατανοῆσαι
πῶς οἱ Περάται λόγοι τῶν ἀστρολόγων ὄμολογονμένως 40
εἰσὶν, οὐ Χριστοῦ.

14 Δοκεῖ οὖν παρατάξαι μίαν τινὰ τῶν παρ' αὐτοῖς
δοξαζομένων βίβλων ἐν ᾧ λέγει· “ἐγὼ φωνὴ ἐξυπνισμοῦ
ἐν τῷ αἰῶνι τῆς νυκτός· λοιπὸν ἅρχομαι γυμνοῦν τὴν
ἀπὸ τοῦ χάους δύναμιν. Ἡ δύναμις τοῦ ἀβυσσικοῦ 45
θόλου ἡ τὸν πηλὸν ἀναβαστάζοντα τοῦ ἀφθύρτου ἀχα-
νοῦς διώγρου, ἡ τοῦ σπάσματος ὅλη δύναμις ὑδατόχρους
ἀεικίνητος φέροντα τὰ μένοντα, κατέχοντα τὰ τρέμοντα,
ἀπολύοντα τὰ ἐρχόμενα, κουφίζοντα τὰ μένοντα, καθαι-
ροῦντα τὰ αὔξοντα, πιστὴ οἰκονόμος τοῦ ἵχνους τῶν 50
ἀέρων, ἡ τὰ ἀνερευγόμενα ἀπὸ τῶν δώδεκα ὄφθαλμῶν
ἐντολῆς ἀπολαύοντα, σφραγίδα δηλοῦντα πρὸς τὴν
μετ' αὐτῶν οἰκονομοῦσαν τῶν ἐπιφερομένων ἀοράτων
ὑδάτων δύναμιν, ἐκλήθη θάλασσα. Ταύτην τὴν δύνα-
μιν ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσε Κρόνον, δεσμοῖς φρουρούμενον, 55
ἐπεὶ ἐσφιγγε τὸ σύμπλεγμα τοῦ πυκνοῦ καὶ ὁμιχλώδους
ἀδήλου σκοτεινοῦ ταρτάρου. Ταύτης ἐγένοντο κατ' ει-
43 ν. κόνα Κηφεὺς, Προμηθεὺς, Ἰαπετός. Δύναμις πεπι-
στευμένη τὴν θάλασσαν ἀρρενόθηλυς, ἡ τὸν ἀνατρέχοντα
συριγμὸν ἀπὸ τῶν δώδεκα στομάτων τοῖς δώδεκα αὐ- 60
λίσκοις ἀρμόζοντα διαχύνει λεπτὴ οὖσα καὶ καθαιροῦσα
τὴν κατέχονταν λάβρον ἀναφορὰν, καὶ σφραγίζει ἀτρα-

39. Cod. συγκρίναντες.

leg. στείνοντα.

40. Fort. leg. Περατῶν.

56. Cod. τῆς pro τοῦ.

48. τὰ μένοντα bis habet codex;
delend. vel hoc, vel illud, aut fort.

59. Cod. ἡ pro ἡ.

61. Cod. δαχύνει.

πῶν ὄδοὺς αὐτῆς, πρὸς τὸ μὴ πολεμῆσαι ἡ ἐναλλάξαι τὸ, μὴ δὶ' αὐτῆς θυγάτηρ τυφωνικὴ πιστὴ φύλαξ ὑδάτων παντοίων. "Ονομα αὐτῇ Χορζάρ· ταύτην ἡ ἀγνωσία⁶⁵ ἐκάλεσε Ποσειδῶνα, οὖ κατ' εἰκόνα ἐγένετο Γλαῦκος, Μελικέρτης,"⁷⁰ Ιη, Νεβρόη. Περιεσφαιρωκὼς τὴν δωδεκαγώνιον πυραμίδα, πύλην εἰς πυραμίδα σκοτίζων ποικίλαις χροαῖς καὶ ἀπαρτίζων πᾶσαν τὴν νυκτόχρουν. Τοῦτον ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσε Κόρην, οὖ λειτουργοὶ πέντε,⁷⁵ πρῶτος Οὐ, δεύτερος Ἀοαὶ, τρίτος Οὐώ, τέταρτος Οὐωἀβ, πέμπτος [* *] ἄλλοι πιστοὶ οἰκονόμοι αὐτοῦ τῆς τοπαρχίας ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ ἀναπαυόμενοι ἐν τῇ ἔξουσίᾳ αὐτῶν. Τούτους ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσε τοὺς πλανήτας ἀστέρας, ἐφ' ὃν ἡ φθαρτὴ γένεσις ἡώρηται.⁸⁰ Αέρος ἀνατολῆς οἰκονόμος, καρφακάσημεοχεὶρ, ἐκκαββάκαρα· τούτους ἐκάλεσεν ἡ ἀγνωσία Κουρήτας· ἄρχων ἀνέμων τρίτος Ἀριὴλ, οὖ κατ' εἰκόνα ἐγένετο Αἴολος, Βριάρης. Καὶ ἄρχων δωδεκαώρου νυκτερινῆς Σοκλὰν,⁸⁵ ὃν ἐκάλεσεν ἡ ἀγνωσία "Οσιριν· τούτου κατ' εἰκόνα ἐγένετο" Αδμητος, Μήδεια, Ελλην, Αἴθουσα. "Αρχων ἡμερινῆς δωδεκαώρου Εὔνω· οὗτος οἰκονόμος τῆς πρωτοκαμάρου ἀνατολῆς καὶ αἰθερίου, ὁ[ν] ἐκάλεσεν ἡ ἀγνωσία "Ισιν. Τούτου σημείον τὸ κυνὸς ἄστρον, οὖ κατ' εἰ-
44 r. κόνα ἐγένοντο Πτολεμαῖος ὁ Ἀρσινόης, Διδύμη, Κλεο-⁸⁵
πάτρα, Ολυμπιάς. Δύναμις θεοῦ δεξιὰ, ἦν ἐκάλεσεν
ἡ ἀγνωσία Ρέαν, οὖ κατ' εἰκόνα ἐγένοντο "Αττις,
Μυγδώνη, Οἰνώνη. Δύναμις ἀριστερὰ τροφῆς ἔξου-
σιάζει, ἦν ἐκάλεσεν ἡ ἀγνωσία Δήμητραν, οὗτομα αὐτῇ
Βένα· τούτου κατ' εἰκόνα ἐγένοντο Κελεὸς, Τριπτόλεμος,⁹⁰
Μίσυρ, Απρᾶξία. Δύναμις δεξιὰ ἔξουσιάζει καρπῶν·

67. Fort. Ιη, Νεφέλη.

ib. Cod. δωδεκαγώνιον.

72. Hic lacuna.

75. Cod. ἡώρηται.

83. Cod. ὅ.

88. Leg. Μυγδόνη.

τοῦτον ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσε Μῆνα, οὐ κατ' εἰκόνα ἐγένοντο Βουμέγας, Ὁστάνης, Ἐρμῆς τρισμέγιστος, Κουρίτης, Πετόσιρις, Ζωδάριον, Βηρωσὸς, Ἀστράμψουχος, Ζωρόαστρις. Δύναμις πυρὸς εύώνυμος· τοῦτον ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσεν Ἡφαιστον, οὐ κατ' εἰκόνα ἐγένοντο Ἐριχθόνιος, Ἀχιλλεὺς, Καπανεὺς, Φλέγων, Μελέαγρος, τὰ δύηκεν, Κέλαδος, Ῥαφαὴλ, Σουρῆλ, Ὁμφάλη. Δυνάμεις τρεῖς μέσαι τοῦ ἀέρος κρεμάμεναι, αἵτιαι γενέσεως. Ταύτας ἡ ἀγνωσία ἐκάλεσε Μοίρας, ὡν κατ' εἰκόνα ἐγένοντο οἶκος Πριάμου, οἶκος Λαΐου, Ἰνὼ, Αὐτονόη, Ἀγανὴ, Ἀθάμας, Πρόκνη, Δαναΐδες, Πελιάδες. Δύναμις ἀρσενόθηλος ἀεὶ νηπιάζουσα, ἀγήρατος, αἵτια κάλλους, ἡδονῆς, ἀκμῆς, ὄρέξεως, ἐπιθυμίας, ὃν ἐκάλεσεν ἡ ἀγνωσία Ἔρωτα, οὐ κατ' εἰκόνα ἐγένοντο Πάρις, Νάρκισσος, Γανυμήδης, Ἐνδυμίων, Τιθωνὸς, Ἰκάριος, Λήδα, Ἀμυμώνη, Θέτις, Ἐσπερίδες, Ἰάσων, Λέανδρος, Ἡρώ.¹⁰ Οὗτοι εἰσὶν οἱ προάστειοι ἔως αἰθέρος· οὕτω γὰρ καὶ ἐπιγράφει τὸ βιβλίον.

15 Καταφανὴς σύμπασιν εὔκόλως γεγένηται ἡ τῶν Πε-
44 v. ρατῶν αἴρεσις, ἀπὸ τῆς τῶν ἀστρολόγων μεθηρμοσμένη τοῖς ὀνόμασι μόνοις. Τὸν δὲ αὐτὸν τρόπον περιέχει καὶ τὰ ἔτερα αὐτῶν βιβλία, εἴ τινι φίλον εἴη διὰ πάντων ἐλθεῖν. Πάντων γὰρ, ὡς ἔφην, τῶν γεννητῶν τῆς γενέσεως αἵτια νομίζουσιν εἶναι τὰ ἀγέννητα καὶ τὰ ὑπερκείμενα, καὶ γεγονέναι κατὰ ἀπόρροιαν τὸν κόσμον τὸν καθ' ἡμᾶς, ὃν ἰδικὸν ἐκεῖνοι καλοῦσι· καὶ τούτους πάντας ὁμοῦ τοὺς ἀστέρας τοὺς θεωρουμένους ἐν τῷ οὐρανῷ τῆς γενέσεως αἵτιous γεγονέναι, τοὺς δὲ τοῦ κόσμου ἐναλλάξαντας αὐτῶν τὸ ὄνομα ὡς ἀπὸ τῶν προαστείων

93. Pro Βουμέγας fort. Βουζύγης.

11. Cod. καταφανῆ.

98. Vix dubium quin lateat Τάλως, et κεν natum sit ex seq. κέλ.

17. Cod. ἀπορίαν.

3. Cod. Ἀθαμάς.

21. Cod. ἐναλλάξαντες.

ἔστι συγκρίναντας εύρεῖν. Δεύτερον δὲ δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς γέγονεν ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς ἀπορροίας τῆς ἄνω, οὕτως τὰ ἐνθάδε ἀπὸ τῆς ἀπορροίας τῶν ἀστέρων γένεσιν ἔχειν καὶ φθορὰν λέγουσι καὶ διοικεῖσθαι.²⁵ Ἐπεὶ γοῦν οἱ ἀστρολόγοι ἵσασιν ώροσκόπον καὶ μεσουράνημα, καὶ δύσιν καὶ ἀντιμεσουράνημα, καὶ τούτων τῶν ἀστρων ἄλλοτε ἄλλως γινομένων διὰ τὴν στροφὴν ἀεὶ τοῦ παντὸς ἄλλοτε ἄλλα ἀποκλίματα εἶναι κατὰ κέντρον, καὶ κέντροις ἐπαναφορὰς, ἄλληγοροῦντες τὴν ³⁰ διαταγὴν τῶν ἀστρολόγων, τὸ μὲν κέντρον οἰονεὶ θεὸν καὶ μονάδα καὶ κύριον τῆς πάσης γενέσεως ὑποτυποῦντες, τὸ δὲ ἀπόκλιμα, ἀριστερόν· τὴν δὲ ἐπαναφορὰν, δεξιόν. Ὅταν οὖν τοῖς γράμμασιν αὐτῶν ἐντυχών τις δύναμιν εὑρίσκῃ παρ' αὐτοῖς λεγομένην δεξιὰν ἢ ἀρι-³⁵ στεράν, ἀνατρεχέτω ἐπὶ τὸ κέντρον καὶ τὸ ἀπόκλιμα καὶ τὴν ἀναφορὰν, κατόψεται σαφῶς πᾶσαν αὐτῶν τὴν πραγματείαν ἀστρολογικὴν διδασκαλίαν καθεστῶσαν.

16 Καλοῦσι δὲ αὐτὸὺς Περάτας, μηδὲν δύνασθαι νομί-
45 ^{1.} ξούτες τῶν ἐν γενέσει καθεστηκότων διαφυγεῖν τὴν ἀπὸ ⁴⁰ τῆς γενέσεως τοῖς γεγενημένοις ωρισμένην μοῖραν. Εἰ γάρ τι, φησὶ, γεννητὸν ὅλως καὶ φθείρεται, καθάπερ καὶ Σιβύλλη δοκεῖ, μόνοι δὲ, φησὶν, ἡμεῖς οἱ τὴν ἀνάγκην τῆς γενέσεως ἐγνωκότες καὶ τὰς ὄδοὺς δι' ὧν εἰσελήλυθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον, ἀκριβῶς δεδιδαγμένοι ⁴⁵ διελθεῖν καὶ περᾶσαι τὴν φθορὰν μόνοι δυνάμεθα.²⁶ Ἐστι δὲ ἡ φθορὰ, φησὶ, τὸ ὕδωρ, οὐδὲ ἄλλῳ τινὶ, φησὶν, ἐφθάρη τάχιον ὁ κόσμος ἢ ὕδατι. Τὸ δὲ ὕδωρ ἐστὶ τὸ περιεσφαιρωκὸς ἐν τοῖς προαστείοις, λέγουσιν, ὁ Κρόνος²⁷ δύναμις γὰρ, φησὶν, ὕδατόχρους, ἥντινα δύναμιν,⁵⁰

28. Fort. κινουμένων.

43. Fort. δὴ pro δέ.

37. Leg. καὶ ὅψεται.

47. Cod. ἄλλως τινι.

42. Fort. πᾶν pro τι.

φησὶ, τουτέστι τὸν Κρόνον, οὐδεὶς τῶν ἐν γενέσει καθεστώτων διαφυγεῖν δύναται πάσῃ γὰρ γενέσει πρὸς τὸ ὑποπεσεῖν τῇ φθορᾷ αἴτιος ἐφέστηκεν ὁ Κρόνος, καὶ οὐκ ἀν γένοιτο γένεσις ἐν ἦ Κρόνος οὐκ ἐμποδίζει. Τοῦτό ἔστι, φησὶν, ὃ καὶ οἱ ποιηταὶ λέγουσι τὸ καὶ τοὺς 55 θεοὺς ἐκψοφοῦν·

"Ιστω γὰρ, φησὶ, τόδε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερβεν
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὅστε μέγιστος
ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσιν.

Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, φησὶν, οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ἀλλ' 60
ἥδη καὶ οἱ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων, ὡν ἔστι καὶ
Ἡράκλειτος, "εἰς," λέγων, "ψυχῆς εἰ γὰρ θάνατος,
ὕδωρ γενέσθαι" οὗτος, φησὶν, ὁ θάνατος καταλαμβάνει
τοὺς Αἰγυπτίους ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ μετὰ τῶν ἄρμά-
των αὐτῶν. Πάντες δὲ οἱ ἀγνοοῦντες, φησὶν, εἰσὶν 65
Αἰγύπτιοι. Καὶ τοῦτό ἔστι, λέγουσι, τὸ ἐξελθεῖν ἐξ Αἰ-
γύπτου ἐκ τοῦ σώματος. Αἰγυπτον γὰρ εἶναι μικρὰν
45 v. τὸ σῶμα νομίζουσι, καὶ περᾶσαι τὴν θάλασσαν τὴν
Ἐρυθρὰν, τουτέστι τῆς φθορᾶς τὸ ὕδωρ ὃ ἔστιν ὁ Κρό-
νος· καὶ γενέσθαι πέραν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, 70
τουτέστι τῆς γενέσεως, καὶ ἐλθεῖν εἰς τὴν ἐρημον,
τουτέστιν ἔξω γενέσεως γενέσθαι, ὅπου εἰσὶν ὁμοῦ
πάντες οἱ θεοὶ τῆς ἀπωλείας καὶ ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας.
Εἰσὶ δὲ, φησὶν, οἱ θεοὶ τῆς ἀπωλείας οἱ ἀστέρες οἱ τῆς
μεταβλητῆς γενέσεως, ἐπιφέροντες τοῖς γινομένοις τὴν 75
ἀνάγκην. Τούτους, φησὶν, ἐκάλεσε Μωϋσῆς ὅφεις τῆς
ἐρήμου δάκνοντας καὶ διαφθείροντας τοὺς πεπερακέναι

56. ἐκψοφέω, novum vocabu-
lum, significat haud dubie *terreo* :
nisi legendum ἐκφοβοῦν. Φρικτὸν
τοῖς θεοῖς de eodem jurejurando
pag. 145, 33.

57. Homer. Od. E, 185.

58. Cod. κατιβόμενον.

59. Cod. μακάρεσι.

62. Pro εἰ γὰρ leg. εἴη ἄν.

66. Cod. τοῦτο ἐπιλέγουσι.

77. Numer. XXI, 6.

νομίζοντας τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Δακνομένοις οὖν, φησὶν, ἐν τῇ ἑρήμῳ τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ ἐπέδειξε Μωϋσῆς τὸν ἀληθινὸν ὄφιν τὸν τέλειον, εἰς ὃν οἱ πιστεύοντες 80 οὐκ ἐδάκνοντο ἐν τῇ ἑρήμῳ, τουτέστιν ἀπὸ τῶν δυνάμεων. Οὐδεὶς οὖν, φησὶν, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ρύσασθαι τοὺς ἐκπορευομένους ἐκ γῆς Αἰγύπτου, τουτέστιν ἐκ σώματος καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, εἰ μὴ μόνος ὁ τέλειος, ὁ πλήρης τῶν πληρῶν ὄφις. Ἐπὶ τοῦτον, φησὶν, 85 ὁ ἐλπίσας, ὑπὸ τῶν ὄφεων τῆς ἑρήμου οὐ διαφθείρεται, τουτέστι τῶν θεῶν τῆς γενέσεως. Γεγραπται, φησὶν, ἐν βίβλῳ Μωσέως· οὗτος, φησὶν, ὁ ὄφις ἐστὶν ἡ δύναμις ἡ παρακολουθήσασα τῷ Μωσεῖ, ἡ ράβδος ἡ στρεφομένη εἰς ὄφιν. Ἀνθεστήκεισαν δὲ, φησὶ, τῇ δυνάμει Μωσέως 90 Αἰγύπτῳ τῶν μάγων οἱ ὄφεις, οἱ θεοὶ τῆς ἀπωλείας· ἀλλὰ πάντας αὐτοὺς ὑπέταξε καὶ διέφθειρεν ἡ ράβδος Μωσέως. Ὁ καθολικὸς ὄφις, φησὶν, οὗτός ἐστιν ὁ σοφὸς τῆς Εὔας λόγος. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ μυστήριον 95 Ἐδὲμ, τοῦτο ποταμὸς ἐξ Ἐδὲμ, τοῦτο σημεῖον τὸ τεθὲν τῷ Κάϊν, ἵνα πᾶς ὁ εὑρίσκων αὐτὸν μὴ ἀποκτείνῃ. Οὗτος, φησὶν, ἐστὶ Κάϊν, οὗ τὴν θυσίαν οὐ προσεδέξατο 46 r. ὁ θεὸς τοῦδε τοῦ κόσμου. Τὴν δὲ ἡμαγμένην προσήκατο τοῦ Ἀβελ· αἴμασι γὰρ χαίρει ὁ τοῦδε τοῦ κόσμου δεσπότης. Οὗτός ἐστι, φασὶν, ὁ ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐν ἀνθρώπου μορφῇ φανεῖς ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρώδου, γενόμενος κατ' εἰκόνα Ἰωσὴφ τοῦ πεπραγμένου ἐκ χειρὸς ἀδελφῶν, οὗ μόνον τὸ ἔνδυμα ἦν ποικίλον. Οὗτός ἐστι, φησὶν, ὁ κατ' εἰκόνα Ἡσαῦ, οὗ καὶ μὴ παρόντος 5 ἡ στολὴ εὐλόγηται, ὃς οὐκ ἐδέξατο, φησὶ, τὴν ἀμβλυωπὸν εὐλογίαν, ἀλλ' ἐπλούτησεν ἔξωθεν, οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀμβλυωπούντος λαβὼν, οὗ εἶδε τὸ πρόσωπον Ἰακὼβ,

78. Cod. δακνομένους—τοὺς νιούς.

85. Cod. ὄφεις.

88. Exod. IV, 17.

91. Leg. ἐν Αἰγύπτῳ.

3. Leg. πεπραμένουν, venditi.

8. Genes. XXVII, 1.

ώς ἀν ἴδοι ἄνθρωπος πρόσωπον θεοῦ. Περὶ τούτου, φησὶ, γέγραπται ως “Νεβρὸδ γίγας κυνηγὸς ἔναντι τοῦ Κυρίου.” Εἰσὶ δὲ, φησὶ, τούτου ἀντίμιμοι πολλοὶ τοσοῦτοι, ὅσοι ὥφθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς νιόīς Ἰσραὴλ δάκνοντες, ἀφ' ὧν ἐρρύσατο τοὺς δακνομένους ὁ τέλειος ἐκένος ὃν ἔστησε Μωϋσῆς. Τοῦτο ἔστι, φησὶ, τὸ εἰρημένον “καθ' ὃν τρόπον ὑψωσε Μωϋσῆς τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου.” Τούτου κατ' εἰκόνα γέγονεν ὁ ὄφις ἐν τῇ ἐρήμῳ χαλκοῦς, ὃν ἔστησε Μωϋσῆς. Τούτου, φησὶ, μόνου τὸ ὁμοίωμα ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ παντὸς ἔστιν φωτὶ ὄρώμενον. Οὗτος, φησὶν, ἔστιν ἡ μεγάλη ἀρχὴ περὶ ἣς γέγραπται.²⁰ Περὶ τούτου, φησὶν, εἴρηται, “ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεὸν, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἐν, ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζῶν ἔστιν.” Ἐν αὐτῷ δὲ, φησὶν, ἡ Εὔα γέγονεν, ἡ Εὔα ζῶν.²⁵ Αὕτη δὲ, φησὶν, ἔστιν ἡ Εὔα μήτηρ πάντων τῶν ζώντων,
46 v. κοινὴ φύσις, τουτέστι θεῶν, ἀγγέλων, ἀθανάτων, θυντῶν, ἀλόγων, λογικῶν· ὁ γὰρ “πάντων,” φησὶν, εἰπὼν εἴρηκε πάντων· καὶ εἴ τινος, φησὶν, οἱ ὀφθαλμοὶ μακάριοι, οὗτος ὄψεται ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ³⁰ ὄφεως τὴν καλὴν εἰκόνα, ἐν τῇ μεγάλῃ ἀρχῇ τοῦ οὐρανοῦ στρεφομένην καὶ γινομένην ἀρχὴν πάσης κινήσεως πᾶσι τοῖς γινομένοις. Γνώσεται ὅτι χωρὶς αὐτοῦ [οὐδὲν] οὕτε τῶν οὐρανίων οὕτε τῶν ἐπιγείων, οὕτε τῶν καταχθονίων συνέστηκεν. Οὐ νὺξ, οὐ σελήνη, οὐ καρποὶ, οὐ γένε-³⁵ σις, οὐ πλοῦτος, οὐχ ὁδοιπορία, οὐδὲ ὄλως τι τῶν ὄντων ἔστι δίχα σημαίνοντος ἐκείνου. Ἐπὶ τούτου,

10. Genes. X, 9.

21. S. Joan. Ev. I, 1-4.

15. Cod. male καὶ ὃν, quod mutavi in καθ' ὃν ex Joann. Ev. III, 14, ubi καθώς.

29. Legendum, ni fallor, εἴρηκε τούτων, “hos dixit sive intellexit.”
33. Cod. γνώσετε—αὐτοῦ οὕτε.

φησὶν, ἐστὶ τὸ μέγα θαῦμα ὄρώμενον ἐν τῷ οὐρανῷ τοῖς δυναμένοις ἰδεῖν. Κατὰ γὰρ, φησὶ, ταύτην τὴν ἄκραν αὐτοῦ τὴν Κεφαλὴν, ὅπερ πάντων ἀπιστότερον⁴⁰ τοῖς οὐκ εἰδόσι, “μίσγονται δύσις τε καὶ ἀνατολὴ ἀλλήλαις.” Τουτέστι περὶ οὗ εἴπεν ἡ ἀγνωσία, ἐν οὐρανῷ

εἴλεῖται μέγα θαῦμα δράκων δεινοῖο πελώρου.

Ἐκατέρωθεν δὲ αὐτοῦ παρατέτακται Στέφανος καὶ Λύρα,⁴⁵ καὶ κατ’ αὐτὴν ἄνωθεν τὴν Κεφαλὴν ἄκραν ἐλεεινὸς ἄνθρωπος ὁ Ἐν γόνασιν ἐστὶν ὄρώμενος,

δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρου ἔχων σκολιοῖς δράκους.

Κατὰ δὲ τὸν νῶτον τοῦ Ἐν γόνασιν ἐστὶν ἀτελῆς ὄφις ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ κατεσφιγμένος ὑπὸ τοῦ ὄφιούχου,⁵⁰ καὶ κωλυόμενος ἐφάψασθαι τοῦ στεφάνου παρακειμένου τῷ τελείῳ ὄφει.

17 Αὕτη ἡ παμποίκιλος σοφία Περατικῆς αἰρέσεως, ἣν ἔξειπεν πᾶσαν δυσχερὲς, οὕτως οὖσαν σκολιὰν διὰ τὸ ἐκ τῆς ἀστρολογικῆς δοκεῖν συνεστάναι. Καθὸ οὖν⁵⁵ δυνατὸν ἦν, δι’ ὀλίγων πᾶσαν αὐτῆς τὴν δύναμιν ἐκτε-
47 r. θείμεθα. “Ινα δὲ δι’ ἐπιτομῆς τὴν πᾶσαν αὐτῶν γνώμην ἐκθώμεθα, δοκεῖ προσθεῖναι ταῦτα. Ἐστι κατ’ αὐτοὺς τὸ πᾶν πατὴρ, νίος, ὕλη τούτων τῶν τριῶν ἔκαστον ἀπείρους ἔχει δυνάμεις ἐν ἑαυτῷ. Καθέζεται οὖν μέσος⁶⁰ τῆς ὕλης καὶ τοῦ πατρὸς ὁ νίος, ὁ λόγος, ὁ ὄφις ἀεὶ κινούμενος πρὸς ἀκίνητον τὸν πατέρα καὶ κινουμένην τὴν ὕλην, καὶ ποτὲ μὲν στρέφεται πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἀναλαμβάνει τὰς δυνάμεις εἰς τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, ἀναλαβὼν δὲ τὰς δυνάμεις στρέφεται πρὸς τὴν ὕλην,⁶⁵ καὶ ἡ ὕλη ἄποιος οὖσα καὶ ἀσχημάτιστος ἐκτυποῦται

41. Respicit Aratum v. 62, ex quo pluralis substantivorum ut reponatur hic non necesse est.

44. Idem v. 46.

48. Id. v. 70.

53. Fort. τῆς Περατικῆς.

τὰς ἰδέας ἀπὸ τοῦ νίοῦ, ἃς ὁ νῖος ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἔτυπώσατο. Ἐκτυποῦται δὲ ὁ μὲν νῖος ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἄρρήτως καὶ ἀλάλως καὶ ἀμεταστάτως οὕτως ὡς φησι Μωϋσῆς ἀπὸ τῶν ράβδων τῶν ἀπὸ τῶν ποτιστηρίων ⁷⁰ ῥερευκέναι τὰ χρώματα τῶν ἐγκεκιστημένων. Ὁμοίως δ' αὖτις καὶ ἀπὸ τοῦ νίοῦ ἐπὶ τὴν ὑλην ῥερευκέναι τὰς δυνάμεις κατὰ τὸ ἐγκίσσημα τῆς δυνάμεως τῆς ἀπὸ τῶν ράβδων ἐπὶ τὰ ἐγκεκιστημένα· ή δὲ διαφορὰ τῶν χρωμάτων, καὶ ή ἀνομοιότης ρέυσασα ἀπὸ τῶν ράβδων ⁷⁵ διὰ τῶν ὑδάτων ἐπὶ τὰ πρόβατα, διαφορὰ, φησὶ, γενέσεώς ἐστι φθαρτῆς καὶ ἀφθάρτου· μᾶλλον δὲ ὥσπερ ζωγραφῶν ἀπὸ τῶν ζῴων μηδὲν ἀφαιρούμενος, τῇ γραφίδι πάσας ἐπὶ τὸν πίνακα μεταφέρει τὰς ἰδέας ἐγγράφων, οὕτως ὁ νῖος τῇ δυνάμει τῇ ἑαυτοῦ ἀπὸ τοῦ πατρὸς ⁸⁰ ἐπὶ τὴν ὑλην τὸν πατρικὸν μεταφέρει χαρακτῆρας. "Εστιν οὖν πάντα τὰ πατρικὰ ἐνθάδε καὶ οὐδέν. Εἰ γάρ τις, φησὶν, ἔξισχύσει τῶν ἐνθάδε καὶ ἐννοηθῆναι ὅτι ^{47 v.} ἔσται πατρικὸς χαρακτὴρ ἄνωθεν μετενηγμένος ἐνθάδε, σωματοποιθεὶς ὥσπερ ἐγκίσσημά τι τὸ ἀπὸ τῆς ράβδου ⁸⁵ λευκὸν γέγονεν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅλος κατ' οἰκείαν ἔρχεται· ἐὰν δὲ μὴ τύχῃ τῆς διδασκαλίας ταύτης μηδὲ τὴν ἀνάγκην τῆς γενέσεως ἐπιγνῷ, ὥσπερ ἔκτρωμα ὑπὸ νύκτα γεννώμενον ὑπὸ νύκτα ἀπολεῖται. "Οταν οὖν, φησὶ, λέγη ὁ Σωτὴρ, "Ο πατὴρ ⁹⁰ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς," ἐκεῖνον λέγει, ἀφ' οὗ ὁ νῖος μεταλαβὼν τὸν χαρακτῆρα μετενήνοχεν ἐνθάδε· ὅταν δὲ λέγη "Ο ὑμέτερος πατὴρ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποτόνος ἔστι," τὸν ἄρχοντα καὶ δημιουργὸν τῆς ὑλης λέγει, ὃς ἀναλαβὼν τὸν διαδοθέντας ἀπὸ τοῦ νίοῦ χαρακτῆρας, ⁹⁵

70. Genes. XXX, 38 seqq.

90. Cod. λέγει.

83. Fort. ὡς pro καὶ.

93. S. Joann. Ev. VIII, 44.

85. Cod. ἐν κίσσημα.

94. Cod. ὡς leg. ὥσ.

87. Cod. κατοικεῖ ἀνέρχεται.

έγέννησεν ἐνθάδε, ὃ ἔστιν ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος· τὸ γὰρ ἔργον αὐτοῦ φθορὰν καὶ θάνατον ἔργαζεται. Οὐδεὶς οὖν, φησὶ, δύναται σωθῆναι διὰ τοῦ νίοῦ οὐδὲ ἀνελθεῖν ὃς ἔστιν ὁ ὄφις. Ὡς γὰρ κατήνεγκεν ἀνωθεν τοὺς πατρικοὺς χαρακτῆρας, οὗτως πάλιν ἐντεῦθεν ἀναφέρει τοὺς ἔξυπνισμένους καὶ γεγονότας πατρικοὺς χαρακτῆρας ὑποστάτους ἐκ τοῦ ἀνυποστάτου ἐντεῦθεν ἐκεῖ μεταφέρων. Τοῦτ' ἔστι φησὶ τὸ εἰρημένον, “Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα.” Μεταφέρει δὲ, φησὶ, *καμμοῦσιν ὄφθαλμοῦ βλεφάρου, * ὥσπερ ὁ ἀνάφθας τὸ πῦρ πανταχόθεν εἰς ἑαυτὸν ἐπισπώμενος, μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἡ ἡρακλεία λίθος τὸν σίδηρον, ἄλλο [δὲ] οὐδὲν, ἢ ὥσπερ ἡ τοῦ θαλασσίου ιέρακος κερκὶς τὸ χρυσίον, ἔτερον δὲ οὐδὲν ἢ ὥσπερ ἄγεται ἀπὸ τοῦ ἡλέκτρου τὸ ἄχυρον, οὕτω, φησὶν, 10 ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἄγεται πάλιν ἀπὸ τοῦ κόσμου τὸ ἔξεικονισμένον τέλειον γένος ὁμοούσιον, ἄλλο δὲ οὐδὲν, 48. τ. καθὼς ὑπ' αὐτοῦ κατεπέμφθη. Πρὸς ταύτην τὴν ἀπόδειξιν φέρουσι τὴν τοῦ ἐγκεφάλου ἀνατομὴν, αὐτὸν μὲν τὸν ἐγκέφαλον ἀπεικονίζοντες τῷ πατρὶ διὰ τὸ ἀκίνητον, 15 τὴν δὲ παρεγκεφαλίδα τῷ νιῷ διά τε τὸ κινεῖσθαι καὶ δρακοντοειδῆ ὑπάρχειν, ἣν ἀρρήτως καὶ ἀσημάντως ἐπισπᾶσθαι διὰ τοῦ κωναρίου φάσκουσι τὴν ἐκ τοῦ μακαρίου ἀπορρέουσαν πνευματικὴν καὶ ζωογόνον οὐ-

96. Cod. ὃς ἔστιν.

98. Leg. vel σωθῆναι οὐδὲ ἀνελθεῖν εἰ μὴ διὰ τοῦ νίοῦ ὃς ἔστιν, vel sine transpositione σωθῆναι εἰ μὴ διὰ τοῦ νίοῦ οὐδὲ ἀνελθεῖν οὐ ἔστιν ὁ ὄφος.

2. Cod. ἔξυπνισμούς.

4. S. Jo. Ev. X, 7.

5. Deletis vocabulis quæ inter asteriscos posui, locus recte procedit. Respiciuntur Esaiæ VI, 10 verba καμμύνονται τοὺς ὄφθαλμοὺς (quod est apud Xenophontem

καταμύειν τὰ βλέφαρα) aliquoties in N. T. repetita. Sed fort. leg. Διαφέρει δὲ, φησὶ, καμμύνονται ὄφθαλμοῖς βλέφαρον.

6. Ἀνάφθας non mutavi in νάφθας: nam notissimum omnibus studium Græcorum peregrina vocabula ad domestica etyma (ἀνάπτω) reducendi studium.

.8. Addidi δέ.

12. Cod. ἄλλοι δὲ οὐδέν.

19. Pro μακαρίου fort. leg. ἐγκρανίου.

σίαν, ἡν ύποδεξαμένη ἡ παρεγκεφαλὶς ὥσπερ ὁ νὺὸς,²⁰ ἀλάλως μεταδίδωσι τῇ ὑλῃ τὰς ἰδέας, τουτέστιν ἐπὶ τὸν νωτιαῖον μυελὸν διαρρέει τὰ σπέρματα καὶ τὰ γένη τῶν γενομένων κατὰ σάρκα. Τούτῳ τῷ παραδείγματι χρώμενοι, εὐφυῶς δοκοῦσι παρεισάγειν τὰ ἄρρητα αὐτῶν ἀλάλως παραδιδόμενα μυστήρια, ἢ ἐξειπεῖν ἡμῖν οὐ²⁵ θέμις, πολλῶν δὲ νοῆσαι διὰ τῶν εἰρημένων εὕκολον.

18 'Αλλ' ἐπεὶ καὶ τὴν Περατικὴν αἴρεσιν νομίζω φανερῶς ἔκτεθεῖσθαι καὶ διὰ πολλῶν ἔκδηλον πεποιηκέναι ἀεὶ λαθοῦσαν καὶ παντάπασι συντιθεμένην, ἀποκρύπτου-³⁰ σάν τε τὸν ἴδιον ἵὸν, δοκεῖ μηδὲν περαιτέρω τούτων κατηγορεῖν, ἵκανῶν ὅντων πρὸς κατηγορίαν αὐτῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν δογματιζομένων.

19 "Ιδωμεν οὖν τί λέγουσιν οἱ Σιθιανοί. Τούτοις δοκεῖ τῶν ὅλων εἶναι τρεῖς ἀρχὰς περιωρισμένας· ἐκάστην δὲ³⁵ τῶν ἀρχῶν ἀπείρους ἔχειν δυνάμεις. Δυνάμεις δι' αὐτῶν λεγόντων λογιζέσθω ὁ ἀκούων τοῦτο αὐτοὺς λέγειν· "Πᾶν ὃ τι νοήσει ἐπινοεῖς, ἢ καὶ παραλείπεις μὴ νοηθὲν, τοῦτο ἐκάστη τῶν ἀρχῶν πέφυκε γενέσθαι ὡς ἐν ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ πᾶσα ἡτισοῦν διδασκομένη⁴⁰ τέχνη· οίονεὶ, φησὶ, γενήσεται τοῦτο τὸ παιδίον αὐλητὴς,

48 v. ἐγχρονίσαν αὐλητῆ, ἢ γεωμέτρης γεωμέτρη, γραμματικῷ γραμματικὸς, τέκτων τέκτονι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις τέχναις ἐγγὺς γινόμενον ὄμοίως συμβήσεται. Αἱ δὲ τῶν ἀρχῶν, φησὶν, οὐσίαι φῶς καὶ σκότος· τούτων⁴⁵ δέ ἐστιν ἐν μέσῳ πνεῦμα ἀκέραιον· τὸ δὲ πνεῦμα τὸ

21. Cod. ἀλλάλως.

25. Cod. ἀλλάλως.

26. Leg. videtur πολλοῖς.

30. Multa hic offendunt; fortasse [ἔως] ἀρτὶ λαθοῦσαν, ut initio libri dictum ἡ πολλοῖς ἔτεσιν ἔλαθεν. Sequentia quoque suspecta, quam-

quam συντιθέναι non raro de rebus fictis et dolose compositis dicitur.

36. Fort. δ' αὐτῶν.

39. Cod. ἐκάστην.

40. Cod. ἀνθρωπί ψυχῆ (sic).

ib. Cod. ἥτις οὖν.

41. Cod. γένηται.

τεταγμένον ἐν μέσῳ τοῦ σκότους ὅπερ ἔστι κάτω, καὶ τοῦ φωτὸς ὅπερ ἔστιν ἄνω, οὐκ ἔστι πνεῦμα, ὡς ἄνεμος, ἢ ρίπη, ἢ λεπτή τις αὖτα νοηθῆναι δυναμένη, ἀλλ' οἴονεὶ μύρου τις ὄσμὴ, ἢ θυμιάματος ἐκ συνθέσεως 50 κατεσκευασμένου, λεπτὴ διοδεύουσα δύναμις ἀνεπιοήτῳ τινὶ καὶ κρείττονι ἢ λόγῳ ἔστιν ἔξειπτεν εὐωδίᾳ. Ἐπεὶ δὴ ἄνω ἔστι τὸ φῶς καὶ κάτω [τὸ] σκότος, καὶ τούτων ὡς ἔφην τοιοῦτον τρόπον ὃν μέσον τὸ πνεῦμα, τὸ φῶς πέφυκε, καθάπερ δή τις ἥλιος ἄνωθεν ἐλλάμπει εἰς τὸ 55 ὑποκείμενον σκότος· ἀνάπταλιν δὲ ἡ τοῦ πνεύματος εὐωδία διαμέση ἔχουσαν τάξιν ἐκτείνεται καὶ φέρεται πανταχῇ, ὡς ἐπὶ τῶν ἐν πυρὶ θυμιαμάτων τὴν εὐωδίαν πανταχῇ φερομένην ἐπεγνώκαμεν. Τοιαύτης δὲ οὕσης τῆς δυνάμεως τῶν εἰρημένων τριχῶς, τοῦ πνεύματος καὶ 60 τοῦ φωτὸς ὅμοι ἡ δύναμις ἔστιν ἐν τῷ σκότει τῷ κάτωθεν αὐτῶν τεταγμένῳ. Τὸ δὲ σκότος ὕδωρ ἔστι φοβερὸν, εἰς ὃ κατέσπασται καὶ μετενήνεκται εἰς τὴν τοιαύτην φύσιν μετὰ τοῦ πνεύματος τὸ φῶς. Τὸ δὲ σκότος ἀσύνετον οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ φρόνιμον παντελῶς· 65 καὶ οἶδεν ὅτι ἀν ἀπαρθῆ τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ σκότους, 49 r. μένει τὸ σκότος ἔρημον, ἀφανὲς, ἀλαμπὲς, ἀδύναμον, ἀπρακτον, ἀσθενές. Διὸ πάσῃ φρονήσει καὶ συνέσει βιάζεται κατέχειν εἰς ἑαυτὸν τὴν λαμπηδόνα καὶ σπινθῆρα τοῦ φωτὸς μετὰ τῆς τοῦ πνεύματος εὐωδίας. Καὶ 70 τούτων ἔστιν ἰδεῖν τῆς φύσεως εἰκόνα κατὰ πρόσωπον ἀνθρώπου, κόρην ὀφθαλμοῦ, σκοτεινὴν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ὕδάτων, πεφωτισμένην πνεύματι. Ὡς οὖν ἀντι-

52. Cod. ἐπειδή.

53. Cod. κάτω σκότος.

54. Cod. ὅν.

ib. Cod. τὸ δὲ φῶς.

55. Cod. ἥλιον—ἐλλάμπειν.

57. Fort. εὐωδία μέσην ἔχουσα τάξιν: nam errore repetitae viden-

tur literæ dia: sive διὰ μέσης.

60. Pro τριχῶς fort. leg. τριῶν ἀρχῶν, ut legitur p. 138, 35. et p. 140, 79 et 91.

61. Cod. τοῦ κάτωθεν.

66. Cod. καὶ οὖδεν ὅτι.

69. Cod. εἰς ἑαυτόν.

ποιεῖται τὸ σκότος τῆς λαμπηδόνος, ἵνα ἔχῃ τὸν σπινθῆρα δουλεύοντα καὶ βλέπῃ, οὕτως ἀντιποιεῖται τὸ φῶς;⁷⁵ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς δυνάμεως τῆς ἑαυτῶν· καὶ σπεύδουσιν ἄραι καὶ ἀνακομίσασθαι πρὸς ἑαυτὰς τὰς μεμιγμένας αὐτῶν δυνάμεις εἰς τὸ ὑποκείμενον ὕδωρ σκοτεινὸν καὶ φοβερόν. Πᾶσαι δὲ αἱ δυνάμεις τῶν τριῶν ἀρχῶν οὖσαι κατ’ ἀριθμὸν ἀπειράκις ἅπειροι εἰσὶν ἐκάστη κατὰ τὴν οὔσιαν τὴν ἑαυτῆς φρόνιμοι, νοεραὶ, ἀναρίθμητοι τὸ πλῆθος. Φρόνιμοι δὲ οὖσαι καὶ νοεραὶ, ἐπειδὴν μένωσι κατ’ αὐτὰς, ἡσυχάζονται πᾶσαι· ἐὰν δὲ πλησιάσῃ δύναμις δυνάμει, ἡ ἀνομοιότης τῆς παραθέσεως ἐργάζεται κίνησίν τινα καὶ ἐνέργειαν, ἀπὸ τῆς κινήσεως μεμορφω-⁸⁵ μένην κατὰ τὴν συνδρομὴν τῆς παραθέσεως τῶν συνελθουσῶν δυνάμεων. Γίνεται γὰρ τῶν δυνάμεων ἡ συνδρομὴ, οἵονεί τις τύπος σφραγίδος, κατὰ συνδρομὴν ἀπὸ πληγῆς παραπλησίως πρὸς τὸν ἐκτυποῦντα τὰς ἀναφερομένας οὔσιας. Ἐπεὶ οὖν ἅπειροι μὲν κατ’ ⁹⁰ ἀριθμὸν τῶν τριῶν ἀρχῶν αἱ δυνάμεις, ἐκ δὲ τῶν ^{49 v.} ἀπείρων δυνάμεων ἅπειροι συνδρομαὶ, ἀναγκαίως γεγόνασιν ἀπείρων σφραγίδων εἰκόνες. Αὗται οὖν εἰσὶν αἱ εἰκόνες αἱ τῶν διαφόρων ζώων ἰδέαι. Γέγονεν οὖν ἐκ πρώτης τῶν τριῶν ἀρχῶν συνδρομῆς μεγάλης με-⁹⁵ γάλη τις ἰδέα, σφραγὶς οὐρανοῦ καὶ γῆς. Σχῆμα δὲ ἔχουσιν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ μήτρα παραπλήσιον τὸν ὄμφαλὸν ἔχούση μέσον, καὶ εἰ, φησὶν, ὑπὸ ὅψιν ἀγαγεῖν θέλει τις τὸ σχῆμα τοῦτο, ἔγκυον μήτραν ὅποιον βούλεται ζώου τεχνικῶς ἐρευνησάτω, καὶ εὑρήσει τὸ ἐκτύπωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν μέσῳ πάντων ἀπαραλλάκτως ὑποκείμενον· γέγονε δὲ οὐρανοῦ καὶ γῆς τὸ σχῆμα τοιοῦτον, οἵονεὶ μήτρᾳ παραπλήσιον. Κατὰ

75. Cod. δουλεύονται.
ib. Cod. βλέπει.

83. Cod. ἡσυχάζουσαι.
3. Cod. ἀπαραλλάκτως.

τὴν πρώτην συνδρομὴν ἐν αὐτῷ μέσῳ τῷ οὐρανῷ καὶ 5
τῇ γῇ γεγόνασιν ἅπειροι δυνάμεων συνδρομαί. Καὶ
ἐκάστη συνδρομὴ οὐκ ἄλλο τι εἰργάσατο καὶ ἔξετύπω-
σεν ἡ σφραγίδα οὐρανοῦ καὶ γῆς παραπλήσιον μήτρα.
Ἐν αὐτῇ δὲ ἀνέφυσαν ἐκ τῶν ἀπείρων σφραγίδων δια-
φόρων ζῷων ἅπειρα πλεῖον. Εἰς δὲ ταύτην πᾶσαν ἡ 10
ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἐν τοῖς διαφόροις ζῷοις ἀπειρία κα-
τέσπαρται, καὶ καταμεμέρισται μετὰ τοῦ φωτὸς ἡ τοῦ
πνεύματος ἄνωθεν εὐώδία. Γέγονεν οὖν ἐκ τοῦ ὑδατος
πρωτόγονος ἀρχὴ, ἄνεμος σφοδρὸς καὶ λάβρος καὶ πάσης
γενέσεως αἴτιος. Βρασμὸν γάρ τινα ἐμποιῶν τοῖς 15
ὑδασιν, ἀπὸ τῶν ὑδάτων διεγείρει κύματα· ἡ δὲ τῶν
κυμάτων γένεσις, οἷονεί τις οὖσα ὄρμὴ, ἐγκύμονα γεγο-
νέναι τὸν ἄνθρωπον ἡ τὸν βοῦν, ὅπόταν ὑπὸ τῆς τοῦ
πνεύματος ὄρμῆς ὄρμήσασα ἐπείγηται. Ἐπὰν δὲ τοῦτο
τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου κῦμα ἐκ τοῦ ὑδατος ἐγερθὲν καὶ ἐγκύ- 20
μονα ἐργασάμενον τὴν φύσιν, γέννημα θηλείας εἰληφὸς
ἐν ἑαυτῷ καὶ ἔχον τὸ κατεσπαρμένον φῶς ἄνωθεν μετὰ
50 r. τῆς τοῦ πνεύματος εὐώδίας, τουτέστι νοῦν μεμορφω-
μένον ἐν τοῖς διαφόροις εἴδεσιν, ὃ ἐστι τέλειος θεὸς ἐξ
ἀγεννήτου φωτὸς ἄνωθεν καὶ πνεύματος κατενηγμένος 25
εἰς ἄνθρωπίνην φύσιν ὥσπερ εἰς ναὸν φορᾶ φύσεως καὶ
ἀνέμου κινήματι, γεννηθεὶς ἐξ ὑδατος, συγκεκρυμμένος
καὶ καταμεμιγμένος τοῖς σώμασιν οἷονεὶ ἀλάλων γενο-
μένων ὑπάρχον καὶ φῶς τοῦ σκότους, ἀπὸ τῶν σω-
μάτων σπεῦδον λυθῆναι καὶ μὴ δυνάμενος τὴν λύσιν 30
εὑρεῖν καὶ τὴν διέξοδον ἑαυτοῦ· καταμέρικται γὰρ σπιν-

5. Fort. κατὰ [γὰρ] τὴν πρώτην
[ταύτην] συνδρ.

8. Cod. οὐρανῷ καὶ γῇ.

10. Leg. πλήθη pro πλεῖον.

ib. Leg. πᾶσα pro πᾶσαν.

17. Pro γεγονέναι fort. ἐργάζεται
ut mox l. 21.

21. Cod. εἰληφός.

23. Cod. τουτέστιν οὖν.

25. Cod. κατενηγμένον.

28. Sub ἀλάλων γενομένων nescio

quid lateat. Deinde leg. vel σπεύ-

δων vel δυνάμενον.

θήρ τις ἐλάχιστος ἀπ ἄσμα ἄνωθεν
 ἀ νος δίκην ἐν τὸ λυσυγκρί-
 τοις πολλῶν. ‘Ως, φησὶν, ἐν τῷ ψαλμῷ λέγει· “Πᾶσα
 οὖν φροντὶς καὶ ἐπιμέλεια τοῦ φωτὸς ἄνωθεν ἔστι.” 31
 Πῶς καὶ τίνα τρόπου; ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πονηροῦ
 καὶ σκοτεινοῦ σώματος ἀπολυθεὶς ὁ νοῦς ἀπὸ τοῦ
 πατρὸς τοῦ κάτωθεν ὁ ἔστιν ὁ ἄνεμος ἐν βρόμῳ καὶ
 ταράχῃ ἐπεγείρας κύματα καὶ γεννήσας νοῦν τέλειον
 νίδιον ἑαυτοῦ, οὐκ ὅντα ἴδιον ἑαυτοῦ κατ’ οὐσίαν. “Ἄνωθεν +
 γὰρ ἦν ἀκτὶς ἀπὸ τοῦ τελείου φωτὸς ἐκείνου, ἐν τῷ
 σκολιῷ καὶ φοβερῷ καὶ πικρῷ καὶ μιαρῷ ὕδατι κεκρα-
 τημένον, ὅπερ ἔστι πνεῦμα φωτεινὸν ἐπιφερόμενον
 ἐπάνω τοῦ φωτός· ἐπεὶ οὖν ημάτων κύ-
 ματα διαφόροις γ εστι 45
 μήτρα τίς κατεσπαρμέν ώς
 ἐπὶ πάντων τῶν ζῴων θεωρεῖται. ‘Ο δὲ ἄνεμος λάβρος
 ὁμοῦ καὶ φοβερὸς φερόμενός ἔστι τῷ σύρματι ὅφει
 παραπλήσιος πτερωτός· ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, τουτέστιν
 ἀπὸ τοῦ ὅφεως, ἡ ἀρχὴ τῆς γεννήσεως τὸν εἰρημένον 50
 τρόπον γέγονε, πάντων ὁμοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς γεννήσεως
 εἰληφότων. ’Επεὶ οὖν κατέληπται τὸ φῶς καὶ τὸ
 πνεῦμα εἰς τὴν ἀκάθαρτον, φησὶ, καὶ πολυπήμονα μήτραν
 ἀτακτον, εἰς ἦν ὁ ὅφις εἰσερχόμενος, ὁ ἄνεμος τοῦ
 55 v. σκότους, ὁ πρωτόγονος τῶν ὑδάτων, γεννᾷ τὸν ἄνθρω-
 πον, καὶ ἄλλο οὐδὲν εἶδος οὔτε ἀγαπᾷ οὔτε γνωρίζει ἡ
 ἀκάθαρτος μήτρα· ὁμοιωθεὶς οὖν ὁ ἄνωθεν τοῦ φωτὸς
 τέλειος λόγος τῷ θηρίῳ τῷ ὅφει, εἰσελθὼν εἰς τὴν
 ἀκάθαρτον μήτραν, ἔξαπατήσας αὐτὴν τοῦ θηρίου τῷ
 ὁμοιώματι, ἵνα λύσῃ τὰ δεσμὰ τὰ περικείμενα τῷ τε- 60
 λείῳ νοῖ τῷ γεννωμένῳ ἐν ἀκαθαρσίᾳ μήτρας ὑπὸ τοῦ

32. Fort. ἀπ[οσχισθὲν ἀπόσπ]α-
 σμα.

33. Fort. ἢ[στρου ἀκτῆ]νος.

ib. Fort. το[ις ὕδασι πο]λυσ.
 Vid. p. 188.

49. Fort. πτερωτῷ· ώς ἀπό.

πρωτοτόκου ὕδατος, ὅφεως, ἀνέμου, θηρίου. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ τοῦ δούλου μορφὴ, καὶ αὕτη ἡ ἀνάγκη τοῦ κατελθεῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ εἰς μήτραν παρθένου. Ἐλλ' οὐκ ἔστι, φησὶν, ἀρκετὸν τὸ εἰσεληλυθέναι τὸν⁶⁵ τέλειον ἄνθρωπον, λόγον, εἰς μήτραν παρθένου καὶ λῦσαι τὰς ὡδῖνας τὰς ἐν ἐκείνῳ τῷ σκότει· ἀλλὰ γὰρ μετὰ τὸ ἐν μήτρᾳ μυστήρια μυσταρὰ εἰσελθεῖν ἀπελούσατο καὶ ἔπιε τὸ ποτήριον ζῶντος ὕδατος ἀλλομένου, ὃ δεῖ πάντως πιεῖν τὸν μέλλοντα ἀποδιδύσκεσθαι τὴν δου-⁷⁰ λικὴν μορφὴν καὶ ἐπενδύσασθαι ἔνδυμα οὐράνιον.

20 Ταῦτα ἔστιν ἀ λέγουσιν ὡς δι' ὀλίγου ἔστὶν εἰπεῖν, οἱ πρωτοστάται τῶν Σιθιανῶν λόγων. Ἔστι δὲ ὁ λόγος αὐτῶν συγκείμενος ἐκ φυσικῶν καὶ πρὸς ἔτερα εἰρημένων ρήμάτων, ἀ εἰς τὸν αἰδίον λόγον μετάγοντες⁷⁵ διηγοῦνται, καθάπερ εἴπομεν. Λέγουσι δὲ καὶ Μωσέα αὐτῶν συναίρεσθαι τῷ λόγῳ, ἐπὰν εἴπη “σκότος καὶ γνόφος καὶ θύελλα.” οὗτοι, φησὶν, οἵ τρεῖς λόγοι· ἡ ὅταν εἴπη ἐν παραδείσῳ γεγονέναι τρεῖς, Ἀδὰμ, Εὔαν, ὄφιν· ἡ ὅταν λέγῃ τρεῖς, Καΐν, Ἀβελ, Σὴθ, καὶ⁸⁰ πάλιν τρεῖς, Σὴμ, Χὰμ, Ἰάφεθ· ἡ ὅταν λέγῃ τρεῖς πατριάρχας, Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ· ἡ ὅταν λέγῃ τρεῖς ἡμέρας πρὸ ἡλίου καὶ σελήνης γεγονέναι· ἡ ὅταν λέγῃ τρεῖς νόμους, ἀπαγορευτικὸν, ἐφετικὸν, διατιμητικόν. Ἀπαγορευτικὸς δέ ἔστι νόμος, “Ἀπὸ παντὸς ξύλου⁸⁵ τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν, οὐ μὴ φάγητε.” Ἐν δὲ τῷ λέγειν “Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν σοι δείξω,” ἐφετικὸς, φησὶν, οὗτος ὁ νόμος· ἐλομένῳ γὰρ ἔστιν ἐξελθεῖν, μὴ⁹⁰

67. Fort. μετὰ τὰ ἐν μήτρᾳ μυ-

73. Cod. πρωτάται.

στήρια μυσταρὰ ἐξελθῶν ἀπελ.

77. Exod. X, 12.

68. Cod. μυστερά.

85. Genes. II, 16 et 17.

70. Cod. ποιεῖν.

88. Genes. XII, 1.

έλομένω δὲ μένειν. Διατιμητικὸς δὲ νόμος ἔστιν ὁ λέγων, “Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις” διατετίμηται γὰρ ἐκάστου τῶν ἀδικημάτων ζημία. Ἐστι δὲ αὐτοῖς ἡ πᾶσα διδασκαλία τοῦ λόγου ὑπὸ τῶν παλαιῶν θεολόγων, Μουσαίου, καὶ Λίνου, καὶ τοῦ τὰς¹⁵ τελετὰς μάλιστα καὶ τὰ μυστήρια καταδείξαντος Ὀρφέως. Ο γὰρ περὶ τῆς μήτρας αὐτῶν καὶ τοῦ Ὀρφέως λόγος, καὶ ὄμφαλὸς ὅπερ ἔστιν ἀνδρεία, διαρρήδην οὗτως ἔστιν ἐν τοῖς βακχικοῖς τοῦ Ὀρφέως. Τετέλεσται δὲ ταῦτα καὶ παραδέδοται ἀνθρώποις πρὸ τῆς¹ Κελεοῦ καὶ Τριπτολέμου καὶ Δήμητρος καὶ Κόρης καὶ Διονύσου ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς, ἐν Φλιοῦντι τῆς Ἀττικῆς. Πρὸ γὰρ τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων, ἔστιν ἐν τῇ Φλιοῦντι λεγομένη μεγαληγορία. Ἐστι δὲ⁵ παστὰς ἐν αὐτῇ, ἐπὶ δὲ τῆς παστάδος ἐγγέγραπται μέχρι σήμερον ἡ τὰ τῶν πάντων τῶν εἰρημένων λόγων ιδέα. Πολλὰ μὲν οὖν ἔστι τὰ ἐπὶ τῆς παστάδος ἐκείνης ἐγγέγραμμένα, περὶ ὧν καὶ Πλούταρχος ποιεῖται λόγους ἐν ταῖς πρὸς Ἐμπεδοκλέα δέκα βίβλοις. Ἐστι δὲ τοῖς¹⁰ πλείοσι καὶ πρεσβύτης τις ἐγγέγραμμένος πολιὸς πετρωτὸς ἐντεταμένην ἔχων τὴν αἰσχύνην, γυναικα ἀποφεύγονταν διώκων κυνοειδῆ. Ἐπιγέγραπται δὲ ἐπὶ τοῦ πρεσβύτου, φάσις ρύεντης· ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς, περηφικόλα. Ἐοικε δὲ εἶναι κατὰ τὸν Σιθιανῶν λόγον ὁ¹⁵ φάσις ρύεντης, τὸ φῶς τὸ σκοτεινόν· ὕδωρ δὲ, ἡ φικόλα· τὸ δὲ ἐν μέσῳ τούτων διάστημα, ἀρμονία

3 et 5. Cod. φλοιοῦντι.

ib. Pro μεγαληγορίᾳ fort. μεγάλη ἔορτή.

6. Cod. ἐγκέγραπται.

7. Τὰ τῶν dittographia esse vindicantur vocabuli πάντων.

10. Cod. ἐν τοῖς, quod mutavi in ταῖς. Si sanum est ἐν τοῖς, mox

leg. βιβλίοις. Pro πρὸς dicere debebat εἰς, quod intelligitur ex Lampriæ catalogo (Fabric. Bibl. Gr. t. 5, p. 160) qui habet εἰς Ἐμπεδοκλέα περὶ τῆς ἐ οὐσίας βιβλία εἴ.

ib. Fort. Ἐστι δὲ ἐν τοῖς πλείοσι: vel potius πυλεῶσι pro πλείοσι.

ib. Leg. πτερωτός.

πνεύματος μεταξὺ τεταγμένου. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ φάσι
ρύνεντου, τὴν ρύσιν ἄνωθεν τοῦ φωτὸς ὡς λέγουσι δηλοῖ
κάτω. Ὡστε εὐλόγως ἀν τις ἐποι τοὺς Σιθιανοὺς ἐγγύς 20
που τελεῖν παρ' αὐτοῖς τὰ τῆς μεγάλης Φλοιᾶς ιονόργια.
Τῇ δὲ διαιρέσει τῇ τριχῇ μαρτυρεῖν ἔοικε καὶ ὁ ποιητὴς
λέγων, “Τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἔκαστα δὲ ἐμ-
μορε τιμῆς” τουτέστι τῶν τριχῶν διηρημένων ἔκαστον
εἴληφε δύναμιν, καὶ τὸ ὕδωρ δὲ τὸ ὑποκείμενον κάτω 25
σκοτεινὸν ὅτι δέδυκε τὸ φῶς, καὶ ἀνακομίσασθαι καὶ
λαβεῖν ἄνωθεν δεῖ τὸν κατενηγμένον σπινθῆρα ἀπ'
αὐτοῦ· οὕτως ἐοίκασιν οἱ πάνσοφοι Σιθιανοὶ παρ' Ὁμή-
ρου λαβόντες λέγειν.

“Ιστω γὰρ (φησὶ) τόδε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὑπερβεν,
καὶ τὸ κατειβόμενον Στυγὸς ὕδωρ, ὃς τε μέγιστος
ὅρκος δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι”

τουτέστιν ἀποτρόπαιόν τι καὶ φρικτὸν οἱ θεοὶ καθ' Ὁμη-
ρου εἶναι τὸ ὕδωρ νομίζουσιν, ὅπερ ὁ λόγος τῶν
Σιθιανῶν φοβερὸς εἶναι φησὶ * τὸν οἱ. 35

21 Ταῦτ' ἔστιν ἀ λέγουσι καὶ τοιούτοις παραπλήσια ἐν
ἀπείροις συγγράμμασι· πείθουσι δὲ ἐντυγχάνειν τῷ περὶ
κράσεως καὶ μίξεως λόγῳ τοὺς μαθητευομένους, ὃς
μεμελέτηται πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ Ἀνδρονίκῳ τῷ περι-
πατητικῷ. Λέγουσιν οὖν οἱ Σιθιανοὶ τὸν περὶ κράσεως 40
καὶ μίξεως λόγον συνεστάναι τῷδε τῷ τρόπῳ· τὴν
ἀκτῖνα τὴν φωτεινὴν ἄνωθεν ἐγκεκράσθαι, καὶ τὸν
σπινθῆρα τὸν ἐλάχιστον ἐν τοῖς σκοτεινοῖς ὕδασι κάτω
καταμείχθαι λεπτῶς, καὶ συνηνῶσθαι καὶ γεγονέναι
ἐν ἐνὶ φυράματι, ὡς μίαν ὄσμὴν ἐκ πολλῶν καταμε- 45
μιγμένων ἐπὶ τοῦ πυρὸς θυμιαμάτων, καὶ δεῖ τὸν ἐπι-

21. Fort. ὄργια, sive συνόργια.

30. Iliad. Ο, 36 εqq.

23. Hom. Iliad. Ο, 189, ubi
ἔκαστος quod noster mutavit.

35. Leg. φοβερόν. In τὸν οἱ an
latet στοιχεῖον.

26. Fort. σκοτεινὸν [οὖ] ὅτι.

38. Cod. ὡς.

52 ၊ στήμονα τῆς ὀσφρήσεως ἔχοντα κριτήριον εὐαγὲς ἀπὸ τῆς μᾶς τοῦ θυμιάματος ὀσμῆς διακρίνειν λεπτῶς ἔκαστον τῶν καταμεμιγμένων ἐπὶ τοῦ πυρὸς θυμιαμάτων, οἷονεὶ στύρακα, καὶ σμύρναν καὶ λίβανον, ἢ εἴ τι ἄλλο 50 ἔη μεμιγμένον. Χρῶνται δὲ καὶ ἑτέροις παραδείγμασι, λέγοντες καταμεμίχθαι καὶ χρυσίῳ χαλκὸν, καὶ τέχνη τις εὑρηται ἡ διακρίνουσα τὸν χαλκὸν ἀπὸ τοῦ χρυσίου. Ὄμοίως δὲ κανὸν ἐν ἀργύρῳ κασσίτερος ἡ χαλκὸς ἢ τι τῶν ὁμογενῶν καταμεμιγμένον εὑρεθῆ μίξεως τινὶ τέχνῃ 55 κρείτονι, καὶ ταῦτα διακρίνεται. Ἡδη δέ τις καὶ ὕδωρ μεμιγμένον * αἰνωδίᾳ κρήνη, οὕτω φασὶ, καὶ κανὸν πάντα τὰ συγκεκραμένα, διακρίνεται. Καὶ δὴ ἀπὸ τῶν ζώων, φησὶ, καταμάνθανε. Τελευτήσαντος γάρ τοῦ ζώου, ἔκαστα διακρίνεται, καὶ λυθέντος, οὕτω τὸ ζῶον ἀφανί-60 ξεται. Τοῦτο ἔστι, φησὶ, τὸ εἰρημένον, “Οὐκ ἥλθον εἰρήνην βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν,” τουτέστι τὸ διχάσαι καὶ χωρίσαι τὰ συγκεκραμένα. Διχάζεται γὰρ καὶ διακρίνεται ἔκαστα τῶν συγκεκραμένων οἰκείου χωρίου τυχόντα. Ὡς γάρ ἔστι χωρίου συγκράσεως τοῖς 65 ζῷοις ἀπασιν ἐν, οὕτω καὶ τῆς διακρίσεως καθέστηκεν ἐν, ὃ οἶδεν οὐδεὶς, φησὶν, ἢ μόνοι ήμεῖς, οἱ ἀναγεννώμενοι πνευματικοὶ οὐ σαρκικοὶ, ὃν ἔστι τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ἄνω. Οὕτω παρεισδύοντες διαφθείρουσι τοὺς ἀκροωμένους, ὅτε μὲν ἀποχρώμενοι ρήτοις, εἰς ὃ 70 θέλουσι συνάγοντες κακῶς τὰ καλῶς εἰρημένα, φωλεύοντες τε τὸ ἑαυτῶν ἀδίκημα διὰ παραβολῶν ὡν βούλονται. Πάντα οὖν, φησὶ, καθὼς εἴρηται, τὰ συγ-

52. Cod. χαλκός.

55. Cod. εὑρέθη.

56. Fort. leg. Ἡδη δέ τις ὕδωρ μεμιγμένον [εἰδεν] ἐνοδίας κρήτης (οὕτω φασὶ), καὶ, κανὸν πάντα ἡ συγκεκραμένα, διακρίνεται.

59. Cod. κατεμάνθανε.

60. Cod. οὕτω τὸ τὸ ζῶον.

61. S. Matth. X, 34.

63. Cod. hic, supra et infra συγκεκραμένων.

70. Fort. ὅτε μὲν et infra φωλεύοντες δὲ τὸ ἐ. ἀδ.

κεκραμένα ἔχει ρόῦν ὕδιον καὶ τρέχει πρὸς τὰ οἰκεῖα, ὡς σίδηρος τὴν ἡρακλείαν λίθον, καὶ τὸ ἄχυρον ἥλεκτρον⁷⁵ πλησίον, καὶ τῷ κέντρῳ τοῦ θαλασσίου ἱέρακος τὸ χρυ-
52 ν. σίον. Οὕτως ἡ τοῦ καταμεμιγμένου τῷ ὑδάτι φωτὸς*⁷⁶ οἰκείου χωρίου ἐκ διδασκαλίας καὶ μαθήσεως μεταλα-
βοῦσα, σπεύδει πρὸς τὸν λόγον τὸν ἄνωθεν ἐλθόντα
ἐν εἰκόνι δουλικῆ, καὶ γίνεται μετὰ τοῦ λόγου λόγος ἐκεῖ,⁷⁷
ὅπου λόγος ἔστι, μᾶλλον ἢ ὁ σίδηρος πρὸς τὴν ἡρα-
κλείαν λίθον. Καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, φησὶ, καὶ
πάντα διακρίνεται ἐπὶ τῶν οἰκείων τόπων τὰ συγκεκρι-
μένα, μάνθανε. Φρέαρ ἔστιν ἐν Πέρσαις ἐν⁷⁸ Ἀμη πόλει
παρὰ τὸν Τίγριν ποταμόν· φύκοδόμηται δὲ παρὰ τὸ⁷⁹
φρέαρ ἄνω δεξαμενή τις ἔχουσα τρεῖς ἀφετηρίας ἀπ'
αὐτῆς. Οὗ φρέατος ἀντλήσας κάδῳ ἀνενέγκας τὸ ἀπὸ
τοῦ φρέατος ἀντληθὲν ὅ, τι ποτέ ἔστιν, ἔχεεν εἰς τὴν
παρακειμένην δεξαμενήν· τὸ δὲ χυθὲν ἐλθὸν ἐπὶ τὰς
ἀφετηρίας ἐν ἐνὶ σκεύει ἀναληφθὲν διακρίνεται. Καὶ ἐν⁸⁰
μὲν ἄλας πηγνύμενον δείκνυται, ἐν ἑτέρᾳ δὲ τῶν ἀφετη-
ριῶν ἄσφαλτος, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ ἔλαιον. Μέλαν δέ ἔστι
τὸ ἔλαιον, ὡς, φησὶ, καὶ Ἡρόδοτος ιστορεῖ, καὶ ὀσμὴν
παρεχόμενον βαρεῖαν· ράδινάκην δὲ αὐτὸς οἱ Πέρσαι
καλοῦσιν. ⁷⁹ Ήρκει, φασὶν οἱ Σιθιανοὶ, πρὸς ἀπόδειξιν⁹⁵
τοῦ προκειμένου ἡ τοῦ φρέατος ὁμοιότης πάντων μᾶλ-
λον τῶν προειρημένων.

22 'Ικανῶς δοκεῖ ἡμῖν σεσαφηνίσθαι ἡ τῶν Σιθιανῶν
γνώμη. Εἰ δέ τις ὅλην τὴν κατ' αὐτοὺς πραγματείαν
βούλεται μαθεῖν, ἐντυχέτω βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Παρά-

74. Cod. oὖν pro ρόῦν.

ib. Herodot. VI, cap. 119.

75. Fort. ὡς σίδηρος [πρὸς] τὴν
ἡρακλείαν λίθον.

98. Cod. σεσαφηνεῖσθαι.

77. Post φωτὸς fort. addend.
δύναμις.

1. Cod. βιβλῳ quod mutavi ob-
sequens ἐπιγραφομένῳ. Si retinue-
rimus βιβλῳ, leg. ἐπιγραφομένῃ.

93. Cod. ὡς φησι.

φρασις Σήθ· πάντα γὰρ τὰ ἀπόρρητα αὐτῶν ἐκεῖ εὑρήσει ἔγκείμενα. Ἀλλ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τοὺς Σιθιανοὺς
53 r. ἔξεθέμεθα, ἵδωμεν τίνα ἔστι καὶ τὰ Ἰουστίνῳ δοκοῦντα.

23 Ἰουστίνος πάντη ἐναντίος τῇ τῶν ἀγίων Γραφῶν γενόμενος διδαχῆ, προσέτι δὲ καὶ τῇ τῶν μακαρίων Εὐαγγελίων γραφῆ ἡ φωνῆ ὡς ἐδίδασκεν ὁ λόγος τοὺς μαθητὰς λέγων· “Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε.” ὅπερ δηλοῖ μὴ προσέχειν τῇ τῶν ἐθνῶν ματαίᾳ διδασκαλίᾳ. Οὗτος ἐπὶ τὰ ἐθνῶν τερατολογούμενα καὶ διδασκόμενα 10 ἀναγαγεῖν πειρᾶται τοὺς ἀκρυωμένους, αὐτολεξεὶ τὰ παρ' Ἐλλησι μυθευόμενα διηγούμενος, οὔτε πρότερον διδάξας, οὔτε παραδοὺς τὸ τέλειον αὐτοῦ μυστήριον εἰ μὴ ὄρκῳ δήσῃ τὸν πλανώμενον. ἔπειτα τοὺς μύθους παρατίθησι ψυχαγωγίας χάριν, ὅπως οἱ ἐντυγχάνοντες τῇ 15 τῶν βίβλων ἀναρίθμῳ φλυαρίᾳ παραμύθιον ἔχωσι τὰ μυθευόμενα (ὸν τρόπον εἴ τις ὁδὸν μακρὰν βαδίζων, παρατυχὼν καταλύματι ἀναπαύεσθαι δοκεῖ) καὶ οὕτως πάλιν ἐπὶ τὴν τῶν ἀναγνωσμάτων τραπέντες πολυμάθειαν, μὴ μισήσωσιν ἔως ἐπὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ τεχναζόμενον 20 ἀνόμημα διὰ πλειόνων ἔξηχηθέντες ὄρμήσωσι τετυφωμένοι, οὓς φρικτοῖς καταδήσας πρότερον ὄρκοις μήτε ἔξειπεῖν μήτε ἀποστῆναι ὁμολογεῖν ἀναγκάσας, οὕτω παραδίδωσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρημένα μετὰ ἀσεβείας μυστήρια, πῆ μὲν, καθὰ προείπομεν, μύθοις Ἐλληνικοῖς 25 χρησάμενος, πῆ δὲ παραπεποιημένοις βιβλίοις, κατά τι παρεμφαίνουσι ταῖς προειρημέναις αἵρεσεσιν. Οἱ πάντες γὰρ ἐνὶ πνεύματι συνωθούμενοι, εἰς ἓνα βυθὸν ἀμάρας συνάγονται, ἄλλοι ἄλλως τὰ αὐτὰ διηγούμενοι καὶ μυθεύοντες, οὗτοι δὲ ἴδιως· οἱ πάντες Γνωστικοὺς ἔαυτοὺς 30

5. Titulus rubricatus: Ἰουστίνος.

8. S. Matth. X, 5.

18. Cod. κατάλυμά τι.

21. Cod. τετυπωμένοι.

30. Cod. οἱ.

ἀποκαλοῦσι, τὴν θαυμασίαν γνῶσιν τοῦ τελείου καὶ ἀγαθοῦ μόνοι καταπεπωκότες.

53 v. 24 "Ομνυε δὲ, φησὶν Ἰουστῖνος, εἰ γνῶναι θέλεις "ἄδικος οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη," τὸν ἐπάνω πάντων ἀγαθῶν, τὸν 35 ἀνώτερον, ἄρρητα φυλάξαι τὰ τῆς διδασκαλίας σιγώμενα· καὶ γὰρ καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἴδων τὸν ἀγαθὸν, καὶ τελεσθεὶς παρ' αὐτῷ, τὰ τῆς σιγῆς ἄρρητα ἐφύλαξε, καὶ ὅμοσε καθὼς γέγραπται, "ὅμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται." Ταῦτα τοίνυν οὕτω κατασφραγισάμενος 40 πλείσι μύθοις ψυχαγωγεῖ διὰ πλειόνων βιβλίων, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἄγει τελειῶν τοὺς μύστας, τὰ ἄλλα μυστήρια, ἵνα καὶ μὴ διὰ πλειόνων ὀδεύσωμεν, ἐκ μιᾶς αὐτοῦ βιβλου τὰ ἄρρητα ἐπιδείξομεν, οὕστης καθὼς νομίζει ἐνδόξου. Αὗτη δὲ ἐπιγράφεται Βαρούχ⁴⁵ ἐν ᾧ μίαν τῶν πολλῶν μυθολογίαν ἐκτιθεμένην ὑπ' αὐτοῦ δηλώσομεν, οὓσαν παρὰ Ἡροδότῳ, ἣν ὡς ξένην τοῖς ἀκροαταῖς παραπλάσας διηγεῖται, ἐξ αὐτῆς πᾶσαν σύστασιν τοῦ κατ' αὐτὸν διδασκαλείου ποιούμενος.

25 'Ἡρόδοτος μὲν οὖν τὸν Ἡρακλέα φησὶν ἀπὸ τῆς⁵⁰ Ἐρυθρᾶς τοῦ Γηρυόνου τὰς βοῦς ἄγοντα εἰς τὴν Σκυθίαν ἐλθεῖν, κεκμηκότα δὲ ἀπὸ τῆς πορείας εἰς ἔρημόν τι χωρίον κατακλιθέντα κοιμηθῆναι ὀλίγον· ὑπνώσαντος δὲ αὐτοῦ ἀφανῆ γενέσθαι τὸν ἵππον, ἐφ' οὐδὲ καθεξόμενος διώδευσε τὴν μακρὰν ὁδόν· περιεγερθεὶς δὲ ζῆτησιν⁵⁵ ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς ἔρημίας πολλὴν, εὑρεῖν πειρώμενος τὸν ἵππον. Καὶ τῆς μὲν ἵππου διαμαρτάνει, κόρην δέ τινα

54 r. μιξοπάρθενον εύρων ἐπὶ τῆς ἔρημίας, ἐπηρώτα, εἰ εἴη

32. Cod. καταπεπωκότες.	μυστήρια. Ἰνα δὲ μή. Cf. lin. 78
33. Esai. LXIV, 4.	et seqq.
39. Psalm. CIX, 4.	49. Cod. διδασκαλίου.
42. Fort. ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν ἄγει, τελειῶν τοὺς μύστας, τὰ [τ'] ἄλλα	50. Herodot. IV, 8.

που τεθεαμένη τὸν ἵππον. Ἡ δὲ κόρη φησὶν εἰδέναι μὲν, μὴ δείξειν δὲ πρότερον αὐτῷ εἰ μὴ πρὸς μίξιν φιλίας συνέλθῃ αὐτῇ ὁ Ἡρακλῆς. Ἡν δὲ, φησὶν ὁ Ἡρόδοτος, τὰ ἄνω αὐτῆς μέχρι βουβῶνος, παρθένου, πᾶν δὲ τὸ κάτω σῶμα μετὰ βουβῶνα, φρικτόν τι θέαμα ἔχιδνης. Σπουδῇ δὲ τῆς περὶ τὸν ἵππον εύρεσεως ὁ Ἡρακλῆς πείθεται τῷ θηρίῳ· ἔγνω γὰρ αὐτὴν, καὶ ἐποίησεν ἐγκύμονα, καὶ προεῖπεν αὐτῇ μετὰ τὴν γυνῶσιν ὅτι ἔχει κατὰ γαστρὸς ἔξ αὐτοῦ τρεῖς ὄμοι παιδας, οἵτινες ἔσονται ἐπιφανεῖς. Ἐκέλευσε δὲ αὐτοῖς γεννωμένοις ὀνόματα θεῖναι τὴν τεκοῦσαν, Ἀγάθυρσον, Γελωνὸν, καὶ Σκύθην. Λαβὼν δὲ τούτου μισθὸν τὸν ἵππον παρὰ τῆς θηριώδους κόρης, ἀπηλλάττετο φέρων καὶ τὰς βοῦς. Μακρὸς δὲ ὁ μετὰ ταῦτα μῦθος Ἡρόδοτῷ χαιρέτω δὲ τὸ νῦν. Τίνα δὲ τὰ Ἰουστίνων δοκοῦντα, μετάγοντι τὸν μῦθον εἰς τὴν τῶν ὄλων γένητησιν, ἡμεῖς διηγησόμεθα.

75

26 Οὗτος φησὶν, ἥσαν τρεῖς ἀρχὰ τῶν ὄλων ἀγέννητοι, ἀρρενικαὶ δύο, θηλυκὴ μία. Τῶν δὲ ἀρρενικῶν ἡ μέν τις καλεῖται ἀγαθὸς, αὐτὸ μόνον οὔτως λεγόμενος, προγνωστικὸς τῶν ὄλων. Ἡ δὲ ἑτέρα μήτηρ πάντων τῶν γεννητῶν, ἀπρόγνωστος καὶ ἀόρατος. Ἡ δὲ θῆλυς, 80 ἀπρόγνωστος, ὄργιλη, ἀγνώμων, δίσωμος κατὰ πάντα, τῇ κατὰ τὸν Ἡροδότου μῦθον ἐμφερῆς, μέχρι βουβῶνος παρθένος, ἔχιδνα δὲ τὰ κάτω, ὡς φησιν Ἰουστίνος. Καλεῖται δὲ Ἐδὲμ αὕτη ἡ κόρη, καὶ Ἰσραήλ. Αὗται, φησὶν, αἱ ἀρχὰ τῶν ὄλων, ρίζαι καὶ πηγαὶ, ἀφ' ὧν τὰ 85 ὄντα ἐγένετο· ἄλλο δὲ ἦν οὐδέν. Ἰδὼν οὖν ὁ πατὴρ τὴν μιξοπάρθενον ἐκείνην ἀπρόγνωστος ὥν τὴν Ἐδὲμ, ἥλθεν 54 ν. εἰς ἐπιθυμίαν αὐτῆς· Ἐλωεὶμ δὲ, φησὶν, καλεῖται οὗτος

71. Cod. ἀπηλλάττετο.

73. Cod. τὸν νοῦν.

74. Cod. μετάγοντα.

77. Cod. εἰ pro ἡ.

ό πατήρ· οὐδὲν ἥπτον ἐπεθύμησε καὶ ἡ Ἐδὲμ τοῦ Ἐλωεὶμ, καὶ συνήγαγεν αὐτὸς ἡ ἐπιθυμία εἰς μίαν⁹⁰ φιλίας εὗνοιαν. Γεννᾷ δὲ ἀπὸ τῆς συνόδου τῆς τουάυτης ὁ πατὴρ ἐκ τῆς Ἐδὲμ ἑαυτῷ ἀγγέλους δώδεκα. Ὁνόματα δέ ἔστι τῶν πατρικῶν ἀγγέλων τάδε· Μιχαὴλ,^{*} Ἀμὴν, Βαροὺχ, Γαβριὴλ, Ἡσαδδαῖος. * * Καὶ τῶν μητρικῶν ἀγγέλων ὃν ἐποίησεν ἡ Ἐδὲμ, ὄμοιώς ὑποτέ-⁹⁵ τακται τὰ ὄνόματα· ἔστι δὲ ταῦτα, Βάβελ, Ἀχαμῶς, Νάας, Βὴλ, Βελίας, Σατὰν, Σαὴλ, Ἀδωναῖος, Κανίθαν, Φαραὼθ, Καρκαμενὼς, Λάθεν. Τούτων τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἀγγέλων οἱ μὲν πατρικοὶ τῷ πατρὶ συναρροῦνται καὶ πάντα ποιοῦσι κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ· οἱ δὲ¹ μητρικοὶ τῇ μητρὶ Ἐδέμ· τούτων δὲ τῶν ἀγγέλων ὄμοιοι πάντων τὸ πλῆθος ὁ παράδεισος, φησὶν, ἔστι, περὶ οὗ λέγει Μωσῆς· “Ἐφύτευσεν ὁ θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδὲμ κατὰ ἀνατολὰς,” τουτέστι κατὰ πρόσωπον τῆς Ἐδὲμ,⁵ ἵνα βλέπῃ τὸν παράδεισον ἡ Ἐδὲμ, τουτέστι τοὺς ἀγγέλους, διὰ παντός. Τούτου τοῦ παραδείσου ἀλληγορικῶς οἱ ἄγγελοι κέκληνται ξύλα, καὶ ἔστι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, ὁ τρίτος τῶν πατρικῶν ἀγγέλων Βαρούχ. Τὸ δὲ ξύλον τοῦ εἰδέναι γνῶσιν καλοῦ καὶ πονηροῦ, ὁ τρίτος¹⁰ τῶν μητρικῶν ἀγγέλων, ὁ Νάας. Οὗτος γὰρ λέγεται τὰ Μωσέως ἔρμηνεύειν, λέγων, “περιεσταλμένως αὐτὰ ἐπεν ὁ Μωϋσῆς, διὰ τὸ μὴ πάντας χωρεῖν τὴν ἀλήθειαν.” Γενομένου δὲ, φησὶ, τοῦ παραδείσου ἐξ εὐαρεστήσεως κοινῆς Ἐλωεὶμ καὶ Ἐδὲμ, οἱ τοῦ Ἐλωεὶμ¹⁵ ἄγγελοι λαβόντες ἀπὸ τῆς καλλίστης γῆς, τουτέστιν 55 r. οὐκ ἀπὸ τοῦ θηριώδους μέρους τῆς Ἐδὲμ, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὑπέρ βουβῶνα ἀνθρωποειδῶν καὶ ἡμέρων χωρίων

89. Leg. ἥπτον δὲ ἐπεθ.

4. Genes. II, 8.

96. Cod. Βαβέλαχαμῶς. Vid. infra p. 154, l. 89.

12. Cod. περιεσταλμένος.

99. Fort. συναίρονται.

17. Cod. ἀπὸ τὸν ὑπέρ.

τῆς γῆς, ποιοῦσι τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ δὲ τῶν θηριωδῶν μερῶν, φησὶ, γίνονται τὰ θηρία καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα. Τὸν 20 ἄνθρωπον οὖν ἐποίησε σύμβολον τῆς ἑνότητος αὐτῶν καὶ εὔνοίας, καὶ κατατίθενται τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις εἰς αὐτὸν, Ἐδὲμ μὲν τὴν ψυχὴν, Ἐλωεὶμ δὲ τὸ πνεῦμα. Καὶ γίνεται οἷονεὶ σφραγίς τις αὗτη καὶ φιλίας ὑπόμνημα, καὶ σύμβολον αἰώνιον τοῦ γάμου τῆς Ἐδὲμ καὶ 25 τοῦ Ἐλωεὶμ ἄνθρωπος, ὁ Ἄδαμ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Εὕα γέγονε, φησὶν, ὥσπερ Μωσεῖ γέγραπται, εἰκὼν καὶ σύμβολον, σφραγὶς εἰς αἰώνα φυλαχθησόμενος τῆς Ἐδέμ· κατετέθη τε ὄμοίως καὶ ἐν τῇ Εὔᾳ τῇ εἰκόνι ψυχὴ μὲν ἀπὸ τῆς Ἐδέμ, πνεῦμα δὲ ἀπὸ τοῦ Ἐλωείμ. Καὶ 30 ἐδόθησαν ἐντολαὶ αὐτοῖς, “Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακληρονομήσατε τὴν γῆν” τουτέστι τὴν Ἐδέμ, οὗτω γὰρ θέλει γεγράφθαι. Πᾶσαν γὰρ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν οἷονεὶ τινα οὐσίαν ἐν γάμῳ ἡ Ἐδέμ προσήνεγκε τῷ Ἐλωείμ. “Οθεν, φησὶ, κατὰ μίμησιν ἐκείνου τοῦ 35 πρώτου γάμου προίκα προσφέρουσι μέχρι σήμερον αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσι θείῳ τινὶ καὶ πατρικῷ νόμῳ πειθόμεναι τῷ γενομένῳ πρὸς Ἐλωεὶμ τῆς Ἐδέμ. Κτισθέντων δὲ πάντων, ὡς γέγραπται παρὰ τῷ Μωϋσῆ, οὐρανοῦ τε καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ, εἰς τέτταρας ἀρχὰς 40 διηρέθησαν οἱ δώδεκα τῆς μητρὸς ἄγγελοι, καὶ καλεῖται τούτων ἔκαστον τεταρτημόριον ποταμὸς, Φεισὼν, καὶ Γεὼν, καὶ Τίγρις, καὶ Εὐφράτης, ὡς, φησὶ, λέγει Μωϋσῆς· οὗτοι ἐμπεριέχονται οἱ δώδεκα ἄγγελοι εἰς τέτταρα μέρη συμπεριπλεγμένοι καὶ διέπουσι τὸν κόσμον, 45

55 v. ἀστραπικήν τινα ἔχοντες κατὰ τοῦ κόσμου παρὰ τῆς Ἐδέμ ἐξουσίαν. Μένουσι δὲ οὐκ ἀεὶ ἐπὶ τῶν τόπων τῶν αὐτῶν, ἀλλ’ οἷονεὶ ἐν χορῷ κυκλικῷ ἐμπεριέχονται,

22. Cod. εἰς ἑαυτόν.

28. Leg. φυλαχθησόμενη.

37. θείῳ τινὶ bis in codice.

46. Leg. σατραπικήν. De quo
vide Aristot. de Mondo c. 6.

ἀλλάσσοντες τόπουν ἐκ τόπου καὶ παραχωροῦντες ἐν χρόνοις καὶ διαστήμασι τοὺς τόπους τεταγμένους ἔαν- 50 τοῖς. Ὅταν δὲ ἐπικρατῇ τῶν τόπων ὁ Φεισὸν, λιμὸς, στενοχωρία, θλίψις ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τῆς γῆς γίνεται· φειδωλὸν γὰρ τὸ παράταγμα τῶν ἀγγέλων τούτων· ὅμοίως καὶ ἑκάστου μέρους τῶν τεσσάρων, κατὰ τὴν ἑκάστου δύναμιν καὶ φύσιν, κακοὶ καιροὶ καὶ νόσων στά- 55 σεις. Καὶ τοῦτο εἰσαεὶ κατὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν τεταρτημορίων, ὥσπερ ποταμῶν ῥέυμα κακίας κατὰ θέλησιν τῆς Ἐδὲμ ἀδιαλείπτως τὸν κόσμον περιέρχεται. Γέγονε δὲ ἡ τῆς κακίας ἀνάγκη ἐκ τοιαύτης τινὸς αἰτίας· κατασκευάσας καὶ δημιουργήσας Ἐλωεὶμ ἐκ κοινῆς εὐαρε- 60 στήσεως τὸν κόσμον, ἀναβῆναι ἡθέλησεν εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ, καὶ θεάσασθαι μή τι γέγονε τῶν κατὰ τὴν κτίσιν ἐνδεῶς, συμπαραλαβὼν τοὺς ἰδίους ἀγγέλους μετ' αὐτοῦ, ἵνα γὰρ ἀνωφερῆς, καταλιπὼν τὴν Ἐδὲμ, κατώγη γὰρ οὖσαν ἐπακολουθεῖν ἄνω τῷ συζύγῳ 65 οὐκ ἡθέλησεν. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἐλωεὶμ ἐπὶ τὸ πέρας ἄνω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ θεασάμενος φῶς κρείττονος ὑπὲρ ὃ αὐτὸς ἐδημιούργησεν εἶπεν, “Ἀνοίξατέ μοι πύλας, ἵνα εἰσελθὼν ἐξομολογήσωμαι τῷ Κυρίῳ· ἐδόκουν γὰρ ἐγὼ Κύριος εἶναι.” Φωνὴ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ φωτὸς ἐδόθη λέγουσα· 70 “Αὕτη ἡ πύλη τοῦ Κυρίου, δίκαιοι εἰσέρχονται δι’ αὐτῆς” καὶ ἀνεῳχθῆ παραχρῆμα ἡ πύλη, καὶ εἰσῆλθεν 56 γ. ὁ πατὴρ δίχα τῶν ἀγγέλων πρὸς τὸν ἀγαθὸν, καὶ εἶδεν “ἄ ὄφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη.” Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀγαθὸς, 75 “Κάθου ἐκ δεξιῶν μου.” Ο δὲ πατὴρ λέγει πρὸς τὸν ἀγαθὸν, “Ἐασόν με Κύριε καταστρέψαι τὸν κόσμον ὃν

50. Cod. τεταγμένων.

57. Cod. ὡς περί.

54. Fort. ὅμοίως ἐπὶ ἑκάστου.

65. Fort. κατωφερῆς γὰρ οὖσα.

56. Cod. ἐπίκρασιν.

77. Leg. ἐς τὸν κόσμον.

πεποίηκα· τὸ πνεῦμα γάρ μου ἐνδέδεται εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ θέλω αὐτὸν ἀπολαβεῖν.” Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀγαθὸς, “Οὐδὲν δύνασαι κακοποιῆσαι παρ’ ἐμοὶ γενόμενος, ἐκ κοινῆς γὰρ εὑαρεστήσεως ἐποίησατε τὸν κόσμον σύ τε καὶ ἡ Ἐδέμ· ἔστον οὖν τὴν Ἐδέμ ἔχειν τὴν κτίσιν μέχρι βούλεται· σὺ δὲ μένε παρ’ ἐμοὶ.” Τότε γνοῦσα ἡ Ἐδέμ ὅτι καταλέλειπται ὑπὸ τοῦ Ἐλωείμ, λυπηθεῖσα παρέστησεν αὐτῇ τὸν ἰδίους ἀγγέλους καὶ εὐπρεπῶς ἐκόσμησεν ἑαυτὴν, εἴ πως εἰς ἐπιθυμίαν ἐλθὼν ὁ Ἐλωείμ κατέλθῃ πρὸς αὐτήν. Ὡς δὲ κρατηθεὶς τῷ ἀγαθῷ ὁ Ἐλωείμ καὶ οὐκέτι κατῆλθε πρὸς τὴν Ἐδέμ, προσέταξεν ἡ Ἐδέμ τῇ Βάζελ, ἵτις ἐστὶν Ἀφροδίτη, μοιχείας καὶ χωρισμοὺς γάμων κατασκευάσαι ἐν ἀνθρώποις, ἵνα ὡς αὐτὴ κεχώρισται ἀπὸ τοῦ Ἐλωείμ, οὕτω καὶ τὸ τοῦ Ἐλωείμ τὸ ὃν ἐν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς χωρισμοῖς τοῖς τοιούτοις βασανίζηται λυπούμενον, καὶ πάσχῃ τὰ αὐτὰ ὅποια καὶ ἡ Ἐδέμ καταλελειμμένη. Καὶ δίδωσιν ἔξουσίαν ἡ Ἐδέμ μεγάλην τῷ τρίτῳ ἀγ-
γέλῳ αὐτῆς τῷ Νάας, ἵνα πάσας κολάσεσι κολάζῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐλωείμ τὸ ὃν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἵνα διὰ τοῦ πνεύματος ἢ κολαζόμενος ὁ Ἐλωείμ ὁ καταλιπὼν παρὰ τὰς συνθήκας τὰς γενομένας αὐτῷ τὴν σύζυγον. Ἰδὼν ταῦτα ὁ πατὴρ Ἐλωείμ, ἐκπέμπει τὸν Βαροὺχ,
τὸν τρίτον ἄγγελον τῶν ἑαυτοῦ, εἰς βοήθειαν τῷ πνεύματι τῷ ὄντι ἐν τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν. Ἐλθὼν οὖν ὁ Βαροὺχ ἐστη ἐν μέσῳ τῶν ἀγγέλων τῆς Ἐδέμ, τουτέστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου. Παράδεισος γὰρ οἱ ἄγγελοι, ὃν μέσος ἐστη, καὶ παρήγγειλε τῷ ἀνθρώπῳ,
“Ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ [τοῦ] γινώσκειν τὸ καλὸν καὶ τὸ πο-

85. Leg. αὐτῇ.
88. καὶ delendum.

93. Cod. βασανίζεται.
8. Addidi τοῦ.

νηρὸν, μὴ φαγεῖν” ὅπερ ἔστιν ὁ Νάας· τουτέστι τοῖς μὲν ἄλλοις ἀγγέλοις πείθεσθαι τοῖς ἐνδεκα τῆς Ἐδὲμ, πάθη¹⁰ μὲν γὰρ ἔχουσιν οἱ ἐνδεκα, παρανομίαν δὲ οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ Νάας παρανομίαν ἔσχε· προσῆλθε γὰρ τῇ Εὔα¹⁵ ἐξαπατήσας αὐτὴν, καὶ ἐμοίχευσεν αὐτὴν, ὅπερ ἔστι παράνομον· προσῆλθε δὲ καὶ τῷ Ἀδὰμ καὶ ἔσχεν αὐτὸν ώς παιδα, ὅπερ ἔστι καὶ αὐτὸ παράνομον· ἔνθεν γέγονε²⁰ μοιχεία καὶ ἀρσενοκοιτία. Ἀπὸ τότε ἐπεκράτησε τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐκ μιᾶς ἀρχῆς γενόμενα τῆς τοῦ πατρός. Ἀναβὰς γὰρ πρὸς τὸν ἀγαθὸν ὁ πατὴρ, ὁδὸν ἔδειξε τοῖς ἀναβαίνειν θέλουσιν. Ἀποστὰς δὲ τῆς Ἐδὲμ, ἀρχὴν κακῶν ἐποίησε τῷ πνεύματι²⁵ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐπέμφθη οὖν ὁ Βαροὺχ πρὸς τὸν Μωσέα, καὶ δι’ αὐτοῦ ἐλάλησε τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ ὅπως ἐπιστραφῶσι πρὸς τὸν ἀγαθόν. Ὁ δὲ τρίτος ὁ διὰ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῆς Ἐδὲμ ἡκούσης εἰς τὸν Μωσέα ὥσπερ καὶ εἰς πάντας ἀνθρώπους, τὰς ἐν³⁰ 25 τολὰς τοῦ Βαροὺχ ἐπεσκίασε καὶ τὰς ιδίας ἐποίησεν ἀκούεσθαι· διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ κατὰ τοῦ πνεύματος τέτακται, καὶ τὸ πνεῦμα, κατὰ τῆς ψυχῆς. Ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ ἔστιν Ἐδὲμ, τὸ δὲ πνεῦμα, Ἐλωείμ, ἐκάτερα ὅντα ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ θήλεσι καὶ ἄρρεσι. Πάλιν³⁵ 57 r. μετὰ ταῦτα ἐπέμφθη ἐπὶ τοὺς προφήτας ὁ Βαροὺχ, ἵνα διὰ τῶν προφητῶν ἀκούσῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κατοικοῦν καὶ φυγὸν τὴν Ἐδὲμ καὶ τὴν πλάσιν τὴν πονηρὰν ὥσπερ ἔφυγεν ὁ πατὴρ Ἐλωείμ· ὁμοίως καὶ διὰ τῶν προφητῶν τῇ αὐτῇ ἐπινοίᾳ ὁ Νάας διὰ τῆς³⁵ εὐχῆς τῆς ἐνοικούσης ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, σὺν τῷ πνεύματι τοῦ πατρὸς, ἐπέσυρε τοὺς προφήτας, καὶ ἐπεσύρησαν

21. Fort. ἐν τοῖς ἀνθρώποις.

προφητῶν, vel simile quid.

24. Cod. οἰκούσης.

37. Fort. ἐπεσύρετο τοὺς πρ., καὶ

34. Fort. ὁμοίως ἀψάμενος τῶν ὑπεσύρησαν, ut infra.

πάντες, καὶ οὐκ ἡκολούθησαν τοῖς λόγοις τοῦ Βαροὺχ,
οὓς ἐνετείλατο Ἐλωείμ. Τὸ τελευταῖον ἐξ ἀκροβυστίας
προφήτην ἐπελέξατο Ἐλωείμ τὸν Ἡρακλέα καὶ ἐπεμ- 40
ψεν, ἵνα τοὺς δώδεκα ἄγγέλους τῆς Ἑδὲμ καταγωνί-
σηται καὶ ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα ἀπὸ τῶν δώδεκα
ἄγγέλων τῆς κτίσεως τῶν πονηρῶν. Ταῦτα ἔστι τὰ
δώδεκα ἀθλα τοῦ Ἡρακλέους, ἀ κατηγωνίσατο ὁ Ἡρα-
κλῆς τῇ τάξει, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως ἐσχάτου, λέοντα, 45
καὶ ὄδραν, καὶ κάπρον, καὶ τὰ ἔξης. Τῶν ἐθνῶν γὰρ
εἶναι ταῦτα τὰ ὄνόματα ἀ μετωνόμασται, φασὶν, ἀπὸ
τῆς ἐνεργείας τῶν μητρικῶν ἄγγέλων. Ὡς ἐδόκει κατη-
γωνίσθαι, προσπλέκεται αὐτῷ ἡ Ὁμφάλη, ἣτις ἔστι
Βάβελ ἡ Ἀφροδίτη, καὶ ὑποσύρει τὸν Ἡρακλέα καὶ 50
ἀποδιδύσκει τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τὰς ἐντολὰς τοῦ Βα-
ροὺχ, ἃς ἐνετείλατο Ἐλωείμ, καὶ μετενδιδύσκει τὴν ἴδιαν
αὐτῆς στολὴν, τουτέστι τὴν δύναμιν τῆς Ἑδὲμ τῆς
κάτω δυνάμεως, καὶ οὕτως ἀτελὴς ἐγένετο τοῦ Ἡρα-
κλέους ἡ προφητεία καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Τὸ δὲ τελευ- 55
ταῖον ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, πέμπεται
ὁ Βαροὺχ, καταπεμφθεὶς πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἐλωείμ, καὶ
57 v. ἐλθὼν εἰς Ναζαρὲτ εὗρε τὸν Ἰησοῦν νιὸν τοῦ Ἰωσὴφ
καὶ Μαρίας, βόσκοντα πρόβατα παιδάριον δυωδεκαετὲς,
καὶ ἀναγγέλλει αὐτῷ ἀπ’ ἀρχῆς πάντα ὅσα ἐγένετο ἀπὸ 60
τῆς Ἑδὲμ καὶ τοῦ Ἐλωείμ μετὰ ταῦτα ἐσόμενα, καὶ
εἶπε, “Πάντες οἱ πρὸ σοῦ προφῆται ἐπεσύρησαν. Πει-
ράθητι οὖν, Ἰησοῦν νὶè ἀνθρώπου, μὴ ὑποσυρῆναι, ἀλλὰ
κήρυξον τοῦτον τὸν λόγον τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἀνάγγει-
λον αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ πατρὸς καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, 65
καὶ ἀνάβαινε πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ κάθου ἐκεῖ μετὰ τοῦ
πάντων ἡμῶν πατρὸς Ἐλωείμ.” Καὶ ὑπήκουσε τῷ ἀγ-

38. Cod. οἱ λόγοι.

62. Fort. ὑπεσύρησαν.

61. Leg. Ἐλωείμ καὶ τὰ σινε τά τε μετά.

γέλω ὁ Ἰησοῦς εἰπὼν ὅτι “Κύριε ποιήσω πάντα,” καὶ ἐκήρυξεν. ‘Υποσῆραι οὖν ὁ Νάας καὶ τοῦτον ἡθέλησε· πιστὸς γὰρ ἔμεινε τῷ Βαρούχῃ. Ὁργισθεὶς οὖν ὁ Νάας ὅτι αὐτὸν ὑποσῆραι οὐκ ἡδυνήθη, ἐποίησεν αὐτὸν σταυρωθῆναι. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὸ σῶμα τῆς Ἐδέμ πρὸς τὸ ξύλον ἀνέβη πρὸς τὸν ἄγαθόν. Εἰπὼν δὲ τῇ Ἐδέμ, “Γύναι, ἀπέχεις σου τὸν νιὸν,” τουτέστι τὸν ψυχικὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν χοϊκόν. Αὐτὸς δὲ εἰς χεῖρας παρα- 75 θέμενος τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς, ἀνῆλθε πρὸς τὸν ἄγαθόν, ὃ δὲ ἄγαθός ἐστι Πρίαπος, ὃ πρίν τι εἶναι ποιήσας διὰ τοῦτο καλεῖται Πρίαπος, ὅτι ἐπριοποίησε τὰ πάντα. Διὰ τοῦτο, φησὶν, εἰς πάντα ναὸν ἵσταται, ὑπὸ πάσης τῆς κτίσεως τιμώμενος καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς βαστάζων τὰς 80 ὀπώρας ἐπάνω αὐτοῦ, τουτέστι τοὺς καρποὺς τῆς κτίσεως ὡν αἴτιος ἐγένετο, πριοποίησας τὴν κτίσιν πρῶτον οὐκ οὖσαν. “Οταν οὖν, φησὶν, ἀκούσητε λεγόντων ἀνθρώπων ὅτι κύκνος ἐπὶ τὴν Λήδαν ἥλθε καὶ ἐτεκνοποίησεν ἐξ αὐτῆς, ὃ κύκνος ἐστὶν ὁ Ἐλωεὶμ, καὶ ἡ 85 58 r. Λήδα, ἡ Ἐδέμ. Καὶ ὅταν λέγωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀετὸς ἥλθεν ἐπὶ τὸν Γανυμήδην, ὃ ἀετός ἐστιν ὁ Νάας, ὃ δὲ Γανυμήδης ὁ Ἄδαμ· καὶ ὅταν λέγωσιν ὅτι ὁ χρυσὸς ἥλθεν ἐπὶ τὴν Δανάην καὶ ἐπαιδοποίησεν ἐξ αὐτῆς, ὃ χρυσός ἐστιν ὁ Ἐλωεὶμ, Δανάη δέ ἐστιν ἡ Ἐδέμ. 90 ‘Ομοίως δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πάντας τοὺς τοιούτους λόγους μύθοις ἐμφέροντας παρατιθέμενοι διδάσκουσιν. “Οταν οὖν προφῆται λέγωσιν “Ἄκουε οὐρανὲ, καὶ ἐνωτίζου ἡ γῆ, Κύριος ἐλάλησεν,” οὐρανὸν λέγει,

69. Post ἡθέλησε fort. addend.
[ἀλλὰ Ἰησοῦς ἀκολουθῆσαι αὐτῷ οὐκ ἡθέλησε.]

73. Fort. addend. [ὅθεν ἀνέβη]
aut potius hic delendum πρὸς τὸν
ἄγαθὸν, ex inferioribus l. 76 illatum.

87. Cod. bis γανυμήδ.

92. Cod. μύθους.

93. Cod. λέγουσιν.

94. Supple ἡ Γραφή. Sic εæ-
piissime Patres.
ib. Esai. I, 2.

φησὶ, τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ, τὸ τοῦ Ἐλωείμ· 95
γῆν δὲ τὴν ψυχὴν τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σὺν τῷ πνεύματι,
Κύριον δὲ, τὸν Βαροὺχ, Ἰσραὴλ δὲ τὴν Ἐδέμ· Ἐδὲ μ
γάρ λέγεται καὶ Ἰσραὴλ ἡ σύζυγος τοῦ Ἐλωείμ. Οὐκ
ἐγνώκει, φησὶν, Ἰσραὴλ, εἰ γάρ ἐγνώκει ὅτι πρὸς τῷ
ἀγαθῷ εἴμι, οὐκ ἀν ἐκόλαζε τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς διὰ τὴν πατρικὴν ἄγνοιαν* ἐντεῦθεν.

27 Γέγραπται δὲ καὶ ὄρκος ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῷ
ἐπιγραφομένῳ Βαροὺχ, ὃν ὄρκίζουσι τοὺς κατακούειν
μέλλοντας τούτων τῶν μυστηρίων καὶ τελεῖσθαι παρὰ 5
τῷ ἀγαθῷ· ὃν ὄρκον, φησὶν, ὥμοσεν ὁ πατὴρ ἡμῶν
Ἐλωείμ παρὰ τῷ ἀγαθῷ γενόμενος, καὶ οὐ μετεμελήθη
ὅμοσας, περὶ οὗ γέγραπται, φησὶν, “”Ωμοσε Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται.”” Ἐστι δὲ ὁ ὄρκος οὗτως·
“”Ομνύω τὸν ἐπάνω πάντων τῶν ἀγαθῶν τηρῆσαι τὰ 10
μυστήρια ταῦτα καὶ ἔξειπτεν μηδενὶ, μηδὲ ἀνακάμψαι
ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπὶ τὴν κτίσιν.”” Ἐπειδὰν δὲ ὅμοσῃ
τοῦτον τὸν ὄρκον, εἰσέρχεται πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ
βλέπει, “”ὅσα ὄφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε
58 v. καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,” καὶ πίνει ἀπὸ 15
τοῦ ζῶντος ὕδατος, ὅπερ ἐστὶ λουτρὸν αὐτοῖς, ὡς νομί-
ζουσι, πηγὴ ζῶντος ὕδατος ἀλλομένου. Διακεχώρισται
γὰρ, φησὶν, ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος, καὶ ἔστιν
ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος τῆς πονηρᾶς κτί-
σεως, ἐν ᾧ λούονται οἱ χοϊκοὶ καὶ ψυχικοὶ ἀνθρωποι, 20
καὶ ὕδωρ ἔστιν ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ἀγαθοῦ
ζῶν, ἐν ᾧ λούονται οἱ πνευματικοὶ ζῶντες ἀνθρωποι,
ἐν ᾧ ἐλούσατο Ἐλωείμ καὶ λουσάμενος οὐ μετεμελήθη.
Καὶ ὅταν λέγῃ, φησὶν, ὁ προφήτης “λαβεῖν ἔαυτῷ

99. Es. I, 3.

2. Fort. hic lacuna.

6. Cod. ἀνόμασεν pro ὥμοσεν.

8. Psalm. CIX, 4.

10. Prius erat πάντα τὸν ἀγαθόν.

21. Cod. ὑπὸ ἄνω.

γυναικα πορνείας, διότι πορνεύουσα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ²⁵ ἀπὸ ὅπισθε τοῦ Κυρίου,” τουτέστιν ἡ Ἐδὲμ ἀπὸ τοῦ Ἐλωεὶμ, ἐν τούτοις, φησὶν, ὁ προφήτης σαφῶς λαλεῖ τὸ ὄλον μυστήριον, καὶ οὐκ ἀκούεται διὰ τὴν κακίαν τοῦ Νάας. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἔκεινον τρόπον, καὶ τὰς ἄλλας προφητικὰς ὁμοίως παραδιδοῦσι διὰ πλειόνων³⁰ βιβλίων. Ἔστι δὲ αὐτοῖς προηγουμένως βιβλίον ἐπιγραφόμενον Βαροὺχ, ἐν ᾧ ὄλην τὴν τοῦ μύθου αὐτῶν διαγωγὴν ὁ ἐντυχὼν γνώσεται. Πολλαῖς μὲν οὖν αἱρέσεσιν ἐντυχὼν, ἀγαπητοὶ, οὐδενὶ τούτου κακῷ χείροιν ἐνέτυχον. Ἀληθῶς δὲ, ὥσπερ λέγει καὶ ὁ κατὰ,³⁵ τὸν αὐτοῦ Ἡρακλέα δεῖ μιμησαμένους ἐκκαθάραι τὴν Αὔγείου κόπρον, μᾶλλον δὲ ἀμάραν, εἰς ἣν ἐμπεσόντες οἱ τούτου ἀνεχόμενοι οὐ πώποτε ἀποπλυθήσονται, ἀλλ’ οὐδὲ ἀνακύψαι δυνήσονται.

28 Ἔπει γοῦν καὶ τὰ Ἰουστίνου τοῦ ψευδογνωστικοῦ⁴⁰ ἐπιχειρήματα ἐξεθέμεθα, δοκεῖ καὶ τὰς τῶν ἀκολούθων αἱρέσεων δόξας ἐν ταῖς ἔξης βίβλοις ἐκθέσθαι, μηδένα^{59 r.} δὲ καταλιπεῖν ἀνέλεγκτον αὐτῶν, τῶν ὑπ’ αὐτῶν λεγομένων παρατιθεμένων, ὅντων ἰκανῶν πρὸς παραδειγματισμὸν εἴ καὶ μόνον ἐκρηθείη τὰ ἀπόκρυφα παρ’ αὐτοῖς⁴⁵ καὶ ἄρρητα, ἀ μόλις μετὰ πολλοῦ πόνου μυοῦνται οἱ ἄφρονες. Ἔιδωμεν οὖν τί καὶ Σίμων λέγει.

25. Exod. XXXIV, 16.

ib. Cod. ὑπ’ αὐτόν.

33. Cod. εὖ τυχών.

45. Cod. ἐκκριθείη τὰ ἀπόκρυφα

35. Pro ὁ κατὰ fort. ὁ καλός.

παρ’ αὐτῆς.

38. Cod. ἀποπληθήσονται.

46. Cod. μύονται.

43. Cod. ἀνέλεκτον.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Σ'.

- 1 ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ Ἐκτῇ τοῦ κατὰ πασῶν αἱρέσεων Ἐλέγχου.
- 2 Τίνα τὰ Σίμωνι τετολμημένα, καὶ ὅτι ἐκ μαγικῶν καὶ ποιητικῶν τὸ δόγμα κρατύνει.
- 3 Τίνα ὁ Οὐαλεντῖνος δογματίζει, καὶ ὅτι ἐκ Γραφῶν 5 οὐ συνίσταται αὐτοῦ τὸ δόγμα, ἀλλὰ ἐκ τῶν Πλατωνικῶν καὶ Πυθαγορικῶν δογμάτων.
- 4 Καὶ τίνα τὰ Σεκούνδῳ καὶ Πτολεμαίῳ καὶ Ἡρακλέωνι δοκοῦντα, ώς καὶ αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς, οἷς οἱ Ἐλληνες σοφοὶ, ἔχρήσαντο ἄλλοις ρήμασι. 10
- 5 Τίνα τὰ Μάρκῳ καὶ Κολαρβάσῳ νομισθέντα, καὶ ὅτι τινὲς αὐτῶν μαγείαις καὶ ἀριθμοῖς Πυθαγορείοις ἔσχον.
- 6 "Οσα μὲν οὖν ἐδόκει τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄφεως τὰς ἀρχὰς παρειληφόσι καὶ κατὰ μείωσιν τῶν χρόνων εἰς φανερὸν 15 τὰς δόξας ἐκουσίως προσενεγκαμένοις, ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ οὕση πέμπτῃ τοὺς ἐλέγχους τῶν αἱρέσεων ἐξεθέμην. Νυνὶ δὲ καὶ τῶν ἀκολούθων τὰς γνώμας οὐ

13. Fort. ἐνέσχον vel ἔσχόλαζον.

15. Cod. περειληφόσι.

σιωπήσω, ἀλλ' οὐδὲ μίαν ἀνέλεγκτον καταλείψω, ἐγέ-
δυνατὸν πάσας ἀπομνημονεῦσαι καὶ τὰ τούτων ἀπόρ-²⁰
ρητα ὅργια, ἂ δικαίως ὅργια κλητέον· οὐ γὰρ μακρὰν
ἀπέχουσιν ὄργῆς τοιαῦτα τετολμηκότες, ἵνα καὶ τῇ ἐτυ-
μολογίᾳ χρήσωμαι.

7 Δοκεῖ οὖν καὶ τὰ Σίμωνος τοῦ Γειτηνοῦ, κώμης τῆς
Σαμαρείας, νῦν ἐκθέσθαι, παρ' οὗ καὶ τοὺς ἀκολούθους²⁵
δείξομεν ἀφορμὰς λαβόντας, ἐτέροις ὀνόμασιν ὄμοια
τετολμηκέναι. Οὗτος ὁ Σίμων μαγείας ἔμπειρος ὡν,
καὶ τὰ μὲν παιᾶς πολλοὺς κατὰ τὴν Θρασυμήδους
τέχνην, φῶτρόπῳ ἄνωθεν ἐξεθέμεθα, τὰ δὲ καὶ διὰ δαι-
μόνων κακουργήσας, θεοποιῆσαι ἑαυτὸν ἐπεχείρησεν,³⁰
59 v. ἄνθρωπος γόης καὶ μεστὸς ἀπονοίας, δὸν ἐν ταῖς Πράξε-
σιν οἱ ἀπόστολοι ἤλεγξαν· οὖν πολλῷ σοφώτερον καὶ
μετριώτερον "Αψεθος ὁ Λίβυς ὁρεχθεὶς θεὸς νομισθῆναι
ἐν Λιβύῃ ἐπεχείρησεν, οὖν τὸν μῦθον οὐ πολύ τι ἀπεμ-
φαίνοντα τῆς Σίμωνος τοῦ ματαίου ἐπιθυμίας, δοκεῖ³⁵
διηγήσασθαι ὅντα ἄξιον τῆς τούτου ἐπιχειρήσεως.

8 "Αψεθος ὁ Λίβυς ἐπεθύμησε θεὸς γενέσθαι· ὡς δὲ
πολυπραγμονῶν πάνυ ἀπετύγχανε τῆς ἐπιθυμίας, ἥθε-
λησε κανὸν δοκεῖν γεγονέναι, καὶ ἔδοξε γε ὡς ἀληθῶς
χρόνῳ πλείονι γεγονέναι θεός. "Εθνον γὰρ οἱ ἀνόητοι⁴⁰
Λίβυες αὐτῷ, θείᾳ τινὶ (δυνάμει) νομίζοντες ἄνωθεν ἐξ
οὐρανοῦ πεπιστευκέναι φωνῆ. Συναθροίσας γὰρ εἰς
ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν οἰκίσκον ὅρνιθας πλείστους ψιττα-
κοὺς κατέκλεισεν· εἰσὶ δὲ πλεῖστοι κατὰ τὴν Λιβύην
ψιττακοὶ, καὶ ἐναργῶς μιμούμενοι πάνυ τὴν ἄνθρωπίνην⁴⁵
φωνήν. Οὗτος χρόνῳ διαθρέψας τοὺς ὅρνεις ἐδίδαξε

24. Cod. γειτηνοῦ. (sic).

27. Cod. μαγείαν.

33. Hæc Apostolius Proverb.

s. v. Ψαφῶν.

41. Haud dubie delendum δυ-

νάμει, a scriba insertum qui φωνῆ

non exspectaret.

λέγειν· "Αψεθος θεὸς ἐστίν. 'Ως δὲ ἵσκησαν οἱ ὄρνιθες χρόνῳ πολλῷ καὶ τοῦτο ἔλεγον ὅπερ φέτο τὸ λεχθὲν θεὸν εἶναι ποιήσειν νομίζεσθαι τὸν" Αψεθον, τότε ἀνοίξας τὸ οἰκημα εἴασεν ἄλλον ἀλλαχόσε τοὺς ψιττακούς. 50 Πετομένων δὲ τῶν ὄρνιθων, ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος εἰς πᾶσαν τὴν Λιβύην, καὶ τὰ ρήματα αὐτῶν διῆλθε μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, καὶ οὕτως οἱ Λίβυες καταπλαγέντες ἐπὶ τῇ τῶν ὄρνιθων φωνῇ τό, τε πραχθὲν ὑπὸ τοῦ Αψέθου πανούργευμα μὴ ἐννοήσαντες, θεὸν εἶχον 55 τὸν Αψέθον. Τῶν δὲ Ἑλλήνων τις ἀκριβῶς ἐννοήσας τὸ σόφισμα τοῦ νενομισμένου θεοῦ, διὰ τῶν αὐτῶν ἐκείνων ψιττακῶν, οὐκ ἐλέγχει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀφανίζει τὸν ἀλαζόνα καὶ φορτικὸν ἐκεῖνον ἀνθρωπον. Μετεδίδαξε δὲ ὁ Ἑλλην καθείρξας πολλοὺς ἀπὸ τῶν ψιττα- 60 κῶν λέγειν· "Αψεθος ἡμᾶς κατακλείσας ἡνάγκασε 60 r. λέγειν, "Αψεθος θεὸς ἐστίν." Ακούσαντες δὲ οἱ Λίβυες τῆς παλινῳδίας τῶν ψιττακῶν, πάντες ὁμοθυμαδὸν συνελθόντες κατέκαυσαν τὸν Αψέθον.

9 Οὕτως ἡγητέον Σίμωνα τὸν μάγον ἀπεικάζοντας τῷ 65 Λίβυϊ τάχιον ἀνθρώπῳ γενομένῳ οὕτως θεῷ. Εἰ δὲ ἔχει τὰ τῆς εἰκόνος ἀκριβῶς καὶ πέπονθεν ὁ μάγος πάθος τι παραπλήσιον Αψέθῳ, ἐπιχειρήσωμεν μεταδιδάσκειν τοῦ Σίμωνος τοὺς ψιττακοὺς, ὅτι Χριστὸς οὐκ ἦν Σίμων ὁ ἐστὼς, στὰς, στησόμενος ἀλλ' ἀνθρωπος ἦν ἐκ σπέρ- 70 ματος γέννημα γυναικὸς, ἐξ αἰμάτων καὶ ἐπιθυμίας σταρκικῆς, καθάπερ καὶ οἱ λοιποὶ, γεγεννημένος· καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, προϊόντος τοῦ λόγου ρᾳδίως ἐπιδείξομεν. Λέγει δὲ ὁ Σίμων μεταφράσων τὸν νόμον

48. Fort. delend. τό.

ἀνθρώπῳ γενομένῳ οὗτως θεῷ, de Christo; confer sequentia.

55. Cod. ἐνοήσαντες.

68. Leg. videtur ἐπιχειρήσομεν.

66. Nisi amplior corruptela subest, legendum certe τάχιον [ἢ]

74. Cod. μεταφράσσων.

Μωϋσέως ἀνοήτως τε καὶ κακοτέχνως· Μωσέως γὰρ 75 λέγοντος ὅτι ὁ θεὸς πῦρ φλέγον ἐστὶ καὶ καταναλίσκον, δεξάμενος τὸ λεχθὲν ὑπὸ Μωσέως οὐκ ὄρθως, πῦρ εἶναι τῶν ὅλων λέγει τὴν ἀρχὴν, οὐ νοήσας τὸ εἰρημένον ὅτι θεὸς οὐ πῦρ, ἀλλὰ πῦρ φλέγον καὶ καταναλίσκον, οὐκ αὐτὸν διασπῶν μόνον τὸν νόμον Μωσέως, ἀλλὰ καὶ 80 τὸν σκοτεινὸν Ἡράκλειτον συλλαγωγῶν. Ἀπέραντον δὲ εἶναι δύναμιν ὁ Σίμων προσαγορεύει τῶν ὅλων τὴν ἀρχὴν, λέγων οὕτως· “Τοῦτο τὸ γράμμα ἀποφάσεως φωνῆς καὶ ὀνόματος ἐξ ἐπινοίας τῆς μεγάλης δυνάμεως τῆς ἀπέραντου. Διὸ ἔσται ἐσφραγισμένον, κεκρυμμένον, 85 κεκαλυμμένον, κείμενον ἐν τῷ οἰκητηρίῳ οὖ ἡ ρίζα τῶν ὅλων τεθεμελίωται.” Οἰκητήριον δὲ λέγει εἶναι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τὸν ἐξ αἰμάτων γεγεννημένον, καὶ κατοικεῖν ἐν αὐτῷ τὴν ἀπέραντον δύναμιν, ἦν ρίζαν εἶναι τῶν ὅλων φησίν. Ἐστι δὲ η ἀπέραντος δύναμις 90 τὸ πῦρ κατὰ τὸν Σίμωνα, οὐδὲν ἀπλοῦν, καθάπερ οἱ 60 v. πολλοὶ ἀπλᾶ λέγοντες εἶναι τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὸ πῦρ ἀπλοῦν εἶναι νενομίκασιν, ἀλλὰ γὰρ εἶναι τὴν τοῦ πυρὸς διπλῆν τινὰ τὴν φύσιν, καὶ τῆς διπλῆς ταύτης καλεῖ τὸ μέν τι κρυπτὸν, τὸ δέ τι φανερόν· κεκρύ- 95 φθαι δὲ τὰ κρυπτὰ ἐν τοῖς φανεροῖς τοῦ πυρὸς, καὶ τὰ φανερὰ τοῦ πυρὸς ὑπὸ τῶν κρυπτῶν γεγονέναι. Ἐστι δὲ τοῦτο ὅπερ Ἀριστοτέλης δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καλεῖ ἡ Πλάτων νοητὸν καὶ αἰσθητόν. Καὶ τὸ μὲν φανερὸν τοῦ πυρὸς πάντα ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὅσα ἂν τις ἐπινοήσῃ, ἥ 1 καὶ λάθη παραλιπὼν τὸν ἀόρατον. Τὸ δὲ κρυπτὸν πᾶν

75. Cod. Μωύσεος.

83. Fort. ἀπόφασις.

76. Cod. φλέγων—καταναλίσκων.

85. Cod. τοῦ ἀπέραντου.

Vid. Deuter. IV, 24.

93, 94. Aut prius aut posterius

79. Cod. φλέγών καὶ καταναλί-

τὴν est delendum.

σκων.

99. Cod. Πλάττων.

81. Cod. συλλαγωγῶν.

2. Leg. videtur τῶν ὄρατῶν.

ὅ, τι ἐντοήσει τις νοητὸν καὶ πεφευγὸς τὴν αἴσθησιν,
εἰ καὶ παραλείπει μὴ διανοηθεῖς. Καθόλου δέ ἐστιν
εἰπεῖν, πάντων τῶν ὄντων αἴσθητῶν τε καὶ νοητῶν ὃν⁵
ἐκεῖνος κρυφίως καὶ φανερῶς προσαγορεύει, ἔστι θησαυ-
ρὸς τὸ πῦρ τὸ ὑπερουράνιον οἰονεὶ δένδρον μέγα ὡς δι'
ὄνείρου βλεπόμενον τῷ Ναβουχοδονόσορ, ἐξ οὗ πᾶσα
σὰρξ τρέφεται. Καὶ τὸ μὲν φανερὸν εἶναι τοῦ πυρὸς
νομίζει τὸ πρέμνον, τοὺς κλάδους, τὰ φύλλα, τὸν ἔξω-¹⁰
θεν αὐτῶν περικείμενον φλοιόν. "Απαντα, φησὶ, ταῦτα
τοῦ μεγάλου δένδρου ἀναφθέντα ἀπὸ τῆς παμφάγου
τοῦ πυρὸς ἀφανίζεται φλογός. 'Ο δὲ καρπὸς τοῦ δέν-
δρου ἐὰν ἐξεικονισθῇ καὶ τὴν ἑαυτοῦ μορφὴν ἀπολάβῃ,
εἰς ἀποθήκην τίθεται, οὐκ εἰς τὸ πῦρ. Γέγονε μὲν γὰρ,¹⁵
φησὶν, ὁ καρπὸς ἵνα εἰς τὴν ἀποθήκην τεθῇ, τὸ δὲ ἄχυ-
ρον, ἵνα παραδοθῇ τῷ πυρὶ, ὅπερ ἐστὶ πρέμνον, οὐκ
αὐτοῦ χάριν, ἀλλὰ τοῦ καρποῦ γεγενημένον.

10 Καὶ τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ γεγραμμένον ἐν τῇ γραφῇ·

"Ο γὰρ ἀμπελῶν Κυρίου Σαβαὼθ, οἶκος τοῦ Ἰσραήλ²⁰
61 r. ἐστι, καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα νεόφυτον ἡγαπημένον."

Εἰ δὲ ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα νεόφυτον ἡγαπημένον, δέ-
δεικται, φησὶν, ὅτι ξύλον οὐκ ἄλλο τι ἀλλ' ἡ ἄνθρωπος
ἐστίν. 'Αλλὰ περὶ τῆς ἐκκρίσεως αὐτοῦ καὶ διακρίσεως
ἰκανῶς, φησὶν, εἴρηκεν ἡ Γραφὴ, καὶ πρὸς διδασκαλίαν²⁵
ἀρκεῖ τοῖς ἐξεικονισμένοις τὸ λεχθὲν, ὅτι "πᾶσα σὰρξ
χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα σαρκὸς ὡς ἄνθος χόρτου. 'Εξη-
ράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ρῆμα
Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰώνα." 'Ρῆμα δὲ, φησὶν, ἐστὶ

3. Cod. πεφευγώς.

5. Cod. ὅλων pro ὄντων.

7. Leg. μέγα τὸ δι' ὄνείρου, vel
ὡς τό.

8. Cod. τὸν Ν. pro τῷ Ν. Cf.
Daniel. cap. IV, 6-9.

10. Cod. τῶν pro τόν.

14. Cod. ἀπολαύη.

18. Cod. γεγενῆμένον.

20. Esai. V, 7.

26. Esai. XL, 6-8.

Κυρίου, τὸ ἐν στόματι γεννώμενον ρῆμα καὶ λόγος, ³⁰
ἀλλ’ ἡ χωρίον γενέσεως οὐκ ἔστι.

I I Τοιούτου δὲ ὄντος, ὡς δὶ’ ὀλίγων εἰπεῖν, κατὰ τὸν
Σίμωνα τοῦ πυρὸς, καὶ πάντων τῶν ὄντων ὄρατῶν καὶ
ἀοράτων, ὃν αὐτὸς ἐνήχων καὶ ἦχων καὶ ἀριθμητῶν
ἀριθμῶν, ἐν τῇ Ἀποφάσει τῇ μεγάλῃ καλεῖ τελείων ³⁵
νοερῶν οὗτως ὡς ἔκαστον τῶν ἀπειράκις ἀπείρως ἐπι-
νοηθῆναι δυναμένων καὶ λαλεῖν καὶ διανοεῖσθαι καὶ
ἐνεργεῖν, οὗτως ὡς φησιν Ἐμπεδοκλῆς.

Γαίη μὲν γὰρ γαῖαν ὀπώπαμεν, ὕδατι δὲ ὕδωρ,
αἰθέρι δὲ αἰθέρα [δῖον], ἀτὰρ πυρὶ πῦρ αἰθῆλον,
καὶ [στοργὴ] στοργὴν, νεῖκος δέ τε νείκει λυγρῷ. ⁴⁰

I 2 Πάντα γάρ, φησὶν, ἐνόμιζε τὰ μέρη τοῦ πυρὸς τὰ
ἀόρατα, φρόνησιν ἔχειν καὶ γνώμην ἵσην. Γέγονεν οὖν
ὁ κόσμος ὁ γεννητὸς ἀπὸ τοῦ ἀγεννήτου πυρὸς. Ἡρξατο
δὲ, φησὶ, γενέσθαι τοῦτον τὸν τρόπον. Ἐξ ρίζας τὰς ⁴⁵
πρώτας τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεως λαβὼν ὁ γεννητὸς
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πυρὸς ἐκείνου· γεγονέναι δὲ τὰς
ρίζας φησὶ κατὰ συζυγίας ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἀστινας
61 v. ρίζας καλεῖ νοῦν καὶ ἐπίνοιαν, φωνὴν καὶ ὄνομα, λο-
γισμὸν καὶ ἐνθύμησιν· εἶναι δὲ ἐν ταῖς ἐξ ρίζαις ⁵⁰
ταύταις πᾶσαν ὁμοῦ τὴν ἀπέραντον δύναμιν δυνάμει,
οὐκ ἐνεργείᾳ. Ἡντινα ἀπέραντον δύναμιν φησὶ τὸν
ἔστωτα στησόμενον. Ὡς ἐὰν μὲν ἐξεικονισθῇ ὡν ἐν
ταῖς ἐξ δυνάμεσιν ἔσται οὐσίᾳ, δυνάμει, μεγέθει, ἀπο-

31. Fort. ἄλλο δὲ χωρίον, sive, quod malim, oὐ vel φὶ ἄλλο χωρ.

32. Cod. ὀλίγον.

34-38. Locus corruptissimus.

39. Emped. v. 318 ed. Sturz.

ib. Cod. δὲ ὕδωρ.

40. Cod. om. δῖον.

41. Cod. καὶ στοργὴν νεῖκος ἐπὶ ν. Addidi στοργὴ. In editt. στοργὴ

δὲ στοργὴν, νεῖκος δέ τε νείκει λυ-
γρῷ.

46. Post γεννητὸς fort. add. γέ-
γονεν.

53. Post ᔾστωτα excidit στάντα,
quod l. 76 et alibi legitur in hac
formula.

ib. ὡν delendum videtur.

τελέσματι, μία καὶ ἡ αὐτὴ τῇ ἀγενήτῳ καὶ ἀπεράντῳ⁵⁵ δυνάμει, καὶ οὐδὲν ὅλως ἔχουσα ἐνδεέστερον ἐκείνης τῆς ἀγενήτου καὶ ἀπαραλλάκτου ἀπεράντου δυνάμεως.
 Ἐὰν δὲ μείνῃ τῇ δυνάμει μόνον ἐν ταῖς ἐξ δυνάμεσι καὶ μὴ ἔξεικονισθῇ, ἀφανίζεται, φησὶ, καὶ ἀπόλλυται οὕτως ὡς ἡ δύναμις ἡ γραμματικὴ, ἡ γεωμετρικὴ ἐν ἀνθρώπου⁶⁰ ψυχῇ. Προσλαβοῦσα γὰρ ἡ δύναμις τέχνην, φῶς τῶν γυνομένων γίνεται· μὴ προσλαβοῦσα δὲ, ἀτεχνία καὶ σκότος, καὶ ὡς ὅτε οὐκ ἦν, ἀποθνήσκοντι τῷ ἀνθρώπῳ συνδιαφθείρεται.

¹³ Τῶν δὲ ἐξ δυνάμεων τούτων καὶ τῆς ἑβδόμης τῆς⁶⁵ μετὰ τῶν ἐξ καλεῖ τὴν πρώτην συζυγίαν, νοῦν καὶ ἐπίνοιαν, οὐρανὸν καὶ γῆν· καὶ τὸν μὲν ἄρσενα ἄνωθεν ἐπιβλέπειν καὶ προνοεῦν τῆς συζύγου, τὴν δὲ γῆν ὑποδέχεσθαι κάτω τοὺς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ νοεροὺς καταφερομένους τῇ γῇ συγγενεῖς καρπούς. Διὰ τοῦτο,⁷⁰ φησὶν, ἀποβλέπων πολλάκις ὁ λόγος πρὸς τὰ ἐκ νοὸς καὶ ἐπινοίας γεγεννημένα, τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς, λέγει, “⁷⁵ Άκουε, οὐρανὲ, καὶ ἐνωτίζου, γῆ, ὅτι Κύριος ἐλά-
 62 ^{r.} λησεν· Γίοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἥθέτησαν.”
 ‘Ο δὲ λέγων ταῦτα, φησὶν, ἡ ἑβδόμη δύναμις ἐστὶν⁷⁵ ἐστὼς, στὰς, στησόμενος· αὐτὸς γὰρ αἴτιος τούτων τῶν καλῶν ὃν ἐπήνεσε Μωσῆς, καὶ εἰπε καλὰ λίαν.
 ‘Η δὲ φωνὴ καὶ τὸ ὄνομα, ἥλιος καὶ σελήνη. ‘Ο δὲ λογισμὸς καὶ ἡ ἐνθύμησις, ἀὴρ καὶ ὕδωρ. ‘Ἐν δὲ τούτοις ἀπαστιν ἐμμέμικται καὶ κέκραται, ὡς ἔφην, ἡ μεγάλη⁸⁰ δύναμις ἡ ἀπέραντος, ὁ ἐστώς.

¹⁴ Μωσέως οὖν εἰρηκότος, “⁸⁵ Εξ ἡμέραις ἐν αἷς ὁ θεὸς

56. καὶ in marg. cod.

72. Cod. ἐπινοίας.

57. Cod. ἀπαραλάκτου.

73. Es. I, 2.

63. Cod. ὅτι.

77. Genes. I, 31.

68. Cod. ὑποδέχεται.

82. Genes. II, 2.

ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τῇ ἐβδόμῃ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ,” τὸν εἰρημένον τρόπον μετοικονομήσας ὁ Σίμων, ἑαυτὸν θεοποιεῖ. “Οταν 85 οὖν λέγωσιν, ὅτι εἰσὶ τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἡλίου καὶ σελήνης γεγενημέναι, αἰνίστσονται νοῦν καὶ ἐπίνοιαν, τουτέστιν οὐρανὸν καὶ γῆν, καὶ τὴν ἐβδόμην δύναμιν τὴν ἀπέραντον. Αὗται γὰρ αἱ τρεῖς δυνάμεις εἰσὶ πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων γενόμεναι. “Οταν δὲ λέγωσι, “Πρὸ 90 πάντων τῶν αἰώνων γεννᾶ με,” περὶ τῆς ἐβδόμης, φησὶ, δυνάμεως τὰ τοιαῦτα λέγεται εἶναι. ‘Ἐβδόμη δὲ αὕτη δύναμις ἦτις ἦν δύναμις ὑπάρχουσα ἐν τῇ ἀπεράντῳ δυνάμει ἦτις γέγονε πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, αὕτη ἐστὶ, φησὶν, ἡ ἐβδόμη δύναμις, περὶ ἣς λέγει Μωσῆς. “Καὶ 95 πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος” τουτέστι, φησὶ, τὸ πνεῦμα τὸ πάντα ἔχον ἐν ἑαυτῷ, εἰκὼν τῆς ἀπεράντου δυνάμεως περὶ ἣς ὁ Σίμων λέγει. Εἰκὼν ἐξ ἀφθάρτου μορφῆς, κοσμοῦσα μόνη πάντα. Αὕτη γὰρ ἡ δύναμις ἡ ἐπιφερομένη ἐπάνω τοῦ ὕδατος ἐξ ἀφθάρτου, φησὶ, γεγενημένη μορφῆς, κοσμεῖ μόνη πάντα. Τοιαύτης οὖν τινὸς καὶ παραπλησίου τῆς κατασκευῆς τοῦ κόσμου γενομένης παρ’ αὐτοῖς, ἐπλασε, φησὶν, ὁ 62 v. θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς λαβών· ἐπλασε 5 δὲ οὐχ ἀπλοῦν, ἀλλὰ διπλοῦν κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὄμοιόσιν. Εἰκὼν δέ ἐστι τὸ πνεῦμα τοῦ ἐπιφερομένου ἐπάνω τοῦ ὕδατος, ὃ ἐὰν μὴ ἐξεικονισθῇ μετὰ τοῦ κόσμου ἀπολεῖται, δυνάμει μεῖναν μόνον καὶ μὴ ἐνεργείᾳ γενόμενον. Τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ εἰρημένον, ““Ινα μὴ 10 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.” Ἐὰν δὲ ἐξεικονισθῇ καὶ γένηται ἀπὸ στιγμῆς ἀμερίστου, ὡς γέγραπται ἐν τῇ

90. Fort. ex Psalm. CIX, 3.

5. Genes. II, 7.

95. Genes. I, 2.

7. Fort. τὸ ἐπιφερόμενον.

97. Cod. τῷ πάντα ἔχειν.

10. 1 Corinth. XI, 32.

Αποφάσει, τὸ μικρὸν μέγα γενήσεται. Τὸ δὲ μέγα ἔσται εἰς τὸν ἄπειρον αἰῶνα, καὶ ἀπαράλλακτον τὸ μηκέτι γινόμενον. Πῶς οὖν καὶ τίνα τρόπου, φησὶ, πλάσσει 15 τὸν ἄνθρωπον ὁ θεὸς ἐν παραδείσῳ, οὕτως γὰρ αὐτῷ δοκεῖ. "Εστω, φησὶ, παράδεισος ἡ μήτρα, καὶ διτοῦτό ἔστιν ἀληθὲς ἡ Γραφὴ διδάξει ὅτε λέγει· 'Ἐγώ εἰμι ὁ πλάσσων σε ἐν μήτρᾳ μητρός σου. Καὶ τοῦτο γὰρ οὕτω θέλει γεγράφθαι. Τὸν παράδεισον, φησὶν, 20 ἀλληγορῶν ὁ Μωσῆς, τὴν μήτραν εἴρητεν, εἴπερ δεῖ τῷ λόγῳ πιστεύειν. Εἰ δὲ πλάσσει ὁ θεὸς ἐν μήτρᾳ μητρὸς τὸν ἄνθρωπον, τουτέστιν ἐν παραδείσῳ, ως ἔφην, ἔστω παράδεισος ἡ μήτρα, 'Εδὲμ δὲ τὸ χωρίον· "ποταμὸς ἐκπορευόμενος ἔξ· 'Εδὲμ ποτίζειν τὸν παράδεισον," 25 δὸς ὄμφαλός· οὗτος, φησὶν, ἀφορίζεται ὁ ὄμφαλὸς εἰς τέσσαρας ἀρχὰς, ἐκατέρωθεν γὰρ τοῦ ὄμφαλοῦ δύο εἰσὶν ἀρτηρίαι παρατεταγμέναι, ὀχετοὶ πνεύματος, καὶ δύο φλέβες ὀχετοὶ αἷματος. 'Επειδὴν δὲ, φησὶν, ἀπὸ τοῦ 'Εδὲμ χωρίου ἐκπορευόμενος ὁ ὄμφαλὸς ἐμφυῇ τῷ γενο- 30

μένῳ κατὰ τὸ ἐπιγάστριον * δὲν κοινῶς πάντες προσαγορεύουσιν ὄμφαλόν· αἱ δὲ δύο φλέβες, δι' ὧν ῥεῖ καὶ φέρεται ἀπὸ τοῦ 'Εδὲμ τοῦ χωρίου τὸ αἷμα κατὰ τὰς καλουμένας πύλας τοῦ ἥπατος, αἵτινες τὸ γεννώμενον τρέφουσιν· αἱ δὲ ἀρτηρίαι ἀς ἔφημεν ὀχετοὺς εἶναι 35 πνεύματος, ἐκατέρωθεν μὲν λαβοῦσαι τὴν κύστιν κατὰ τὸ πλατὺ ὄστον, πρὸς τὴν μεγάλην συνάπτουσιν ἀρτηρίαν τὴν κατὰ ῥάχιν καλουμένην ἀορτὴν, καὶ οὕτως διὰ τῶν παραθύρων ἐπὶ τὴν καρδίαν ὀδεύσαν τὸ πνεῦμα, κίνησιν ἐργάζεται τῶν ἐμβρύων. Πλαττόμενον γὰρ τὸ 40 βρέφος ἐν τῷ παραδείσῳ, οὕτε τῷ στόματι τροφὴν

14. Cod. ἀπαράλλακτον.

Genes. II, 10.

15. Cod. πλάσσει.

31. Excidisse aliqua videntur.

19. Cod. πλάσσων.

36. μὲν fortasse delendum, aut

25. Cod. ποτίζει. Correxi ex

leg. συνλαβοῦσαι (συλλ.).

λαμβάνει, οὕτε ταῖς ρίσὶν ἀναπνέει· ἐν ὑγροῖς γὰρ ὑπάρχοντι αὐτῷ παρὰ πόδας ἦν ὁ θάνατος εἰς ἀνέπνευστον· ἐπεσπάσατο γὰρ ἀντὸν τῶν ὑγρῶν καὶ ἐφθάρη. Ἐλλὰ γὰρ ὅλον περιέσφιγκται τῷ καλουμένῳ χιτῶνι ἀμνίῳ,⁴⁵ τρέφεται δὲ δι’ ὄμφαλοῦ, καὶ διὰ τῆς κατὰ ράχιν, ὡς ἔφην, τὴν τοῦ πνεύματος οὔσιαν λαμβάνει.

I 5. ‘Ο οὖν ποταμὸς, φησὶν, ὁ ἐκπορευόμενος ἐξ Ἐδὲμ εἰς τέσσαρας ἀφορίζεται ἀρχὰς, ὀχετοὺς τέσσαρας, τουτέστιν εἰς τέσσαρας αἰσθήσεις τοῦ γεννωμένου, ὄρα-⁵⁰ σιν, ἀκοὴν, ὅσφρησιν, γεῦσιν καὶ ἀφήν. Ταύτας γὰρ ἔχει μόνας τὰς αἰσθήσεις ἐν τῷ παραδείσῳ πλαστόμενον τὸ παιδίον. Οὗτος, φησὶν, ἐστὶν ὁ νόμος ὃν ἔθηκε Μωσῆς, καὶ πρὸς τοῦτον αὐτὸν τὸν νόμον γέγραπται τῶν βιβλίων ἔκαστον, ὡς ἐπιγραφαὶ δηλοῦσι. Τὸ⁵⁵ πρῶτον βιβλίον, Γένεσις· ἥρκει, φησὶ, πρὸς γνῶσιν τῶν ὅλων ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου. Αὕτη γὰρ, φησὶν, ἐστὶν, ἡ γένεσις, ὄρασις εἰς ἣν ἀφορίζεται ποταμοῦ σχίσις ἡ μία. Ἐθεάθη γὰρ ὁ κόσμος ἐν ὄράσει. Αὕτη γραφὴ βιβλίου δευτέρου Ἐξοδος. Ἐδει γὰρ τὸ γενε-⁶⁰
63 v. νηθὲν, τὴν Ἐρυθρὰν διοδεῦσαν θάλασσαν, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν ἕρημον (ἐρυθρὰν δὲ λέγει, φασὶ, τὸ αἷμα,) καὶ γεύσασθαι πικρὸν ὕδωρ. Πικρὸν γὰρ, φησὶν, ἐστὶ τὸ ὕδωρ τὸ μετὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅπερ ἐστὶν ὁδὸς τῆς κατὰ τὸν βίον γνώσεως τῶν ἐπιπόνων ὁδευομένη⁶⁵ καὶ πικρῶν. Στραφὲν δὲ ὑπὸ Μωσέως, τουτέστι τοῦ λόγου, τὸ πικρὸν ἐκεῖνο γίνεται γλυκύ. Καὶ ὅτι ταῦθ’ οὔτως ἔχει, κοινῇ πάντων ἐστὶν ἀκοῦσαι κατὰ τοὺς ποιητὰς λεγόντων,

‘Ρίζῃ μὲν μέλαινα [ἔσκε], γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος·

70

51. Delend. ἀκοὴν, ut ex sequentibus liquido appareat.

titia videntur.

59. Leg. ἐπιγραφὴ βιβλίου.

66. Cod. πικρόν.

62. Fort. φησί. Sed hæc insi-

70. Od. K, 304.

ib. ἔσκε addidi ex Homero.

μῶλν δέ μιν καλέουσι θεοί· χαλεπὸν δέ τ' ὄρύσσειν
ἀνδράσι γε θυητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα δύνανται.

16 Ἀρκεῖ, φησὶ, λεχθὲν ὑπὸ τῶν ἐθνῶν πρὸς ἐπίγνωσιν
τῶν ὄλων τοῖς ἔχουσιν ἀκοὰς κοῆς· τούτου γὰρ,
φησὶν, ὁ γευσάμενος τοῦ καρποῦ ὑπὸ τῆς Κίρκης οὐκ 75
ἀπεθηριώθη μόνος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥδη τεθηριωμένους
τῇ δυνάμει χρώμενος τοῦ τοιούτου καρποῦ εἰς τὸν πρῶ-
τον ἐκεῖνον τὸν ἴδιον αὐτῶν ἀνέπλασε καὶ ἀνετύπωσε καὶ
ἀνεκαλέσατο χαρακτῆρα. Πιστὸς δὲ ἀνὴρ καὶ ἀγαπώ-
μενος ὑπὸ τῆς φαρμακίδος ἐκείνης, διὰ τὸν γαλακτώδη 80
καὶ θεῖον ἐκεῖνον καρπὸν, φησὶν, εύρισκεται. Λευτικὸν
όμοιός τὸ τρίτον βιβλίον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ὄσφρησις ἀνα-
πνοή. Θυσιῶν γάρ ἐστι καὶ προσφορῶν ὄλον ἐκεῖνο
τὸ βιβλίον. "Οπου δέ ἐστι θυσία, ὁσμή τις εὐωδίας
ἀπὸ τῆς θυσίας διὰ τῶν θυμιαμάτων γίνεται· περὶ ἦν 85
εὐωδίαν ὄσφρησιν εἶναι δ[οκιμαστή]ριον. Ἀριθμοὶ τὸ
τέταρτον τῶν βιβλίων, γεῦσιν λέγει ὅπου λόγος ἐνεργεῖ.
Διὰ γὰρ τοῦ λαλεῖν πάντα, ἀριθμοῦ τάξει καλεῖται.

64 r. Δευτερονόμιον δὲ, φησὶν, ἐστὶ πρὸς τὴν ἀφὴν τοῦ πε-
πλασμένου παιδίου γεγραμμένον. "Ωσπερ γὰρ ἡ ἀφὴ 90
τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων αὐσθήσεων ὄραθέντα θιγοῦσα ἀνα-
κεφαλαιοῦται καὶ βεβαιοῦ, σκληρὸν ἡ θερμὸν ἡ γλί-
σχρον δοκιμάσασα, οὕτως τὸ πέμπτον βιβλίον τοῦ
νόμου, ἀνακεφαλαίωσις ἐστὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ γραφέντων
τεσσάρων. Πάντα οὖν, φησὶ, τὰ ἀγέννητα ἐστὶν ἐν 95
ἡμῖν δυνάμει, οὐκ ἐνεργείᾳ, ως ἡ γραμματικὴ, η γεω-
μετρικὴ. Ἐὰν οὖν τύχῃ τοῦ λόγου τοῦ προσήκοντος
καὶ διδασκαλίας, καὶ στραφήσεται τὸ πικρὸν εἰς γλυκὺ,

72. Cod. δύνανται τε.

82. Fort. ἡ ὄσφρησις καὶ (sive ἡ)

73. Post φησὶ fort. add. τὸ vel ἀναπνοή.

93. Post γλίσχρον insere ἡ ψυ-

τοῦτο.

χρόν.

74. Fort. ὑπακοῆς.

78. Cod. ἐνέπλασε.

τουτέστιν αἱ ζιβύναι εἰς δρέπανα καὶ αἱ μάχαιραι εἰς ἄροτρα, οὐκ ἔσται ἄχυρα καὶ ξύλα τὰ γεννώμενα πυρὶ, ἀλλὰ καρπὸς τέλειος ἐξεικονισμένος, ὡς ἔφην, ἵσος καὶ ὅμοιος τῇ ἀγεννήτῳ καὶ ἀπεράντῳ δυνάμει. Ἐὰν δὲ μείνῃ δένδρον μόνον καρπὸν μὴ ποιοῦν, ἐξεικονισμένον ἀφανίζεται. Ἐγγὺς γάρ που, φησὶν, ἡ ἀξίνη παρὰ τὰς ρίζας τοῦ δένδρου πᾶν δένδρον, φησὶ, μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

17 Ἔστιν οὖν κατὰ τὸν Σίμωνα, τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον ἐκεῖνο ἐν παντὶ κεκρυμμένον, δυνάμει, οὐκ ἐνεργείᾳ, ὅπερ ἔστιν ὁ ἔστὼς, στὰς, στησόμενος, ἔστὼς 10 ἄνω, ἐν τῇ ἀγεννήτῳ δυνάμει, στὰς κάτω, ἐν τῇ ρῷ τῶν ὑδάτων ἐν εἰκόνι γεννηθεὶς, στησόμενος ἄνω, παρὰ τὴν μακαρίαν ἀπέραντον δύναμιν ἐὰν ἐξεικονισθῇ. Τρεῖς γάρ, φησὶν, εἰσὶν ἔστωτες, καὶ ἄνευ τοῦ τρεῖς εἶναι ἔστωτας αἰώνας, οὐ κοσμεῖται ὁ ἀγέννητος ὁ κατ' αὐτὸὺς 15 ἐπὶ τοῦ ὕδατος φερόμενος, ὁ καθ' ὅμοίωσιν ἀναπεπλασμένος τέλειος ἐπ[ουράνιος], κατὰ δὲ μίαν ἐπίνοιαν 64 v. ἐνδεέστερος τῆς ἀγεννήτου δυνάμεως γενόμενος, τουτέστιν ὁ λέγοντος, ἐγὼ καὶ σὺ, ἐν πρὸ ἐμοῦ σὺ, τῷ μετὰ σὲ, ἐγώ. Αὕτη, φησὶν, ἔστι δύναμις μία, διηρημένη 20 ἄνω, κάτω, αὐτὴν γεννῶσα, αὐτὴν αὔξουσα, αὐτὴν ζητοῦσα, αὐτὴν εὑρίσκουσα, αὐτῆς μήτηρ οὖσα, αὐτῆς πατὴρ, αὐτῆς ἀδελφὴ, αὐτῆς σύζυγος, αὐτῆς θυγάτηρ, αὐτῆς υἱὸς, μήτηρ, πατὴρ, ἐν οὖσα ρίζα τῶν ὅλων. Καὶ ὅτι, φησὶν, ἀπὸ πυρὸς ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως ἔστι 25 τῶν γεννωμένων, τοιοῦτον κατανόει τινὰ τρόπον. Πάντων ὅσων γένεσίς ἔστιν ἀπὸ πυρὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιθυμίας τῆς γενέσεως γίνεται. Τοιγαροῦν πυροῦσθαι τὸ

99. Esai. II, 4.

5. Matth. III, 10; Luc. III, 9.

19. Pro τῷ fort. leg. τό.

21. Cod. αὐτὴν et sic ubique.

24. Cod. ἐνοῦσα. Μοx κατανοεῖ.

28. Cod. γενέσεως.

ἐπιθυμεῖν τῆς μεταβλητῆς γενέσεως ὄνομάζεται. Ἐνδέουν τὸ πῦρ τροφὰς τρέφεται. Διὸ στρέφεται γὰρ, φησὶν, 30 ἐν τῷ ἀνδρὶ τὸ αἷμα, καὶ θερμὸν, καὶ ξανθὸν, ὡς πῦρ τυπούμενον εἰς σπέρμα· ἐν δὲ τῇ γυναικὶ, τὸ αὐτὸ τοῦτο αἷμα εἰς γάλα. Καὶ γίνεται ἡ τοῦ ἄρρενος τροπὴ, γένεσις· ἡ δὲ τῆς θηλείας τροπὴ, τροφὴ τῷ γεννωμένῳ. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ φλογίνη ρόμφαια ἡ στρε- 35 φομένη φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. Στρέφεται γὰρ τὸ αἷμα εἰς σπέρμα καὶ γάλα, καὶ γίνεται ἡ δύναμις αὗτη, μήτηρ καὶ πατὴρ παρὰ τῶν γινομένων, καὶ αὔξησις τῶν τρεφομένων, ἀπροσδεής, αὐτάρκης. Φυλάσσεται δὲ, φησὶ, τὸ ξύλον τῆς ζωῆς 40 διὰ τῆς στρεφομένης φλογίνης ρόμφαιας, ὡς εἰρήκαμεν, ἡ δύναμις ἡ ἐβδόμη ἡ ἔξ αὐτῆς, ἡ πάντας ἔχουσα, ἡ ἐν ταῖς ἔξ κατακειμένη δυνάμεσιν. Ἐὰν γὰρ μὴ στρέ- 65 r. φηται ἡ φλογίνη ρόμφαια, φθαρήσεται καὶ ἀπολεῖται τὸ καλὸν ἐκεῖνο ξύλον. Ἐὰν δὲ στρέφηται εἰς σπέρμα 45 καὶ γάλα ὁ δυνάμει ἐν τούτοις κατακείμενος λόγος τοῦ προσήκοντος καὶ τόπου κυρίου, ἐν ᾧ γεννᾶται λόγος ψυχῶν, ἀρξάμενος ὃν ἀπὸ σπινθῆρος ἐλαχίστου, παντελῶς μεγαλυνθήσεται καὶ αὔξησι, καὶ ἐσται δύναμις ἀπέραντος, ἀπαράλλακτος αἰῶνι ἀπαραλλάκτῳ μηκέτι 50 γινομένῳ εἰς τὸν ἀπέραντον αἰῶνα.

18 Γέγονεν οὖν ὁμολογουμένως κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τοῖς ἀνοήτοις Σίμων θεὸς, ὥσπερ ὁ Λίβυς ἐκεῖνος ὁ καὶ Ἡφεθος, γεννητὸς μὲν καὶ παθητὸς, ὅταν ἢ ἐν δυνάμει, ἀπαθῆς δὲ ἐκ γεννητοῦ, ὅταν ἔξεικονισθῇ καὶ γενό- 55

29. Fort. ἐνθέον [δὲ] τὸ πῦρ στροφῆ τρέφεται δαδός. Στρέφεται γάρ.

34. Cod. γένεσις.

ib. Cod. τρυφή.

35. Vide Genes. III, 24.

45. Cod. στρέφεται.

47. Fort. τοῦ προσήκοντος ὃν τόπου κύριος ἐν— et infra ὃν de lendum.

50. Cod. ἀπαράλλακτος—ἀπαράλλακτῳ.

54. Cod. ὅτε ἦν.

μενος τέλειος ἔξέλθη τῶν δυνάμεων τῶν πρώτων δύο, τουτέστιν οὐρανοῦ καὶ γῆς. Λέγει γὰρ Σίμων διαρρήδην περὶ τούτου ἐν τῇ Ἀποφάσει οὕτως· "Υμῖν οὖν λέγω ἀλέγω, καὶ γράφω ἀγράφω. Τὸ γράμμα τοῦτο δύο εἰσὶ παραφυάδες τῶν ὅλων αἰώνων, μήτε 60 ἀρχὴν μήτε πέρας ἔχουσαι, ἀπὸ μιᾶς ρίζης, ἥτις ἐστὶ δύναμις, σιγὴ, ἀόρατος, ἀκατάληπτος, ὡν ἡ μία φαίνεται ἄνωθεν, ἥτις ἐστὶ μεγάλη δύναμις, νοῦς τῶν ὅλων, διέπων τὰ πάντα, ἄρσην. Ἡ δὲ ἑτέρα, κάτωθεν, ἐπίνοια μεγάλη, θήλεια, γεννῶσα τὰ πάντα. Ἐνθεν 65 ἀλλήλοις ἀντιστοιχοῦντες, συζυγίαν ἔχουσι, καὶ τὸ μέσον διάστημα ἐμφαίνουσιν, ἀέρα ἀκατάληπτον, μήτε ἀρχὴν μήτε πέρας ἔχοντα. Ἐν δὲ τούτῳ πατὴρ ὁ βαστάζων πάντα καὶ τρέφων τὰ ἀρχὴν καὶ πέρας ἔχοντα. Οὗτος ἐστὶν ὁ ἐστὼς, στὰς, στησόμενος, ὡν ἀρσενό- 70 65 v. θηλυς δύναμις κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν ἀπέραντον, ἥτις οὕτε ἀρχὴν οὕτε πέρας ἔχει, ἐν μονότητι οὐσαν· ἀπὸ γὰρ ταύτης προελθοῦσα ἡ ἐν μονότητι ἐπίνοια, ἐγένετο δύο. Κάκενος ἦν εἰς ἔχων γὰρ ἐν ἑαυτῷ αὐτὴν, ἦν μόνος, οὐ μέντοι πρῶτος, καίπερ 75 προϋπάρχων, φανεῖς δὲ αὐτὸς ἀπὸ ἑαυτοῦ, ἐγένετο δεύτερος. Ἀλλ' οὐδὲ πατὴρ ἐκλήθη, πρὶν αὐτὴν αὐτὸν ὀνομάσει πατέρα. Ὡς οὖν αὐτὸς ἑαυτὸν ὑπὸ ἑαυτοῦ προαγαγὼν ἐφανέρωσεν ἑαυτῷ τὴν ἴδιαν ἐπίνοιαν, οὕτως καὶ ἡ φανεῖσα ἐπίνοια οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ ἴδουσα 80 αὐτὸν, ἐνέκρυψε τὸν πατέρα ἐν ἑαυτῇ, τουτέστι τὴν δύναμιν, καὶ ἐστιν ἀρσενόθηλυς δύναμις καὶ ἐπίνοια, ὅθεν ἀλλήλοις ἀντιστοιχοῦσιν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει δύναμις ἐπινοίας, ἐν ὅντες. Ἐκ μὲν τῶν ἄνω εὑρίσκεται

62. Cod. ὡν, ἡ μία.

68. Cod. πατέρα βαστάζων πάντα καὶ τρέφοντα.

76. Cod. αὐτῷ pro αὐτός.

78. Fort. ὀνομάσειε.

80. Cod. ἐπίνοιαν.

δύναμις, ἐκ δὲ τῶν κάτω ἐπίνοια. Ἐστιν οὖν οὕτως· καὶ τὸ φανὲν ἀπ’ αὐτῶν ἐν ὄν, δύο εὑρίσκεσθαι, ἀρσενόθηλυς ἔχων τὴν θήλειαν ἐν ἑαυτῷ. Οὗτος ἐστὶ νοῦς ἐν ἐπινοίᾳ, ἀχώριστα ἀπ’ ἀλλήλων ἐν ὅντες, δύο εὑρίσκονται.

19 Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Σίμων ἐφευρὼν οὐ μόνον τὰ Μω-
σέως κακοτεχνήσας εἰς ὃ ἐβούλετο μεθηρμήνευσεν, ἀλλὰ
καὶ τὰ τῶν ποιητῶν. Καὶ γὰρ τὸν δούρειον ἵππον
ἀλληγορεῖ, καὶ τὴν Ἐλένην ἄμα τῇ λαμπάδι, καὶ ἄλλα
πλεῖστα, ὅσα μεταγ[γίζων εἰς] τὰ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπινοίας.
Πλείστους λέγει. ειν ἐτε ταύτην τὸ πρόβατον⁹⁵
τὸ πεπλανημένον ἥτις ἀεὶ καταγινομένη ἐν γυναιξὶν,
66 r. ἐτάρασσε τὰς ἐν κόσμῳ δυνάμεις διὰ τὸ ἀνυπέρβλητον
αὐτῆς κάλλος. Ὁθεν καὶ ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος δὶ αὐτὴν
γεγένηται. Ἐν γὰρ τῇ κατ’ ἐκεῖνο καιροῦ γενομένῃ
Ἐλένη, ἐνώκησεν ἐν αὐτῇ ἡ ἐπίνοια, καὶ οὕτως πασῶν
ἐπιδικαζομένων αὐτῆς τῶν ἔξουσιῶν, στάσις καὶ πόλεμος
ἐπανέστη, ἐν οἷς ἐφάνη ἔθνεσιν. Οὕτως γοῦν τὸν Στη-
σίχορον διὰ τῶν ἐπῶν λοιδορήσαντα αὐτὴν, τὰς ὄψεις
τυφλωθῆναι· αὐθις δὲ, μεταμεληθέντος αὐτοῦ καὶ
γράψαντος τὰς παλινφοδίας ἐν αἷς ὑμησεν αὐτὴν, ἀνα-
βλέψαι· μετενσωματουμένην ὑπὸ τῶν ἀγγέλων καὶ
τῶν κάτω ἔξουσιῶν, οἱ καὶ τὸν κόσμον, φησὶν, ἐποίησαν
ὕστερον, ἐπί τε τοὺς ἐν Τύρῳ τῆς Φοινίκης πόλει στή-
ναι, ἥν κατελθὼν, εὑρεν. Ἐπὶ γὰρ τὴν ταύτης πρώτην¹⁰
ζῆτησιν ἔφη παραγεγονέναι, ὅπως ρύσηται αὐτὴν τῶν
δεσμῶν, ἥν λυτρωσάμενος ἄμα ἑαυτῷ περιῆγε, φάσκων

86. Cod. φανὲν ἀν αὐτῶν.

88. Fort. ἀχώριστα [δ’ εἰνε γὰρ]
ἀπ’ ἀλλ.

92. Cod. καὶ τὰς τῶν π.

94. Cod. μεταγ τὲ αὐτοῦ.

ib. Fort. καὶ τῆς ἐπινοίας ἀπάγων
sive ἀποσπάσας λέγει.

95. Fort. εἴναι δ’ ἔλεγε.

99. Cod. κατ’ ἐκείνου καιρού.
Fort. κατ’ ἐκείνου καιρόν.

ib. Cod. γενομένου.

1. Pro ἐν αὐτῇ fort. ἐναντία.

9-10. Depravatione et lacuna
hæc laborant.

τοῦτο εἶναι τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ἑαυτὸν δὲ λέγων τὴν ὑπὲρ πάντα δύναμιν εἶναι. Ὁ δὲ ψυχρὸς ἐρασθεὶς τοῦ γυναίου τούτου, Ἐλένης καλουμένης, ὡητσάμενος ¹⁵ εἰχε, καὶ τοὺς μαθητὰς αἰδούμενος, τοῦτον τὸν μῦθον ἔπλασεν. Οἱ δὲ αὖθις μιμηταὶ τοῦ πλάνου καὶ Σίμωνος μάγου γινόμενοι, τὰ ὅμοια δρῶσιν, ἀλογίστως φάσκοντες δεῖν μίγνυσθαι, λέγοντες πᾶσα γῆ γῆ, καὶ οὐ διαφέρει ποῦ τις σπείρει, πλὴν ἵνα σπείρῃ, ἀλλὰ καὶ μακα- ²⁰ ρίζουσιν ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ [ξένη] μίξει, ταύτην εἶναι λέγοντες τὴν τελείαν ἀγάπην, καὶ τὸ, ἄγιος ἀγίων ²⁵ 66 v...λλη.os ἀγιασθήσεται. Οὐ γὰρ μὴ κρατεῖσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τινι νομιζομένῳ κακῷ, λελύτρωνται γάρ. Τὴν δὲ Ἐλένην λυτρωσάμενος, οὕτως τοῖς ἀνθρώποις σωτηρίαν ³⁰ παρέσχε διὰ τῆς ἴδιας ἐπιγνώσεως. Κακῶς γὰρ διοικούντων τῶν ἀγγέλων τὸν κόσμον, διὰ τὸ φιλαρχεῖν αὐτοὺς, εἰς ἐπανόρθωσιν ἐληλυθέναι αὐτὸν ἔφη μεταμορφούμενον καὶ ἔξομοιούμενον ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ³⁵ ἔξουσίαις, καὶ τοῖς ἀγγέλοις, ὡς καὶ ἀνθρωπον φαίνεσθαι αὐτὸν, μὴ ὅντα ἀνθρωπον, καὶ παθεῖν δὲ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ δεδοκηκέναι μὴ πεπονθότα, ἀλλὰ φανέντα Ἰουδαίοις μὲν, ὡς Υἱὸν, ἐν δὲ τῇ Σαμαρείᾳ, ὡς Πατέρα, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν, ὡς Πνεῦμα ἄγιον. Ὅπομένειν δὲ αὐτὸν καλεῖσθαι οἴω ἀν ὄνόματι καλεῖν βούλωνται οἱ ἀνθρωποι. ⁴⁰ Τοὺς δὲ προφήτας ἀπὸ τῶν κοσμοποιῶν ἀγγέλων ἐμπνευσθέντας εἰρηκέναι τὰς προφητείας. Διὸ μὴ φροντίζειν αὐτῶν τοὺς εἰς τὸν Σίμωνα καὶ τὴν Ἐλένην πεπιστευκότας, ἕως νῦν πράσσειν τὰ σὰ βούλονται ὡς ἐλευθέρους. Κατὰ γὰρ τὴν αὐτοῦ χάριν σώζεσθαι ⁴⁵ αὐτοὺς φάσκουσι. Μηδὲν γὰρ εἶναι αἴτιον δίκης εἰ

20. Cod. ποῦ τι.

21. Vox ξένη prorsus evanida.

35. Cod. βούλονται.

39. Fort. leg. τὰ ἢ vel ὅσα βού-

λονται.

41. Cod. εἰσπράξει προ εἰ πράξει.

πράξει τις κακῶς, οὐ γάρ ἔστι φύσει κακὸς, ἀλλὰ θέσει. "Εθεντο γὰρ, φησὶν, οἱ ἄγγελοι οἱ τὸν κόσμον ποιήσαντες, ὅσα ἐβούλοντο, διὰ τῶν τοιούτων λόγων δουλοῦν νομίζοντες τοὺς αὐτῶν ἀκούοντας. Φύσιν δὲ⁴⁵ αὐθις λέγουσι τὸν κόσμον ἐπὶ λυτρώσει τῶν ἰδίων ἀνθρώπων.

20 Οἱ οὖν τούτου μαθηταὶ μαγείαις ἐπιτελοῦσι καὶ ἐπαιδαῖς· φίλτρα τε καὶ ἀγώγιμα καὶ τοὺς λεγομένους 67 r. ὄνειροπόμπους δαίμονας ἐπιπέμπουσι πρὸς τὸ ταράσ- 50 σειν οὓς βούλονται. Ἀλλὰ καὶ παρέδρους τοὺς λεγομένους ἀσκοῦσιν. Εἰκόνα τε τοῦ Σίμωνος ἔχουσιν εἰς Διὸς μορφὴν καὶ τῆς Ἐλένης ἐν μορφῇ Ἀθηνᾶς, καὶ ταύτας προσκυνοῦσι, τὸν μὲν καλοῦντες κύριον, τὴν δὲ, κυρίαν. Εἰ δέ τις ὄνόματι καλέσει παρ' αὐτοῖς ἴδων 55 τὰς εἰκόνας ἡ Σίμωνος ἡ Ἐλένης, ἀπόβλητος γίνεται, ὡς ἀγνοῶν τὰ μυστήρια. Οὗτος ὁ Σίμων πολλοὺς πλανῶν ἐν τῇ Σαμαρείᾳ μαγείαις, ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ἡλέγχθη, καὶ ἐπάρατος γενόμενος καθὼς ἐν ταῖς Πράξεσι γέγραπται, ὑστερον ἀπευδοκήσας ταῦτα, ἐπεχείρησεν 60 ἔως καὶ τῆς Ῥώμης ἐπιδημήσας, ἀντέπεσε τοῖς ἀποστόλοις· πρὸς ὃν πολλὰ Πέτρος ἀντικατέστη, μαγείαις πλανῶντα πολλούς. Οὗτος ἐπὶ τέλει ἐλθὼν ἐν τ.....τῇ, ὑπὸ πλάτανον καθεζόμενος ἐδίδασκε. Καὶ δὴ λοιπὸν ἐγγὺς τοῦ ἐλέγχεσθαι γινόμενος, δὶς τὸ ἐγχρονίζειν ἔφη⁶⁵ ὅτι εἰ χωσθείη ζῶν, ἀναστήσεται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Καὶ δὴ τάφρον κελεύσας ὀρυγῆναι ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ἐκέλευσε χωσθῆναι. Οἱ μὲν οὖν τὸ προσταχθὲν ἐποίησαν, δὲ⁶⁶ ἀπέμεινεν ἔως νῦν· οὐ γὰρ ἦν ὁ Χριστός. Οὗτος δὴ καὶ ὁ κατὰ τὸν Σίμωνα μῦθος, ἀφ' οὗ Οὐαλεντῖνος⁷⁰ τὰς ἀφορμὰς λαβὼν, ἄλλοις ὄνόμασι καλεῖ. Ὁ γὰρ

61. Fort. ἐπιδημῆσαι· ἀντέπεσε [δὲ] τοῖς.

65. Pro δὶς fort. διά.

νοῦς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ λόγος καὶ ζωὴ καὶ ἄνθρωπος καὶ ἐκκλησία, οἱ Οὐαλεντίνου αἰῶνες, ὁμολογουμένως εἰσὶν οἱ Σίμωνος ἐξ ρίζαι, νοῦς, ἐπίνοια, φωνὴ, ὄνομα, λογισμὸς καὶ ἐνθύμησις. Ἐάλλ' ἐπεὶ ίκανῶς ἡμῖν δοκεῖ⁷⁵ ἐκτεθεῖσθαι τὴν Σίμωνος μυθοποιίαν, ἴδωμεν τί λέγει καὶ Οὐαλεντίνος.

^{67 v.} ²¹ "Εστι μὲν οὖν ἡ Οὐαλεντίνου αἵρεσις Πυθαγορικὴν ἔχουσα καὶ Πλατωνικὴν τὴν ὑπόθεσιν. Καὶ γὰρ Πλάτων ὅλως ἐν τῷ Τιμαίῳ τὸν Πυθαγόραν ἀπεμάξατο⁸⁰ τοιγαροῦν καὶ ὁ Τίμαιος αὐτός ἐστιν αὐτῷ Πυθαγόρειος ξένος. Διὸ δοκεῖ ὀλίγα τῆς Πυθαγορείου καὶ Πλατωνικῆς ὑπομνησθέντας ὑποθέσεως ἄρξασθαι καὶ τὰ Οὐαλεντίνου λέγειν. Εἰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς πρότερον ὑφ' ἡμῶν πεπονημένοις ἔγκεινται καὶ τὰ Πυθαγόρᾳ καὶ⁸⁵ Πλάτωνι δεδοκημένα, ἀλλά γε καὶ νῦν οὐκ ἀλόγως ὑπομνησθήσομαι δι' ἐπιτομῆς τὰ κορυφαιότατα τῶν αὐτοῖς ἀρεσκομένων, πρὸς τὸ εὐεπίγυνωστα γενέσθαι τὰ Οὐαλεντίνῳ δόξαντα διὰ τῆς ἐγγίονος παραθέσεως καὶ ὁμοίας συγκρίσεως, τῶν μὲν πάλαι ἀπ' Αἰγυπτίων⁹⁰ ταῦτα παραλαβόντων καὶ εἰς Ἑλληνας μεταδιδαξάντων, τοῦ δὲ, παρὰ τούτων, ὅτι παρ' αὐτῶν διαψευσαμένου ιδίαν τε δόξαν συστῆσαι πεπειραμένου, σπαράξαντα μὲν τὰ ἐκείνων ὄνόμασι καὶ ἀριθμοῖς, ιδίως δὲ καλέσαντα καὶ μέτροις διορίσαντα, ὅπως αἵρεσιν Ἑλληνικὴν ποι-⁹⁵ κίλην μὲν, ἀσύστατον δὲ, καὶ οὐκ ἀνήκουσαν Χριστῷ συστήσῃ.

²² Ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τῆς ὑποθέσεώς ἐστιν [ἡ] ἐν τῷ

78. Pro titulo litteris rubrica-tis: Περὶ Οὐαλεντίνου.

80. Cod. 565.

ib. Cod. ἀπομάξατο.

82. In cod. prius erat Πλατωνι-

κὴν; altera manus correxit Πλάτωνος.

92. Fort. ἔτι [τὰ] παρ' αὐτῶν διαψ. aut ἔτι περὶ αὐτῶν διαψ.

98. Addidi [ἡ].

Τιμαίῳ τῷ Πλάτωνος σοφίᾳ Αἰγυπτίων ἐκεῖθεν γὰρ ὁ
Σόλων τὴν ὅλην ὑπόθεσιν περὶ τῆς κόσμου γεννήσεως
καὶ φθορᾶς, παλαιῷ τινὶ λόγῳ καὶ προφητικῷ, ὡς φησὶν
ὁ Πλάτων, τοὺς Ἐλληνας ἔδιδαξε, παῖδας νέους ὄντας,
68 r. καὶ πρεσβύτερον ἐπισταμένους μάθημα οὐδὲν θεολο-
γούμενον. Ἡν' οὖν παρακολουθήσωμεν τοῖς λόγοις οἷς 5
καταβέβληται Οὐαλεντῖνος, προεκθήσομαι νῦν τίνα ἐστὶν
ἀΠυθαγόρας ὁ Σάμιος μετὰ τῆς ὑμνονμένης ἐκείνης
παρὰ τοῖς Ἐλλησι γῆς φιλοσοφεῖ· εἴθ' οὕτως ταῦτα
ἀΠυθαγόρου λαβὼν καὶ Πλάτωνος Οὐαλεντῖνος σεμνο-
λογῶν ἀνατίθησι Χριστῷ καὶ πρὸ τοῦ Χριστοῦ τῷ 10
Πατρὶ τῶν ὄλων, καὶ σιγῇ τῇ συνεζευγμένῃ τῷ Πατρί.
23 Πυθαγόρας τοίνυν ἀρχὴν τῶν ὄλων ἀγέννητον ἀπε-
φήνατο τὴν μονάδα, γεννητὴν δὲ τὴν δυάδα καὶ πάντας
τοὺς ἄλλους ἀριθμούς. Καὶ τῆς μὲν δυάδος πατέρα
φησὶν εἶναι τὴν μονάδα, πάντων δὲ τῶν γεννωμένων 15
μητέρα δυάδα, γεννητὴν γεννητῶν. Καὶ Ζαράτας ὁ
Πυθαγόρου διδάσκαλος ἐκάλει τὸ μὲν ἐν πατέρᾳ, τὰ δὲ
δύο, μητέρα. Γεγέννηται γὰρ ἐκ μὲν μονάδος δυὰς
κατὰ τὸν Πυθαγόραν, καὶ ἔστιν ἡ μὲν μονὰς, ἄρρεν καὶ
πρώτη· ἡ δὲ δυὰς, θῆλυ. Παρὰ τῆς δυάδος δὲ πάλιν, 20
ώς ὁ Πυθαγόρας λέγει. ἡ τριὰς καὶ οἱ ἐφεξῆς ἀριθμοὶ
μέχρι τῶν δέκα. Τοῦτον γὰρ οἶδε μόνον τέλειον ἀριθμὸν
Πυθαγόρας τὸν δέκα· τὸν γὰρ ἐνδεκα καὶ δώδεκα, προσ-
θήκην καὶ ἐπαιναποδισμὸν τῆς δεκάδος, οὐκ ἄλλου τινὸς
ἀριθμοῦ γέννησιν, τὸ προστιθέμενον, πάντα τὲ σώματα 25
στερεὰ ἐξ ἀσωμάτων γεννᾷ. Τῶν τε γὰρ σωμάτων
καὶ ἀσωμάτων ὁμοῦ σημεῖον εἶναι φησὶ καὶ ἀρχὴν τὸ

99. Cod. Πλάτων.

1. Cod. Σολομῶν. Vid. Tim.
p. 21 med.9. Fort. ἀ in ἀπὸ mutandum
aut delendum.

10. Cod. Χριστῷ pro Χριστοῦ.

24. Vox addenda lexicis.

25. Pro τὸ προστιθέμενον fort.
ιομιστέον vel potius ιομίζει μόνον.
Μοξ leg. δὲ pro τέ.

σημείου ὁ ἔστιν ἀμερὲς, γίνεται δὲ, φησὶν, ἐκ σημείου γραμμὴ, καὶ ἐπιφάνεια δὲ ρύεισα εἰς βάθος στερεὸν ὑφέστηκε, φησὶ, σῶμα. "Οθεν καὶ ὄρκος τίς ἔστι τοῖς 30

68 v. Πυθαγορικοῖς ἡ τῶν τεσσάρων στοιχείων συμφωνία.

'Ομινόουσι δὲ οὕτως·

Ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ κεφαλῷ παραδόντα τετρακτὺν,

Πηγὴν ἀενάου φύσεως [ῥίζώματ'] ἔχουσαν.

"Ἐστι δὲ ἡ τετρακτὺς, τῶν φυσικῶν καὶ στερεῶν 35 σωμάτων ἀρχὴ, ὡς ἡ μονὰς, τῶν νοητῶν. "Οτι δὲ καὶ ἡ τετρακτὺς γεννᾷ, φησὶ, τὸν τέλειον ἀριθμὸν ὡς ἐν τοῖς νοητοῖς τὸν δέκα, διδάσκουσιν οὕτως. Εἰ ἀρξάμενος ἀριθμὲν λέγει τις ὅτι ἐν, καὶ ἐπιφέρει δύο, ἔπειτα δύοις, τρία, ἔσονται ταῦτα ἔξ. πρὸς δὲ τούτοις, ἔτι + τέσσαρα, ἔσται δύοις τὸ πᾶν, δέκα. Τὸ γὰρ ἐν, δύο, τρία, τέσσαρα γίνεται δέκα, ὁ τέλειος ἀριθμός. Οὕτως, φησὶ, κατὰ πάντα ἐμιμήσατο ἡ τετρακτὺς τὴν νοητὴν μονάδα, τέλειον ἀριθμὸν γεννῆσαι δυνηθεῖσαν.

24 Δύο οὖν κατὰ τὸν Πυθαγόραν εἰσὶ κόσμοι, εἰς μὲν 45 νοητὸς, ὃς ἔχει τὴν μονάδα ἀρχὴν, εἰς δὲ αἰσθητὸς, τοῦτο δέ ἔστι τετρακτὺς ἔχουσα ἵωτα τὴν μίαν κεραίαν ἀριθμὸν τέλειον· καὶ ἔστι κατὰ τοὺς Πυθαγορικοὺς τὸ ἓν, ἡ μία κεραία, πρώτη καὶ κυριωτάτη, καὶ τῶν νοητῶν οὐσία νοητῶς καὶ αἰσθητῶς λαμβανομένη. [ἢ] συμβε- 50 βηκότα γένη ἀσώματα ἐννέα ἢ χωρὶς εἴναι τῆς οὐσίας οὐ δύναται, ποιὸν καὶ ποσὸν καὶ πρός τι καὶ ποῦ καὶ πότε, καὶ κεῖσθαι καὶ ἔχειν καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν. "Ἐστιν οὖν ἐννέα τὰ συμβεβηκότα τῇ οὐσίᾳ, οἷς ἀριθμούμενη συνέχει τὸν τέλειον ἀριθμὸν τὸν ἓν. Διόπερ διηρημένου 55

33. De his duobus versibus cf. Fabric. in Sext. Emp. p. 332.

ib. Cod. ἀμάτερα κεφαλῇ. (sic).

34. ἀενάου cod., in quo deest ῥίζώματ', spatio vacuo relieto.

38. Fort. ὡς ἐν τοῖς νοητοῖς [ἢ μονὰς] τὸν δέκα.

42. Cod. γίνεται δὲ καὶ ὁ τέλος.

50. Addidi [ἢ].

51. Cod. γένη.

69 r. τοῦ παντὸς, ὡς εἴπομεν, εἰς νοητὸν καὶ αἰσθητὸν κόσμον,
 ἔχομεν καὶ ήμεῖς ἀπὸ τοῦ νοητοῦ τὸν λόγον, ἵνα τῷ
 λόγῳ τὴν τῶν νοητῶν καὶ ἀσωμάτων καὶ θείων ἐπο-
 πτεύωμεν οὐσίαν. Αἰσθήσεις δὲ, φησὶν, ἔχομεν πέντε,
 ὅσφρησιν, ὄρασιν, ἀκοὴν, γεῦσιν καὶ ἀφήν. Ἐν οἷς 60
 τῶν αἰσθητῶν ἐρχόμεθα εἰς γνῶσιν, καὶ οὕτω, φησὶν,
 ἐστὶ διηρημένος αἰσθητὸς ἀπὸ τοῦ νοητοῦ κόσμου· καὶ
 ὅτι ἔχομεν γνώσεως ὄργανον πρὸς ἐκάτερον αὐτῶν,
 ἐντεῦθεν κατανοῶμεν. Οὐδὲν, φησὶ, τῶν νοητῶν γνω-
 στὸν ἡμῖν δύναται γενέσθαι δι' αἰσθήσεως. Ἐκεῖνο 65
 γὰρ οὔτε ὄφθαλμὸς εἰδεν, οὔτε οὖς ἥκουσεν, οὔτ' ἔγνω,
 φησὶ, τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οἰαδητισοῦν. Οὐδὲ αὖ-
 πάλιν τῷ λόγῳ εἰς γνῶσιν τῶν αἰσθητῶν οὐχ οἶν τε
 ἐλθεῖν τινὸς, ἀλλὰ δεῖ ὅτι λευκόν ἐστιν ἰδεῖν, καὶ γεύ-
 σασθαι ὅτι γλυκὺ, καὶ ὅτι δίκαιον ἡ ἄδικον ἀκούσαντας 70
 εἰδέναι. Καὶ εἴ τι τῶν ὄσμῶν ἐστὶν εὐώδες ἡ ἀηδὲς,
 ὁσφρήσεως ἔργον, οὐ λόγου. Ὡσαύτως δὲ ἔχει καὶ τὰ
 τῆς ἀφῆς· σκληρὸν γὰρ ἡ ἀπαλὸν, ἡ θερμὸν, ἡ ψυχρὸν,
 οὐχ οἶν τε ἐστὶν ἀκούσαντα εἰδέναι, ἀλλὰ γὰρ τῶν
 τοιούτων ἐστὶν κρίσις ἡ ἀφή. Τούτων οὕτως ὑφεστη- 75
 κότων, ἡ διακόσμησις τῶν γεγονότων καὶ γινομένων
 ἀριθμητικῶς γινομένη θεωρεῖται. Ὁν γὰρ τρόπον ἀπὸ
 μονάδος ἀρξάμενοι κατὰ προσθήκην μονάδων ἡ τριάδων
 καὶ τῶν ἔξῆς ἀθροιζομένων ἀριθμῶν ἐν τι σύστημα
 ποιοῦμεν μέγιστον ἀριθμοῦ, εἰτα πάλιν ἀπὸ τοῦ κατὰ 80
 τὴν σύνθεσιν ἀθροισθέντος ἀναιρέσει τινὶ καὶ ἀναλο-
 γισμῷ, λύσιν τῶν συνεστώτων ἀριθμητικῶς ἔργαζό-
 μεθα.

25 Οὕτω φησὶ καὶ τὸν κόσμον ἀριθμητικῷ τινὶ καὶ
 69 v. μουσικῷ δεσμῷ δεδεμένον ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει καὶ προσ- 85

θήκη καὶ ἀφαιρέσει ἀεὶ καὶ διὰ παντὸς ἀδιάφθορον φυλαχθῆναι. Τοιγαροῦν καὶ περὶ τῆς διαμονῆς τοῦ κόσμου ἀποφαίνονται τοιοῦτόν τινα τρόπον οἱ Πυθαγορικοί·

90

ἢν γὰρ καὶ πάρος ἢν καὶ ἔσται· οὐδέποτ', οἴω,
τούτων ἀμφοτέρων κενὸς ἔσται ἄσβεστος αἰών.

Τίνων δὲ τούτων; τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας. Ἐπεργάζεται δὲ αὐτοῖς ἡ φιλία ἀφθαρτον, ἀΐδιον τὸν κόσμον, ὡς ὑπονοοῦσιν. Ἔστι γὰρ ἡ οὐσία καὶ ὁ κόσμος, ἐν· τὸ δὲ νεῖκος διασπᾶ καὶ διαφέρει καὶ πολλὰ πειράται⁹⁵ καταδιαιροῦσα τὸν κόσμον ποιεῖν. Ὡσπερ εἴ τις ἀριθμητικῶς τὴν μυριάδα εἰς χιλιάδας καὶ ἑκατοντάδας καὶ δεκάδας καὶ δραχμὰς καὶ ὀβολοὺς καὶ κοδράντας μικροὺς κατακερματίσας τέμνει, οὕτω τὴν εἰκοστὴν οὐσίαν τοῦ κόσμου, φησὶ, τέμνει εἰς ζῷα, φυτὰ, μέταλλα καὶ τὰ¹ τούτοις παραπλήσια. Καὶ ἔστι τῆς γενέσεως τῶν γινομένων πάντων κατ' αὐτοὺς δημιουργὸς τὸ νεῖκος, ἡ δὲ φιλία ἐπιτροπεύουσα καὶ προνοουμένη τοῦ παντὸς, ἵνα μένη. Καὶ εἰς τὸ ἐν διηρημένα καὶ τοῦ παντὸς⁵ ἀπεσπασμένα συνάγονται καὶ ἐξάγονται τοῦ βίου, συνάγει καὶ προστίθησι τῷ παντὶ, ἵνα μένη, καὶ ἔστιν ἐν. Οὐ παύσεται οὖν οὕτε τὸ νεῖκος τὸν κόσμον διαιροῦν οὕτε ἡ φιλία τὰ διηρημένα τῷ κόσμῳ προσνέμουσα. Αὕτη τὶς ἔστιν, ὡς ἔοικε, κατὰ Πυθαγόραν ἡ τοῦ κόσμου¹⁰ διανομή. Λέγει δὲ Πυθαγόρας εἶναι ἀπορραγάδας τοῦ ἥλιου τοὺς ἀστέρας, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ζῴων ἀπὸ τῶν ἀστρων φέρεσθαι. Εἶναι δὲ αὐτὰς θυητὰς μὲν ὅταν ὥσιν ἐν τῷ σώματι, οίονεὶ ἐγκατορωρυγμένας ὡς ἐν

90. Cod. οὐδέπω τοίω. Fort. ἡ γὰρ κ. π. ἢν καὶ ἔσσεται—κεινώσεται ἀσπετος αἰών.

91. Cod. καινός.

ib. Fort. ἀσπετος.

99. Cod. τὸν.

ib. Fort. εἰκαστήν.

1. Cod. μετ' ἄλλα.

5. Leg. εἰς τὸ ἐν [τὰ] διηρ., ut infra lin. 9.

14. Cod. εἰσίν.

τάφῳ, ἀνίστασθαι δὲ καὶ γίνεσθαι ἀθανάτους, ὅταν τῶν 15
70 τ. σωμάτων ἀπολυθῶμεν. Ὁθεν ὁ Πλάτων ἐρωτηθεὶς
ὑπό τινος τί ἐστι φιλοσοφία, ἔφη, χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ
σώματος.

26 Πυθαγόρας οὖν καὶ τούτων τῶν λόγων γενόμενος
μαθητὴς, ἐν οἷς λέγει καὶ δι' αἰνιγμάτων καὶ τοιούτων 20
λόγων· Ἐκ τῆς ἴδιας ἐὰν ἀποδημῆς, μὴ ἐπιστρέφου·
εἰ δὲ μὴ, Ἐρινύες Δίκης ἐπίκουροί σε μετελεύσονται·
ἴδίην καλῶν τὸ σῶμα, ἐρινύας δὲ, τὰ πάθη. Ἐὰν οὖν,
φησὶν, ἀποδημῆς, τουτέστιν ἐὰν ἐξέρχῃ ἐκ τοῦ σώματος,
μὴ αὐτοῦ ἀντιποιοῦ· ἐὰν δὲ ἀντιποιήσῃ, πάλιν σε τὰ 25
πάθη καθείρξουσιν εἰς σῶμα. Εἶναι γὰρ οὗτοι τῶν
ψυχῶν μετενσωμάτωσιν νομίζουσιν, ώς καὶ ὁ Ἐμπεδο-
κλῆς πυθαγορίζων λέγει. Δεῖ γὰρ, φησὶ, τὰς φιλη-
δόνους ψυχὰς, ώς ὁ Πλάτων λέγει, ἐὰν ἐν ἀνθρώπου
πάθει γενόμεναι μὴ φιλοσοφήσωσι, διὰ πάντων ζώων 30
ἐλθεῖν καὶ φυτῶν πάλιν εἰς ἀνθρώπινον σῶμα· καὶ
ἐὰν μὲν φιλοσοφήσῃ, κατὰ τὸ αὐτὸ τρὶς εἰς τὴν τοῦ συν-
νόμου ἄστρου φύσιν ἀνελθεῖν· ἐὰν δὲ μὴ φιλοσοφήσῃ,
πάλιν ἐπὶ τὰ αὐτά. Δύνασθαι οὖν φησὶ ποτὲ τὴν
ψυχὴν καὶ θυητὴν γενέσθαι, ἐὰν ὑπὸ τῶν ἐρινύων κρα- 35
τῆται, τουτέστι τῶν παθῶν, καὶ ἀθάνατον ἐὰν τὰς ἐρινύς
ἐκφύγῃ, ἃ ἐστι πάθη.

27 Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ σκοτεινῶς ὑπὸ τοῦ Πυθαγόρου
λεγόμενα πρὸς τοὺς μαθητὰς δι' ὑποσυμβόλων ἐνήρμεθα
λέγειν, δοκεῖ καὶ τῶν ἐτέρων ὑπομνησθῆναι, διὰ τὸ καὶ 40
τοὺς αἱρεσιάρχας τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ ἐπικεχειρηκέναι
ὅμιλεῖν διὰ ὑποσυμβόλων, καὶ τοῦτο οὐκ ἰδίων, ἀλλὰ
Πυθαγορείων πλεονεκτήσαντες λόγων. Διδάσκει οὖν
ὁ Πυθαγόρας τοὺς μαθητὰς λέγων τὸν στρωματό-

22. Cod. ἐρινύες.

29. Plato Phædr. p. 249, B.

35. Cod. prima manu κρατεῖται.

36. Cod. ἐρινύς.

39. Leg. videtur ἀνηρήμεθα.

42. Cod. οὐχ ἰδίων.

δεσμον δῆσον ἐπεὶ οἱ ὁδοιπορεῖν μέλλοντες εἰς δέρμα⁴⁵
70 ν. δεσμοῦσι τὰ ἴματα αὐτῶν πρὸς ἔτοιμασίαν τῆς ὁδοῦ·
οὕτως ἔτοιμος εἶναι θέλει τοὺς μαθητὰς ὡς καθ' ἑκά-
στην στιγμὴν τοῦ θανάτου ἐφεστηκέναι μέλλοντος,
μηδὲν ἔχοντας τῶν μαθητῶν ἐνδεές. Διόπερ ἐξ ἀνάγκης
ἄμα τῷ ἡμέραν γενέσθαι, ἐδίδασκε διακελεύεσθαι αὐτοῖς⁵⁰
τοὺς Πυθαγορείους δεσμεύειν τὸν στρωματόδεσμον, του-
τέστιν ἔτοιμος εἶναι πρὸς θάνατον. Πῦρ μαχαίρῃ μὴ
σκάλευε, τὸν τεθυμωμένον ἄνθρωπον λέγων μὴ ἐρέθιζε·
πυρὶ γὰρ ἔοικεν ὁ θυμούμενος, μάχαιρα δὲ, λόγος.
⁵⁵ Ἀσταρον μὴ ὑπέρβαινε, μικροῦ πράγματος μὴ κατα-
φρόνει. Φοίνικα ἐν οἰκίᾳ μὴ φύτευε, φιλονεικίαν ἐν
οἰκίᾳ μὴ κατασκεύαζε μάχης γὰρ καὶ διαφθορᾶς ἐστὶν
ὁ φοῖνιξ σημεῖον. Ἀπὸ δίφρου μὴ ἔσθιε, βάναυσον
τέχνην μὴ μεταχειρίζου, ἵνα μὴ δουλεύσῃς τῷ σώματι
ὄντι φθαρτῷ, ἀλλὰ ποιοῦ τὸν βίον ἀπὸ λόγων. Ἐνέσται⁶⁰
γάρ σοι καὶ τρέφειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ποιεῖν
κρείττονα. Ἀπὸ ὅλου ἄρτου μὴ ἀπόδακνε· τὰ ὑπάρ-
χοντά σου μὴ μειοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς προσόδου ζῆθι,
φύλασσε δὲ τὴν οὐσίαν ὡς ἄρτου ὀλόκληρον. Κυάμους
μὴ ἔσθιε· ἀρχὴν πόλεως μὴ ἀποδέχου· κυάμοις γὰρ⁶⁵
ἐκληροῦντο τὰς ἀρχὰς κατ' ἔκεινον τὸν χρόνον.

28 Ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ Πυθαγόρειοι λέγου-
σιν, οὓς μιμούμενοι οἱ αἱρετικοὶ μεγάλα νομίζονται τισὶ⁷⁰
λέγειν. Δημιουργὸν δὲ εἶναι τῶν λεγομένων πάντων
φησὶν ὁ Πυθαγόρειος λόγος τὸν μέγαν γεωμέτρην καὶ⁷⁵
ἀριθμητὴν ἥλιον, καὶ ἐστηρίχθαι τοῦτον ἐν ὅλῳ τῷ
κόσμῳ, καθάπερ ἐν τοῖς σώμασι ψυχὴν, ὡς φησιν ὁ

47. Cod. θέλειν.

ib. Cod. αὐτοῖς.

49. Leg. μηδὲν ἔχοντας τῶν πα-
θητῶν ἐν δέει.

50. Cod. αὐτοῖς.

50. Cod. διακελεύεσθε.

55. Cod. τῶν βίων ἀπόλογον.

66. Cod. κατ' ἔκεινων τῶν χρόνων.

Πλάτων. Πῦρ γάρ ἔστιν ἥλιος, ψυχή· σῶμα, σελήνη. Χωρισθέντων δὲ πυρὸς, οὐδὲν ἄν ποτε ὄρατὸν γένοιτο, οὐδὲ ἀπτὸν ἄνευ τιὸς στερεοῦ· στερεὸν δὲ 75
71 r. οὐκ ἄνευ γῆς· ὅθεν ἐκ πυρὸς καὶ γῆς ἀέρα τε ὁ θεὸς ἐν μέσῳ θέμενος τὸ τοῦ παντὸς ἐδημούργησε σῶμα. Ἀριθμεῖ δὲ, φησὶ, καὶ γεωμετρεῖ τὸν κόσμον ὁ ἥλιος τοιοῦτόν τινα τρόπου. Ο μὲν κόσμος ἔστιν ὁ αἰσθητὸς εἶς, περὶ οὐ λέγομεν ταῦν. Διήρηκε δὲ αὐτὸν ἀριθμη- 80
τικός τις ὃν καὶ γεωμέτρης εἰς μοίρας ιβ. Καὶ ἔστι ταῖς μοίραις ταύταις ὄνόματα, κρίος, ταῦρος, δίδυμοι, καρκίνος, λέων, παρθένος, ζυγὸς, σκορπίος, τοξότης, αἰγάλεως, ὑδροχόος, ἰχθύες. Πάλιν τῶν δώδεκα μοιρῶν ἕκαστην διαιρεῖ εἰς μοίρας τριάκοντα, αἵτινες εἰσὶν 85
ἡμέραι μηνός. Πάλιν αὐτῶν τῶν τριάκοντα μοιρῶν ἕκαστην μοίραν διαιρεῖ εἰς λεπτὰ ἔξηκοντα, καὶ τῶν λεπτῶν λεπτὰ καὶ ἔτι λεπτότερα. Καὶ τοῦτο ἀεὶ ποιῶν καὶ μὴ παυόμενος, ἀλλ' ἀθροίζων ἐκ τούτων μοιρῶν τῶν διηρημένων καὶ ποιῶν ἐνιαυτὸν, καὶ αὖθις ἀναλύων 90
καὶ διαιρῶν τὸ συγκείμενον, τὸν μέγαν ἀθάνατον ἀπεργάζεται κόσμον.

29 Τοιαύτη τις, ὡς ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν ἐπελθόντα, ἡ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος συνέστηκε δόξα, ἀφ' ἣς Οὐαλεντῖνος οὐκ ἀπὸ τῶν Εὐαγγελίων τὴν αἱρεσιν τὴν 95 ἑαυτοῦ συναγαγὼν, ὡς ἐπιδείξομεν, δικαίως Πυθαγορικὸς καὶ Πλατωνικὸς, οὐ Χριστιανὸς, λογισθείη. Οὐαλεντῖνος τοίνυν καὶ Ἡρακλέων καὶ Πτολεμαῖος καὶ πᾶσα ἡ τούτων σχολὴ, οἱ Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος μαθηταὶ, ἀκολουθήσαντες τοῖς καθηγησαμένοις, ἀριθμητικὴν τὴν 1

73. Fort. ἥλιος καὶ ψυχὴ, vel, ἡ ψυχή.

74. Fort. χωρισθὲν vel χωρισθέν-
τος.

82. Cod. δίδυμος.

86. Leg. πάλιν αὖ τῶν τριακ.

89. Cod. ἐκ τοῦ τῶν.

διδασκαλίαν τὴν ἑαυτῶν κατεβάλοντο. Καὶ γὰρ τούτων ἔστιν ἀρχὴ τῶν πάντων μονὰς ἀγένητος, ἄφθαρτος, ἀκατάληπτος, ἀπερινόητος, γόνιμος, καὶ πάντων τῆς γενέσεως αἰτία τῶν γενομένων. Καλεῖται δὲ ὑπ’ αὐτῶν ⁵ ἡ προειρημένη μονὰς, πατήρ. Διαφορὰ δέ τις εὑρίσκεται πολλὴ παρ’ αὐτοῖς· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, ἵν’ ἡ παντάπασι καθαρὸν τὸ δόγμα τοῦ Οὐαλεντίνου πυθαγορικὸν, ἄθηλυν καὶ ἄζυγον, καὶ μόνον τὸν πατέρα ^{71 v.} νομίζουσιν εἶναι· οἱ δὲ ἀδύνατον νομίζοντες δύνασθαι ¹⁰ ἔξ ἄρρενος μόνου γένεσιν ὅλως τῶν γεγενημένων γενέσθαι τινὸς, καὶ τῷ πατρὶ τῶν ὅλων, ἵνα γένηται πατήρ, σιγὴν ἔξ ἀνάγκης συναριθμοῦσι τὴν σύζυγον. Ἀλλὰ περὶ μὲν σιγῆς, πότερον ποτε σύζυγός ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν, αὐτοὶ πρὸς ἑαυτὸὺς τοῦτον ἔχετωσαν τὸν ἀγῶνα. Τὰ ¹⁵ δὲ νῦν αὐτοὶ ἡμεῖς φυλάττοντες τὴν Πυθαγόρειον ἀρχὴν, μίαν οὐσίαν καὶ ἄζυγον, ἄθηλυν, ἀπροσδεῆ μνημονεύσαντες ὡς ἐκεῖνοι διδάσκουσιν, ἐροῦμεν. “Ολως, φησὶ, γεννητὸν οὐδὲν, πατήρ δὲ ἦν μόνος ἀγένητος, οὐ τόπον ἔχων, οὐ χρόνον, οὐ σύμβουλον, οὐκ ἄλλην τινὰ ²⁰ κατ’ οὐδένα τῶν τρόπων νοηθῆναι δυναμένην οὐσίαν· ἀλλὰ ἦν μόνος ἡρεμῶν ὡς λέγουσι καὶ ἀναπανόμενος αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ μόνος. Ἐπεὶ δὲ ἦν γόνιμος, ἔδοξεν αὐτῷ ποτὲ τὸ κάλλιστον καὶ τελεώτατον ὁ εἶχεν ἐν αὐτῷ γεννῆσαι καὶ προαγαγεῖν· φιλέρημος γὰρ οὐκ ἦν. ²⁵ Ἀγάπη γὰρ, φησὶν, ἦν ὅλος, ἡ δὲ ἀγάπη οὐκ ἔστιν ἀγάπη, ἐὰν μὴ ἡ τὸ ἀγαπώμενον. Προέβαλεν οὖν καὶ ἐγέννησεν αὐτὸς ὁ πατήρ, ὥσπερ ἦν μόνος, νοῦν καὶ ἀλήθειαν, τουτέστι δυάδα, ἥτις κυρία καὶ ἀρχὴ γέγονε

15. Cod. αὐτοῖς.

ib. Cod. αὐτῷ.

16. Cod. αὐτοῖς ἡμεῖς.

26. Cod. ὅλως (sic).

18. Cod. ἐροῦμέν τε ὅλως.

27. Cod. ἦν pro ἦ.

19. Cod. γενητόν.

28. Cod. ἐγένησεν.

24. Cod. ὃν εἶχεν.

ib. Cod. αὐτὴν pro αὐτός.

καὶ μήτηρ πάντων τῶν ἐντὸς πληρώματος καταριθμου- 30
μένων αἰώνων ὑπ' αὐτῶν. Προβληθεὶς δὲ ὁ νοῦς καὶ
ἡ ἀλήθεια ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ἀπὸ γονίμου γόνιμος, προ-
έβαλε καὶ αὐτὸς λόγον καὶ ζωὴν, τὸν πατέρα μιμούμενος.
ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ ζωὴ προβάλλουσιν ἄνθρωπον καὶ
ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ νοῦς καὶ ἡ ἀλήθεια, ἐπεὶ εἶδον τοῦ 35
λόγου καὶ τῆς ζωῆς τὰ ἴδια γεννήματα γόνιμα γεγεννη-
μένα, ηὔχαριστησαν τῷ πατρὶ τῶν ὅλων, καὶ προσ-
φέρουσιν αὐτῷ τέλειον ἀριθμὸν, αἰῶνας δέκα. Τούτου
γὰρ, φησὶ, τελειότερον ἀριθμοῦ ὁ νοῦς καὶ ἡ ἀλήθεια
τῷ πατρὶ προσενεγκεῖν οὐκ ἡδυνήθησαν. Ἐδει γὰρ 40
τέλειον ὅντα τὸν πατέρα, ἀριθμῷ δοξάζεσθαι τελείῳ,
τέλειος δέ ἐστιν ὁ δέκα, ὅτι πρῶτος τῶν κατὰ πλῆθος
γενομένων οὗτος ἐστὶ τέλειος. Τελειότερος δὲ ὁ πατὴρ,
ὅτι ἀγέννητος ὡν μόνος, διὰ πρώτης τῆς μιᾶς συζυγίας
τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, πάσας τὰς τῶν γενομένων 45
72 r. προβαλεῖν εὐπόρησε ρίζας.

30 Ἰδὼν οὖν καὶ αὐτὸς ὁ λόγος καὶ ἡ ζωὴ ὅτι ὁ νοῦς καὶ
ἡ ἀλήθεια δεδόξακαν τὸν πατέρα τῶν ὅλων ἐν ἀριθμῷ
τελείῳ, δοξάσαι καὶ αὐτὸς ὁ λόγος μετὰ τῆς ζωῆς ἡθέ-
λησε τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα, τὸν νοῦν καὶ 50
τὴν ἀληθείαν. Ἐπεὶ δὲ γεννητὸς ἦν ὁ νοῦς καὶ ἡ ἀλή-
θεια, καὶ οὐκ εἶχε τὸν πατρικὸν τέλειον τὴν ἀγεννησίαν,
οὐκέτι τελείῳ ἀριθμῷ ὁ λόγος καὶ ἡ ζωὴ δοξάζουσι τὸν
ἑαυτῶν πατέρα τὸν νοῦν. Ἀλλὰ γὰρ ἀνατελεῖ, δώδεκα
γὰρ αἰώνων προφέρουσιν ὁ λόγος καὶ ἡ ζωὴ τῷ νοῖ καὶ 55
τῇ ἀληθείᾳ. Αὗται γὰρ πρῶται κατὰ Οὐαλεντῖνον
ρίζαι τῶν αἰώνων γεγόνασι, νοῦς καὶ ἀλήθεια, λόγος
καὶ ζωὴ, ἄνθρωπος καὶ ἐκκλησία. Δώδεκα δὲ, οἱ τοῦ

30. Cod. καταριθμούμενων.

39. Fort. ἀριθμόν.

51. Cod. γενητός.

52. Fort. τὸ πατρικόν.

53. Cod. τῶν προ τόν.

νοὸς καὶ τῆς ἀληθείας δύο, καὶ δέκα δὲ οἱ τοῦ λόγου καὶ τῆς ζωῆς. Εἴκοσι καὶ ὅκτω οἱ πάντες, οὓς καλοῦσιν 60 ὄνόματα ταῦτα, βυθὸς, καὶ μίξις ἀκήρατος, καὶ ἔνωσις αὐτοφυὴς καὶ ἡδονὴ ἀκίνητος, καὶ σύγκρισις μονογενῆς καὶ μακαρία. Οὗτοι δώδεκα αἰῶνες, οὓς τινὲς μὲν ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἀληθείας λέγουσι, τινὲς δὲ ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ τῆς ζωῆς, ἔτεροι δὲ τοὺς δώδεκα, ὑπὸ τοῦ 65 ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἔτεροι δὲ ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ τῆς ζωῆς. Οἷς ταῦτα τὰ ὄνόματα χαρίζονται, παράκλητος καὶ πίστις πατρικῶς καὶ ἐλπὶς μητρικῶς καὶ ἀγάπηι αἰῶνος καὶ σύνεσις ἐκκλησιαστικὸς καὶ μακαριστὸς θελητὸς καὶ σοφία. Ἐπὸ δὲ τῶν δεκαδύο 70 ὁ δωδέκατος καὶ νεώτατος πάντων τῶν εἰκοσιοκτὸν αἰώνων, θῆλυς ὥν καὶ καλούμενος σοφία, κατενόησε τὸ πλῆθος καὶ τὴν δύναμιν τῶν γεγεννηκότων αἰώνων, καὶ ἀνέδραμεν εἰς τὸ βάθος τὸ τοῦ πατρός. Καὶ ἐνόησεν 75 ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες αἰῶνες γεννητοὶ ὑπάρχοντες, κατὰ συζυγίαν γεννῶσιν, ὁ δε πατὴρ μόνος ἄζυγος ἐγέννησεν. Ἡθέλησε μιμήσασθαι τὸν πατέρα, καὶ ἐγέννησε καθ' ἑαυτὴν δίχα τοῦ συζύγου, ἵνα μηδὲν ἦ 72 v. ἔργον ὑποδεέστερον τοῦ πατρὸς εἰργασμένη, ἀγνοοῦσα ὅτι ὁ μὲν ἀγέννητος ὑπάρχων ἀρχὴ τῶν ὅλων καὶ ρίζα 80 καὶ βάθος καὶ βυθὸς, δυνατῶς ἔχει γεννῆσαι μόνος. Γεννητὴ δὲ οὖσα ἡ σοφία, καὶ μετὰ πλείονας γενομένη, τὴν τοῦ ἀγεννήτου δύναμιν οὐ δύναται ἔχειν. Ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀγεννήτῳ, φησὶν, ἔστι πάντα ὄμοι· ἐν δὲ τοῖς γεννητοῖς, τὸ μὲν θῆλυ ἔστιν οὐσίας προβλητικὸν, τὸ δὲ 85 ἄρρεν μορφωτικὸν τῆς ὑπὸ τοῦ θήλεως προβαλλομένης οὐσίας. Προσέβαλεν οὖν ἡ σοφία τοῦτο μόνον ὅπερ

69. Fort. ἐκκλησιαστικὴ καὶ μα-
καρισμός.

73. Cod. γεγενηκότων.

78. Cod. ἡ.

82. Cod. γενητή.

84. Cod. ἀγενήτῳ.

85. Cod. γενητοῖς.

ηδύνατο, οὐσίαν εὔμορφον καὶ εὐκατασκεύαστον. Καὶ τοῦτο ἔστι, φησὶν, ὁ λέγει Μωϋσῆς· “ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος.” Αὕτη ἔστι, φησὶν, ἡ ἀγαθὴ ⁹⁰ ἡ ἐπουράνιος Ἱερουσαλήμ, εἰς ἣν ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς εἰσαγαγεῖν τὸν νίον τὸν Ἰσραὴλ, λέγων· “Εἰσάξω ὑμᾶς εἰς γῆν ἀγαθὴν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα.”

³¹ Γενομένης οὖν ἐντὸς πληρώματος ἀγνοίας κατὰ τὴν σοφίαν, καὶ ἀμορφίας κατὰ τὸ γέννημα τῆς σοφίας, ⁹⁵ θόρυβος ἐγένετο ἐν τῷ πληρώματι * οἱ αἰῶνες οἱ γενόμενοι ὅτι παραπλησίως ἄμορφα καὶ ἀτελῆ γενήσεται τῶν αἰώνων τὰ γεννήματα, καὶ φθορά τις καταλήψεται οὐκ εἰς μακράν ποτε τὸν αἰώνας. Κατέφυγον οὖν πάντες οἱ αἰῶνες ἐπὶ δέησιν τοῦ πατρὸς, ἵνα λυπουμένην τὴν ¹ σοφίαν ἀναπαύσῃ· ἔκλαιε γὰρ καὶ κατωδύρετο ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ ὑπὸ αὐτῆς ἐκτρώματι· οὕτω γὰρ καλοῦσιν. Ἐλεήσας οὖν ὁ πατὴρ τὰ δάκρυα τῆς σοφίας καὶ προσδεξάμενος τῶν αἰώνων τὴν δέησιν, ἐπιπροβαλεῖν κελεύει ⁵ οὐ γὰρ αὐτὸς, φησὶ, προέβαλεν, ἀλλὰ ὁ νοῦς καὶ ἡ ἀλήθεια, Χριστὸν καὶ Πνεῦμα ἄγιον, εἰς μόρφωσιν καὶ διαιρεσιν τοῦ ἐκτρώματος καὶ παραμυθίαν, καὶ διανάπαυσιν τῶν τῆς σοφίας στεναγμῶν. Καὶ γίνονται τριάκοντα αἰῶνες μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀγίου ¹⁰ Πνεύματος. Τινὲς μὲν οὖν αὐτῶν ταύτην εἶναι θέλουσι τὴν τριακοντάδα τῶν αἰώνων, τινὲς δὲ συνυπάρχειν ^{73 r.} τῷ πατρὶ εἰς γῆν, καὶ σὺν αὐτοῖς καταριθμεῖσθαι τὸν αἰώνας θέλουσιν. Ἐπιπροβληθεὶς οὖν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, εὐθέως ¹⁵ τὸ ἐκτρωματοῦ ἄμορφον τοῦτο τῆς σοφίας μονογενὲς

88. Cod. εὐκατάσβεστον.

89. Genes. I, 2.

92. Exod. XXXIII, 3.

95. Cod. γένημα.

96. Fort. Ἐφοβοῦντο γὰρ οἱ αἰῶνες οἱ γεννώμενοι, vel simile quid.

2. Cod. ἔκλεαι.

12. Cod. τριαντακοντάδα.

καὶ δίχα συζύγου γεγεννημένον, ἀποχωρίζει τῶν ὄλων αἰώνων, ἵνα μὴ βλέποντες αὐτὸ ταράσσωνται διὰ τὴν ἀμορφίαν οἱ τέλειοι αἰῶνες. Ἱν' οὖν μηδὲ ὄλως τοῖς αἰώσι τοῖς τελείοις καταφανῆ τοῦ ἐκτρώματος ἡ ἀμορφία, πάλιν καὶ ὁ πατὴρ ἐπιπροβάλλει αἰῶνα ἔνα τὸν σταυρὸν, ὃς γεγεννημένος μέγας ὡς μεγάλου καὶ τελείου πατρὸς, εἰς φρουρὰν καὶ χαράκωμα τῶν αἰώνων προβεβλημένος, ὅρος γίνεται τοῦ πληρώματος, ἔχων ἐντὸς ἑαυτοῦ πάντας ὁμοῦ τοὺς τριάκοντα αἰῶνας· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ προβεβλημένοι. Καλεῖται δὲ ὅρος μὲν οὗτος ὅτι ἀφορίζει ἀπὸ τοῦ πληρώματος ἔξω τὸ ὑστέρημα· μετοχεὺς δὲ ὅτι μετέχει καὶ τοῦ ὑστερήματος· σταυρὸς δὲ ὅτι πέπηγεν ἀκλινῶς καὶ ἀμετανοήτως, ὡς μὴ δύνασθαι μηδὲν τοῦ ὑστερήματος, καὶ γενέσθαι ἐγγὺς τῶν ἐντὸς πληρώματος αἰώνων. Ἔξω οὖν τοῦ ὄρου τοῦ σταυροῦ, τοῦ μετοχέως, ἐστὶν ἡ καλουμένη κατ' αὐτοὺς ὄγδοὰς, ἥτις ἐστὶν ἡ ἐκτὸς πληρώματος σοφία, ἥν ὁ Χριστὸς ἐπιπροβληθεὶς ἀπὸ τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, ἐμόρφωσε καὶ ἀπειργάσατο τέλειον αἰῶνα οὐδενὶ τῶν ἐντὸς πληρώματος χείρονον....ον γενέσθαι. Ἐπειδὴ δὲ μεμόρφωτο ἡ σοφία ἔξω, καὶ οὐχ οἷόν τε ἥν ἵστον τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἄγιον [Πνεῦμα] ἐκ τοῦ νοὸς προβεβλημένα καὶ τῆς ἀληθείας, ἔξω τοῦ πληρώματος μένειν, ἀνέδραμεν ἀπὸ τῆς μεμορφωμένης ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἄγιον Πνεῦμα πρὸς τὸν νοῦν καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐντὸς τοῦ ὄρου ἡ μετὰ τῶν ἄλλων αἰώνων δοξάζων τὸν πατέρα.

73 v.

³² Ἐπεὶ οὖν μία τις ἥν εἰρήνη καὶ συμφωνία πάντων τῶν ἐντὸς πληρώματος αἰώνων, ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ μόνον

17. Cod. γεγενημένον.

δυνάμενον γενέσθαι.

21. Cod. ἐπεὶ προβάλλει.

37. Fort. ἡ σοφία [ἥ] ἔξω.

22. Cod. τὸν σταυρός.

38. Addidi πνεῦμα.

30. Cod. ἐντὸς ἐγγὺς, sed ἐντὸς
eras.42. Fort. ἦ' ἡ μετὰ, vel potius
ἥ delendum.

36. Fort. πληρώματος πρόχειρον

κατὰ συζυγίαν δεδοξακέναι τὸν νίδον, δοξάσαι [δὲ] καὶ διὰ 45 προσφορᾶς καρπῶν πρεπόντων τῷ πατρί. Πάντες οὖν ηὐδόκησαν οἱ τριάκοντα αἰῶνες ἔνα προβαλεῖν αἰώνα, κοινὸν τοῦ πληρώματος καρπόν· ὧν ἡ τῆς νεότητος αὐτῶν καὶ τῆς ὁμοφροσύνης καὶ εἰρήνης. Καὶ μόνος ὑπὸ πάντων αἰώνων προβεβλημένος τῷ πατρὶ, οὗτος 50 ἐστὶν ὁ καλούμενος παρ' αὐτοῖς κοινὸς τοῦ πληρώματος καρπός. Ταῦτα μὲν οὖν ἐντὸς πληρώματος ἦν οὕτως. Καὶ προβέβλητο ὁ κοινὸς τοῦ πληρώματος καρπὸς, ὁ Ἰησοῦς (τοῦτο γὰρ ὄνομα αὐτῷ), ὁ ἀρχιερεὺς ὁ μέγας. Ὁ δὲ ἔξω τοῦ πληρώματος σοφία ἐπιζητοῦσα τὸν 55 Χριστὸν τὸν μεμορφωκότα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἐν φόβῳ μεγάλῳ κατέστη, ὅτι ἀπολεῖται κεχωρισμένου τοῦ μορφώσαντος αὐτὴν καὶ στηρίσαντος. Καὶ ἐλυπήθη καὶ ἐν ἀπορίᾳ ἐγένετο πολλῆ, λογιζομένη τίς ἦν ὁ μορφώσας, τί τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ποῦ ἀπῆλθε, τίς ὁ κωλύ- 60 σας αὐτοὺς συμπαρεῖναι, τίς ἐφθόνησε τοῦ καλοῦ καὶ μακαρίου θεάματος ἐκείνου. Ἐπὶ τούτοις καθεστῶσα τοῖς πάθεσι τρέπεται ἐπὶ δέησιν καὶ ἰκετείαν τοῦ ἀπολι- πόντος αὐτὴν. Δεομένης οὖν αὐτῆς, κατηλέησεν ὁ Χριστὸς ὁ ἐντὸς πληρώματος ὡν, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες 65 αἰῶνες, καὶ ἐκπέμπουσιν ἔξω τοῦ πληρώματος τὸν κοι- νὸν τοῦ πληρώματος καρπὸν, σύζυγον τῆς ἔξω σοφίας, καὶ διορθωτὴν παθῶν ὃν ἔπαθεν ἐπιζητοῦσα τὸν Χρι- στόν. Γενόμενος οὖν ἔξω τοῦ πληρώματος καρπὸς, καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἐν πάθεσι τοῖς πρώτοις τέτρασι, καὶ 70 φόβῳ καὶ λύπῃ καὶ ἀπορίᾳ καὶ δεήσει, διωρθώσατο 74 r. τὰ πάθη αὐτῆς, διορθούμενος δὲ ἑώρα ὅτι ἀπολέσθαι αὐτὰ αἰώνια ὄντα καὶ τῆς σοφίας ἴδια, οὐ καλὸν, οὔτε ἐν πάθεσιν εἶναι τὴν σοφίαν τοιούτοις, ἐν φόβῳ καὶ λύπῃ,

45. Addidi δέ.

μεῖον.

47. Cod. ηὐδίκησαν.

62. Cod. ἐπεὶ τούτοις καθεσπῶσα.

49. Deest substantivum ση-

71. Cod. διωρθώσατο.

ικετείᾳ, ἀπορίᾳ. Ἐποίησεν οὖν ὡς τηλικοῦτος αἰών καὶ 75 παντὸς τοῦ πληρώματος ἔκγονος, ἐκστῆναι τὰ πάθη ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐποίησεν αὐτὰ ὑποστάτας οὐσίας, καὶ τὸν μὲν φόβον, ψυχικὴν ἐποίησεν ἐπιθυμίαν, τὴν δὲ λύπην ὄλικὴν, τὴν δὲ ἀπορίαν δαιμόνων, τὴν δὲ ἐπιστροφὴν καὶ δέησιν καὶ ικετείαν, ὅδὸν καὶ μετάνοιαν καὶ δύναμιν 80 ψυχικῆς οὐσίας, ἥτις καλεῖται δεξιὰ ὁ δημιουργὸς, ἀπὸ τοῦ φόβου· τουτέστιν ὁ λέγει, φησὶν, ἡ γραφὴ, Ἀρχὴ σοφίας, φόβος Κυρίου. Αὕτη γὰρ ἀρχὴ τῶν τῆς σοφίας παθῶν· ἐφοβήθη γὰρ, εἴτα ἐλυπήθη, εἴτα ἡπόρησε· καὶ οὗτως ἐπὶ δέησιν καὶ ικετείαν κατέφυγεν. Ἐστι δὲ 85 πυρώδης, φησὶν, ἡ ψυχικὴ οὐσία, καλεῖται δὲ καὶ τόπος ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐβδομὰς, καὶ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα λέγουσι περὶ τούτου, ταῦτα εἶναι τοῦ ψυχικοῦ ὃν φησιν εἶναι τοῦ κόσμου δημιουργόν· ἔστι δὲ πυρώδης. Λέγει, φησὶ, καὶ Μωϋσῆς, “Κύριος ὁ θεός 90 σου πῦρ ἔστι φλέγον καὶ καταναλίσκον.” Καὶ γὰρ τοῦτο οὗτως γεγράφθαι θέλει. Διπλῆ δέ τις ἔστι, φησὶν, ἡ δύναμις τοῦ πυρός· ἔστι γὰρ πῦρ παμφάγον, κατασβεσθῆναι μὴ δυνάμενον. Κατὰ τοῦτο τοίνυν τὸ μέρος, θυητή τις ἔστιν ἡ ψυχὴ μεσότης τις οὖσα· 95 ἔστι γὰρ ἐβδομὰς καὶ κατάπαυσις. Ὑποκάτω γάρ ἔστι τῆς ὄγδοοάδος, ὅπου ἔστιν ἡ σοφία, ἡμέρα μεμορφωμένη καὶ ὁ κοινὸς τοῦ πληρώματος καρπός. Ὑπεράνω δὲ τῆς ὄλης ἡ ἔστι δημιουργὸς, ἐὰν ἐξομοιωθῇ τοῖς ἄνω 74 v. τῇ ὄγδοοάδι, ἀθάνατος ἐγένετο καὶ ἥλθεν εἰς τὴν ὄγδοοάδα, ἦτις ἔστι, φησὶν, Ἱερουσαλὴμ ἐπουράνιος. Ἐὰν δὲ ἐξομοιωθῇ τῇ ὄλῃ, τουτέστι τοῖς πάθεσι τοῖς ὄλικοῖς, φθαρτὴ ἔσται καὶ ἀπώλετο.

82. Prov. I, 7.

87. Cod. εὐδομᾶς.

90. Deut. IX, 3.

94. Fort. [καὶ] κατασβε.

96. Cod. εὐδομᾶς.

97. Cod. μορφωμένη.

33 Ὁσπερ οὖν τῆς ψυχικῆς οὐσίας ἡ πρώτη καὶ μεγίστη ; δύναμις γέγονεν * εἰκὼν διάβολος, ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου· τῆς δὲ τῶν δαιμόνων οὐσίας ἥτις ἐστὶν ἐκ τῆς ἀπορίας ὁ Βεελζεβοὺλ, ἡ σοφία ἀνωθεν ἀπὸ τῆς ὄγδοάδος ἐνεργοῦσα, ἕως τῆς ἑβδομάδος. Οὐδὲν οἶδεν, λέγουσιν, ὁ δημιουργὸς ὅλως, ἀλλ' ἔστιν ἄνους καὶ μωρὸς κατ' 10 αὐτοὺς, καὶ τί πράστει ἡ ἐργάζεται οὐκ οἶδεν. Ἄγνοοῦντι δὲ αὐτῷ ὅτι δὲ ποιεῖ, ἡ σοφία ἐνήργησε πάντα καὶ ἐνίσχυσε, καὶ ἐκείνης ἐνεργούσης, αὐτὸς φέτο ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου ὅθεν ἤρξατο λέγειν· “ἐγὼ ὁ θεὸς, καὶ πλὴν ἐμοῦ ἄλλος οὐκ ἔστιν.” 15

34 Ἐστιν οὖν ἡ κατὰ Οὐαλεντῖνον τετρακτὺς πηγὴ τῆς ἀενάου φύσεως ρίζωματ' ἔχουσα καὶ ἡ σοφία, ἀφ' ἣς ἡ κτίσις ἡ ψυχικὴ καὶ ὑλικὴ συνέστηκε νῦν. Καλεῖται δὲ ἡ μὲν σοφία πνεῦμα, ὁ δὲ δημιουργὸς ψυχὴ, ὁ διάβολος δὲ ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου Βεελζεβοὺλ ὁ τῶν δαι- 20 μόνων. Ταῦτά ἔστιν ἀ λέγουσιν· ἔτι [δὲ] πρὸς τούτοις, ἀριθμητικὴν ποιούμενοι τὴν πᾶσαν αὐτῶν διδασκαλίαν, ὡς προεῖπον [προβεβηκέναι] ἐντὸς πληρώματος αἰῶνας τριάκοντα· πάλιν ἐπιπροβεβηκέναι αὐτοῖς κατὰ ἀναλογίαν αἰῶνας ἄλλους, ὥ' ἡ τὸ πλήρωμα ἐν ἀριθμῷ τελείῳ 25 συνηθροισμένον. Ὡς γὰρ οἱ Πυθαγορικοὶ διεῖλον εἰς δώδεκα καὶ τριάκοντα καὶ ἔξήκοντα, καὶ λεπτὰ λεπτῶν εἰσὶν ἐκείνοις, δεδήλωται· οὕτως οὗτοι τὰ ἐντὸς πλη- 75 r. ρώματος ὑποδιαιροῦσιν. Ὅποδιῆρηται δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ὄγδοάδι, καὶ προβεβήκασιν ἡ σοφία, ἥτις ἐστὶ μήτηρ 30 πάντων τῶν ζώων τῶν κατ' αὐτοὺς, καὶ ὁ κοινὸς τοῦ πληρώματος καρπὸς ὁ λόγος, οἵτινες εἰσὶν ἄγγελοι

6. Exciderunt quædam ob ὁμοιο-
τέλευτον, ut videtur.

9. Cod. εὑδομάδος.

12. Leg. ὅ, τι δὴ πρὸ δέ.

15. Deuteronom. XXXII, 39.

17. Cod. ρίζωμά τε ἔχ.

21-23. Addidi δὲ et προβεβη-
κέναι.

30. Cod. προβεβληκάσιν.

ἐπουράνιοι, πολιτευόμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ τῇ ἀνω, τῇ
ἐν οὐρανοῖς· αὗτη γάρ ἐστιν Ἱερουσαλήμ ἡ ἔξω σοφία,
καὶ ὁ νυμφίος αὐτῆς ὁ κοινωνὸς τοῦ πληρώματος καρ- 35
πός. Προέβαλε καὶ ὁ δημιουργὸς ψυχάς· αὗτη γὰρ
οὐσία ψυχῶν, οὗτός ἐστι κατ' αὐτὸὺς Ἄβραὰμ, καὶ
ταῦτα τοῦ Ἄβραὰμ τὰ τέκνα. Ἐκ τῆς ὑλικῆς οὐσίας
οὗν καὶ διαβολικῆς ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς ταῖς ψυχαῖς
τὰ σώματα. Τοῦτο ἐστι τὸ εἰρημένον· “Καὶ ἐπλασεν 40
ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς λαβὼν, καὶ
ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· καὶ
ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.” Οὗτός ἐστι κατ'
αὐτὸὺς ὁ ἔσω ἄνθρωπος ὁ ψυχικὸς ἐν τῷ σώματι
κατοικῶν τῷ ὑλικῷ, ὃ ἐστιν ὑλικὸς, φθαρτὸς, τέλειος 45
ἐκ τῆς διαβολικῆς οὐσίας πεπλασμένος. Ἔστι δὲ οὗτος
ὁ ὑλικὸς ἄνθρωπος οίονεὶ κατ' αὐτὸὺς πανδοχεῖον ἷ
κατοικητήριον, ποτὲ μὲν ψυχῆς μόνης, ποτὲ δὲ ψυχῆς
καὶ δαιμόνων, ποτὲ δὲ ψυχῆς καὶ λόγων, οἵτινές εἰσι
λόγοι ἄνωθεν κατεσπαρμένοι ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τοῦ πλη- 50
ρώματος καρποῦ καὶ τῆς σοφίας εἰς τοῦτον τὸν κόσμον,
κατοικοῦντες ἐν [σώμα]τι χοϊκῷ μετὰ ψυχῆς, ὅταν
δαιμονες μὴ συνοικῶσι τῇ ψυχῇ. Τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ
γεγραμμένον ἐν τῇ Γραφῇ· “Τούτου χάριν κάμπτω
τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα καὶ κύριον 55
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα δῷῃ ὑμῖν ὁ θεὸς
κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, τουτέστι
75 v. τὸν ψυχικὸν, οὐ τὸν σωματικὸν, ἵνα ἔξισχύσητε νοῆσαι
τί τὸ βάθος, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ τῶν ὄλων, καὶ τί τὸ
πλάτος, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρὸς, ὁ ὄρος τοῦ πληρώματος, 60
ἢ τί τὸ μῆκος, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.” Διὰ

38. Cod. Ἀβράμ.

54. Ephes. III, 14–18.

40. Genes. II, 7.

56. Cod. ἡμῖν.

45. Fort. τελέως.

τοῦτο [ό] ψυχικὸς, φησὶν, ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γάρ αὐτῷ ἐστί· μωρία δὲ, φησὶν, ἐστὶν ἡ δύναμις τοῦ δημιουργοῦ, μωρὸς γάρ ἦν καὶ ἄνους, καὶ ἐνόμιζεν αὐτὸς δημιουργεῖν τὸν κόσμον,⁶⁵ ἀγνοῶν ὅτι πάντα ἡ σοφία ἡ μήτηρ ἡ ὄγδοὰς ἐνεργεῖ αὐτῷ πρὸς τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου οὐκ εἰδότι.

35 Πάντες οὖν οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἐλάλησαν ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ, μωροῦ λέγει θεοῦ, μωρὸὶ οὐδὲν εἰδότες. Διὰ τοῦτο, φησὶ, λέγει ὁ Σωτὴρ, “Πάντες οἱ πρὸ ἐμοῦ⁷⁰ ἐληλυθότες, κλέπται καὶ λησταὶ εἰσί.” Καὶ ὁ ἀπόστολος “τὸ μυστήριον ὃ ταῖς προτέραις γενεᾶις οὐκ ἐγνωρίσθη.” Οὐδεὶς γάρ, φησὶ, τῶν προφητῶν εἴρηκε περὶ τούτων οὐδὲν ὥν ἡμεῖς λέγομεν· ἡγνοεῖτο γάρ πάντα, ἀτε δὴ ἀπὸ μόνου τοῦ δημιουργοῦ λελαλημένα. “Οτε οὖν τέλος⁷⁵ ἔλαβεν ἡ κτίσις, καὶ ἔδει λοιπὸν γενέσθαι τὴν ἀποκάλυψιν τῶν οὐών τοῦ θεοῦ, τουτέστι τοῦ δημιουργοῦ, τὴν ἐγκεκαλυμμένην ἦν, φησὶν, ἐγκεκάλυπτο ὁ ψυχικὸς ἄνθρωπος, καὶ εἶχε κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν· ὅποτε οὖν ἔδει ἀρθῆναι τὸ κάλυμμα καὶ ὀφθῆναι ταῦτα τὰ⁸⁰ μυστήρια, γεγέννηται ὁ Ἰησοῦς διὰ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὸ εἰρημένον· “Πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ” πνεῦμα ἐστὶν ἡ σοφία· “καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·” ὑψιστός ἐστιν ὁ δημιουργός. “Διὸ

76 r. τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἄγιον κληθήσεται.” Γεγένηται⁸⁵ γάρ οὐκ ἀπὸ ὑψίστου μόνον, ὥσπερ οἱ κατὰ τὸν Ἀδὰμ κτισθέντες ἀπὸ μόνου ἐκτίσθησαν τοῦ ὑψίστου, τουτέστι τῆς σοφίας καὶ τοῦ δημιουργοῦ. ‘Ο δὲ Ἰησοῦς ὁ καινὸς

62. Addidi [ό].

69. Cod. οἰδότες.

70. Joan. X, 8.

72. Ephes. III, 9-10; Rom. XVI, 25.

77. Fort. τῇ ἐγκεκαλυμμένῃ.

81. Cod. γεγένηται.

82. Luc. I, 35.

88. Scrib. videtur τουτέστι τοῦ

δημιουργοῦ, ὁ Ἰησοῦς, deletis τῆς σοφίας καὶ et δέ. Cf. p. 195, l. 2, 3, 11 et p. 196, l. 40.

ἄνθρωπος, ὁ ἀπὸ Πνεύματος ἄγιον, τουτέστι τῆς σοφίας καὶ τοῦ δημιουργοῦ, ἵνα τὴν μὲν πλάσιν καὶ κατασκευὴν τοῦ σώματος αὐτοῦ ὁ δημιουργὸς καταρτίσῃ, τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα παράσχῃ τὸ ἄγιον, καὶ γένηται λόγος ἐπουράνιος ἀπὸ τῆς ὄγδοού δος γεννηθεὶς διὰ Μαρίας. Περὶ τούτου ζήτησις μεγάλη ἔστιν αὐτοῖς, καὶ σχισμάτων καὶ διαφορᾶς ἀφορμή. Καὶ γέγονεν ἐντεῦθεν ἡ διδασκαλία αὐτῶν διηρημένη, καὶ καλεῖται ἡ μὲν ἀνατολική τις διδασκαλία κατ’ αὐτοὺς, ἡ δὲ ἵταλιωτική. Οἱ μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ὥν ἔστιν Ἡρακλέων καὶ Πτολεμαῖος, ψυχικόν φασι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ γεγονέναι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος¹ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰ κατελήλυθε, τουτέστιν ὁ λόγος ὁ τῆς μητρὸς ἄνωθεν τῆς σοφίας, καὶ γέγονε τῷ ψυχικῷ, καὶ ἐγήγερκεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Τοῦτο ἔστι, φησὶ, τὸ εἰρημένου· “Ο ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει⁵ καὶ τὰ θυητὰ σώματα ὑμῶν καὶ τὰ ψυχικά.” Ο χοῦς γὰρ ὑπὸ κατάραν ἐλήλυθε. “Γῆ γὰρ, φησὶν, εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.” Οἱ δὲ αὖτε ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς λέγουσιν, ὥν ἔστιν Ἄξιόνικος καὶ Ἀρδησιάνης, ὅτι πνευματικὸν ἦν τὸ σῶμα τοῦ Σωτῆρος· πνεῦμα γὰρ ἄγιον¹⁰ ἦλθεν ἐπὶ τὴν Μαρίαν, τουτέστιν ἡ σοφία καὶ ἡ δύναμις τοῦ ὑψίστου ἡ δημιουργικὴ τέχνη, ἵνα διαπλασθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῇ Μαρίᾳ δοθέν.

36 Ταῦτα οὖν ἔκεινοι ζητείωσαν κατ’ αὐτοὺς καὶ εἴ τινι^{76 v.} ἄλλῳ γένηται φίλον ζητεῖν. Ἐαλλ’ ἐπεὶ λέγει ὡς διώρθωτο μὲν τὰ κατὰ τοὺς αἰῶνας ἔσω σφάλματα· διώρθωτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ὄγδοάδα τὴν ἔξω σοφίαν· διώρθωτο δὲ καὶ κατὰ τὴν ἑβδομάδα· ἐδιδάχθη γὰρ ὑπὸ τῆς σοφίας ὁ δημιουργὸς, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτὸς θεὸς μόνος ὡς ἐνό-

93. Cod. γενηθεῖς.

14. Cod. ζητήωσαν.

5. Rom. VIII, 11.

15. Fort. Ἐαλλ’ ἐπιλέγει ὡς.

7. Genes. III, 19.

μιζε, καὶ πλὴν αὐτοῦ ἔτερος οὐκ ἔστιν. Ἐλλ' ἔγνω²⁰
 διδαχθεὶς ὑπὸ τῆς σοφίας τὸν κρείττονα· κατήχθη γὰρ
 ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἐμυήθη καὶ ἐδιδάχθη τὸ μέγα τοῦ πατρὸς
 καὶ τῶν αἰώνων μυστήριον, καὶ ἐξεῖπεν αὐτὸν οὐδενὶ,
 τουτέστιν, ὡς φησιν, ὃ λέγει πρὸς Μωϋσῆν, “Ἐγὼ ὁ
 θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακὼβ, καὶ²⁵
 τὸ ὄνομά μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτοῖς,” τουτέστι τὸ μυστή-
 ριον οὐκ εἶπα, οὐδὲ ἐξηγησάμην τίς ἔστιν ὁ θεὸς, ἀλλ'
 ἐφύλαξα παρ' ἐμαυτῷ ἐν ἀποκρύφῳ τὸ μυστήριον ὃ
 ἤκουσα παρὰ τῆς σοφίας. Ἐδει οὖν διορθωμένων τῶν
 ἄνω κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν καὶ τὰ ἐνθάδε τυχεῖν³⁰
 διορθώσεως. Τούτου χάριν ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ Σωτὴρ
 διὰ τῆς Μαρίας, ἵνα διορθώσηται ἐνθάδε ὥσπερ ὁ
 Χριστὸς, ὁ ἄνωθεν ἐπιπροβληθεὶς ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ
 τῆς ἀληθείας, διορθώσατο τὰ πάθη τῆς ἔξω σοφίας,
 τουτέστι τοῦ ἐκτρώματος· καὶ πάλιν ὁ διὰ Μαρίας γε-³⁵
 γεννημένος ὁ Σωτὴρ ἥλθε διορθώσασθαι τὰ πλήθη τῆς
 ψυχῆς. Εἰσὶν οὖν [κατ' αὐτὸὺς] τρεῖς Χριστοὶ, ὁ ἐπι-
 προβληθεὶς ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ τῆς ἀληθείας μετὰ τοῦ
 ἄγίου Πνεύματος· καὶ ὁ κοινὸς τοῦ πληρώματος καρ-
 πὸς ἰσόζυγος τῆς ἔξω σοφίας, ἥτις καλεῖται καὶ αὐτὴ⁴⁰
 πνεῦμα ἄγιον ὑποδεέστερον τοῦ πρώτου· καὶ τρίτος ὁ
 διὰ Μαρίας γεννηθεὶς εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς κτίσεως τῆς
 καθ' ἡμᾶς.

37 Διὰ πλειόνων νομίζω αὐτάρκως τὴν Οὐαλεντίνου αἴ-
 77 r. ρεσιν Πυθαγόρειον οὖσαν ὑποτετυπώσθαι. Δοκεῖ δὲ καὶ⁴⁵
 δι' ἐλέγχων τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἐκθέμενον παύσασθαι.
 Πλάτων τοίνυν περὶ τοῦ παντὸς ἐκτιθέμενος μυστήρια,
 γράφει πρὸς Διονύσιον τοιοῦτον τινὰ τρόπον λέγων·

29. Cod. διορθωμένων.

40. Cod. αῦτη.

37. ψυχῆς corruptum; an κτί-
 σεως? cf. 1. 42.

46. Cod. διελέγχων.

48. Epist. II, p. 312, D.

“Φραστέον δή σοι δι’ αἰνιγμάτων, ἵν’ ἂν τι ἡ δέλτος ἡ πόντου [ἢ γῆς] ἐν πτυχαῖς πάθη, ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῷ· ὅδε 50 γὰρ ἔχει· περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντα ἔστι, κάκείνου ἔνεκα πάντα· κάκείνος αἴτιος πάντων τῶν καλῶν. Δεύτερον περὶ τὰ δεύτερα, καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα. Τοῦ δὲ βασιλέως πέρι [καὶ] ὃν εἶπον, οὐδέν ἔστι τοιοῦτον. Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο, ἡ ψυχὴ ἐπιζητεῖ μαθεῖν ὅποια ἄπτα ἔστι, 55 βλέπουσα εἰς τὰ ἑαυτῆς συγγενῆ, ὃν οὐδὲν ἰκανῶς ἔχει. Τουτέστιν, ὡς πᾶς Διονυσίου καὶ Δωρίδος, τὸ ἐρώτημα, ὃ πάντων αἴτιον ἔστι κακῶν· μᾶλλον δὲ ἡ περὶ τούτου φροντὶς ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιωμένη, ἥν ἐὰν μή τις ἔξαιρεθῇ, τῆς ἀληθείας ὅντως οὐ μή ποτε τύχῃ. “Ο δὲ θαυμαστὸν 60 αὐτοῦ γέγονεν, [ἀκούσον]. Εἰσὶ γὰρ ἄνδρες ταῦτα ἀκηκοότες μαθεῖν [μὲν δυνατοὶ], δυνατοὶ δὲ μνημονεῦσαι καὶ βασανίσαντες πάντη πάντως κρίναι γέροντες ἥδη· οἱ φασι τὰ μὲν τότε πιστὰ εἶναι δόξαντα, νῦν ἀπιστα, τὰ δὲ τότε ἀπιστα, νῦν τούναντίον. Πρὸς ταῦτα οὖν σκοπῶν εὐλα- 65 βοῦ μή ποτε σοὶ μεταμελήσῃ τῶνδε ἀναξίως ἐκπεσόντων. Διὰ τοῦτο ἐγὼ περὶ τούτων γέ[γραφα οὐ]δὲν, οὐδὲ ἔστι Πλάτωνος σύγγραμμα οὐδὲν, οὐδὲ ἔσται πώποτε. Τὰ δὲ νῦν λεγόμενα, Σωκράτους ἔστι καλοῦ καὶ νέου γεγονότος.” Τούτοις περιτυχὼν Οὐαλεντῖνος, ὑπεστήσατο 70 τὸν πάντων βασιλέα, ὃν ἔφη Πλάτων, οὗτος πατέρα καὶ βυθὸν καὶ πᾶσι γῆν τῶν ὅλων αἰώνων. Δεύτερον

49. Ed. αἰνιγμῶν.

ib. Cod. ἦτη (sic).

50. Addidi ἡ γῆς ex edit.

51. Ed. πάντ’ ἔστι, καὶ ἔκεινον.

52. Ed. καὶ ἔκεινο αἴτιον ἀπάντων.

53. Ed. δεύτερον δὲ περί.

54. Ed. Τοῦ δὴ βασ. Cod. περὶ ὄντος—Τοῦ δέ.

55. Cod. μετὰ τοῦτον.

59. Cod. ἐγγιωμένη. Ed. ἐγγιγνομένη· ἥν εἰ μή τις ἔξαιρεθήσεται.

61. Cod. γεγόνασιν. Eἰ γάρ.

62. Addidi μὲν δυνατοὶ ex edit.

63. Cod. βασανίσαται.

ib. Cod. κρίνει γέροντος.

64. Ed. τὰ μὲν τότε ἀπιστότατα δόξαντα εἶναι, νῦν πιστότατα καὶ ἐναργέστατα φαίνεσθαι· ἢ δὲ τότε πιστότατα, νῦν τούναντίον.

66. Ed. τῶν νῦν ἀναξίων.

67. Ed. οὐδὲ ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν, οὐδὲ ἔσται. Τὰ δέ.

68. Cod. Ἄ δέ.

περὶ τὰ δεύτερα τοῦ Πλάτωνος εἰρηκότος, τὰ δεύτερα
Οὐαλεντῖνος τοῦ ἐντὸς ὄρου τὸν ὄρον ὑπέθετο πάντας
77 v. αἰῶνας, καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα τὴν ἔξω τοῦ ὄρου καὶ 75
τοῦ πληρώματος διαταγὴν συνέθηκε πᾶσαν· καὶ δεδή-
λωκεν αὐτὴν δι’ ἐλαχίστων Οὐαλεντῖνος ἐν ψαλμῷ
κάτωθεν ἀρξάμενος, οὐχ ὥσπερ ὁ Πλάτων ἀνωθεν,
λέγων οὕτως “Θέρος πάντα κρεμάμενα πνεύματι βλέπω.
Πάντα δ’ ὄχούμενα πνεύματι νοῶ, σάρκα μὲν ἐκ ψυχῆς 80
κρεμαμένην, ψυχὴν δὲ ἀέρος ἔξοχουμένην, ἀέρα δὲ ἔξ
αἴθριης κρεμάμενον, ἐκ δὲ βυθοῦ καρποὺς φερομένους,
ἐκ μήτρας δὲ βρέφος φερόμενον.” Οὕτως ταῦτα νοῶν
σὰρξ ἔστὶν ἡ ὅλη κατ’ αὐτοὺς, ἵτις κρέμαται ἐκ τῆς
ψυχῆς τοῦ δημιουργοῦ. Ψυχὴ δὲ ἀέρος ἔξοχεῖται, του- 85
τέστιν ὁ δημιουργὸς τοῦ πνεύματος ἔξω πληρώματος.
’Αὶγρ δὲ αἴθριης ἔξέχεται, τουτέστιν ἡ ἔξω σοφία τοῦ
ἐντὸς ὄρου καὶ παντὸς πληρώματος. ’Εκ δὲ βυθοῦ
καρποὶ φέρονται, ἡ ἐκ τοῦ πατρὸς πᾶσα προβολὴ
τῶν αἰώνων γενομένη. Τὰ μὲν οὖν τῷ Οὐαλεντίνῳ
δοκοῦντα ἰκανῶς λέλεκται σχολῆς προκύψασιν ἔξειπεν,
ἄλλου ἄλλως δογματίσαντος τὰ δόξαντα αὐτοῖς.

38 Σεκοῦνδος μέν τις κατὰ τὸ αὐτὸ ἄμα τῷ Πτολεμαίῳ
γενόμενος· οὗτος λέγει τετράδα εἶναι δεξιὰν καὶ τε-
τράδα ἀριστερὰν, καὶ φῶς, καὶ σκότος· καὶ τὴν ἀπο- 95
στᾶσαν δὲ καὶ ὑστερήσασαν δύναμιν οὐκ ἀπὸ τῶν
τριάκοντα αἰώνων λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν καρ-
πῶν αὐτῶν. ”Ἄλλος δέ τις ἐπιφανῆς διδάσκαλος αὐτῶν
οὕτως λέγει· “³Ην ἡ πρώτη ἀρχὴ ἀνεννόητος, ἄρρητός
τε καὶ ἀνωνόμαστος, ἦν μονότητα καλεῖ· ταύτη [δὲ] 1

77. Prior manus καὶ αὐτὴν διε-
λεγχί τοῦ.

79. Fort. Θέρους.

80. Cod. δοχούμενα.

81. Cod. ἔξειχουμένην.

88. Cod. σοροῦ.

93. Pro titulo Περὶ Σεκούνδου.

99. Cod. ἀννενόητος.

ib. Cod. ἄρεντος δὲ καὶ.

i. Cod. ἦν μονότατα.

συνυπάρχ]ειν δύναμιν, ἡν ὄνομάζει ἐνό[τητα]. Αὗτη
 ἡ ἐνότης εἴτε μονότης, προήκαντο μὴ προέμεναι ἀρχὴν
 ἐπὶ πάντων νοητῶν ἀγέννητόν τε καὶ ἀόρατον, ἡν μονάδα
 καλεῖ. Ταύτη τῇ δυνάμει συνυπάρχει δύναμις ὁμοού-
 σιος· αὕτη, ἡν καὶ αὐτὴν ὄνομάζω τὸ ἔν. Αὗται αἱ
 τέσσαρες δυνάμεις προήκαντο τὰς λοιπὰς τῶν αἰώνων
 78 r. προβολάς. "Αλλοι δὲ πάλιν αὐτῶν τὴν πρώτην καὶ
 ἀρχαιόγονον ὄγδοαδα τούτοις τοῖς ὄνόμασιν ἐκάλεσαν
 τετάρτην ἀόρατον. Καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης προαρχῆς 10
 προβεβλῆσθαι πρώτῳ καὶ πέμπτῳ τόπῳ ἀρχὴν· ἐκ δὲ
 τῆς ἀνεννοήτου, δευτέρῳ καὶ ἕκτῳ [τόπῳ], ἀκατάληπτον·
 ἐκ δὲ τῆς ἀρρήτου, τρίτῳ καὶ ἑβδόμῳ τόπῳ, ἀνωνό-
 μαστον· ἐκ δὲ τῆς ἀοράτου, ἀγέννητον πλήρωμα τῆς
 πρώτης ὄγδοαδος. Ταύτας βούλονται τὰς δυνάμεις 15
 προϋπάρχειν τοῦ βυθοῦ καὶ τῆς γῆς. "Αλλοι δὲ περὶ
 αὐτοῦ τοῦ βυθοῦ ἀδιαφόρως κινούμενοι, οἱ μὲν αὐτὸν
 ἄξυγον λέγουσι, μήτε ἄρρενα μήτε θῆλυν, ἄλλοι δὲ
 τὴν σιγὴν θήλειαν αὐτῷ συμπαρεῖναι καὶ εἶναι ταύτην
 πρώτην συζυγίαν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον, δύο 20
 συζύγους αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἂς καὶ διαθέσεις καλοῦ-
 σιν, ἔννοιαν καὶ θέλησιν. Πρῶτον γάρ ἐνενοήθη τι
 προβαλεῖν, ὡς φασιν, ἔπειτα ἥθελησε. Διὸ καὶ τῶν
 δύο τούτων διαθέσεων καὶ δυνάμεων, τῆς τε ἔννοίας καὶ
 τῆς θελήσεως, ὡσπερ κραθεισῶν εἰς ἀλλήλας, ἡ προ- 25
 βολὴ τοῦ τε μονογενοῦς καὶ τῆς ἀληθείας κατὰ συζυγίαν
 ἐγένετο, ὡς τινας τύπους καὶ εἰκόνας τῶν δύο διαθέσεων
 τοῦ πατρὸς διελθεῖν ἐκ τῶν ἀοράτων ὄρατὰς, τοῦ μὲν
 θελήματος, τὸν νοῦν, τῆς δὲ ἔννοίας, τὴν ἀλήθειαν· καὶ

3. Fort. ἡ τε μονότης.

4. Cod. ἀγένητον.

6. Cod. ἡν—ὄνομάζων.

8. Cod. προσβολάς.

12. Addidi τόπῳ.

17. Fort. διαφόρως μυούμενοι.

19. Cod. σὺν παρεῖναι.

22. Cod. πρῶτος.

24. Cod. διαθέσεως καὶ δυνάμεως.

25. Cod. ὡς περικραθεῖς.

διὰ τοῦτο τοῦ ἐπιγεννητοῦ θελήματος, ὁ ἀρρενικός· τῆς 30
δὲ ἀγεννήτου ἐννοίας ὁ θῆλυς ἐπὶ τὸ θέλημα, ὥσπερ
δύναμις ἐγένετο τῆς ἐννοίας. Ἐννοεῖν μὲν γάρ ἀεὶ ἡ
ἐννοία τὴν προβολὴν, οὐ μέντοι γε προβάλλειν αὐτὴν
κατ’ αὐτὴν ἡδύνατο, ἀλλὰ ἐνενοεῖτο. “Οτε δὲ ἡ τοῦ
θελήματος δύναμις τότε [ὅ] ἐνενοεῖτο προ- 35
βάλλει.

39 "Αλλος δέ τις διδάσκαλος αὐτῶν Μάρκος, μαγικῆς
ἔμπειρος, ἢ μὲν διὰ κυβείας δώρων, ἢ δὲ καὶ διὰ δαι-
μόνων ἡπάτα πολλούς. Οὗτος ἔλεγεν ἐν αὐτῷ τὴν
μεγίστην ἀπὸ τῶν ἀοράτων καὶ ἀκατονομάστων τόπων 40
78 v. εἶναι δύναμιν. Καὶ δὴ πολλάκις λαμβάνων ποτήριον
ώς εὐχαριστῶν, καὶ ἐπὶ πλεῖον ἔκτείνων τὸν λόγον τῆς
ἐπικλήσεως, πορφύρεον τὸ κέρασμα ἐποίει φαίνεσθαι,
καὶ ποτε ἐρυθρὸν, ὡς δοκεῖν τοὺς ἀπατωμένους χάριν
τινὰ κατιέναι καὶ αἰματώδη δύναμιν παρέχειν τῷ πό- 45
ματι. Ο δὲ πανούργος τότε μὲν πολλοὺς ἔλαθε, νυνὶ
δὲ ἐλεγχόμενος παύσεται· φάρμακον γάρ τι τοιαύτην
δυνάμενον χροὰν παρασχεῖν λαθραίως ἐνιῶν τῷ κερά-
σματι, ἐπιπολὺ φλυαρῶν ἀνέμενεν, ὅπως τῆς ὑγρότητος
μεταλαβὸν λυθῇ καὶ ἀναμιγὲν ἐπιχρωτίσῃ τὸ πόμα. Τὰ 50
δὲ δυνάμενα τοῦτο παρασχεῖν φάρμακα ἐν τῇ κατὰ
μάγων βίβλῳ προείπομεν ἐκθέμενοι, ὡς πολλοὺς πλα-
νῶντες ἀφανίζουσιν, οἵς εἰ φίλον περιεργότερον τῷ
εἰρημένῳ προσεπισχεῖν, εἴσονται τὴν Μάρκου πλάνην.

40 "Ος καὶ ποτήριον παρ’ ἑτέρου κιρνῶν, ἐδίδου γυναικὶ 55
εὐχαριστεῖν, αὐτὸς παρεστὼς, καὶ ἑτερον κρατῶν ἐκείνου
μεῖζον κενὸν καὶ εὐχαριστησάστης τῆς ἀπατωμένης δεξά-

33. Malim αὐτὴ καθ’ αὐτήν.

48. Cod. λαθρέως.

35. Addidi ὅ.

50. Cod. μεταβαλών.

37. Titulus rubricatus: Περὶ
Μάρκου.

ib. Cod. ἐπιχωρίσῃ.

40. Cod. ἀκατανομάστων.

53. Cf. Suicer. s. v. Ἀφανίζω.

μενος ἐπέχει εἰς τὸν μείζω, καὶ πολλάκις ἀντεπιχέων ἔτερον εἰς ἔτερον, ἐπέλεγεν οὕτως· “Ἡ πρὸ τῶν ὅλων ἀνευνόητος καὶ ἄρρητος χάρις πληρώσαι σου τὸν ἔσω 60 ἄνθρωπον, καὶ πληθύναι ἐν σοὶ τὴν γνῶσιν αὐτῆς, ἐγκατασπείρουσα τὸν κόκκον τοῦ σινάπεως εἰς τὴν ἀγαθὴν γῆν.” Καὶ τοιαῦτα τινὰ ἐπειπὼν καὶ ἐκστήσας τὴν τε ἀπατωμένην καὶ τὸν παρόντας, ὡς θαυματοποιὸς ἐνομίζετο, τοῦ μείζονος ποτηρίου πληρουμένου ἐκ τοῦ μικροτέρου, 65 ὡς καὶ ὑπερχεῖσθαι πλεονάζον. Καὶ τούτου δὲ τὴν τέχνην ὁμοίως ἐν τῇ προειρημένῃ βίβλῳ ἐξεθέμεθα, δείξαντες πλεῖστα φάρμακα δυνάμενα αὔξησιν παρασχεῖν ἐπιμιγέντα οὕτως ὑγραῖς οὐσίαις, μάλιστα δύνῳ κεκερασμένῳ, ὃν ἐν τι φάρμακον ἐν τῷ κενῷ ποτηρίῳ 70 κρύβδην ἔ...οι χριστ.. ὡς μηδὲν ἔχον δείξας, ἐπιχέων ἐκ τ..... καὶ ἐπαναχέων ἀναδυομένου τοῦ φαρμάκου ὑπὸ τῆς τοῦ ὑγροῦ μίξεως, ὅντος φυσώδους, πλεονασμὸς τοῦ κεράσματος ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ηὔξανεν, ἐσ ὅσον ἐπαναχνύμενον ἐκινεῖτο, 75 τοιαύτης οὕσης τῆς τοῦ φαρμάκου φύσεως· ὃ εἰ ἀπόθοιτό τις πληρωθὲν, μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸ κατὰ φύσιν μέτρον πάλιν τραπήσεται, τῆς τοῦ φαρμάκου δυνάμεως 79 r. σβεσθείσης τῇ τοῦ ὑγροῦ παραμονῇ. Διὸ μετὰ σπουδῆς τοῖς παροῦσι προσεδίδου πίνειν· οἱ δὲ ὡς θεῖόν τι 80 καὶ θεῷ μεμελετημένον φρίσσοντες ἄμα καὶ σπεύδοντες ἐπινον.

41 Τοιαῦτα δὲ καὶ ἔτερα ἐπεχείρει ὁ πλάνος ποιεῖν· διὸ ὑπὸ τῶν ἀπατωμένων ἐδοξάζετο, καὶ ποτὲ [μὲν] αὐτὸς ἐνομίζετο προφητεύειν, ποτὲ δὲ καὶ ἔτέρους ἐποίει, ὅτε 85 μὲν καὶ διὰ δαιμόνων ταῦτα ἐνεργῶν, ὅτε δὲ καὶ κυβεύων

67. Cod. ὁμοίωσε τῇ.

71. Fort. ἐμπροσθεν ἐπιχρίσας
καὶ.

72. Fort. τοῦ ἔτέρου ὄλιγον.

76. Cod. ἀποίθοιτο.
84. Addidi μέν.

ώς προείπομεν. Πολλοὺς τούννυ ἔξαφανίσας, καὶ πολλοὺς τοιούτους μαθητὰς αὐτοῦ γενομένους προεβίβασεν, εὐκόλους μὲν εἶναι διδάξας πρὸς τὸ ἀμαρτάνειν, ἀκινδύνους δὲ διὰ τὸ εἶναι τῆς τελείας δυνάμεως, καὶ μετέχειν τῆς ἀνεννοήτου ἔξουσίας, οἵς καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα ἔτερον ἐπαγγέλλονται, ὁ καλοῦσιν ἀπολύτρωσιν, καὶ ἐν τούτῳ ἀναστρέφοντες κακῶς τοὺς αὐτοῖς παραμένοντας, ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀπολυτρώσεως δυναμένους μετὰ τὸ ἅπαξ βαπτισθέντας πάλιν τυχεῖν ἀφέσεως, καὶ διὰ τοῦ τοιούτου πανουργήματος συνέχειν δοκοῦσι τοὺς ἀκροατὰς, οὓς ἐπὰν νομίσωσι δεδοκιμάσθαι καὶ δύνασθαι φυλάσσειν αὐτοῖς τὰ πιστὰ, τότε ἐπὶ τοῦτο ἄγουσι, μηδὲ τούτῳ μόνῳ ἀρκούμενοι, ἀλλὰ καὶ ἔτερον τι ἐπαγγελλόμενοι, πρὸς τὸ συγκρατεῖν αὐτοὺς τῇ ἐλπίδι, ὅπως ἀχώριστοι ὁσι· λέγουσι γάρ τι φωνῇ ἀρρήτῳ, ἐπιτιθέντες χεῖρα τῷ τὴν ἀπολύτρωσιν λαβόντι, ὁ φάσκουσιν ἔξειπεν εὐκόλως μὴ δύνασθαι, εἰ μή τις εἴη ὑπερδόκιμος, ἢ ὅτε τελευτᾷ πρὸς τὸ οὖς ἐλθὼν λέγει ὁ ἐπίσκοπος. Καὶ τοῦτο δὲ πανούργημα, πρὸς τὸ ἀεὶ παραμένειν τοὺς μαθητὰς τῷ ἐπισκόπῳ, γλιχομένους μαθεῖν τὸ τί ποτε εἴη τοῦτο ἐπ' ἐσχάτων λεγόμενον, δι' οὐ [τῶν] τελείων ἔσται ὁ μανθάνων ἀ τούτου χάριν ἐσιώπησα, μή ποτέ τις κακοηθίζεσθαι με αὐτοὺς νομίσῃ. Καὶ γὰρ οὐ τοῦτο ἡμῖν πρόκειται, ἀλλ' ἡ τὸ δεῖξαι ὅθεν τὰς ἀφορμὰς λαβόντες αὐτοῖς τὰ δόξαντα ἐνεστήσαντο.

79 v.

⁴² Καὶ γὰρ καὶ ὁ μακάριος πρεσβύτερος Εἰρηναῖος, παρρησιαίτερον τῷ ἐλέγχῳ προσενεχθεὶς, τὰ τοιαῦτα λούσματα καὶ ἀπολυτρώσεις ἔξεθετο, ἀδρομερέστερον ¹⁵ εἰπὼν, ἀ πράσσουσιν οἱ ἐντυχόντες τινὲς αὐτῶν ἥρινη-

87. Cod. Πολλάς.

8. Addidi τῶν.

95. Fort. βαπτισθέντας [πεσεῖν]
πάλιν τυχ.

10. Cod. κακοηθείζεσθαι.

99. Cod. ἐπαγγελλόμενοι.

16. Fort. οἱ ἐντυχόντες, [εἰ καὶ]
τινὲς.

ταὶ οὕτως παρειληφέναι, ἀεὶ ἀρνεῖσθαι μανθάνοντες· διὸ φροντὶς ἡμῖν γεγένηται ἀκριβέστερον ἐπιζητῆσαι καὶ ἀνευρεῖν λεπτομερῶς, ἢ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ λουτρῷ παραδιδόασι, τὸ τοιοῦτο καλοῦντες, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ὃ²⁰ ἀπολύτρωσιν καλοῦσιν. Ἐλλ' οὐδὲ τὸ ἄρρητον αὐτῶν ἔλαθεν ἡμᾶς. Ταῦτα δὲ συγκεχωρήσθω Οὐαλεντίνῳ καὶ τῇ αὐτοῦ σχολῇ. Ὁ δὲ Μάρκος μιμούμενος τὸν διδάσκαλον, καὶ αὐτὸς ἀναπλάσσει ὄραμα νομίζων οὕτως δοξασθήσεσθαι. Καὶ γὰρ Οὐαλεντῖνος φάσκει²⁵ ἑαυτὸν ἔωρακέναι παῖδα νήπιον ἀρτιγέννητον, οὐ πυθόμενος ἐπιζητεῖ τίς ἀν εἴη. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων, ἑαυτὸν εἶναι τὸν λόγον· ἔπειτα προσθεὶς τραγικόν τινα μῦθον, ἐκ τούτου συνιστᾶν βούλεται τὴν ἐπικεχειρημένην αὐτῷ αἴρεσιν. Τούτῳ τὰ ὅμοια τολμῶν ὁ Μάρκος³⁰ λέγει ἐληλυθέναι πρὸς αὐτὸν σχήματι γυναικείῳ τὴν τετράδα. Ἐπειδὴ, φησὶ, τὸ ἄρρεν αὐτῆς ὁ κόσμος φέρειν οὐκ ἡδύνατο, καὶ μηνῦσαι αὐτὴν ἥτις ἦν, καὶ τὴν τῶν πάντων γένεσιν, ἦν οὐδενὶ πώποτε οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἀπεκάλυψε, τούτῳ μόνῳ διηγήσασθαι, οὕτως³⁵ εἰπούσα· ὅτε τὸ πρῶτον ὁ Πατὴρ αὐτοῦ ὁ ἀνενόητος καὶ ἀνούσιος, ὁ μήτε ἄρρεν, μήτε θῆλυ, ἡθέλησεν αὐτοῦ τὸ ἄρρητον ρῆτὸν γενέσθαι καὶ τὸ ἀόρατον μορφωθῆναι, ἦνοιξε τὸ στόμα καὶ προήκατο λόγον ὅμοιον αὐτῷ· ὃς παραστὰς ἐπέδειξεν αὐτῷ ὃ ἦν, αὐτὸς τοῦ ἀοράτου⁴⁰

26. Cod. ἄρτι γένητον.

27. Cod. εἴναι pro εἴη.

28. Cod. ἑαυτῶν.

ib. Prius erat λέγων post τινά.

32. Hæc ap. S. Iren. I, p. 66.

33. Ed. αὐτὴ τί ἦν.

36. Ed. εἰπούσαν.

ib. Pro αὐτοῦ edit. habet ὄδιων, de quo annot.: “ verbum ὄδιων, licet omiserit interpres, retineo, invito licet Billio: nihil enim ha-

bet incommodi, modo addatur καὶ ante ἡθέλησεν.”

ib. Cod. ἀνενόητος.

38. Ed. τὸ ἄρρητον γεννηθῆναι. Et annot.: “ Lege cum interprete, τὸ ἄρρητον ρῆτὸν γεννηθῆναι. Leguisse tamen videtur interpres γενηθῆναι pro γεννηθῆναι.”

39. Cod. αὐτῷ.

40. ὑπέδειξεν ed.

μορφὴ φανεῖς. Ἡ δὲ ἐκφώνησις τοῦ ὀνόματος ἐγένετο τοιαύτη· ἐλάλησε λόγον τὸν πρῶτον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἥτις ἦν ἀρχὴ, καὶ ἦν ἡ συλλαβὴ αὐτοῦ στοιχείων 80 r. τεσσάρων· ἔπειτα συνῆψε τὴν δευτέραν, καὶ ἦν καὶ αὐτὴ στοιχείων τεσσάρων. Ἐξῆς ἐλάλησε τὴν τρίτην, 45 ἥτις ἦν στοιχείων δέκα, καὶ τὴν τετάρτην ἐλάλησε, καὶ ἦν καὶ αὐτὴ στοιχείων δώδεκα. Ἐγένετο οὖν τοῦ ὀνόματος ὅλου ἡ ἐκφώνησις, στοιχείων [μὲν] τριάκοντα, συλλαβῶν δὲ τεσσάρων· ἔκαστον δὲ τῶν στοιχείων ἴδια γράμματα καὶ ἴδιον χαρακτῆρα, καὶ ἴδιαν ἐκφώνησιν, 50 καὶ σχήματα, καὶ εἰκόνας ἔχειν, καὶ μηθὲν αὐτῶν εἶναι, ὃ τὴν ἐκείνου καθορᾷ μορφὴν, οὗπερ αὐτὸς στοιχεῖόν ἐστιν, οὐδὲ μὴν τὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔκαστον ἐκφώνησιν γινώσκειν, ἀλλὰ μηδὲ ἐκφωνεῖν ὡς τὸ πᾶν ἐκφωνοῦντα, ὅτι τὸ ἡγεῖσθαι ὄνομάζειν αὐτόν· ἔκαστον γὰρ 55 αὐτῶν μέρος ὅντα τοῦ ὅλου, τὸν ἴδιον ἥχον ὡς τὸ πᾶν ὄνομάζειν καὶ μὴ παύσασθαι ἥχοῦντα, μέχρις ὅτου ἐπὶ τὸ ἐσχάτον γράμμα τοῦ ἐσχάτου στοιχείου μονογλωττίσαντι καταντῆσαι. Τότε δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὅλων ἔφη γενέσθαι, ὅταν τὰ πάντα κατελθόντα εἰς τὸ 60 ἐν γράμμα, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐκφώνησιν ἥχήσῃ,

41. Cod. μορφῆ.

44. Pro ἔπειτα συνῆψε edit. habet ἐπισυνῆψε.

45. Pro ἐξῆς ἐλάλησε cod. ἐξελάλησε.

46. Cod. στοιχείω.

ib. Ed. τὴν μετὰ ταῦτα pro τὴν τετάρτην.

47. Ed. δεκαδύο.

ib. Ed. ἡ ἐκφ. τοῦ ὅλου ὀνόμ.

48. Ex edit. addidi μέν.

51. Ed. μηδέν.

52. Ed. αὐτός. Cf. Annot.

ib. Cod. ἐστι, τόνου δὲ μήν.

Plura habet editio: στοιχείον ἐστίν
ἀλλὰ οὐδὲ γινώσκει αὐτὸν, οὐδὲ μὴν τὴν.

53. Cod. αὐτοῦ.

54. Cod. ἀλλο pro ἀλλά. Ed. ἐκφώνησιν πολιορκεῖ, ἀλλὰ ὃ αὐτὸς ἐκφωνεῖ.

55. Pro ὅτι τὸ fort. leg. τὸ ὅλον ex edit.

ib. Ed. omittit αὐτόν.

56. Ed. ὅν pro ὅντα.

57. Cod. παύσας pro παύσασθαι.

58. Ed. μονογλωσσήσαντος καταστῆσαι. Et in not. “Legit interpres, ἐσχάτου—μονογλωσσήσαντα.”

59. Ed. τότε δὲ καὶ τήν.

61. Cod. ἐκφώνησιν ἥχήσῃ, τὴν τε ἐκφώνησιν ἥχήσῃ. Sic.

τῆς τε ἐκφωνήσεως εἰκόνα, τὸ ἀμὴν ὄμοῦ λεγόντων
ἡμῶν, ὑπέθετο εἶναι. Τοὺς δὲ ὑπάρχειν τοὺς μορφοῦν-
τας τὸν ἀνούσιον καὶ ἀγέννητον Αἰώνα, καὶ εἶναι τού-
τους μορφὰς, ἃς ὁ Κύριος Ἀγγέλους εἴρηκε, τὰς 65
διηνεκῶς βλεπούσας τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός.

43 Τὰ δὲ ὄνόματα τῶν στοιχείων τὰ κοινὰ καὶ ρήματα,
αἰώνας, καὶ λόγους, καὶ ρίζας, καὶ σπέρματα, καὶ πλη-
ρώματα, καὶ καρποὺς ὡνόμασε· τὰ δὲ καθ' ἓν αὐτῶν, καὶ
ἐκάστου ἴδιᾳ, ἐν τῷ ὄνόματι τῆς ἐκ[κλησίας] ἐμπειρε- 70
χόμενα νοεῖσθαι τῶν στοιχείων. Τοῦ ἐσχάτου στοιχείου
τὸ ὕστατον [γράμμα] φωνὴν προήκατο τὴν ἑαυτοῦ, οὐ
ὁ ἥχος ἐξελθὼν εἰκόνας τῶν στοιχείων στοιχεῖα ἴδια ἐγέν-
νησεν. Ἐξ ὧν τά τε ἐνταῦθα διακεκοσμῆσθαι, φησὶ,
καὶ τὰ πρὸ τούτων γεγενῆσθαι. Τὸ μέντοι γράμμα 75
αὐτὸ οὐ ὁ ἥχος ἢν συνεπακολουθῶν τῷ ἥχῳ κάτω,
30 v. ὑπὸ τῆς συλλαβῆς τῆς ἑαυτοῦ ἀνειλῆθαι ἄνω λέγει εἰς
ἀναπλήρωσιν τοῦ ὅλου· μεμενηκέναι δὲ εἰς τὰ κάτω
τὸν ἥχον, ὥσπερ ἐξω ρίφεντα. Τὸ δὲ στοιχεῖον αὐτὸ,
ἀφ' οὗ τὸ γράμμα σὺν τῇ ἐκφωνήσει τῇ ἑαυτοῦ κατῆλθε 80

62. Cod. *īkanà pro eikóna*. Ed. η̄ς ἐκφωνήσεως εἰκόνα, τό.

63. Supple ex edit. τοὺς δὲ φθόγγους ὑπ.

64. Cod. ἀγένητον.

65. Ed. τὰς δὲ διηνεκῶς.

67. Ed. τὰ ρῆτὰ καὶ κοινά.

69. Pro ὡνόμασε· τὰ δὲ καθ' ἓν αὐτῶν cod. habet τὸ καθ' ἑαυτῶν.

70. Ed. ἴδια.

71. Ed. νοεῖσθαι ἔφη. ὡς στοιχείου τὸ ὕστερον. Et Annot.: “Lege cum interp. ὧν στοιχείων τὸ τοῦ ἐσχάτου στοιχείου ὕστατον γράμμα.”

72. Cod. ὕστερον.

ib. Ed. αὐτοῦ οὐ ἥχος.

73. Ed. κατ' εἰκόνα. Cod. *īkaná*.

74. Cod. διακεκομέσθαι. Ed. κατακεκοσμῆσθαι.

75. Ed. καὶ τῶν. et in Annot.: “Leg. καὶ τά.”

76. Cod. καὶ τῷ pro κάτω. Ed. αὐτὸ, (τὸ ἥχος τῷ ἥχει) οὐ δὲ ὁ ἥχος ἢν συνεπ. τῷ ἥχει, καὶ τὸ ὑπό. Ad quae: “Corruptum hunc locum sic ex veteri versione emendo. Expunctis superfluis quatuor prioribus vocibus, sequentes sic lego: οὐ δὲ ὁ ἥχος ἢν συνεπ. τῷ ἥχῳ κάτω, ὑπό.”

77. Ed. λέγειν. Annot.: “Leg. λέγει.”

78. Pro τοῦ ὅλου cod. τούτου ὅλου.

80. Cod. συνέστη. Correxi σὺν τῇ ex edit.

ib. Ed. συγκατῆλθε κάτω, ὁ γραμ-
μάτων. Annot.: “Dele ὁ, quod non legit interpres.” Recte delet.

κάτω, γραμμάτων φησὶν εἶναι τριάκοντα (γραμμάτων), καὶ ἐν ἕκαστον τῶν τριάκοντα γραμμάτων ἐν ἑαυτῷ ἔχειν ἔτερα γράμματα, δι’ ὧν τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος ὄνομαζεται. Καὶ μὴν πάλιν τὰ ἔτερα δι’ ἄλλων ὀνομάζεσθαι γραμμάτων, καὶ τὰ ἄλλα δι’ ἄλλων, ὥστε⁸⁵ εἰς ἅπειρον ἐκπίπτειν τὸ πλῆθος, διὰ τῶν γραμμάτων γραφέντος. Οὗτος δὲ ἀν σαφέστερον μάθοι τις τὸ λεγόμενον. Τὸ δέλτα στοιχείον γράμματα ἔχειν ἐν ἑαυτῷ πέντε, τὸ δέλτα, καὶ τὸ ἔ, καὶ τὸ λάμβδα, καὶ τὸ ταῦ, καὶ τὸ ἄλφα, καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ γράμματα δι’⁹⁰ ἄλλων. Εἰ οὖν ἡ πᾶσα ὑπόστασις τοῦ δέλτα εἰς ἅπειρον ἐκπίπτει, ἀεὶ ἄλλων ἄλλα γράμματα γεννώντων καὶ διαδεχομένων ἄλληλα, πόσῳ μᾶλλον ἐκείνου τοῦ στοιχείου μεῖζον εἶναι τὸ πέλαγος τῶν γραμμάτων; καὶ εἰ τὸ ἐν γράμμα ἅπειρον οὗτος, ὄρατε, ὅλου τοῦ ὄνόματος⁹⁵ τὸν βυθὸν τῶν γραμμάτων, ἐξ ὧν τὸν Προπάτορα ἡ Μάρκου φιλοπονία μᾶλλον δὲ ματαιοπονία βούλεται συνιστᾶν· διὸ καὶ τὸν Πατέρα ἐπιστάμενον τὸ ἀχώρητον αὐτοῦ δεδωκέναι τοῖς στοιχείοις, ἢ καὶ Αἰώνας καλεῖ, ἐνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὴν ἴδιαν ἐκφώνησιν ἐκβοῶν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἔνα τὸ ὅλον ἐκφωνεῖν.

44 Ταῦτα δὲ σαφηνίσασαν αὐτῷ τὴν τετρακτὺν εἴπε.

81. Ed. εἶναι φησι.

ib. Cod. τὸ λάβδα.

ib. γραμμάτων recte deest in ed.

90. Ed. καὶ ταῦτα πάλιν τὰ γράμματα δι’ ἄλλων γράφεται γραμμάτων, καὶ τὰ ἄλλα δι’ ἄλλων.

83. Ed. δι’ οὐ. Annot.: “ Lege cum interp. δι’ ὧν.”

94. Pro τὸ πέλαγος cod. τὸν τόπον.

84. Ed. καὶ αὖ πάλιν.

95. Cod. ὡς ὄραται. Ed. οὗτος ἅπειρον, ὄρα δὲ διὰ τοῦ.

85. Ed. ὡς εἰς.

97. Ed. ἡ Μάρκου Σιγὴ συνεστάναι ἐδογμάτισε. διὸ καὶ.

86. Ed. τὸ πλῆθος τῶν γραμμάτων. Οὗτος δὲ αὖ. Fort. ἴδια τῶν γραμμάτων γραφέντων.

98. Cod. ἐπιστάμενος.

87. Ed. μάθοις τό.

99. Ed. αὐτοῦ.

88. Ed. γράμματα ἐν ἑαυτῷ ἔχει πέντε, αὐτὸ δὲ τὸ δέλτα. Annot.: “ Leg. αὐτό τε.”

2. Cod. τὸ δὲ.

89. Cod. τὸ εἰ.

3. Leg. εἰπεῖν, ut in ed.

Θέλω δέ σοι καὶ αὐτὴν ἐπιδεῖξαι τὴν Ἀλήθειαν· κατήγαγον γὰρ αὐτὴν ἐκ τῶν ὑπερθεν δομάτων, ἵνα ἴδης ⁵ αὐτὴν γυμνὴν, καὶ καταμάθησ αὐτῆς τὸ κάλλος, ἀλλὰ καὶ ἀκούσης αὐτῆς λαλούσης, καὶ θαυμάσης τὸ φρόνημα αὐτῆς. "Ορα οὖν κεφαλὴν, φησὶν, ἄνω, τὸ πρῶτον ἄλφα ω, τράχηλον τὸ δὲ β ψ, ὥμους γχ, στήθη δέλτα ¹⁰ φ, φράγμα ε, κοιλίαν βτ, αἰδοῖα κσ, μηροὺς θρ, γόνατα π, κνήμας κο, σφυρὰ λξ, πόδας μν. Τουτέστι τὸ σῶμα τῆς κατὰ τὸν Μάρκον Ἀληθείας. Τοῦτο τὸ σχῆμα τοῦ στοιχείου, οὗτος ὁ χαρακτὴρ τοῦ γράμματος. Καὶ καλεῖ τὸ στοιχεῖον τοῦτο, "Ανθρωπον· εἶναι τε πηγήν φησι παντὸς λόγου, καὶ ἀρχὴν πάσης ¹⁵ φωνῆς, καὶ παντὸς ἀρρήτου ρῆσιν, καὶ τῆς σιωπωμένης Σιγῆς στόμα. Καὶ τοῦτο τὸ σῶμα αὐτῆς. Σὺ δὲ μετάρσιον ἐγείρας [τὸ] τῆς διανοίας νόημα, τὸν γεννήτορα καὶ προπάτορα λόγου ἀπὸ στομάτων Ἀληθείας ἀκούε.

⁴⁵ Ταῦτα δὲ ταύτης εἰπούσης, προσβλέψασαν αὐτῷ ²⁰ τὴν Ἀλήθειαν καὶ ἀνοίξασαν τὸ στόμα λαλῆσαι λόγον· τὸν δὲ λόγον ὄνομα γενέσθαι, καὶ τὸ ὄνομα εἶναι τοῦτο, ὃ γινώσκομεν καὶ λαλοῦμεν, Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃ καὶ ὄνομάσασαν αὐτὴν, παραντίκα σιωπῆσαι. Προσδο-

4. Ed. θέαν δή σοι. Annot.: "Leg. θέλω cum vet."

ut in ed. quæ habet φησιν αὐτὸν παντός.

5. Ed. ἵνα ἐσιδης.

17. Ed. καὶ τοῦτο μὲν τό.

6. Ed. καταμάθοις—τὸ κάλλος αὐτῆς.

18. Spatium vacuum in cod. Ed. ἐγείρας διανοίας.

8. Ed. om. φησίν.

ib. Ed. τὸν αὐτὸν γεννήτορα καὶ πατροδότορα. Annot.: "Leg. cum interpr. τὸν αὐτογενήτορα καὶ πατροδότορα. At in Basil. Epiphanius edit. et cod. Reg. legitur πατρόδοτορα."

9. Ed. τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, τραχ.

22. Ed. γενέσθαι pro εἶναι.

δὲ β καὶ ψ, ὥμους ἄμα χερσὶ γ καὶ χ.

24. Ed. παρ' αὐτῇ καὶ σιωπήν.

ib. Ed. δέλτα καὶ φ, διάφραγμα ε καὶ υ, νῶτον ζ καὶ τ, κοιλίαν η καὶ σ, μηροὺς θ καὶ ρ, et sic ubique cum copula καὶ.

Annot.: "Leg. cum interpr. παραντίκα σιωπᾶν, vel σιωπῆσαι."

11. Ed. τοῦτο ἐστι.

ib. Cod. προσδοκοῦντος.

12. Ed. μάγον pro Μάρκον.

κῶντος δὲ τοῦ Μάρκου πλεῖον αὐτὴν μέλλειν τι λέγειν, 25 πάλιν ἡ τετρακτὺς παρελθοῦσα εἰς τὸ μέσον φησὶν οὕτως·²⁷ Η πηλὸν ἰγήσω τὸν λόγον τοῦτον [ὸν] ἀπὸ στομάτων τῆς Ἀληθείας ἥκουσας; οὐ τοῦτο ὅπερ οἶδας καὶ δοκεῖς ἔχειν πάλαι τουτέστιν ὄνομα· φωνὴν γὰρ ἔχεις μόνον αὐτοῦ, τὴν δὲ δύναμιν ἀγνοεῖς. Ἰησοῦς μὲν γάρ 30 ἐστιν ἐπίσημον ὄνομα ἐξ ἔχον γράμματα, ὑπὸ πάντων τῆς κλήσεως ἐγκαλούμενα. Τὸ δὲ παρὰ τοῖς πέντε Αἰῶσι τοῦ Πληρώματος πολυμερὲς τυγχάνον, ἄλλης ἐστὶ μορφῆς, καὶ ἔτερου τύπου γινωσκόμενον ὑπ' ἐκείνων τῶν συγγενῶν, ὃν τὰ μεγέθη παρ' αὐτῷ ἐστὶ διὰ 35 παντός.

46 Ταῦτα τὰ παρ' ὑμῖν εἰκοσιτέσσαρα γράμματα ἀπορροίας γίνωσκε ὑπάρχειν τῶν τριῶν δυνάμεων [καὶ εἰκόν]ας τῶν ἐμπεριεχουσῶν τὸν ὄρον καὶ [τὸν] τῶν ἄνω στοιχείων ἀριθμόν· τὰ μὲν γὰρ ἀφωνα γράμματα ἐννέα 40 νόμισον εἶναι τοῦ Πατρὸς καὶ τῆς Ἀληθείας, διὰ τὸ ἀφώνους αὐτοὺς εἶναι, τουτέστιν ἀρρήτους καὶ ἀνεκλαλήτους· τὰ δὲ ἡμίφωνα ὀκτὼ, ὅντα τοῦ Λόγου καὶ τῆς Ζωῆς, διὰ τὸ μέσας ὥσπερ ὑπάρχειν τῶν τε ἀφώνων 81 v. καὶ τῶν φωνητῶν, καὶ ἀναδεδέχθαι τῶν μὲν ὑπερθεντῶν τὴν ἀπόρροιαν, τῶν δὲ ὑπ' αὐτὰ τὴν ἀναφοράν· τὰ δὲ

25. Ed. πλεῖον τι μέλλειν αὐτὴν λέγειν.

ib. πέντε deest in ed.

27. Cod. Ἡπηθνήγησω—τοῦτον ἀπὸ—τῆς Ἀλ. Ἡκουσά σου τοῦτο. Ed. habet: φησίν ὡς εὐκαταφρόνητον ἥγήσω τὸν λόγον, ὃν ἀπὸ στομάτων τῆς Ἀληθείας ἥκουσας. οὐ τοῦθ' ὅπερ.

35. Ed. Annot.: “Adde cum interpr. αὐτοῦ vel αὐτῷ.”

29. Ed. δοκεῖς· παλαιόν ἐστιν ὄνομα.

ib. Ed. παρ' αὐτῶν. Annot.: “Leg. αὐτῷ.”

37. Ed. Ταῦτ' οὖν τά.

38. Ed. ὑπάρχειν γίνωσκε.

39. Cod. καὶ τῶν ἄνω. Ed. περιεχουσῶν—τὸν ὅλον τῶν ἄνω στοιχ. τὸν ἀριθμόν.

44. Ed. μέσα.

ib. Ed. μόνον ἔχεις.

45. Ed. ἀναδέχεσθαι.

31. Ed. ἐξ ὃν γράμματα. Annot.: “Leg. ἐξ ἔχον vel ἐξ ὃν γραμμάτων.”

46. Cod. ἀπορίαν.

32. Ed. γινωσκόμενον pro ἐγκαλούμενα.

ib. Ed. ὑπέρ αὐτήν. Annot.: “Leg. ὑπενέρθεν.”

φωνήεντα, καὶ αὐτὰ ἐπτὰ ὅντα, τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπεὶ καὶ τοῦ Ἀνθρώπου ἡ φωνὴ προελθοῦσα, ἐμόρφωσε τὰ ὄλα· ὁ γὰρ ἥχος τῆς φωνῆς, μορφὴν αὐτοῖς περιεποίησεν. Ἔστιν οὖν ὁ μὲν Λόγος 50 ἔχων καὶ ἡ Ζωὴ τὰ ὀκτὼ, ὁ δὲ Ἀνθρωπος καὶ ἡ Ἐκκλησία τὰ ἐπτὰ, ὁ δὲ Πατὴρ καὶ ἡ Ἀλήθεια τὰ ἑννέα. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὑστερήσαντος λόγου, ὁ ἀφεδρασθεὶς ἐν τῷ Πατρὶ κατῆλθεν ἐκπεμφθεὶς ἐπὶ τὸν ἀφ' οὗ ἔχωρίσθη, ἐπὶ διορθώσει τῶν πραχθέντων, ἵνα ἡ τῶν πληρω- 55 μάτων ἑνότης ἐν τῷ ἀγαθῷ οὖσα, καρποφορῆ μίαν ἐν πᾶσι τὴν ἐκ πάντων δύναμιν. Καὶ οὕτως ὁ τῶν ἐπτὰ τὴν τῶν ὀκτὼ ἐκομίσατο δύναμιν, καὶ ἐγένοντο οἱ τρεῖς τόποι ὅμοιοι τοῖς ἀριθμοῖς, ὅγδοάδες ὅντες· οἵτινες τρεῖς ἀφ' ἑαυτοὺς ἐλθόντες, τὸν τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἀνεδέξαντο 60 ἀριθμόν. Τὰ μέντοι τρία στοιχεῖα ([ἄ] φησιν αὐτὸς τῶν τριῶν ἐν συζυγίᾳ δυνάμεων ὑπάρχειν, ἢ ἐστιν ἔξ, ἀφ' ὧν ἀπερρύη τὰ εἰκοσιτέσσαρα στοιχεῖα) τετραπλασιασθέντα τῷ τῆς ἀρρήτου τετράδος λόγῳ τὸν αὐτὸν αὐτοῖς ἀριθμὸν ποιεῖ, ἀπερ φησὶ τοῦ ἀνωνομάστου ὑπάρ- 65 χειν. Φορεῖσθαι δὲ αὐτὰ ὑπὸ τῶν ἔξ δυνάμεων εἰς ὅμοιότητα τοῦ ἀοράτου, ὧν στοιχείων εἰκόνες εἰκόνων,

48. Ed. διὰ pro καὶ.

ib. Ed. τοῦ ἀνθρώπου φωνή.

50. Ed. om. οὖν.

51. Cod. male λόγος ὁ ἔχων καὶ ἡ ζωὴ ἡ τά.

53. Ed. ἐπειδὴ τοῦ ὑστερ. Annot.: "Malo, inquit Billius, ἐκ δὲ τοῦ ὑστερ., cum veteri. Neque enim quadrat ἐπειδὴ cum his quae præcedunt."

ib. Cod. ὑστερίσαντος.

54. Ed. κατῆλθε, πεμφθεὶς.

55. Cod. ἔχωρήθη.

56. Ed. ἑνότης ἴσοτητα ἔχουσα καρπ.

ib. Cod. καρποφορεῖ.

58. Pro τῶν ὀκτὼ cod. τῷ νοητῷ.

ib. Ed. οἱ τόποι. Annot.: "Τρεῖς adde ex vet. interp."

60. Cod. ἀφ' ἑαυτούς.

ib. Ed. ἀνέδειξαν, et sic leg. Cf. infra p. 213, 42.

61. Cod. αὐτῶν pro αὐτός. Ad-didi ἄ. Ed. ἀφίσω αὐτὸς τῶν τρ. Annot.: "Leg. cum interp. ἡ φησιν."

63. Cod. ἀπερύη.

64. Cod. τῶν—λόγων.

65. Cod. male τοῖς pro αὐτοῖς.

ib. Cod. ἀνωνομάστου.

66. Ed. τριῶν pro ἔξ.

67. Cod. ἀοράτου.

ib. Cod. εἰκόνων, ὧν ἔξ. Ed. εἰ-κόνων τὰ παρ' ἡμῖν διπλᾶ.

ἔξ διπλᾶ γράμματα ὑπάρχειν, ἀ τυναριθμούμενα τοῖς εἰκοσιτέσσαρσι στοιχείοις δυνάμει τῇ κατὰ ἀναλογίαν τὸν τῶν τριάκοντα ποιεῖται ἀριθμόν.

70

47 Τούτου τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀναλογίας ταύτης καρπόν φησιν ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος πεφηγέναι, ἐκεῖνον τὸν μετὰ τὰς ἔξ ημέρας τέταρτον ἀναβάντα εἰς τὸ ὄρος, καὶ γενούμενον ἔκτον τὸν καταβάντα καὶ κρατηθέντα ἐν τῇ ἑβδομάδι, ἐπίσημον ὄγδοοάδα ὑπάρχοντα, καὶ ἔχοντα ἐν 75 ἑαυτῷ τὸν ἀριθμὸν ἀπαντα τῶν στοιχείων, ὃν ἐφανέ-
82 r. ρωσεν, ἐλθόντος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ βάπτισμα, ἡ τῆς περι- στερᾶς κάθοδος, ἥτις ἐστὶν ὡς καὶ ἄλφα δι' ἀριθμοῦ δηλουμένου ὀκτακοσίων ἑνὸς, καὶ διὰ τοῦτο Μωσέα ἐν τῇ ἕκτῃ ημέρᾳ λέγειν τὸν ἀνθρωπὸν γεγονέναι. Καὶ 80 τὴν οἰκονομίαν δὲ τοῦ πάθους, ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ημερῶν, ἥτις ἐστὶν ἡ παρασκευὴ, ἥ τὸν ἔσχατον ἀνθρωπὸν εἰς ἀναγέννησιν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου πεφηγέναι. Ταύτης τῆς οἰκονομίας ἀρχὴν καὶ τέλος, τὴν ἕκτην ὥραν εἶναι, ἐν ᾧ προσηλάθη τῷ ξύλῳ. Τὸν γὰρ τέλειον νοῦν, 85 ἐπιστάμενον τὸν τῶν ἔξ ἀριθμὸν δύναμιν ποιήσεως καὶ ἀναγεννήσεως ἔχοντα, φανερῶσαι τοῖς νιοῖς τοῦ φωτὸς τὴν διὰ τοῦ φανέντος ἐπισήμου εἰς τὴν δι' αὐτοῦ ἐπι- γενομένην ἀναγέννησιν. "Ἐνθεν καὶ τὰ διπλᾶ γράμματα

69. Cod. δύναμιν τὴν. Ed. δυ-
νάμει τῶν κατὰ ἀναλογίαν τῶν τριακ.
ποιεῖ ἀριθμόν. Annot.: "Leg. cum
interp. δυνάμει τῇ κατ' ἀναλ."

71. Ed. οἰκονομίας pro ἀναλογίας.

74. Ed. τὸν κρατηθέντα καὶ κατα-
βάντα.

76. Ed. τὸν ἀπαντα τῶν στοιχείων
ἀριθμὸν, ἐφανέρ. Annot.: "Leg.
cum interp. ὃν ἐφανέρ."

78. Cod. ο καὶ ἄλφα.

ib. Ed. ὁ γὰρ ἀριθμὸς αὐτῆς, μία
καὶ ὀκτακόσιαι. καὶ διὰ τοῦτο Μωϋσέα.

80. Ed. ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ημερῶν
εἰρηκέναι τὸν ἄνθ.

81. Ed. omittit τοῦ πάθους. Cf.
notam.

82. Delendum videtur ᾧ. Ed.
ἐστὶ παρασκευὴ, τὸν ἔσχατον.

83. Ed. πεφηγέναι, ἡς οἰκονομίας.

84. Ed. καὶ τὴν ἕκτ. Annot.:
"Dele καὶ cum vet. interp."

ib. εἶναι deest in ed.

86. Cod. ἀριθμῶν, δύναμιν ποιῆσαι
καὶ ἀναγεννῆσαι ὡς ἔχοντα.

88. Ed. δι' αὐτοῦ.

ib. Cod. ἐπισήμως. Ed. ἐπισή-
μου εἰς αἵ τὸν ἀριθμὸν γενομένην.

89. Cod. πράγματα.

τὸν ἀριθμὸν ἐπίσημον ἔχειν φησίν. Ὁ γὰρ ἐπίσημος 90 ἀριθμὸς συγκερασθεὶς τοῖς εἰκοσιτέσσαρσι στοιχείοις τὸ τριακονταγράμματον ὄνομα ἀπετέλεσε.

48 Κέχρηται δὲ διακόνῳ τῷ τῶν ἐπτὰ ἀριθμῶν μεγέθει, ἵνα τῆς αὐτοβουλήτου [Βουλῆς] φανερωθῆ ὁ καρπός. Τὸν μέντοι ἐπίσημον ἐπὶ τοῦ παρόντος, φησὶ, τὸν ἐπὶ τοῦ 95 ἐπισήμου μορφωθέντα, νόησον, τὸν ὥσπερ μερισθέντα καὶ ἔξω μείναντα, ὃς τῇ αὐτοῦ δυνάμει τε καὶ φρονήσει, διὰ τῆς ἑαυτοῦ προβολῆς, τοῦτον τὴν ζωὴν τῶν ἐπτὰ δυνάμεων, μιμήσει τῆς ἐπαδυνάμου δυνάμεως, ἐψύχωσε κόσμον, καὶ ψυχὴν ἔθετο εἶναι τοῦ ὄρωμένου παντός. Κέχρηται τὸ μὲν οὖν καὶ οὗτος τῷδε τῷ ἔργῳ, ὡς αὐθαιρέτως ὑπὸ αὐτοῦ γενόμενα τὰ δι' εἰκόνων, μιμήματα ὄντα τῶν ἀμιμήτων τῆς ἐνθυμήσεως τῆς μητρός. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος οὐρανὸς φθέγγεται τὸ ἄλφα, ὁ δὲ μετὰ τοῦτον τὸ ἔι, ὁ δὲ 5 τρίτος τὸ ἥτα, ὁ δὲ τέταρτος καὶ ὁ μέσος τῶν ἐπτὰ, τὴν τοῦ ἰῶτα δύναμιν, ὁ δὲ πέμπτος τὸ ὅ, ἕκτος δὲ τὸ ὑ, ἔβδομος δὲ καὶ τέταρτος ἀπὸ τοῦ μέσου τὸ ὠ. Αἱ τε δυνάμεις πᾶσαι εἰς ἐν συμπλακεῖσαι, ἡχοῦσι καὶ δοξά-

91. Ed. συγκραθεῖς.

μὲν οὖν καὶ αὐτός.

93. Fort. ἀριθμοῦ. Post μεγέθει
ed. addit ὡς φησιν ἡ Μάρκου Σιγῆ.

2. Cod. τῷδε ἔργῳ.

94. Addidi βουλῆς ex edit.

3. Ed. γενομένῳ τάδε διακονεῖ,
μιμήματα. Annot.: “Post τάδε
add. ἄλλα ex vet.”

95. Ed. ἐπίσημον τοῦτον ἀριθμὸν
ἐπι.

4. Ed. τὴν ἐνθυμήσιν.

ib. Annot. in ed.: “Lege cum
vet. ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου.”

5. Cod. φαίνεται.

96. Ed. addit καὶ διχοτομηθέντα.

6. Ed. ὁ δὲ τρίτος η, τέταρτος δὲ
καὶ μέσος.

97. Ed. ἑαυτοῦ, bene.

7. Ed. δύναμιν ἐκφωνεῖ.

ib. Ed. διὰ τῆς ἀπὸ αὐτοῦ.

ib. Cod. τὸ ὄν pro τὸ ὅ.

98. τὴν ζωὴν ex margine illa-
tum videtur, pertinens fortasse ad
ψυχὴν lin. 1. Ed. τοῦτον τὸν τῶν
ἐπτὰ δυνάμεων, κατὰ μίμησιν.

8. Ed. ἔβδομος καὶ τέταρτος ἀπὸ
μέρους τὸ ω στοιχείον ἐκβοῦ, καθὼς
ἡ Μάρκου Σιγῆ, ἡ πολλὰ μὲν φλυα-
ροῦσα, μηδὲν δὲ ἀληθὲς λέγουσα, δια-
βεβαιοῦται. αὕτινες δυνάμεις ὄμοι,
φησὶ, πᾶσαι εἰς ἀλλήλας συμπλα-
κεῖσαι.

99. Ed. ἔβδομάδος pro ἐπαδυνά-
μον.

1. Cod. κέχριται. Ed. κέχρηται

ζουσιν ἐκεῖνοι, ὑφ' οὗ προεβλήθησαν. Ὡς δὲ δόξα τῆς 10
 82 v. ἡχήσεως ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν Προπάτορα. Ταύτης
 μέντοι τῆς δοξολογίας τὸν ἥχον, εἰς τὴν γῆν φερόμενον,
 φησὶ, πλάστην γίνεσθαι, καὶ γεννήτορα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·
 τὴν δὲ ἀπόδειξιν ἀπὸ τῶν ἄρτι γεννωμένων βρεφῶν,
 ὃν ἡ ψυχὴ, ἅμα τῷ ἐκ μήτρας προελθεῖν, ἐπιβοᾷ ὁμοίως 15
 ἐνὸς ἔκαστου τῶν στοιχείων τοῦτον τὸν ἥχον. Καθὼς
 οὖν [αἱ] ἐπτὰ, φησὶ, δυνάμεις δοξύζουσι τὸν Λόγον, οὕτω
 καὶ ἡ ψυχὴ ἐν τοῖς βρέφεσι κλαίουσα· διὰ τοῦτο δὲ,
 φησὶ, καὶ τὸν Δαβὶδ εἰρηκέναι· “Ἐκ στόματος νηπίων
 καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον.” Καὶ πάλιν· “Οἱ 20
 οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ.” Ἐπὰν δὲ ἐν πόνοις
 γένηται ἡ ψυχὴ ὡς ἐπιβοᾷ οὐδὲν ἔτερον ἢ τὸ ὡς ἐφ' ὃ
 ἀνιᾶται, ὅπιστι γνωρίσασα ἡ ἄνω ψυχὴ τὸ συγγενὲς
 αὐτῆς, βοηθὸν αὐτῇ καταπέμψῃ.

49 Καὶ περὶ τούτων μὲν οὕτως. Περὶ δὲ τῆς τῶν εἰκοσι- 25
 τεσσάρων στοιχείων γενέσεως οὕτως λέγει· τῇ μονότητι
 συνυπάρχειν ἐνότητα, ἐξ ὃν δύο προβολαὶ, μονάς τε
 καὶ τὸ ἐν, δὶς δύο οὖσαι τέσσαρες ἐγένοντο· δὶς γὰρ

11. Ed. τῆς ἡχῆς ἀναπέμπεται εἰς τὸν.

13. Ed. γενέσθαι.

14. Cod. male τῶν δέ.

ib. Cod. γενωμένων.

15. Ed. ὃν ἡχή. Annot.: “Vetus interp. legit, ὃν ἡ ψυχή.”

ib. Ed. omittit ὁμοίως.

16. Ed. τούτων.

17. Addidi αἱ ex edit.

18. Ed. addit καὶ θρηνοῦσα Μάρπικον, δοξάζει αὐτόν.

19. φησὶ deest in ed. Psalm. VIII, 3.

20. Cod. κατηρτήσω.

ib. Ed. οἱ οὐρανοὶ (τῶν οὐρανῶν).
 Et annot.: “Dele τῶν οὐρανῶν.”
 Cf. Psalm. XVIII, 2.

21. Ed. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τε πόνοις —καὶ ταλαιπωρίας ψυχὴ γενομένη,
 εἰς δινλισμὸν αὐτῆς, ἐπιφωνεῖ τὸ ω
 εἰς σημεῖον αἰνέσεως (al. ἀνέσεως).
 ἄνω γνωρίσασα.

22. ὡς abundans hoc loco ex
 margine illatum videtur, ubi ad
 ὅπιστι aliquis notaverit correctio-
 nem ως, ut legatur ὅπως.

24. Cod. καταπέμψει.

25. Vid. in ed. §. 9, quod deest
 in codice.

27. Ed. ἐνότητι. Annot.: “Leg.
 ἐνότητα.”

ib. Ed. addit καθ' ἀ προείρηται.

28. Cod. δὶς δύο οὖσαι. Edit.
 τὸ ἐν ἐπὶ δύο οὖσαι, τέσσαρα ἐγένοντο.
 δὶς γὰρ δύο.

δύο τέσσαρες· καὶ πάλιν αἱ δύο καὶ τέσσαρες εἰς τὸ αὐτὸ συντεθεῖσαι, τὸν τῶν ἐξ ἐφανέρωσαν ἀριθμὸν· 30 οὗτοι δὲ οἱ ἐξ τετραπλασιασθέντες, τὰς εἰκοσιτέσσαρας. Καὶ ταῦτα μὲν τῆς τετράδος ὄνόματα, ἄγια ἀγίων νοούμενα, καὶ μὴ δυνάμενα λεχθῆναι, γνώσκεσθαι δὲ ὑπὸ μόνου τοῦ Υἱοῦ. Ταῦτα ὁ Πατὴρ οἶδε τίνα ἔστι. Τὰ μετὰ Σιωπῆς καὶ μετὰ Πίστεως ὄνομαζόμενα παρ’ αὐτῷ ἔστι 35 ταῦτα· "Αρρητος καὶ Σιγὴ, Πατὴρ καὶ Ἀλήθεια. Ταύτης δὲ τῆς τετράδος ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἔστι στοιχείων εἰκοσιτεσσάρων. 'Ο γὰρ "Αρρητος ἔχει στοιχεῖα ἑπτὰ, ή Σιγὴ πέντε, καὶ ὁ Πατὴρ πέντε, καὶ ή Ἀλήθεια ἑπτά. 'Ωσαύτως δὲ καὶ η δευτέρα τετρὰς, Λόγος καὶ Ζωὴ, 40 "Ανθρωπος καὶ Ἐκκλησία, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν στοιχείων ἀνέδειξαν. Καὶ τὸ τοῦ Σωτῆρος ρήτον ὄνομα γραμμάτων ὑπάρχει ἐξ, τὸ δ' ἄρρητον αὐτοῦ, ἐπ' ἀριθμῷ τῶν κατὰ ἐν γραμμάτων τουτέστι τὸν Ἰησοῦν, στοιχείων 83 r. ἔστιν εἰκοσιτεσσάρων, νιὸς δὲ Χριστὸς δώδεκα. Τὸ δὲ 45 ἐν τῷ Χριστῷ ἄρρητον γραμμάτων τριάκοντα καὶ αὐτὸ τοῖς ἐν αὐτῷ γράμμασι κατὰ ἐν στοιχείον ἀριθμούμενον. Τὸ γὰρ Χριστὸς ἔστι στοιχείων ὀκτώ. Τὸ μὲν

30. Cod. συντεθῆσαι.

31. Ed. addit ἀπεκύησαν μορφάς.

32. Ed. καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης τετράδος.

33. δὲ om. ed.

34. Cod. δὲ pro οἴδε. Ed. ἀ (pro ταῦτα) ὁ πατὴρ οἶδε τίνα—ἔστι. τὰ δὲ σεμνὰ, καὶ μετὰ πίστεως.

35. Ed. ἔστι ταῦτα "Αρρητος.

36. Ed. Πατὴρ τε καὶ.

38. Ed. ὁ γὰρ "Αρρητος ὄνομα, γράμματα ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἑπτὰ, ή δὲ Σιγὴ.

39. πέντε deest in ed., ubi annot.: "Adde πέντε ex vet." Πέντε, nimirum Σιγὴ.

ib. Ed. addit: ἀ συντεθέντα ἐπιτοαυτὸ, τὰ δὶς πέντε, καὶ δὶς ἑπτὰ,

τὸν τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἀριθμὸν ἀνεπλήρωσεν.

42. Ed. Σωτῆρος δὲ ρήτον—ὄνομα (οκτὼ καὶ δέκα) γραμμάτων. Annot.: "Pro οκτὼ καὶ δέκα, lege cum interp. Ἰησοῦς."

43. Cod. ὑπάρχειν male. "Εξ, nimirum vel Σωτὴρ vel Σωστήρ.

ib. Cod. τὸ δὲ ρήτον. Ed. τὸν (leg. τὸ) δ' ἄρρητον αὐτοῦ γραμμάτων εἰκοσιτεσσάρων. Υἱὸς Χριστὸς, γράμματων δώδεκα. Cf. notas.

44. Cod. κατὰ ἐγγραμμάτων.

45. Cod. τῷ δέ.

46. Ed. ἐν Χριστῷ.

47. καὶ αὐτὸ τοῖς usque ad lin.

52, Καὶ διὰ τοῦτο desunt in edit.

γὰρ χει τριῶν, τὸ δὲ ρ δύο, καὶ τὸ ει δύο καὶ ι τεσσάρων, τὸ σ πέντε καὶ τὸ τ τριῶν, τὸ δὲ ου δύο, καὶ ⁵⁰ τὸ σὰν τριῶν. Οὕτως τὸ ἐν τῷ Χριστῷ ἄρρητον φάσκουσι στοιχείων τριάκοντα. Καὶ διὰ τοῦτο δὲ, φασὶν, αὐτὸν λέγειν· Ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἐπιδεικνύντα τὴν περιστερὰν τοῦτον ἔχουσαν τὸν ἀριθμὸν, ὃ ἐστιν ὀκτακόσια ἔν.

⁵⁰ Ο δὲ Ἰησοῦς ταύτην μὲν ἔχει τὴν ἄρρητον γένεσιν. Ἀπὸ γὰρ τῆς μητρὸς τῶν ὄλων τῆς πρώτης τετράδος, ἐν θυγατρὸς τρόπῳ προῆλθεν ἡ δευτέρα τετρὰς, καὶ ἐγένετο ὄγδοὰς, ἐξ ἣς προῆλθεν ἡ δεκάς· οὕτως ἐγένετο δέκα, εἶτα δεκαοκτώ. Ή οὖν δεκὰς ἐπισυνελθοῦσα⁶⁰ τῇ ὄγδοᾳ, καὶ δεκαπλασίονα αὐτὴν ποιήσασα, τὸν τῶν ὄγδοήκοντα πάλιν δεκαπλασιάσασα, τὸν τῶν ὀκτακοσίων ἀριθμὸν ἐγέννησεν, ὥστε εἰναι τὸν ἅπαντα τῶν γραμμάτων ἀριθμὸν ἀπὸ ὄγδοάδος εἰς δεκάδα προσελθόντα, εἶναι ἡτα καὶ π καὶ ω, ὃ ἐστιν Ἰησοῦς· τὸ γὰρ ⁶⁵ Ἰησοῦς ὄνομα κατὰ τὸν ἐν τοῖς γράμμασιν ἀριθμὸν, ἐστιν ὀκτακόσια ὄγδοηκονταοκτώ. Καὶ τὸ ἀλφάβητον δὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔχει μονάδας ὀκτὼ [καὶ δεκάδας

49. Cod. χρι pro χει.

51. Cod. τὸ ν pro τὸ σάν.

52. Ed. καὶ διὰ τοῦτο φησιν—αὐτὸν α καὶ ω, ἵνα τὴν περιστερὰν μηνύσῃ, τοῦτον ἔχοντος τὸν ἀριθμὸν τούτου τοῦ ὄρνεον. Ο δὲ Ἰησοῦς.

56. μὲν deest in ed.

58. Cod. προσῆλθεν.

59. Ed. προῆλθε δεκάς· οὕτως ἐγένετο δεκάς καὶ ὄγδοάς. Ή οὖν.

60. Cod. ἴῶτα pro δέκα.

ib. Pro ἐπισυνελθοῦσα cod. ἐστη συνελθοῦσα.

62. Supple ex ed. προεβίβασεν ἀριθμὸν· καὶ τὰ ὄγδοήκοντα.

ib. Cod. δεκαπλασιάσαντα.

63. Cod. ἐγέννησαν.

64. Cod. ἀπὸ ὄγδοάδα.

65. εἰναι non habet editio. Sed fort. delend.

ib. Ed. ὃ ἐστι δεκαοκτώ. Annot.: “Lege cum interp. ὃ ἐστιν Ἰησοῦς.”

66. Ed. Ἰησοῦ. Annot.: “Leg. Ἰησοῖς.”

ib. Ed. ἀριθμὸν, ω ἐστιν ὄγδοηκονταοκτώ. Cf. annot. Deinde haec addit: ἔχει (l. ἔχεις) σαφῶς καὶ τὴν ὑπερουράνιον τοῦ η καὶ τοῦ σ κατ' αὐτοὺς γένεσιν. διὸ καὶ τὸν ἀλφάβητον —τῶν Ἑλλήνων ἔχειν μονάδας ὀκτὼ, καὶ δεκάδας ὀκτὼ, καὶ ἕκατ.

68. Addidi καὶ δεκάδας ὀκτώ.

όκτω], καὶ ἔκαποντάδας ὁκτώ, τὴν τῶν ὀκτακοσίων ὄγδοηκονταοκτὼ ψῆφου ἐπιδεικνύοντα, τουτέστι τὸν Ἰησοῦν 70 ἐκ πάντων τῶν συνεστώτων ἀριθμῶν. Καὶ διὰ τοῦτο ἄλφα ὀνομάζεσθαι αὐτὸν, τὴν ἐκ πάντων γένεσιν σημαίνοντα.

51 Περὶ δὲ τῆς τούτου δημιουργίας οὕτως λέγει· ἀπὸ τῆς τετράδος τῆς δευτέρας δυνάμεις ἀπορρεείσας δεδη- 75 μιουργητέναι τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα Ἰησοῦν, καὶ τοῦ Λόγου τοῦτον ἀναπεπληρωκέναι τὸν Ἀγγελον Γαβριὴλ, τῆς δὲ Ζωῆς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τοῦ δὲ Ἀνθρώπου τὴν τοῦ Υψίστου δύναμιν, τῆς δὲ Ἐκκλησίας τὴν Παρθένον. Οὕτως ὡς κατ’ οἰκονομίαν διὰ τῆς Μαρίας γενεσιουργεῖται 80 παρ’ αὐτῶν ἀνθρωπος. Ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, 83 v. κατελθεῖν εἰς αὐτὸν, ως περιστερὰν, τὸν ἀναβαίνοντα ἄνω, καὶ πληρώσαντα τὸν δωδέκατον ἀριθμόν· ἐν δὲ ὑπάρχει τὸ σπέρμα τούτων, τῶν συγκατασπαρέντων αὐτῷ καὶ συγκαταβάντων καὶ συναναβάντων. Ταύτην 85 δὲ τὴν δύναμιν τὴν καταβάσαν εἰς αὐτὸν, φησὶν, εἶναι τοῦ πληρώματος ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν, τὴν τε διὰ τούτων γινωσκομένην ἀνονόμαστον

70. Ed. (ἐπειτα) δεικνύοντα. Annot.: "Dele hanc vocem, ex vet."

ib. Ed. τουτέστι τὸ ειη, τὴν ἐκ πάντων συνεστῶτα τῶν ἀριθμῶν. Annot.: "Pro ειη lege, τὸν Ἰησοῦν."

71. Ed. διὰ τοῦ. Annot.: "Leg. διὰ τοῦτο." Deinde ἄλφα καὶ ω.

72. Ed. in annot.: "Αὐτοῦ addit interpres."

73. Plura addit editio, quae descent in codice.

75. Cod. ἀπορείσα δεδημιουργητέναι. Pro δεδημ. ed. habet ἐγενεσιουργησαν. Cf. annot.

76. Ed. καὶ τοῦ μὲν Δ.

77. Ed. τὸν τόπον τὸν Ἀγγ.

79. Ed. τὴν δύναμιν τοῦ νιοῦ. Annot.: "Lege Υψίστου cum vet. et ipso sacro textu Luc. I, 35."

ib. Ed. τὸν δὲ τῆς Ἐκκλησίας τόπον ἡ Παρθένος ἐπέδειξεν.

80. Ed. οὕτως τε ὁ.

81. Ed. παρ’ αὐτῷ ἀνθρωπος, ὃν δὲ Πατὴρ τῶν ὅλων διελθόντα διὰ μήτρας ἔξελέξατο διὰ Λόγου εἰς ἐπίγνωσιν αὐτοῦ.

82. Ed. τὸν ἀναδραμόντα.

84. Ed. συσπαρέντων.

85. Ed. αὐτὴν δὲ τὴν δύναμιν κατελθοῦσαν σπέρμα φησὶν εἶναι τοῦ Πατρὸς ἔχον.

87. Fort. τοῦ πληρώματος [σπέρμα] ἔχον.

δύναμιν τῆς Σιγῆς, καὶ τοὺς ἅπαντας Αἰῶνας. Καὶ τοῦτον εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἐν αὐτῷ, φωνῆσαν διὰ τοῦ στόματος τοῦ νίοῦ, τὸ ὁμολογῆσαν ἑαυτὸν νίὸν ἀνθρώπου, καὶ φανερῶσαν τὸν Πατέρα, κατελθὸν μέντοιγε εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἡνῶσθαι αὐτῷ. Καθεῖλε μὲν τὸν θάνατον, φασὶν, ὁ ἐξ οἰκονομίας Σωτὴρ, ἔγνώρισε δὲ τὸν Πατέρα Χριστὸν Ἰησοῦν. Εἶναι οὖν τὸν Ἰησοῦν, ⁹⁵ ὄνομα μὲν τοῦ ἐκ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου λέγει, τεθεῖσθαι δὲ ἐξομοίωσιν καὶ μόρφωσιν τοῦ μέλλοντος εἰς αὐτὸν κατέρχεσθαι Ἀνθρώπου, ὃν χωρίσαντα ἐσχηκέναι αὐτόν. Αὐτόν τε εἶναι τὸν Ἀνθρωπὸν, αὐτὸν τὸν Λόγον, αὐτὸν τὸν Πατέρα καὶ [τὸν] Ἀρρητὸν, καὶ τὴν Σιγὴν ¹ καὶ τὴν Ἀλήθειαν, καὶ Ἐκκλησίαν καὶ Ζωήν.

⁵² Ταῦτα μὲν οὖν πρόδηλα εἶναι πᾶσιν ἐλπίζω τοῖς ὑγιαίνοντα νοῦν κεκτημένοις, ὅντα ἄκυρα, καὶ μακρὰν τῆς κατὰ θεοσέβειαν γνώσεως, ὅντα μέρη ἀστρολογικῆς ⁵ ἐφευρέσεως, καὶ ἀριθμητικῆς Πυθαγορείου, καθὼς οἱ φιλομαθεῖς εἴσεσθε, ἐν τοῖς προμεριμνηθεῖσιν ἡμῖν ἐκκειμένων τούτων τῶν δογμάτων. ⁶ Ινα δὲ σαφέστερον τούτους ἐπιδείξωμεν οὐ Χριστοῦ μαθητὰς, ἀλλὰ Πυθαγόρου, καὶ τῶν περὶ τὰ μετέωρα τῶν ἄστρων ἀπ ¹⁰ λημένων ὅσα ἐπιτομῇ δυνατὸν ἔστιν ἐκθήσομαι. Λέγουσι

89. Ed. καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ λαλῆσαν διὰ τοῦ Ἰησοῦ, τὸ ὁμολογῆσαν. Annot.: "Adde στόματος ex vet."

90. Cod. ἔφασαν pro φωνῆσαν.

92. Ed. φανερῶσαν. Annot.: "Ex vet. lege φανερῶσαν."

ib. Ed. μὲν εἰς τὸν.

93. Ed. ἡνῶσθαι δὲ αὐτῷ. καὶ καθεῖλε.

94. Ed. φησίν.

ib. Cod. ὁ ἐκ οἰκου. Melius ἐκ τῆς οἰκου. ut in ed.

95. Ἰησοῦν deest in ed.

97. Ed. δὲ εἰς ἐξομοίωσιν.

98. Sic recte correxit editor pro τόν.

ib. Ed. χωρήσαντα αὐτὸν, ἐσχηκέναι (δὲ) αὐτόν τε τὸν Ἀνθρ., αὐτόν τε τὸν Λ., καὶ τὸν Π., καὶ τὸν Ἀ.

1. Addidi τόν.

2. Quae deinceps habet editio, desunt in codice.

7. Cod. προμεριμνηθεῖσιν.

9. Cod. οὐχὶ μαθητάς.

10. Fort. ἀπ' αὐτοῦ (vel potius ἀπὸ τούτου) εἰλημμένων.

11. Cod. ἐπὶ τὸ μῆ.

ib. Vid. Iren. I, cap. xvi, p. 80.

γὰρ ταῦτα ἐκ μονάδος καὶ δυάδος τὰ ὅλα συνεστάναι,
καὶ ἀπὸ μὲν μονάδος ἔως τῶν τεσσάρων ἀριθμοῦντες,
οὕτως γεννῶσι τὴν δεκάδα. Πάλιν δ' αὖ δυὰς προελ-
θοῦσα ἔως τοῦ ἐπισήμου, οἷον δύο καὶ τέσσαρα καὶ ἑξ¹⁵
τὴν δωδεκάδα ἀπέδειξε. Καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς δυάδος
84 r. ἀριθμούντων ήμῶν ἔως τῶν δέκα ἡ ἡ ἀνεδείχθη, ἐν ἥ
όγδοας καὶ δεκάς καὶ δωδεκάς. Τὴν οὖν δωδεκάδα διὰ
τὸ ἐπίσημον ἐσχηκέναι συνεπακολουθῆσαν αὐτῇ τὸ ἐπί-
σημον πάθος, καὶ διὰ τοῦτο περὶ τὸν δωδεκατον ἀριθμὸν²⁰
τοῦ σφάλματος γενομένου, τὸ πρόβατον ἀποσκιρτῆσαν
πεπλανῆσθαι. 'Ομοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς δεκάδος, καὶ ἐπὶ²⁵
τούτων τὴν δραχμὴν λέγουσιν, ἷν ἀπολέσασα γυνὴ
ἄψασα λύχνον ἐζήτει, τήν τε ἐπὶ ἐνὶ προβάτῳ ἀπώλειαν,
καὶ τὴν τῶν ἐνεήκοντα ἐννέα συντιθέντες ἑαυτὸὺς ἀρι-²⁵
θμοὺς μυθεύουσιν ὡς τῶν ἐνδεκα ἐπισυμπλεκομένων τοῖς
ἐννέα ποιεῖν τὸν τῶν ἐνεήκοντα ἐννέα ἀριθμὸν, καὶ
τούτου χάριν λέγεσθαι τὸ ἀμὴν, περιέχον ἀριθμὸν ἐνε-
νήκοντα ἐννέα· ἄλλον δὲ ἀριθμὸν οὕτω λέγουσι τὸ ἥτα
στοιχεῖον σὺν τῷ ἐπισήμῳ ὄγδοάδα εἶναι ἀπὸ τοῦ ἄλφα³⁰
[ἐν] ὄγδῷ κείμενον τόπῳ, εἴτα πάλιν ἄνευ τοῦ ἐπισήμου
ψηφίζοντες τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τῶν στοιχείων, καὶ
συντιθέντες μέχρι τοῦ ἥτα, τὸν τριάκοντα ἀριθμὸν ἐπι-

12. Ed. συνεστηκέναι.

13. μὲν deest in ed.

14. Plura habet editio: Μία γὰρ,
καὶ δύο—ἀριθμόν.

ib. Ed. ἡ δυὰς—ἀπ' αὐτῆς προελ.

15. Ed. τέσσαρες.

16. Cod. ἀπέδειξε.

ib. Ed. addit ὁμοίως.

17. Cod. male ἡ τριάκοντα.

ib. Ed. ἐν ἥ ὀκτὼ, καὶ δέκα, καὶ
δώδεκα.18. Ed. διὰ τὸν ἐπίσημον συν-
εσχηκέναι. Cf. annot.19. Cod. συνεπηκολούθησεν. Ed.
διὰ τὸ συνεπακολουθῆσαν.

20. Ed. addit λέγουσι.

22. Aliter in edit. quam vide.

23. Fort. ἐπὶ τούτῳ.

ib. Cod. δραχμὴν λέγουσιν, ἷν.

30. Ed. addit θέλουσιν.

ib. Ed. ἀπὸ τοῦ πρώτου ὄγδοου
κείμενον τόπου.

31. Addidi ἐν.

33. Ed. ἐπισυνθέντες.

ib. Ed. τὴν τριακοντάδα.

δεικνύουσιν. Ἐρξάμενος γάρ τις ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἔως τοῦ ἥτα τὸν ἀριθμὸν τῶν στοιχείων, ὑπεξαιρούμενος τὸν 35 ἐπίσημόν εὐρήσει [τῶν] τριάκοντα ἀριθμόν. Ἐπεὶ οὖν ἐκ τῶν τριῶν δυνάμεων ἥνωται ὁ τῶν τριάκοντα ἀριθμὸς [τρὶς] αὐτὸς γενόμενος τὰ ἐνεγκόντα ἐποίησε· τρὶς γὰρ τριάκοντα ἐνεγκόντα. Οὕτως ἡ ὄγδοὰς τὸν τῶν ἐνεγκόντα ἐννέα ἀπεκύησεν ἀριθμὸν, ἐκ πρώτης ὄγδοαδος 40 καὶ δεκάδος καὶ δωδεκάδος, ἃς ποτὲ μὲν εἰς ὀλόκληρον συνάγοντες τὸν ἀριθμὸν, ποιοῦσι τριακοντάδα, ποτὲ δὲ τὸν δωδέκατον ὑφαιροῦντες ψηφίζουσιν ἐνδεκα· ὅμοίως καὶ τὸν δέκατον ποιοῦσιν ἐννεα· ταῦτα δὲ ἐπισυμπλέκοντες καὶ δεκαπλασιάσαντες, ἀριθμὸν ἐπιτελοῦσι 45 τῶν ἐνεγκόντα ἐννέα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δωδέκατος αἰών καταλείψας τὸν ἐνδεκα καὶ ἀποστὰς κάτω ἔχώρησε, φάσκουσι κατάλληλον καὶ τοῦτο. Ὁ γὰρ τύπος τῶν γραμμάτων διδάσκει· ἐνδέκατον γὰρ τῶν γραμμάτων κεῖσθαι τὸ ἔλατον, ὃ ἐστιν ἀριθμὸς τῶν τριάκοντα, κεῖσθαι 50 [δέ] αὐτὸν κατ' εἰκόνα τῆς ἄνω οἰκονομίας, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ 84 v. ἄλφα, χωρὶς τοῦ ἐπισήμου, αὐτῶν τῶν γραμμάτων ὁ ἀριθμὸς ἔως τοῦ ἔλατον συντεθειμένος, τὴν παραύξησιν τῶν γραμμάτων σὺν αὐτῷ τῷ ἔλατον ἐνενηκονταεννέα ποιεῖται ἀριθμόν. Ὅτι δὲ τὸ ἔλατον δεκάτῳ κείμενον τόπῳ, ἐπὶ 55 τὴν τοῦ ὅμοίου αὐτῷ κατῆλθε ζήτησιν, ἵνα ἀναπληρώσῃ

34. *tis* om. in ed.

ib. Ed. ἀπὸ τοῦ ἄλφα, καὶ τελευτῶν εἰς τὸ η, τῷ ἀριθμῷ τῶν σ.

35. Ed. ὑπεξ. δὲ τὸν.

36. Addidi τῶν. Ed. addit: καὶ ἐπισυνθεὶς τὴν ἐπαύξησιν τῶν γραμμάτων, εὐρήσει τὸν τῶν τριάκ. ἀριθμόν. Deinde plura habet editio, quae non comparant in codice.

37. Ed. ἐκ τριάκοντα. Annot.: "Leg. ἐκ τριῶν."

38. Addidi τρὶς. Ed. τρεῖς αὐτός. ib. Ed. τρεῖς.

39. Vid. quae plura habet editio.

ib. Ed. τῶν ἐννέα παρ' αὐτοῖς ἀπ.

40. Sequentia desunt in edit.

49. Fort. suppl. λέγουσι.

50. Ed. κεῖται. Annot.: "Legisse videtur interpres κεῖσθαι."

51. Supplevi δέ. Ed. καὶ κατ' εἰκόνα κεῖσθαι τῆς.

53. Ed. συντιθέμενος, κατὰ τὴν π.

54. Ed. τὸν τῶν ἐν.

55. Ed. ἐνδέκατον ὃν τῇ τάξει.

56. Ed. αὐτοῦ.

τὸν δωδέκατον ἀριθμὸν, καὶ εὐρὸν αὐτὸν ἐπληρώθη, φανερὸν εἶναι ἔξ αὐτοῦ τοῦ σχήματος τοῦ στοιχείου. Τὸ γὰρ λάμβδα ὥσπερ ἐπὶ τὴν τοῦ ὄμοίου αὐτῷ ζῆτησιν παραγενόμενον, καὶ εὐρὸν ἀναρπάσαν [τε], τὴν 60 τοῦ δωδεκάτου ἀνεπλήρωσε χώραν τοῦ Μ στοιχείου, ἐκ δύο λάμβδα συγκειμένου· διὸ δὴ καὶ φυγεῖν αὐτοὺς διὰ τῆς γνώσεως τὴν τῶν ἐνενηκονταεννέα χώραν, τούτεστι τὸ ὑστέρημα, τύπον ἀριστερᾶς χειρὸς, μεταδιώκειν δὲ τὸ ἐν, ὃ προστεθὲν τοῖς ἐνενηκονταεννέα, εἰς τὴν 65 δεξιὰν αὐτοῦ χείρα μετεσκευάσθαι διὰ τῆς μητρὸς λέγουσι.

53 Πρῶτον μὲν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἢ φησιν, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα, εἰκόνα προβεβλῆσθαι τῆς ἄνω τετράδος· τὰς τε ἐνεργείας αὐτῶν συναριθμοῦντες, οἷον θερ-70 μὸν, ψυχρὸν, ὑγρὸν, ξηρὸν, λέγουσιν ἀκριβῶς ἔξεικονίζειν τὴν ὄγδοάδα. Ἐξ ἣς ἡ δυνάμεις οὗτω καταριθμοῦσιν, ἐπτὰ σώματα κυκλοειδῆ, ἀ καὶ οὐρανοὺς καλοῦσιν· ἔπειτα τὸν περιεκτικὸν αὐτῶν κύκλον, ὃν καὶ ὄγδοον οὐρανὸν ὄνομάζουσι· πρὸς δὲ τούτοις ἥλιον τε καὶ σε-75 λήνην· καὶ ταῦτα ἡ ὄντα τὸν ἀριθμὸν, εἰκόνας λέγουσιν εἶναι τῆς ἀοράτου δεκάδος τῆς ἀπὸ Λόγου καὶ Ζωῆς· τὴν δωδεκάδα [δὲ] διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καλουμένου.

57. Cod. εὐρῶν.

59. Cod. λάβδα.

60. Supplevi τε. Ed. εὐρὸν, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀρπάσαν αὐτὸν, τὴν τοῦ.

62. Ed. καὶ ἡ συγκειμένου.

ib. Ed. διὸ καὶ φεύγειν αὐτοῦ.

Annot.: "Leg. φυγεῖν αὐτούς."

64. Cod. ἀριστερὸν.

66. Cod. μετεσκευάσθαι. Ed. μετέστησε. Sequentia desunt in cod. Vid. cap. XVII, p. 84.

68. Ed. στοιχειά φασι.

69. Fort. leg. εἰκόνας. Cf. infra l. 76.

70. Cod. τοῖς δὲ ἐνεργείοις αὐτῷ.

ib. Ed. συναριθμοῦμένας.

ib. Ed. θερμόν τε καὶ ψυχρὸν, ξηρόν τε καὶ ὑγρόν.

72. Ed. ἔξης pro ἔξ ἦς.

73. Ed. ἐπτὰ μὲν σωματικά. Annot.: "Leg. σώματα."

76. Cod. ταῦτα μὲν ὄντα.

77. Ed. Ζωῆς προελθούσης. τὴν δὲ δωδεκάδα μηνύεσθαι. Addidi δὲ subaudiens εἶναι λέγουσι.

78. Ed. τοῦ καλουμένου κύκλου.

Tὰ γὰρ δ.

Ταῦτα γὰρ δώδεκα ζῷδια φανερώτατα τὴν τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῆς Ἐκκλησίας θυγατέρα, δωδεκάδα ἐπισκιάζειν λέγουσι. Καὶ ἐπεὶ ἀνεξέύχθη, φησὶ, τῇ τῶν ὅλων ἀναφορᾷ, ὡκυτάτη ὑπαρχούσῃ, ὁ ὑπερθεν οὐρανὸς, ὁ πρὸς αὐτῷ τῷ κύτει βαρύνων καὶ ἀντιταλαντεύων τὴν ἐκείνου ὠκύτητα τῇ ἑαυτοῦ βραδυτῆτι, ὡς ἐν τριάκοντα ἔτεσι τὴν περίοδον ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημείου ποιεῖσθαι εἰκόνα λέγουσιν αὐτὸν τοῦ Ὁρου, τοῦ τὴν τριακοντώνυμον μητέρα αὐτῶν περιέχοντος τὴν σελήνην τε πάλιν τὸν οὐρανὸν ἐκπεριεχομένην ἐν τριάκοντα ἡμέραις, διὰ τῶν ἡμερῶν τὸν ἀριθμὸν τῶν Αἰώνων ἐκτυποῦσαν· καὶ τὸν 85 r. ἥλιον δὲ ἐν δώδεκα μησὶν ἐμπεριεχόμενον καὶ τερματίζοντα τὴν κυκλικὴν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν, τὴν δωδεκάδα φανεροῦν· καὶ αὐτὰς δὲ τὰς ἡμέρας δώδεκα ὥρῶν τὸ μέτρον ἔχουσας, τύπον τῆς κενῆς δωδεκάδος εἶναι· καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου τὴν περίμετρον εἶναι μοιρῶν τριακοσίων ἔξηκοντα, ἔκαστον ζῷδιον μοίρας 95 ἔχειν τριάκοντα. Οὕτω δὴ καὶ διὰ τοῦ κύκλου τὴν εἰκόνα τῆς συναφείας τῆς δώδεκα, πρὸς τριάκοντα μετρεῖσθαι λέγουσιν· ἔτι μὴν καὶ τὴν γῆν εἰς δώδεκα

80. Ed. σκιαγραφεῖν.

81. Ed. ἀντεπέξεύχθη, φασὶ, τὴν ὅλων φορὰν, ὡκυτάτην ὑπάρχουσαν.

82. Ed. οὐπερ ὁ χρόνος, quod corrigendum ex cod.

83. Ed. ἐκείνων.

84. Ed. ὥστε αὐτὸν ἐν.

85. Fort. ποιεῖται· [καὶ] εἰκόνα.

87. Ed. πάλιν ἑαυτῆς οὐρανόν.

88. ἐν deest in ed.

89. Ed. τῶν τριάκοντα Αἰώνων ἐκτυποῦν.

90. Ed. δεκαδύο.

ib. Ed. μησὶ περιεχόμενον.

91. Ed. addit διὰ τῶν δώδεκα μηνῶν.

ib. Ed. τὴν δωδεκάτην φανεράν.

Annot.: "Legi mallem cum Gratio δωδεκάδα."

92. Ed. τὰς δὲ ἡμέρας δεκαδύο.

93. Ed. φαενῆς pro κενῆς. Annot.: "Leg. cum interp. οὐ φαενῆς, invisibilis et occulti."

ib. Vide quae addit editio.

95. Leg. ἔκαστον γὰρ ex edit., vel ἔξηκοντα· [καὶ γὰρ ἔκ.

96. Ed. ἔχει. Annot.: "ἔχειν legit vetus interpres."

ib. Ed. οὔτως δέ.

97. Ed. πρὸς τὰ τριάκοντα τετηρῆσθαι.

ib. Cod. μετρῆσθαι.

98. Pro τὴν γῆν cod. τὴν αὐτήν.

κλίματα διηρήσθαι φάσκοντες, καὶ καθ' ἐν ἔκαστον κλίμα, ἀνὰ μίαν δύναμιν ἐκ τῶν οὐρανῶν κατὰ κάθετον ὑποδεχομένην, καὶ ὁμοίωμα τίκτουσαν τέκνα τῇ καταπεμπούσῃ κατὰ τὴν ἀπόρροιαν δύναμιν, τύπον τῆς ἄνω δωδεκάδος.

54 Πρὸς δὲ τούτοις θελήσαντα τὸν δημιουργὸν τῆς ἄνω 5 ὡγδοάδος, τὸ ἀπέραντον καὶ αἰώνιον καὶ ἀόριστον καὶ ἄχρονον μιμήσασθαι, καὶ μὴ δυνηθέντα τὸ ἄμωμον αὐτῆς καὶ τὸ ἀΐδιον ἐκτυπῶσαι, διὰ τὸ καρπὸν αὐτὸν εἶναι ὑστερήματος, εἰς τοῦτο χρόνους καὶ καιροὺς, ἀριθμούς τε πολυετεῖς πρὸς τὸ αἰώνιον αὐτῆς τεθεῖσθαι. Γενό- 10 μενον μὲν οὖν ἐν τῷ πλήθει τῶν χρόνων μιμήσασθαι αὐτῆς τὸ ἀόρατον. Ἐνταῦθα δὲ λέγουσιν, ἐκφυγούσης αὐτὸν τῆς ἀληθείας, ἐπηκολούθηκέναι τὸ ψεῦδος. Καὶ διὰ τοῦτο πληρωθέντων τῶν χρόνων, κατάλυσιν λαβεῖν αὐτοῦ τὸ ἔργον. 15

55 Ταῦτα μὲν οὖν οἱ ἀπὸ τῆς Οὐαλεντίνου σχολῆς περί τε τῆς κτίσεως καὶ περὶ τοῦ παντὸς λέγουσιν, ἔκάστοτε κενώτερα ἐπιγεννῶντες, καὶ τοῦτο καρποφορίαν νομίζουσιν, εἴ τις μεῖζον ὁμοίως ἐφευρὼν τερατουργεῖν δόξει, καὶ ἐκ τῶν Γραφῶν ἔκαστα πρὸς τοὺς προειρημένους 20 ἀριθμοὺς ἐφευρίσκοντες σύμφωνα κατηγοροῦσι Μωσέως

99. Cod. ἀνηρτῆσθαι.

ib. Ed. καθ' ἔκαστον.

1. ἀνὰ μίαν deest in ed. Annot.: “Leg. ex vet. ἔκάστην δύναμιν.”

ib. Cod. καθ' ἔκαστον.

2. Ed. ἐούκότα pro καὶ δμοίωμα. Annot.: “ Legit interpres, καὶ ἐοικότα.”

3. κατὰ deest in ed.

ib. Ed. ὑπόρροιαν.

ib. Pro δύναμιν ed. corrigit δυνάμει.

ib. Ed. εἶναι τῆς προ τῆς ἄνω.

4. Ed. addit: καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς σαφέστατον διαβεβαιοῦνται.

5. Ed. θελήσαντά φασι.

7. Ed. τὸ μόνιμον αὐτῆς, καὶ ἀτίδιον.

8. αὐτὸν deest in ed.

9. τοῦτο non habet ed.

10. πρὸς omittit ed.

ib. Ed. κατατεθεῖσθαι, οἰόμενον ἐν τῷ πλήθει.

12. Ed. τὸ ἀπέραντον. ἐνταῦθα τε.

13. Cod. ἐπικολούθηκέναι.

14. Post διὰ τοῦτο ed. inserit κατάλυσιν, vocem infra omissam.

19. Voces μεῖζον ὁμοίως in vitiis cubant.

καὶ τῶν Προφητῶν, φάσκοντες ἀλληγορικῶς αὐτοὺς τὰ
μέτρα τῶν αἰώνων λέγειν, ἢ παρατιθέναι μοι οὐκ ἔδοξεν
ὅντα φλυαρὰ καὶ ἀσύστατα, ἥδη τοῦ μακαρίου πρεσβυ-
τέρου Εἰρηναίου δεινῶς καὶ πεπονημένως τὰ δόγματα²⁵
85 v. αὐτῶν διελέγξαντος, παρ' οὖν καὶ αὐτῶν ἐφευρήματα
ἐπιδεικνύντες αὐτοὺς, Πυθαγορείου φιλοσοφίας καὶ
ἀστρολόγων περιεργίας, ταῦτα σφετερισμάτηνος ἐγκα-
λεῖν Χριστῷ, ὡς ταῦτα παραδεδωκέναι. Ἀλλ' ἐπεὶ
ἴκανῶς νομίζω καὶ τὰ τούτων φλυαρὰ δόγματα ἔκτε-³⁰
θεῖσθαι, σαφῶς τε ἐπιδεδεῖχθαι τίνων εἰς μαθητὰὶ
Μάρκος τε καὶ Κολάρβασος, οἱ τῆς Οὐαλεντίνου σχολῆς
διάδοχοι γενόμενοι, ἴδωμεν τί λέγει καὶ Βασιλείδης.

22. Cod. ἀληγορικῶς.

24. Cod. ἔδοξε τὰ φλύαρα.

25. Cod. πεπονημένος ὡς τά, na-
tum ex correcto πεπονημένος.

26. Fort. καὶ οὐκ αὐτῶν ἐφευρή-

ματα ἐπιδεικνύντος, ἀλλ' ἐκ Πυθ.

28. Cod. σφετερησμάτηνος.

33. Cod. λέγειν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ'.

- 1 ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ ἑβδόμῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἱρέσεων Ἐλέγχου.
- 2 Τίς ἡ δόξα Βασιλείδου, καὶ ὅτι τοῖς Ἀριστοτέλους δόγμασι καταπλαγεὶς, ἐξ αὐτῶν τὴν αἱρεσιν συνέστησε.
- 3 Καὶ τίνα Σατορνεῖλος λέγει ὁ Βασιλείδης λέων⁵ ἀκμάσας.
- 4 Πῶς δὲ Μένανδρος ἐπέβαλε τὸ εἰπεῖν ὑπὸ ἀγγέλων τὸν κόσμον γεγονέναι.
- 5 Τίς ἡ Μαρκίωνος ἀπόνοια, καὶ ὅτι τὸ δόγμα αὐτοῦ οὐ καινὸν οὐδὲ ἐξ ἀγίων γραφῶν, ἀλλὰ Ἐμπεδοκλέους¹⁰ τυγχάνει.
- 6 Πῶς Καρποκράτης ματαιάζει, καὶ αὐτὸς ὑπὸ ἀγγέλων τὰ ὄντα φάσκων γεγενῆσθαι.
- 7 "Οτι Κήρυνθος μηδὲν ἐγγράφων, ἀλλ' ἐκ τῶν Αἰγυπτίοις δοξάντων, δόξαν συνεστήσατο." 15
- 8 Τίνα τὰ τοῖς Ἐβιωναίοις δοκοῦντα, καὶ ὅτι ἥθεσιν Ἰουδαϊκοῖς μᾶλλον προσέχουσι.

2. Cod. Ἐλλέγχου.

5. Cod. Σατρονεῖλος.

ib. Fort. ὁ Βασιλίδης συνακμάσας.

7. Cod. ἀνδρὸς pro Μένανδρος.

ib. Fort. τῷ εἰπεῖν.

9. Cod. αὐτό.

14. Fort. ἐκ Γραφῶν, sive μηδὲν ἐγγράφως, id est apud Patres "secundum S. Scripturam."

15. Cod. συνεστήσαντο.

16. Cod. σεωναίοις.^{βι}

17. Cod. Ιουδαϊκοῖς.

9 Πῶς καὶ ὁ Θεόδοτος πεπλάνηται, ἀ μὲν τῶν Ἐβιωνίων ἔρανισάμενος.

10 Καὶ τίνα Σακέρδωνι ἔδοξε, καὶ αὐτῷ τὰ Ἐμπεδο-²⁰
κλέους εἰπόντι καὶ κακῶς προβιβάσαντι τὸν Μαρκίωνα.

11 Καὶ πῶς Λουκιανὸς μαθητὴς γενόμενος Μαρκίωνος
ἀπηρυθρίασε μόνος τὸν θεὸν ἐβλασφήμησεν.

12 Οὖ καὶ Ἀπελλῆς γενόμενος μαθητὴς, οὐ τὰ αὐτὰ
τῷ διδασκάλῳ ἔδογμάτισεν ἀλλὰ ἐκ φυσικῶν δογμάτων²⁵
κινηθεὶς τὴν οὐσίαν τοῦ παντὸς ὑπέθετο.

13 Πελάγει κλυδωνιζομένῳ ὑπὸ βίᾳς ἀνέμων ἐοικότα
ὅρῶντας τὰ τῶν αἱρετικῶν δόγματα, ἔχρην τὸν ἀκροα-
τὰς παραπλεῦν ἐπιζητοῦντας τὸν εὔδιον λιμένα· τὸ γὰρ
86 r. τοιοῦτον πέλαγός ἐστι καὶ θηριώδες καὶ δύσβατον, ὡς³⁰
εἰπεῖν τὸ Σικελιωτικὸν, ἐν ᾧ μυθεύεται Κύκλωψ, καὶ
Χάρυβδις, καὶ Σκύλλα καὶ τὸ Σειρήνων ὄρος·
ὅ διαπλεῦσαι φάσκουσι τὸν Ὁδυσσέα Ἐλλήνων οἱ
ποιηταὶ, πανούργως χρησάμενον τῇ τῶν πράξεων θηρῶν
δεινότητι. Διάφορος γὰρ ἡ τούτων ὡμότης πρὸς τὸν³⁵
διαπλέοντας ἦν· αἱ δὲ Σειρήνες λιγὸν ἄδουσαι καὶ μου-
σικὸν ἡπάτων τὸν παραπλέοντας, πείθουσαι ιδίᾳ φωνῇ
προσάγειν τὸν ἀκροωμένους. Τοῦτο μαθόντα φασὶ
τὸν Ὁδυσσέα κατακηρώσαι τὰς ἀκοὰς τῶν ἑταίρων,
έαυτὸν δὲ τῷ ξύλῳ προσδήσαντα παραπλεῦσαι ἀκιν-⁴⁰
δύνως τὰς Σειρήνας κατακούσαντα τῆς τούτων ὥδης.
“Ο ποιῆσαι τοῖς ἐντυγχάνουσιν συμβουλὴ, καὶ ἡ τὰ ὡτα
κατακηρώσαντας δι’ ἀσθένειαν διαπλεῦσαι τὰ τῶν αἱρέ-

18. Cod. Ἐβιωνάιων.

19. Fort. addend. ἀ δὲ τοῦ Κη-
ρίνθου.

23. Fort. καὶ μόνος, vel βλασφη-
μῆσαι.

24. Cod. “Οτι καὶ pro oὐ καί.

28. Cod. δρῶντες.

32. Cod. Σκύλα. Fort. ἔτι δὲ
καὶ τό.

34. Fort. παραδόξων.

42. Απ συμβουλὴ [ἐμή]?

σεων δόγματα, μηδὲ κατακούσαντας πείθειν εὐκόλως δυνάμενα πρὸς ἡδονὴν, ώς λιγυρὸν ἄσμα Σειρήνων, ἡ 45 ἔαυτὸν τῷ ξύλῳ Χριστοῦ προσδήσαντα, πιστῶς κατακούσαντα μὴ ταραχθῆναι, πεποιθότα φὶ προσεσφίγγει καὶ ἔστηκεν ὥρθῶς.

14 Ἐπειδὴ οὖν ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἐξ ἐκτεθείμεθα τὰ πρότερα, δοκεῖ νῦν τὰ Βασιλείδου μὴ σιωπᾶν, τὸ τὰ Ἀριστοτέλους τοῦ Σταγειρίτου δόγματα, οὐ Χριστοῦ· ἀλλ’ εἰ καὶ πρότερον ἔκκειται τὰ Ἀριστοτέλει δοκοῦντα, οὐδὲ νῦν ὀκνήσομεν προϋποθέσθαι ἐν συντόμῳ, πρὸς τὸ τοὺς ἐντυγχάνοντας διὰ τῆς τῶν ἔγγιον ὅν ἀντιπαραθέσεως συνιδεῖν εὐκόλως τὰ ὑπὸ Βασιλείδου ὅντα 55 Ἀριστοτελικὰ σοφιστεύματα.

15 Ἀριστοτέλης μὲν οὖν τὴν οὐσίαν διαιρεῖ τριχῶς· ἔστι γὰρ αὐτῆς τὸ μέν τι γένος, τὸ δέ τι εἶδος, ώς ἐκεῖνος λέγει, τὸ δέ τι ἀτομον· ἀτομον δὲ οὐ διὰ σμικρότητα σώματος, ἀλλὰ φύσει τομὴν ἀναδέξασθαι μηδὲ ἥντινα 60 οὖν δυνάμενον· τὸ δὲ γένος ἔστιν οίονεὶ σωρός τις ἐκ 86 v. πολλῶν καὶ διαφόρων καταμεμιγμένος σπερμάτων· ἀφ’ οὗ γένους οίονεὶ τινος σωροῦ πάντα τὰ τῶν γεγονότων εἴδη διάκεινται. Καὶ ἔστι τὸ γένος . . . ον πᾶσι τοῖς γεγενημένοις ἀρκοῦν. Ἰνα δὲ σαφὲς ἔσται τὸ λεγόμενον, 65 δείξω διὰ τοῦ παραδείγματος δι’ οὐ ἐπὶ τὴν ὅλην τοῦ Περιπάτου θεωρίαν ἀναδραμεῖν ἔσται.

16 Λέγομεν εἶναι ζῷον ἀπλῶς, οὐχὶ τὶ ζῷον· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ζῷον οὐ βοῦς, οὐχ ὕππος, οὐκ ἄνθρωπος, οὐ θεὸς, οὐκ ἄλλο τι τῶν ὀτιδήποτε ἔστι δηλοῦν, ἀλλὰ 70 ἀπλῶς ζῷον· ἀπὸ τούτου τοῦ ζῷου αἱ πάντων τῶν κατὰ

44. Cod. μὴ δέ.

61. Cod. οίωνει.

47. Fort. προσέσφιγκται.

63. Cod. οίωνει.

49. Cod. προταύταις.

64. Vestigia supersunt vocum

54. Fort. ἔγγιζόντων.

θεὸς ὅν.

60. Cod. τὸ μήν.

70. Cod. ὅτι δήποτε,

μέρος ζῷων ἰδέαι τὴν ύπόστασιν ἔχουσι. Καὶ ἔστι πᾶσι τοῖς ζῷοις τοῖς γεγενημένοις ἐν εἴδεσι τοῦτο τὸ ἀνείδεον ζῷον καὶ τῶν γεγενημένων οὐδέν. Ἐστι γὰρ ἄνθρωπος ζῷον ἀπ' ἐκείνου τοῦ ζῷου λαμβάνων τὴν 75 ἀρχὴν, καὶ ζῷον ἵππος ἀπ' ἐκείνου τοῦ ζῷου λαμβάνων τὴν ἀρχήν. Οἱ ἵπποι καὶ βοῦς καὶ κύων καὶ τῶν ἄλλων ζῷων ἔκαστον ἀπὸ τοῦ ζῷου τοῦ ἀπλοῦ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν, ὃ ἔστι τούτων οὐδὲ ἐν.

17 Εἰ δὲ οὐκ ἔστι τούτων οὐδὲ ἐν ἐκεῖνο τὸ ζῷον ἔξ 80 οὐκ ὄντων γέγονεν ἡ τῶν γεγενημένων κατὰ Ἀριστοτέλην ύπόστασις * γὰρ τὸ ζῷον ὅθεν ταῦτα ἐλήφθη. Κατὰ μέρος ἔστιν οὐδὲ ἐν, οὐδὲ ἐν. Οὐδὲ ἐνδέον γέγονε τῶν ὄντων μία τις ἀρχή. Τίς δὲ ὁ ταύτην καταβεβλημένος τὴν οὐσίαν τῶν γεγονότων ὑστερον ἀρχὴν, ἐπὶ 85 τὸν οἰκεῖον ἐρχόμενοι τοιοῦτον λόγον ἐροῦμεν.

18 Ἐπειδὴ ἔστιν ἡ οὐσία τριχῆ, ὡς ἔφην, γένος, εἶδος, ἄτομον, καὶ ἐθέμεθα τὸ γένος εἶναι ζῷον, τὸν δὲ ἄνθρωπον εἶδος τῶν πολλῶν ζῷων ἥδη κεχωρισμένον, συγκεχυμένον δὲ ὅμως ἔτι καὶ μήπω μεμορφωμένον εἰς εἶδος 90 οὐσίας ύποστατῆς, ὀνόματι μορφώσας τὸν ἀπὸ τοῦ γένους ληφθέντα ἄνθρωπον ὀνομάζων Σωκράτην, ἢ Διογένην, ἢ τι τῶν πολλῶν ὀνομάτων ἐν, καὶ ἐπειδὴν ὀνόματι καταλάβω τὸν ἄνθρωπον εἶδος γένους γεγενημένον, ἄτομον καλῶ τὴν τοιαύτην οὐσίαν. Ἐπιήθη γὰρ 95 τὸ μὲν γένος εἰς εἶδος, τὸ δὲ εἶδος εἰς ἄτομον, τὸ δὲ ἄτομον ἐπειδὴν γένηται ὀνόματι κατειλημμένον, οὐχ οἷον 87 r. τμηθῆναι κατὰ φύσιν εἰς ἄλλο τι, ὡς ἐτέμοιμεν τῶν προλελεγμένων ἔκαστον. Ταύτην Ἀριστοτέλης πρώτην καὶ μάλιστα, καὶ κυριωτάτην [οὐσίαν καλεῖ], μήτε καθ' 1

73. Cod. πᾶσις. Αν βάσις;

ib. Cod. ἴδεσι. Fort. add. ἀρχή.

75. Cod. ἀνίδεον.

75 et 76. Leg. λαμβάνον.

82-84. Sic distincta in cod.

89. Cod. ἔτι συγκεχ. δὲ ὅμως ἔτι.

97. Fort. οὐχ οἷόν τε τμ.

1. Lacuna in cod.

ὑποκειμένου τινὸς λεγομένην, μήτε ἐν ὑποκειμένῳ οὖσαν· καθ' ὑποκειμένου λέγει, οἷον εἰ τὸ γένος ὅπερ ἔφη ζῷον κατὰ πάντων τῶν κατὰ μέρος ὑποκειμένων ζῷων οίονει βοὸς, ἵππου καὶ τῶν ἐφεξῆς κοινῷ ὄνόματι λεγομένων. 5 Ἀληθὲς γάρ ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ζῷον ἀνθρωπος ἐστὶ, καὶ ζῷον ἵππος, καὶ ζῷόν ἐστι βοῦς καὶ τῶν ἄλλων ἔκαστον· τουτέστι τὸ καθ' ὑποκειμένου τὸ ἐν ὃν κατὰ πολλῶν καὶ διαφόρων τοῖς εἴδεσι δυνάμενον ὁμοίως λέγεσθαι. Οὐδὲ γὰρ διαφέρει ἵππος ἀνθρώπου ἡ ζῷον, 10 οὐδὲ βοῦς· ὅρος γὰρ ὁ τοῦ ζῷου πᾶσιν ἀρμόζειν τοῖς ζῷοις ὁμοίως λεγόμενον. Τί γάρ ἐστι ζῷον; ἀν ὄριζόμεθα, πάντα τὰ ζῷα κοινὸς καταλήφεται ὅρος. Ζῷον γάρ ἐστιν οὐσία ἔμψυχος, αἰσθητικὴ, τοῦτο βοῦς, ἀνθρωπος, ἵππος, τῶν ἄλλων ἔκαστον. 15 Ἐν ὑποκειμένῳ δὲ, φησὶν, ἐστὶν, ὃ ἐν τινι μὴ ὡς μέρος ὑπάρχον ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν φῷ ἐστὶ τῶν συμβεβηκότων ἔκαστον τῇ οὐσίᾳ, ὃ καλεῖται ποιότης, καθὸ ποιὸι τινὲς λεγόμεθα, οἷον λευκοὶ, γλαυκοὶ, μέλανες, δίκαιοι, ἀδίκοι, σώφρονες, καὶ τὰ τούτων παραπλήσια. Τούτων δὲ ἐν 20 αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῷ δυνατόν ἐστι γενέσθαι· ἀλλὰ δεῖ ἐν τινι εἶναι. Εἰ δὲ οὔτε τὸ ζῷον ὃ κατὰ πάντων λέγω τῶν καθ' ἔκαστα ζῷων, οὔτε συμβεβηκότα ἢ ἐν πᾶσιν οἷς συμβέβηκεν εὑρίσκεται, δυνατὸν αὐτὰ καθ' αὐτὰ γενέσθαι, ἐκ τούτων δὲ συμπληροῦται τὰ ἄτομα, τῶν 25 οὐκ ὄντων καὶ ἔστιν ἡ τριχῆ διηρημένη οὐσία, οὐκ ἔξ ἄλλων συνεστῶσα. Πρώτη ἄρα καὶ κυριωτάτη, καὶ μάλιστα λεγομένη οὐσία ἐκ τούτων ὑπάρχει, ἔξ οὐκ ὄντων κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐστίν.

5. Cod. κοινῶν.

8. Cod. τοῦ καθυποκ.

9. Cod. ἰδεστι.

11. Cod. ὃ δὲ βοῦς.

ib. Fort. [τὸ] πᾶσιν, nisi potius ἀρμόζει.

14. Fort. οἷον pro τοῦτο.

16. Cod. ὑπάρχων.

21. Fort. αὐτὸ ἀδύνατον, sive οὐ δυνατόν.

26. Delendum est καὶ. Cod. τριχῆ.

19 Ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς οὐσίας ἀρκέσει τὰ λεγόμενα νῦν. 30
 Οὐ μόνον δὲ ἡ οὐσία καλεῖται τὸ γένος, εἶδος, ἄπομον,
 ἀλλὰ καὶ ὑλη καὶ εἶδος καὶ στέρησις. Διαφέρει δὲ οὐδὲ
 ἐν τούτοις μενούσης τῆς τομῆς. Τοιαύτης δὲ οὖσης τῆς
 οὐσίας, ἔστιν ἡ τοῦ κόσμου διαταγὴ γεγενημένη κατ’
 87 v. αὐτὸν τοιοῦτόν τινα τρόπον. Ὁ κόσμος ἔστι κατὰ 35
 Ἀριστοτέλην διηρημένος εἰς μέρη πλείονα καὶ [διάφορα·
 καὶ] ἔστι τοῦ κόσμου μέρος τοῦθ' ὅπερ ἔστιν ἀπὸ τῆς
 γῆς μέχρι τῆς σελήνης, ἀπρονόητον, ἀκυβέρυνητον, ἀρκού-
 μενον μόνη τῇ φύσει τῇ ἑαυτοῦ· τὸ δὲ μετὰ τὴν σελήνην,
 ἐν πάσῃ τάξει καὶ προνοίᾳ καὶ κυβερνήσει τεταγμένη, 40
 μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ δὲ ἐπιφάνεια
 πέμπτη τις οὖσα οὐσία, φυσικῶν ἀπηλλαγμένη στοι-
 χείων πάντων, ἀφ’ ὧν ὁ κόσμος τὴν σύστασιν ἔχει, καὶ
 ἔστιν αὕτη τις ἡ πέμπτη κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην οὐσία,
 οἷονεὶ οὐσία τις ὑπερκόσμιος, καὶ γέγονεν αὐτῷ κατὰ 45
 τὴν διαίρεσιν τοῦ κόσμου καὶ ὁ τῆς φιλοσοφίας διηρη-
 μένος λόγος. Φυσικὴ γάρ τις Ἀκρόασις αὐτῷ γέγονεν,
 ἐν ᾧ πεποίηται περὶ τῶν φύσει καὶ οὐ προνοίᾳ διοικου-
 μένων ἀπὸ τῆς γῆς μέχρι τῆς σελήνης πραγμάτων.
 Γέγονε δὲ αὐτῷ καὶ Μετὰ τὰ φυσικὰ περὶ τῶν μετὰ 50
 σελήνην ἰδίᾳ τις ἄλλη οὗτως ἐπιγραφομένη πραγμα-
 τεία λόγων· γέγονε δὲ αὐτῷ Περὶ Πέμπτης Οὐσίας
 ἴδιος λόγος, ὃς ἔστιν αὐτῷ θεολογούμενος. Τοιαύτη τις
 καὶ ἡ διαίρεσις τῶν ὅλων ως τύπῳ περιλαβεῖν κατὰ
 Ἀριστοτέλην φιλοσοφῆσαι. Ὁ δὲ Περὶ Ψυχῆς αὐτῷ 55
 λόγος ἔστιν ἀσαφής. Ἐν τρισὶ γὰρ συγγράμμασιν
 ὅλοις οὐκ ἔστιν εἰπεῖν σαφῶς ὅ,τι φρονεῖ περὶ ψυχῆς

31. Delendum videtur τό.

36. Lacuna in cod.

40. Leg. τεταγμένη, vel τεταγ-
μένον.

55. An φιλοσοφήσαντα? cum

περιλαβεῖν jungendum.

ib-. Cf. Fabric. Bibl. Gr. tom. 3,
p. 235.

’Αριστοτέλης. Ὁν γὰρ ἀποδίδωσι τῆς ψυχῆς ὄρου
ἔστιν εἰπεῖν ράδιον· τὸ δὲ ὑπὸ ὄρου δεδηλωμένον ἔστι
δυσεύρετον. Ἐστὶ γὰρ, φησὶ, ψυχὴ φυσικοῦ σώματος⁶⁰
όργανικοῦ ἐντελέχεια, ἡ τίς ποτέ ἔστι, λόγων δεῖται καὶ
μεγάλης ζητήσεως. Ο δὲ θεὸς ὁ πάντων τούτων τῶν
ὄντων καλῶν αἴτιος, οὗτος τῆς ψυχῆς ἔστι πάνυ
πολλῶν καὶ μακροτέρῳ λόγῳ θεωροῦντι γνωσθῆναι
χαλεπώτερος. Ο δὲ ὄρος ὃν ’Αριστοτέλης ἀποδίδωσι⁶⁵
περὶ τοῦ θεοῦ, χαλεπὸς μὲν οὐκ ἔστι γνωσθῆναι, νοη-
θῆναι δέ ἔστιν ἀμήχανος. Νόησις γὰρ, φησὶν, ἔστι
38 r. νοήσεως, ὅπερ ἔστι παντάπασιν οὐκ ὃν, ὁ δὲ κόσμος
ἀφθαρτος, ἀΐδιος κατὰ ’Αριστοτέλην ἔστιν. Οὐδὲν γὰρ
ἔχει πλημμελὲς ἐν αὐτῷ, προνοίᾳ καὶ φύσει κυβερνώ-⁷⁰
μενος. Καταβέβληται δὲ ’Αριστοτέλης οὐ μόνον περὶ
φύσεως καὶ κόσμου καὶ προνοίας καὶ θεοῦ λόγους, ἀλλὰ
γὰρ γέγονεν αὐτῷ καὶ πραγματεία λόγων τις ἡθικῶν,
ἐπιγράφει δὲ ταῦτα Ἡθικὰ βιβλία, δι' ὧν σπουδαῖον ἐκ
φαύλου τὸ τῶν ἀκροωμένων ἥθος ἐργάζεται. Εὰν ὁ⁷⁵
Βασιλείδης εὐρεθῇ μὴ τῇ δυνάμει μόνῃ ἀλλὰ καὶ τοῖς
λόγοις αὐτοῖς καὶ τοῖς ὀνόμασι τὰ τοῦ ’Αριστοτέλους
δόγματα εἰς τὸν Εὐαγγελικὸν καὶ σωτήριον ἡμῶν λόγον
μεθαρμοζόμενος, τί λείψει, ἡ τὰ ἀλλότρια ἀποδόντας

58. Cod. ἡν superscripto ὃν.

60. Vide Aristot. de Anima II,

c. 1.

61. Cod. ἡτις et λέγων.

64. Fort. πολλῷ καὶ μακροτέρῳ.

72. Physicæ auscultationis libri VII. Cf. Fabric. Bibl. Gr. tom. 3, p. 225.

ib. De Mundo liber, de quo Fabric. tom. 3, p. 232.

ib. Inter Aristotelis scripta de-
perdita non memoratur tractatus
De provid. Fabric. tom. 3, p. 404.

ib. An Θεολογούμενα de quo Fa-
bric. tom. 3, p. 394.

74. Cod. ἐπίγραφε.

ib. Tria sunt opera quæ eum-
dem referunt titulum: Ethicorum
ad Nicomachum libri X, Fabric.
tom. 3, p. 262; Magnorum Mo-
ralium libri II, Fabric. tom. 3, p.
268; et Moralium ad Eudemum
libri VII, Fabric. tom. 3, p. 269.

75. Fort. Εὰν οὖν ὁ Β.

79. Cod. λήψει.

ἐπιδεικνύναι αὐτοῖς τούτου μαθηταῖς, ὅτι ἔθικοὺς ὄντας 80
αὐτὸὺς Χριστὸς οὐδὲν ὠφελήσει;

20 Βασιλείδης τοίνυν καὶ Ἰσίδωρος, ὁ Βασιλείδου παῖς
γνήσιος καὶ μαθητὴς, φασὶν, εἰρηκέναι Ματθαῖον αὐτοῖς
λόγους ἀποκρύφους, οὓς ἡκουσε παρὰ τοῦ Σωτῆρος κατ'
ἰδίαν διδαχθείσ. ⁸⁵ Ἰδωμεν οὖν πῶς καταφανῶς Βασιλεί-
δης ὁμοῦ καὶ Ἰσίδωρος καὶ πᾶς ὁ τούτων χορὸς, οὐχ
ἀπλῶς καταψεύδεται μόνου Ματθαίου, ἀλλὰ γὰρ καὶ
τοῦ Σωτῆρος αὐτοῦ. ⁸⁶ Ήν, φησὶν, ὅτε ἦν οὐδὲν, ἀλλ'
οὐδὲ τὸ οὐδὲν ἦν τι τῶν ὄντων, ἀλλὰ ψιλῶς καὶ ἀνυπο-
νοήτως δίχα παντὸς σοφίσματος ἦν ὅλως οὐδὲ ἐν. ⁹⁰
"Οταν δὲ λέγῃ, φησὶ, τὸ ἦν, οὐχ ὅτι ἦν λέγω, ἀλλ'
ἴνα σημάνω τοῦτο ὅπερ βούλομαι δεῖξαι. Λέγω, φησὶν,
ὅτι ἦν ὅλως οὐδέν. ⁹⁵ Εστι γὰρ, φησὶν, ἐκεῖνο, οὐχ
ἀπλῶς ἄρρητον ὄνομάζεται (ἄρρητον γοῦν αὐτὸ καλοῦ-
μεν), ἐκεῖνο δὲ οὐδὲ ἄρρητον· καὶ γὰρ τὸ οὐκ ἄρρητον,
οὐκ ἄρρητον ὄνομάζεται, ἀλλὰ ἔστι, φησὶν, ὑπεράνω
παντὸς ὄνόματος ὄνομαζομένου. Οὐδὲν γὰρ τῷ κόσμῳ,
φησὶν, ἔξαρκει τὰ ὄνόματα, οὗτως ἔστι πολυσχιδής,
^{98 v.} ἀλλὰ ἐπιλέλοιπε καὶ οὐ δέχομαι, φησὶ, κατὰ πάντων
εὑρεῖν κυρίως ὄνόματα, ἀλλὰ δὴ τῇ διανοίᾳ αὐτοῖς ὄνό-
ματα τῶν ὄνομαζομένων τὰς ἴδιότητας ἄρρήτως ἐκλαμ-
βάνειν. ¹⁰⁰ Η γὰρ ὄμωνυμία ταραχὴν ἐμπεποίηκε καὶ
πλάνην τῶν πραγμάτων τοῖς ἀκροωμένοις. Τοῦτο πρῶ-
τον σφετέρισμα καὶ κλέμμα τοῦ Περιπάτου λαβόντες, ⁵
ἀπατῶσι τὴν ἀνοιαν τῶν συναγελαζομένων ἀμα αὐτοῖς·
πολλαῖς γὰρ γενεαῖς Ἀριστοτέλης Βασιλείδου γεγενη-
μένος πρῶτος, τὸν περὶ τῶν ὄμωνύμων ἐν ταῖς Κατη-

80. Cod. ἐπιδεικνῦν.

82. Titulus, Βασιλείδης.

83. Cod. φησὶν et Ματθίαν.

88. Cod. φησὶ τότε ἦν.

2. Fort. ὄνόμασι.

3. In ἐκλαμβάνειν extremam literam delere voluisse videtur librarius.

ib. Cod. ἐκπεποίηκε.

γορίας καταβέβληται λόγον, ὃν ὡς ἴδιον οὗτοι καὶ καινὸν τινὰ καὶ τῶν Ματθαίου λόγων κρύφιόν τινα ἐν-¹⁰ διασαφοῦσιν.

21 Ἐπεὶ οὐδὲν οὐχ ὕλη, οὐκ οὐσία, οὐκ ἀνούσιον, οὐχ ἀπλοῦν, οὐκ ἀσύνθετον, οὐκ ἀνόητον, οὐκ ἀναισθῆτον, οὐκ ἄνθρωπος, οὐκ ἄγγελος, οὐ θεὸς, οὐδὲ ὅλως τι τῶν ὀνομαζομένων ἢ δὶ αἰσθήσεως λαμβανομένων ἢ νοητῶν ¹⁵; πραγμάτων, ἀλλ’ οὕτω καὶ ἔτι λεπτομερῶς πάντων ἀπλῶς περιγεγραμμένων, οὐκ ὥν θεὸς ὃν Ἀριστοτέλης καλεῖ νόησιν νοήσεως, οὗτοι δὲ οὐκ ὅντα ἀνοήτως, ἀναισθήτως, ἀβούλως, ἀπροαιρέτως, ἀπαθῶς, ἀνεπιθυμήτως κόσμου ἡθέλησε ποιῆσαι. Τὸ δὲ ἡθέλησε λέγω, φησὶ, ²⁰ σημασίας χάριν, ἀθελήτως καὶ ἀνοήτως καὶ ἀναισθήτως· κόσμου δὲ οὐ τὸν κατὰ πλάτος καὶ διαίρεσιν γεγενημένον ὕστερον καὶ διεστῶτα, ἀλλὰ γὰρ σπέρμα κόσμου. Τὸ δὲ σπέρμα τοῦ κόσμου πάντα εἶχεν ἐν ἑαυτῷ, ὡς ὁ τοῦ σινάπεως κόκκος ἐν ἐλαχίστῳ συλλαβὴν ²⁵ ἔχει πάσας ὁμοῦ τὰς ρίζας, τὸ πρέμνον, τοὺς κλάδους, τὰ φύλλα τὰ ἀνεξαρίθμητα, μετὰ τὸν κόκκον [τὰ ἀπ]ὸ τοῦ φυτοῦ γεννώμενα σπέρματα, πάλιν ἄλλων καὶ ἄλλων πολλάκις φυτῶν κεχυμένα· οὕτως οὐκ ὥν θεὸς, ἐποίησε ³⁰ 89 r. κόσμου οὐκ ὥν ἔξ οὐκ ὅντων, καταβαλλόμενος καὶ ὑπο-³⁵ στήσας σπέρματι ἐν ἔχον πᾶσαν ἐν ἑαυτῷ τὴν τοῦ κόσμου πανσπερμίαν. Ἰνα δὲ καταφανέστερον ποιήσω τοῦτο ὅπερ ἐκέινοι λέγουσι, καθάπερ ὡὸν ὅρνιθος ἐκ ποικίλου τινὸς καὶ πολυχρωμάτου οίονεὶ τοῦ ταῦνος, ἢ ἄλλου τινὸς ἔτι μᾶλλον πολυμόρφου καὶ πολυχρωμάτου ⁴⁰ 35 ἐν ὃν, οὕτως ἔχει ἐν ἑαυτῷ πολλὰς οὐσιῶν πολυμόρφων

10. Cod. Matthίου.

ib. Fort. κρύφιόν τινα ἔννοιαν διασαφ.

13. Fort. οὐ σύνθετον.

18. Fort. οὐτος.

27. In cod. lacuna.

29. Fort. κεχυμένων.

33. Cod. ᾠών.

34. Cod. ποικίλλουν.

36. Leg. videtur ὅμως ἔχει.

καὶ πολυχρωμάτων καὶ πολυσυστάτων ἰδέας, οὕτως ἔχει τὸ καταβληθὲν, φησὶν, ὑπὸ τοῦ οὐκ ὅντος θεοῦ, οὐκ ὅν σπέρμα τοῦ κόσμου, πολύμορφον ὄμοῦ καὶ πολυούσιον.

22 Πάντα οὖν ὅσα ἐστὶν εἰπεῖν, καὶ ἔτι μὴ εὐρόντα παραλιπεῖν, ὅσα τῷ μέλλοντι κόσμῳ γενέσθαι ἀπὸ τοῦ σπέρματος ἔμελλεν ἀρμόζειν ἀναγκαίοις καιροῖς ἰδίους κατὰ προσθήκην αὐξανομένου ως ὑπὸ τηλικούτου καὶ τοιούτου θεοῦ, ὅποιον οὐκ εἰπεῖν, οὐ νοῆσαι δυνατὴ γέγονε χωρῆσαι ἡ κτίσις, καὶ ἐνυπῆρχε τεθησαυρισμένα τῷ σπέρματι, καθάπερ νεογενεῖ παιδίῳ ὁδόντας ὕστερον ὄρῳμεν, καὶ πατρικὴν προσγένεσιν οὐσίας καὶ φρένας, καὶ ὅσα παραυξανομένῳ ἐκ νέου κατὰ μικρὸν ἀνθρώπῳ ἀ μὴ πρότερον ἦν γίνεται. Ἐπεὶ δὲ ἦν ἄπορον εἰπεῖν προβολὴν τινα τοῦ μὴ ὅντος θεοῦ γεγονέναι τι οὐκ ὅν, —φεύγει γὰρ πάνυ καὶ δέδοικε τὰς κατὰ προβολὴν τῶν γεγονότων οὐσίας ὁ Βασιλείδης· ποίας γὰρ προβολῆς χρεία, ἡ ποίας ὑλῆς ὑπόθεσις, ἵνα κόσμον θεὸς ἐργάσηται, καθάπερ ὁ ἀράχινης τὰ μηρύματα, ἡ θυητὸς ἄνθρωπος χαλκὸν, ἡ ξύλον ἢ τι τῶν τῆς ὑλῆς μερῶν ἐργαζόμενος λαμβάνει; ἀλλὰ εἰπε, φησὶ, καὶ ἐγένετο, καὶ τοῦτο ἐστιν ὁ λέγοντιν οἱ ἀνδρες οὗτοι, τὸ λεχθὲν ὑπὸ Μωσέως, “Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.” Πόθεν, φησὶ, γέγονε τὸ φῶς; ἐξ οὐδενός· οὐ γὰρ γέγραπται, φησὶ, πόθεν, ἀλλ’ αὐτὸ μόνον ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ λέγοντος, ὁ δὲ λέγων, φησὶν, οὐκ ἦν, οὐδὲ τὸ γενόμενον ἦν.

89 v. Γέγονε, φησὶν, ἐξ οὐκ ὅντων τὸ σπέρμα τοῦ κόσμου, ὁ λόγος ὁ λεχθεὶς γενηθήτω φῶς, καὶ τοῦτο, φησὶν, ἐστι τὸ λεγόμενον ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις· “Ἐν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὁ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν

42. Fort. ἀρμόζει ἀναγκαίως καὶ ροῖς ἰδίοις, vel certe ἰδίως.

43. Fort. αὐξανόμενα.

45. Fort. χωρῆσασα.

48. Cod. παραυξανομένον.

58. Genes. I, 3.

63. Cod. λόγος ἐλεχθεὶς.

64. Jo. Ev. I, 9.

κόσμον.” Λαμβάνει τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ σπέρματος ἐκείνου καὶ φωτίζεται. Τοῦτο ἔστι τὸ σπέρμα, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν πανσπερμίαν, ὃ φησιν Ἀριστοτέλης γένος εἶναι, εἰς ἀπείρους τεμνόμενον ἰδέας, ὡς τέμνομεν ἀπὸ τοῦ ζῷου βοῦν, ἵππου, ἄνθρωπου, ὅπερ 70 ἔστιν οὐκ ὅν. Ὑποκειμένου τοίνυν τοῦ κοσμικοῦ σπέρματος, ἐκεῖνοι λέγουσιν ὅτι ἀν λέγω, φησὶν, μετὰ ταῦτα γεγονέναι, μὴ ἐπιζήτει πόθεν. Εἰχε γὰρ πάντα τὰ σπέρματα ἐν ἑαυτῷ τεθησαυρισμένα καὶ κατακείμενα, οἷον οὐκ ὅν, ὑπό τε τοῦ (οὐκ) ὄντος θεοῦ γενέσθαι προβεβου- 75 λευμένα. Ἰδωμεν οὖν τί λέγουσι πρῶτον ἢ τί δεύτερον ἢ τί τρίτον, ὃ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τοῦ κοσμικοῦ γεγενημένον. Ἡν, φησὶν, ἐν ἑαυτῷ τῷ σπέρματι υἱότης, τριμερῆς κατὰ πάντα, τῷ οὐκ ὄντι θεομοούσιος, γενητὴ ἐξ οὐκ ὄντων. Ταύτης τῆς υἱότητος τῆς τριχῆς διηρη- 80 μένης τὸ μέν τι ἦν λεπτομερὲς, τὸ δὲ ἀποκαθάρσεως δεόμενον. Τὸ μὲν οὖν λεπτομερὲς εὐθέως πρῶτον ἄμα τῷ γενέσθαι τοῦ σπέρματος τὴν πρώτην καταβολὴν ὑπὸ τοῦ ὄντος διέσφυξε καὶ ἀνῆλθε καὶ ἀνέδραμε κάτωθεν ἄνω, ποιητικῷ τινὶ χρησάμενος τάχει ὥστε πτερὸν 85 ἡὲ νόημα· καὶ ἐγένετο, φησὶ, πρὸς τὸν οὐκ ὄντα. Ἐκείνου γὰρ, δι’ ὑπερβολὴν κάλλους καὶ ώραιότητος, πᾶσα φύσις ὄρέγεται, ἄλλη δὲ ἄλλως, ἡ δὲ παχυμερεστέρα ἔτι μένουσα ἐν τῷ σπέρματι, μιμητική τις οὖσα, ἀναδραμεῖν μὲν οὐκ ἡδυνήθη, πολὺ γὰρ ἐνδεεστέρα τῆς 90 λεπτομερείας ἦς εἶχεν ἡ δι’ αὐτῆς υἱότης, ἀναδραμοῦσα ἀπελείπετο. Ἐπτέρωσεν οὖν αὐτὴν ἡ υἱότης ἡ 90 r. παχυμερεστέρα, τοιούτῳ τινὶ πτερῷ, ὅποιώ διδάσκαλος ὁ Πλάτων Ἀριστοτέλους ἐν Φαιδωνι τὴν ψυχὴν πτεροῖ,

75. Cod. τοῦ οὐκ ὄντος, sed de-
inde οὐκ deletum.

79. Fort. θεῷ ὁμοούσιος.

86. Cod. ἡ ἐνόημα. Respicit ad

Hom. Od. H, 36.

91. Cod. λεπτομερίας.

94. Cod. ὁ πλάτων.

καὶ κυλεῖ τὸ τοιοῦτο Βασιλείδης οὐ πτερὸν, ἀλλὰ ⁹⁵
 Πνεῦμα ἄγιον, ὃ εὑργετεῖ ἡ νιότης ἐνδυσαμένη καὶ
 εὑργετεῖται. Εὑργετεῖ μὲν, ὅτι καθάπερ ὄρνιθος πτερὸν
 αὐτὸ καθ' αὐτὸ τοῦ ὄρνιθος ἀπηλλαγμένον οὐκ ἀν
 γένοιτο ποτε ὑψηλὸν οὐδὲ μετάρσιον οὐδὲ αὖ ὄρνις
 ἀπολελυμένος τοῦ πτεροῦ, οὐκ ἂν ποτε γένοιτο ὑψηλὸς ¹
 οὐδὲ μετάρσιος. Τοιοῦτόν τινα τὸν λόγον ἔσχεν ἡ νιό-
 της πρὸς τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον, καὶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν
 νιότητα. Ἀναφερομένη γὰρ ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἡ νιό-
 της ως ὑπὸ πτεροῦ, ἀναφέρει τὸ πτερὸν, τουτέστι τὸ
 πνεῦμα, καὶ πλησίον γενομένη τῆς λεπτομεροῦς νιότητος
 καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ οἰκοῦντος καὶ δημιουργήσαντος ἐξ οὐκ
 ὄντων. ²Ἐχειν μὲν αὐτὸ μετ' αὐτῆς οὐκ ἡδύνατο, ἦν
 γὰρ οὐχ ὁμοούσιον. Οὔσιας δὲ φύσιν εἶχε μετὰ τῆς
 νιότητος, ἀλλὰ ὥσπερ ἔστι παρὰ φύσιν καὶ ὀλέθριος ¹⁰
 τοῖς ἴχθυσιν ἀπὸ καθαρὸς καὶ ξηρὸς, οὕτω τῷ Πνεύματι
 τῷ ἀγίῳ ἦν παρὰ φύσιν ἐκεῖνο τὸ ἄρρητον, ἄρρητότερον
 καὶ πάντων ἀνώτερον ὀνομάτων τοῦ οὐκ ὄντος ὁμοῦ
 θεοῦ χωρίον καὶ τῆς νιότητος. Κατέλιπεν οὖν αὐτὸ
 πλησίον νιότητος ἐκείνου τοῦ μακαρίου καὶ νοηθῆναι μὴ ¹⁵
 δυναμένου μηδὲ χαρακτηρισθῆναι τινὶ λόγῳ χωρίου, οὐ
 παντάπασιν ἔρημον, οὐδὲ ἀπηλλαγμένον τῆς νιότητος,
 ἀλλὰ γὰρ ὥσπερ εἰς ἄγγος ἐμβληθὲν μύρον εὐωδέστα-
 τον, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἐπιμελῶς ἐκκενωθείη, ὅμως ὁσμή
 τις ἔτι μένει τοῦ μύρου καὶ καταλείπεται, κανὶ ἢ κεχω- ²⁰
 ρισμένον τοῦ ἄγγείου καὶ μύρου ὁσμὴν τὸ ἄγγεῖον εἰ
 καὶ μὴ μύρον, οὕτως τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον μεμένηκε τῆς

97. Cod. ἐβεργετεῖται.

14. Cod. θεοχωρίον.

98. Cod. κατ' αὐτό.

16. Cod. μὴ μὴ δέ. Deinde leg.

7. Legendum διοικοῦντος, quod videtur χωρίον.

v. pag. 237, l. 89 et seqq.

18 et 22. Cod. μῦρον.

9. Cod. οὐκ ὁμοούσιον. οὐσ (sic) δέ φύσιν.

21. Lege ἔχει pro εἰ.

νιότητος ἄμοιρον καὶ ἀπηλλαγμένου, ἔχει δὲ ἐν ἑαυτῷ
ν. μύρου παραπλησίως τὴν δύναμιν ὁσμὴν, καὶ τοῦτο ἔστι
τὸ λεγόμενον, ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ 25
τὸν πώγωνα τοῦ Ἀαρὼν, ἢ ἀπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ
ἄγιου φερομένη ὁσμὴ ἀνωθεν κάτω, μέχρι τῆς ἀμορφίας
καὶ τοῦ διαστήματος τοῦ καθ' ἡμᾶς. "Οθεν ἥρξατο
ἀνελθεῖν ἡ νιότης οίονει ἐπὶ πτερύγων ἀετοῦ, φησὶ, καὶ
τῶν μεταφρένων ἐνεχθεῖσα. Σπεύδει γὰρ, φησὶ, πάντα 30
κάτωθεν ἄνω, ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττουνα.
Οὐδὲν δὲ οὕτως ἀνόητόν ἔστι τῶν [ἐν] τοῖς κρείττοσιν,
ἴνα μὴ κατέλθῃ κάτω. Ἡ δὲ τρίτη νιότης, φησὶν, ἡ ἀπο-
καθάρσεως δεομένη μεμένηκε τῷ μεγάλῳ τῆς πανσπερ-
μίας σωρῷ εὐεργετοῦσα καὶ εὐεργετουμένη. Τίνα δὲ 35
τὸν τρόπον εὐεργετεῖται καὶ εὐεργετεῖ, ὕστερον ἐροῦμεν
κατὰ τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ γενόμενοι λόγον.

23 Ἐπεὶ οὖν γέγονε πρώτη καὶ δευτέρα ἀναδρομὴ τῆς
νιότητος, καὶ μεμένηκεν αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον τὸν
εἰρημένον τρόπον, στερεωμάτων ὑπερκοσμίων καὶ τοῦ 40
κόσμου μεταξὺ τεταγμένουν. Διήρηται γὰρ ὑπὸ Βασι-
λείδου τὰ ὅντα εἰς δύο τὰς προσεχεῖς καὶ πρώτας διαι-
ρέσεις, καὶ καλεῖται κατ' αὐτὸν τὸ μέν τι κόσμος, τὸ
δέ τι ὑπερκόσμια. Τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ κόσμου καὶ τῶν
ὑπερκοσμίων μεθόριον πνεῦμα, τοῦτο ὅπερ ἔστι καὶ 45
ἄγιον καὶ τῆς νιότητος ἔχει μένουσαν ἐν ἑαυτῷ τὴν
ὁσμήν. "Οντος οὖν τοῦ στερεώματος ὃ ἔστιν ὑπεράνω
τοῦ οὐρανοῦ, διέσφυξε καὶ ἐγενήθη ἀπὸ τοῦ κοσμικοῦ
σπέρματος καὶ τῆς πανσπερμίας τοῦ σωροῦ ὁ μέγας
ἄρχων, ἡ κεφαλὴ τοῦ κόσμου, κάλλος τι καὶ μέγεθος 50
καὶ δύναμις λυθῆναι μὴ δυναμένη. Ἀρρήτων γὰρ,

25. Psalm. CXXXII, 2.

42. Fort. προεχεῖς.

32. Addidi ἐν.

45. Cod. μενθόριον.

33. Videtur delendum μή.

48. Fort. ἐγεννήθη.

40. Cod. στερεωμένων.

51. Cod. ἄρρητον.

φησὶν, ἐστὶν ὑρρητότερος καὶ δυνατῶν δυνατώτερος καὶ σοφῶν σοφώτερος, καὶ ὅ, τι ἀν εἴπης πάντων τῶν καλῶν κρείττων· οὗτος γεννηθεὶς ἐπῆρεν ἑαυτὸν μετεώρισε, καὶ 91 r. ἡνέχθη ὅλος ἄνω μέχρι τοῦ στερεώματος ἐστη, τῆς δὲ 55 ἀναδρομῆς καὶ τοῦ ὑψώματος τὸ στερέωμα τέλος εἶναι νομίσας, καὶ μηδὲ εἶναι μετὰ ταῦτα ὅλως μηδὲν (εἶναι) ἐπινοήσας, ἐγένετο μὲν ὑποκειμένων πάντων ὅσα ἦν λοιπὸν κοσμικὰ, σοφώτερος, δυνατώτερος, ἐκπρεπέστερος, φωτεινότερος, πᾶν ὅ, τι ἀν εἴπης καλὸν διαφέρον 60 χωρὶς μόνης τῆς ὑπολελειμμένης νίότητος ἔτι ἐν τῇ πανσπερμίᾳ· ἡγνόει γὰρ ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ σοφώτερα καὶ δυνατώτερα καὶ κρείττω. Νομίσας οὖν αὐτὸς εἶναι κύριος καὶ δεσπότης καὶ σοφὸς ἀρχιτέκτων, τρέπεται εἰς τὴν καθ' ἔκαστα κτίσιν τοῦ κόσμου. Καὶ πρῶτον μὲν 65 ἡξίωσε μὴ εἶναι μόνος, ἀλλὰ ἐποίησεν ἑαυτῷ καὶ ἐγένηντον ἐκ τῶν ὑποκειμένων νιὸν ἑαυτοῦ πολὺ κρείττονα καὶ σοφώτερον. Ταῦτα γὰρ ἦν πάντα προβεβουλευμένος ὁ οὐκ ὥν θεὸς, ὅτε τὴν πανσπερμίαν κατέβαλεν. Ἰδὼν οὖν τὸν νιὸν ἐθαύμασε καὶ ἡγάπησε καὶ κατεπλάγη· 70 τοιοῦτον γάρ τι κάλλος ἐγένετο νιὸν τῷ μεγάλῳ ἄρχοντι· καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐκ δεξιῶν ὁ ἄρχων. Αὕτη ἐστὶν ἡ κατ' αὐτοῦ ὄγδοὰς λεγομένη, ὅπου ἐστὶν ὁ μέγας ἄρχων καθήμενος. Πᾶσαν οὖν τὴν ἐπουράνιον κτίσιν, τουτέστι τὴν αἰθέριον, αὐτὸς εἰργάσατο ὁ δημιουργὸς 75 ὁ μέγας σοφός· ἐνήργει δὲ αὐτῷ καὶ ὑπετίθετο ὁ νιὸς ὁ τούτου γενόμενος, ὥν αὐτοῦ τοῦ δημιουργοῦ πολὺ σοφώτερος.

24 Αὕτη ἐστὶν ἡ κατὰ Ἀριστοτέλην σώματος φυσικοῦ

54. Fort. καὶ μετεώρισε.

62. Cod. ἔστι νῦν τοῦ σοφ.

55. Delendum videtur ἐστη.

63. Cod. κρείττων.

57. Delendum εἶναι.

67. Cod. νιῶν.

61. Cod. μονῆς τῆς ὑπολελυμένης.

73. Fort. κατ' αὐτόν.

όργανικοῦ ἐντελέχεια, ψυχὴ ἐνεργοῦσα τῷ σώματι, ἡς δίχα 80
τὸ σῶμα ἐργάζεσθαι οὐδὲν δύναται, μεῖζον καὶ ἐπιφανέ-
στερον καὶ δυνατότερον καὶ σοφότερον τῆς ψυχῆς.² Οὐ
λόγον οὖν Ἀριστοτέλης ἀποδέδωκε περὶ τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ σώματος πρότερος, Βασιλείδης περὶ τοῦ μεγάλου
ἄρχοντος καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν νίοῦ διασαφεῖ. Τόν τε γὰρ 85
νίὸν ὁ ἄρχων κατὰ Βασιλείδην γεγέννηκε, τήν τε ψυχὴν
ἔργον καὶ ἀποτέλεσμα, ὡς φησιν εἶναι ὁ Ἀριστοτέλης
ἢ οὐ. φυσικοῦ σώματος ὄργανικοῦ ἐντελέχειαν. Ως οὖν ἡ
ἐντελέχεια διοικεῖ τὸ σῶμα, οὕτως ὁ νίος διοικεῖ κατὰ
Βασιλείδην τὸν ἀρρήτων ἀρρητότερον θεόν. Πάντα οὖν 90
ἔστι προνοούμενα καὶ διοικούμενα ὑπὸ τῆς μεγάλης τοῦ
ἄρχοντος τοῦ μεγάλου τὰ αἰθέρια ἄτινα μέχρι σελήνης
ἔστιν· ἐκεῖθεν γὰρ ἀὴρ αἰθέριος διακρίνεται. Κεκοσμη-
μένων οὖν πάντων τῶν αἰθερίων, πάλιν ἀπὸ τῆς παν-
σπερμίας ἄλλος ἄρχων ἀνέβη, μείζων μέντοι πάντων 95
τῶν ὑποκειμένων, χωρὶς μέντοι τῆς καταλελειμμένης
νιότητος, πολὺ δὲ ὑποδεέστερος τοῦ πρώτου ἄρχοντος.
Ἐστι δὲ καὶ οὗτος ἀρρητος ὑπὸ αὐτῶν λεγόμενος. Καὶ
καλεῖται ὁ τόπος οὗτος ἔβδομὰς, καὶ πάντων τῶν ὑπο-
κειμένων οὗτός ἔστι διοικητὴς καὶ δημιουργὸς, ποιήσας
καὶ αὐτὸς ἔαυτῷ νίὸν ἐκ τῆς πανσπερμίας, καὶ αὐτὸς
ἔαυτοῦ φρονιμώτερον καὶ σοφότερον, παραπλησίως τοῖς
ἐπὶ τοῦ πρώτου λελεγμένοις. Τὸ δὲ ἐν τῷ διαστήματι
τούτῳ, ὁ σωρὸς αὐτὸς ἔστι, φησὶ, καὶ ἡ πανσπερμία,⁵
καὶ γίνεται κατὰ φύσιν τὰ γινόμενα ὡς φθάσαν τεχθῆ-
ναι ὑπὸ τοῦ τὰ μέλλοντα λέγεσθαι, ὅτε δικαιοὶ ἂ δεῖ
καὶ ὡς δεῖ λελογισμένῳ. Καὶ τούτων ἔστιν ἐπιστάτης
ἡ φροντιστὴς ἡ δημιουργὸς οὐδείς. Ἀρκεῖ γὰρ αὐτοῖς
ὁ λογισμὸς ἐκεῖνος ὁ οὐκ ὄν, ὅτε ἐποίει ἐλογίζετο.

86. Cod. γεγένηκε.

2 in fine. Fort. αὐτόν.

91. Fort. μεγαλειότητος.

10. Cod. ὅτε ἐπ. Fort. καὶ

93. Cod. κεκοσμημένων.

ελογ.

25 Ἐπεὶ οὖν τετέλεσται κατ’ αὐτοὺς ὁ κόσμος ὅλος καὶ τὰ ὑπερκόσμια, καὶ ἔστιν ἐνδεὲς οὐδὲν, λείπεται δὲ ἐν τῇ παιστερμίᾳ ἡ νιότης ἡ τρίτη ἡ καταλειμμένη εὑεργετεῖν καὶ εὐεργετεῖσθαι ἐν τῷ σπέρματι, καὶ δὴ τὴν ὑπολειμμένην νιότητα ἀποκαλυφθῆναι καὶ ἀποκατα- 15 σταθῆναι ἄνω ἐκεὶ ὑπὲρ τὸ μεθόριον πνεῦμα πρὸς τὴν νιότητα τὴν λεπτομερῆ καὶ μιμητικήν, καὶ τὸν οὐκ ὄντα, ὡς γέγραπται, φησὶ, “Καὶ ἡ κτίσις αὐτὴ συστενάζει καὶ συνωδίνει τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νιῶν τοῦ θεοῦ ἐκδεχομένη.” Υἱοὶ δὲ, φησὶν, ἐσμὲν ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ 20 ἐνθάδε καταλειμμένοι, διακοσμῆσαι καὶ διατυπῶσαι 92 r. καὶ διορθώσασθαι καὶ τελειώσαι τὰς ψυχὰς κατὰ φύσιν ἔχουσας μένειν ἐν τούτῳ τῷ διαστήματι. “Μέχρι μὲν οὖν Μωσέως ἀπὸ Ἀδὰμ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία,” καθὼς γέγραπται· ἐβασίλευσε γὰρ ὁ μέγας ἄρχων ὁ ἔχων τὸ 25 τέλος αὐτοῦ μέχρι στερεώματος, νομίζων αὐτὸς εἶναι θεὸς μόνος, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν εἶναι μηδὲν, πάντα γὰρ ἦν φυλασσόμενα ἀποκρύφῳ σιωπῇ. Τοῦτο, φησὶν, ἐστὶ τὸ μυστήριον ὃ ταῖς προτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη, ἀλλὰ ἦν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις βασιλεὺς καὶ κύριος ὡς 30 ἐδόκει τῶν ὅλων ὁ μέγας ἄρχων, ἡ ὄγδοάς. Ἡν δὲ καὶ τούτου τοῦ διαστήματος βασιλεὺς καὶ κύριος ἡ ἐβδομάς, καὶ ἔστιν ἡ μὲν ὄγδοας ἄρρητος, ρῆτὸν δὲ ἡ ἐβδομάς. Οὗτος ἐστὶ, φησὶν, ὁ τῆς ἐβδομάδος ἄρχων ὁ λαλήσας τῷ Μωϋσῆ καὶ εἰπών, “Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ 35 καὶ Ἰακὼβ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς.” οὗτως γὰρ θέλουσι γεγράφθαι, τουτέστι τοῦ ἀρρήτου τῆς ὄγδοάδος ἄρχοντος θεοῦ. Πάντες οὖν οἱ προφῆται οἱ πρὸ τοῦ Σωτῆρος, φησὶν, ἐκεῖθεν ἐλάλησαν. Ἐπεὶ οὖν ἔδει ἀποκαλυφθῆναι, φησὶν, ἡμᾶς τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ 40

12. Fort. δή.

VIII, 22.

14. Cod. ἐβεργετεῖσθαι.

24. Rom. V, 13, 14.

18. Cod. συνστενάζει. Vid. Rom.

35. Exod. III, 6.

περὶ ὃν ἐστέναξε, φησὶν, ἡ κτίσις καὶ ὕδωρεν, ἀπεκδεχομένη τὴν ἀποκάλυψιν, ἥλθε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον, καὶ διῆλθε διὰ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας κυριότητος, παντὸς ὄντος ὀνομαζομένου· ἥλθε δὲ οὕτως, καὶ οὐδὲν κατῆλθεν ἄνωθεν, οὐδὲ ἐξέστη ἡ μα- 45 καρία νιότης ἐκείνου τοῦ ἀπερινοήτου καὶ μακαρίου οὐκ ὅντος θεοῦ. Ἀλλὰ γὰρ καθάπερ ὁ νάφθας ὁ ἵνδικος, ὁφθεὶς μόνον ἀπὸ πάνυ πολλοῦ διαστήματος, συνάπτει πῦρ, οὕτω κάτωθεν ἀπὸ τῆς ἀμορφίας τοῦ σωροῦ διήκουσιν αἱ δυνάμεις μέχρις ἄνω τῆς νιότητος. Ἀπτει 50 μὲν γὰρ καὶ λαμβάνει τὰ νοήματα κατὰ τὸν νάφθαν τὸν ἵνδικὸν, οἷον νάφθας τις ὃν ὁ τοῦ μεγάλου τῆς ὄγδοού ἀρχοντος νίος, ἀπὸ τῆς μετὰ τὸ μεθόριον μακαρίας νιότητος. Ἡ γὰρ ἐν μέσῳ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐν τῷ μεθορίῳ τῆς νιότητος δύναμις, ρέοντα καὶ φερόμενον 55 τὰ νοήματα τῆς νιότητος μεταδίδωσι τῷ υἱῷ τοῦ μεγάλου ἀρχοντος.

26 Ἡλθεν οὖν τὸ εὐαγγέλιον πρῶτον ἀπὸ τῆς νιότητος, φησὶ, διὰ τοῦ παρακαθημένου τῷ ἀρχοντὶ νίον τὸ πρὸς τὸν ἀρχοντα, καὶ ἔμαθεν ὁ ἀρχῶν ὅτι οὐκ ἦν θεὸς τῶν 60 ὄλων, ἀλλ’ ἦν γεννητὸς καὶ ἔχων τὸν ὑπεράνω τοῦ ἀρρήτου καὶ κατονομάστου οὐκ ὅντος, καὶ τῆς νιότητος κατακείμενον θησαυρὸν, καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἐφοβήθη, συνιεῖς ἐν οἴᾳ ἦν ἀγνοίᾳ, τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ εἰρημένον, “Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου.” Ἡρξατο γὰρ σοφίζεσθαι 65 κατηχούμενος ὑπὸ τοῦ παρακαθημένου Χριστοῦ, διδασκόμενος τίς ἐστιν ὁ οὐκ ὃν, τίς ἡ νιότης, τί τὸ ἄγιον Πνεῦμα, τίς ἡ τῶν ὄλων κατασκευὴ, ποῦ ταῦτα ἀπο-

44. Fort. καὶ κυριότητος.

48. Pro ὁφθεὶς fort. leg. ἀφθεὶς.

49. Cod. διῆκησιν.

51-52. Cod. ἀφθαν—ἀφθας.

55. Leg. φερόμενα.

61. Cod. ὑπὲρ ἄνω.

62. Fort. ἀκατονομάστου.

65. Prov. I, 5.

68. Cod. τίς ὁ τῶν.

κατασταθήσεται· αὕτη ἐστὶν ή σοφία ἐν μυστηρίῳ λεγομένη, περὶ ἡς, φησὶν, ἡ Γραφὴ λέγει· “Οὐκ ἐν τῷ διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ’ ἐν διδακτοῖς Πνεύματος.” Κατηχηθεὶς οὖν, φησὶν, ὁ ἄρχων καὶ διδαχθεὶς καὶ φοβηθεὶς, ἔξομολογήσατο περὶ ἀμαρτίας ἡς ἐποίησε μεγαλύνων ἑαυτόν. Τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ εἰρημένον· “Τὴν ἀμαρτίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, ὑπὲρ ταύτης ἔξομολογήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα.” Ἐπεὶ οὖν κατήχητο μὲν ὁ μέγας ἄρχων, κατήχητο δὲ καὶ δεδίδακτο πᾶσα ἡ τῆς ὄγδοάδος κτίσις καὶ ἐγνωρίσθη τοῖς ἐπουρανίοις τὸ μυστήριον, ἕδει λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν ἑβδομάδα ἐλθεῖν τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα καὶ 80 ὁ τῆς ἑβδομάδος παραπλησίως ἄρχων διδαχθῇ καὶ εὐαγγελισθήσηται. Ἐπέλαμψεν ὁ νὺὸς τοῦ μεγάλου ἄρχοντος τῷ νὺῷ τοῦ ἄρχοντος τῆς ἑβδομάδος, τὸ φῶς ὃ εἶχεν ἄφας αὐτὸὺς ἄνωθεν ἀπὸ τῆς νιότητος, καὶ ἐφωτίσθη ὁ νὺὸς τοῦ ἄρχοντος τῆς ἑβδομάδος, καὶ εὐηγγελίσατο 85 τὸ εὐαγγέλιον τῷ ἄρχοντι τῆς ἑβδομάδος, καὶ ὄμοιῶς κατὰ τὸν πρῶτον λόγον καὶ αὐτὸς ἐφοβήθη καὶ ἔξωμολογήσατο. Ἐπεὶ οὖν καὶ τὰ ἐν τῇ ἑβδομάδι πάντα πεφώτιστο καὶ διήγελτο τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῖς· κτίσεις γάρ εἰσι κατ’ αὐτὰ τὰ διαστήματα καὶ κατ’ αὐτοὺς 90 93 r. ἅπειροι καὶ ἄρχαι καὶ δυνάμεις καὶ ἔξουσίαι, περὶ ὧν μακρός ἐστι κατ’ αὐτοὺς πάνυ λόγος λεγόμενος διὰ πολλῶν, ἔνθα καὶ τριακοσίους ἔξήκοντα πέντε οὐρανοὺς φάσκουσι, καὶ τὸν μέγαν ἄρχοντα αὐτῶν εἶναι τὸν Ἀβραστὰξ, διὰ τὸ περιέχειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ψῆφον τξε,⁹⁵ ὡς δὴ τοῦ ὀνόματος τὴν ψῆφον περιέχειν πάντα, καὶ διὰ τούτων τὸν ἐνιαυτὸν τοσαύταις ἡμέραις συνεστάναι.

70. I Cor. II, 13.

83. Cod. εὐδομάδος, et sic semper.

75. Psalm. XXXI, 5.

84. Fort. αὐτός.

80. Cod. εὐδομάδα.

87. Cod. ἔξομολ.

81. Cod. εὐαγγελισθήσεται.

90. Dele καὶ.

ἀλλ' ἐπεὶ, φησὶ, ταῦτας ἐγένετο, ἔδει λοιπὸν καὶ τὴν ἀμορφίαν καθ' ἡμᾶς φωτισθῆναι, καὶ τῇ νιότητι τῇ ἐν τῇ ἀμορφίᾳ καταλειμμένῃ οἰονεὶ ἐκτρώματι ἀπο-¹ καλυφθῆναι τὸ μυστήριον, ὃ ταῖς προτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη, καθὼς γέγραπται, φησὶ, “Κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον,” καὶ “Ἡκουσα ἄρρητα ρήματα, ἂ οὐκ ἔξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.” Κατῆλθεν ἀπὸ τῆς⁵ ἑβδομάδος τὸ φῶς, τὸ κατελθὸν ἀπὸ τῆς ὥρας ἀνωθεν τῷ νιῷ τῆς ἑβδομάδος, ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν τὸν νιὸν τῆς Μαρίας, καὶ ἐφωτίσθη συνεξαφθὲις τῷ φωτὶ τῷ λάμψαντι εἰς αὐτόν. Τοῦτο ἐστὶ, φησὶ, τὸ εὐρημένον, “Πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ,” τὸ ἀπὸ τῆς νιότητος¹⁰ διὰ τοῦ μεθορίου Πνεύματος ἐπὶ τὴν ὥραν καὶ τὴν ἑβδομάδα διελθὸν μέχρι τῆς Μαρίας, “καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι,” ἡ δύναμις τῆς κρίσεως, ἀπὸ τῆς ἀκρωρείας ἀνωθεν τοῦ δημιουργοῦ μέχρι τῆς κτίσεως, ὃ ἐστι τοῦ νιοῦ· μέχρι δὲ ἐκείνου φησὶ συνεστηκέναι¹⁵ τὸν κόσμον οὕτως, μέχρις οὖν πᾶσα ἡ νιότης ἡ καταλειμμένη εἰς τὸ εὑρετεῖν τὰς ψυχὰς ἐν ἀμορφίᾳ, καὶ εὑρετεῖσθαι, διαμορφουμένη κατακολουθήσῃ τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἀναδράμῃ καὶ ἔλθῃ ἀποκαθαρισθεῖσα· καὶ γίνεται λεπτομερεστάτη, ὡς δύνασθαι δι' αὐτῆς ἀναδραμεῖν²⁰ ὥσπερ ἡ πρώτη. Πᾶσαν γὰρ ἔχει τὴν δύναμιν συνεστηριγμένην φυσικῶς τῷ φωτὶ τῷ λάμψαντι ἀνωθεν κάτω.

27 “Οταν οὖν ἔλθῃ, φησὶ, πᾶσα νιότης καὶ ἐσται ὑπὲρ τὸ μεθόριον τὸ Πνεῦμα, τότε ἐλεηθήσεται ἡ κτίσις.²⁵ στένει γὰρ μέχρι τοῦ νῦν καὶ βασανίζεται, καὶ μένει τὴν ἀποκάλυψιν τῶν νιῶν τοῦ θεοῦ, ἵνα πάντες ἀνέλ-

3. Ephes. III, 3.

10 et 12. Luc. I, 35.

4. 2 Corinth. XII, 4.

13. Cod. ἐπισκειάσει.

7. Cod. εὐδομ. Sic l. 12 et alibi.

16. Cod. μέχρι σοῦ.

20. Cod. αὐτῆς.

Θωσιν ἐντεῦθεν οἱ τῆς νιότητος ἄνθρωποι· ἐπειδὰν γένηται τοῦτο, ἐπαύξει, φησὶν ὁ θεὸς, ἐπὶ τὸν κόσμον ὅλον τὴν μεγάλην ἄγνοιαν, ἵνα μὴ πάντα κατὰ φύσιν, καὶ μηδὲν ³⁰ μηδενὸς τῶν παρὰ φύσιν ἐπιθυ[μήσῃ]. Ἀλλὰ γὰρ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τούτου τοῦ διαστήματος, ὅσαι φύσιν ἔχουσιν ἐν τούτῳ ἀθάνατοι διαμένειν μόνῳ, μένουσιν οὐδὲν ἐπιστάμεναι. Τούτου τοῦ διαστήματος διάφορα, οὐ βέλτιον, οὐδὲ ἀκοή τις ἔσται τῶν ὑπερκειμένων ἐν ³⁵ τοῖς ἀποκειμένοις, οὐδὲ γνώσις, ἵνα μὴ τῶν ἀδυνάτων αἱ ὑποκείμεναι ψυχαὶ ὀρεγόμεναι βασανίζωνται, καθάπερ ἵχθυς ἐπιθυμήσας ἐν τοῖς ὅρεσι μετὰ τῶν προβάτων νέμεσθαι· ἐγένετο ἀν, φησὶν, αὐτοῖς ἡ τοιαύτη ἐπιθυμία φθορά. Ἔστιν οὖν, φησὶν, ἀφθαρτα πάντα τὰ κατὰ ⁴⁰ χώραν μένοντα· φθαρτὰ δὲ, ἐὰν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὑπερπηδᾶν καὶ ὑπερβαίνειν βούλοιντο. Οὕτως οὐδὲν ὁ ἄρχων τῆς ἐβδομάδος γνώσεται τῶν ὑπερκειμένων· καταλήψεται γὰρ καὶ τοῦτον ἡ μεγάλη ἄγνοια, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' αὐτοῦ λύπη καὶ ὀδύνη καὶ στεναγμός· ἐπιθυμήσει ⁴⁵ γὰρ οὐδενὸς τῶν ἀδυνάτων οὐδὲ λυπηθήσεται. Καταλήψεται δὲ ὁμοίως καὶ τὸν μέγαν ἄρχοντα τῆς ὄγδοαδος ἡ ἄγνοια αὗτη, καὶ πάσας τὰς ὑποκειμένας αὐτῷ κτίσεις παραπλησίως, ἵνα μηδὲν κατὰ μηδένα ὀρέγηται τῶν κατὰ φύσιν τινὸς, μηδὲ ὀδύνηται, καὶ οὕτως ἡ ἀπο- ⁵⁰ κατάστασις ἔσται πάντων κατὰ φύσιν τεθεμελιωμένων μὲν ἐν τῷ σπέρματι τῶν ὅλων ἐν ἀρχῇ, ἀποκαταστα- 94 r. μένων δὲ καιροῖς ἰδίοις. Ὅτι δὲ, φησὶν, ἔκαστον ἰδίους ἔχει καιροὺς, ἵκανὸς ὁ Σωτὴρ λέγων, “Οὕπω ἥκει ἡ ὥρα

29. Legendum videtur ἐπάξει.

30. Legendum videtur ἵνα ἡ πάντα.

31. Cod. ἐπιθῦ (sic) in fine ver-
sus.34. Cod. εἰστάμεναι. Sequentia
corrupta.

36. Fort. ὑποκειμένοις.

37. Cod. βασανίζονται.

39. Fort. ἐγένετο γὰρ ἄν.

42. Cod. οὐδὲν δ.

50. Leg. videtur παρὰ φύσιν.

53. Cod. καιρός.

54. Cod. ἵκανῶς. Joann. II, 4.

μού," καὶ οἱ μάγοι τὸν ἀστέρα τεθεαμένοι· ἦν γὰρ, φησὶ, 55
καὶ αὐτὸς ὑπὸ γένεσιν ἀστέρων καὶ ὡρῶν ἀποκαταστά-
σεως ἐν τῷ μεγάλῳ προλελογισμένος σάρω. Οὗτος
ἐστὶν ὁ κατ' αὐτοὺς νενοημένος ἐστὸν ἀνθρωπὸς πνευμα-
τικὸς ἐν τῷ ψυχικῷ (ὸ ἐστὶν νιότης ἐνταῦθα ἀπολιποῦσα
τὴν ψυχὴν, οὐ θυητὴν ἀλλὰ αὐτοῦ μένουσαν κατὰ⁶⁰
φύσιν, καίπερ ἄνω λέλοιπεν ἡ πρώτη νιότης τὸ ἄγιον
Πνεῦμα τὸ μεθόριον ἐν οἰκείῳ τόπῳ), ίδίαν τότε περιβε-
βλημένος ψυχήν. "Ινα δὲ μηδὲν τῶν κατ' αὐτοῦ παρα-
λείπωμεν, ὅσα καὶ περὶ Εὐαγγελίου λέγουσιν ἐκθήσομαι.
Εὐαγγέλιον ἐστὶ κατ' αὐτοὺς ἡ τῶν ὑπερκοσμίων γνῶσις⁶⁵
ὡς δεδήλωται, ἷν τὸ μέγας ἄρχων οὐκ ἡπίστατο. 'Ως
οὖν ἐδηλώθη αὐτῷ ὅτι καὶ τὸ Πνεῦμα ἄγιον ἐστὶ, του-
τέστι τὸ μεθόριον, καὶ ἡ νιότης, καὶ θεὸς ὁ τούτων αἴτιος
πάντων ὁ οὐκ ὥν, ἔχάρη ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι καὶ ἡγαλ-
λιάσατο, τουτέστι κατ' αὐτοὺς τὸ εὐαγγέλιον. 'Ο δὲ⁷⁰
Ίησοῦς γεγένηται κατ' αὐτοὺς ὡς προειρήκαμεν. Γεγε-
νημένης δὲ τῆς γενέσεως τῆς προδεδηλωμένης, γέγονε
πάντα ὁμοίως κατ' αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Σωτῆρος, ὡς ἐν
τοῖς Εὐαγγελίοις γέγραπται. Γέγονε δὲ ταῦτα, φησὶν,
ἴνα ἀπ' ἀρχῆς τῆς φυλοκριψίσεως γένηται τῶν συγκε-⁷⁵
χυμένων ὁ Ἰησοῦς. 'Ἐπεὶ γάρ ἐστιν ὁ κόσμος διηρη-
μένος εἰς ὄγδοάδα, ἵτις ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ παντὸς
κόσμου, (κεφαλὴ δὲ τοῦ παντὸς κόσμου ὁ μέγας
ἄρχων,) καὶ εἰς ἑβδομάδα, ἵτις ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῆς
ἑβδομάδος, ὁ δημιουργὸς τῶν ὑποκειμένων, καὶ εἰς⁸⁰
τοῦτο τὸ διάστημα τὸ καθ' ἡμᾶς, ὅπου ἐστὶν ἡ ἀμορφία,
ἀναγκαῖον ἦν τὰ συγκεχυμένα φυλοκριψηθῆναι διὰ τῆς
τοῦ Ἰησοῦ διαιρέσεως. "Ἐπαθεν οὖν τοῦτο ὅπερ ἦν

57. Cod. σωρῷ.

61. Cod. λέλυπεν.

69. Cod. ἡγαλλ.

75. Cod. φυλοκρίνης ἔως.

82. Cod. φυλοκριθῆναι.

αὐτοῦ σωματικὸν μέρος, ὃ ἦν τῆς ἀμορφίας καὶ ἀπεκατέστη εἰς τὴν ἀμορφίαν. Ὁνέστη δὲ τοῦτο ὅπερ ἦν 85 ψυχικὸν αὐτοῦ μέρος, ὅπερ ἦν τῆς ἐβδομάδος, καὶ ἀπεκατέστη εἰς τὴν ἐβδομάδα· ἀνέστησε δὲ τοῦτο ὅπερ ἦν τῆς ἀκρωτείας οἰκεῖον τοῦ μεγάλου ἄρχοντος καὶ ἔμεινε παρὰ τὸν ἄρχοντα τὸν μέγαν· ἀνήνεγκε δὲ μέχρις ἄνω τοῦτο, ὅπερ ἦν τοῦ μεθορίου πνεύματος καὶ ἔμεινεν ἐν 95 τῷ μεθορίῳ πνεύματι. Ὅπερανθάρθη δὲ ἡ νίότης ἡ τρίτη δὶ αὐτοῦ ἡ ἐγκαταλελειμμένη πρὸς τὸ εὐεργετεῖν καὶ εὐεργετεῖσθαι, καὶ ἀνῆλθε πρὸς τὴν μακαρίαν νίότητα διὰ πάντων τούτων διελθοῦσα. Ὅλη γὰρ αὐτῶν ἡ ὑπόθεσις, σύγχυσις οίονεὶ πανσπερμίας καὶ φυλοκρί-95 νησις καὶ ἀποκατάστασις τῶν συγκεχυμένων εἰς τὰ οἰκεῖα. Τῆς οὖν φυλοκρινήσεως ἀπαρχὴ γέγονεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὸ πάθος οὐκ ἄλλου τινὸς χάριν γέγονεν [ἢ] ὑπὸ τοῦ φυλοκρινηθῆναι τὰ συγκεχυμένα. Τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ φησὶν ὅλην τὴν νίότητα τὴν καταλελεγμένην εἰς τὴν ἀμορφίαν πρὸς τὸ εὐεργετεῖν καὶ εὐεργετεῖσθαι διαφυλοκρινηθῆναι, φέτος τρόπῳ καὶ ὁ Ἰησοῦς πεφυλοκρίνηται. Ταῦτα μὲν οὖν ἔστιν ἀ καὶ Βασιλείδης μυθεύει σχολάσας κατὰ τὴν Αἴγυπτον, καὶ παρ' αὐτῶν τὴν τοσαύτην 5 σοφίαν διδαχθεὶς, ἐκαρποφόρησε τοιούτους καρπούς.

28 Σατορνεῖλος δέ τις συνακμάσας τῷ Βασιλείδῃ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, διατρίψας δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, ἐδογμάτισε τοιαῦτα ὅποια καὶ Μένανδρος. Λέγει δὲ ἔνα πατέρα ἄγνωστον τοῖς πᾶσιν ὑπάρχειν, τοῦτον 10 ποιήσαντα ἀγγέλους, ἀρχαγγέλους, δυνάμεις, ἔξουσίας.
95 r. Ὅποδὲ ἐπτά τινων ἀγγέλων τὸν κόσμον γεγενῆσθαι καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὸν ἄνθρωπον δὲ ἀγγέλων

95. Cod. σύγχυσις.

98. Addidi ἢ.

1. Fort. καταλελειμμένην.

3. Cod. διαφυλοκριθῆναι.

7. Titulus rubricatus Σατορνῖλος.

10. Fort. ὑπάρχειν, τὸν π.

εῖναι ποίημα, ἄνωθεν ἀπὸ τῆς αὐθεντίας φωνῆς εἰκόνος ἐπιφανείσης, ἷν κατασχεῖν μὴ δυνηθέντες διὰ τὸ παρα-¹⁵ χρῆμα, φησὶν, ἀναδραμεῖν ἄνωθεν, ἐκέλευσαν ἑαυτοῖς λέγοντες, “Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὅμοιώσιν” οὖν γενομένου, φησὸν, καὶ [μὴ] δυναμένου ἀνορθοῦσθαι τοῦ πλάσματος διὰ τὸ ἀδρανὲς τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ ὡς σκώληκος σκαρίζοντος, οἰκτείρασα αὐτὸν ἡ²⁰ ἄνω δύναμις διὰ τὸ ἐν ὅμοιώματι αὐτῆς γεγονέναι, ἔπειμψε σπινθῆρα ζωῆς, ὃς διήγειρε τὸν ἄνθρωπον καὶ ζῆν ἐποίησε. Τοῦτον οὖν τὸν σπινθῆρα τῆς ζωῆς μετὰ τὴν τελευτὴν ἀνατρέχειν πρὸς τὰ ὄμόφυλα λέγει, καὶ τὰ λοιπὰ, ἐξ ὧν ἐγένετο, εἰς ἐκεῖνα ἀναλύεσθαι, τὸν δὲ²⁵ πατέρα ἀγένητον ὑπέθετο καὶ ἀσώματον καὶ ἀνείδεον· δοκήσει δὲ ἐπιπεφηνέναι ἄνθρωπον, καὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων θεὸν ἔνα τῶν ἀγγέλων εἶναι φησὶ, καὶ διὰ τοῦτο βούλεσθαι τὸν Πατέρα καταλῦσαι πάντας τοὺς ἄρχοντας· παραγενέσθαι τὸν Χριστὸν ἐπὶ καταλύσει τοῦ³⁰ τῶν Ἰουδαίων θεοῦ, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν πειθομένων αὐτῷ· εἶναι δὲ τούτους ἔχοντας τὸν σπινθῆρα τῆς ζωῆς ἐν αὐτοῖς. Δύο γὰρ γένη τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τῶν ἀγγέλων πεπλάσθαι ἔφη, τὸν μὲν πονηρὸν, τὸν δὲ ἀγαθὸν, καὶ ἐπειδὴ οἱ δαίμονες τοῖς πονηροῖς ἐβοήθουν, ἐληλυ-³⁵ θέναι τὸν Σωτῆρα ἐπὶ καταλύσει τῶν φαύλων ἀνθρώπων καὶ δαιμόνων, ἐπὶ σωτηρίᾳ δὲ τῶν ἀγαθῶν. Τὸ δὲ γαμεῖν καὶ γεννᾶν ἀπὸ τοῦ Σατανᾶ φησὶν εἶναι, (οἱ πλείους τε τῶν ἀπ’ ἐκείνου καὶ ἐμψύχων ἀπέχονται, διὰ τῆς προσποιήτου ταύτης ἐγκρατείας,) τὰς δὲ προφητείας,⁴⁰ ἃς μὲν ἀπὸ τῶν κοσμοποιῶν ἀγγέλων λελαλῆσθαι, ἃς

15. Cod. ἦν.

rectione τὸ μὲν ... τὸ δέ.

17. Genes. I, 26.

36. Cod. ἐπικαταλύσει.

18. Addidi μὴ.

38. Cod. γενᾶν.

22. Cod. πέμψαι.

39. Scrib. δὲ τῶν.

34. Non opus esse videtur cor-

40. Cod. πρὸς ποιητοῦ.

δὲ ἀπὸ τοῦ Σατανᾶ, ὃν καὶ αὐτὸν ἄγγελον ἀντιπράτ-
95 v. τοντα τοῖς κοσμικοῖς ὑπέθεντο, μάλιστα δὲ τὸν τῶν
Ἰουδαίων θεόν. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ Σατορνεῖλος.

29 Μαρκίων δὲ ὁ Ποντικὸς πολὺ τούτων μανικώτερος, +5
τὰ πολλὰ τῶν πλειόνων παραπεμψάμενος ἐπὶ τὸ ἀναι-
δέστερον ὄρμήσας, δύο ἀρχὰς τοῦ παντὸς ὑπέθετο,
ἀγαθὸν τινὰ λέγων καὶ τὸν ἔτερον πονηρόν· καὶ αὐτὸς
δὲ νομίζων καινόν τι παρεισαγαγεῖν σχολὴν ἐσκεύασεν
ἀπονοίας γέμουσαν καὶ κυνικοῦ βίου, ὃν τὶς μάχιμος, 50
ὅτι νομίζων λήσεσθαι τοὺς πολλοὺς ὅτι μὴ Χριστοῦ
τυγχάνοι μαθητὴς, ἀλλ' Ἐμπεδοκλέους πολὺ αὐτῷ προ-
γενεστέρου τυγχάνοντος, ταῦτα ὄρισας ἐδογμάτισε, δύο
εἶναι τὰ τοῦ παντὸς αἴτια, νεῦκος καὶ φιλίαν. Τί γὰρ
φησὶν ὁ Ἐμπεδοκλῆς περὶ τῆς τοῦ κόσμου διαγωγῆς; 55
εἰ καὶ προείπομεν, ἀλλά γε καὶ νῦν πρὸς τὸ ἀντιπαρα-
θεῖναι τῇ τοῦ κλεψιλόγου αἱρέσει, οὐ σιωπήσομαι.
Οὗτος φησὶν εἶναι τὰ πάντα στοιχεῖα, ἐξ ὃν ὁ κόσμος
συνέστηκε καὶ ἔστιν, ἐξ, δύο μὲν ὑλικὰ, γῆν καὶ ὕδωρ,
δύο δὲ ὄργανα, οἷς τὰ ὑλικὰ κοσμεῖται καὶ μεταβάλλε- 60
ται, πῦρ καὶ ἀέρα, δύο δὲ τὰ ἔργαζόμενα τοῖς ὄργάνοις
τὴν ὑλην καὶ δημιουργοῦντα, νεῦκος καὶ φιλίαν, λέγων
ῳδέ πως.

Τέσσαρα τῶν πάντων ρίζώματα πρῶτον ἄκουε·

Ζεὺς [ἀργῆς], "Ηρη τε φερέσθιος, ἡδὲ Ἀἰδωνεὺς,
νῆστις γε ἡ δακρύοις τέγγει κρουνῷ μακρόγιον.

Ζεύς ἔστι τὸ πῦρ," Ηρη δὲ φερέσθιος, ἡ γῆ ἡ φέρουσα

45. Titulus rubricatus: Περὶ
Μαρκίωνος.

48. Addenda vox θεόν.

50. Cod. γέμουσα. Deinde cor-
rigendum videtur ὃν τις μάχιμος.
Οὗτος νομίζων.

56. Lib. I, cap. 3 de Empedo-
cle: Οὗτος τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν
νεῦκος καὶ φιλίαν ἔφη.

64. Emped. vs. 55 sqq. ed.
Karsten.

65. Om. ἀργῆς in cod.
ib. Cod. ἡ δὲ Ἀἰδ.

66. Hæc sic in edit. Νῆστις δα-
κρύοεσσά τ', ἐπικρύονωμα βρότειον.
Ibique vid. Karsten.

67. De interpretatione variat
Plutarchus de Placit. Philosoph.

τοὺς πρὸς τὸν βίον καρπούς· Ἀϊδωνεὺς δὲ, ὁ ἀὴρ, ὅτι πάντα δὶ αὐτοῦ βλέποντες, μόνον αὐτὸν οὐ καθορῶμεν· νῆστις δὲ τὸ ὕδωρ, μόνον γὰρ τοῦτο ὄχημα τροφῆς 70 αἴτιον γινόμενον πᾶσι τοῖς τρεφομένοις, αὐτὸς καθ' αὐτὸς τρέφειν οὐ δυνάμενον τὰ τρεφόμενα. Εἰ γὰρ ἔτρεφε,
96 r. φησὶν, οὐκ ἄν ποτε λιμῷ κατελήφθη τὰ ζῶα, ὕδατος ἐν τῷ κόσμῳ πλεονάζοντος ἀεί· διὰ τοῦτο νῆστιν καλεῖ τὸ ὕδωρ, ὅτι τροφῆς αἴτιον γινόμενον, τρέφειν οὐκ 75 εὔτονεῖ τὰ τρεφόμενα. Ταῦτα μὲν οὖν ἔστιν ὡς τύπῳ περιλαβεῖν τοῦ κόσμου τὰ συνέχοντα τὴν ὅλην ὑπόθεσιν, ὕδωρ καὶ γῇ ἐξ ὧν τὰ γινόμενα, πῦρ καὶ πνεῦμα τὰ ὅργανα καὶ τὰ δραστήρια, νεῦκος δὲ καὶ φιλία τὰ δημιουργοῦντα τεχνικῶς. Καὶ ἡ μὲν φιλία εἰρήνη τίς 80 ἔστι καὶ ὁμόνοια καὶ στοργὴ, ἔνα τέλειον κατηρτισμένον εἶναι προαιρουμένη τὸν κόσμον· τὸ δὲ νεῦκος ἀεὶ διασπὰ τὸν ἔνα καὶ κατακερματίζει ἡ ἀπεργάζεται ἐξ ἐνὸς πολλά.
"Εστι μὲν οὖν τὸ μὲν νεῦκος, αἴτιον τῆς κτίσεως πάσης, ὃ φησὶν οὐλόμενον εἶναι, τουτέστιν ὁλέθριον.
85 μέλει γὰρ αὐτῷ ὅπως διὰ παντὸς αἰώνος ἡ κτίσις αὐτὴ συνέστηκε· καὶ ἔστι πάντων τῶν γεγονότων τῆς γενέσεως δημιουργὸς καὶ ποιητὴς τὸ νεῦκος τὸ ὁλέθριον.
τῆς δὲ ἐκ τοῦ κόσμου τῶν γεγονότων ἐξαγωγῆς καὶ μεταβολῆς καὶ εἰς τὸν ἔνα ἀποκαταστάσεως, ἡ φιλία.
90 Περὶ ὧν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι ἔστιν ὀθάνατα δύο καὶ ἀγένητα, καὶ ἀρχὴν τοῦ γενέσθαι μηδέποτε εἰληφότα,
ἀλλὰ λέγει τοιοῦτον τινα τρόπον·

I, 3 : "Ηρην τε φερέσθιον, τὸν ἀέρα·
τὴν δὲ γῆν, τὸν Ἀϊδωνέα. Cf. Karsten. in Emped. I. c.

69. Cod. βλέποτες.

71. Cod. καθ' αὐτό.

74. Cf. Etymol. M. s. v. Νῆστις.

81. Cod. κατηρτισμένον. Fort.
καὶ κατηρτισμένον.

84. Cf. Karsten. de Empedoclis Philosophia p. 346.

90. Supple αἴτιον, id est, ἡ φιλία ἔστιν αἴτιον τῆς ἐξαγωγῆς ἐκ τοῦ κόσμου κ.τ.λ.

93. Nisi quædam exciderunt,
delendum est ἀλλά.

εἰ γὰρ καὶ πάρος ἦν, καὶ ἔσται, οὐδέποτ', οὕτω,
τούτων ἀμφοτέρων κεινώσεται ἄσβεστος αἰών.

95

Τίνων τούτων; τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας· οὐ γὰρ
ἥρξαντο γενέσθαι, ἀλλὰ προῆσαν καὶ ἔσονται ἀεὶ, διὰ
τὴν ἀγενησίαν φθορὰν ὑπομέναι μὴ δυνάμεναι. Τὸ
δὲ πῦρ καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ ἀὴρ θυήσκοντα καὶ ἀναβιοῦντα.
"Οταν μὲν γὰρ ἀποθάνῃ ταῦτα ὑπὸ τοῦ νείκους γινό-
μενα, παραλαμβάνουσα αὐτὰ ἡ φιλία προσάγει καὶ
προστίθησι καὶ προσοικεῖται τῷ παντὶ, ἵνα μένη τὸ πᾶν
96 v. ἐν ὑπὸ τῆς φιλίας ἀεὶ διακοσμούμενον μονοτρόπως καὶ
μονοειδῶς. "Οταν δὲ ἡ φιλία ἐκ πολλῶν ποιήσῃ τὸ ἐν,⁵
καὶ τὰ διεσπασμένα προσοικονομήσῃ τῷ ἐνὶ, πάλιν
τὸ νεῖκος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἀποσπᾷ καὶ ποιεῖ πολλὰ, του-
τέστι πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα, τὰ ἐκ τούτων γεννώμενα
ζῶα καὶ φυτὰ καὶ ὅσα μέρη τοῦ κόσμου κατανοοῦμεν.
Καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ κόσμου ἰδέας ὅποια τίς ἔστιν ὑπὸ¹⁰
τῆς φιλίας κοσμουμένη, λέγει τοιοῦτόν τινα τρόπον·

Οὐ γὰρ ἀπὸ νότοιο δύο κλάδοι ἀΐσσονται,
οὐ πόδες, οὐ θοὰ γούνατ', οὐ μῆδεα γενήεντα,
ἀλλὰ σφαιρος ἔην καὶ ἵσος ἔστιν αὐτῷ.

Τοιοῦτόν τι καὶ κάλλιστον εἶδος τοῦ κόσμου ἡ φιλία¹⁵
ἐκ πολλῶν ἐν ἀπεργάζεται· τὸ δὲ νεῖκος τὸ τῆς τῶν
κατὰ μέρος διακοσμήσεως αἴτιον ἐξ ἐνὸς ἐκείνου ἀποσπᾷ

94. Hi duo versus desunt in editione.

ib. Leg. ἔσσεται.

ib. Cod. οὐδέπω τοίω.

95. Cod. κεινώσεται.

ib. Leg. videtur ἄσπετος.

97. Cod. ἥρξατο.

4. Cod. διὰ κοσμομούμενον.

5. Cod. ποιήσει.

6. Cod. προσοικονομήσει.

11. Cod. κοσμομούμενη λέγει, λέ-
γει (sic).

12. Emped. vs. 360, ubi οὕτ'

ἀπό οἱ νότων γε δύω κλάδοι ἀΐσσονται.
In cod. male νότοιο et ἀΐσσονται.

13. Leg. ex edit. γοῦν', οὐ μῆδεα
λαχνήεντα.

14. Hic versus qui non recte
currit deest in ed., ubi legitur:
ἀλλὰ φρὴν ἱερὴ καὶ ἀθέοφατος ἐπλετο
μοῦνον. Fort. emendandum Ἀλλὰ
σφαιρος ἔην καὶ πάντ' ἵσος ἔστιν ἑα-
τῷ. In voce ἵσος semper primam
corripit Empedocles; cf. vs. 107
et 205 ed. Karsten.

καὶ ἀπεργάζεται πολλά. Καὶ τοῦτο ἔστιν ὁ λέγει περὶ τῆς ἑαυτοῦ γεννήσεως ὁ Ἐμπεδοκλῆς·

τῶν καὶ ἐγώ εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης,

τουτέστι θεὸν καλῶν τὸ ἐν καὶ τὴν ἐκείνου ἐνότητα, ἐν ὦ ἥν πρὸν ὑπὸ τοῦ νείκους ἀποσπασθῆναι καὶ γενέσθαι ἐν τοῖς πολλοῖς τούτοις τοῖς κατὰ τὴν τοῦ νείκους διακόσμησιν. Νείκη γὰρ φησὶ μαινόμενον καὶ τεταγμένον καὶ ἄστατον τὸν δημιουργὸν τόνδε τοῦ κόσμου 25 ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἀποκαλῶν· αὕτη γὰρ ἔστιν ἡ καταδίκη καὶ ἀνάγκη τῶν ψυχῶν, ὥν ἀποσπᾶ τὸ νεῦκος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς, καὶ δημιουργεῖ καὶ ἐργάζεται, λέγων τοιούτον τινὰ τρόπον·

ὅς καὶ ἐπίορκον ἀμαρτήσας ἐπομώσει,

δαιμόνιοί τε μακραίωνος λελάχασι βίοιο,

δαίμονας τὰς ψυχὰς λέγων μακραίωνας, ὅτι εἰσὶν ἀθάνατοι καὶ μακροὺς ζῶσιν αἰώνας·

τρὶς μὲν μυρίας ὥρας ἀπὸ μακάρων ἀλάλησθε,

μακαρίας καλῶν τοὺς συνηγμένους ὑπὸ τῆς φιλίας ἀπὸ 35
97 r. τῶν πολλῶν εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ κόσμου τοῦ νοητοῦ.

Τούτους οὖν φησὶν ἀλάλησθαι καὶ

φυομένους παντοῖα διὰ χρόνον εἴδεα θυητῶν,

ἀργαλέας βιότοιο μεταλλάσσοντα κελεύθους.

Ἄργαλέας κελεύθους φησὶν εἶναι τῶν ψυχῶν, τὰς εἰς 40
τὰ σώματα μεταβολὰς καὶ μετακοσμήσεις. Τοῦτ' ἔστιν ὁ λέγει,

ἀργαλέας βιότοιο μεταλλάσσοντα κελεύθους·

20. Emped. vs. 7, ubi τὴν καὶ ἐγὼ νῦν εἴμι φ.

ib. Cod. βίοις.

24. Leg. τεταραγμένον.

32. Cod. μακρεῶνας.

25. Cod. δημιουργὸν, τὸ δὲ τοῦ.

34. Emped. vs. 6. τρίς μιν.

30. Emped. vs. 5, ubi δαιμονες οἵτε βίοιο λελύχασι μακραίωνος. Ibi-

ib. Edit. ἀλάλησθαι.

que Karsten qui verba transpo-
suit.

35. Cod. ἀπὸ τῆς.

31. Leg. λελάχωσι.

38. Cod. ἴδεα.

41. Cod. τὰς σώματα.

ib. Cod. μετὰ κοσμίσεις.

μεταλλάσσουσι γὰρ αἱ ψυχαὶ σῶμα ἐκ σώματος ὑπὸ τοῦ νείκους μεταβαλλόμεναι καὶ κολαζόμεναι, καὶ οὐκ⁴⁹ ἔώμεναι μένειν εἰς τὸ ἐν, ἀλλὰ κολάζεσθαι ἐν πάσαις κολάσεσιν ὑπὸ τοῦ νείκους τὰς ψυχὰς, μεταβαλλομένας σῶμα ἐκ σώματος.

Λιθέριον γε (φησὶ) μένος ψυχὰς πόντονε διώκει· πόντος δὲ ἐς χθονὸς οῦδας ἀνέπτυσε, γαῖα δὲ ἐς αὐγὰς ἡελίου φαέθοντος, δὲ αἰθέρος ἔμβαλε δίναις·⁵⁰ ἄλλος δὲ ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέουσι δὲ πάντες.

Αὗτη ἔστιν ἡ κόλασις ἣν κολάζει ὁ δημιουργὸς καθάπερ χαλκεύς τις μετακοσμῶν σίδηρον καὶ ἐκ πυρὸς εἰς ὕδωρ μεταβάπτων· πῦρ γάρ ἔστιν ὁ αἰθὴρ, ὅθεν εἰς πόντον⁵⁵ μεταβάλλει τὰς ψυχὰς ὁ δημιουργὸς, χθὼν δὲ ἡ γῆ, ὅθεν φησὶν ἐξ ὕδατος εἰς γῆν, ἐκ γῆς δὲ εἰς τὸν ἀέρα, τουτέστιν δὲ λέγει,

γαῖα δὲ ἐς αὐγὰς
ἡελίου φαέθοντος, δὲ αἰθέρος ἔμβαλε δίναις·⁶⁰
ἄλλος δὲ ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέουσι δὲ πάντες.

Μισουμένας οὖν τὰς ψυχὰς καὶ βασανιζόμενας καὶ κολαζόμενας ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ, κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα, συνάγει ἡ φιλία, ἀγαθή τις οὖσα καὶ κατοικτείρουσα τὸν στεναγμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἄτακτον καὶ πονηρὰν τοῦ νείκους τοῦ μαινομένου κατασκευὴν, καὶ ἐξάγειν κατ’ ὀλίγον ἐκ τοῦ κόσμου καὶ προσοικειοῦν τῷ ἐνὶ σπεύδουσα καὶ κοπιῶσα, δπως τὰ πάντα εἰς τὴν ἐνότητα καταντήσῃ, ὑπ’ αὐτῆς ἀγόμενα. Διὰ τὴν τοιαύτην οὖν τοῦ ὀλεθρίου νείκους διακόσμησιν τοῦδε τοῦ μεμερισμέ-⁷⁰ νου κόσμου, πάντων ἐμψύχων ὁ Ἐμπεδοκλῆς τοὺς

49. Emped. vs. 16 sqq. Edit.
αἰθέριον μὲν γάρ σφε μένος.

ib. Cod. male πόντον δέε χθονὸς διώκει.

50. Cod. δεε. (una litera exesa)
χθ. οῦδας.

ib. Ed. ἀνέπτυσε.

ib. Cod. γέα δὲ εἰς.

51. In edit. Ἡελίου ἀκάμαντος.

59. Emped. vs. 17.

ib. Cod. εἰς αὐγὰς.

60. Cod. δὲ αἰθέρος ἔμβαλλε.

97 ν. ἔαυτοῦ μαθητὰς ἀπέχεσθαι παρακαλεῖ. Εἶναι γὰρ,
φησὶ, τὰ σώματα τῶν ζώων τὰ ἐσθιόμενα ψυχῶν κε-
κολασμένων οἰκητήρια, καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι τοὺς τῶν
τοιούτων λόγων ἀκροωμένους τῆς πρὸς γυναικα ὄμι- 75
λίας διδάσκειν, ἵνα μὴ συνεργάζωνται καὶ συνεπι-
λαμβάνωνται τῶν ἔργων, ὡν δημιουργεῖ τὸ νεῖκος, τὸ
τῆς φιλίας ἔργον λύον ἀεὶ καὶ διασπῶν. Τοῦτον εἶναι
φησὶν ὁ Ἐμπεδοκλῆς νόμον μέγιστον τῆς τοῦ παντὸς
διοικήσεως, λέγων ὥδε πως.
80

"Εστι τί ἀνάγκη χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιὸν,
ἀΐδιον, πλατέεστι κατεσφραγισμένον ὄρκοις,

ἀνάγκην καλῶν τὴν ἐξ ἑνὸς εἰς πολλὰ κατὰ τὸ νεῖκος
καὶ ἐκ πολλῶν εἰς ἐν κατὰ τὴν φιλίαν μεταβολήν.
Θεοὺς δὲ, ὡς ἔφην, τέσταρας μὲν θυντοὺς, πῦρ, ὕδωρ, 85
γῆν, ἀέρα· δύο δὲ ἀθανάτους, ἀγεννήτους, πολεμίους
ἔαυτοῖς διὰ παντὸς, τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν, καὶ τὸ μὲν
νεῖκος ἀδικεῖν διὰ παντὸς καὶ πλεονεκτεῖν καὶ ἀποσπᾶν
τὰ τῆς φιλίας, καὶ ἔαυτῷ προσνέμειν· τὴν δὲ φιλίαν
ἀεὶ καὶ διὰ παντὸς ἀγαθήν τινα οὖσαν, καὶ τῆς ἐνότητος 90
ἐπιμελουμένην, τὰ ἀπεσπασμένα τοῦ παντὸς καὶ βεβα-
σανισμένα καὶ κεκολασμένα ἐν τῇ κτίσει ὑπὸ τοῦ
δημιουργοῦ ἀνακαλεῖσθαι καὶ προσάγειν καὶ ἐμποιεῖν.
Τοιαύτη τις ἡ κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα ἡμῖν ἡ τοῦ κόσμου
γένεσις καὶ φθορὰ καὶ σύστασις ἐξ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ 95
συνεστῶσα φιλοσοφεῖται· εἶναι δὲ, φησὶ, καὶ νοητὴν
τρίτην τινὰ δύναμιν, ἥν καὶ ἐκ τούτων ἐπινοεῖσθαι δύ-
νασθαι, λέγων ὥδε πως·

75. Cod. ὅμιλήσας.

76. Leg. videtur διδάσκει.

ib. Cod. συνεργάζονται.

77. Cod. συνεπιλαμβάνονται.

81. Emped. vs. 1 et 2, ubi recte

Ἐστὶν ἀνάγκης.

82. Cod. πλατέεστι κατεσφραγι-
σμένον.

93. Leg. καὶ ἐνοποιεῖν.

96. Cod. καινὸν τὴν τρ.

97. Cod. ἥν.

εὶ γὰρ καὶ ἐν σφαδίησιν ὑπὸ πραπίδεσιν ἔρείσας
εὔμενέως, καθαρῆσιν ἐποπτεύεις μελέτησιν,
ταῦτα δέ σοι μάλα πάντα δι' αἰῶνος παρέσονται.

"Αλλα τε πόλλ' ἀπὸ τῶνδε κτ. αὐτὰ γὰρ αὕξει
ταῦτ' εἰς ἔθος ἔκαστον, ὅπῃ φύσις ἐστὶν ἔκάστῳ.

98 r. Εἰ δὲ σὺ τάλλ' οἴῶν ἐπιρέξεις οἷα κατ' ἄνδρας
μυρία δῆλα πέλωνται τάτ' ἀμβλύνοντι μέριμναι,
σῆς ἄφαρ ἐκλείψουσι περιπλομένοιο χρόνοιο,
σφῶν αὐτῶν ποθέοντα φίλην ἐπὶ γέναν ἰκέσθαι.
Πάντα γὰρ ἵσθι φρόνησιν ἔχειν καὶ γνωματοσιστον.

30 Ἐπειδὰν οὖν Μαρκίων ἡ τῶν ἐκείνου κυνῶν τις
ὑλακτῆ κατὰ τοῦ δημιουργοῦ, τοὺς ἐκ τῆς ἀντιπαρα-
θέσεως ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ προφέρων λόγους, δεῖ αὐτοῖς
λέγειν ὅτι τούτους οὔτε Παῦλος ὁ ἀπόστολος, οὔτε
Μάρκος ὁ κολοβοδάκτυλος ἀνήγγειλαν. Τούτων γὰρ
οὐδὲν ἐν τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ γέγραπται· ἀλλὰ 15
Ἐμπεδοκλῆς Μιῶνος Ἀκραγαντῖνος, ὃν συλαγωγῶν
μέχρι νῦν λανθάνειν ὑπελάμβανε τὴν διαταγὴν πάσης
τῆς κατ' αὐτὸν αἵρεσεως ἀπὸ τῆς Σικελίας εἰς τοὺς
εὐαγγελικοὺς λόγους μεταφέρων αὐταῖς λέξει. Φέρε
γὰρ, ὡς Μαρκίων, καθάπερ τὴν ἀντιπαράθεσιν πεποίηκας 20
ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, ἀντιπαράθω κάγὼ σήμερον κατακο-
λουθῶν τοῖς σοῖς, ως ὑπολαμβάνεις, δόγμασι. Δη-
μιουργὸν φῆς εἶναι τοῦ κόσμου πονηρόν· εἴτα οὐκ
ἐγκαλύπτῃ τοὺς Ἐμπεδοκλέους λόγους τὴν ἐκκλησίαν
κατηχῶν; Ἀγαθὸν φῆς εἶναι θεὸν καταλύοντα τὰ τοῦ 25

99. Hi versus desunt in edit.

ib. Pro καὶ ἐν fort. leg. κεν.

ib. Fort. σφαδαῆσιν, pro σφεδ.,
velocibus.

1. Fort. ἐποπτεύης.

2. Cod. μᾶλλα.

3. Leg. κατέρχεται. Termina-
tionis vestigia supersunt.

ib. Fort. ἥξει.

4. Fort. ἥθος.

7. Cod. περιπλομένοις.

8. Corrig. sive γένων sive γαῖαν.

9. Fort. γνώματος ἴσχύν.

15. Cod. οὐδὲ ἐν. Deest κατὰ
in cod.

16. Leg. Μέτων. Cf. Eudoc.
Violar. p. 169.

24. Cod. ἐγκαταλύπτη.

δημιουργοῦ ποιήματα, εἶτα καταφανῶς τὴν Ἐμπεδοκλέους φιλίαν εὐαγγελίζῃ τοῖς ἀκρωμένοις τὸν ἀγαθόν; κωλύεις γαμεῖν, τεκνοῦν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ὃν ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν, τοὺς Ἐμπεδοκλέους λανθάνεις διδάσκων κα-³⁰ θαρμούς· ἐπόμενος γὰρ ὡς ἀληθῶς κατὰ πάντα τούτῳ τὰ βρώματα παραιτεῖσθαι τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς διδάσκεις, ἵνα μὴ φάγωσι σῶμα τὶ λείψανον ψυχῆς ὑπὸ^{98 v.} τοῦ δημιουργοῦ κεκολασμένης· λύεις τοὺς ὑπὸ τοῦ θεοῦ συνηρμοσμένους γάμους τοῖς Ἐμπεδοκλέους ἀκολουθῶν³⁵ δόγμασιν, ἵνα σοι φυλαχθῆ τὸ τῆς φιλίας ἔργον ἐν ἀδιαιρέτον. Διαιρεῖ γὰρ ὁ γάμος κατὰ Ἐμπεδοκλέα τὸ ἐν καὶ ποιεῖ πολλὰ, καθὼς ἀπεδείξαμεν.

³¹ Ἡ μὲν οὖν πρώτη καὶ καθαριωτάτη Μαρκίωνος αἵρεσις, ἐξ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ τὴν σύστασιν ἔχουσα,⁴⁰ Ἐμπεδοκλέους ἡμῖν εἶναι πεφανέρωται. Ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις νῦν κενώτερον τι ἐπεχείρησε Μαρκίων, νῆστις τίς Πρέπων Ἀσσύριος πρὸς Βαρδησιάνην τὸν Ἀρμένιον ἐγγράφως ποιήσασθαι λόγους περὶ τῆς αἱρέσεως, οὐδὲ τοῦτο σιωπήσομαι. Τρίτην φάσκων⁴⁵ δίκαιουν εἶναι ἀρχὴν καὶ μέσην ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ τεταγμένην, οὐδὲ οὗτος δὴ ὁ Πρέπων τῆς Ἐμπεδοκλέους διαφυγεῖν ἵσχυσε δόξης. Κόσμον γὰρ φησὶν εἶναι ὁ Ἐμπεδοκλῆς τὸν ὑπὸ τοῦ νείκους διοικούμενον τοῦ πονηροῦ, καὶ ἔτερον νοητὸν τὸν ὑπὸ τῆς φιλίας, καὶ εἶναι⁵⁰ ταύτας τὰς διαφερούσας ἀρχὰς δύο ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, μέσον δὲ εἶναι τῶν διαφόρων ἀρχῶν δίκαιουν λόγον, καθ' ὃν συγκρίνεται τὰ διηρημένα ὑπὸ τοῦ νείκους, καὶ προσαρμόζεται κατὰ τὴν φιλίαν τῷ ἐνί. Τοῦτον δὲ αὐτὸν

26. Cod. εἰ τοῦ.

27. Cod. εὐαγγελήζῃ.

34. Cod. καὶ κολασμένης.

41. Ἐπὶ δὲ codex.

42. Leg. καινότερον, et Μαρκίωνος.

43. Cod. ἀσύριος. Prima litera

nominis Βαρδ. exesa.

47. Cod. δὲ ὁ.

τὸν δίκαιον λόγον τὸν τῇ φιλίᾳ συναγωνιζόμενον Μοῦ- 55
σαν ὁ Ἐμπεδοκλῆς προσαγορεύων, καὶ αὐτὸς αὐτῷ
συναγωνίζεσθαι παρακαλεῖ, λέγων ὡδέ πως·

εἰκάραι φημερίων ἔνεκεν τινὸς, ἀμβροτε Μιῦσα,
ἡμετέρας μελέτας διὰ φροντίδος ἐλθεῖν
εὐχομένων, νῦν ἄντε παρίστασο, Καλλιόπεια, 60
ἀμφὶ θεῶν μακάρων ἀγαθὸν λόγον ἐμφαίνοντι.

Τούτοις κατακολουθῶν Μαρκίων, τὴν γένεσιν τοῦ Σωτῆ-
ρος ἡμῶν παντάπασι παρητήσατο, ἀπόπον εἶναι νομίζων
99 r. ὑπὸ τὸ πλάσμα τοῦ ὀλεθρίου τούτου νείκους γεγονέναι
τὸν λόγον τὸν τῇ φιλίᾳ συναγωνιζόμενον, τουτέστι τῷ 65
ἀγαθῷ, ἀλλὰ χωρὶς γενέσεως ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς
ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος κατεληλυθότα αὐτὸν ἀνω-
θεν, μέσον ὅντα κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ, διδάσκειν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς. Εἰ γὰρ μεσότης ἐστὶν, ἀπήλλακται, φησὶ,
πάσης τῆς τοῦ κακοῦ φύσεως. Κακὸς δὲ ἐστὶν, ὡς 70
λέγει, ὁ δημιουργὸς καὶ τούτου τὰ ποιήματα. Διὰ τοῦτο
ἀγένητος κατῆλθεν ὁ Ἰησοῦς, φησὶν, ἵνα ἦ πάσης
ἀπήλλαγμένος κακίας. Ἀπήλλακται δὲ, φησὶ, καὶ τῆς
τοῦ ἀγαθοῦ φύσεως, ἵνα ἦ μεσότης, ὡς φησιν ὁ Παῦ-
λος, καὶ ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖ· “Τί με λέγετε ἀγαθόν; εἰς 75
ἐστιν ἀγαθός.” Ταῦτα μὲν οὖν τὰ Μαρκίωνι δόξαντα,
δι’ ὃν ἐπλάνησε πολλοὺς τοῖς Ἐμπεδοκλέους λόγοις
χρησάμενος, καὶ τὴν ὑπ’ ἐκείνου ἐφηυρημένην φιλοσο-
φίαν ἴδιᾳ δόξῃ μετάγων, αἴρεσιν ἄθεον συνεστήσατο,
ἥν ἱκανῶς ἥλεγχθαι ὑφ’ ἡμῶν νομίζω, μηθέν τε κατα- 80

55. Cod. συναγονιζόμενον.

56. Cod. αὐτῷ.

58. Hi versus desunt in edit.
Fort. εἰ γὰρ ἐφημερίων ἔμελεν, sci-
licet σοι.

59. Mancus est hic versus.

61. Cod. μακαρίων.

64. Cod. τὰ τοῦ pro τούτου.

65. Cod. συναγονιζόμενον.

66. Cod. ἔτη πέντε καὶ δεκάτῳ.

67. Cod. τηβερίου.

74. Cod. ἵνα ἡ μ. Haud dubie
respicit ad Ephes. II, 14.

75. Matth. XIX, 17.

ib. Cod. εἰ ἐστιν.

80. Cod. ἥλεγχεν.

λελεῖφθαι ὡν κλεψιλογήσαντες παρ' Ἐλλήνων, τοὺς Χριστοῦ μαθητὰς ἐπηρεάζουσιν, ὡς τούτων αὐτοῖς γενομένους διδασκάλους. Ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ τούτου ἰκανῶς ἥμιν δοκεῖ ἐκτεθεῖσθαι, ἵδωμεν τί λέγει Καρποκράτης.

32 Καρποκράτης τὸν μὲν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὑπὸ⁸⁵ ἀγγέλων πολὺ ὑποβεβηκότων τοῦ ἀγενήτου Πατρὸς γεγενῆσθαι λέγει, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἐξ Ἰωσὴφ γεγενῆσθαι, καὶ ὅμοιον τοῖς ἀνθρώποις γεγονότα, δικαιότερον τῶν λοιπῶν γενέσθαι, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ εὔτονον καὶ καθαρὰν γεγονύναι, διαμηνημονεῦσαι τὰ ὄρατὰ μὲν⁹⁰ αὐτῇ ἐν τῇ μετὰ τοῦ ἀγενήτου θεοῦ περιφορᾷ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπ' ἐκείνου αὐτῷ καταπεμφθῆναι δύναμιν, ὅπως τὸν κοσμοποιὸν ἐκφυγεῖν δι' αὐτῆς δυνηθῇ· ἦν καὶ^{99 v.} διὰ πάντων χωρήσασαν ἐν πᾶσί τε ἐλευθερωθεῖσαν,⁹⁵ ἐληλυθέναι πρὸς αὐτὸν, τὰ ὅμοια αὐτῆς ἀσπαζομένην. Τὴν δὲ τοῦ Ἰησοῦ λέγουσι ψυχὴν ἐννόμως ἡσκημένην ἐν Ἰουδαϊκοῖς ἔθεσι, καταφρονῆσαι αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦτο δυνάμεις ἐπιτετελεκέναι, δι' ὧν κατήργησε τὰ ἐπὶ κολάσει πάθη προσόντα τοῖς ἀνθρώποις. Τὴν οὖν ὁμοίως ἐκείνη τῇ τοῦ Χριστοῦ ψυχῇ δυναμένην καταφρονῆσαι¹ τῶν κοσμοποιῶν ἀρχόντων, ὁμοίως λαμβάνειν δύναμιν πρὸς τὸ πρᾶξαι τὰ ὅμοια· διὸ καὶ εἰς τοῦτο τὸ τῦφος κατεληλύθασιν, ὥστε αὐτοὺς μὲν ὁμοίους αὐτῷ εἶναι λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, τὸν δὲ καὶ ἔτι δυνατωτέρους, τινὰς⁵ δὲ καὶ διαφορωτέρους τῶν ἐκείνου μαθητῶν, οἷον Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων· τούτους δὲ κατὰ μηδένα ἀπολείπεσθαι τοῦ Ἰησοῦ. Τὰς δὲ ψυχὰς αὐτῶν ἐκ τῆς ὑπερκειμένης ἐξουσίας παρούσας, καὶ διὰ τοῦτο ὡσαύτως καταφρονεῖν τῶν κοσμοποιῶν διὰ [τὸ]¹⁰

85. Titulus rubricatus: Καρποκράτης.

4. Cod. ὁμοίως.

10. Addidi τό.

92. In αὐτῷ ultima litera exesa.

τῆς αὐτῆς ἡξιῶσθαι δυνάμεως, καὶ αὖθις εἰς τὸ αὐτὸν χωρῆσαι. Εἰ δέ τις ἐκείνου πλέον καταφρονήσειεν τῶν ἐνταῦθα, δύνασθαι διαφορώτερον αὐτοῦ ὑπάρχειν. Τέχνας οὖν μαγικὰς ἔξεργαζόμενοι καὶ ἐπαιδᾶς, φίλτρα τε καὶ χαριτήσια, παρέδρους τε καὶ ὀνειροπόμπους καὶ τὰ¹⁵ λοιπὰ κακουργήματα, φάσκοντες ἔξουσίαν ἔχειν πρὸς τὸ κυριεύειν ἥδη τῶν ἀρχόντων καὶ ποιητῶν τοῦδε τοῦ κόσμου, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ποιημάτων ἀπάντων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ εἰς διαβολὴν τοῦ θείου τῆς Ἐκκλησίας ὀνόματος πρὸς τὰ ἔθνη ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ προε-²⁰ βλήθησαν, ἵνα κατ’ ἄλλον καὶ ἄλλον τρόπον τὰ ἐκείνων ἀκούοντες ἄνθρωποι, καὶ δοκοῦντες ἡμᾶς πάντας τοιούτους ὑπάρχειν, ἀποστρέφωσι τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τῆς ἀληθείας κηρύγματος, βλέποντες τὰ ἐκείνων ἅπαντα,^{100 r.} ἡμᾶς βλασφημοῦσιν. Εἰς τοσοῦτον δὲ μετενσωματοῦ-²⁵ σθαι φάσκουσι τὰς ψυχὰς, ὅσον πάντα τὰ ἀμαρτήματα πληρώσωσιν· ὅταν δὲ μηδὲν λείπῃ, τότε ἐλευθερωθεῖσαν ἀπαλλαγῆναι πρὸς ἐκείνον τὸν ὑπεράνω τῶν κοσμοποιῶν ἀγγέλων θεὸν, καὶ οὕτως σωθήσεσθαι πάσις τὰς ψυχὰς. Εἴ τινες δὲ φθάσασι ἐν μῷ παρουσίᾳ³⁰ ἀναμιγῆναι πάσις ἀμαρτίαις, οὐκέτι μετενσωματοῦνται, ἄλλὰ πάντα ὁμοῦ ἀποδοῦσαι τὰ ὄφλήματα, ἐλευθερωθήσονται τοῦ μηκέτι γενέσθαι ἐν σώματι. Τούτων τινὲς καὶ καυτηριάζουσι τὸν ἰδίους μαθητὰς ἐν τοῖς ὅπίσω μέρεσι τοῦ λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ ὡτός. Καὶ εἰκόνας³⁵ δὲ κατασκευάζουσι τοῦ Χριστοῦ λέγοντες ὑπὸ Πιλάτου τῷ καιρῷ ἐκείνῳ γενέσθαι.

33 Κήρινθος δέ τις [καὶ] αὐτὸς Αἰγυπτίων παιδείᾳ ἀσκηθεὶς ἔλεγεν οὐχ ὑπὸ τοῦ πρώτου γεγονέναι τὸν κόσμον,

14. Cod. ἔξεργαζόμενον.

27. Leg. ἐλευθερωθείσας.

15. Cod. χαριτήσια.

38. Titulus rubricatus Κήρινθος.

25. Fort. [καὶ] ἡμᾶς βλασφημῶσιν. Addidi καὶ.

ἀλλ' ὑπὸ δυνάμεως τινὸς κεχωρισμένης, τῆς ὑπὲρ τὰ ὄλα +
ἔξουσίας καὶ ἀγνοούσης τὸν ὑπὲρ πάντα θεὸν, τὸν δὲ
Ἰησοῦν ὑπέθετο μὴ ἐκ παρθένου γεγενῆσθαι, γεγονέναι
δὲ αὐτὸν ἐξ Ἰωσὴφ καὶ Μαρίας, οἵον ὁμοίως τοῖς λοι-
ποῖς ἅπασιν ἀνθρώποις, καὶ δικαιότερον γεγονέναι καὶ
σοφώτερον. Καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα κατελθεῖν εἰς αὐτὸν +5
τὸν τῆς ὑπὲρ τὰ ὄλα αὐθεντίας, τὸν Χριστὸν, ἐν εἴδει
περιστερᾶς. Καὶ τότε κηρῦξαι τὸν γνωστὸν πατέρα,
καὶ δυνάμεις ἐπιτελέσαι, πρὸς δὲ τῷ τέλει, ἀποστῆναι
τὸν Χριστὸν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν Ἰησοῦν πεπον-
θέναι καὶ ἐγηγέρθαι, τὸν δὲ Χριστὸν ἀπαθῆ διαμεμενη- 50
κέναι πατρικὸν ὑπάρχοντα.

34 Ἐβιωναῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὸν κόσμον ὑπὸ τοῦ ὄντως
θεοῦ γεγονέναι· τὰ δὲ περὶ τὸν Χριστὸν ὁμοίως τῷ Κη-
ρύνθῳ καὶ Καρποκράτει μυθεύονται. Ἐθεσιν Ἰουδαϊκοῖς
ζῶσι, κατὰ νόμον φάσκοντες δικαιοῦσθαι, καὶ τὸν Ἰησοῦν 55
λέγοντες δεδικαιωσθαι ποιήσαντα τὸν νόμον· διὸ καὶ
Χριστὸν αὐτὸν τοῦ θεοῦ ὡνομάσθαι, καὶ Ἰησοῦν, ἐπεὶ
μηδεὶς αὐτῶν ἐτέλεσε τὸν νόμον· εἰ γὰρ καὶ ἔτερός τις
πεποιήκει τὰ ἐν νόμῳ προστεταγμένα, ἦν ἀν ἐκεῖνος
ὁ Χριστός. Δύνασθαι δὲ καὶ ἑαυτοὺς ὁμοίως ποιήσαν- 60
τας, χριστοὺς γενέσθαι· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸν ὁμοίως
ἀνθρωπον εἶναι πᾶσι λέγουσιν.

35 Θεόδοτος δέ τις ἦν Βυζάντιος, εἰσήγαγεν αἱρεσιν
κενὴν, φάσκων τὰ περὶ μὲν τῆς τοῦ παντὸς ἀρχῆς σύμ-
φωνα ἐκ μέρους τοῖς τῆς ἀληθοῦς ἐκκλησίας, ὑπὸ τοῦ 65
θεοῦ πάντα ὁμολογῶν γεγονέναι· τὸν δὲ Χριστὸν ἐκ
τῆς τῶν γνωστικῶν καὶ Κηρύνθου καὶ Ἐβίωνος σχολῆς
ἀποσπάσας φάσκει τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ πεφηνέναι, καὶ

52. Titulus Ἐβιωναῖοι.

55. Cod. δικαιοῦσθε.

56. Cod. δὲ δικαιωσθαι.

58. Cod. μηδεὶς τῶν.

63. Titulus rubricatus Θεόσδο-
τος ὁ Βυζάντιος.

ib. Fort. εἰσήγαγε δ'.

64. Leg. κανὴν.

τὸν μὲν Ἰησοῦν εἶναι ἄνθρωπον ἐκ παρθένου γεγενη-
μένου, κατὰ βουλὴν τοῦ Πατρὸς, βιώσαντα δὲ κοινῶς τῷ
πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ εὐσεβέστατον γεγονότα, ὑστερον
ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ κεχωρηκέναι τὸν
Χριστὸν ἄνωθεν κατεληλυθότα ἐν εἴδει περιστερᾶς, ὅθεν
οὐ πρότερον τὰς δυνάμεις ἐν αὐτῷ ἐνηργηκέναι, ἡ ὥστε
κατελθὸν ἀνεδείχθη ἐν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, ὃ εἶναι τὸν 73
Χριστὸν προσαγορεύει. Θεὸν δὲ οὐδέποτε τοῦτον γε-
γονέναι αὐτὸν θέλουσιν ἐπὶ τῇ καθύδω τοῦ Πνεύματος·
ἔτεροι δὲ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν.

36 Διαφόρων δὲ γενομένων ἐν αὐτοῖς ζητήσεων, ἐπεχεί-
ρησέ τις καὶ αὐτὸς Θεόδοτος καλούμενος, τραπεζίτης 80
τὴν τέχνην, λέγειν δύναμιν τινὰ τὸν Μελχισεδὴκ εἶναι
μεγίστην, καὶ τοῦτον εἶναι μείζονα τοῦ Χριστοῦ· οὐ κατ'
τοι γ. εἰκόνα φάσκουσι τὸν Χριστὸν τυγχάνειν, καὶ αὐτοὶ
όμοίως τοῖς προειρημένοις Θεοδοτιανοῖς ἄνθρωπον εἶναι
λέγουσι τὸν Ἰησοῦν, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τὸν 85
Χριστὸν εἰς αὐτὸν κατεληλυθέναι. Γνωστικῶν δὲ διά-
φοροι γνῶμαι, ὡν οὐκ ἄξιον καταριθμεῖν τὰς φλυάρους
δόξας ἐκρίναμεν οὕσας πολλὰς ἀλόγους τε καὶ βλασφη-
μίας γεμούσας, ὡν πάνυ σεμνότερον περὶ τὸ θεῖον οἱ
φιλοσοφήσαντες ἀφ' Ἑλλήνων ἦνέχθησαν. Πολλῆς 90
δὲ αὐτῶν συστάσεως κακῶν αἵτιος γεγένηται Νικόλαος,
εἷς τῶν ἑπτὰ εἰς διακονίαν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κατα-
σταθεὶς, ὃς ἀποστὰς τῆς κατ' εὐθεῖαν διδασκαλίας,
ἐδίδασκεν ἀδιαφορίαν βίου τε καὶ γνώσεως, οὐ τοὺς
μαθητὰς ἐνυβρίζοντας τὸ ἄγιον Πνεῦμα διὰ τῆς Ἀπο- 95
καλύψεως Ἰωάννης ἥλεγχε πορνεύοντας καὶ εἰδωλόθυτα
ἐσθίοντας.

74. Cod. ἡ ὥστε. Leg. ὅτε.

77. Fort. οὗτοι pro αὐτόν.

79. Titulus: Ἀλλος Θεόδοτος.

ib. Cod. πεχείρησε.

87. Fort. εἰσὶ γνῶμαι.

89. Fort. σεμνότεροι. Nisi vi-
tium est in ἦνέχθησαν.

95. Cod. ἐνυβρίζον τό.

96. Cod. Ἰωάννου.

37 Κέρδων δέ τις καὶ αὐτὸς ἀφορμὰς ὅμοίως παρὰ τούτων λαβὼν καὶ Σίμωνος, λέγει τὸν ὑπὸ Μωσέως καὶ προφητῶν θεὸν κεκηρυγμένον μὴ εἶναι πατέρα Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦτον μὲν γὰρ ἐγνώσθαι, τὸν δὲ τοῦ Χριστοῦ πατέρα εἶναι ἄγνωστον· καὶ τὸν μὲν εἶναι δίκαιον, τὸν δὲ ἀγαθόν. Τούτου δὲ τὸ δόγμα ἐκράτυνε Μαρκίων, τάς τε ἀντιπαραθέσεις ἐπιχειρήσας, καὶ ὅσα αὐτῷ ἔδοξεν εἰς τὸν τῶν ἀπάντων δημιουργὸν δυσφημήσας. Όμοίως τε καὶ Λουκιανὸς ὁ τούτου μαθητής.

38 Ἀπελλῆς δὲ ἐκ τούτων γενόμενος, οὗτος λέγει· εἶναι οἱ ν. τινὰ θεὸν ἀγαθὸν, καθὼς καὶ Μαρκίων ὑπέθετο· τὸν δὲ πάντα κτίσαντα εἶναι δίκαιον, ὃς τὰ γενόμενα ἐδημιούρ- 10 γησε, καὶ τρίτον τὸν Μωσεῖ λαλήσαντα, πύρινον δὲ τοῦτον εἶναι· εἶναι δὲ καὶ τέταρτον ἔτερον, κακῶν αἴτιον. Τούτους δὲ ἀγγέλους ὀνομάζει, νόμον δὲ καὶ προφήτας δυσφημεῖ, ἀνθρώπινα καὶ ψευδῆ φάσκων εἶναι τὰ γεγραμμένα· τῶν δὲ Εὐαγγελίων, ἢ τοῦ ἀποστόλου, 15 τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ αἴρειται. Φιλουμένης δέ τινος λόγοις προσέχει ὡς προφήτιδος φανερῶς. Τὸν δὲ Χριστὸν ἐκ τῆς ὑπερθεντικῆς δυνάμεως κατεληλυθέναι, τουτέστι τοῦ ἀγαθοῦ, κάκείνου αὐτὸν εἶναι νιὸν, τοῦτον δὲ οὐκ ἐκ παρθένου γεγενῆσθαι, οὐδὲ ἄσαρκον εἶναι φανέντα 20 λέγει, ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας μεταλαβόντα μερῶν, σῶμα πεποιηκέναι, τουτέστι θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ ἔηροῦ, καὶ ἐν τούτῳ τῷ σώματι λαβόντα τὰς κοσμικὰς ἔξουσίας, βεβιωκέναι δὲ ἐβίωσε χρόνον ἐν κόσμῳ· αὐθις δὲ ὑπὸ Ἰουδαίων ἀνασκολοπισθέντα 25 θανεῖν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγερθέντα φανῆναι τοῖς μαθηταῖς, δείξαντα τοὺς τύπους τῶν ἥλων καὶ τῆς

98. Titulus Κέρδων καὶ Λουκιανός.

6. Cod. δυσφημίσας.

8. Cod. hic et titulus Ἀπελῆς.

12. Cod. τὲ καί.

23. Cod. λαθόντα.

πλευρᾶς, πείθοντα ὅτι αὐτὸς εἴη καὶ οὐ φάντασμα,
ἀλλὰ ἔνσαρκος ἦν. Σάρκα, φησὶ, δείξας ἀπέδωκε γῆ,
ἔξ ἥς περ ἦν οὐσίας, μηδὲν ἀλλότριον πλεονεκτῶν,³⁰
ἀλλὰ πρὸς καιρὸν χρησάμενος, ἐκάστοις τὰ ἴδια ἀπέ-
δωκε, λύσας πάλιν τὸν δεσμὸν τοῦ σώματος, θερμῷ
τὸ θερμὸν, ψυχρῷ τὸ ψυχρὸν, ύγρῷ τὸ ύγρὸν, ξηρῷ
τὸ ξηρὸν, καὶ οὕτως ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἀγαθὸν πατέρα,
καταλιπὼν τὸ τῆς ζωῆς σπέρμα εἰς τὸν κόσμον διὰ 35
τῶν μαθητῶν τοῖς πιστεύουσι.

39 Δοκεῖ ἡμῖν καὶ ταῦτα ἵκανῶς ἐκτεθεῖσθαι· ἀλλ᾽ ἐπεὶ
^{102 r.} μηδὲν παραλιπεῖν ἀνέλεγκτον ἐκρίναμεν τῶν ὑπό τινων
δεδογματισμένων, ἴδωμεν τί καὶ τὸ τοῖς Δοκήταις ἐπι-
νευοημένον.⁴⁰

30. Cod. ἀλτριον.

39. Cod. τὸ τῆς.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Η'.

- 1 ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ ὁγδόῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἵρεσεων Ἐλέγχου.
- 2 Τίνα τοῖς Δοκῆταις τὰ δοκοῦντα, καὶ ὅτι ἐκ φυσικῆς φιλοσοφίας ἢ λέγουσιν ἐδογμάτισαν.
- 3 Πῶς ὁ Μονόϊμος ληροῦ ποιηταῖς καὶ γεωμέτραις καὶ 5 ἀριθμητικοῖς προσεχων.
- 4 Πῶς Τατιανὸς γεγένηται ἐκ τῶν Οὐαλεντιανοῦ καὶ Μαρκίωνος δόξας ἑαυτὸν συνιστᾶν. Ο δὲ Ἐρμογένης τοῖς Σωκράτους δόγμασι κέχρηται, οὐ τοῖς Χριστοῦ.
- 5 Πῶς πλανῶνται οἱ τὸ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ 10 ἐπιτελεῖν φιλονεικοῦντες.
- 6 Τίς ἡ πλάνη τῶν Φρυγῶν, νομιζόντων Μοντανὸν καὶ Πρισκίλλαν καὶ Μαξιμίλλαν προφήτας.
- 7 Τίς ἡ τῶν Ἐγκρατητῶν κενοδοξία, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν καὶ οὐκ ἐξ Ἀγίων Γραφῶν τὰ δόγματα αὐτῶν συν- 15 ἐστηκεν, ἀλλ’ ἐκ τῶν παρ’ Ἰνδοῖς Γυμνοσοφιστῶν.
- 8 Ἐπεὶ οἱ πολλοὶ τῇ τοῦ Κυρίου συμβουλίᾳ μὴ χρώμενοι, τὴν δοκὸν ἐν τῷ ὄφθαλμῷ ἔχοντες, ὄρâν ἐπαγ-
3. Codicis accentum variantem
in Δοκῆται et Δοκηταὶ servavimus.
5. Secunda manus correxit ὃ
μὲν Νόīμος.
7. Fort. αἵρετικὸς γεγένηται.
8. Fort. ἑαυτῷ συνιστῶν.
14. Delenda ἐξ αὐτῶν καὶ.
18. S. Matth. V, 3 et 4.

γέλλονται τυφλώττοντες, δοκεῖ ἡμῖν μηδὲ τὰ τούτων
δόγματα σιωπᾶν, ὅπως καν διὰ τοῦ ὑφ' ἡμῶν γινομένου 20
ἔλεγχου πρὸς αὐτῶν αἰδεσθέντες ἐπιγνῶσι πῶς συνε-
βούλευσεν ὁ Σωτὴρ ἔξαιρεῖν τὴν δοκὸν πρῶτον, εἴτα
διαβλέπειν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὄφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ.
Αὐτάρκως οὖν καὶ ἰκανῶς ἐκθέμενοι τὰ τῶν πλειόνων
ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἐπτὰ, νῦν τὰ ἀκόλουθα οὐ 25
σιωπήσομεν, τὸ ἄφθονον τῆς χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύ-
ματος ἐπιδεικνύντες, καὶ τοὺς τῷ δοκεῖν ἀσφάλειαν
λόγων κεκτήσθαι ἔλεγχομεν, οἱ ἑαυτοὺς Δοκητὰς ἀπε-
κάλεσαν δογματίζοντες ταῦτα· θεὸν εἶναι τὸν πρῶτον,
οίονεὶ σπέρμα συκῆς μεγέθει μὲν ἐλάχιστον παντελῶς, 30
102 v. δυνάμει δὲ ταπεινὸν, μέγεθος ἀνήριθμον ἐν πλήθει, πρὸς
γένεσιν ἀπροσδεὲς, φοβουμένων καταφυγὴ, γυμνῶν
σκέπη, αἰσχύνης ἐπικάλυμμα, ζητούμενος καρπὸς, ἐφ'
ὅν ἥλθεν ὁ ζητῶν, φησὶ, τρὶς καὶ οὐχ εὑρε, διὸ κατηρά-
σατο, φησὶ, τῇ συκῇ, ὅτι τὸν γλυκὺν ἐκεῖνον καρπὸν 35
οὐχ εὑρεν ἐν αὐτῇ καρπὸν ζητούμενον. Τοιούτου δὲ
ὄντος ὡς εἰπεῖν τύπῳ καὶ τηλικούτου, μικροῦ καὶ ἀμεγέ-
θους, κατ' ἐκείνους τοῦ Θεοῦ γέγονεν ὁ κόσμος, ὡς
ἐκείνοις δοκεῖ, τοιοῦτον τινὰ τρόπουν ἀπαλῶν γενομένων
τῶν κλάδων τῆς συκῆς, προῆλθε φύλλα ὥσπερ ἐστὶν 40
ὅρώμενον, ἐπομένως δὲ ὁ καρπὸς, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον καὶ
τὸ ἀνεξαριθμητὸν θησαυριζόμενον φυλάσσεται σπέρμα
συκῆς. Τρία οὖν εἶναι δοκοῦμεν τὰ πρώτως ὑπὸ τοῦ
σπέρματος γενόμενα τοῦ συκίου, πρέμνον, ὅπερ ἔστιν
ἡ συκῆ, φύλλα καὶ καρπὸς τὸ σῦκον, ὡς προειρήκαμεν. 45
Οὕτως, φησὶ, τρεῖς γεγόνασιν αἰῶνες, ἀπὸ τῆς πρώτης

19. Cod. ἐπαγγέλονται.

28. Excidit οἰομένους vel tale quid. Cod. οἰς ἑαυτούς.

29. Fort. τὸ πρ.

30. Cod. οἰωνεῖ.

33. Cod. ἐπικάλυμμα.

36. καρπὸν aut delendum aut in τὸν mutandum.

37. Codex τόπῳ et καὶ μεγέθους.

46. Cod. οὗτος.

—9. ἀρχῆς τῶν ὅλων ἀρχαί· καὶ τοῦτο, φησὶν, οὐκ ἐσιώπησεν οὐδὲ Μωϋσῆς λέγων, ὅτι οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ τρεῖς εἰσὶν, σκότος, “γνόφος, θύελλα, καὶ οὐ προσέθηκεν.” Οὐδὲν γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τοῖς τρισὶ προσέθηκεν αἰώσιν, ἀλλ’ 50 αὐτοὶ πάντα τοῖς γενητοῖς πᾶσιν ἐπήρκεσαν, καὶ ἐπαρκοῦσι. Μένει δὲ ὁ Θεὸς αὐτὸς καθ’ ἑαυτὸν πολὺ τῶν τριῶν αἰώνων κεχωρισμένος. Τούτων, φησὶ, τῶν αἰώνων ἀρχὴν γενέσεως λαβὼν, ὡς λέλεκται, κατ’ ὄλιγον ηὔξησε καὶ ἐμεγαλύνθη καὶ ἐγένετο τέλειος. Τὸ δὲ 55 τέλειον εἶναι δοκοῦσιν ἀριθμούμενον δέκα. Ἱσων οὖν γεγονότων ἀριθμῷ καὶ τελειότητι τῶν αἰώνων, ὡς ἔκεινοι δοκοῦσι, τριάκοντα γεγύνασιν αἰώνες οἱ πάντες, ἕκαστος αὐτῶν ἐν δεκάδι πληρούμενος. Εἰσὶ δὲ ἀλλήλων διαιρετικοὶ τιμὴν ἔχοντες οἱ τρεῖς πρὸς ἑαυτοὺς μίαν, θέσει 60 μόνη διαφέροντες, ὅτι τὸ μὲν ἔστι πρώτον, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τούτων τρίτον. Ἡ δὲ θέσις αὐτοῖς διαφορὰν δυνάμεως παρέσχεν· ὁ μὲν γὰρ ἔγγιστα τῷ πρώτῳ θεῷ, τῷ οίονεὶ σπέρματι θέσεως, τυχὸν τῶν ἄλλων γονιμωτέραν ἔσχε δύναμιν, δεκάκις αὐτὸς αὐτὸν μεγέθει 65 μετρήσας ὁ ἀμέτρητος· ὁ δὲ τῇ θέσει τοῦ πρώτου γενόμενος δεύτερος, ἔξακις αὐτὸν κατέλαβεν ὁ ἀκατάληπτος· ὁ δὲ ἥδη τρίτος τῇ θέσει, εἰς ἅπειρον διάστημα διὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἀδελφῶν γενόμενος, τρὶς νοήσας ἑαυτὸν, οίονεὶ δεσμὸν τινὰ τῆς ἐνότητος αὐτὸν 70 ἔδησεν αἰώνιον.

9 Καὶ τοῦτο εἶναι δοκοῦσιν οὗτοι τὸ λελεγμένον ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος· “Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι, καὶ πεσὸν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν, ἐποίει ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἔξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.” Καὶ διὰ τοῦτο 75

48. Deuter. V, 22.

49. Cod. θύελα.

57. Cod. ἀριθμῶν.

60. Fort. διαιρετοὶ καὶ τιμ.

73. S. Matth. XIII, 3 et 8.

74. Excidit τὸ σπέρμα.

είρηκε, φησὶν, “Ο ἔχων ὥτα ἀκούειν ἀκουέτω,” ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστι πάντως ἀκούσματα. Οὗτοι πάντες οἱ αἰῶνες οἵ τε τρεῖς καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν ἀπειράκις ἀπειροὶ πάντες, εἰσὶν αἰῶνες ἀρσενοθήλυες. Αὐξηθέντες οὖν καὶ μεγαλυνθέντες καὶ γενόμενοι οὗτοι πάντες ἐξ ἐνὸς ἐκείνου τοῦ πρώτου σπέρματος τῆς συμφωνίας αὐτῶν καὶ τῆς ἐνότητος οἱ πάντες εἰς ἓν ὁμοῦ γενόμενοι αἰῶνα, τὸν μέσον αὐτῶν γέννημα κοινὸν οἱ πάντες ἐγέννησαν ἐκ παρθένου μιᾶς, τὸν ἐν μεσότητι Μαρίας σωτῆρι πάντων, ἵστορας ισοδύναμου κατὰ πάντα τῷ σπέρματι τῷ συκίνῳ,⁸⁵ πλὴν ὅτι γενητὸς οὗτος· τὸ δὲ πρώτον σπέρμα ἐκεῖνο ὃθεν γέγονεν ἡ συκῆ ἔστιν ἀγένητον. Κεκοσμημένων οὖν τῶν τριῶν αἰώνων ἐκείνων παναρέτως καὶ παναγίως, ὡς δοκοῦσιν οὗτοι διδάσκοντες, καὶ τοῦ παιδὸς ἐκείνου τοῦ μονογενοῦς, (γέγονε γὰρ μόνος τοῖς ἀπείροις αἰώσιν)⁹⁰ ἐκ τριγενοῦς· τρεῖς γὰρ αὐτὸν ἐγέννησαν ὁμοφρονοῦντες αἰῶνες ἀμέτρητοι·) κεκόσμητο μὲν ἀνενδεήσ πᾶσα ἡ νοητὴ φύσις, φῶς δὲ ἦν ἀπαντα ἐκεῖνα τὰ νοητὰ καὶ αἰώνια· φῶς δὲ οὐκ ἀμορφον οὐδὲ ἀργὸν, οὐδὲ οίονει τινος ἐπιποιοῦντος δεόμενον, ἀλλὰ ἔχον ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὸ πλῆθος⁹⁵ τῶν ἀπειράκις ἀπείρων κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς συκῆς,^{103 v.} ἀπείρους ἰδέας ζῷων τῶν ἐκεῖ πολυποικίλων, κατέλαμψεν ἄνωθεν εἰς τὸ ὑποκείμενον χάος. Τὸ δὲ φωτισθὲν ὁμοῦ καὶ μορφωθὲν ἐκείναις ἄνωθεν ταῖς πολυποικίλοις ἰδέαις, πῆξιν ἔλαβε καὶ ἀνεδέξατο τὰς ἰδέας τὰς ἄνωθεν ἀπάσας¹ ἀπὸ τοῦ τρίτου αἰῶνος τοῦ τριπλασιάσαντος αὐτόν. Ο δὲ αἰών οὗτος ὁ τρίτος τοὺς χαρακτῆρας βλέπων πάντας ἀθρόως τοὺς ἑαυτοῦ εἰς τὸ ὑποκείμενον κάτω σκότος κατειλημένους, τήν τε δύναμιν τοῦ σκότους οὐκ ἀγνοῶν⁵

76. S. Matth. ib., 9.

77. Leg. videtur πάντων ἀκ.

83. Cod. γένημα—ἐγένησαν.

87. Cod. καικεκοσμημένων.

92. Cod. ἀμέτρητοι.

96. Fort. καὶ κατά.

καὶ τὸ ἀσφαλὲς τοῦ φωτὸς ὁμοῦ καὶ ἄφθονον, οὐκ εἴασεν ἐπὶ πολὺ τοὺς φωτεινοὺς χαρακτῆρας ἀνωθεν ὑπὸ τοῦ σκότους κάτω κατασπασθῆναι· ἀλλὰ γὰρ ὑπέταξε τοῖς αἰώσι. Στερεώσας οὖν κάτωθεν, “καὶ διεχώρισεν ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός.¹⁰ Καὶ ἐκάλεσε τὸ φῶς ἡμέραν, ὃ ἦν ὑπεράνω τοῦ στερεώματος, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα.” Πάντων οὖν, ὡς ἔφην, τῶν ἀπείρων τοῦ τρίτου αἰώνος ἰδεῶν ἀπειλημένων ἐν τούτῳ τῷ κατωτάτῳ σκότῳ, καὶ αὐτοῦ τοῦ τοιούτου αἰώνος, ἐναπεσφράγισται μετὰ τῶν λοιπῶν τὸ¹⁵ ἐκτύπωμα πῦρ ζῶν ἀπὸ φωτὸς γενόμενον, ὅθεν ὁ μέγας ἄρχων ἐγένετο, περὶ οὐ λέγει Μωϋσῆς, “Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.” Τοῦτον λέγει Μωϋσῆς πύρινον θεὸν ἀπὸ τοῦ βάτου λαλήσαντα, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ σκοτεινοῦ ἀέρος. Βάτος γάρ ἐστι²⁰ πᾶς ὁ σκότει ὑποκείμενος ἀὴρ, βάτον δὲ, φησὶν, εἴρηκε Μωϋσῆς, ὅτι ἀνωθεν κάτω πᾶσαι διέβησαν τοῦ φωτὸς αἱ ἰδέαι, βάτον ἔχουσαι τὸν ἀέρα· οὐδὲν δὲ ἥττον καὶ ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ τοῦ βάτου γνωρίζεται· φωνὴ γάρ ἐστι σημαντικὴ τοῦ λόγου πλησόμενος ἀὴρ, οὐ δίχα²⁵ λόγος ἀνθρώπινος οὐ γνωρίζεται. Οὐ μόνον δὲ ὁ λόγος^{04 r.} ἡμῖν ἀπὸ τοῦ βάτου, τουτέστιν ἀέρος, νομοθετεῖ καὶ συμπολιτεύεται, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὄσμαι καὶ χρώματα διὰ τοῦ ἀέρος ἡμῖν τὰς δυνάμεις τὰς ἔαυτῶν ἐμφανίζουσιν.

¹⁰ Οὗτος οὖν ὁ πυροειδῆς θεὸς ὁ πῦρ ἀπὸ φωτὸς³⁰ γενόμενος πεποίηκε τὸν κόσμον οὔτως, ὡς φησὶ Μωϋσῆς, αὐτὸς ὡν ἀνυπόστατος, σκότος ἔχων τὴν οὐσίαν, ἐνυβρίζων ἀεὶ τοῖς κατειλημένοις ἀνωθεν κάτω τοῦ

9. Genes. I, 4 et 5. Cod. διεχώρησεν.

14. Sic κατωτάτῳ codex cum iota subscripto, quod alibi negligit.

17. Genes. I, 1.

23. Ludit in verbali βατόν.

30. Voc. θεός exesum, sed compendii reliquiae apparent.

φωτὸς αἰωνίοις χαρακτῆρσι. Μέχρι μὲν οὖν τῆς τοῦ Σωτῆρος φανερώσεως ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς τοῦ πυ- 35 ρώδους τοῦ δημιουργοῦ πολλή τις ἡν πλάνη τῶν ψυχῶν. ψυχαὶ γὰρ αἱ ἰδέαι καλοῦνται, ὅτι ἀποψυγεῖσαι τῶν ἄνω ἐν σκότει διατελοῦσι, μεταβαλλόμεναι ἐκ σωμάτων εἰς σώματα ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ φρουρούμενα. "Οτι δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, φησὶν, ἔνεστι καὶ ἐκ τοῦ Ἰὼβ κατα- 40 νοῦσαι λέγοντος· "Καὶ ἐγὼ πλανήτης καὶ τόπον ἐκ τόπων μεταβαίνουσα, καὶ οἰκίαν ἔξ οἰκίας." Καὶ τοῦ Σωτῆρος λέγοντος, "Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Οἱ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκούετω." Ἀπὸ δὲ τοῦ Σωτῆρος μετενσωμάτωσις πέπαυται· πίστις 45 δὲ κηρύσσεται εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. Τοιοῦτον τινὰ τρόπον ὁ μονογενὴς νὺὸς ἐκεῖνος, ὁ τῶν αἰώνων ἄνωθεν τὰς ἰδέας βλέπων τὰς ἄνωθεν μεταβαλλομένας ἐν τοῖς σκοτεινοῖς σώμασι, ρύσασθαι κατελθὼν ἡθέλησεν. Εἰ- δὼς δὲ ὅτι τὸ πλήρωμα τῶν ὅλων αἰώνων οὐδὲ οἱ αἰῶνες 50 οἱ ἀθρόον ἰδεῦν ὑπομένουσιν, ἀλλὰ καταπλαγέντες οἱ φθαρτὸὶ φθορὰν ὑπομένουσι, μεγέθει καὶ δόξῃ δυνά- μεως κατειλημμένοι, συστείλας ἐαυτὸν ὡς ἀστραπὴν μεγίστην ἐν ἐλαχίστῳ σώματι, μᾶλλον δὲ ὡς φῶς ὄψεως ὑπὸ τοῖς βλεφάροις συνεσταλμένον ἐξικνεῖται 55 μέχρις οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἀστέρων ἐπιφανσάντων, ἐκεῖ 104v. πάλιν ἐαυτὸν συστέλλει ὑπὸ τοῖς βλεφάροις τῆς ὄψεως ὅτε βούλεται, καὶ τοῦτο ποιοῦν τὸ φῶς τῆς ὄψεως, καὶ πανταχῇ γινόμενον καὶ πάντα, ἡμῖν ἐστιν ἀφανὲς, μόνον δὲ ὄρῳμεν ἡμεῖς ὄψεως βλέφαρα, κανθοὺς λευκοὺς, 60 ὑμένας ρῦν πολύπτυχον πολυκτηδόνα, χιτῶνα κερα-.

40. Cod. ἔνεστι.

in αὐτοὶ mutandum.

41. Fort. πλανῆτις. Scripturæ
locum non reperi.

56. Cod. ἐπιφανσάντων.

43. Matth. XI, 14 et 15.

61. Fort. ὑμένα εὑρύν.

51. Delendum prius oī, nisi fort.

ib. Cod. πολυκτηνον, eadem manu
matatum in πολυκτηδόνα.

ειδῆ, ὑπὸ δὲ τοῦτον κόρην ράγοειδῆ, ἀμφιβληστροειδῆ, δισκοειδῆ, καὶ εἴ τινες ἄλλοι τοῦ φωτὸς τῆς ὄψεως εἰσὶ χιτῶνες, οὓς ἐστολισμένη κέκρυπται. Οὕτως, φησὶν, ὁ μονογενὴς παῖς ἄνωθεν αἰώνιος ἐπενδυσάμενος κατὰ ἔνα⁶⁵ ἔκαστον τοῦ τρίτου αἰώνες αἰώνα, καὶ γενόμενος ἐν τριακοντάδι αἰώνων, εἰσῆλθεν εἰς τὸν δέκατον κόσμον τηλικοῦτος ὡν, ἥλικον ἕπομεν, ἀφανῆς, ἄγνωστος, ἄδοξος, ἀπιστούμενος· ἵν' οὖν, φασὶν οἱ Δοκῆται, καὶ τὸ σκότος ἐπενδύσηται τὸ ἔξωτερον τὴν σάρκα, φησὶν, ἄγγελος⁷⁰ συνοδεύσας αὐτῷ ἄνωθεν, τὴν Μαριὰμ εὐηγγελίσατο, φησὶν, ὡς γέγραπται. Ἐγεννήθη τὸ ἔξ αὐτῆς ὡς γέγραπται. Γεννηθὲν δὲ ἐνεδύσατο αὐτὸν ἄνωθεν ἐλθὼν, καὶ πάντα ἐποίησεν οὕτως, ὡς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις γέγραπται, ἐλούσατο εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἐλούσατο δὲ τύπον⁷⁵ καὶ σφράγισμα λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ γεγεννημένου σώματος ἀπὸ τῆς παρθένου, ἵν' ὅταν ὁ ἄρχων κατακρίνῃ τὸ ἴδιον πλάσμα θανάτῳ, τῷ σταυρῷ, αὐτὴ ἐκείνη ἐν τῷ σώματι τραφεῖσα, ἀπεκδυσαμένη τὸ σῶμα καὶ προσηλώσασα πρὸς τὸ ξύλον, καὶ θριαμβεύσασα δι' αὐτὸν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἔξουσίας μὴ εὑρεθῆ γυμνὴ, ἀλλ' ἐνδύσηται τὸ ἐν τῷ ὕδατι, ὅτε ἐβαπτίζετο, ἀντὶ τῆς σαρκὸς ἐκείνης ἐκτετυπωμένον σῶμα. Τοῦτο ἔστι, φησὶν, ὃ λέγει ὁ Σωτὴρ, "Ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν"⁸⁰ ὅτι τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἔστιν." Ἀπὸ τῶν τριάκοντα οὖν αἰώνων, τριάκοντα ἰδέας ἐνεδύσατο,⁸⁵ διὰ τοῦτο ἐπὶ τριάκοντα ἔτη γέγονεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ αἰώνιος ἐκεῖνος, ἐκάστου αἰώνος ἴδιᾳ ἐνὶ αὐτῷ φανερούμενος.

66. Sic codex, quorum correctiones dubia.

72. Cod. ἐγενήθη.

76 et 86. Cod. γεγενημ.

80. Cod. θριαμβεύσας.

84. Joann. III, 5 et 6.

89. Fort. ἐνὶ αὐτῶν (sc. τῶν ἐτῶν) φανερουμένου.

Εἴη δὲ καὶ ἀπὸ ἑκάστου τῶν τριάκοντα αἰώνων ἄπαντα
ιδέα κατεύλημμέναι ψυχῇ, καὶ φύσιν ἔχει τούτων ἑκά-
στην ὃ ἦν τὸν κατὰ φύσιν Ἰησοῦν, ὃν ἐκεῖνος ὁ μονο-
γενῆς ὁ αἰώνιος ἀπὸ τῶν αἰωνίων τόπων ἐνεδύσατο.
Εἰσὶ δὲ οὗτοι διάφοροι· διὰ τοῦτο τοσαῦται αἱρέσεις
ζητοῦσι τὸν Ἰησοῦν περιμαχήτως, καὶ ἔστι πάσαις οἱ- 95
κεῖος αὐτᾶς, ἄλλῃ δὲ ἄλλος ὄρώμενος ἀπ' ἄλλου τύπου
ἔφ' ὃν ἑκαστα φέρεται, φησὶν, καὶ σπεύδει δοκοῦσα τοῦ-
τον εἶναι μόνον, ὃς ἔστιν αὐτῆς συγγενῆς ἴδιος καὶ
πολίτης, ὃν ἰδοῦσα πρῶτον ἴδιον ἐγνωρισμένως ἀδελφὸν,
τοὺς δὲ ἄλλους νόθους. Οἱ μὲν οὖν ἐκ τῶν ὑποκάτω τ
τόπων τὴν φύσιν ἔχοντες, τὰς ὑπὲρ αὐτοὺς ἰδέας τοῦ
Σωτῆρος ἰδεῖν οὐ δύνανται· οἱ δὲ ἄνωθεν, φησὶν, ἀπὸ
τῆς δεκάδος τῆς μέσης καὶ τῆς ὄγδοάδος τῆς ἀρίστης,
ὅθεν ἐσμὲν ἡμεῖς, λέγουσιν, οὐκ ἐκ μέρους, ἀλλ' ὅλους
αὐτοὶ τὸν Ἰησοῦν τὸν Σωτῆρα ἵσασι, καὶ εἰσὶν ἄνωθεν
τέλειοι μόνοι, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐκ μέρους.

II Ταῦτα μὲν οὖν αὐτάρκη νομίζω εἶναι τοῖς εὖ πεφρο-
νηκόσι πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς τῶν Δοκητῶν πολυπλόκου
καὶ ἀσυστάτου αἱρέσεως· οἱ πολλῆς μὲν ἀβάτου καὶ 10
ἀκαταλίπτου λόγους ἐπικεχειρημένους ποιήσαντες, Δο-
κήτας ἑαυτοὺς προσηγόρευσαν. Ὡν οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι
τιὰς κατανοοῦμεν ματαΐζοντας, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοσαύτης
ὑλῆς δοκὸν ἐν ὀφθαλμῷ φερομένην διελέγχομεν, εἴ πως
διαβλέψαι δυνηθῶσιν· εἰδοῦκαν τομητέρους τυφλῶσαι, 15
ῶν τὸ δόγμα παλαιοὶ Ἐλλήνων σοφισταὶ προεσοφί-
σαντο, καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἔστιν ἐπιγνῶναι τοὺς ἐντυγχά-

91. Initio aliquid excidisse vi-
detur. Deinde fort. ἔχειν τοίτων
ἑκάστην οἶλον τὸν κ.

96. Prius erat ἄλλως.

97. Fort. ἑκάστη.

99. Cod. πρῶτος.

9. Prius erat πολυπλόκων.

10. Pro πολλῆς fort. ἀπὸ διέξης.

11. Cod. δοκῆτας.

13. Cod. ματαΐζοντας.

15. Fort. εἰ δὲ (προ εἰ δὲ μὴ),
οὐκ ἀν τοὺς ἡμετέρους τυφλώσαιεν.

νοντας. Ταῦτα μὲν οὖν τοῖς Δοκηταῖς τὰ δόξαντα.

Τίνα δὲ καὶ Μονοῦμῷ δοκεῖ οὐ σιωπήσομεν.

12 Ο⁵ v. Μονοῦμος ὁ Ἀραψ μακρὰν τῆς τοῦ μεγαλοφώνου ποιητοῦ δόξης γεγένηται, τοιούτον τινὰ τὸν ἀνθρωπὸν νομίσας, ὃποιον ὁ ποιητὴς τὸν Ωκεανὸν, οὕτω πως λέγων, ὥκεανὸς γένεσίς τε θεῶν γένεσίς τ' ἀνθρώπων.

Ταῦτα ἄλλοις λόγοις μεταστήσας λέγει ἀνθρωπὸν εἶναι τὸ πᾶν· ἔστιν ἀρχὴ τῶν ὅλων, ἀγένητον, ἀφθαρτον, ἀτ-²⁵ διον, καὶ νιὸν ἀνθρώπου τοῦ προειρημένου, γενητὸν καὶ παθητὸν, ἀχρόνως γενόμενον, ἀβασιλεύτως, ἀπροορίστως. Τοιαύτη γὰρ, φησὶν, ἡ δύναμις ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτως ὅντος αὐτοῦ, τῇ δυνάμει γενέσθαι τὸν νιὸν λογισμοῦ καὶ βουλήσεως τάχιον. Καὶ τοῦτο ἔστι, φησὶ,³⁰ τὸ εἰρημένον ἐν ταῖς Γραφαῖς· Ἡν καὶ ἐγένετο, ὅπερ ἔστὶν ὃ ἦν ἀνθρωπος, καὶ ἐγένετο νιὸς αὐτοῦ, ὡς τις εἴποι, ἦν πῦρ καὶ ἐγένετο φῶς, ἀχρόνως καὶ ἀβουλήτως καὶ ἀπροορίστως ἄμα τῷ εἶναι τὸ πῦρ. Ο δὲ ἀνθρωπὸς οὗτος μία μονὰς ἔστὶν ἀσύνθετος, ἀδιαιρέτος, συνθετὴ,³⁵ διαιρετὴ, πάντα φίλη, πάντα εἱρηνικὴ, πάντα μαχίμη, πάντα πρὸς ἑαυτην πολέμιος, ἀνόμοιος, ὁμοία, οίονει τις ἀρμονία μουσικὴ πάντα ἔχονσα ἐν ἑαυτῇ, ὅσα ἂν τις εἴπῃ καὶ παραλείπῃ μὴ νοήσας, πάντα ἀναδεικνύουσα, πάντα γεννωσα. Αὕτη μήτηρ, αὕτη πατὴρ, τὰ δύο⁴⁰ ἀθάνατα ὄνόματα. Υποδείγματος δὲ χάριν τοῦ τελείου ἀνθρώπου κατανόει, φησὶ, μεγίστην εἰκόνα ιώτα ἐν, τὴν μίαν κεραίαν ἦτις ἔστὶ κεραία μία, ἀσύνθετος, ἀπλῆ, μονὰς εἰλικρινὴς ἐξ οὐδενὸς ὅλως τὴν σύνθεσιν ἔχονσα, συνθετὴ, πολυειδὴς, πολυμερὴς ἢ ἀμερής.⁴⁵

20. Titulus Monūmōs.

23. Hom. Il. Σ, 201, 246.

25. Fort. ὁ ἔστιν.

27. Pro ἀβασιλεύτως legendum
ἀβουλήτως.

31. Joann. Ev. initio.

32. Debebat ὡς ἂν τις εἴποι.

36. Cod. εἰρηνηκή.

38. Cod. ὡς ἂν.

Ἐκείνη μία, φησὶν, ἔστιν ἡ πολυπρόσωπος καὶ μυριόματος καὶ μυριώνυμος μία τοῦ ἡ κεραία, ἥτις ἔστιν εἰκὼν τοῦ τελείου ἀνθρώπου ἐκείνου τοῦ ἀοράτου.

13 "Εστιν οὖν, φησὶν, ἡ μονὰς ἡ μία κεραία καὶ δεκάς·
δύναμις γὰρ αὐτῇ τὸ ἕτης μᾶς κεραίας καὶ δυὰς καὶ ⁵⁰
τριὰς καὶ τετρὰς καὶ πεντὰς καὶ ἕξας καὶ ἑπτὰς, καὶ
όγδοὰς, καὶ ἐνικές μέχρι τῶν δέκα. Οὗτοι γὰρ, φησὶν,
εἰσὶν οἱ πολυσχεδεῖς ἀριθμοὶ ἐν ἐκείνῃ κατοικοῦντες τῇ
ἀπλῇ καὶ ἀσυνθέτῳ τοῦ ἴωτα κεραίᾳ μᾶ. Καὶ τοῦτο
ἔστι τὸ εἰρημένον, ὅτι "πᾶν τὸ πλήρωμα ηὐδόκησε κατοι-⁵⁵
κῆσαι ἐπὶ τὸν νὺὸν τοῦ ἀνθρώπου" σωματικῶς· αἱ γὰρ
τοιαῦται τῶν ἀριθμῶν συνθέσεις ἐξ ἀπλῆς καὶ ἀσυν-
θέτου τῆς μᾶς κεραίας τοῦ ἴωτα, σωματικὰ γεγόνασι,
φησὶν, ὑποστάσεις. Γέγονεν οὖν, φησὶν, ἀπὸ τοῦ τελείου
ἀνθρώπου ὁ νὺὸς τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἔγνωκεν οὐδεὶς, φαν-⁶⁰
τάξεται δὲ, φησὶν, εἰς γέννημα θηλείας ἡ κτίσις πᾶσα
τὸν νὺὸν ἀγνοοῦσα, οὐ νὺοῦ καὶ τινες ἀμυδραὶ πάνυ
ἐμπελάζουσαι τῷδε τῷ κόσμῳ συνέχουσι καὶ συγκρα-
τοῦσι τὴν μεταβολὴν, τὴν γένεσιν. Τὸ δὲ κάλλος
ἐκείνου τοῦ νύον τοῦ ἀνθρώπου μέχρι νῦν πᾶσιν ἔστιν ⁶⁵
ἀκατάληπτον ἀνθρώποις, ὅσοι περὶ τὸ γέννημα τῆς θη-
λείας εἰσὶ πεπλανημένοι. Γέγονεν οὖν, φησὶν, ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου ἐκείνου οὐδὲν τῶν ἐνθάδε, οὐδὲ ἔσται πώποτε.
Τὰ δὲ γεγονότα πάντα οὐκ ἀπὸ ὅλου ἀλλὰ ἀπὸ μέρους
τινὸς γέγονε τοῦ νύον τοῦ ἀνθρώπου. "Εστι γὰρ, φησὶν,⁷⁰
ὁ νὺὸς τοῦ ἀνθρώπου ἴωτα ἐν μᾶ κεραίᾳ, ρύείση ἄνωθεν·
πλήρεις ἀποπληροῦσα πάντας, ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ ὅσα
καὶ ὁ ἀνθρωπός ἔχει ὁ πατὴρ τοῦ νύον τοῦ ἀνθρώπου.

14 Γέγονεν οὖν κόσμος, ὡς φησι Μωϋσῆς, ἐν ἐξ ἡμέραις,

52. Cod. καὶ ἐνάς.

61. Cod. γένημα. Sic et 66, 97.

54. Cod. μία.

62. Corrigendum ἀκτίνες ἀμυ-

55. Coloss. I, 19, unde correxi

δραὶ.

codicis παντὸς πλ.

72. Fort. πλήρης.

τουτέστιν ἐν ἐξ δυνάμεσι ταῖς ἐν τῇ μιᾷ κεραίᾳ τοῦ ἴωτα· 75
 ἔβδόμη κατάπαυσις καὶ σαββάτου ἀπὸ τῆς ἔβδομάδος
 γέγονε τῆς ἐκεī γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρὸς καὶ ἀέρος, ἐξ
 ὧν ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς κεραίας γέγονε τῆς μᾶς. Οἱ τε
 γὰρ κύβοι καὶ τὰ ὀκτάεδρα καὶ πυραμίδες, καὶ πάντα
 106 v. τὰ τούτοις παραπλήσια σχήματα, ἐξ ὧν συνέστηκε πῦρ,⁸⁰
 ἀὴρ, ὕδωρ, γῆ, ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν γεγόνασι τῶν κατει-
 λημένων ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀπλῆ τοῦ ἴωτα κεραίᾳ, ἦτις ἐστὶν
 νίος ἀνθρώπου τελείου τέλειος. "Οταν οὖν, φησὶν,⁸⁵
 ράβδον λέγη Μωϋσῆς στρεφομένην ποικίλως εἰς τὰ
 πάθη τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ἄτινα, φησὶν, ἐστὶ τῆς
 κτίσεως ἀλληγόρου σύμβολα, οὐκ εἰς πλείονα πάθη τῶν
 δώδεκα σχηματίζει τὴν ράβδον ἦτις ἐστιν ἡ μία κεραία,
 διπλῆ, ποικίλη. Αὕτη, φησὶν, ἐστὶν ἡ δεκάπληγος ἡ
 κοσμικὴ κτίσις πάντα γὰρ πληστόμενα γεννᾶται καὶ
 καρποφορεῖ καθάπερ αἱ ἄμπελοι. "Ανθρωπος ἐξ ἀν-⁹⁰
 θρώπου ἐξέσυται, φησὶ, καὶ ἀποσπάται πληγῇ τινι
 μεριζόμενος, ἵνα γένηται καὶ εἴπη νόμον ὃν ἔθηκε Μωϋ-
 σῆς παρὰ θεοῦ λαβών. Κατὰ τὴν κεραίαν ἐκείνην ὁ νόμος
 ἐστὶ τὴν μίαν ἡ δεκάλογος ἀλληγοροῦσα τὰ θεῖα τῶν
 λόγων μυστήρια. Πᾶσα γὰρ, φησὶν, ἡ γνῶσις τῶν
 ὅλων δεκάπληγός ἐστι καὶ δεκάλογος, ἣν οἶδεν οὐδεὶς
 τῶν περὶ τὸ γένυνημα τῆς θηλείας πεπλανημένων. Καν
 εἴπης πεντάτευχον ὅλον τὸν νόμον, ἐστιν ἀπὸ τῆς πεν-
 τάδος τῆς ἐν τῇ μιᾷ κατειλημμένης κεραίᾳ. Τὸ δὲ ὅλον
 ἐστι, φησὶ, τοῖς μὴ πεπληρωμένοις παντελῶς τὴν διά-¹
 νοιαν μυστήριον, καὶ μὴ παλαιουμένη ἑορτὴ,
 νόμιμος, αἰώνιος, εἰς τὰς γενεὰς ἡμῶν κυρίου τοῦ Θεοῦ
 πάσχα διατηρούμενον τοῖς δυναμένοις βλέπειν, ἐναρχο-

76. Fort. σάββατον.

γορούμενα.

84. Exod. VII. Cod. ράνδον (sic).

87. Cod. σχηματίζη—τὴν ράνδον.

86. Cod. ἀληγόρου. Fort. ἀλη-

89. Cod. πλειστόμενα.

μένης τῆς δεκάτης, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ δεκάδος ἀφ' ἣς, φησὶν, 5
ἀριθμοῦσιν. Ὡς γὰρ μονὸς ἔως τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης
ἐστὶ τὸ κεφάλαιον τῆς μᾶς τοῦ τελείου ἀριθμοῦ. Τό τε
γὰρ ἐν δύο τρίᾳ τέσσαρα γίνεται δέκα, ὅπερ ἐστὶν ἡ μία
κεραία. Ἀπὸ δὲ τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης, φησὶν, ἔως
μᾶς καὶ εἰκάδος ἑβδομάδα λέγει ὑπάρχουσαν ἐν τῇ μᾶ 10
κεραίῃ, τοῦ κύστος τὴν κτίσιν ἄξυμον ἐν τούτοις ἅπασιν.
Εἰ γὰρ δεηθείη, φησὶν, ἡ μία κεραία οὐσίας τινὸς οίονεὶ^{107 r.}
ζύμης ἔξωθεν εἰς τὸ Πάσχα τοῦ Κυρίου, τὴν αἰώνιον
ἔορτὴν ἥτις ἐστὶν εἰς τὰς γενεὰς δεδομένη· ὅλος γὰρ
ὁ κόσμος καὶ πάντα τῆς κτίσεως αἴτια, Πάσχα ἐστὶν¹⁵
ἔορτὴ Κυρίου· χαίρει γὰρ ὁ θεὸς τῆς κτίσεως τῇ μετα-
βολῇ, ἥτις ὑπὸ τῶν δέκα αὐλιτῶν τῆς κεραίας ἐνεργεῖται
τῆς μᾶς, ἥτις ἐστὶ Μωσέως ράβδος ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένη,
ἢν τοῖς Αἰγυπτίοις πλήσσειν μεταβάλλειν τὰ σώματα,
καθάπερ τὴν χεῖρα Μωσέως, τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα, καὶ τὰ²⁰
λοιπὰ τούτοις παραπλησίως· ἀκρίδας, ὅπερ ἔστι χόρτος,
τῶν στοιχείων εἰς σάρκα μεταβολὴν λέγει· “πᾶσα γὰρ
σὰρξ χόρτος,” φησίν. Οὐδὲν δὲ ἥπτον καὶ τὸν ὅλον νόμον
οἱ ἄνδρες οὗτοι τοιοῦτόν τινα τρόπον ἐκδέχονται, τάχα
που κατακολουθήσαντες, ὡς ἐγὼ δοκῶ, Ἐλλήνων τοῖς²⁵
λέγουσιν οὐσίαν εἶναι καὶ ποιὸν καὶ ποσὸν καὶ πρός τι
καὶ ποῦ καὶ πότε, καὶ κεῖσθαι καὶ ποιεῖν καὶ ἔχειν καὶ
πάσχειν.

¹⁵ Τοιγαροῦν Μονόϊμος αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Θεόφραστον
ἐπιστολῇ διαρρήδην λέγει, καταλιπὼν ζητεῖν θεὸν καὶ³⁰
κτίσιν, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια· “Ζήτησον αὐτὸν ἀπὸ³⁵
έαυτοῦ, καὶ μάθε, τίς ἐστιν ὁ πάντα ἀπαξιπλῶς ἐν σοὶ

5. Cod. εἴτις.

7. Excidit vox κεραίας.

17. Απ δέκα ὑλῶν?

18. Cod. ράνδος.

19. Cod. ἡ τῆς. Fort. πλήξει
μεταβ.

22. Fort. [τὴν] τῶν. Jesai. XL, 6.

26. Cod. πόσον.

εξιδιοποιούμενος, καὶ λέγων, ὁ θεός μου ὁ νοῦς μου,
ἡ διάνοιά μου, ἡ ψυχή μου, τὸ σῶμά μου· καὶ μάθε
πόθεν ἔστι τὸ λυπεῖσθαι καὶ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἀγαπᾶν³⁵
καὶ τὸ μισεῖν καὶ τὸ γρηγορεῖν μὴ θέλοντα, καὶ τὸ
νυστάζειν μὴ θέλοντα, καὶ τὸ ὄργιζεσθαι μὴ θέλοντα,
καὶ τὸ φιλεῖν μὴ θέλοντα· καὶ ἀν ταῦτα, φησὶν, ἐπιζη-
τήσης, ἀκριβῶς εὐρήσεις αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ἐν καὶ πολλὰ,
κατὰ τὴν κεραίαν ἐκείνην ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν διέξοδον εὑρών.”⁴⁰
Ταῦτα μὲν οὖν ἐκεῖνοι, οἷς οὐκ ἀνάγκην ἔχομεν τὰ παρ'
“Ελλησι προμεμεριμνημένα παρατιθέναι, οὓσι προδήλοις
τοῖς ὑπ' αὐτῶν λεγομένοις [οἴαν] τὴν σύστασιν ἔχει, ἐκ
107 v. γεωμετρικῆς τέχνης καὶ ἀριθμητικῆς, ἦν γενναιότερον οἱ
Πυθαγόρου μαθηταὶ διέθεντο, καθὼς ἔστι τοῖς ἐντυγχά-⁴⁵
νουσιν ἐπιγνῶναι ἐν τοῖς τόποις οἷς προδιηγησάμεθα
περὶ πάσης σοφίας Ἑλλήνων. ’Αλλ’ ἐπεὶ κατὰ Μονο-
ίμου αὐτάρκως διελήλεγκται, ἴδωμεν τίνα καὶ οἱ λοιποὶ
τεχνάζονται, ἑαυτοῖς βουλόμενοι ὄνομα μάταιον ὑψοῦν.

16 Τατιανὸς δὲ καὶ αὐτὸς γενόμενος μαθητὴς Ἰουστίνου⁵⁰
τοῦ μάρτυρος, οὐχ ὅμοια τῷ διδασκάλῳ ἐφρόνησεν,
ἀλλὰ κανά τινα ἐπιχειρήσας, ἔφη αἰῶνας τινὰς παρὰ
τοὺς ὄμοιώς τοῖς ἀπὸ Οὐαλεντίνου μυθολογήσασι. Γά-
μον δὲ φθορὰν εἶναι παραπλησίως Μαρκίωνι λέγει.
Τὸν δὲ Ἀδὰμ φάσκει μὴ σώζεσθαι, διὰ τὸ ἀρχηγὸν⁵⁵
παρακοῆς γεγονέναι. Καὶ ταῦτα μὲν Τατιανός.

17 Ἐρμογένης δέ τις καὶ αὐτὸς νομίσας τι κανὸν φρο-
νεῖν, ἔφη τὸν θεὸν ἔξ ӯλης συγχρόνου καὶ ἀγενήτου
πάντα πεποιηκέναι. ’Αδυνάτως γὰρ ἔχειν τὸν θεὸν μὴ
οὐκ ἔξ ӯντων τὰ γινόμενα ποιεῖν. Εἶναι δὲ τὸν θεὸν⁶⁰
ἀεὶ κύριον καὶ ἀεὶ ποιητὴν, τὴν δὲ ӯλην ἀεὶ δούλην καὶ

43. Addidimus οἴαν. Possis etiam ӯθεν.

44. Cod. ἥν.

50. Titulus: Τατιανός.

53. Corrigendum μυθιλογήσαν-
τας.

57. Titulus: Ἐρμογένης.

γινομένην, οὐ πᾶσαν δὲ, ἀεὶ γὰρ ὑγρίως καὶ ἀτάκτως φερομένην ἐκόσμησε τούτῳ τῷ λόγῳ δίκην χωνεύματος ὑποκαιομένου βράζουσαν ἵδων ἔχώρησε κατὰ μέρος. Καὶ τὸ μὲν ἐκ τοῦ παντὸς λαβὼν ἡμέρωσε, τὸ δὲ εἴσεν⁶³ ἀτάκτως φέρεσθαι, καὶ τὸ ἡμερωθὲν τοῦτο εἶναι κόσμον λέγει· τὸ δὲ ὕγριον μένειν καὶ ὑλην καλεῖσθαι ἄκοσμον. Ταύτην οὐσίαν εἶναι τῶν ἀπάντων λέγει, ὡς καινὸν φέρων δόγμα τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς· οὐκ ἐνενόει δὲ ὅτι Σωκρατικὸς ὁ μῦθος οὗτος τυγχάνει, ὑπὸ Πλάτωνος⁷⁰ 108 r. ἔξειργασμένος βέλτιον, ἢ ὑπὸ Ἐρμογένους. Τὸν δὲ Χριστὸν νίὸν εἶναι ὁμολογεῖ τοῦ τὰ πάντα κτίσαντος θεοῦ, καὶ ὅτι ἐκ παρθένου γεγενῆσθαι καὶ Πνεύματος μὲν ὁμολογεῖ, κατὰ τὴν τῶν Εὐαγγελίων φωνὴν, ὃν μετὰ τὸ πάθος ἐγερθέντα ἐν σώματι πεφηνέναι τοῖς μα-75 θηταῖς, καὶ ἀνερχόμενον εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐν τῷ ἡλίῳ τὸ σῶμα καταλελοιπέναι, αὐτὸν δὲ πρὸς τὸν πατέρα πεπορεῦσθαι. Μαρτυρίᾳ δὲ χρᾶται νομίζων ὑπὸ τοῦ ῥήτοῦ συνηγορεῖσθαι οὕπερ ὁ ψαλμῳδὸς Δαβὶδ λέγει· “Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς⁸⁰ νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν.” Ταῦτα μὲν οὖν καὶ Ἐρμογένης ἐπεχείρει.

18 “Ἐτεροι δέ τινες φιλόνεικοι τὴν φύσιν, ἴδιῶται τὴν γνῶσιν, μαχιμώτεροι τὸν τρόπον, συνιστάνουσι δεῦ τὸ⁸⁵ Πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ πρώτου μηνὸς φυ-

62. Cogites de καὶ γὰρ..., sed ἀεὶ est: ab aeterno.

63. Excidit aliquid. Δίκην ... μέρος ipsa verba sunt Hermogenis.

ib. Cod. χ...τος, tribus literis evanidis; χάματος igitur scripsit librarius.

68. Cod. κενόν.

73. In cod. ὅτι magna parte exesum, sed appetit hoc fuisse,

non τό. Quare mox γεγένηται scribendum.

74. Fort. συνομολογεῖ.

75. Cod. πεφηκέναι.

77. Cod. καταλελυπέναι.

80. Psalm. XVIII, 6.

84. Titulus: Περὶ τῶν τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν.

85. Cod. συσταίνουσι.

λάσσειν κατὰ τὴν τοῦ νόμου διαταγὴν, ἐν ᾧ ἀν ημέρᾳ ἔμπεσῃ, ὑφορώμενοι τὸ γεγραμμένον ἐν νόμῳ, ὡς ἐπικατάρατον ἔσεσθαι τὸν μὴ φυλάξαντα οὗτος [ώς] διαστέλλεται· οὐ προσέχοντες ὅτι Ἰουδαίοις ἐνομοθετεῖτο 90 τοῖς μέλλουσι τὸ ἀληθινὸν Πάσχα ἀναιρεῖν, τὸ εἰς ἔθνη χωρῆσαν, καὶ πίστει νοούμενον, οὐ γράμματι νῦν τηρούμενον. Οἱ μιᾶς ταύτη προσέχοντες ἐντολῆ, οὐκ ἀφορῶσιν εἰς τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου, ὅτι “διαμαρτύρομαι παντὶ περιτεμνομένῳ ὅτι ὄφειλέτης ἐστὶ τοῦ πάντα τὸν 95 108 v. νόμον ποιῆσαι.” Ἐν δὲ τοῖς ἑτέροις οὖτοι συμφωνοῦσι πρὸς πάντα τὰ τῇ Ἑκκλησίᾳ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων παραδεδομένα.

19 Ἔτεροι δὲ καὶ αὐτοὶ αἵρετικώτεροι τὴν φύσιν, Φρύγες τὸ γένος, προληφθέντες ὑπὸ γυναιών ἡπάτηνται, Πρι- 1 σκίλλης τινὸς καὶ Μαξιμίλλης καλουμένων, ἃς προφήτιδας νομίζουσιν. Ἐν ταύταις τὸ Παράκλητον πνεῦμα κεχωρηκέναι λέγοντες, καὶ τινα πρὸ αὐτῶν Μοντανὸν ὄμοίως δοξάζουσιν ὡς προφήτην, ὃν βίβλους ἀπείρους 5 ἔχοντες πλανῶνται, μήτε τὰ ὑπ’ αὐτῶν λελαλημένα λόγῳ κρίναντες, μήτε τοῖς κρίναι δυναμένοις προσέχοντες, ἀλλ’ ἀκρίτως τῇ πρὸς αὐτοὺς πίστει προσφέρονται, πλεῖόν τι δι’ αὐτῶν φάσκοντες ὡς μεμαθηκέναι ἢ ἐκ νόμου καὶ προφητῶν καὶ τῶν Εὐαγγελίων. Ὅπερ δὲ 10 ἀποστόλους καὶ πᾶν χάρισμα ταῦτα τὰ γύναια δοξάζουσιν, ὡς τολμᾶν πλεῖόν τι Χριστοῦ ἐν τούτοις λέγειν τινὰς αὐτῶν γεγονέναι. Οὖτοι τὸν μὲν πατέρα τῶν ὅλων θεὸν καὶ πάντων κτίστην ὄμοίως τῇ Ἑκκλησίᾳ ὄμολογοῦσι, καὶ ὅσα τὸ Εὐαγγέλιον περὶ τοῦ Χριστοῦ 15 μαρτυρεῖ, καινίζουσί τε νηστείας καὶ ἑορτὰς καὶ ξηρο-

88. Cod. ὑφορούμενοι.

89. Addidi ὡς.

92. Cod. χωρῆσαν. Scribendum
videtur χωρῆσον.

94. Galat. V, 3.

99. Titulus rubricatus: Φρύγες.

9. Delendum ὡς.

16. Leg. δὲ pro τε.

φαγίας καὶ ράφανοφαγίας, φάσκοντες ὑπὸ τῶν γυναιών δεδιδάχθαι. Τινὲς δὲ αὐτῶν τῇ τῶν Νοητιανῶν αἱρέσει συντιθέμενοι τὸν πατέρα αὐτὸν εἶναι τὸν οὐίον λέγουσι, καὶ τοῦτον ὑπὸ γένεσιν καὶ πάθος καὶ θάνατον ἐληλυ- 20 θέναι. Περὶ τούτων αὖθις λεπτομερέστερον ἐκθήσομαι· πολλοῖς γὰρ ἀφορμὴ κακῶν γεγένηται ἡ τούτων αἵρεσις.

Ίκανὰ μὲν οὖν καὶ τὰ περὶ τούτων εἰρημένα κρίνομεν, 109 r. δι' ὀλίγων τὰ πολλὰ φλύαρα αὐτῶν βιβλία τε καὶ ἐπι- χειρήματα πᾶσιν ἐπιδείξαντες ἀσθενῆ ὄντα καὶ μηδενὸς 25 λόγου ἄξια, οἷς οὐ χρὶ προσέχειν τοὺς ὑγιαίνοντα νοῦν κεκτημένους.

20 "Ἐτεροι δὲ ἔαυτοὺς ἀποκαλοῦντες Ἐγκρατίτας, τὰ μὲν περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ ὁμοίως καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁμολογοῦσι· περὶ δὲ πολιτείαν πεφυσιωμένοι ἀνα- 30 στρέφονται, ἔαυτοὺς διὰ βρωμάτων δοξάζειν νομίζοντες ἀπεχόμενοι ἐμψύχων, ὑδροποτοῦντες καὶ γαμεῖν κωλύ- οντες, καὶ τῷ λοιπῷ βίῳ καταξήρως προσέχοντες, μᾶλλον κυνικοὶ ἡ Χριστιανοὶ οἱ τοιοῦτοι κρινόμενοι, οὐ προσέχοντες τοῖς διὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς αὐτοὺς 35 προειρημένοις, ὃς προφητεύων τὰ μέλλοντα ὑπὸ τινῶν μάτην καινίζεσθαι οὕτως ἔφη· "Τὸ δὲ πνεῦμα ρήτως λέγει· Ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινὲς τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας, προσέχοντες πνεύμασι πλά- νοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδο- 40 λόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ιδίαν συνείδησιν, κωλυ- οντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἢ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνω- κόσι τὴν ἀλήθειαν· ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον. Ἄγι- 45

26, 27. Cod. τοῖς—κεκτημένος.

28. Titulus rubricatus: Ἐγκρα-
τίτας.

32. Cod. ὑδρωπ.

36. Cod. προφητεύον.

37. 1 Timoth. IV, 1-5.

άξεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.” Ἰκανὴ μὲν οὖν αὕτη ἡ φωνὴ τοῦ μακαρίου Παύλου πρὸς ἔλεγχον τῶν οὗτων βιούντων καὶ σεμνυνομένων δικαίων εἰς τὸ δεῖξαι ὅτι καὶ τοῦτο αἴρεσις. Εἰ δὲ καὶ ἔτεραι τινὲς αἱρέσεις ὀνομάζοντο Καΐνων, Ὁφιτῶν ἡ Νοχαϊτῶν καὶ 50
09 v. ἔτέρων τοιούτων, οὐκ ἀναγκαῖον ἥγημαι τὰ ὑπ’ αὐτῶν λεγόμενα ἡ γινόμενα ἐκθέσθαι, ἵνα μὴ κὰν ἐν τούτῳ τινὰς αὐτοὺς ἡ λόγου ἀξίους ἥγωνται. Ἀλλ’ ἐπεὶ καὶ τὰ περὶ τούτων αὐτάρκη δοκεῖ εἶναι, παρέλθωμεν ἐπὶ τὴν πᾶσι τῶν κακῶν αἰτίαν αἱρεσιν Νοητιανῶν, τὴν τε 55
ρίζαν αὐτῆς ἀναπτύξαντες, καὶ τὸν ἐνδύνοντα οίονεὶ φανερὸν ἐλέγξαντες, παύσωμεν τῆς τοιαύτης πλάνης τοὺς ἐπαγομένους ὑπὸ πνεύματος, βιαίου δίκην χειμάρρουν.

47. Cod. προσελλέγχον.

50. Cod. ὀνομάζοντο.

ib. Cod. καΐνων. Intelligit Cainos, qui Cain honorant.

53. Cod. αὐτοὺς et ἥγιωμαι (sic).

56. Pro οίονεὶ fort. legendum
ὅφιν, sive potius λόν.

58. Fort. ἀπαγομένους.

59. Cod. χειμάρρου.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ Θ'.

- 1 ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ ἐννάτῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἵρεσεων Ἐλέγχου.
- 2 Τίς ἡ Νοητοῦ βλάσφημος ἀφροσύνη, καὶ ὅτι δόγμασιν Ἡρακλείτου τοῦ Σκοτεινοῦ προσέσχεν, οὐ τοῖς Χριστοῦ. 5
- 3 Καὶ πῶς Κάλλιστος μίξας τὴν Κλεομένους μαθητοῦ Νοητοῦ καὶ Θεοδότου αἵρεσιν, ἐτέραν καινοτέραν αἵρεσιν συνέστησε, καὶ τίς ὁ τούτου βίος.
- 4 Τίς ἡ κενὴ ἐπιδημία τοῦ ξένου δαίμονος Ἡλχασᾶι καὶ ὅτι σκέπη τῶν ἴδιων σφαλμάτων τὸ δοκεῖν προσέχειν νόμῳ τῷ δέυντι, γνωστικοῖς δόγμασιν ἡ καὶ ἀστρολογικοῖς καὶ μαγείαις πρόσκειται. 10
- 5 Τίνα τὰ Ἰουδαίοις ἔθη, καὶ πόσαι τούτων διαφοραί.
- 6 Πολλοῦ τοίνυν τοῦ περὶ πασῶν αἵρεσεων γενομένου ἥμīν ἀγῶνος, μηθέν τε ἀνεξέλεγκτον καταλιποῦσι, περι- 15 λείπεται νῦν ὁ μέγιστος ἀγῶν, ἐκδιηγήσασθαι καὶ διε-

2. Cod. Ἐλλέγχου.

11. Fort. κἄν γνωστ. et προσ-
κέηται, quanquam hoc minus cu-
rant seriores scriptores.

12. Cod. μαγείαις.

13. Fort. Ἰουδαίων, sive τὰ de-
lendum.

14. In cod. titulus : Φιλοσοφον-
μένων ἔννατον. Νοητός.
ib. Cod. πολλοὶ τοίνυν.

λέγξαι τὰς ἐφ' ἡμῖν ἐπαναστάσας αἱρέσεις, δι' ὃν τινὲς
ἀμαθεῖς καὶ τολμηροὶ διασκεδαννύειν ἐπεχείρησαν τὴν
Ἐκκλησίαν, μέγιστον τάραχον κατὰ πάντα τὸν κόσμον
ἐν πᾶσι τοῖς πιστοῖς ἐμβάλλοντες. Δοκεῖ γὰρ ἐπὶ τὴν ²⁰
ἀρχηγὸν τῶν κακῶν γενομένην γνώμην ὄρμήσαντας διε-
λέγξαι τίνες αἱ ταύτης ἀρχαὶ, ὅπως εὕγνωστοι αἱ ἐκ-
φυάδες αὐτῆς ἄπασι γενόμεναι καταφρονηθῶσι.

^{110 r.} 7 Γεγένηται τις ὄνοματι Νοητὸς, τῷ γένει Σμυρναῖος.
Οὗτος εἰσηγήσατο αἴρεσιν ἐκ τῶν Ἡρακλείτου δογμά- ²⁵
των, οὓς διάκονος καὶ μαθητὴς γίνεται Ἐπίγονός τις
τοῦνομα, ὃς τῇ Ῥώμῃ ἐπιδημήσας ἐπέσπειρε τὴν ἄθεον
γνώμην. ³⁰ Ωἱ μαθητεύσας Κλεομένης καὶ βίῳ καὶ τρόπῳ
ἀλλότριος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκράτυνε τὸ δόγμα, κατ'
ἐκεῖνο καιροῦ Ζεφυρίνου διέπειν νομίζοντος τὴν ἐκκλη- ³⁵
σίαν, ἀνδρὸς ἴδιωτου καὶ αἰσχροκερδοῦς. [ὃς] τῷ κέρδει
προσφερομένῳ πειθόμενος, συνεχώρει τοῖς προσιοῦσι
τῷ Κλεομένει μαθητεύεσθαι, καὶ αὐτὸς ὑποσυρόμενος
τῷ χρόνῳ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ὥρμητο, συμβούλου καὶ συνα-
γωνιστοῦ τῶν κακῶν ὅντος αὐτῷ Καλλίστου, οὓς τὸν ⁴⁰
βίον καὶ τὴν ἐφευρεθεῖσαν αἴρεσιν μετ' οὐ πολὺ ἐκθή-
σομαι. Τούτων κατὰ διαδοχὴν διέμεινε τὸ διδασκαλεῖον
κρατυνόμενον καὶ ἐπαῦξον, διὰ τὸ συναρεῖσθαι αὐτοῖς
τὸν Ζεφυρίνον καὶ τὸν Κάλλιστον, καίτοι ἡμῶν μηδέ-
ποτε συγχωρησάντων, ἀλλὰ πλειστάκις ἀντικαθεστώτων ⁴⁵
πρὸς αὐτοὺς, καὶ διελεγξάντων, καὶ ἄκοντας βιασαμένων
τὴν ἀλήθειαν ὁμολογεῖν· οἱ πρὸς μὲν ὥραν αἰδούμενοι,
καὶ ὑπὸ τῆς ἀληθείας συναγόμενοι, ὡμολόγουν, μετ' οὐ
πολὺ δὲ ἐπὶ τὸν αὐτὸν Βόρβορον ἀνεκυλίοντο.

18. Cod. διασκεδανοίην.

20. Cod. πᾶσις πιστοῖς.

27. Cod. τῇ Ῥώμῃ.

31. Addidi ὃς.

33. Cod. Κλεομένη, cum iota
subscripto.

34. Prius erat συμβόλου.

40. Cod. ἀντικαθεστώτων.

41. Cod. διελεγξάντων.

8 Ἀλλ' ἐπεὶ τῆς γενεαλογίας αὐτῶν τὴν διαδοχὴν ἐπε-⁴⁵
δεῖξαμεν, δοκεῖ λοιπὸν καὶ τῶν δογμάτων τὴν κακο-
διδασκαλίαν ἐκθέσθαι, πρότερον τὰ Ἡρακλείτῳ τῷ
Σκοτεινῷ δόξαντα παραθεμένους, ἐπειτα καὶ τὰ τούτων
μέρη Ἡρακλείται ὅντα φανερῶσαι, ἢ τυχόντες οἱ νῦν
ιιον. προστάται τῆς αἰρέσεως οὐκ ἵσασιν ὅντα τοῦ Σκοτεινοῦ, ⁵⁰
νομίζοντες εἶναι Χριστοῦ. Οἷς εἰ ἐνέτυχον, κανοῦτω
δυσωπηθέντες παύσονται τῆς ἀθέου δυσφημίας. Ἀλλ'
εἰ καὶ πρότερον ἔκκειται ὑψὸν ἡμῶν ἐν τοῖς Φιλοσοφου-
μένοις ἡ δόξα Ἡρακλείτου, ἀλλά γε δοκεῖ προσανα-
παραχθῆναι καὶ νῦν, ὅπως διὰ τοῦ ἐγγίονος ἐλέγχου ⁵⁵
φανερῶς διδαχθῶσιν οἱ τούτου νομίζοντες Χριστοῦ εἶναι
μαθητὰς, οὐκ ὅντας, ἀλλὰ τοῦ Σκοτεινοῦ.

9 Ἡράκλειτος μὲν οὖν φησὶν εἶναι τὸ πᾶν διαιρετὸν,
ἀδιαιρέτον, γενητὸν, ἀγένητον, θυητὸν, ἀθάνατον, λόγον
αἰῶνα, πατέρα νίὸν, θεὸν δίκαιον. “Οὐκ ἐμοῦ, ἀλλὰ ⁶⁰
τοῦ δόγματος ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφόν ἐστιν, ἐν
πάντα εἶναι,” ὁ Ἡράκλειτος φησὶ, καὶ ὅτι τοῦτο οὐκ
ἵσασι πάντες οὐδὲ ὁμολογοῦσιν, ἐπιμέμφεται ὥδε πως.
“Οὐ ξυνίασιν ὅκως διαφερόμενον ἐωὕτῳ ὁμολογέειν πα-
λίντροπος ἄρμονίῃ ὅκως περ τόξου καὶ λύρης.” “Οτι δὲ ⁶⁵
λόγος ἐστὶν ἀεὶ τὸ πᾶν καὶ διὰ παντὸς ὅν, οὗτος λέγει.
“Τοῦ δὲ λόγου τοῦ δέοντος ἀεὶ ἀξύνετοι γίνονται ἄνθρω-
ποι, καὶ πρόσθεν ἡ ἀκοῦσαι καὶ ἀκούσαντες τὸ πρώτον·
γινομένων γὰρ πάντων κατὰ τὸν λόγον τόνδε ἄπειροι εἰσὶν,

48. Cod. ἐπεὶ καὶ τά.

50. Cod. εἴσασιν.

53. Cod. φιλοσοφουμένους. Cf. lib. I, cap. 4.

54. Cod. πρὸς ἀνπαραχθῆναι. Vox addenda lexicis.

55. Cod. ἀγγίονος ἐλλέγχου.

61. Cod. ἐστιν ἐν.

62. Cod. πάντα εἰδέναι.

63. Cod. εἴσασι.

64. Fort. ὁμολογέει· παλ. Pro παλίντροπος legitur παλίντονος apud Plut. de Isid. et Osirid. p. 369, A.: Παλίντονος γὰρ ἄρμονίῃ κόσμου ὥσπερ λύρης καὶ τόξου, καθ' Ἡράκλειτον.

66. Cod. ὅν.

67. Cod. δεὶ ἔτεοι. Correctum ex Clem. Al. Strom. V, p. 716.

68. Cod. ἀκούσαντας et γινόμενον.

69. Clemens recte omittit εἰσὶν.

έοίκασι πειρώμενοι καὶ ἐπέων καὶ ἔργων τοιουτέων ὄκοια⁷⁰ ἐγὼ διηγεῦμαι, διαιρέων κατὰ φύσιν καὶ φράζων ὅκως ἔχει.” “Οτι δέ ἐστι παῖς τὸ πᾶν καὶ δὶ αἰῶνος αἰώνιος βασιλεὺς τῶν ὅλων οὗτως λέγει· “Αἱών παῖς ἐστὶ παιζόν, πεπτεύων παιδὸς ἡ βασιλητή.” “Οτι δέ ἐστιν ὁ [πόλεμος] πατὴρ πάντων τῶν γεγονότων γενητῶν, ἀγένητος κτίσις⁷⁵ δημιουργὸς, ἐκείνου λέγοντος ἀκούωμεν· “Πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεὺς,” καὶ τοὺς μὲν 11 r. θεοὺς ἔδειξε, τοὺς δὲ ἀνθρώπους τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε τοὺς δὲ ἐλευθέρους. “Οτι δέ ἐστιν “ἀρμονίη ὅκως περ τόξου καὶ λύρης.” “Οτι δὲ [ἔστιν] ἀφανῆς ὁ ἀόρατος⁸⁰ ἄγνωστος ἀνθρώποις ἐν τούτοις λέγει· “Ἀρμονίη ἀφανῆς φανερῆς κρείττων.” Ἐπαινεῖ καὶ προθαυμάζει πρὸ τοῦ γινωσκομένου τὸ ἄγνωστον αὐτοῦ καὶ ἀόρατον τῆς δυνάμεως. “Οτι δέ ἐστιν ὄρατὸς ἀνθρώποις καὶ οὐκ ἀνεξεύρετος, ἐν τούτοις λέγει· “Οσων ὄψις, ἀκοὴ, μάθη-⁸⁵ σις, ταῦτα ἐγὼ προτιμέω,” φησὶ, τουτέστι τὰ ὄρατὰ τῶν ἀοράτων. Ἀπὸ τῶν τοιούτων αὐτοῦ λόγων κατανοεῖν ράδιον· ἔξηπάτηνται, φησὶν, οἱ ἀνθρώποι πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν φανερῶν παραπλησίως Ὁμήρῳ, ὃς ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων σοφώτερος πάντων. Ἐκεῖνόν τε γὰρ⁹⁰ παῖδες φθεῖρας κατακτείνοντες ἔξηπάτησαν εἰπόντες, “Οσα εἴδομεν καὶ κατελάβομεν, ταῦτα ἀπολείπομεν, ὅσα δὲ οὔτε εἴδομεν οὔτ’ ἐλάβομεν, ταῦτα φέρομεν.

10 Οὕτως Ἡράκλειτος ἐν ἵσῃ μοίρᾳ τίθεται καὶ τιμᾶ τὰ ἐμφανῆ τοῖς ἀφανέσιν, ὡς ἐν τι τὸ ἐμφανὲς καὶ⁹⁵

70. Cod. ὄποια.

71. Cod. διῆγευμαι, διερέων. Clemens addit ἔκαστον.

ib. Cod. ὅπως.

74. Addidi πόλεμος. Nisi potius initio scribendum erat Tis δέ ἐστιν.

75. Fort. κτίσεως.

76. Cod. ἀκούομεν.

79. Aliquid excidisse videtur.

80. In cod. post δέ vocula verme exesa.

85. Cod. ἀν ἔξευρετός.

ib. Cod. ὅσον ὄψις.

88. Exciderunt aliqua. Non sufficit addere ὅτι.

τὸ ἀφανὲς ὄμολογουμένως ὑπάρχον. Τίς γὰρ, φησὶν,
 “ἀρμονίη ἀφανῆς φανερῆς κρείττων.” Καὶ “ὅσων ὅψις,
 ἀκοὴ, μάθησις (τουτέστι τὰ ὄργανα), ταῦτα, φησὶν, ἐγὼ
 προτιμέω,” οὐ τὰ ἀφανῆ προτιμήσας. Τοιγαροῦν οὐδὲ
 σκότος οὐδὲ φῶς, οὐδὲ πονηρὸν οὐδὲ ἀγαθὸν ἔτερον
 φησὶν εἶναι ὁ Ἡράκλειτος, ἀλλὰ ἐν καὶ τὸ αὐτό. Ἐπι-
 τιμῷ γοῦν Ἡσιόδῳ ὅτι ἡμέραν καὶ νύκταν οἰδεν. Ἡμέρα
 γὰρ, φησὶ, καὶ νὺξ ἔστιν ἐν, λέγων ὥδε πως· “Διδά-
 σκαλος δὲ πλείστων Ἡσίοδος· τοῦτον ἐπίστανται;
 πλεῖστα εἰδέναι, ὅστις ἡμέρην καὶ εὐφρόνην οὐκ ἐγίνω-
 σκεν. Ἔστι γὰρ ἐν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν.” Οἱ γοῦν
 ἰατροὶ, φησὶν ὁ Ἡράκλειτος, τέμνοντες, καίοντες, πάντη
 111 v. βασανίζοντες κακῶς τοὺς ἀρρωστοῦντας, ἐπαιτιῶνται
 μηδὲν ἄξιον μισθῶν λαμβάνειν παρὰ τῶν ἀρρωστούν-
 των, ταῦτα ἐργαζόμενοι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς νόσους. Καὶ
 εὐθὺ δὲ, φησὶ, καὶ στρεβλὸν, τὸ αὐτό ἔστι. Γραφέων,
 φησὶν, ὕδος εὐθεῖα καὶ σκολιὴ ἡ τοῦ ὄργανου τοῦ κα-
 λουμένου κοχλίου· ἐν τῷ γραφείῳ περιστροφὴ εὐθεῖα
 καὶ σκολιή. Ἀνω γὰρ ὄμοῦ καὶ κύκλῳ περιέχεται· μία
 ἔστι, φησὶ, καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω ἐν ἔστι.
 Καὶ τὸ αὐτὸ δόδος ἄνω [καὶ] κάτω, μία καὶ ώϋτὴ, καὶ τὸ
 μιαρόν φησι καὶ τὸ καθαρὸν ἐν καὶ ταυτὸν εἶναι, καὶ τὸ
 πότιμον καὶ τὸ ἅποτον, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι· θάλασσα,
 φησὶν, ὕδωρ καθαρώτατον καὶ μιαρώτατον, ἵχθυσι μὲν
 πότιμον καὶ σωτήριον, ἀνθρώποις δὲ ἅποτον καὶ ὀλέ-
 θριον. Λέγει δὲ ὄμολογουμένως τὸ ἀθάνατον εἶναι
 θυητὸν καὶ τὸ θυητὸν ἀθάνατον διὰ τῶν τοιούτων λό-
 γων· “Ἀθάνατοι θυητοὶ, θυητοὶ ἀθάνατοι, ζῶντες τὸν
 ἐκείνων θάνατον, τὸν δὲ ἐκείνων βίον τεθνεῶτες.” Λέγει δὲ 25

96. Leg. videtur Ἔστι γάρ.

6. Cod. εὐφροσύνην.

97. Cod. ἀρμονία ἡ ἀφ. Et de-
inde iterum ὅσον ὅψις.

17. Addidi καὶ.

καὶ σαρκὸς ἀνάστασιν ταύτης φανερᾶς ἐν ᾧ γεγενήμεθα. Καὶ τὸν θεὸν οἶδε ταύτης τῆς ἀναστάσεως αἵτιον οὕτως λέγων· “Ἐνθα δὲ ἔόντι ἐπανίστασθαι καὶ φύλακας γίνεσθαι ἐγερτιζόντων καὶ νεκρῶν.” Λέγει δὲ καὶ τοῦ κόσμου κρίσιν καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ διὰ πυρὸς γίνεσθαι, 30 λέγων οὕτως· “Τὰ δὲ πάντα οἰακίζει κεραυνὸς,” τουτέστι κατευθύνει· κεραυνὸν τὸ πῦρ λέγων τὸ αἰώνιον. Λέγει δὲ καὶ φρόνιμον τοῦτο εἶναι τὸ πῦρ καὶ τῆς διοικήσεως τῶν ὅλων αἵτιον· καλεῖ δὲ αὐτὸν χρησμοσύνην καὶ κόρον. Χρησμοσύνη δέ ἔστιν ἡ διακόσμησις κατ’ αὐτὸν, 35 ἡ δὲ ἐκπύρωσις κόρος· “Πάντα γὰρ, φησὶ, τὸ πῦρ ἐπελθὸν κρινεῖ καὶ καταλήψεται.” Ἐν δὲ τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ “πάντα ὁμοῦ” τὸν ἴδιον νοῦν ἔξέθετο. “Αμα δὲ καὶ τὸν 12 r. τῆς Νοητοῦ αἱρέσεως δὶ’ ὄλιγων ἐπέδειξα οὐκ ὄντα Χριστοῦ, ἀλλὰ Ἡρακλείτου μαθητήν. Τὸν γὰρ πρῶ- 40 τον κόσμον αὐτὸν δημιουργὸν καὶ ποιητὴν ἑαυτοῦ γινόμενον οὕτω λέγει· “Ο θεὸς ἡμέρη, εὐφρόνη, χειμὼν, θέρος, πόλεμος, εἰρήνη, κόρος, λιμός.” Τάναντία ἀπαντᾷ οὗτος ὁ νοῦς. “Ἀλλοιούται δὲ ὄκως περ ὄκόταν συμμιγῇ θυώμασιν ὀνομάζεται καθ’ ἡδονὴν ἐκάστου.” Φανερὸν δὲ 45 πᾶσι τοὺς νοητοὺς Νοητοῦ διαδόχους καὶ τῆς αἱρέσεως προστάτας, εἰ καὶ Ἡρακλείτου λέγοισαν ἑαυτοὺς μὴ γεγονέναι ἀκροατὰς, ἀλλά γε [τὰ] τῷ Νοητῷ δόξαντα αἱρουμένους ἀναφανδὸν, ταῦτα ὁμολογεῖν. Λέγουσι γὰρ οὕτως ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν εἶναι πάντων δημιουργὸν 50 καὶ πατέρα, εὐδοκήσαντα δὲ πεφηνέναι τοῖς ἀρχῆθεν δικαίοις ὄντα ἀόρατον. “Οτε μὲν γὰρ οὐχ ὄρâται ἢν ἀόρατος, ἀχώρητος δὲ ὅτε μὴ χωρεῖσθαι θέλει, χωρητὸς

34. Cod. καλεῖς.

44. Cod. ὁπόταν, sed ὄκως. Gravissimum hoc in doctrina Heracliti fragmentum alii emendabunt.

47. Scrib. vel λέγουσιν vel λέγοιεν.

48. Add. τά. Vel τῷ in τὰ mutandum.

51. Cod. πεφηκέναι.

δὲ ὅτε χωρεῖται. Οὕτως κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀκρά-
τητος, ἀγένητος, ὑθάνατος καὶ θυητός. Πῶς οὐχ Ἡρα- 55
κλείτου οἱ τοιοῦτοι δειχθήσονται μαθηταί; μὴ αὐτῇ τῇ
λέξει διαφθύσας ἐφιλοσόφησεν ὁ Σκοτεινός; "Οτι δὲ
καὶ τὸν αὐτὸν νιὸν εἶναι λέγει καὶ πατέρα οὐδεὶς ἀγνοεῖ.
Λέγει δὲ οὗτος· ὅτε μὲν οὖν μὴ γεγένητο ὁ πατὴρ, δι-
καίως πατὴρ προστηγόρευτο. "Οτε δὲ ηὐδόκησεν γένεσιν 60
ὑπομεῖναι, γεννηθεὶς ὁ νιὸς ἐγένετο αὐτὸς ἑαυτοῦ, οὐχ
έτερου. Οὕτως γὰρ δοκεῖ μοναρχίαν συνιστᾶν, ἐν καὶ
τὸ αὐτὸ φάσκων ὑπάρχειν πατέρα καὶ νιὸν, καλούμενον
οὐχ ἔτερον ἐξ ἔτερου, ἀλλ' αὐτὸν ἐξ ἑαυτοῦ, ὄνόματι
μὲν πατέρα καὶ νιὸν καλούμενον κατὰ χρόνων τροπὴν, 65
ἔνα δὲ εἶναι τοῦτον τὸν φανέντα, καὶ γένεσιν ἐκ παρ-
θένου ὑπομείναντα, καὶ ἐν ἀνθρώποις ἄνθρωπον ἀνα-
στραφέντα, νιὸν μὲν ἑαυτὸν τοῖς ὄρωσιν ὅμολογοῦντα
112 v. διὰ τὴν γενομένην γένεσιν, πατέρα δὲ εἶναι καὶ τοῖς
χωροῦσιν μὴ ἀποκρύψαντα. Τοῦτον πάθει ξύλου προσ- 70
παγέντα καὶ ἑαυτῷ τὸ πνεῦμα παραδόντα, ἀποθανόντα
καὶ μὴ ἀποθανόντα, καὶ ἑαυτὸν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
στήσαντα, τὸν ἐν μυημείῳ ταφέντα καὶ λόγχῃ τρωθέντα,
καὶ ἥλοις καταπαγέντα, τοῦτον τὸν τῶν ὅλων θεὸν, καὶ
πατέρα εἶναι λέγει Κλεομένης καὶ ὁ τούτου χορὸς, Ἡρα- 75
κλείτειον σκότος ἐπεισάγοντες πολλοῖς.

II Ταύτην τὴν αἵρεσιν ἐκράτυνε Κάλλιστος, ἀνὴρ ἐν
κακίᾳ πανούργος καὶ ποικίλος πρὸς πλάνην, θηρώμενος
τὸν τῆς ἐπισκοπῆς θρόνον. Τὸν Ζεφυρῖνον, ἄνδρα ἴδιώ-
την καὶ ἀγράμματον καὶ ἀπειρον τῶν ἐκκλησιαστικῶν 80
ὅρων, ὃν πείθων δόγμασι καὶ ἀπαιτήσεσιν ἀπειρημέναις
ἥγεν εἰς ὁ ἐβούλετο, ὅντα δωρολήπτην καὶ φιλάργυρον,

54. In cod. ἀκράτητος bis scrip-
tum.

55. Cod. μὴδε λέξει.
59. Cod. μὴ γένητο.

61. Cod. γενηθείς.

68. Cod. ἀναστρεφέντα.

78. Cod. ποικίλος ετ θηρόμενος.

82. Cod. ὁ βούλετο.

ἔπειθεν ἀεὶ στάσεις ἐμβαλεῖν ἀναμέσον τῶν ἀδελφῶν, αὐτὸς τὰ ἀμφότερα μέρη ὕστερον κερκωπείοις λόγοις πρὸς ἑαυτοῦ φιλίαν κατασκευάζων, καὶ τοῖς μὲν ἀλήθειαν⁸⁵ λέγων ὅμοια φρονοῦσι ποτὲ καθ' ἡδίαν τὰ ὅμοια φρονεῖν ἡπάτα· πάλιν δὲ αὐτοῖς τὰ Σαβελλίου ὅμοιώς, ὃν καὶ αὐτὸν ἔξεστησε δυνάμενον κατορθοῦν. Ἐν γὰρ τῷ ὑφ' ἥμῶν παραινεῖσθαι οὐκ ἐσκληρύνετο· ἥνικα δὲ σὺν τῷ Καλλίστῳ ἐμόναζεν, ὑπὲρ αὐτοῦ ἀνεστέλλοντο πρὸς τὸ δόγμα⁹⁰ τὸ Κλεομένους ῥαπεῖν, φάσκοντος τὰ ὅμοια φρονεῖν. Ὁ δὲ τότε μὲν τὴν πανουργίαν αὐτοῦ οὐκ ἐνόει, αὐθις δὲ ἔγνω, ως διηγήσομαι μετ' οὐ πολύ. Αὐτὸν δὲ τὸν Ζεφυρίνον προάγων δημοσίᾳ ἔπειθε λέγειν· Ἐγὼ οἶδα ἔνα θεὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ πλὴν αὐτοῦ ἔτερον⁹⁵ οὐδένα γενητὸν καὶ παθητόν. Ποτὲ δὲ λέγων, Οὐχ ὁ πατὴρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ ὁ νίος, οὗτως ἄπαντον τὴν στά-
3 r. σιν ἐν τῷ λαῷ διετήρησεν, οὗ τὰ νοήματα γνόντες ἥμεις οὐ συνεχωροῦμεν, ἐλέγχοντες καὶ ἀντικαθιστάμενοι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· ὃς εἰς ἀπόνοιαν χωρῶν διὰ τὸ πάντας¹ αὐτοῦ τῇ ὑποκρίσει συντρέχειν, ἥμᾶς δὲ οὐ, ἀπεκάλει ἥμᾶς διθέους, ἔξεμῶν παρὰ βίαν τὸν ἐνδομυχοῦντα αὐτῷ⁵ ιόν. Τούτου τὸν βίον δοκεῖ ἥμῖν ἀγαπητὸν ἐκθέσθαι, ἐπεὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἥμῖν ἐγεγόνει, ὅπως διὰ⁵ τοῦ φανῆναι τοῦ τοιούτου τὴν ἀναστροφὴν, εὐεπίγνωστος καὶ ταχεῖα τοῖς νοῦν ἔχουσιν εὐθὺς γένηται ἡ διὰ τούτου ἐπικεχειρημένη αἵρεσις. Οὗτος ἐμαρτύρησεν ἐπὶ Φουσκιανοῦ ἐπάρχου ὄντος Ρώμης. Ὁ δὲ τρόπος τῆς αὐτοῦ μαρτυρίας τοιόσδε ἦν.

10

83. Cod. ἀναμέσων.

91. Leg. vel ῥέπειν vel τραπῆναι.

84. Cod. κερκώποις.

99. Cod. ἐλλέγχοντες.

85. Cod. ἑαυτοὺς φιλίαν.

3. Cod. παραβίαν.

ib. Fort. τοῖς μὲν ἐν ἀληθείᾳ.

ib. Cod. ἐνδομοιχοῦντα.

86. Fort. λέγων τὰ ὅμοια φρονεῖν

7. Cod. εὐθὺς γένει. Aliud ad-
ἡπάτα· πάλιν δὲ αὐτοῖς φρονοῦσι ποτὲ jectivum latet in ταχεῖα.

κατ' ιδίαν τὰ Σαβ.

8. Cod. ἐπικεχειρημέναι.

88. Leg. videtur δυνάμενος.

12 Οἰκέτης ἐτύγχανε Καρποφόρου τινὸς ἀνδρὸς πιστοῦ ὄντος ἐκ τῆς Καισαρος οἰκίας. Τούτῳ ὁ Καρποφόρος, ἅτε δὴ ως πιστῷ, χρῆμα οὐκ ὀλίγον κατεπίστευσεν, ἐπαγγέλματος κέρδος προσοίσειν ἐκ πριγματείας τραπεζιτικῆς· ὃς λαβὼν τράπεζαν ἐπεχείρησεν ἐν τῇ λεγο- 15 μένη πισκινῇ πουπλικῇ, φόρον δὲ οὐκ ὀλίγων παραθῆκαι τῷ χρόνῳ ἐπιστεύθησαν ὑπὸ χηρῶν καὶ ἀδελφῶν προσχήματι τοῦ Καρποφόρου. Ὁ δὲ ἔξαφανίσας τὰ πάντα ἡπόρει. Οὗ ταῦτα πράξαντος, οὐκ ἔλιπεν ὃς ἀπαγγείλῃ τῷ Καρποφόρῳ· ὁ δὲ ἔφη ἀπαιτεῖν λόγους παρ' αὐτοῦ. Ταῦτα συνιδὼν ὁ Κάλλιστος καὶ τὸν παρὰ τοῦ δεσπότου κίνδυνον ὑφορώμενος, ἀπέδρα τὴν φυγὴν κατὰ θάλασσαν ποιούμενος· ὃς εὑρὼν πλοῖον ἐν τῷ Πόρτῳ ἔτοιμον πρὸς ἀναγωγὴν, ὅπου ἐτύγχανε πλέων, ἀνέβη πλευσόμενος. Ἀλλ' οὐδὲ οὕτως λαθεῖν δεδύνηται· οὐ 25 γάρ ἔλιπεν ὃς ἀπαγγείλῃ τῷ Καρποφόρῳ τὸ γεγενη-
113 v. μένον. Ὁ δὲ ἐπιστὰς κατὰ τὸν λιμένα, ἐπειρᾶτο ἐπὶ τὸ πλοῖον ὄρμान κατὰ μεμηνυμένα. Τοῦτο δὲ ἦν ἐστὸς ἐν μέσῳ τῷ λιμένι, τοῦ δὲ πορθμέως βραδύνοντος, ίδὼν πόρρωθεν ὁ Κάλλιστος τὸν δεσπότην, ὃν ἐν τῷ πλοίῳ 30 καὶ γνοὺς ἑαυτὸν συνηλεῖθαι, ἥφείδησε τοῦ ζῆν καὶ ἔσχατα ταῦτα λογισάμενος ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ναῦται καταπηδήσαντες εἰς τὰ σκάφη ἄκοντα αὐτὸν ἀνείλοντο. Τῶν δὲ ἀπὸ τῆς γῆς μεγάλα βοώντων, καὶ οὗτος τῷ δεσπότῃ παραδοθεὶς ἐπανήχθη 35 εἰς τὴν Ῥώμην· ὃν ὁ δεσπότης εἰς πίστρινον κατέθετο. Χρόνου δὲ διελθόντος, ως συμβαίνει γίνεσθαι, προσελθόντες ἀδελφοὶ παρεκάλουν τὸν Καρποφόρον ὅπως ἔξαγαγῃ τῆς κολάσεως τὸν δραπέτην, φάσκοντες αὐτὸν ὅμολογεῖν ἔχειν παρά τισι χρῆμα ἀποκείμενον. Ὁ δὲ 40

18. Cod. ἔξαφανήσας.

28. In μεμηνυμένα, syllabæ μην

19. Cod. ἔλειπεν, sed ἔλιπεν bis
infra lin. 26 et 58.exesæ tenuia vestigia supersunt.
30. Cod. πόρρωθεν.

Καρποφόρος ως εύλαβης, τοῦ μὲν ιδίου ἔλεγεν ἀφειδεῖν,
τῶν δὲ παραθηκῶν φροντίζειν· πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἀπε-
κλαίοντο λέγοντες, ὅτι τῷ αὐτοῦ προσχήματι ἐπίστευσαν
τῷ Καλλίστῳ, ἢ πεπιστεύκεισαν· καὶ πεισθεὶς ἐκέλευσεν
ἔξαγαγεῖν αὐτὸν. Ὁ δὲ μηδὲν ἔχων ἀποδιδόναι, καὶ ⁴⁵
πάλιν ἀποδιδράσκειν μὴ δυνάμενος διὰ τὸ φρουρεῖσθαι,
τέχνην θανάτου ἐπενόησε· καὶ σαββάτῳ σκηψάμενος
ἀπιέναι ως ἐπὶ χρεώστας, ὅρμησεν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν
τῶν Ἰουδαίων συνηγμένων, καὶ στὰς κατεστασίαζεν αὐ-
τῶν. Οἱ δὲ καταστασιασθέντες ὑπ’ αὐτοῦ, ἐνυβρίσαντες ⁵⁰
αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐμφορήσαντες, ἔσυρον ἐπὶ τὸν Φου-
σκιανὸν ἐπαρχον ὄντα τῆς πόλεως. Ἀπεκρίναντο δὲ
τάδε· ‘Ρωμαῖοι συνεχώρησαν ἡμῖν τοὺς πατρώους νόμους
δημοσίᾳ ἀναγινώσκειν· οὗτος δὲ ἐπεισελθὼν ἐκώλυε
^{14 r.} καταστασιάζων ἡμῶν, φάσκων εἶναι Χριστιανός. Τοῦ ⁵⁵
δὲ Φουσκιανοῦ πρὸ βήματος τυγχάνοντος, καὶ τοῖς ὑπ’
Ἰουδαίων λεγομένοις κατὰ τοῦ Καλλίστου ἀγανακτοῦν-
τος, οὐκ ἔλιπεν ὁ ἐπαγγείλας τῷ Καρποφόρῳ τὰ πρασ-
σόμενα. Ὁ δὲ σπεύσας ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦ ἐπάρχου ἐβόα·
Δέομαι, κύριε Φουσκιανὲ, μὴ σὺ αὐτῷ πίστευε, οὐ γάρ ⁶⁰
ἐστι Χριστιανὸς, ἀφορμὴν δὲ ζῆτεῖ θανάτου χρήματά μου
πολλὰ ἀφανίσας, ως ἀποδείξω. Τῶν δὲ Ἰουδαίων ὑπο-
βολὴν τοῦτο νομισάντων, ως ζητοῦντος τοῦ Καρποφόρου
ταύτη τῇ προφάσει ἐξελέσθαι αὐτὸν, μᾶλλον ἐπιφθόνως
κατεβόων τοῦ ἐπάρχου. Ὁ δὲ κινηθεὶς ὑπ’ αὐτῶν, ⁶⁵
μαστιγώσας αὐτὸν, ἔδωκεν εἰς μέταλλον Σαρδονίας.
Μετὰ χρόνου δὲ ἐτέρων ἐκεῖ ὄντων μαρτύρων θελήσασα
ἡ Μαρκία ἔργον τι ἀγαθὸν ἐργάσασθαι, οὐσα φιλό-
θεος παλλακὴ Κομόδου, προσκαλεσαμένη τὸν μακάριον

43. Cod. τῷ αὐτῷ.

56. Cod. φουσκιανοῦ.

46. Cod. φθορεῖσθαι.

60. Cod. μὴ ἑαυτῷ.

47. Cod. σκεψάμενος.

69. Cod. παλακῆ.

Οὐίκτορα, ὅντα ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας κατ' ἑκεῖνο γε
καιροῦ, ἐπηρώτα τίνες εἶεν ἐν Σαρδονίᾳ μάρτυρες. Ὁ δὲ
πάντων ἀναδοὺς τὰ ὄνόματα, τὸ τοῦ Καλλίστου οὐκ
ἔδωκεν, εἰδὼς τὰ τετολμημένα παρ' αὐτοῦ. Τυχοῦσα
οὖν τῆς ἀξιώσεως ἡ Μαρκία παρὰ τοῦ Κομόδου, δίδωσι
τὴν ἀπολυσίμην ἐπιστολὴν Ὑακίνθῳ τινὶ σπάδοντι 75
πρεσβυτέρῳ, ὃς λαβὼν διέπλευσεν εἰς τὴν Σαρδονίαν,
καὶ ἀποδοὺς τῷ κατ' ἑκεῖνο καιροῦ τῆς χώρας ἐπιτρο-
πεύοντι, ἀπέλυσε τοὺς μάρτυρας, πλὴν τοῦ Καλλίστου.
Ὁ δὲ γονυπετῶν καὶ δακρύων ἵκετεν καὶ αὐτὸς τυχεῖν
ἀπολύσεως. Δυσωπηθεὶς οὖν ὁ Ὑάκινθος ἀξιοὶ τὸν 80
ἐπίτροπον φάσκων θρέψας εἶναι Μαρκίας, τασσόμενος
αὐτῷ τὸ ἀκίνδυνον. Ὁ δὲ πεισθεὶς ἀπέλυσε καὶ τὸν
Κάλλιστον· οὐ παραγενομένου ὁ Οὐίκτωρ πάνυ ἥχθετο
114v. ἐπὶ τῷ γεγονότι· ἀλλ' ἐπεὶ εὔσπλαγχνος ἦν, ἡσύχασε·
φυλασσόμενος δὲ τὸν ὑπὸ πολλῶν ὄνειδον (οὐ γὰρ ἦν 85
μακρὰν τὰ ὑπ' αὐτοῦ τετολμημένα), ἔτι δὲ καὶ τοῦ
Καρποφόρου ἀντιπίπτοντος, πέμπει αὐτὸν καταμένειν
ἐν Ἀνθείῳ, ὁρίσας αὐτῷ μηνιαῖόν τι ἐκτροφάς· μεθ' οὐ
κοίμησιν Ζεφυρίνος συναράμενον αὐτὸν σχῶν πρὸς
τὴν κατάστασιν τοῦ κλήρου ἐτίμησε τῷ ἴδιῳ κακῷ, καὶ 90
τοῦτον μεταγαγὼν ἀπὸ τοῦ Ἀνθείου εἰς τὸ κοιμητήριον
κατέστησεν. Ὡι ἀεὶ συνὼν, καὶ καθὼς φθάσας προ-
εῖπον ὑποκρίσει αὐτὸν θεραπεύων ἐξεφάνισε μήτε κρίναι
τὰ λεγόμενα δυνάμενον μήτε νοοῦντα τὴν τοῦ Καλ-
λίστου ἐπιβούλην, πάντα αὐτῷ πρὸς ἀ ηδετο ὁμιλοῦντος. 95
Οὕτω μετὰ τὴν τοῦ Ζεφυρίνου τελευτὴν νομίζων τετυ-

73. Cod. τὰ τολμημένα.

81. In θρέψας vocabulum latere
videtur significans negligentiam
(un oblii).88. Fort. Ἀντίφ. Certe Antium
dicere videre.

ib. Erat a prima m. ἐκτροφῆς.

Corrigendum εἰς τροφάς.

89. Cod. κύμησιν. Dicit: post
mortem Carpophori.ib. Cod. Ζεφυρίνον .. αράμενον,
duabus literis exesis, quarum prior
σ fuisse cognoscitur: συναράμενον.

χηκέναι οὖ ἐθηράτο, τὸν Σαβέλλιον ἀπέωσεν ὡς μὴ φρονοῦντα ὄρθως, δεδοικὼς ἐμὲ καὶ νομίζων οὕτω δύνασθαι ἀποτρίψασθαι τὴν πρὸς τὰς ἐκκλησίας κατηγορίαν, ὡς μὴ ἀλλοτρίως φρονῶν. ⁷ Ήν οὖν γόης καὶ πανούργος καὶ ἐπὶ χρόνῳ συνήρπασε πολλούς. ⁸ Εχων δὲ καὶ τὸν ιὸν ἐγκείμενον ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐθέως μηδὲν φρονῶν, ἅμα δὲ καὶ αἰδούμενος τὰ ἀληθῆ λέγειν, διὰ τὸ δημοσίᾳ ἡμῖν ὀνειδίζοντα εἰπεῖν δίθεοι ἐστέ, ἀλλὰ καὶ 5 διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Σαβελλίου συχνῶς κατηγορέοσθαι ὡς παραβάντος τὴν πρώτην πίστιν, ἐφεῦρεν αἴρεσιν τοιάνδε, λέγων τὸν λόγον αὐτὸν εἶναι νίὸν, αὐτὸν καὶ πατέρα, ὀνόματι μὲν καλούμενον, ἐν δὲ ὃν, τὸ πνεῦμα ἀδιαιρετον· οὐκ ἄλλο εἶναι πατέρα, ἄλλο δὲ νίὸν, ἐν δὲ καὶ τὸ αὐτὸν 10 ὑπάρχειν, καὶ τὰ πάντα γέμειν τοῦ θείου πνεύματος τά τε ἄνω καὶ κάτω, καὶ εἶναι τὸ ἐν τῇ παρθένῳ σαρκωθὲν πνεῦμα οὐχ ἔτερον παρὰ τὸν πατέρα, ἀλλὰ ἐν καὶ τὸ αὐτό. Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ εἰρημένον “Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί;” Τὸ μὲν γὰρ 15 βλεπόμενον, ὅπερ ἐστὶν ἄνθρωπος, τοῦτο εἶναι τὸν νίὸν, τὸ δὲ ἐν τῷ νίῳ χωρηθὲν Πνεῦμα τοῦτο εἶναι τὸν πα- 15 r. τέρα· οὐ γὰρ, φησὶν, ἐρῶ δύο θεοὺς, πατέρα καὶ νίὸν, ἀλλ’ ἕνα. Ο γὰρ ἐν αὐτῷ γενόμενος πατὴρ, προσ- λαβόμενος τὴν σύρκα ἐθεοποίησεν ἐνώσας ἐαυτῷ, καὶ 20 ἐποίησεν ἐν, ὡς καλεῖσθαι πατέρα καὶ νίὸν, ἕνα θεὸν, καὶ τοῦτο ἐν ὃν πρόσωπον μὴ δύνασθαι εἶναι δύο, καὶ οὕτως τὸν πατέρα συμπεπονθέναι τῷ νίῳ· οὐ γὰρ θέλει λέγειν τὸν πατέρα πεπονθέναι καὶ ἐν εἶναι πρόσωπον *ἐκφυγεῖν τὴν εἰς τὸν πατέρα βλασφημίαν ὁ ἀνόητος καὶ 25

6. Subaudiendum aὐτοῦ.

14. Joann. XIV, 11.

9. Excidisse aliquid videtur po-
tius quam depravatum esse.

23. Cod. συνπεπονθέναι.

10. Cod. οὐκ ἄλο.

25. Ante ἐκφυγεῖν quædam o-
missa esse appetat.

11. Cod. γεμεῖν.

ποικίλος, ὁ ἦνω κάτω σχεδιάζων βλασφημίας, ὥνα μόνον κατὰ τῆς ἀληθείας λέγειν δοκῆ, ποτὲ μὲν εἰς τὸ Συβελλίου δόγμα ἐμπίπτων, ποτὲ δὲ εἰς τὸ Θεοδότου οὐκ αἰδεῖται. Τοιαῦτα ὁ γόης τολμήσας, συνεστήσατο διδασκαλεῖον κατὰ τῆς Ἑκκλησίας οὗτως διδάξας, καὶ τὸ πρῶτος τὰ πρὸς τὰς ἡδονὰς τοῖς ἀνθρώποις συγχωρεῖν ἐπεινόησε, λέγων πᾶσιν ὑπ' αὐτοῦ ἀφίεσθαι ἀμαρτίας. Ὁ γὰρ παρ' ἑτέρῳ τινὶ συναγόμενος καὶ λεγόμενος Χριστιανὸς ἔι τι ἀν ἀμάρτῃ, φασὶν, οὐ λογίζεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία, εἰ προσδράμοι τῇ τοῦ Καλλίστου σχολῇ³⁵ οὐ τῷ ὅρῳ ἀρεσκόμενοι πολλοὶ συνείδησιν πεπληγότες, ἀμα τε καὶ ὑπὸ πολλῶν αἱρέσεων ἀποβληθέντες, τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ καταγνώστει ἐκβλητοι τῆς Ἑκκλησίας ὑφ' ἡμῶν γενόμενοι, προσχωρίσαντες αὐτοῖς, ἐπλήθυναν τὸ διδασκαλεῖον αὐτοῦ. Οὗτος ἐδογμάτισεν ὅπως εἰ ἐπί-⁴⁰ σκοπος ἀμάρτοι τι, εἰ καὶ πρὸς θάνατον, μὴ δὲν κατατίθεσθαι. Ἐπὶ τούτου ἥρξαντο ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι δίγαμοι καὶ τρίγαμοι καθίστασθαι εἰς κλήρους. Εἰ δὲ καὶ τις ἐν κλήρῳ ὡν γαμοίη, μένειν τὸν τοιοῦτον ἐν τῷ κλήρῳ ώς μὴ ἡμαρτηκότα· ἐπὶ τούτῳ⁴⁵ φάσκων εἰρῆσθαι τὸ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου ρῆθὲν, “Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην;” Ἀλλὰ καὶ παραβολὴν^{115v.} τῶν ζιζανίων πρὸς τούτῳ ἔφη λέγεσθαι· “Ἄφετε τὰ ζιζανία συναύξειν τῷ σίτῳ,” τουτέστιν ἐν τῇ Ἑκκλησιᾳ τοὺς ἀμαρτάνοντας. Ἀλλὰ καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ Νῷ εἰς⁵⁰ ὁμοίωμα Ἑκκλησίας ἔφη γεγονέναι, ἐν ᾧ καὶ κύνες καὶ λύκοι καὶ κόρακες, καὶ πάντα τὰ καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα· οὗτω φάσκων δεῖν εἶναι ἐν Ἑκκλησίᾳ ὁμοίως· καὶ ὅσα

31. Cod. συγχαρεῖν.

34. Leg. ὃ τι ἄν.

38. Cod. ἐκκλητοι.

44. Cod. ὁν γνώμη.

46. Rom. XIV, 4.

48. Fort. πρὸς τοῦτο.

ib. Matth. XIII, 30.

53. Ante ὁμοίως distinguitur in codice.

πρὸς τοῦτο δυνατὸς ἥν συνάγειν οὕτως ἡρμήνευσεν, οὐδὲ
οἱ ἀκροαταὶ ἡσθέντες τοῖς δόγμασι διαμένουσιν ἐμπαί- 55
ζούστες ἑαυτοῖς τε καὶ πολλοῖς, ὡν τῷ διδασκαλείῳ
συρρέουσιν ὅχλοι. Διὸ καὶ πληθύνονται γαυριώμενοι ἐπὶ⁶⁰
ὅχλοις διὰ τὰς ἡδονὰς, ἃς οὐ συνεχώρησεν ὁ Χριστὸς,
οὐ καταφρονήσαντες οὐδὲν ἀμαρτεῖν κωλύουσι, φάσκοντες
αὐτῷ ἀφίεναι τοῖς εὐδοκοῦσι· καὶ γὰρ καὶ γυναιξὶν ἐπέ-⁶⁵
τρεψεν εἰ ἄνανδροι εἴεν καὶ ἡλικίᾳ τε τε καίοντα ἔναξία
ἥ ἑαυτῶν ἀξίαν ἥν μὴ βούλοιντο καθάρειν. Διὰ τοῦτο
νομίμως γαμηθῆναι ἔχει ἔνα δὲν ἀν αἱρήσωνται σύγκοι-⁷⁰
τον, εἴτε οἰκέτην, εἴτε ἐλεύθερον, καὶ τοῦτον κρίνειν ἀντὶ⁷⁵
ἀνδρὸς μὴ νόμῳ γεγαμημένην. Ἐνθεν ἥρξαντο ἐπιχειρεῖν
πισταὶ λεγόμεναι ἀτοκίᾳ περιδεσμεῖσθαι καὶ φαρμάκοις,
πρὸς τὸ τὰ συλλαμβανόμενα καταβάλλειν, διὰ τὸ μήτε⁸⁰
ἐκ δούλου βούλεσθαι ἔχειν τέκνουν, μήτε ἐξ εὐτελοῦς διὰ
τὴν συγγένειαν καὶ ὑπέρογκον οὐσίαν. Ὁράτε εἰς ὅσην
ἀσέβειαν ἔχώρησεν ὁ ἄνομος μοιχείαν καὶ φόνον ἐν τῷ⁸⁵
αὐτῷ διδάσκων, καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς τολμήμασιν ἑα-⁹⁰
τοὺς οἱ ἀπηρυθριασμένοι καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀποκαλεῖν
ἐπιχειροῦσι, καὶ τινες νομίζοντες εὑ πράττειν συντρέ-⁹⁵
χουσιν αὐτοῖς. Ἐπὶ τούτου πρώτως τετόλμηται δεύτερον
^{16 r.} αὐτοῖς βάπτισμα. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ θαυμασιώτατος¹⁰⁰
Κάλλιστος συνεστήσατο, οὐδὲ διαμένει τὸ διδασκαλεῖον
φυλάσσον τὰ ἔθη καὶ τὴν παράδοσιν, μὴ διακρίνον τίσι
δεῖ κοινωνεῖν, πᾶσιν ἀκρίτως προσφέρων τὴν κοινωνίαν.
ἀφ' οὐ καὶ τὴν τοῦ ὄνόματος μετέσχον ἐπίκλησιν κα-

55. Cod. ἐμπέζοντες.

56. Cod. διδασκαλείων.

60. Scribendum videtur αὐτόν.

61–62. Ita hæc scripta sunt in codice. Nisi gravior corruptio inest, post ἐπέτρεψεν supple ἀμαρτεῖν (scilicet assumendo σύγκοιτον), et scrib. ἡλικίᾳ καίοντο αἱ ἐν ἀξίᾳ,

τὴν ἑαυτῶν ἀξίαν ἥν (sive potius εἰ)
μὴ βούλοιντο καθάρειν.

65. Cod. ἥρξατο.

71. Cod. τολμήσασιν.

72. Cod. ἀπερυθρ.

74. Literæ ὅμι in codice exesi.

75. Cod. βάπτησμα.

78. Fort. πᾶσι δ ἀκρίτως.

λεῖσθαι διὰ τὸν πρωτοστατήσαντα τῶν τοιούτων ἔργων⁸⁴ Κάλλιστον, Καλλιστιανό.

¹³ Τούτου κατὰ πάντα τὸν κόσμον διηχηθείσης τῆς διδασκαλίας, ἐνδὼν τὴν πραγματείαν ἀνήρ δόλιος καὶ ἀπονοίας γέμων, Ἀλκιβιάδης τις καλούμενος, οἰκῶν ἐν Ἀπαμείᾳ τῆς Συρίας, γοργότερον ἑαυτὸν καὶ εὐφυέστερον⁸⁵ ἐν κυβείαις κρίνας τοῦ Καλλίστου, ἐπῆλθε τῇ Ῥώμῃ φέρων βίβλον τινὰ, φάσκων ταύτην ἀπὸ Σηρῶν τῆς Παρθίας παρειληφέναι τινὰ ἄνδρα δίκαιον Ἡλχασταῖ, ἦν παρέδωκε τινὶ λεγομένῳ Σοβιαῖ χρηματισθεῖσαν ὑπὸ ἀγγέλου, οὖν τὸ ὑψος σχοινίων καὶ ὁ γίνεται μίλια ἡτοί⁸⁶ τὸ δὲ πλάτος αὐτοῦ σχοινίων διάστημα, καὶ ἀπὸ ὅμοιου εἰς ὅμοιον σχοινίων τοιούτου γίνεται μίλια δεκατέσσαρα· τὸ δὲ πλάτος σχοινίου ἐνὸς ἡμίσους, τὸ δὲ ὑψος ἡμίσχοινου. Εἶναι δὲ σὺν αὐτῷ καὶ θήλειαν, ἃς τὰ μέτρα κατὰ τὰ⁸⁷ προειρημένα εἶναι λέγει· καὶ τὸν μὲν ἄρσενα νιὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ θήλειαν καλεῖσθαι ἄγιον Πνεῦμα. Ταῦτα τερατολογῶν, νομίζει ταράσσειν τοὺς μωροὺς, λέγων τοῦτον εὐηγγελίσθαι τοῖς ἀνθρώποις καινὴν ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, ἐπὶ Τραϊανοῦ βασιλείας τρίτῳ, καὶ¹ βάπτισμα ὄρίζει, ὃ καὶ αὐτὸς διηγήσομαι, φάσκων τοὺς ἐν πάσῃ ἀσελγείᾳ καὶ μιασμῷ καὶ ἀνομήμασιν ἐμφύρεντας, εἰ καὶ πιστὸς εἴη, ἐπιστρέψαντα καὶ τῆς βίβλου κατακούσαντα καὶ πιστεύσαντα, ὄριζει βαπτίσματι λαμπτεῖν⁸⁸. Βάνειν ἄφεσιν ἀμαρτιῶν. Ταῦτα δὲ ἐτόλμησε τεχνάσαι τὰ πανουργήματα ἀπὸ τοῦ προειρημένου δόγματος ἀφορμὴν λαβὼν, οὖν παρεστήσατο Κάλλιστος. Ἡδομένους

84. Cod. ἀλκηβιάδης.

85. Cod. ἀποσηρῶν.

86. Cod. λέγων, λέγων.

2. Cod. αὐτῷ.

3. Cod. ἀσεγεία.

4. Vocis πιστὸς literæ στο ehexæ. Addendum videtur τις.

5. Codex ἐπιστρέψαντα.

6. Cod. ἄφεσιν ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

γὰρ κατανοήσας πολλοὺς ἐπὶ τοιαύτῃ ἐπαγγελίᾳ εὐ-
καίρως ἐνόμισεν ἐπιχειρεῖν. Καὶ τούτῳ δὲ ἡμεῖς ἀντι- 10
στάντες, οὐκ εἰάσαμεν ἐπιπολὸν πλανηθῆναι, πολλοὺς
ἔλεγξαντες εἶναι τοῦτο πνεύματος νόθου ἐνέργειαν καὶ
ἐπίνοιαν πεφυσιωμένης καρδίας, καὶ τοῦτον λύκου δίκην
ἐπεγγηρεμένον πλανωμένοις προβάτοις πολλοῖς [ἄ] ἀπο-
πλανῶν διεσκόρπισεν ὁ Κάλλιστος. Ἀλλ’ ἐπεὶ ἥρξάμεθα, 15
καὶ τὰ τούτου δόγματα οὐ σιωπήσομεν· εἰς φανερόν τε
ἀγαγόντες πρότερον τὸν βίον, δείξαντες καὶ τὴν νομιζό-
μένην ἀσκησιν προσποιητὴν ὑπάρχουσαν, αὖθις καὶ τῶν
ρήτων κεφάλαια παραθήσομαι, ἵνα τοῖς αὐτοῦ ἐγγρά-
φοις ὁ ἐντυγχάνων ἐνατενίσας, ἐπιγνοί τίς καὶ ὅποια 20
εἴη ἡ τούτῳ τετολμημένη αἵρεσις.

14 Οὗτος νόμου πολιτείαν προβάλλεται δελεάσματος
δίκην, φάσκων δεῖν περιτέμνεσθαι καὶ κατὰ νόμον ζῆν
τοὺς πεπιστευκότας, ἀποσπῶν τινὰ τῶν προειρημένων
αἱρέσεων. Τὸν Χριστὸν δὲ λέγει ἄνθρωπον κοινῶς πᾶσι 25
γεγονέναι· τοῦτον δὲ οὐ νῦν πρώτως ἐκ παρθένου γε-
γεννῆσθαι, ἀλλὰ καὶ πρότερον, καὶ αὖθις πολλάκις
γεννηθέντα καὶ γεννώμενον, πεφηνέναι καὶ φύεσθαι,
ἀλλάσσοντα γενέσεις καὶ μετενσωματούμενον, ἐκείνῳ
τῷ Πυθαγορείῳ δόγματι χρώμενος· τοσοῦτον δὲ πεφυ- 30
σίωνται, ὡς καὶ προγνωστικοὺς ἔαυτοὺς λέγειν δῆλον
μέτροις καὶ ἀριθμοῖς τῆς προειρημένης Πυθαγορείου
τέχνης ἀφορμαῖς χρωμένους. Οὗτοι καὶ μαθηματικοῖς
καὶ ἀστρολογικοῖς καὶ μαγικοῖς προσέχουσιν ὡς ἀλη-
θέσι, καὶ τούτοις χρώμενοι ταράσσουσι τοὺς ἀφρονας, 35
νομίζειν αὐτοὺς λόγου δυνατοῦ μετέχειν· ἐπαοιδάς τε καὶ

10. Cod. ἐνόμησεν.

17. Fort. καὶ δείξαντες τὴν ν.

11. Sic codex; sed post πολ-
λούς distinguendum videtur.

27. Cod. γεγενῆσθαι.

12. Cod. ἐλλέγξαντες.

31. Leg. δῆλονότι.

14. Addidi ἄ.

33. Cod. ἀφορμᾶς, deinde in

16. Cod. εἰς φανερὸν τί ἀγ.

-μᾶς mutatum.

36. Fort. ὡς νομ.

ἐπιλόγους τινὰς διδάσκουσι πρός τε κυνοδίκτους καὶ
117 r. δαιμονιῶντας καὶ ἐτέρως νόσοις κατεχομένους. ὃν οὐδὲ
ταῦτα σιωπήσομεν. Ἰκανῶς οὖν τὰς ἀρχὰς αὐτῶν διη-
γησάμενος τάς τε αἰτίας τῶν τολμημάτων, παρελεύσομαι
ἐπιδιηγησάμενος τὰ ἔγγραφα, δι’ ὃν εἴσονται οἱ ἐν-
τυγχάνοντες τόν τε λῆρον καὶ τὰ ἄθεα αὐτῶν ἐπιχει-
ρήματα.

15 Τὸ μὲν οὖν βάπτισμα τοῖς ἀπ’ αὐτὸν ἔνοις,
οὗτως παραδίδωσι, τοιάδε λέγων τοῖς ἀπατωμένοις· Εἰ⁴⁵
τις οὖν τέκνα πλησιάσει, ἢ οἰωδήποτε ζῷφ ἢ ἄρρεν
ἢ ἀδελφῆ ἢ θυγατρὶ, ἢ ἐμοίχευσεν ἢ ἐπόρνευσε, καὶ
θέλει ἄφεσιν λαβεῖν τῶν ἀμαρτιῶν, ἀφ’ ἣς ἀν ἀκούσῃ
τῆς βίβλου ταύτης, βαπτισάσθω ἐκ δευτέρου ἐν ὄνόματι
τοῦ μεγάλου καὶ ὑψίστου Θεοῦ, καὶ ἐν ὄνόματι υἱοῦ
αὐτοῦ μεγάλου βασιλέως, καθαρισάτω καὶ ἀγνευσάτω
καὶ ἐπιμαρτυρησάσθω αὐτῷ τοὺς ἐπτὰ μάρτυρας γε-
γραμμένους ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ, τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ὄδωρ
καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἄγια καὶ τοὺς ἀγγέλους τῆς προσ-
ευχῆς καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλας καὶ τὴν γῆν. Ταῦτα⁵⁵
τὰ θαυμάσια μυστήρια τοῦ Ἡλχαστὶ τὰ ἀπόρρητα καὶ
μεγάλα, ἡ παραδίδωσι τοῖς ἀξίοις μαθητᾶς· οἷς οὐκ
ἀρκεῖται ὁ ἀνομος, ἀλλ’ ἐπὶ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων
ἐνσφραγίζει τὰ ἑαυτοῦ κακὰ, πάλιν οὕτως λέγων· Πάλιν
λέγω, ὡς μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες καὶ ψευδοπροφῆται, ἐὰν⁶⁰
θέλητε ἐπιστρέψαι ἵνα ἀφεθήσωνται ὑμῖν αἱ ἀμαρτίαι,
καὶ ὑμῖν εἰρήνη καὶ μέρος μετὰ τῶν δικαίων, ἀφ’ οὗ ἀν
ἀκούσητε τῆς βίβλου ταύτης καὶ βαπτισθῆτε ἐκ δευτέρου
σὺν τοῖς ἐνδύμασιν. Ἄλλ’ ἐπεὶ ἐπαιδᾶτε τούτους ἐ-
πομέν χρῆσθαι ἐπί τε κυνοδίκτων καὶ ἐτέρων, δείξομεν.⁶⁵
Λέγει δὲ οὕτως· Ἀν τιῶν ἄνδρα ἡ γυναῖκα ἡ νεώτερον

46. Fort. τεκνίω.

ib. Cod. οἰωδήποτε.

56. Cod. ἐλχαστὶ.

61. Cod. θέλετε.

66. Fort. ἂν τιν' ἄνδρα.

ἢ ινεωτέραν κύων λυσσῶν καὶ μαινόμενος, ἐν ᾧ ἔστι πνεῦμα διαφθορᾶς, δάκῃ ἢ περισχίσῃ ἢ προσψαύσῃ, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ δραμέτω σὺν παντὶ τῷ φορέματι, καὶ 17 v. καταβὰς εἰς ποταμὸν ἢ εἰς πηγὴν ὅπου ἐὰν ἦ τόπος· βαθὺς, βαπτισάσθω παντὶ τῷ φορέματι αὐτοῦ καὶ προσδεξάσθω τῷ μεγάλῳ καὶ ὑψίστῳ Θεῷ ἐν καρδίᾳ πίστει, καὶ τότε ἐπιμαρτυρήσασθω τοὺς ἑπτὰ μάρτυρας τοὺς γεγραμμένους ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ. Ἰδοὺ μαρτύρομαι τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ ὄδωρ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἄγια καὶ 75 τοὺς ἀγγέλους τῆς προσευχῆς καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλας καὶ τὴν γῆν. Τούτους τοὺς ἑπτὰ μάρτυρας μαρτύρομαι ὅτι οὐκέτι ἀμαρτήσω, οὐ μοιχεύσω, οὐ κλέψω, οὐκ ἀδικήσω, οὐ πλεονεκτήσω, οὐ μισήσω, οὐκ ἀθετήσω, οὐδὲ ἐν πᾶσι πονηροῖς εὐδοκήσω. Ταῦτα οὖν εἰπὼν βαπτι- 80 σάσθω σὺν παντὶ τῷ φορέματι αὐτοῦ, ἐν ὀνόματι τοῦ μεγάλου καὶ ὑψίστου Θεοῦ.

16 Ἔτερα δὲ πλεῖστα φλυαρεῖ, ταῦτα καὶ ἐπὶ φθισικοῖς ἐπιλέγειν διδάσκων, καὶ βαπτίζεσθαι ἐν ψυχρῷ, τεσσαρακοντάκις ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ, ὅμοίως καὶ ἐπὶ δαιμονῶντας. 85 Ὁ σοφίας ἀμμήτου καὶ ἐπαιδῶν δυνάμεων μεμεστωμένων. Τίς οὐκ ἐκπλαγήσεται τῇ τοιαύτῃ καὶ τοσαύτῃ δυνάμει τῶν λόγων; Ἄλλ’ ἐπειδὴ καὶ ἀστρολογικῇ πλάνῃ κεχρῆσθαι αὐτοὺς ἔφημεν, ἐξ αὐτῶν δείξομεν φῆσὶ γὰρ οὗτως· Εἰσὶν ἀστέρες πονηροὶ τῆς ἀσεβείας. 90 Τούτο νῦν ἡμῖν ἐΐρηται, εὐσεβεῖς καὶ μαθηταὶ, φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς ἔξουσίας τῶν ἡμερῶν ἀρχῆς αὐτῶν καὶ μὴ ποιῆτε τὴν καταρχὴν τῶν ἔργων ἐν ταῖς ἡμέραις

68. Cod. περι..ίση, cum parvo ductu qui videtur ultima pars litteræ χ.

72. Leg. videtur προσευξάσθω.

73. Cod. ἐπιμαρτυρήσθω.

75. Voc. πνεύματα lacuna ab sorptum.

81. Cod. φερέματι.

83. Cod. φθητικοῖς.

85. Vel scribendum δαιμονῶσι, vel delenda præpositio.

86. Fort. δυνάμεως.

91. Leg. videtur ὡμῖν.

αὐτῶν, καὶ μὴ βαπτίζετε ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἔξουσίας αὐτῶν, ὅπόταν διαπορεύηται ἐξ αὐτῶν ⁹⁵ ἡ σελήνη καὶ συνοδεύῃ αὐτοῖς. Αὐτὴν τὴν ἡμέραν φυλάσσεσθε ἕως οὖν ἐκπορεύεται ἀπ' αὐτῶν, καὶ τότε βαπτίζετε καὶ ἐνάρχεσθε ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῶν ἔργων ὑμῶν. "Ετι δὲ τιμήσατε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου, ἐπειδὴ ἔστιν ἡμέρα μία ἐξ αὐτῶν. 'Αλλὰ καὶ τὴν τρίτην σαββάτου ¹¹⁸ πύλας ἔσεσθαι μὴ κατάρχεσθε, ἐπειδὴ πάλιν πληρουμένων τριῶν ἐτῶν Τραϊανοῦ Καίσαρος, ἀφότε ὑπέταξε ἐκ τοῦ τῆς ἔξουσίας τοῦ Πάρθου, ὅτε ἐπληρώθη τρία ἔτη, ἀγρίζεται ὁ πόλεμος μεταξὺ τῶν ἀγγέλων ⁵ τῆς ἀσεβείας τῶν ἄρκτων, διὰ τοῦτο ταράσσονται πᾶσαι βασιλεῖαι τῆς ἀσεβείας.

17 Ταῦτα τοίνυν τὰ μεγάλα καὶ ἀπόρρητα μυστήρια ἄλογον ἡγούμενος καταπατεῖσθαι, ἢ εἰς πολλοὺς παραδίδοσθαι, συμβουλεύει ως πολυτελεῖς μαργαρίτας φυλάσσειν οὕτω λέγων· Τοῦτον δὲ τὸν λόγον μὴ ἀναγνώσκετε πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ ταύτας τὰς ἐντολὰς φυλάξατε ἐπιμελῶς, ὅτι οὐ πάντες ἄνδρες πιστοὶ οὐδὲ πᾶσαι γυναῖκες ὄρθαι· ταῦτα δὲ οὐδὲ Αἰγυπτίων σοφοὶ ἐν ἀδύτοις ἔχωρησαν, οὐδὲ ὁ σοφὸς Ἐλλήνων Πυθα- ¹⁵ γόρας ἔχωρησεν. Εἰ γὰρ τετυχήκει κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ἡλχασαῖ τις, ἀνάγκη Πυθαγόραν ἢ Θαλῆν ἢ Σόλωνα ἢ τὸν σοφὸν Πλάτωνα, ἢ καὶ τοὺς λοιποὺς Ἐλλήνων σοφοὺς μαθητεύειν Αἰγυπτίων ιερεῦσιν ἔχουσι τὴν τοιαύτην καὶ τοσαύτην σοφίαν παρὰ Ἀλκιβιάδῃ, ἢ τῷ ²⁰ θαυμασιωτάτῳ ἔρμηνει τοῦ δυστήνου Ἡλχασαῖ. Δοκεῖ

95. Cod. διαπορεύεται.

1. Literarum ἐξ αὐτῶν vestigia tantum supersunt.

2. Pro πύλας ἔσεσθαι corrigendum videtur φυλάσσεσθε.

ib. Fort. κατάρχεσθαι.

4. Fort. ὑπέταξεν ἔκτου [καὶ δε-

κάτοι] τῆς ἔξουσίας τὸν Πάρθον.

5. Cod. ἀγγρίζεται.

8. Vocab. τὰ μεγάλα tenuia sunt vestigia.

17. Cod. θαλήν.

20. Delendum ἦ.

τοίνυν ίκανὰ εἶναι πρὸς ἐπίγνωσιν τὰ εἰρημένα τῆς τούτων μανίας τοῖς ὑγιαίνοντα νοῦν κεκτημένοις· διὸ πλείοσι ρήτοῖς οὐκ ἔδοξε χρῆσθαι, οὖσι πλείστοις καὶ καταγελάστοις. Ἐλλ' ἐπεὶ μηδὲ ταῦτα παρελείπομεν²⁵, τὰ ἐφ' ήμῶν ἐπεγγερμένα τά τε πρὸ ήμῶν οὐκ ἐσιωπήσαμεν, δοκεῖ, ἵνα διὰ πάντων ὥμεν πεπορευμένοι [καὶ] μηδὲν ἀνεκδιήγητον καταλείπωμεν, εἰπεῖν τίνα καὶ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τίνες αἱ ἐν τούτοις διαφοραί· ἔτι γὰρ ταῦτα νομίζω παραλείπεσθαι, ἂ μηδὲ αὐτὰ σιωπήσας ἐπὶ τὴν³⁰

^{18 v.} ἀπόδειξιν τοῦ περὶ ἀληθείας λόγου χωρῆσω, ὅπως μετὰ τὸν πολὺν ἀγῶνα τοῦ κατὰ πισῶν αἱρέσεων λόγου, ἐπὶ [τὸν] τῆς βασιλείας στέφανον ὄρμήσαντες εὔσεβῶς, τὰ ἀληθῆ πιστεύοντες μὴ ταρασσώμεθα.

¹⁸ Ἰουδαίων μὲν ἀρχῆθεν ἐν ᾧ ἔθνος· εἰς γὰρ ὁ τούτοις³⁵ δοθεὶς παρὰ Θεοῦ διδάσκαλος Μωσῆς καὶ εἰς ὁ διὰ τούτου νόμος· μία δὲ ἔρημος χώρα, καὶ ἐν ὅρος τὸ Σινᾶ· εἰς γὰρ ὁ τούτοις νομοθετήσας Θεός. Αὗθις δὲ διαβάντες τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, καὶ τὴν δορύκτητον γῆν κληρονομήσαντες διαφόρως τὸν τοῦ Θεοῦ νόμον διέσπασαν,⁴⁰ ἄλλος ἄλλως ἐπινοῶν τὰ εἰρημένα, καὶ οὕτως διδασκάλους ἑαυτοῖς ἐπεγείραντες, δόξας αἱρέσεων ἐφευρόντες, εἰς μερισμὸν ἔχωρησαν, ὃν τὴν διαφορὰν ἐκθήσομαι· εἰ δὲ καὶ εἰς πλεῦστα μέρη διεσπάσθησαν τῷ μακρῷ χρόνῳ, ἄλλα γε τὰ κεφαλαιωδέστερα αὐτῶν ἐκθήσομαι,⁴⁵ δι' ὃν καὶ τὰ λοιπὰ οἱ φιλομαθεῖς εἴσονται εὐκόλως. Τρία γὰρ παρ' αὐτοῖς εἴδη διαιρεῖται, καὶ τοῦ μὲν αἱρετιστὰὶ εἰσὶ Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, ἔτεροι δὲ Ἐστηνοί. Οὗτοι τὸν βίον σεμνότερον ἀσκοῦσι φιλάλ-

27. Addidi καὶ.

28. Cod. καταλείπομεν.

31. Cod. χωρῆσα.

33. Addidi τὸν.

ib. Vox εὐσεβῶς prorsus evanida.

34. Cod. πιστεύωντες.

35. Titulus rubricatus: Ἰουδαῖοι.

49. Cod. ubique ἐσπροί. De Essenis cf. quæ narrant Fl. Josephus de Bell. Jud. II, 8, unde sua Noster hausit, et Phil. Jud. ed.

ληλοι ὄντες καὶ ἐγκρατεῖς, πάσης τε ἐπιθυμίας ἔργον
ἀποστρέφονται, ἀπεχθῶς καὶ πρὸς [τὸ] τὰ τοιαῦτα ἀκοῦ-
σαι ἔχοντες, γάμου τε ἀπαγορεύουσι, τοὺς δὲ ἀλλοτρίους
παῖδας ἀναλαμβάνοντες τεκνοποιοῦνται καὶ πρὸς τὰ ἴδια
ἡθη ἄγουσιν, οὕτως ἀνατρέφοντες καὶ ἐπὶ τοῖς μαθήμασι
προβιβάζοντες, οὐ τὸ γαμεῖν κωλύοντες, ἀλλ' αὐτοὶ 55
γάμου ἀπεχόμενοι. Γυναῖκας δὲ, εἰ καὶ τῇ αὐτῇ προ-
αρέσει βούλοιντο προσέχειν, οὐ προσδέχονται, κατὰ
μηδένα τρόπον γυναιξὶ πιστεύοντες.

- 19 Καταφρονοῦσι δὲ πλούτου, καὶ τὸ πρὸς τοὺς δεο-
μένους κοινωνεῖν οὐκ ἀποστρέφονται, ἀλλ' οὐδέ τις παρ' 60
αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν ἔτερον πλουτεῖ. Νόμος γὰρ παρ' αὐ-
τοῖς τὸν πρωτιόντα τῇ αἱρέσει τὰ ὑπάρχοντα πωλοῦντα
τῷ κοινῷ προσφέρειν, ἢ ὑποδεχόμενος [ό] ἄρχων διανέμει
ἄπασι πρὸς τὰ δέοντα. Οὕτως οὐδεὶς ἐνδεῆς παρ' αὐ-
τοῖς. Ἐλαίω δὲ οὐ χρῶνται, μολυσμὸν ἥγούμενοι τὸ 65
ἀλείψεσθαι. Χειροτονοῦνται δὲ οἱ ἐπιμεληταὶ οἱ πάν-
των κοινῶν φροντίζοντες, πάντες δὲ ἀεὶ λευχαιμοῦνται.
20 Μία δὲ αὐτῶν οὐκ ἔστι πόλις, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ μετοι-
κοῦσι πολλοί. Καὶ εἴ τις ἀπὸ ξένης παρῇ τῶν αἱρε-
τιστῶν, πάντα αὐτῷ κοινὰ ἥγοῦνται, καὶ οὐσ οὐ πρότερον 70

Mangey tom. II, p. 459 et sq. et p. 632 et sq., apud quem Ἐσταῖοι vocantur.

50. Josephus loc. cit. τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται.

51. Addidi τό.

52. Josephus l. c. καὶ γάμου μὲν ἵπεροφίᾳ παρ' αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἀλλο-
τρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες ἀπαλούν-
ται πρὸς τὰ μαθήματα, συγγενεῖς ἥ-
γοῦνται, καὶ τοῖς ἡθεσὶ τοῖς ἑαυτῶν
ἐκτυποῦνται.

55. Josephus l. c. τὸν μὲν γάμον
.... οὐκ ἀναιροῦντες, τὰς δὲ τῶν
γυναικῶν ἀσελγείας φυλασσόμενοι.

59. Josephus l. c. καταφρονηταὶ
δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς

τὸ κοινωνητικόν. Porphyrius qui eadem habet (de Abst. IV, 11, 12 etc.) scribit κοινωνικόν.

62. Josephus l. c. τοὺς εἰς τὴν αἱρεσιν εἰσιόντας.

63. Addidi δ.

66. Cod. ἀλείψεσθαι.

ib. Josephus: χειροτονητοὶ δὲ οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταὶ, καὶ ἀδιαιρετοὶ πρὸς ἀπάντων εἰς τὰς χρείας ἔκαστοι.

67. Supersunt literæ κοινῶ....
.ζοντες, cum obscuris vestigiis li-
terarum ντ et accentu.

68. Joseph. κατοικοῦσι.

70. Josephus: καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσίασιν ὡς συνηθε-
στάτους.

γέδεσταν, ως οἰκείους καὶ συνήθεις προσδέχονται. Περι-
ιᾶσι δὲ τὴν πατρῷαν γῆν ἔκαστός τε ἀποδημοῦντες,
μηδὲν φέροντες πλὴν ὅπλουν. Ἐχουσι δὲ καὶ κατὰ
πόλεις προεστῶτα, ὃς τὰ συναγόμενα εἰς τοῦτο ἀνα-
λίσκει, ἐσθῆτα καὶ τροφὰς αὐτοῖς παρασκευάζων. Κατα- 75
στολὴ δὲ αὐτῶν καὶ σχῆμα κόσμιον. Χιτῶνας δὲ δύο
ἡ διπλᾶς ὑποδέσεις οὐ κτῶνται· ἐπὰν δὲ τὰ παρόντα
παλαιωθῆ, τότε ἔτερα προσίενται. Οὐδὲν δὲ ὅλως οὔτε
ἀγοράζουσιν οὔτε πωλοῦσιν, ὃ δὲ ἀν ἔχῃ τις τῷ μὴ
ἔχοντι δοὺς, ὃ οὐκ ἔχει λαμβάνει. 80

21 Παραμένουσι δὲ ἀτάκτως καὶ ἐπιμόνως εὐχόμενοι ἔω-
θεν, μηδὲν πρότερον φθεγξάμενοι εἰ μὴ τὸν Θεὸν ὑμιή-
σωσι· καὶ οὕτω προελθόντες ἔκαστοι ἐφ' ὁ βούλονται
πράττουσι, καὶ ἔως ὥρας πέμπτης πράξαντες ἐπανίσιν.
Ἐπειτα πάλιν συνελθόντες εἰς ἓνα τόπον περιζώμασί τε 85
λινοῖς περιζωσάμενοι πρὸς τὸ καλύψασθαι τὴν αἰσχύ-
νην, οὕτως ὕδατι ψυχρῷ ἀπολούονται, καὶ μετὰ τὸ οὕτως
ἀγνίσασθαι, εἰς ἐν οἴκημα συνίασιν (οὐδεὶς δὲ ἔτερο-
δόξῳ σύνεισιν ἐν τῷ οἴκῳ), καὶ περὶ ἀριστοποιῶν
χωροῦσι. Καθισάντων δὲ κατὰ τάξιν μεθ' ισυχίας 90
19 v. προσφέρονται ὕρτον, ἐπειτα ἐν τι προσφάγιον, ἐξ οὗ
ἔκαστω τὸ αὔταρκες μέρος. Οὐ πρότερον δὲ γεύεται τις
αὐτῶν, εἰ μὴ ἐπεύξεται εὐλογῶν ὁ ἰερεύς. Μετὰ δὲ
τὸ ἀριστον ἐπευξαμένου πάλιν, ἀρχόμενοί τε καὶ πάλιν
πανόμενοι ὑμνοῦσι τὸν Θεόν. Ἐπειτα τὰς ἐσθῆτας, ἄσ 95

71. Cod. εἰδεσταν.

72. Fort. ἔκαστός τις.

75. Josephus: ταμιεύων ἐσθῆτα
καὶ τὰ ἐπιτήδεια.

81. Corrigendum videtur εὐ-
τάκτως. Confer l. 90, κατὰ τάξιν.

86. Josephus: ζωσάμενοί τε σκε-
πάσμασι (Porph. σκέπασι) λινοῖς,
οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς
ὑδασι· καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἀγνείαν,
εἰς ἴδιον οἴκημα συνίασιν.

90. Cod. καθησάντων.

91. Josephus: δ μὲν σιτοποιὸς
ἐν τάξει παρατίθησιν ὕρτους, δὲ μά-
γειρος ἐν ἀγγεῖον ἐξ ἐνὸς ἐδέσματος
ἔκαστῳ παρατίθησι.

93. Cod. εἰμί.

94. Cod. δὲ καί.

95. Cod. παβόμενοι.

ib. Josephus: γεραίρουσι τὸν
Θεόν ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς.

ἔνδον συνεστιώμενοι ἀμφιέννυνται, ἀποθέμενοι ὡς ιερᾶς,
εἰσὶ δὲ λινᾶ, τὰς ἐν τῇ προόδῳ πάλιν ἀναλαμβάνοντες,
ἐπὶ τὰ φίλα ἔργα ὁρμῶσιν ἔως δείλης. Δειπνοῦσι δὲ
ὅμοίως τοῖς προειρημένοις πάντα ποιήσαντες. Οὐδεὶς
δὲ πώποτε κραυγάσει, ἵνα τις ἔτέρα θορυβώδης ἀκολου-
θήσεται φωνὴ, ἡρέμα δὲ ἔκαστοι λαλοῦντες, εὔσχημόνως
ἔτερος τῷ ἔτέρῳ τὴν ὄμιλίαν συνεχώρει, ὡς τοῖς ἔξωθεν
μυστήριον τι καταφαίνεσθαι τὴν τῶν ἔνδον σιωπήν.
Νήφουσι δὲ πάντοτε πάντα μέτρῳ καὶ ἐσθίοντες καὶ
πίνοντες.

22 Πάντες μὲν οὖν τῷ προεστῷ προσέχουσι, καὶ ὅσα
κελεύσει ὡς νόμῳ πείθονται. Ἐσπουδάκασι γὰρ πρὸς
τὸ ἐλεῦν καὶ βοηθεῖν τοῖς καταπονούμενοις. Πρὸ δὲ
πάντων ὄργης ἀπέχουσι καὶ θυμοῦ καὶ πάντων τῶν
ὅμοίων, ἐπίβουλα ταῦτα τοῦ ἀνθρώπου κρίνοντες. Οὐ-
δεὶς δὲ ὅμνυσι παρ' αὐτοῖς, ὅσα δὲ ἂν τις εἴπῃ, τοῦτο
ὄρκου ἴσχυρότερον κρίνεται. Εἰ δὲ ὅμόσει τις, κατα-
γινώσκεται ὡς μὴ πιστευθείσ. Σπουδάζουσι δὲ περὶ
τὰς τοῦ νόμου ἀναγνώσεις καὶ προφητῶν, ἔτι δὲ καὶ
εἴ τι σύνταγμα εἴη πιστῶν. Πάνυ δὲ περιέργως ἔχουσι
περὶ βοτάνας καὶ λίθους, περιεργότεροι ὅντες πρὸς τὰς
τούτων ἐνεργείας, φάσκοντες μὴ μάτην ταῦτα γεγο-
νέναι.

23 Τοῖς δὲ βουλομένοις τῇ αἱρέσει μαθητεύειν οὐκ εὐθέως
τὰς παραδόσεις ποιοῦνται, εἰ μὴ πρότερον δοκιμάσωσιν.
120 r. Ἐπ' ἐνιαυτὸν δὲ τὰς ὅμοίας τροφὰς παρατιθέασιν ἔξω
τῆς ἐαυτῶν συνόδου οὖσιν ἐν ἔτέρῳ οἴκῳ, ἀξινάριόν τε

96. Cod. ἀμφιέννυται.

ib. Joseph. καταθέμενοι.

97. Cod. λίναι.

1. Corrigendum videtur ἀκου-
σθήσεται.

3. Fort. συγχωρεῖ. Josephus:
τὰς δὲ λαλιὰς ἐν τάξει παραχωροῦσιν

ἀλλήλοις.

7-8. Scrib. ὅστις ἀν κελεύσῃ, vel
ὅσα κελεύει.

13. Cod. ὡμώσει.

21. Cod. τοῖς pro τάς.

23. Syllabarum συνοδ tenuis-
sima vestigia in cod. Josephus:

καὶ τὸ λινοῦν περίζωμα καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες.
 Ἐπειδὰν τούτῳ τῷ χρόνῳ πεῖραν ἐγκρατέιας δῷ, πρόστητον εἰσιν ἐγγίω τῇ διαιτῃ, καὶ καθαρωτέρως ἀπολαύεται ἡ τὸ πρότερον. Οὐδέπω δὲ σὺν αὐτοῖς τροφῆς μεταλαμβάνει· μετὰ γὰρ τὸ δεῖξαι εἰς ἐγκρατεύεσθαι δύναται, ἐπὶ ἔτη ἄλλα δύο δοκιμάζεται τοῦ τοιούτου (γὰρ) τὸ ἥθος, καὶ φανεῖς ἄξιος, οὕτως εἰς αὐτοὺς κρίνεται. Πρὶν δὲ αὐτοῖς συνεστιαθῆ, ὅρκοις φρικτοῖς ὅρκίζεται, πρῶτον μὲν εὔσεβήσειν τὸ Θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάξειν καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἀδικήσειν τινὰ, μηδένα δὲ μήτε ἀδικοῦντα μήτε ἔχθρὸν μισήσειν, προσεύχεσθαι δὲ ὑπὲρ αὐτῶν, συναγωνίζεσθαι αὐτῶν τοῖς δικαίοις, τὸ πιστὸν πᾶσι παρέξειν, μάλιστα τοῖς κρατοῦσιν· οὐ γὰρ δίχα Θεοῦ συμβαίνει τινὶ τὸ ἄρχειν· καὶν αὐτὸς ἄρχῃ, μηδέποτε ὑπερηφανεύσασθαι ἐν ἔξουσίᾳ, μηδὲ ἀπειθήσειν ἡ τινὶ κόσμῳ πλεῖον τοῦ ἔθους χρήσασθαι· φιλαλήθη δὲ εἶναι, τὸν δὲ ψευδόμενον ἐλέγχειν, μηδὲ κλέπτειν, μηδὲ συνείδησιν ἐπὶ ἀνόμῳ κέρδει μολύνειν, μηδὲν ἀποκρύπτειν τοὺς συναιρεσιώτας· ἔτεροις δὲ μηδὲν ἔξειπτεν, καὶν μέχρι θανάτου τις βιάζηται. Πρὸς τούτοις ὅμινσι μηδενὶ μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἔτέρως ἡ ὡς αὐτὸς μετέλαβε.

45

τῷ δὲ ζητοῦντι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν οὐκ εὐθὺς ἡ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένοντι κ.τ.λ.

26. Cod. ἐγγίω, cum i subscripto.

ib. Josephus καθαρωτέρων. Porphyrius qui Josephum exscripsit καθαρώτερον. Hoc adverbio καθαρωτέρως carent lexica.

27. Josephus: παραλαμβάνεται δὲ εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω.

ib. Cod. οὐδυνέω προ οὐδέπω.

29. Dele vocem γάρ.

30. Joseph.: οὕτως εἰς τὸν ὅμι-

λον ἐγκρίνεται.

31. Joseph.: ὅρκους αὐτοῖς ὅμινσι φρικώδεις.

33. Porphyr. διαφυλάξειν.

34. Aliter apud Josephum: μισήσειν δὲ ἀεὶ τοὺς ἀδίκους καὶ συναγωνεῖσθαι (Porph. συναγωνίζεσθαι, Euseb. συναδικεῖσθαι) τοῖς δικαίοις.

38. Joseph.: μηδὲ πώποτε ἔξυβριζειν εἰς τὴν ἔξουσίαν.

42. Voce συναιρεσιώτης carent lexica. Joseph.: τοὺς αἱρετιστάς.

45. Porphyr. et Euseb. παρέλαβεν. Josephus addit: ἀφέξεσθαι

24 Τοιούτοις οὖν ὄρκοις δεσμεύουσι τοὺς προσερχομένους· εἰ δέ τις ἐν ἀμαρτήματι τιν[ὶ καταγνωσθ]ῇ, ἀποβάλλεται τοῦ δόγματος, ὁ δὲ ἀποβληθεὶς, δεινῷ μόρῳ ἔσθ' ὅτε διαφθείρεται. Τοῖς γὰρ ὄρκοις καὶ τοῖς ἔθεσι ἐνδεδεμένος οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς δύναται μεταλαμβάνειν. "Εσθ' ὅτε οὖν τὸ σῶμα λιμῷ διαφθείρουσιν, .. εν ἐν ἐσχάτοις ποτὲ ἐλεώσι πολλοὺς ἥδη ἐκλείποντας αὐτῷ ικανὴν μέχρι θανάτου ἐπιτιμίαν ἡγούμενοι.

25 Περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι καὶ δίκαιοι δικάζουσι δὲ συνελθόντες οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν, τὸ δὲ ὄρισθὲν ἀπ' αὐτῶν ἀκίνητον. Τιμῶσι δὲ τὸν νομοθέτην μετὰ τὸν Θεὸν, καὶ εἴ τις εἰς τοῦτον βλασφημήσει, κολάζεται. Τοῖς δὲ ἄρχουσι καὶ πρεσβυτέροις ὑπακούειν διδάσκονται· εἰ δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ δέκα καθέξονται, οὐ λαλήσει εἴς, εἰ μὴ τοῖς ἐννέᾳ δόξῃ. Καὶ τὸ πτύσαι δὲ εἰς μέσον καὶ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάττονται· τὸ δὲ τῷ σαββάτῳ ἀπέχεσθαι ἔργου φροντίζουσι μᾶλλον πάντων Ἰουδαίων. Οὐ μόνον γὰρ τροφὰς αὐτοῖς παρασκευάζονται μιᾶς ἡμέρας πρὸς τὸ μὴ πῦρ ἀπτειν, ἀλλ' οὐδὲ σκεῦος μετατιθέασιν οὐδὲ ἀποπατίζουσι. Τινὲς δὲ οὐδὲ

δὲ ληστείας, καὶ συντηρήσειν όμοίως τά τε τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὄνόματα.

47. Literas uncis supplevimus prorsus ablatas.

48. Joseph.: ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος. Quod τάγματος Nostro reddendum videtur.

ib. Joseph.: ἐκριθεὶς, οἰκτίστῳ πολλάκις μόρῳ διαφθείρεται

50. Vox οὐδὲ ρανε tota periit.

52. Fort. ὅθεν (duae literae de sunt), et deinde ἐλεοῦσι.

53. Legendum αὐτῶν. Joseph.: ικανὴν ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον ἡγούμενοι.

57. Leg. ὑπ' αὐτῶν, ut in Josepho.

58. Fort. βλασφημήσειε.

62. Joseph.: εἰς μέσον ἢ τὸ δεξιὸν—μέρος—φυλάσσονται.

ib. Cod. φυλάττονται.

63. Joseph.: καὶ ταῖς ἑβδομάσιν ἔτην ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰουδαίων ἀπάντων.

64. Cod. αὐτοῖς. Joseph. ἑαυτοῖς—πρὸ μιᾶς ἡμέρας.

65. Joseph.: ὡς μηδὲ πῦρ ἐναύοιεν.

66. Formam ἀποπατεῖν adhibet Josephus.

ib. Τινὲς—χωρίζονται. Ήæc non comparent in Josepho.

κλινιδίου χωρίζονται. Ταῖς δὲ ἄλλαις ἡμέραις, ἐπὰν ἀποπατῆσαι θέλοιεν, βόθρον ὄρυξαντες ποδιαῖον τῇ σκαλίδῃ (τοιοῦτον γάρ ἔστι τὸ ἀξινάριον ὃ τοῖς προστιοῦσι μαθητεύεσθαι πρώτως διδόασι), καὶ περικαλύψαντες τὸ γειμάτιον ιζάνονται, φάσκοντες μὴ δεῖν ὑβρίζειν τὰς αὐγὰς, ἔπειτα τὴν ἀνασκαφεῖσαν γῆν ἐπεμβάλλουσιν εἰς τὸν βόθρον, καὶ τοῦτο ποιοῦσιν ἐκλε[γό]μενοι [τοὺς] ἐρημοτέρους τόπους. Ἐπὰν δὲ τοῦτο ποιήσωσι, εὐθὺς ἀπολούονται ὡς μιαινούσης τῆς ἐκκρίσεως.

75

26 Διηγήνται δὲ [κα]τὰ [χρ]όνον καὶ οὐχ ὁμοίως τὴν ἀσκησιν φυλάττουσιν εἰς τέσσαρα μέρη διαχωρισθέντες. Ἔτεροι γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπὲρ τὸ δέον ἀσκοῦσιν, ὡς μηδὲ νόμισμα βαστάζειν, λέγοντες μὴ δεῖν εἰκόνα ἢ φέρειν ἢ ὄραν ἢ ποιεῖν. Διὸ οὐδὲ εἰς πόλιν τις αὐτῶν εἰσπορεύεται, ἵνα μὴ διὰ πύλης εἰσέλθῃ, ἐφ' ἣν ἀνδριάντες ἔπεισιν, ἀθέμιτον τοῦτο ἡγούμενοι τὸ ὑπὸ εἰκόνας παρελθεῖν. Ἔτεροι δὲ ἐπὰν ἀκούσωσι τινὸς περὶ Θεοῦ διαλεγομένου καὶ τῶν τούτου νόμων, εἰ ἀπερίτμητος εἴη, παραφυλάξας τὸν τοιοῦτον ἐν τόπῳ τινὶ μόνον, φονεύειν ἀπειλεῖ εἰ μὴ περιτμηθείη· ὃς εἰ μὴ βούλοιτο πείθεσθαι, οὐ φείδεται, ἀλλὰ καὶ σφάζει. Ὅθεν ἐκ τοῦ συμβαινοντος τὸ ὄνομα προσέλαβον, Ζηλωταὶ καλούμενοι, ὑπό τινων δὲ Σικάριοι. Ἔτεροι δὲ αὐτῶν οὐδένα κύριον ὄνομάζουσι πλὴν τὸν Θεὸν, εἰ καὶ αἰκίζοιτό τις ἢ καὶ ἀναιροῖτο. Τοσοῦτον δὲ οἱ μετέπειτα ἐλάττους τῇ ἀσκή-

68. Ἐπὰν—θέλοιεν hæc non habet Josephus. Malim ἀποπατῆσαι quam ἀποπατίσαι.

69. Joseph.: ἀξινίδιον.

70. Joseph.: περικαλύψαντες θοιματίω.

72. Joseph.: τὴν ἀνορυχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τ. β.

73–75. Uncis inclusa prorsus ablata sunt in codice.

75. Cod. ὡς μὴ αἰνούσης.

78. Sequentia non habet Josephus.

81. Cod. ἐφ' ἥν.

86. Cod. εἰμί.

88. Unde apud nos hodierna vox Sectaire.

89. De voce Σικάριοι cf. Cangium Glossar. med. et inf. Græc. s. h. v.

σει γεγένηται, ὥστε τοὺς τοῖς ἀρχαίοις ἔθεσιν ἐμένουντας μηδὲ προσψαύειν αὐτῶν· ὃν εἰ ψαύσοιεν, εὐθέως ἀπολούονται, ὡς τινος ἀλλοφύλου ψαύσαντες. Εἰσὶ δὲ καὶ μακρόβιοι οἱ πλεῖστοι, ὥστε καὶ πλέον ἑκατὸν 95 ἔτεσι ζῆν. Φασὶν οὖν εἶναι αἴτιον τό τε τῆς ἄκρας θεοσεβείας, καὶ τῷ καταγνωσθῆναι ἀμέτρως προσφέρεσθαι 121 v. ἐγκρατιστὰς εἶναι καὶ ἀοργήτους· θανάτου δὲ καταφρονοῦσι χαίροντες, ἵνικα μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς τελευτῶσιν. Εἰ δὲ καὶ αἰκίζοιτό τις τοὺς τοιούτους, ἵνα ἡ τὸν νόμον δυσφημήσῃ, ἢ εἰδωλόθυτον φάγῃ, οὐ π[ον]-ήσει ὑπομένων θανεῖν καὶ βασάνους βαστάσαι, ἵνα τὸ συνειδὸς μὴ παρέλθῃ.

27 "Ἐρρωται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ὁ τῆς ἀναστάσεως 5 λόγος· ὁμολογοῦσι γὰρ καὶ τὴν σάρκα ἀναστήσεσθαι καὶ ἔσεσθαι ἀθάνατον, ὃν τρόπον ἵδη ἀθάνατός ἐστιν ἡ ψυχὴ, ἷμιν χωρισθεῖσαν νῦν ἔστιν εἰς ἓνα χῶρον εὔπνοιν καὶ φωτεινὸν ἀναπαύεσθαι ἔως κρίσεως, ὃν χῶρον Ἐλληνες ἀκούσαντες Μακάρων νήσους ὀνόμασαν. 10 'Αλλὰ καὶ ἔτερα τούτων δόγματα πολλοὶ τῶν Ἐλλήνων σφετερισάμενοι, ιδίας δόξας συνεστήσαντο. "Εστι γὰρ ἡ κατὰ τούτους ἀσκησις περὶ τὸ Θεῖον ἀρχαιοτέρα πάντων ἔθνῶν, ὡς δείκνυσθαι πάντας τοὺς περὶ Θεοῦ εἰπεῖν τετολμηκότας, ἢ τῆς περὶ τῶν ὅντων δημιουργίας, 15 μὴ ἔτερωθεν παρειληφέναι τὰς ἀρχὰς ἢ ἀπὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς νομοθεσίας· ὃν μάλιστα Πυθαγόρας καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς παρ' Αἰγυπτίοις τούτοις μαθητευθέντες παρέλαβον. Λέγουσι δὲ καὶ κρίσιν ἔσεσθαι καὶ τοῦ παντὸς ἐκπύρωσιν, καὶ τοὺς ἀδίκους κολασθήσεσθαι εἰσαεί. 20

92. Cod. γεγένηται.

97. Cod. καταγνωσθή ἀμ.

93. Cod. πρὸς ψάθειν.

2. Cod. π..ήσει, duabus literis

94. Hæc rursus apud Jose-

ablatis.

95. Cod. ἐκτόν.

10. De Μακάρων νήσοις cf. Thesaurus Ling. Gr. v. Μάκαρ.

Ασκεῖται δὲ ἐν αὐτοῖς τὸ προφητεύειν καὶ προλέγειν τὰ ἔστομα.

28 "Εστι μὲν οὖν καὶ ἔτερον Ἐσσηνῶν τάγμα, τοῖς μὲν αὐτοῖς ἥθεσι καὶ διαίτῃ χρώμενοι, ἐνὶ δὲ τούτων ἐνδιαλλάττουσι τῷ γαμεῖν, δεινόν τι λέγοντες δρᾶν τοὺς²⁵ 22 r. ἀ[πο]ποιήσαντας γάμου πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βίου γίνεσθαι τοῦτο καὶ μὴ δεῖν ἐκκόπτειν τὴν τῶν τέκνων διαδοχὴν φάσκοντες, ὡς εἰ πάντες τοῦτο φρονήσειαν, ἐκκοπήσεσθαι ρῦδίως τὸ πᾶν γένος ἀνθρώπων. Δοκιμάζουσι μέντοι τριετίᾳ τὰς γαμετάς ἐπὰν δὲ τρὶς³⁰ καθαρθῶσιν εἰς [πεῖρα]ν τοῦ δύνασθαι τίκτειν, οὕτως ἄγονται. Ταῖς ἐγκύμοσιν οὐχ ὄμιλοῦσιν, ἐπιδεικνύμενοι τὸ μὴ δι' ἡδονὴν γαμεῖν, ἀλλὰ διὰ τέκνων χρείαν. Όμοιώς δὲ καὶ αἱ γυναικεῖς ἀπολούονται καὶ αὐταὶ ἐπ'³⁵ ἔνα ἐνδυόμεναι λινοῦν, ὃν τρόπον οἱ ἄνδρες τὰ περιξώ- ματα. Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ Ἐσσηνούς. "Ἐτεροι δὲ καὶ αὐτοὶ τῶν Ἰουδαίων ἐθῶν ἀσκηταὶ καὶ κατὰ γένος καὶ κατὰ νόμους Φαρισαῖοι καλούμενοι, ὃν τὸ μὲν πλεῖστον μέρος ἐστὶ κατὰ πάντα τόπον, πάντων μὲν Ἰουδαίων καλουμένων, διὰ δὲ τὰς ιδίας δοξαζομένας γνώμας⁴⁰ ὃνόμασι κυρίοις ἐπικαλουμένων. Οὗτοι μὲν οὖν τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν διακρατοῦντες, ἐπὶ τοῖς κατὰ νόμου καθαροῖς καὶ μὴ καθαροῖς ἐπιεικῶς ἐξετάζοντες διαμένουσι· τά τε τοῦ νόμου ἔρμηνεύονται, διδασκάλους εἰς ταῦτα προβιβάζοντες. Οὗτοι είμαρμένην εἶναι λέγουσι,⁴⁵ καὶ τινὰ μὲν κατ' ἔξουσίαν εἶναι, τινὰ δὲ κατὰ τὴν

23. Cod. Ἐσσηνῶν.

24. Cod. ἐνδιαλάττ.

25. Cod. λέγοντος.

26. Literæ πο prorsus ablatæ.

31. Ex Josepho suppletum.

32. Joseph. ἐκδεικνύμενοι.

34. Fortasse ἐπεμμα ἐνδ., quod ex dialecto, ut fit, in vulgarem

linguam intraverit. Malim tamen ἐπένδυμα.

36. Cod. ἐσσηνούς.

37. Cod. ἐθνῶν.

38. De Pharisæis cf. Fl. Joseph. Antiq. Jud. XVIII, 1, 5.

41. Cod. κατρίοις.

43. Cod. ἐπιεικός.

είμαρμένην, ώς τινὰ μὲν ἐφ' ήμῖν, τινὰ δὲ τῆς εἰμαρμένης, Θεὸν δὲ πάντων εἶναι αἴτιον, καὶ μηδὲν ἄλλον θελήματος αὐτοῦ διοικεῖσθαι ἢ συμβαίνειν. Οὗτοι καὶ σαρκὸς ἀνάστασιν ὁμολογοῦσι καὶ ψυχὴν ἀθάνατον, ⁵⁰ καὶ κρίσιν ἐσομένην καὶ ἐκπύρωσιν, καὶ δικαιόους μὲν ἀφθάρτους ἔσεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰσαὶ κολασθήσεσθαι ἐν πυρὶ ἀσβέστῳ.

29 Ταῦτα μὲν οὖν καὶ Φαρισαῖοι. Σαδδουκαῖοι δὲ τὴν μὲν είμαρμένην ἀναιροῦσι, [καὶ] τὸ[ν Θεὸν] μηδέν τι ⁵⁵
_{122 v.} κακὸν δρᾶν ἢ ἐφορᾶν ὁμολογοῦσιν, εἶναι δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἔξουσίαν τὸ αἱρεῖσθαι τὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν. Ἀνάστασιν δὲ ἀρνοῦνται οὐ μόνον σαρκὸς, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς μὴ διαμένειν νομίζουσι· [ταύτην δὲ] εἶναι μόνον τὸ ζῆν, καὶ τοῦτο δὲ εἶναι οὐ χάριν ἐγένετο ἀνθρωπος· ἐνὶ δέ ⁶⁰ τῷ πληροῦσθαι τὸν τῆς ἀναστάσεως λόγον, ἐν τῷ καταλείψαντας ἐπὶ γῆς τὰ τέκνα τελευτᾶν· μετὰ δὲ θάνατον μηδὲν ἐλπίζειν παθεῖν ἢ κακὸν ἢ ἀγαθόν. Λύσιν γὰρ ἔσεσθαι καὶ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ εἰς τὸ μὴ εἶναι χωρεῖν τὸν ἀνθρωπὸν, καθ' ὃ καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα· ὅ, τι ⁶⁵ δ' ἀν δράσῃ ἀνθρωπος ἐν τῷ βίῳ κακὸν ἀνθρωπος καὶ διαλλαχθῆ, κεκέρδηκε τὴν ὑπὸ ἀνθρώπων διαφυγὴν κόλασιν· ὅ, τι δ' ἀν κτήσηται καὶ πλουτήσας δοξασθῇ, τοῦτο κεκέρδηκε· μέλειν δὲ θεῷ μηδὲν τῶν κατὰ ἔνα. Καὶ οἱ μὲν Φαρισαῖοι φιλάλληλοι, οἱ δὲ Σαδδουκαῖοι ⁷⁰ φίλαυτοι. Αὕτη ἡ αἵρεσις περὶ τὴν Σαμάρειαν μᾶλλον ἐκρατύνθη. Καὶ αὐτοὶ δὲ τοῖς τοῦ νόμου ἔθεσι προσέχουσι, λέγοντες δεῦτα ζῆν ἵνα καλῶς βιώσῃ καὶ

55. Literarum uncis inclusarum tenuissima vestigia supersunt.
 Restituimus ex Josepho B. Jud. II, 8, § 14.

57. Corrig. videtur τοῦ αἵρ.

59. Exesorum vocabulorum sa-

tis certa vestigia adsunt.

60—61. Cod. ἐν δὲ τῷ πληρ.

66. Fortasse ἀνθρωπὸν ἐν.

67. Cod. διαλαχθῆ.

ib. Cod. δὰ φυγῶν.

69. Cod. μέλλειν.

τέκνα ἐπὶ γῆς καταλείπη. Προφήταις δὲ οὐ προσέχουσιν, ἀλλ’ οὐδὲ ἔτέροις τισὶ σοφοῖς, πλὴν μόνῳ τῷ διὰ 75 Μωσέως νόμῳ, μηδὲν ἐρμηνεύοντες. Ταῦτα μὲν οὖν ἂ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι αἰρετίζουσιν.

30 Ὁπεὶ τοίνυν καὶ τὰς παρὰ Ἰουδαίοις διαφορὰς ἐκτεθείμεθα, εὔλογον δοκεῖ καὶ τὴν ἀσκησιν τῆς τούτων θεοσεβείας μὴ παρασιωπᾶν. Ὅστι μὲν οὖν ἡ κατὰ 80 πάντας Ἰουδαίους κατὰ τὴν θεοσεβείαν πραγματεία τετραχῆ, θεολογικὴ, φυσικὴ, ἡθικὴ, ιερουργική. Καὶ τὸν μὲν Θεὸν ἔνα εἶναι λέγουσι δημιουργόν τε τοῦ παντὸς 23 r. καὶ κ. ποιήσαντα πάντα οὐ πρότερον ὅ[ντα], οὐδὲ ἔκ τινος ὑποκειμένης συγχρόνου οὐσίας, ἀ[λλὰ θ]ελή- 85 σαντα καὶ κτίσαντα. Εἶναι τε ἀγγέλους καὶ τούτους γενομένους πρὸς λειτουργίαν τῆς κτίσεως, ἀλλὰ καὶ πινεῦμα ἔξουσιαστικὸν πρὸς δόξαν καὶ αἴνον Θεῷ ἀεὶ παραμένοντα· πάντα δὲ ἐν τῇ κτίσει αἴσθησιν ἔχειν καὶ μηδὲν εἶναι ἄψυχον. Ὅθους τε ἀντιποιοῦνται σεμνοῦ 90 καὶ σώφρονος βίον, καθὼς ἔστιν ἔκ τῶν νόμων ἐπιγνῶνται. Ταῦτα δὲ πάλαι ἀκριβαζόμενα ἦν παρὰ τοῖς ἀρχῆθεν νεοστὶ τὸν νόμον παρειληφόσιν, ώς τὸν ἐντυγχάνοντα καταπλαγῆναι ἐπὶ τοσαύτῃ σωφροσύνῃ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ περὶ τὸν ἀνθρωπὸν νομοθετουμένου ἥθους. 95 Ἱερουργικὴ δὲ λειτουργία ἀκρως ἔξήσκητο παρ’ αὐτοῖς εὐσχημόνως πρὸς τὸ θεῖον προσφερομένη, καθὼς τοῖς βουλομένοις ράδιον ἔστιν ἐντυχοῦσι τῇ περὶ τούτων ἔξαγορευούσῃ βίβλῳ μαθεῖν, ώς σεμνῶς καὶ ὄσιως τῷ Θεῷ ἀπαρχόμενοι τῶν παρ’ αὐτοῦ δεδωρημένων εἰς χρῆ- 100 σιν καὶ ἀπόλαυσιν ἀνθρώπων, κελευόμενοι εὐτάκτως καὶ παραμόνως ἐλειτούργουν. Τούτων δέ τινα οἱ Σαδδουκαῖοι ἀπαγορεύουσιν· οὐ γὰρ βούλονται ἀγγέλους ἢ

78. Cod. ἐκτεθήμεθα.

84. Fortasse καὶ bis exaratum erat. Sequuntur aliae lacunæ duse.

93. In νεοστὶ fortasse latet ἐν

ὅρει.

4. Cod. βούλονται.

πινεύματα ὑπάρχειν. Οἱ δὲ πάντες ὄμοίως Χριστὸν ⁵
 προσδέχονται, τοῦ μὲν νόμου καὶ τῶν προφητῶν παρε-
 σόμενον προκηρυξάντων. Τῶν δὲ Ἰουδαίων τὸν καιρὸν
 τῆς παρουσίας μὴ ἐπιγνόντων, ἐπιμένειν τὴν ὑπόνοιαν
 τοῦ δοκεῖν μὴ τὰ εἰ[ρημένα] περὶ τῆς παρουσίας τετε-
 λέσθαι, προσδοκᾶν δὲ ἥδη Χριστὸν παρεσόμενον διὰ τὸ ¹⁰
 123 v. παρόντα μὴ ἐπεγνωκέναι. Καὶ τὰ σύμβολα τῶν και-
 ρῶν τοῦ ἥδη παραγεγούναι ὄρωντας ταράττεσθαι, αἱ-
 δεῖσθαι τε ὄμολογεν ἐληλυθέναι, ἐπεὶ αὐτόχειρες αὐτοῦ
 γεγένηνται ἀγανακτοῦντες, ἐλεγχόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὅτι
 τοῖς νόμοις μὴ ὑπήκουσαν. Καὶ τὸν μὲν οὔτως ἀπο- ¹⁵
 σταλέντα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, Χριστὸν οὐκ εἶναι τοῦτον
 λέγουσιν· ἐλεύσεσθαι δὲ ἔτερον, τὸν οὐκ ὅντα, εἰς ὅντα
 μὲν σύμβολα ἐκ μέρους, ὅσα δὲ νόμος καὶ οἱ προφῆται
 προέφηναν, ὄμολογούσι, τινὰ δὲ καὶ πλανώμενοι νομί-
 ξουσι. Γένεσιν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐσομένην λέγουσιν ἐκ ²⁰
 γένους Δαβὶδ, ἀλλ’ οὐκ ἐκ παρθένου καὶ ἀγίου Πνεύ-
 ματος, ἀλλ’ ἐκ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς ὡς πᾶσιν ὅρος
 γεννᾶσθαι ἐκ σπέρματος, φάσκοντες τοῦτον ἐσόμενον
 βασιλέα ἐπ’ αὐτοὺς, ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ δυνατὸν, ὃς
 ἐπισυνάξας τὸ πᾶν ἔθνος Ἰουδαίων, πάντα τὰ ἔθνη ²⁵
 πολεμήσας, ἀναστήσει αὐτοῖς τὴν Ἱερουσαλήμ πόλιν
 βασιλίδα, εἰς ἣν ἐπισυνάξει ἅπαν τὸ ἔθνος, καὶ πάλιν
 ἐπὶ τὰ ἀρχαῖα ἔθη ἀποκαταστήσει, βασιλεῦνον καὶ ιερα-
 τεῦνον καὶ κατοικοῦν ἐν πεποιθήσει ἐν χρόνοις ἰκανοῖς.
 ἐπειτα ἐπαναστῆναι κατ’ αὐτῶν πόλεμον ἐπισυναχθέν- ³⁰
 των· ἐν ἐκείνῳ τῷ πολέμῳ πεσεῖν τὸν Χριστὸν ἐν μα-
 χαίρῃ, ἐπειτα μετ’ οὐ πολὺ τὴν συντέλειαν καὶ ἐκπύρωσιν
 τοῦ παντὸς ἐπιστῆναι, καὶ οὕτως τὰ περὶ τὴν ἀνάστασιν

9. Syllabæ ρημένα ablatae.

ib. Cod. ἐπί.

13. Scripsimus ἐληλυθέναι. Initio lacunæ ε, in fine ai, et paulo ante accentus conspicitur.

19. Cod. πλανώμενον.

23. Cod. γενᾶσθαι.

δοξαζόμενα ἐπιτελεσθῆναι τάς τε ἀμοιβὰς ἑκάστῳ κατὰ τὰ πεπραγμένα ἀποδοθῆναι.

35

31 Δοκεῖ μὲν ἡμῖν ἵκανῶς τὰ πάντων Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων δόγματα ἐκτεθεῖσθαι, μηδὲν δὲ ἀπολελειπέναι μήτε τῶν φιλοσοφουμένων μήτε τῶν ὑπὸ αἱρετικῶν 2+1. φ[ασκο]μένων ἀναπόδεικτον. Οἷς ἐξ αὐτῶν τῶν ἐκτεθέντων φανερὸς γεγένηται ὁ ἔλεγχος ἢ κλεψιλογησάντων 40 ἢ τινὰ ἐρανισαμένων αὐτὰ τὰ ὑπὸ Ἑλλήνων πεπονημένα παραθεμένων ὡς θεῖα. Διὰ πάντων οὖν διαδραμόντες καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου ἐν ταῖς ἐννέᾳ βίβλοις τὰ πάντα δόγματα ἐξειπόντες, πᾶσί τε ἀνθρώποις ἐφόδιον ἐν βίῳ μικρὸν καταλιπόντες, καὶ τοῖς παροῦσιν οὐκ 45 ὀλίγοις χαρᾶς καὶ θυμηδίας φιλομάθειαν παρασχόντες, εὗλογον ἡγούμεθα ὥσπερ κορυφὴν τοῦ παντὸς [τὸν] περὶ ἀληθείας λόγου ἐπενέγκαι, καὶ τοῦτον ἐν μιᾷ βίβλῳ τῇ δεκάτῃ περιγράψαι, ὅπως ὁ ἐντυγχάνων μὴ μόνον ἀνατροπὴν τῶν τετολμηκότων αἰρέσεις συστήσασθαι ἐπι- 50 γνοὺς καταφρονήσῃ τῶν ματαίων, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀληθείας δύναμιν ἐπιγνοὺς, ἀξίως Θεῷ πιστεύσας σωθῆναι δυνηθῆ.

37. Cod. ἐκτεθῆσθαι.

ib. Cod. ἀπολελυπέναι.

39. Literæ suppletæ lacunam
exacte implent; supersunt vesti-

gia literarum α et κ.

43. Cod. τοῖς. Vel βιβλίοις.

46. Cod. θυμηδίας.

47. Addidi τόν.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΠΑΣΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ Ι'.

1 ΤΑΔΕ ἔνεστιν ἐν τῇ δεκάτῃ τοῦ κατὰ πασῶν αἵρεσεων Ἐλέγχου.

2 Ἐπιτομὴ πάντων τῶν φιλοσόφων.

3 Ἐπιτομὴ πασῶν αἵρεσεων.

4 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τίς ὁ τῆς ἀληθείας λόγος. 5

5 Τὸν λαβύρινθον τῶν αἵρεσεων οὐ βίᾳ διαρρήξαντες ἀλλὰ μόνῳ ἐλέγχῳ ἀληθείας δυνάμει διαλύσαντες, πρόσιμεν ἐπὶ τὴν τῆς ἀληθείας ἀπόδειξιν τότε γὰρ τῆς πλάνης ἔντεχνα σοφίσματα ἀσύντατα φανερωθήσεται, ἐπὰν ὁ τῆς ἀληθείας ὄρος ἐπιδειχθῇ οὐκ ἀπὸ σοφίας Ἐλλήνων ἀρχὰς μεταλαβὼν, οὐδὲ Αἰγυπτίων δόγματα (τὰ ἐν αὐτοῖς μετ' ἀξιοπιστίας θρησκευόμενα 124 v. μάταια) ως ἄρρητα διδαχθεὶς, οὐδὲ Χαλδαίων ἀσυντάτῳ περιεργίᾳ σοφισθεὶς, οὐδὲ Βαβυλωνίων ἀλογίστῳ μανίᾳ δι’ ἐν[εργεί]ας δαιμόνων καταπλαγεὶς, ἀλλ’ ως ὑπάρχει 15 τρόπῳ ὄρος ἀληθῆς ὡν, ἀφύλακτός τε καὶ ἀκαλλώπιστος, μόνον φανεὶς ἐλέγξει τὴν πλάνην. Περὶ οὖ εἰ καὶ πλειστάκις ἀποδείξεις ἐποιήσαμεν, καὶ ικανῶς τὸν τῆς

4. Cod. ἐπὶ τῷ μὴ.

ib. Fort. πασῶν τῶν αἵρεσεων.

8. Cod. πρόσειμεν.

15. Lacunam explevimus.

ib. Scribendum videtur ἀλλ’ φ.

16. Cod. ἀληθείς.

ἀληθείας κανόνα ἀφθόνως τοῖς βουλομένοις ἐπεδείξαμεν,
ἀλλά γε καὶ νῦν οὐκ ἄλογον ἐκρίναμεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς²⁰
Ἐλλησι δεδοκημένοις καὶ αἱρετικοῖς ὡσεὶ κορωνίδα τῶν
βίβλων ἐπενέγκαι ταύτην τὴν ἀπόδειξιν διὰ τῆς δεκάτης
βίβλου.

6 Συμπεριλαβόντες τούνν τὰ πάντων τῶν παρ' Ἐλλησι
σοφῶν δόγματα ἐν τέσσαρσι βιβλίοις, τὰ δὲ τοῖς αἴρε-²⁵
σιάρχαις ἐν πέντε, νῦν τὸν περὶ ἀληθείας λόγον ἔνα
ἐπιδείξομεν, ἀνακεφαλαιούμενοι πρῶτον τὰ πᾶσι δεδο-
κημένα. Οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἐλλήνων δογματισταὶ τὴν
φιλοσοφίαν τριχῇ διελόντες, οὗτοι ἐφιλοσόφησαν, οἱ
μὲν φυσικὴν, οἱ δὲ ἡθικὴν, οἱ δὲ διαλεκτικὴν προσαγο-³⁰
ρεύσαντες, καὶ οἱ μὲν τὴν φυσικὴν οὗτοι γεγένηται,
οὗτοι δὲ διηγήσαντο, οἱ μὲν ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα, οἱ δὲ ἐκ
πλειόνων· καὶ τῶν ἐξ ἑνὸς, οἱ μὲν ἐξ ἀποίου, οἱ δὲ
ἐκ τοῦ ποιοῦ· καὶ τῶν ἐκ ποιοῦ, οἱ μὲν ἐκ πυρὸς, οἱ
δὲ ἐξ ἀέρος, οἱ δὲ ἐξ ὕδατος, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς. Καὶ³⁵
τῶν ἐκ πλειόνων, οἱ μὲν ἐξ ἀριθμητῶν, οἱ μὲν ἐκ δυοῖν,
οἱ δὲ ἐκ τεσσάρων, οἱ δὲ ἐκ ἑταῖρων, οἱ δὲ ἐκ τριῶν.
125 r. ἀπείρων οἱ μὲν ἐξ ὁμοίων τοῖς γενομένοις, οἱ δὲ ἐξ ἀνο-
μοίων. Καὶ πρὸς τούτους οἱ μὲν ἐξ [ἀπα]θῶν, οἱ δὲ
ἐκ παθητικῶν. Ἀποίου μὲν οὖν καὶ ἑνὸς σώματος τὴν⁴⁰
τῶν ὄλων συνεστήσαντο γένεσιν οἱ Στωϊκοί. Ἀρχὴ γὰρ
τῶν ὄλων κατ' αὐτὸὺς ἐστὶν ἡ ἀποίος ὕλη καὶ δι' ὄλων
τρέπει· μεταβαλλούσης δὲ αὐτῆς, γίνεται πῦρ, ἀὴρ,
ὕδωρ, γῆ. Ἐξ ἑνὸς δὲ καὶ ποιοῦ γεγενῆσθαι τὰ πάντα

25. Cod. βιβλίοις.

ib. Supple δεδοκημένα.

26. Leg. videtur ἐνὶ sc. βιβλίῳ.

31. Sext. Empir. Adv. Physic. X, 310. ed. Fabric. p. 684 et sqq.

36. Ex Sexto Empir. supple: οἱ

δὲ ἐξ ἀπείρων. Καὶ τῶν ἐξ ἀριθμητῶν.

ib. Sext. Emp. ἐκ δύο.

38. Sext. γεννωμένοις.

39. Sext. Καὶ τούτων οἱ μέν.

ib. Sext. παθητῶν. Ἐξ ἀποίου.

41. Sext. ὑπεστήσαντο.

42. Sext. τῶν ὄντων.

43. Sext. τρεπτή. Sic lege.

ib. Sext. τε ταύτης, γίνεται τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, πῦρ κ. τ. λ.

Οέλουσιν οἵ τε περὶ τὸν Ἰππασον καὶ Ἀναξίμανδρον⁴⁵
καὶ Θαλῆ τὸν Μιλύστιον. Ἰππασος μὲν ὁ Μεταπόντιος
καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος, ἐκ πυρὸς ἀπεφήναντο τὴν
γένεσιν· Ἀναξίμανδρος δὲ ἐξ ἀέρος· Θαλῆς δὲ ἐξ ὕδα-
τος· Ξενοφάνης δὲ ἐκ γῆς· Ἐκ γῆς γὰρ, φησὶ, πάντα
ἐστὶ, καὶ εἰς τὴν γῆν πάντα τελευτᾶ.

7 Ἐκ πλειόνων δὲ καὶ ἀριθμητῶν, δυεῖν μὲν γῆς τε καὶ
ὕδατος τὰ ὅλα συνεστηκέναι φησὶν ὁ ποιητὴς Ὁμηρος,
ὅτε μὲν λέγων,

Ὦκεανόν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθὺν,
ποτὲ δέ,

Ἄλλ' ὑμεῖς [μὲν] πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.
Συμφέρεσθαι δ' αὐτῷ δοκεῖ καὶ ὁ Κολοφώνιος Ξενο-
φάνης· φησὶ γὰρ

Πάντες γαῖς καὶ ὕδατος ἐγενόμεθα.

Ἐκ γῆς δὲ καὶ ἀέρος Εὔριπίδης, ώς πάρεστιν ἐπι-
γνῶναι ἐκ τοῦ λέγειν αὐτὸν,

Αἰθέρα καὶ γαῖαν πάντων γενέτειραν ἀειῶ.

Ἐκ τεσσάρων δὲ Ἐμπεδοκλῆς, οὗτως λέγων·

45. Sext. οἵ τε. Cod. οἱ δέ.

46. Sext. Θαλῆ. Ὦν Ἰππασος
μὲν καὶ κατά τινας Ἡράκλειτος.

ib. Dicitur etiam Μεταπόντιος;
cf. Steph. Byz. sub h. v. Sic
scribit Sext. Emp. Pyrrh. III, 4,
p. 135.

47. Sext. ἀπέλιπον.

48. Sext. δὲ κατ' ἐνίους.

49. Fort. versus restituendus
qui apud Sextum: Ἐκ γαῖς γὰρ
πάντα καὶ εἰς γῆν πάντα τελευτᾶ.

51. Cod. ἀριθμῶν, correctum e
Sexto.

ib. Sext. δυοῖν.

52. τὰ ὅλα συνεστ. φησὶν desunt
in Sext.

ib. Cod. φησί.

54. Homer. Il. Σ, 201.

ib. Cod. τιθέν.

55. Sext. ὅτε δέ.

56. Homer. Il. Η, 99. Ex
editt. μὲν addidi.

57. Cod. συμφερὲς, posito σ
per φε.

ib. Sext. δοκεῖ κατ' ἐνίους.

59. Ex Sext. Emp. Adv. Physic.
I, 361, sic legendus est hic ver-
sus: Πάντες γὰρ γαῖς τε καὶ ὕδατος
ἐκγενόμεσθα.

60. Sext. αἰθέρος.

ib. Sext. ἐκδέξασθαι.

63. οὗτως λέγων desunt in Sext.

Τέσσαρα τῶν πάντων ρίζώματα πρῶτον ἄκουε·

Ζεὺς, ἀηρ, "Ηρη τε φερέσβιος ἡδ' Ἀΐδωνεὺς,

Νῆστις δὲ ἥδακτοῖς σπουδε κρουνῷ μαθρόντιον.

65

Ἐκ πέντε δὲ, "Οκελλος ὁ Λευκανὸς, καὶ Ἀριστοτέλης·
συμπαρέλαβον γὰρ τοῖς τέσσαρσι στοιχείοις τὸ πέμπτον
25 v. καὶ κυκλοφορητικὸν σῶμα, καὶ λέγουσιν εἶναι τὰ οὐ-
ράνια. Ἐκ δὲ τῶν ἐ τὴν τῶν πάντων ὑπέθεντο γένεσιν 70
οἱ περὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα. Ἐν οἷς μὲν γὰρ λέγει "δ
τῶν πάντων ρίζώματα πρῶτον ἄκουε," ἐκ τεσσάρων ποιεῖ
τὴν γένεσιν· ὅταν δὲ προσθῇ,

Νεῦκός τ' οὐλόμενον δίχα τῶν, ἀτάλαντον ἀπάντη,

καὶ φιλίη μετὰ οἶσιν, ἵση μῆκός τε πλάτος τε,

75

ἐξ καὶ παραδίδωσι τὰς τῶν ὄλων ἀρχὰς, δὲ μὲν ὑλικὰς,
γῆν, ὕδωρ, πῦρ, ἀέρα· δύο δὲ τὰς δραστηρίους, φιλίαν
καὶ νεῖκος. Ἐξ ἀπείρων δὲ ἐδογμάτισαν τὴν τῶν πάν-
των γένεσιν οἱ περὶ Ἀναξαγόραν τὸν Κλαζομένιον καὶ
Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον καὶ ἄλλοι παμπληθεῖς, ὃν 80
ἐκ μέρους πρότερον ἐμνήσθημεν. Ἄλλ' ὁ μὲν Ἀναξα-
γόρας ἐξ ὁμοίων τοῖς γεννωμένοις. Οἱ δὲ περὶ τὸν
Δημόκριτον καὶ Ἐπίκουρον, ἐξ ἀνομοίων τε καὶ ἀπαθῶν,
τουτέστιν ἐκ τῶν ἀτόμων. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ποντικὸν
Ἡρακλείδην καὶ Ἀσκληπιάδην ἐξ ἀνομοίων, παθητῶν 85

64. De versibus hisce Empe-
doclis quos plurimi scriptores
laudant, vid. Fabric. in Sext. Em-
pir. p. 620.

ib. γὰρ pro τῶν Sext.

65. Laertius, Heraclitus, Athe-
nagoras et alii Ζεὺς ἀργής: sed
Plutarchus Ζεὺς αἰθῆρ, ut indicat
Fabricius loc. cit.

66. Versus ita correctus ab edi-
toribus: Νῆστις θ', ἥ δακρύοις τέγγει
κρούνωμα βρότειον. Pro τέγγει fort.
noster σπένδει voluit.

67. Cod. ὁ κη. γλος λευκανός.

69. Sext. ἐξ οὐν pro καί.

71. Cod. δὲ τῶν. Sextus τέσ-
ταρα.

72. Sext. πρῶτον ἄκουε omittit.

74. Cod. διχάζων ἀταλλάττον.

75. Cod. φιλία. Sext. recte φι-
λή μετὰ τοῖσιν.

76. καὶ deest in Sext. qui habet
τῶν ὄντων.

77. Sext. ἀέρα, πῦρ.

78. Sext. ἐδόξασαν τὴν τῶν πρα-
γμάτων.

84. ἐκ deest ap. Sext.

85. Post ἀνομοίων Sextus addit
particulam μὲν.

δὲ, καθάπερ τῶν ἀνάρχων ὅγκων. Οἱ δὲ περὶ τὸν Πλάτωνα, ἐκ τριῶν εἰναι ταῦτα λέγουσι, θεὸν καὶ ὑλην καὶ πιράδειγμα. Τὴν δὲ ὑλην μερίζει εἰς τέσσαρας ἀρχὰς, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· θεὸν δὲ τὸν ταύτης εἰναι δημιουργὸν, τὸ δὲ παράδειγμα νοῦν.

90

8 Πεπεισμένοι τούνν ὅτι πᾶσι τούτοις ὅμολογουμένως ὅπορος εὑρίσκεται ὁ τῆς φυσιολογίας λόγος, αὐτοὶ περὶ τῶν τῆς ἀληθείας παραδειγμάτων ὡς ἔσται καὶ πεπιστεύκαμεν ἀόκιως ἐροῦμεν, πλ[ὴν] καὶ τὰ τοῖς αἰρεσι-
126 r. ἀρχαῖς ἐπιτομῇ πρότερον ἐκθέμενοι, ἵνα καὶ διὰ τούτους
εὑγνωστα τὰ πάντων δόγματα παριστήσαντες, φανερὰν
καὶ εὕγνωστον τὴν ἀλήθειαν ἐπιδείξωμεν.

9 Ἀλλ ἐπεὶ οὗτως δοκεῖ, ἀρξώμεθα πρῶτον ἀπὸ τῶν τοῦ ὄφεως λειτουργῶν. Νααστηνὸι δινθρωπον καλοῦσι τὴν πρώτην τῶν ὄλων ἀρχὴν, τὸν αὐτὸν καὶ νὺν ἀνθρώπουν τοῦτον δὲ τριχῆ διαιροῦσιν. Ἔστι μὲν γὰρ αὐτοῦ, φασὶ, τὸ μὲν τυερὸν, τὸ δὲ ψυχικὸν, τὸ δὲ χοϊκόν. Καλοῦσι δὲ αὐτὸν Ἀδάμαν, καὶ νομίζουσι τὴν εἰς αὐτὸν εἶναι γνῶσιν ἀρχὴν τοῦ δύνασθαι γνῶναι θεόν. Καὶ ταῦτα πάντα τὰ τυερὰ καὶ τὰ ψυχικὰ καὶ τὰ χοϊκὰ κεχωρηκέναι εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ὅμοι δι' αὐτοῦ λελαληκέναι τὰς τρεῖς οὐσίας τοῖς τρισὶ γένεσι τοῦ παντὸς, οὗτο φάσκουσι τριγενῆ, ἀγγελικὸν, ψυχικὸν, χοϊκὸν, καὶ τρεῖς εἶναι ἐκκλησίας, ἀγγελικὴν, ψυχικὴν, χοϊκήν. 10 ὄντα δὲ αὐταῖς, ἐκλεκτὴ, κλητὴ, αὐχμάλωτος. Ταῦτα ἔστι τὰ κατ' αὐτοὺς κεφάλαια, ὡς ἐν ὀλίγῳ ἔστι καταλαβεῖν. Ταῦτά φασι παραδεδωκέναι τὸν Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου τῇ Μαριάμῃ, καταψευδόμενοι ἀμφοτέρων.

15

86. Sext. ἀνάρμων ὅγκων. Se-
quentia non sunt Sexti.

88. μερίζει, id est Plato Leg. X,
p. 889, B. πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ

ἀέρα φύσει πάντα εἶναι καὶ τύχη φασί.

93. Fort. ἔστι.

99. Cod. ναασηνοί.

13. Cod. perperam φησίν.

10 Οἱ δὲ Περάται, Ἐδέμης ὁ Καρύστιος καὶ Εὐφράτης
 ὁ Περατικὸς, λέγουσιν ἔνα εἶναι κόσμον τινὰ, οὗτος
 καλοῦντες τοῦτον τριχῆ διηρημένον. Ἔστι δὲ τριχῆς
 διαιρέσεως παρ' αὐτοῖς τὸ μὲν ἐν μέρος, οἷον ἡ μία ἀρχὴ
 καθάπερ πηγὴ μεγάλη, εἰς ἀπείρους τομὰς τῷ λόγῳ²⁰
 26 v. τμηθῆναι δυναμένη. Ἡ δὲ πρώτη τομὴ καὶ προσεχε-
 στέρα κατ' αὐτοὺς, ἐστὶν ἡ τριὰς, καὶ καλεῖται ἀγαθὸν
 τέλειον, μέγεθος πατρικόν. Τὸ δὲ δεύτερον μέρος τῆς
 τριάδος οἵονεὶ δυνάμεων ἀπείρων τι πλήθος· τρίτον,
 ἰδικόν· καὶ ἔστι τὸ μὲν πρῶτον ἀγέννητον, ὅθεν διαρρή-²⁵
 δην λέγουσι τρεῖς θεοὺς, τρεῖς λόγους, τρεῖς νοῦς, τρεῖς
 ἀνθρώπους. Ἐκάστῳ γὰρ μέρει τοῦ κόσμου τῆς διαι-
 ρέσεως διακεκριμένης, διδόασι καὶ θεοὺς καὶ λόγους καὶ
 ἀνθρώπους καὶ τὰ λοιπά. Ἀνωθεν δὲ ἀπὸ τῆς ἀγεννη-³⁰
 σίας καὶ τῆς τοῦ κόσμου πρώτης τομῆς, ἐπὶ συντελείᾳ³⁵
 λοιπὸν τοῦ κόσμου καθεστηκότος, κατεληλυθέναι ἐπὶ
 τοῖς Ἡράδον χρόνοις τριφυῆ τινα ἄνθρωπον καὶ τρι-
 σώματον καὶ τριδύναμον, καλούμενον Χριστὸν, ἀπὸ τῶν
 τριῶν ἔχοντα τοῦ κόσμου μερῶν ἐν αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ
 κόσμου συγκρίματα καὶ τὰς δυνάμεις. Καὶ τοῦτο εἶναι⁴⁰
 θέλουσι τὸ εἰρημένον, “Ἐν φῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα
 τῆς θεότητος σώματι.” Κατενεχθῆναι δὲ ἀπὸ τῶν ὑπερ-
 κειμένων κόσμων δύο, τοῦ τε ἀγεννήτου καὶ τοῦ αὐτο-
 γεννήτου, εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐν φῷ ἐσμὲν ἡμεῖς,
 παντοῖα δυνάμεων σπέρματα. Κατεληλυθέναι δὲ τὸν⁴⁵
 Χριστὸν ἄνωθεν ἀπὸ ἀγεννησίας, ἵνα διὰ τῆς καταβά-
 σεως αὐτοῦ, πάντα σωθῆ τὰ τριχῆ διηρημένα. Ἄ μὲν
 γὰρ, φησὶν, ἔστιν ἄνωθεν κατενηγεγμένα, ἀνελεύσεται
 δι' αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐπιβουλεύσαντα τοῖς κατενηγεγμένοις,

16. *Supra* Ἀκέμβης ὁ Καρύστιος.

Cod. Καρούστιος.

ib. Cod. Ἐφράτης Περατικός.

18. *Debetabat* δὲ τῆς τριχῆ διαιρ.19. *Fort.* οἵονεὶ μία.

32. Cod. τριφυῆ.

36. Coloss. II, 9, ubi σωματικῶς.

42. Cod. σωθεῖ.

ἀφιεῖ εἰκῆ, καὶ κολασθέντα ἀποπέμπεται. Δύο δὲ εἶναι 45
μέρη τὰ σωζόμενα λέγει, τὰ ὑπερκείμενα, ἀπαλλαγέντα
τῆς φθορᾶς· τὸ δὲ τρίτον ἀπόλλυσθαι, ὃν κόσμου ἕδιον
καλεῖ. Ταῦτα καὶ οἱ Περάται.

11 Τοῖς δὲ Σιθιανοῖς δοκεῖ, ὅτι τῶν ὄλων εἰσὶ τρεῖς
ἀρχαὶ περιωρισμέναι. Ἐκάστη δὲ τῶν ἀρχῶν πέφυκε 50
δύνασθαι γενέσθαι ὡς ἐν ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ πᾶσα ἥτις
127 r. οὖν διδασκομένη τέχνη οίονεὶ γένοιτο, παιδίον αὐλητὴ
γενέσθαι αὐλέν, ἢ γεωμέτρη γεωμετρεῖν, ἢ τινὶ τέχνῃ
όμοιῶς. Αἱ δὲ τῶν ἀρχῶν, φασὶν, οὔσιαι εἰσὶ φῶς καὶ
σκότος. Τούτων δέ ἔστιν ἐν μέσῳ πνεῦμα ἀκέραιον. 55
τὸ δὲ πνεῦμα τὸ τεταγμένον ἐν μέσῳ τοῦ σκότους, ὅπερ
ἔστι κάτω, καὶ τοῦ φωτὸς, ὅπερ ἔστιν ἄνω, λέγουσιν,
οὐκ ἔστι πνεῦμα ὡς ἄνεμος ἢ ρίπη ἢ λεπτή τις αὐρα
νοηθῆναι δυναμένη, ἀλλ' οίονεὶ τις ὀσμὴ μύρου, ἢ θυ-
μάματος ἐκ συνθέσεως κατασκευαζομένου λεπτῆς, διο- 60
δεύσασα δύναμις ἀνεπινοήτῳ τινὶ καὶ κρείττονι λόγου
φορᾷ εὐωδίας. Ἐπεὶ τοίνυν ἔστιν ἄνω τὸ φῶς καὶ
κάτω τὸ σκότος, καὶ τούτων μέσον τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ
φῶς ἀκτὶς ἡλίου ἄνωθεν ἐκλάμπουσα εἰς τὸ ὑποκείμε-
νον σκότος, ἢ δὲ τοῦ πνεύματος εὐωδίᾳ φέρεται μέσην 65
ἔχουσα τάξιν καὶ ἔξικνεῖται ὥσπερ ἡ τῶν θυμαμάτων
ὸσμὴ ἐπὶ τῷ πυρὶ φέρεται, τοιαύτης δὲ οὕσης τῆς
δυνάμεως τῶν διηρημένων τριχῶς τοῦ πνεύματος καὶ
τοῦ φωτὸς, ὁμοῦ ἔστι κάτω ἡ δύναμις ἐν τῷ σκότει τῷ
ὑποτεταγμένῳ, τὸ δὲ σκότος ὕδωρ εἶναι φασὶ φοβερὸν, 70
εἰς ὃ κατέσπασται [καὶ] μετενήνεκται εἰς τοιαύτην φύσιν
μετὰ τοῦ πνεύματος τὸ φῶς. Φρόνιμον οὖν τὸ σκότος

47. Cod. ἀπόλυσθαι.

γεωμέτρην, ἢ ἥτινον τέχνη δμ.

52-53. Corrige ex capite ubi
de Sithianis agitur, cod. fol. 48
fine recti: παιδίον [έγχρονίσαν] αὐ-
λητῇ γενέσθαι αὐλητὴν, ἢ γεωμέτρη

62. Codex φορᾶς.

71. Inserui καὶ, quod legitur
suo loco in capite de Sithianis.

ὸν καὶ γινῶσκον ὅτι ἀν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτοῦ τὸ φῶς, μένει τὸ σκότος ἔρημον, ἀφανὲς, ἀλαμπὲς, ἀδύναμον, ἄπρακτον, ἀσθενὲς, τόδε πάσῃ συνέσει καὶ φρονήσει βιά-⁷⁵ ζεται κατέχειν εἰς ἑαυτὸ τὴν λαμπηδόνα καὶ τὸν σπινθῆρα τοῦ φωτὸς μετὰ τῆς τοῦ πνεύματος εὐωδίας. Εἰκόνα τούτου ταύτην παρεισάγουσι, λέγοντες, ὡσπερ ἡ κόρη τοῦ ὁφθαλμοῦ ὑποκειμένων ὑδάτων σκοτεινὴ φαίνεται, φωτίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος, οὕτως ἀντιποιεῖται τὸ⁸⁰ σκότος τοῦ πνεύματος, ἔχει δὲ παρ' ἑαυτῷ πάσας τὰς δυνάμεις βουλομένας ἀφίστασθαι καὶ ἀνιέναι. Εἰσὶ δὲ αὗται ἀπειράκις ἀπειροι, ἐξ ὧν τὰ πάντα κυκλοῦται καὶ γίνεται ἐπιμιγνυμένων δίκην σφραγίδων. ["]Ωσπερ γὰρ 27 v. σφραγὶς ἐπικοινωνήσασα κηρῷ τὸν τύπον ἐποίησεν αὐτὴ⁸⁵ παρ' ἑαυτῇ ἥτις οὖν μένουσα, οὕτως καὶ αἱ δυνάμεις ἐπικοινωνήσασαι τὰ πάντα ἀπεργάζονται γένη ζώων ἀπειρα. Γεγονέναι οὖν ἀπὸ τῆς πρώτης συνδρομῆς τῶν τριῶν ἀρχῶν μεγάλης σφραγίδος ἰδέαν, οὐρανὸν καὶ γῆν εἶδος ἔχουσαν παραπλήσιον μήτρᾳ ὄμφαλὸν ἔχούση⁹⁰ μέσον. Οὕτως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ἐκτυπώσεις τῶν πάντων ἐκτετυπῶσθαι ὡσπερ οὐρανὸν καὶ γῆν μήτρᾳ παραπλησίους. [']Εκ δὲ τοῦ ὑδάτος γεγονέναι φασὶ πρωτόγονον ἀρχὴν, ἀνεμόφθορον, καὶ λάβρον καὶ πάσης γενέσεως ἀγγεῖον, βρασμόν τινα καὶ κίνησιν ἐργαζό-⁹⁵ μενον τῷ κόσμῳ ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων κινήσεως. Τοῦτον δὲ ἐπιτελεῖν εἶδος συρίγματι ὄφεως παραπλήσιον, φέρων ὅθεν ἦν ὁ φορῶν ὁ κόσμος πρὸς γένεσιν ὄρμᾶ ὄργήσας ως μήτρα, καὶ ἐντεῦθεν θέλουσι συνίστασθαι τὴν τῶν

75. Cod. τῷ δέ.

85. Cod. κλήρῳ.

ib. Cod. αὐτῇ.

88. Cod. γέγονεν οὖν.

89. Cod. εἰδέαν.

90. Cod. παραπλησίαν.

94. Recte supra suo loco : ἄνε-
μος σφοδρὸς καὶ λάβρος. Ex illis
autem uberioribus sequentia quo-
que corriges multifariam corrupta.
Nos codicem reddimus.

όλων γένεσιν. Τοῦτον δὲ εἶναι πνεῦμα ἀνεμον λέγοντι τέλειον θεὸν ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων καὶ τῆς τοῦ πνεύματος εὐώδίας καὶ φωτὸς λαμπηδόνος γεγονέναι, καὶ εἴνη γένητημα θηλείας νοῦν τὸν ἄνωθεν σπινθῆρα κάτω ἀναμεμιγμένον σὺν τοῖς περὶ συγκρίτοις σώματος σπεύδειν⁵ καὶ φεύγειν, ἐκφυγόντα πορεύεσθαι καὶ τὴν λύσιν οὐχ εὑρίσκειν διὰ τὴν ἐν τοῖς ὕδασι δέσιν. Διὸ ἐβόα ἐκ τῆς τῶν ὑδάτων μίξεως κατὰ τὸν ψαλμῳδὸν ὡς λέγοντι· “Πᾶσα οὖν ἡ φροντὶς τοῦ ἄνω φωτός ἔστιν, ὅπως ρύσηται τὸν κάτω σπινθῆρα ἀπὸ τοῦ κάτω πατρὸς” ἀνέμον,^{128 r.} ἐπεγείροντος βρασμὸν καὶ τάραχον καὶ ἑαυτῷ νοῦν ποιήσαντος οὐκ ὅντα αὐτοῦ φάσκουσιν ἰδόντα τὸν τέλειον λόγον τοῦ ἄνωθεν φωτὸς αὐτὸν ἀπομορφώσαντα εἰδει ὄφεως κεχωρικέναι ἐν μήτρᾳ, ἵνα τὸν νοῦν ἐκεῖνον τὸν ἐκ τοῦ φωτὸς σπινθῆρα ἀναλαβεῖν δυνηθῇ. Καὶ τοῦτο^{128 r.} εἶναι τὸ εἱρημένοι, “Ος ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀρπαγμὸν ἥγήσατο τὸ εἶναι ἵστα θεῷ, ἀλλ’ ἑαυτὸν ἐκέ-

μωσε μορφὴν δούλου λαβών.” Καὶ ταύτην εἶναι τὴν μορφὴν οἱ κακοδαιμονες θέλουσι καὶ πολυπή[μονες]²⁰ Σιθιανοί. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ οὗτοι λέγοντιν.

I 2. ‘Ο δὲ πάνσοφος Σίμων οὕτως λέγει ἀπέραντον εἶναι δύναμιν, ταύτην ρίζωμα τῶν ὄλων εἶναι. ”Εστι δὲ, φησὶν, οἱ ἀπέραντος δύναμις τὸ πῦρ καθ’ αὐτὸ, οὐδὲν ἀπλοῦν καθάπερ οἱ πολλοὶ ἀπλᾶ λέγοντες εἶναι τὰ (δὲ) τέσσαρα στοιχεῖα, καὶ τὸ πῦρ ἀπλοῦν εἶναι νενομίκασιν,²⁵ ἀλλ’ εἶναι τοῦ πυρὸς τὴν φύσιν διπλῆν, καὶ τῆς διπλῆς ταύτης καλεῖ τὸ μέν τι κρυπτὸν, τὸ δὲ φανερὸν, κεκρύφθαι δὲ τὰ κρυπτὰ ἐν τοῖς φανεροῖς τὸ πῦρ, καὶ τὰ φανερὰ τοῦ πυρὸς ὑπὸ τῶν κρυπτῶν γεγονέναι. Πάντα

4. Cod. γένητη.

et compendii ες.

5. Cod. συγκρίτοις.

23. Cod. καθ’ αὐτόν.

16. Philipp. II, 6 et 7.

24. Dele δέ, ortum ex δ’.

19. Cernuntur vestigia literæ η

27. Cod. μέν τοι.

δὲ, φησὶ, νενόμισται τὰ μέρη τοῦ πυρὸς ὄρατὰ καὶ 30
ἀόρατα φρόνησιν ἔχειν. Γέγονεν οὖν, φασὶν, ὁ κόσμος
ἀγέννητος ἀπὸ τοῦ ἀγεννήτου πυρός. Ἡρξατο δὲ,
φησὶν, οὕτως γίνεσθαι· ἐξ ρίζας τὰς πρώτας τῆς ἀρχῆς
τῆς γενέσεως ὁ ἀγέννητος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πυρὸς
ἐκείνου λαβών· ταύτας γὰρ ρίζας γεγονέναι κατὰ συζυ- 35
γίαν ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἃς τινας καλεῖ νοῦν καὶ ἐπίνοιαν,
φωνὴν καὶ ὄνομα, λογισμὸν καὶ ἐνθύμησιν. Εἶναι δὲ
ἐν ταῖς ἐξ ρίζας ὁμοῦ τὴν ἀπέραντον δύναμιν· εἶναι
φησὶ τὸν ἐστῶτα στάντα στησόμενον, ὃς ἐξεικονίσθη
ἐν ταῖς ἐξ δυνάμεσιν ἔσται, οὐσίᾳ δυνάμει μεγέθει ἀπο- 40
τελέσματι, μίᾳ καὶ αὐτὴ τῇ ἀγεννήτῳ καὶ ἀπεράντῳ
δυνάμει, οὐδὲν ὅλως ἔχουσα ἐνδεέστερον ἐκείνης τῆς
ἀγεννήτου καὶ ἀπαραλλάκτου καὶ ἀπεράντου δυνάμεως.
Ἐὰν δὲ μείνῃ δύναμις μόνον ἐν ταῖς ἐξ δυνάμεσι καὶ μὴ
ἐξεικονισθῆ, ἀφανίζεται, φησὶ, καὶ ἀπόλλυται οὕτως ὡς 45
ἡ δύναμις ἡ γραμματικὴ ἡ γεωμετρικὴ [ἐν] ἀνθρώπου
ψυχῇ ὑπάρξαι μὴ προσλαβοῦσα τεχνίτην τὸν διδάξαντα.
Αὐτὸν δὲ εἶναι ὁ Σίμων λέγει τὸν ἐστῶτα στάντα στη-
σόμενον, ὅντα δύναμιν τὴν ὑπὲρ τὰ πάντα. Ταῦτα
τούννυν καὶ ὁ Σίμων.

50

13. 'Ο δὲ Οὐαλεντῖνος καὶ οἱ ἀπὸ τῆς τούτου σχολῆς
εἶναι λέγουσι τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν πατέρα, καὶ ἐναντίᾳ
28 v. δὲ δόξῃ προσφέρονται. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, μόνον
εἶναι καὶ γεννητικὸν, οἱ δὲ ἀδυνάτως ἔχειν γεννᾶν ἄνευ
θηλείας καὶ τούτου σύζυγον προστιθέασι σιγὴν, βυθὸν 55
αὐτὸν ὄνομάσαντες. 'Εκ τούτου τινὲς καὶ τῆς συζύγου
προβολὰς γεγονέναι ἐξ, νοῦν καὶ ἀλήθειαν, λόγον καὶ

31. Fort. φησίν.

39. Cod. πάντα.

ib. Scribe ὃς ἐνν ἐξεικονισθῆ, ut est supra in capite de Simone.

41. Cod. αὐτη.

43. Cod. ἀπαραλάκτου.

46. Inseruimus ἐν ex capite de Simone, ubi non legitur ὑπάρξαι quod nostrum locum turbat.

ζωὴν, ἄνθρωπον καὶ ἐκκλησίαν, καὶ εἶναι τιμότην τὴν ὄγδοοάδα πρωτογενέτειραν· τάς τε ἑνὸς τοῦ ὅρου προβολὰς γεγενημένας πάλιν καλεῖσθαι ἐντὸς πληρώματος, το δεύτερα δὲ τὰ ἐκτὸς πληρώματος, καὶ τρίτα τὰ ἐκτὸς τοῦ ὅρου ὃν ἡ γένησις τὸ ὑστέρημα ὑπάρχει. Τὸ δὲ ἔκτον ἐν ὑστερήματι προβληθέντος αἰώνος γεγονέναι καὶ τοῦτον εἶναι δημιουργὸν λέγει, μὴ βουλόμενος αὐτὸν πρῶτον εἶναι θεὸν, ἀλλὰ δύσφημόν τε αὐτὸν καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγενημένα, τὸν δὲ Χριστὸν ἐκ τοῦ ἐντὸς πληρώματος κατεληλυθέναι ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀποπλανηθέντος πνεύματος, ὁ κατοικεῖ ἐν τῷ ἔσω ήμῶν ἄνθρωπῳ, ὃν σωζόμενον φασὶ τούτου χάριν τοῦ ἐνοικοῦντος. Τὴν δὲ σάρκα μὴ σώζεσθαι θέλει, δερμάτινον χιτῶνα ἀποκαλῶν⁷⁵ καὶ ἄνθρωπον φθειρόμενον. Ταῦτα ἐν ἐπιτομῇ ἔξειπον, πολλῆς ὕλης κατ' αὐτοὺς τυγχανούσης καὶ διαφόρων γνωμῶν. Οὗτος οὖν δοκεῖ καὶ τῇ Οὐαλεντίνου σχολῇ.

14 Βασιλείδης δὲ καὶ αὐτὸς λέγει εἶναι θεὸν οὐκ ὄντα, πεποιημένον κόσμον ἔξ οὐκ ὄντων, οὐκ ὄντα οὐκ ὃν, τὸ καταβαλλόμενόν τι σπέρμα ωσεὶ κόκκον σινάπεως ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ πρέμνον, τὰ φύλλα, τοὺς κλάδους, τὸν καρπὸν, ἡ ως ὡὸν ταῦθι ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὴν τῶν χρωμάτων ποικίλην πληθὺν, καὶ τοῦτο εἶναι φασὶ τὸ τοῦ κόσμου σπέρμα ἔξ οὐθὲν τὰ πάντα γέγονεν. ⁷⁶ Εχειν δο γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὰ πάντα τὸν οὐκ ὄντα ὑπὸ τοῦ οὐκ ὄντος θεοῦ γενέσθαι. Προβεβουλευμένη ἦν οὖν, φασὶν, ἐν αὐτῷ τῷ σπέρματι νιότης τριμερῆς, κατὰ πάντων οὐκ ὄντι θεῷ ὁμοούσιος, γεννητὴ ἔξ οὐκ ὄντων. Ταύτης τῆς

60. Fort. τὰ ἐντὸς πλ.

76. Cod. σινάπεως.

61. Cod. τρία τά.

78. Cod. ἔχοντα ἐν.

62. Cod. ἔκτον.

79. Fort. φησί.

64. Prius erat βουλόμενον.

82. Cod. προβεβουλευμένα.

68. Cod. κατομεῖ ἐν.

ib. Fort. φησίν.

74. Titulus rubricatus Βασιλείδης.

83. Cod. ἑαυτῷ.

ib. Fort. κατὰ πάντα.

νιότητος τριχῆ διηρημένης, τὸ μέν τι ἦν λεπτομερὲς,⁸⁵ τὸ δὲ παχυμερὲς, τὸ δὲ ἀποκαθάρσεως δεόμενον. Τὸ μὲν οὖν λεπτομερὲς εὐθέως ἅμα πρῶτον τῷ γενέσθαι

^{129 r.} τοῦ σπέρματος τὴν πρώτην καταβολὴν ὑπὸ τοῦ οὐκ ὄντος, διέσφυξε καὶ ἀνῆλθεν ἄνω, καὶ ἐγένετο πρὸς τὸν οὐκ ὄντα· ἐκείνου γὰρ πᾶσα φύσις ὁρέγεται δι’⁹⁰ ὑπερβολὴν κάλλους, ἄλλα δὲ ἄλλως· ή δὲ παχυμερεστέρα ἔτι μένουσα ἐν τῷ σπέρματι, μιμητική τις οὖσα ἀναδραμένη μὲν οὐκ ἡδυνήθη· πολὺ γὰρ ἐνδεεστέρα ἦν τῆς λεπτομεροῦς· ἀνεπτέρωσε δὲ αὐτὴν τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ· τοῦτο γὰρ εὐεργετεῖ η̄ νιότης ἐναυξομένη καὶ⁹⁵ εὐεργετοῦσα. Ἡ δὲ τρίτη νιότης ἀποκαθάρσεως δεῖται· αὗτη μεμένηκεν ἐν τῷ τῆς πανσπερμίας σωρῷ, καὶ αὐτὴ εὐεργετοῦσα καὶ εὐεργετουμένη. Εἶναι δέ τι καλούμενον κόσμος, τὸ δὲ ὑπερκόσμιον· διαιρεῖται γὰρ ὑπ’ αὐτοῦ εἰς δύο τὰς πρώτας διαιρέσεις. Τὸ δὲ τούτων μέσον ι καλεῖ μεθόριον πνεῦμα ἄγιον, ἔχον τὴν ὀσμὴν τῆς νιότητος· ἀπὸ τῆς πανσπερμίας τοῦ σωροῦ τοῦ κοσμικοῦ σπέρματος διέσφυξε καὶ ἐγεννήθη ὁ μέγας ἄρχων, η̄ κεφαλὴ τοῦ κόσμου, κάλλει καὶ μεγέθει ἀνεκλαλήτῳ.⁵ Οὗτος ὑψώσας ἔαυτὸν ἄχρι τοῦ στερεόματος φύήθη μὴ εἶναι ἔαυτοῦ ἐπάνω ἔτερον· καὶ ἐγένετο πάντων τῶν ὑποκειμένων φωτεινότερος καὶ δυνατώτερος πλὴν τῆς ὑπολελειμμένης νιότητος, η̄ν ἡγνόει οὖσαν αὐτοῦ σοφωτέραν. Οὗτος ὁ τραπεῖς ἐπὶ τὴν τοῦ κόσμου δημιουρ-¹⁰ γίαν, πρῶτον γεννᾷ νιὸν αὐτῷ, αὐτοῦ κρείττονα· καὶ τοῦτον ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐκάθισε· καὶ ταύτην οὖτοι φάσκουσι τὴν ὄγδοάδα. Αὐτὸς οὖν τὴν οὐράνιον κτίσιν ἄπασαν ἐργάζεται. Ἔτερος δὲ ἄρχων ἀπὸ τῆς παν-

85. Cod. διηρημένου.

2. Cod. καλλιμεθόριον.

97. Cod. καὶ αὗτῇ.

4. Cod. διέσφιξε.

99. Cod. κόσμον.

11. Fort. αὐτῷ, αὐτοῦ.

σπερμίας ἀνέβη, μείζων μὲν πάντων τῶν ὑποκειμένων 15
χωρὶς τῆς ἐγκαταλελειμμένης νίότητος, πολὺ δὲ ἐλάττων
τοῦ προτέρου ὃν καλούσιν ἔβδομάδα. Αὐτὸς ἐστι πάν-
των τῶν ὑφ' αὐτὸν ποιητὴς καὶ δημιουργὸς καὶ διοικητής·
καὶ οὗτος ἐαυτῷ ἐποίησεν υἱὸν φρονιμώτερον καὶ σο-
φώτερον. Ταῦτα δὲ πάντα κατὰ προλογισμὸν εἴναι 20
ἐκείνου τοῦ οὐκ ὄντος λέγουσιν, εἶναι δὲ κόσμους καὶ
διαστήματα ἅπειρα. Τὸν δὲ Ἰησοῦν τὸν ἐκ Μαρίας
κεχωρικέναι τὴν Εὐαγγελίου δύναμιν, τὴν κατελθοῦσαν
καὶ φωτίσασαν τόν τε τῆς ὡγδοάδος υἱὸν καὶ τῆς ἔβδο-
129 v. μάδος, ἐπὶ τῷ φωτίσαι καὶ φυλοκρινῆσαι καὶ καθαρίσαι 25
τὴν καταλελειμμένην νίότητα εἰς τὸ εὐεργετεῖν τὰς ψυχὰς
καὶ εὐεργετεῖσθαι. Καὶ αὐτοὺς εἶναι αἰτίους φασὶν, ὅπου
τούτου χάριν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, ἵνα διδάξαντες τὰς ψυχὰς
καθαρίσωσι καὶ ἅμα τῇ νίότητι ἀνέλθωσι πρὸς τὸν ἄνω
πατέρα, οὗ ἡ πρώτη ἐχώρησεν νίότης, καὶ ἔως τούτου 30
συνεστάναι φάσκουσι τὸν κόσμον, ἔως πᾶσαι αἱ ψυχαὶ
ἅμα τῇ νίότητι χωρήσωσι. Ταῦτα δὲ καὶ Βασιλείδης
τερατολογῶν οὐκ αἰσχύνεται.

15 Ἰουστῖνος δὲ καὶ αὐτὸς ὅμοια τούτοις τολμῶν, οὕτως
λέγει· τρεῖς εἶναι ἀρχὰς τῶν ὅλων ἀγεννήτους, ἀρρενι- 35
κὰς δύο, θῆλυν μίαν. Τῶν δὲ ἀρρενικῶν ἡ μέν τις
ἀρχὴ καλεῖται ἀγαθὸς, αὐτὸς μόνον οὕτω λεγόμενον,
προγνώστης τῶν ὅλων· ἡ δὲ ἐτέρα, πατὴρ πάντων
τῶν γεννητῶν, ἀπρόγνωστος, καὶ ἄγνωστος, καὶ ἀόρα-
τος, Ἐλωεὶμ δὲ καλεῖται, φησίν. Ἡ θήλεια, ἀπρόγνω- 40
στος, ὄργιλη, δίγνωμος, δισώματος, καθὼς ἐν τοῖς περὶ
αὐτοῦ λόγοις λεπτομέρως διηγησάμεθα, τὰ μὲν ἄνω
αὐτῆς μέχρι βουβῶνος, εἶναι παρθένον, ἀπὸ δὲ βουβῶ-
νος καὶ κάτω, ἔχιδναν. Καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη Ἐδὲμ
καὶ Ἰήλ. Ταύτας φάσκει ἀρχὰς εἶναι τῶν ὅλων, ἀφ' 45

ῶν τὰ πάντα ἐγένετο. Τὸν Ἐλωεὶμ δὲ ἀπρογνώστως ἐλθεῖν εἰς ἐπιθυμίαν τῆς μιξοπαρθένου, καὶ ἐπιμιγέντα γεννῆσαι ἀγγέλους δώδεκα. Τούτων τὰ ὄνόματα * καὶ οἱ μὲν πατρικοὶ [τῷ πατρὶ] συναιροῦνται, οἱ δὲ μητρικοὶ τῇ μητρί. Τούτους εἶναι τοῦ ἀλληγορικῶς εἰρηκότος Μωσέως 50 τὰ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένα. Πεποιῆσθαι δὲ τὰ πάντα ὑπὸ τοῦ Ἐλωεὶμ καὶ τῆς Ἐδέμ· καὶ τὰ μὲν ζῷα ἄμα τοῖς λοιποῖς ἀπὸ τοῦ θηριώδους μέρους, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἄνωθεν τοῦ βουβῶνος. Καὶ ή μὲν Ἐδέμ κατατεθεῖσθαι ἐν αὐτῷ τὴν ψυχὴν, ἥτις αὐτῆς δύναμις 55 ἦν. Τοῦτον δὲ φάσκει μαθόντα ἀνεληλυθέναι πρὸς τὸν ἀγαθὸν καὶ καταλελυπηκέναι τὴν Ἐδέμ· ἐφ' ὃ ὄργισθεῖσαν ταύτην πᾶσαν τὴν ἐπιβουλὴν ποιεῖσθαι κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἐλωεὶμ, ὅπερ κατέθετο ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Καὶ τούτου χάριν ἀπεσταλκέναι τὸν πατέρα 60 τὸν Βαροὺχ διατατόμενον τοῖς προφήταις, ἵνα ρύσθῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐλωεὶμ, καὶ πάντας ὑποσεσύρθαι ἀπὸ 30 r. τῆς Ἐδέμ. Ἄλλὰ καὶ τὸν Ἡρακλέα φάσκει προφήτην γεγονέναι, ἥττῆσθαι δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ὁμφάλης, τουτέστιν ὑπὸ τῆς Βάβελ, ἦν Ἀφροδίτην ὄνομάζουσιν. 65 "Υστερὸν δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου γεγονέναι τὸν (δὲ) Ἰησοῦν υἱὸν Μαρίας καὶ Ἰωσὴφ, ὃ τὸν Βαροὺχ φάσκει λελαληκέναι· καὶ τούτῳ δὲ ἐπιβεβουλευκέναι τὴν Ἐδέμ, μὴ δεδυνῆσθαι δὲ αὐτὸν ἀπατῆσαι, καὶ τούτου χάριν πεποιηκέναι σταυρωθῆναι· οὗ τὸ πνεῦμα ἀνεληλυθέναι 70 πρὸς τὸν ἀγαθὸν λέγει. Καὶ πάντων δὲ τῶν οὕτως τοῖς μωροῖς καὶ ἀδρανέσι λόγοις πειθομένων * σωθή-

48. Nomina hic omissa. Suo loco posita sunt libro V, capite de Justino.

49. Addidimus τῷ πατρὶ ex libro V.

54. Fort. Καὶ τῇ μέν.

58. Fort. delendum τὴν.

64. Cod. ὄμφαλῆς, ut libro V.

66. Delendum potius videtur δέ quam scribendum τόνδε.

72. Excidisso nonnulla videntur post πειθομένων.

σεσθαι· τὸ δὲ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τῆς Ἐδὲμ καταλείπεσθαι, ἵν καὶ γῆν Ἰουστῖνος ὁ ἄφρων καλεῖ.

16 Οἱ δὲ Δοκῆται τοιαῦτα λέγοντες· εἶναι τὸν πρώτον ⁷⁵ θεὸν ὡς σπέρμα συκῆς, ἐκ δὲ τούτου ἐληλυθέναι τρεῖς αἰῶνας, ὡς τὸ πρέμινον καὶ τὰ φύλλα καὶ τὸν καρπόν· τούτους δὲ προβεβληκέναι λᾶ αἰῶνας ἔκαστον· ινῶσθαι δὲ αὐτοὺς κατὰ δέκα πάντας, μόνον δὲ διαθέσει διαφέρειν τινὰς τινῶν πρώτους. Προβεβλῆσθαι δὲ ἀπει- ⁸⁰ ράκις ἀπείρους αἰῶνας, καὶ εἶναι τοὺς πάντας ἀρρενοθήλεας. Τούτους δὲ βουλευσαμένους ὅμοῦ συνελθόντας ἐκ τοῦ μέσου αἰῶνος, γεννῆσαι ἐκ παρθένου Μαρίας σωτῆρα τῶν πάντων, κατὰ πάντα ὅμοιον τῷ πρώτῳ σώματι ἐν σπέρματι ἐκείνῳ, ἐν τούτῳ δὲ ἥπτονα, διὰ τὸ ⁸⁵ γεννητὸν εἶναι· τὸ γὰρ σπέρμα ὅθεν ἡ συκῆ, ἀγέννητον. ⁹⁰ Ήν οὖν τὸ μέγα τῶν αἰώνων φῶς ὅλον, οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενον κόσμησιν, ἔχον ἐν ἑαυτῷ πάντων τῶν ζώων ἰδέαν· τοῦτο ἐπιφοιτῆσαν εἰς τὸ ὑποκείμενον χάος παρεσχηκέναι αἰτίαν τοῖς γεγονόσι καὶ οὖσι, καταβάν τε ⁹⁵ ἀνωθεν ἰδεῶν αἰωνίων ἀπεμάξατο κάτω (τὸ χάος) τὰς μορφάς. Ο γὰρ τρίτος αἰών ὁ ἑαυτὸν τριπλασιάσας ὄρῶν τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ πάντας κατασπωμένους εἰς τὸ κάτω σκότος, οὐκ ἀγνοῶν τήν τε τοῦ σκότους δεινότητα καὶ τὴν τοῦ φωτὸς ἀφελότητα, ἐποίησεν ¹⁰⁰ οὐρανὸν, καὶ μέσον πήξας διεχώρισεν ἀναμέσον τοῦ σκότους καὶ ἀναμέσον τοῦ φωτός. Πασῶν οὖν τῶν ἰδεῶν τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ αὐτοῦ τὸ ἐκτύπωμα κρα-

75. Cod. δοκῆται.

80. Malim πρωτεύοντας.

85. Cod. ἐν πάρματι. Et pro ἐκείνῳ haud dubie legendum συκίνῳ. Suo loco libro VIII: ἴσοδύναμον κατὰ πάντα σπέρματι τῷ συκίνῳ.

ib. Cod. ἥπτον. Malim ἥπτον,

τῷ. Ex ultima syllaba voc. ἥπτον factum ΔΙΑ.

86. Cod. ἀγέννητον εἶναι. Correxi ex libro VIII.

91. Cod. ἰδέων et ἀπεμάξαντο. Deinde turbant vocabula τὸ χάος, a librario serius inter lineas scripta.

98. Cod. ἰδέων.

30 v. τεῖσθαι φησιν ὑπὸ τοῦ σκότους * πῦρ ὥν αὐθις ζῶν ὑπὸ τοῦ φωτὸς γενόμενον ὑπῆρξεν, ἐξ ἡς φάσκουσι τὸν μέ-¹ γαν ἄρχοντα γεγονέναι, περὶ οὐ Μωϋσῆς ὄμιλεῖ, λέγων εἶναι τοῦτον θεὸν πύρινον καὶ δημιουργὸν, ὃς καὶ τὰς ιδέας πάντων μεταβάλλει ἀεὶ εἰς σῶμα. Ταύτας τὰς ψυχὰς * οὐ χάριν ἀσκοῦσι τὸν σωτῆρα παραγενηθῆναι 5 ἐπιδεικνύντα τὴν ὁδὸν δι’ ἣς φεύξονται αἱ κρατούμεναι ψυχαὶ, ἐνδεδύσθαι δὲ τὸν Ἰησοῦν τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν μονογενῆ· διὸ μὴ δύνασθαι θεαθῆναι ὑπό τινος διὰ τὸ μεθαλλόμενον μέγεθος τῆς δόξης. Πάντα δὲ συμ-¹⁰ βεβηκέναι αὐτῷ φασὶ καθὰ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις γέ-

γραπται.

17 Οἱ δὲ κατὰ Νοῦμον τὸν Ἀραβα φασὶν εἶναι τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν πρῶτον ἀνθρωπὸν καὶ νὶὸν ἀνθρώπου, καὶ τὰ γενόμενα καθὼς Μωϋσῆς λέγει, μὴ ὑπὸ τοῦ πρῶτου ἀνθρώπου γεγονέναι, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου, 15 οὐχ ὅλου ἀλλ’ ἐκ μέρους αὐτοῦ. Εἶναι δὲ τὸν νιὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵωτα, ὃ ἔστι δεκὰς κύριος ἀριθμὸς, ἐν ᾧ ἔστὶν ἡ τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ ὑπόστασις, δι’ οὐ πᾶς ἀριθμὸς συνέστηκε, καὶ ἡ τοῦ παντὸς γένεσις, πῦρ, ἀὴρ, ὕδωρ, γῆ. Τούτου δὲ ὄντος, ἵωτα ἐν, καὶ κεραία μία, 20 τέλειον ἐκ τελείου ῥυεῖσα κεραία ἀνωθεν πάντα ἔχουσα, ὅσα καὶ αὐτὴ, ὅσα καὶ ὁ ἀνθρωπος ἔχει ὁ πατὴρ τοῦ νιοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Γεγονέναι οὖν φησὶ τὸν κόσμον Μωϋ-²⁵ σῆς ἐν ἐξ ἡμέραις, τουτέστιν ἐν ἐξ δυνάμεσιν, ἐξ ὧν ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς κεραίας γέγονε τῆς μᾶς· οἵ τε γὰρ κύβοι καὶ τὰ ὀκτάεδρα καὶ αἱ πυραμίδες καὶ πάντα τὰ τούτοις παραπλήσια σχήματα (ἴσα ἦν), ἐξ ὧν συνέστηκε

1. Fort. ἐξῆς.

οὐ Ἀραψ. Infra Μονοῦμος.

4. Fort. σώματα.

14. Cod. Μωσῆς.

5. Fort. οὐ χάριν φάσκουσι. Deinde cod. παραγενηθῆναι, superscripto *v.*

20. Legendum, ut est in libro VIII, ὄντος ἵωτα ἐν κεραίᾳ μᾶ.

9. Cod. μεταλλόμενον.

27. Delenda vocabula ίσα ἦν, quae absunt ab iisdem verbis in libro VIII.

12. Titulus rubricatus: Νοῦμος

πῦρ, ἀὴρ, ὕδωρ, γῆ, ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν γεγόνασι τῶν κατειλημένων ἐν ἑκείνῃ τῇ ἀπλῇ τοῦ ἵωτα κεραίᾳ, οἵτις ἐστὶν νῖος ἀνθρώπου. "Οταν οὖν, φησὶ, βάθδον λέγῃ 30 Μωϋσῆς στρεφομένην εἰς Αἴγυπτον, τὰ πάθη καταλέγει τὸν κόσμον τοῦ ἵωτα ἀλληγορουμένως, οὐδὲ πλειόνων δὲ παθῶν ἐσχημάτισεν. Εἰ δὲ, φησὶ, θέλεις ἐπιγνῶναι 131 r. τὸ πᾶν, ἐν σεαυτῷ ζήτησον, τίς ὁ λέγων ἡ ψυχή μου, ἡ σάρξ μου, ὁ νοῦς μου, καὶ ἐν ἔκαστον κατιδιοποιού- 35 μενος ὡς ἔτερος αὐτῷ τοῦτον νόει τέλειον ἐκ τελείου, πάντα ἴδια ἡγούμενον οὐκ ὅντα τὰ καλούμενα, καὶ τὰ πάντα ὅντα. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ Μονοίμῳ δοκεῖ.

18 Τατιανὸς δὲ παραπλησίως τῷ Οὐαλεντίνῳ καὶ τοῖς ἑτέροις φησὶν αἰῶνας εἶναι τινὰς ποτὲ τοὺς ἐκ τῶν ὑπό 40 τινος κάτω τὸν κόσμον δεδημιουργῆσθαι καὶ τὰ ὅντα. Κυνικωτέρῳ δὲ βίῳ ἀσκεῖσθαι σχεδὸν οὐδὲν Μαρκίωνος ἀπεμφαίνει, πρός τε τὰς δυσφῆμιας καὶ τὰς περὶ γάμων νομοθεσίας.

19 Μαρκίων δὲ ὁ Ποντικὸς καὶ Κέρδων ὁ τούτου διδά- 45 σκαλος, καὶ αὐτοὶ ὄρίζουσιν εἶναι τρεῖς τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς, ἀγαθὸν, δίκαιον, ὑλην· τινὲς δὲ τούτων μαθηταὶ προστιθέασι, λέγοντες ἀγαθὸν, δίκαιον, πονηρὸν, ὑλην. Οἱ δὲ πάντα, τὸν μὲν ἀγαθὸν οὐδὲν ἄλλως πεποιηκέναι, τὸν δὲ δίκαιον, οἱ μὲν τὸν πονηρὸν, οἱ δὲ μόνον δίκαιον 50 ὄνομάζουσι, πεποιηκέναι δὲ τὰ πάντα φάσκουσιν ἐκ τῆς ὑποκειμένης ὑλῆς· πεποιηκέναι γὰρ οὐ καλῶς, ἀλλ’ ἀλόγως. Ἀνάγκη γὰρ τὰ γενόμενα ὅμοια εἶναι τῷ πε- ποιηκότι· διὸ καὶ τὰς παραβολαῖς τὰς εὐαγγελικαῖς οὕτως χρῶνται λέγοντες· "Οὐ δύναται δένδρον καλὸν 55 καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν," καὶ τὰ ἔξῆς, εἰς τοῦτο φάσκων

29. Cod. διπλῇ, correctum ex δώδεκα παθῶν, ex lib. VIII.
lib. VIII.

39. Tatiānōs in titulo rubricato.

30. Cod. λέγει.

43. Cod. τῆς δυσφ.

32. Fort. τοῦ κόσμου τῷ. In lib. VIII τῆς κτίσεως.

46. Cod. τοὺς παντός.

32-33. Leg. οὐδὲ πλείονα τῶν

49. Leg. videtur οἱ δὲ πάντες.
55. S. Matth. VII, 18.

εἰρήσθαι τὰ ὑπ’ αὐτοῦ κακῶς νομίζομενα. Τὸν δὲ Χριστὸν νιὸν εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὑπ’ αὐτοῦ πεπέμφθαι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ψυχῶν, ὃν ἔσω ἄνθρωπον καλεῖ, ὡς ἄνθρωπον φανέντα λέγων οὐκ ὅντα ἄνθρωπον, καὶ ὡς 60 ἔνσαρκον οὐκ ἔνσαρκον, δοκήσει πεφηνότα, οὔτε γένεσιν ὑπομείναντα οὔτε πάθος, ἀλλὰ τῷ δοκεῖν. Σάρκα δὲ οὐ θέλει ἀνίστασθαι. Γάμον δὲ φθορὰν εἶναι λέγων κυνικωτέρῳ βίῳ προσάγων τοὺς μαθητὰς, ἐν τούτοις νομίζων λυπεῖν τὸν δημιουργὸν, εἰ τῶν ὑπ’ αὐτοῦ γεγο- 65 νότων ἡ ὠρισμένων ἀπέχοιτο.

20 Ἐπελλῆς δὲ ὁ τούτου μαθητὴς ἀπαρεσθεὶς τοῖς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου εἰρημένοις, καθὰ προείπομεν, ἀλλῷ λόγῳ 131 v. ὑπέθετο τέσσαρας εἶναι θεοὺς, ὃν ἔνα φάσκων, ὃν οὔτε οἱ προφῆται ἔγνωσαν, οὐδὲ εἶναι νιὸν τὸν Χριστὸν· 70 ἔτερον δὲ τὸν δημιουργὸν τοῦ παντὸς, ὃν οὐ θεὸν εἶναι θέλει, ἔτερον δὲ, πύρινον τὸν Φανέντα, ἔτερον δὲ πονηρὸν, οὓς ἀγγέλους καλεῖ, προσθεὶς δὲ τὸν Χριστὸν, καὶ πέμπτον ἔρει. Προσέχειν δὲ βίβλῳ, ἡ φανερώσεις καλεῖ Φιλουμένης τινὸς ἦν προφῆτιν νομίζει· τὴν δὲ σάρκα 75 τὸν Χριστὸν οὐκ ἐκ τῆς παρθένου λέγει προσειληφέναι, ἀλλ’ ἐκ τῆς παρακειμένης τοῦ κόσμου οὐσίας. Οὕτως κατὰ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν συντάγματα ἐποίησε, καταλύειν αὐτοὺς ἐπιχειρῶν ὡς ψευδῆ λελαληκότας καὶ θεὸν μὴ ἔγνωκότας· σάρκας τε ἀπόλλυσθαι ὁμοίως 80 Μαρκίωνι λέγει.

21 Κήρινθος δὲ ὁ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀσκηθεὶς αὐτὸς οὐχ ὑπὸ τοῦ πρώτου θεοῦ τὸν κόσμον γεγονέναι ἡθέλησεν, ἀλλ’ ὑπὸ δυνάμεώς τινος ἀγγελικῆς, πολὺ κεχωρισμένης καὶ διεστώσης τῆς ὑπὲρ τὰ ὅλα αὐθεντίας καὶ ἀγνοούσης 85

64. Corrig. προσάγει.

majuscula scribendum erat.

67. Titulus rubr.: Ἐπελλῆς ὁ

74. Fort. ἦν φαν.

Ταττιανοῦ μαθητής.

75. Cod. προφήτην.

72. Φανέντα etiam in libro VII

80. Cod. ἀπόλυσθαι.

τὸν ὑπὲρ πάντα θεόν. Τὸν δὲ Ἰησοῦν λέγει μὴ ἐκ παρθένου γεγενῆσθαι· γεγονέναι δὲ αὐτὸν ἐξ Ἰωσὴφ καὶ Μαρίας υἱὸν, ὅμοιον τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις, καὶ διενηνοχέναι ἐν δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ καὶ συνέσει ὑπὲρ πάντας τοὺς λοιπούς. Καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα κατεληγεῖ λιθέναι εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς ὑπὲρ τὰ ὅλα αὐθεντίας τὸν Χριστὸν ἐν εἴδει περιστερᾶς, καὶ τότε κηρῦξαι τὸν ἄγνωστον πατέρα καὶ δυνάμεις ἐπιτελέσαι. Πρὸς δὲ τῷ τέλει τοῦ πάθους ἀποπτῆναι τὸν Χριστὸν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ· πεπονθέναι τὸν Ἰησοῦν, τὸν δὲ Χριστὸν ἀπαθῆ μεμενήσειν, πνεῦμα Κυρίου ὑπάρχοντα.

22 Εὐιαιωναῖοι δὲ τὸν μὲν κόσμον ὑπὸ τοῦ ὄντος θεοῦ γεγονέναι λέγουσι, τὸν δὲ Χριστὸν ὁμοίως Κηρίνθῳ. Ζῶσι δὲ πάντα κατὰ νόμον Μωϋσῆ, οὕτω φάσκοντες δικαιοῦσθαι.

23 Θεόδοτος δὲ ὁ Βυζάντιος ἐξηγήσατο αἴρεσιν τοιάνδε, φάσκων τὰ μὲν ὅλα ὑπὸ τοῦ ὄντος θεοῦ γεγονέναι, τὸν δὲ Χριστὸν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις γνωστικοῖς φάσκει τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ πεφηνέναι. Εἶναι δὲ τὸν Χριστὸν κ[οιν]ὸν ἀνθρωπον πᾶσιν· ἐν δὲ τούτῳ διαφέρειν ὅτι κατὰ βουλὴν θεοῦ γεγένηται ἐκ παρθένου, ἐπισκιάσαντος τοῦ ἀγίου Πνεύματος, οὐκ ἐν τῇ παρθένῳ σαρκωθέντα, ὑστερον δὲ ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος κατεληλυθέναι τὸν Χριστὸν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν ἐν εἴδει περιστερᾶς, ὅθεν φασὶ μὴ πρότερον τὰς δυνάμεις αὐτῷ ἐνεργηθῆναι. Θεὸν δὲ οὐκ εἶναι τὸν Χριστὸν θέλει. Καὶ τοιαῦτα Θεόδοτος.

24 Ἐτεροι δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν πάντα τοῖς προειρημένοις λέγουσιν, ἐν μόνον ἐνδιαλλάξαντες ἐν τῷ τὸν Μελχι-

87. Cod. γεγενῆσθαι.

97. Sic codex hoc loco. Supra libro VII Ἐβιωναῖοι.

6. Literæ oī prorsus evanidæ.

14. Pro his legitur in libro VII,

ἐπερός τις καὶ αἰτὸς Θεόδοτος καλούμενος.

15. Cod. λέγουσι.

σεδὲκ ὡς δύναμίν τινα ὑπειληφέναι, φάσκοντες αὐτὸν ὑπὲρ πᾶσαν δύναμιν ὑπάρχειν, οὐ κατ' εἰκόνα δὲ εἶναι τὸν Χριστὸν θέλουσιν.

25 Οἱ δὲ Φρύγες ἐκ Μοντάνου τινὸς καὶ Πρισκίλλης καὶ Μαξιμίλλης τὰς ἀρχὰς τῆς αἵρεσεως λαβόντες,²⁰ προφήτιδας τὰ γύναια νομίζοντες, καὶ προφήτην τὸν Μοντάνον· τὰ δὲ περὶ τῆς τοῦ παντὸς ἀρχῆς καὶ δημιουργίας, ὥρθως λέγειν νομίζουσι, καὶ τὰ περὶ τὸν Χριστὸν οὐκ ἀλλοτρίως προσειλήφασιν· ἐν δὲ τοῖς προειρημένοις σφάλλονται, ὡν τοῖς λόγοις ὑπὲρ τὰ²⁵ εὐαγγέλια προσέχοντες πλανῶνται, νηστείας κενὰς καὶ παραδόσεις ὄριζοντες.

26 Ἐτεροι δὲ αὐτῶν τῇ τῶν Νοητιανῶν αἵρεσει προσκείμενοι, τὰ μὲν περὶ τὰ γύναια καὶ Μοντάνον ὁμοίως δοκοῦσι, τὰ δὲ περὶ τῶν ὄλων πατέρα δυσφημοῦσιν,³⁰ αὐτὸν εἶναι νιὸν καὶ πατέρα λέγοντες ὄρατὸν καὶ ἀόρατον, γεννητὸν καὶ ἀγέννητον, θυητὸν καὶ ἀθάνατον. Οὗτοι τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ Νοητοῦ τινὸς λαβόντες.

27 Ὁμοίως δὲ καὶ Νοητὸς τῷ μὲν γένει ὡν Σμυρναῖος,³⁵ ἀνὴρ ἀκριτόμυθος καὶ ποικίλος, εἰσηγήσατο τοιάνδε αἵρεσιν ἐξ Ἐπιγόνου τινὸς εἰς Κλεομένην χωρήσασαν, καὶ οὕτως ἔως νῦν ἐπὶ τοὺς διαδόχους διαμείνασαν, λέγων ἔνα τὸν πατέρα καὶ θεὸν τῶν ὄλων· τοῦτον πάντα πεποιηκότα, ἀφανῆ μὲν τοῖς οὖσι γεγονέναι ὅτε ἡ βούλετο· φανῆναι δὲ τότε ὅτε ἡθέλησε· καὶ τοῦτον⁴⁰ εἶναι ἀόρατον ὅτε μὴ ὄραται· ὄρατὸν δὲ, ὅταν ὄραται· ἀγέννητον δὲ, ὅταν μὴ γεννᾶται· γεννητὸν δὲ, ὅταν γεννᾶται⁴⁵ εἰκαστον παρθένου, ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον, ὅτε μὴ πάσχῃ μήτε θυήσκῃ· ἐπὰν δὲ πάθη προσέλθῃ, πάσχειν καὶ θυήσκειν τοῦτον τὸν πατέρα· αὐτὸν νιὸν νομίζουσι κατὰ⁵⁰ καιροὺς καλούμενον πρὸς τὰ συμβαίνοντα. Τούτων τὴν

19. Cod. montanou.

23. Fort. νομίζονται.

29. Pro καὶ fort. κατά.

35. Cod. ποικίλος.

αἴρεσιν ἐκράτυνε Κάλλιστος, οὗ τὸν βίον ἐκτεθείμεθα ἀσφαλῶς, ὃς καὶ αὐτὸς αἴρεσιν ἀπεγέννησεν· ἐξ ὧν ἀφορμὰς λαβὼν καὶ αὐτὸς ὄμολογῶν ἔνα εἶναι τὸν πατέρα καὶ θεὸν τοῦτον δημιουργὸν τοῦ παντὸς, τοῦτον δὲ ⁵⁰ εἶναι νίὸν ὄνόματι μὲν λεγόμενον καὶ ὄνομαζόμενον, οὐσίᾳ δὲ [ἐν] εἶναι, πνεῦμα γὰρ, φησὶν, ὁ θεὸς οὐχ ἔτερόν ἔστι παρὰ τὸν λόγον ἢ ὁ λόγος παρὰ τὸν θεόν· ἐν οὐν τοῦτο πρόσωπον ὄνόματι μὲν μεριζόμενον, οὐσίᾳ δὲ οὐ. Τοῦτον τὸν λόγον ἔνα εἶναι θεὸν ὄνομάζει καὶ σεσαρ- ⁵⁵ κώσθαι λέγει. Καὶ τὸν μὲν κατὰ σάρκα ὄρώμενον καὶ κρατούμενον νίὸν εἶναι θέλει, τὸν δὲ ἐνοικοῦντα πατέρα, ποτὲ μὲν τῷ Νοητοῦ δόγματι περιρρηγνύμενος, ποτὲ δὲ τῷ Θεοδότου, μηδὲν ἀσφαλὲς κρατῶν. Ταῦτα τοίνυν Κάλλιστος. ⁶⁰

- 28 Ἐρμογένης δέ τις καὶ αὐτὸς θελήσας τι λέγειν, ἔφη τὸν θεὸν ἐξ ὕλης συγχρόνου καὶ ὑποκειμένης τὰ πάντα πεποιηκέναι· ἀδυνάτως γὰρ ἔχειν τὸν θεὸν μὴ οὐχὶ ἐξ ὅντων τὰ γενόμενα ποιεῖν.
- 29 Ἔτεροι δέ τινες ὡς καινόν τι παρεισάγοντες ἐκ πασῶν ⁶⁵ αἰρέσεων ἐρανιστάμενοι ξένην βίβλον σκευάσαντες Ἡλ- χασαὶ τινος ἐπονομαζόμενην, οὗτοι τὰς μὲν ἀρχὰς τοῦ παντὸς ὄμοιώς ὄμολογοῦσιν ὑπὸ τοῦ θεοῦ γεγονέναι, Χριστὸν δὲ ἔνα οὐχ ὄμολογοῦσιν, ἀλλ’ εἶναι τὸν μὲν ἄνω ἔνα, αὐτὸν δὲ μεταγγιζόμενον ἐν σώμασι [πολλοῖς] ⁷⁰ πολλάκις, καὶ νῦν δὲ ἐν τῷ Ἰησοῦ ὄμοιώς [π]οτὲ μὲν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγενῆσθαι, ποτὲ δὲ πνεῦμα γεγονέναι, ποτὲ δὲ ἐκ παρθένου, ποτὲ δὲ οὐ. Καὶ τοῦτον δὲ μετέπειτα ἀεὶ ἐν σώμασι μεταγγίζεσθαι καὶ ἐν πολλοῖς κατὰ καιροὺς δείκνυσθαι. Χρῶνται δὲ ἐπα[οι]δᾶις καὶ βαπτίσμασιν ⁷⁵.

48. Fort. ἐκτεθείμεθα σαφῶς.

literis evanidis.

52. Addidimus ἐν.

65. Titulus rubricatus Ἡλ-

57. Cod. θέλειν.

χα-
στᾶται.

58. Cod. Νοητῷ.

70. Vocis πολλοῖς vestigia ex-

ib. Cod. περιρηγ.. μενος, duabus

stant, sed non prorsus certa.

ἐπὶ τῇ τῶν στοιχείων ὁμολογίᾳ. Σεσόβηνται δὲ περὶ ἀστρολογίαν καὶ μαθηματικὴν, καὶ μαγικοῖς. Προγνωστικοὺς δὲ ἑαυτοὺς λέγουσιν.

37 r.

30 τοῦ θεοῦ μετοικεῖ εἰς Μεσοποταμίας πόλεως Χαρράν, εἰς τὴν νῦν μὲν Παλαιστίνην 80 καὶ Ἰουδαίαν προσαγορευομένην χώραν, τότε δὲ Χαναανῖτιν, περὶ ἡς καὶ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τὸν λόγον οὐκ ἀμελῶς παρεδώκαμεν ἐν ἑτέροις λόγοις. Διὰ τοῦτο τοίνυν γίνεται ἡ καταρχὴ τῆς κατὰ τὴν Ἰουδαίαν αὐξήσεως, ἥτις τὴν προσηγορίαν μετέσχεν ἔξ 85 Ἰούδα παιδὸς τοῦ Ἰακὼβ τοῦ τετάρτου, οὗ καὶ κέκληται· διὰ τὸ ἔξ αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν γένος μετοικεῖ τῆς Μεσοποταμίας ἔκατοντούτης γενόμενος γενόμενος ξ, γεννᾶ τὸν Ἰακὼβ· ὁ δὲ Ἰακὼβ ἐτῶν πέντε γεννᾶ τὸν 90 Λευΐ· ὁ δὲ Λευΐ ἐτῶν μὲν γεννᾶ τὸν Καάθ· ὁ δὲ Καάθ ἐτῶν ἡνίκα συγκατῆλθε τῷ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον. Γίνεται τοίνυν πᾶς ὁ χρόνος ὃν παρῷκησεν Ἀβραὰμ καὶ πᾶν τὸ αὐτοῦ γένος κατὰ τὸν Ἰσαὰκ (τῇ) ἐν τῇ τότε καλουμένῃ Χαναανίτιδι γῇ, ἐτη στε· τούτου 95 δὲ γίνεται... Θάρρα· τούτου Ναχὼρ, τούτου Σεροὺρ, ὅθεν καὶ τὸ Ἐβραίους καλεῖσθαι ἥσαν δὲ οὖτοι οἱ ἔθνη, ὡν καὶ τὰ ὄνόματα ἐκτεθείμεθα ἐν ἑτέραις βίβλοις, μηδὲ τοῦτο καταλιπόντες, κατὰ τρόπον βουλόμενοι τοῖς φιλομαθέσιν ἐπιδεικνύναι ἦν ἔχομεν στορ- 1

77. Literæ ἀστρ plane evanidæ.
Post μαγικοῖς excidit fortasse ἐπτόνται.

79. Turbatus ordo foliorum.
Hic inserendum fol. 137.

80. Fort. πόλιν Χαρράν.

85. Spatium vacuum litterarum 11.

86. Rursus litt. 13.

88. Item litt. 11.

ib. Rursus litt. 26.

89. Cod. ἔκατὸν τούτης.

ib. Rursus litt. 22.

92. Lacuna litt. 9.

94. Dele τῇ.

96. Lacuna 3 litt.

97. Lacuna litt. fere 23.

98. Cod. ἐκτεθῆμεθα.

99. Cod. βουλόμενος.

γὴν περὶ τὸ Θεῖον, τὴν δὲ ἀδίστακτον γνῶσιν ἦν ἐν πόνοις κεκτήμεθα περὶ τὴν ἀλίθειαν. Τούτου δὲ τοῦ "Ἐβερ γίνεται πατὴρ Σάλα, τούτου δὲ Καϊνὰν, τούτου δὲ Ἀρφαξὰδ, οὗ γίνεται Σὴμ, τούτου δὲ Νῶε, ἐφ' οὗ δὲ κατὰ πάντα κόσμον γίνεται κατακλυσμὸς, οὗ οὔτε Αἰγύπτιοι οὔτε Χαλδαῖοι οὔτε "Ελλῆνες μέμνηνται· οἷς κατὰ τόπους οἵ τε ἐπὶ τοῦ Ὁγύγου καὶ Δευκαλίωνος γεγένηνται κατακλυσμοί. Εἰσὶν οὖν καὶ ἐπὶ τούτων γενεὰὶ ἔ, ἔτη υἱέ. Οὗτος εὐσεβέστατος γενόμενος καὶ θεοφιλὸς μόνος ἄμα γυναικὶ καὶ τέκνοις καὶ ταῖς τούτων τρισὶ γυναιξὶ διέφυγε τὸν γενόμενον κατακλυσμὸν ἐν κιβωτῷ διασωθεῖς, ἃς καὶ τὰ μέτρα καὶ τὰ λείψανα, καθὼς ἐκτεθείμεθα, ἔως νῦν ἀποδείκνυνται ἐν ὄρεσιν
137 v. Ἀραράδ καλουμένοις, οὓσι πρὸς τὴν τῶν Ἀδιαβηνῶν 15 χώραν. Ἐνιδεῖν οὖν ἐστὶ τοῖς φιλοπόνως ιστορεῖν βουλομένοις ὡς φανερῶς ἐπιδέδεικται τὸ τῶν θεοσεβῶν γένος ἀρχαιότερον πάντων Χαλδαίων, Αἰγυπτίων, Ἐλλήνων. Τί δὲ καὶ τοὺς ἐπάνω τοῦ Νῶε καὶ θεοσεβεῖς καὶ θεοῦ ὁμιλητὰς ὄνομάζειν νῦν χρὴ, ἵκανῆς οὕσης 20 τῆς πρὸς τὸ προκείμενον ταύτης τῆς περὶ ἀρχαιότητος μαρτυρίας;

31 Ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἄλογον δοκεῖ ἐπιδεῖξαι ταῦτα τὰ περὶ σοφίαν ἡσχολημένα ἔθνη μεταγενέστερα ὄντα τῶν Θεὸν σεβασάντων, εὔλογον εἰπεῖν καὶ πόθεν τὸ γένος αὐτοῖς 25 καὶ πότε μετοικήσαντες ταῦτας ταῖς χώραις, οὐ τὸ ὄνομα ἐξ αὐτῶν τῶν χωρῶν μετέσχον, ἀλλ' αὐτοὶ προσεποίησαν ἐκ τῶν πρώτως ἀρξάντων καὶ κατοικησάντων. Γίνονται τῷ Νῶε τρεῖς παιᾶνες Σὴμ, Χàμ, Ἰάφεθ· ἐκ τούτων πᾶν γένος ἀνθρώπων πεπλήθυνται καὶ πᾶσα 30 χώρα κατοικεῖται· ρῆμα γὰρ θεοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἴσχυσεν

5. Cod. ἀφαξδ (sic).

8. Cod. ὅτε.

26. Cod. οὐ.

εἰπόντος· “αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν.” Τοσοῦτον δυνηθέντος ἐνὸς ρήματος γεννῶνται ἐκ τῶν τριῶν παῖδες κατὰ γένος ὁ β., ἐκ μὲν τοῦ Σὴμ κέ, ἐκ δὲ τοῦ Ἰάφεθ ἴε, ἐκ δὲ τοῦ Χαὰμ ὁ β. Τῷ δὲ 35 Χὰμ γίνονται παῖδες ἐκ τῶν προειρημένων ὁ β. τούτου Χάρι, ἐξ οὖ Χαναναῖοι, Μεζραίμ, ἐξ οὖ Αἴγυπτιοι, Χοῦς, ἐξ οὖ Αἴθιοπες, Φοὺδ, ἐξ οὖ Λίβυες· οὗτοι τῇ κατ’ αὐτοὺς φωνῇ ἔως νῦν τῇ τῶν προγόνων προσηγορίᾳ καλοῦνται· εἰς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν οἵς νῦν ὄνόμασι 40 κέκληνται ὄνομάζονται. Εἰ δὲ μηδὲ τὸ οἰκεῖσθαι τὰς τούτων χώρας πρότερον ἦν, μηδὲ ἀρχὴν γένος ἀνθρώπων δείκνυται, οὗτοι δὲ νιοὶ τοῦ Νῶε ἀνδρὸς γίνονται θεοσεβοῦς, ὃς καὶ αὐτὸς μαθητὴς γεγένηται ἀνδρῶν θεοσεβῶν, οὗ χάριν διέφυγε πολλὴν ὕδατος πρόσκαιρον 45 ἀπειλήν· πῶς οὐ προγενέστεροι ἦσαν θεοσεβεῖς πάντων Χαλδαίων, Αἴγυπτίων, Ἐλλήνων, ὃν πατὴρ ἐκ τούτου Ἰάφεθ γεννᾶται, ὅνομα Ἰωάν, ἐξ οὖ Ἐλληνες καὶ Ἰωνες; Εἰ δὲ τὰ περὶ φιλοσοφίας ἀναπασχοληθέντα ἔθνη πολλῷ μεταγενέστερα τοῦ τῶν θεοσεβῶν γένους 50 καὶ κατακλυσμοῦ παντὸς δείκνυται· πῶς οὐχὶ καὶ βάρβαρα καὶ ὅσα ἐν κόσμῳ γνωστά τε καὶ ἄγνωστα νεώτερα τούτων φανήσεται; Τούτου τοίνυν τοῦ λόγου κρατήσαντες μαθηταὶ Ἐλληνες, Αἴγυπτιοι, Χαλδαῖοι 33 r. καὶ πᾶν γένος ἀνθρώπων τί τὸ Θεῖον καὶ ἡ τούτου 55 εὔτακτος δημιουργία παρ’ ἡμῶν τῶν φίλων τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ κομπολόγῳ τοῦτο ἡσκηκότων, ἀλλ’ ἢ ἀληθείας γνώσει καὶ ἀσκήσει σωφροσύνης εἰς ἀπόδειξιν αὐτοῦ λόγους ποιουμένων.

32. Genes. I, 28.

tius ἐναποσχοληθέντα.

37. Pro vitioso Χάρι in LXX-
est Χαναάν.

51. Cod. male καὶ κατὰ λογισμοῦ.

ib. Cod. μετραίμ.

56. Post ἡμᾶν vel alio loco hu-

42. Cod. γένους.

jus periodi excidisse videtur ἔλα-
βον.

49. Leg. ἐναποσχοληθέντα, sive po-

57. Fort. κομπολόγως.

32 Θεὸς εἰς ὁ πρῶτος καὶ μόνος καὶ ἀπάντων ποιητὴς⁶⁰
καὶ κύριος, σύγχρονου ἐσχεν οὐδὲν, οὐ χάος ἄπειρον,
οὐχ ὕδωρ ἀμέτρητον ἢ γῆν στερρὰν, οὐχὶ ἀέρα πυκνὸν,
οὐ πῦρ θερμὸν, οὐ πνεῦμα λεπτὸν, οὐκ οὐρανοῦ μεγάλου
κυανέαν μορφήν· ἀλλ’ ἦν εἰς μόνος ἑαυτῷ, ὃς θελήσας
ἐποίησε τὰ ὅντα οὐκ ὅντα πρότερον, πλὴν ὅτε ἡθέλησε⁶¹,
ποιεῖν ὡς ἔμπειρος ὥν τῶν ἐσομένων. Πάρεστι γὰρ
αὐτῷ καὶ πρόγνωσις, διαφόρους τε τοῖς ἐσομένοις ἀρχὰς
πρότερον ἐδημιούργει, πῦρ καὶ πνεῦμα, ὕδωρ καὶ γῆν,
ἔξ ὧν διαφόρων τὴν ἑαυτοῦ κτίσιν ἐποίει, καὶ τὰ μὲν,
μονοούσια, τὰ δὲ, ἐκ δύο, τὰ δὲ, ἐκ τριῶν, τὰ δὲ, ἐκ τοῦ
τεσσάρων συνεδέσμει. Καὶ τὰ μὲν ἔξ ἐνὸς, ἀθάνατα
ἦν· λύσις γὰρ οὐ παρακολουθεῖ. Τὸ γὰρ ἐν οὐ λυ-
θήσεται πώποτε, τὰ δὲ ἐκ δύο, ἢ τριῶν, ἢ τεσσάρων,
λυτὰ, διὸ καὶ θυητὰ ὀνομάζεται. Θάνατος γὰρ τοῦτο
κέκληται, ἵ τῶν δεδεμένων λύσις. Ικανὸν οὖν νῦν τοῖς⁶²
εὗ φρονοῦσιν ἀποκεκρίσθαι, οἱ εἰ φιλομαθήσουσι καὶ
τὰς τούτων οὐσίας καὶ τὰς αἰτίας τῆς κατὰ πάντα δη-
μιουργίας ἐπιζητήσουσιν, εἴσονται ἐντυχόντες ἡμῶν
βίβλῳ περιεχούσῃ περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐσίας· τὸ δὲ
νῦν ίκανὸν εἶναι ἐκθέσθαι τὰς αἰτίας, ἃς οὐ γνόντες⁶³ Ελ-
ληνες κομψῷ τῷ λόγῳ τὰ μέρη τῆς κτίσεως ἐδόξασαν
τὸν κτίσαντα ἀγνοήσαντες· ὃν ἀφορμὰς σχόντες οἱ
αἱρεσιάρχαι ὅμοίοις λόγοις τὰ ὑπ’ ἐκείνων προειρημένα
μετασχηματίσαντες, αἱρέσεις καταγελάστους συνεστή-
σαντο.

85

33 Οὗτος οὖν μόνος καὶ κατὰ πάντων Θεὸς, λόγον πρῶ-
του ἐννοηθεὶς ἀπογεννᾷ οὐ λόγον ὡς φωνὴν, ἀλλ’
ἐνδιάθετον τοῦ παντὸς λογισμόν. Τοῦτον μόνον ἔξ ὅν-

60. Titulus rubricatus in co-
dice: Ὡριγένης καὶ Ὡριγένους δόξα.

72. Cod. ubique λύσις.

80. Cod. γνῶντες.
83. Cod. τὰ ὑπέκεινα.

των ἐγέννα· τὸ γὰρ ὄν, αὐτὸς ὁ πατὴρ ἦν, ἐξ οὗ τὸ γεννηθῆναι αἴτιον τοῖς γενομένοις. Λόγος ἦν ἐν αὐτῷ⁹⁰ φέρων τὸ θέλειν τοῦ γεγενηκότος, οὐκ ἅπειρος τῆς τοῦ πατρὸς ἐννοίας· ἂμα γὰρ τῷ ἐκ τοῦ γεννήσαντος προελθεῖν πρωτότοκος τούτου γενόμενος, φωνὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὰς ἐν τῷ πατρικῷ ἐννοηθείσας ἰδέας, ὅθεν κελεύοντος

^{33 v.} πατρὸς γίνεσθαι κόσμον τὸ κατὰ ἐν Λόγος ἀπετελεῖτο⁹⁵ ἀρέσκων Θεῷ. Καὶ τὰ μὲν ἐπὶ γενέσει πληθύνοντα, ἄρσενα καὶ θήλεα εἰργάζετο· ὅσα δὲ πρὸς ὑπηρεσίαν καὶ λειτουργίαν, ἡ ἄρσενα ἡ θηλειῶν μὴ προσδεόμενα, ἡ οὔτε ἄρσενα, οὔτε θήλεα. Καὶ γὰρ αἱ τούτων πρώται οὐσίαι ἐξ οὐκ ὄντων γενόμεναι, πῦρ καὶ πνεῦμα, ὕδωρ¹ καὶ γῆ, οὔτε ἄρσενα οὔτε θήλεα ὑπάρχειν ἐκάστη τούτων δύνται προελθεῖν ἄρσενα καὶ θήλεα, πλὴν εἰ βούλοιτο ὁ κελεύων Θεὸς ἵνα Λόγος ὑπουργῇ. Ἐκ πυρὸς εἶναι ἀγγέλους ὁμολογῶ, καὶ οὐ τούτοις παρεῖναι θηλείας λέγω.⁵ Ἡλιον δὲ καὶ σελήνην καὶ ἀστέρας ὁμοίως ἐκ πυρὸς καὶ πνεύματος, καὶ οὔτε ἄρσενας οὔτε θηλείας νενόμικα, ἐξ ὕδατος δὲ ζῷα νηκτὰ εἶναι θέλων καὶ πτηνὰ ἄρσενα καὶ θήλεα· οὕτω γὰρ ἐκέλευσεν ὁ θελήσας Θεὸς, γόνιμον εἶναι τὴν ὑγρὰν οὐσίαν. Ομοίως ἐκ γῆς ἐρπετὰ καὶ θηρία καὶ παντοδαπῶν ζῷων ἄρσενα καὶ θήλεα· οὕτως γὰρ ἐνεδέχετο ἡ τῶν γεγονότων φύσις. Οσα γὰρ ἡθελησεν, ἐποίει ὁ Θεός. Ταῦτα λόγῳ ἐδημιούργει, ἐτέρως γενέσθαι μὴ δυνάμενα, ἡ ὡς ἐγένετο. Οτε δὲ (ἢ) ὡς ἡθέλησε καὶ ἐποίησεν, ὄνόματι καλέσας ἐσήμηνεν. Ἐπὶ¹⁵ τούτοις τὸν πάντων ἄρχοντα δημιουργὸν ἐκ πασῶν συνθέτων οὐσιῶν ἐσκεύασεν· οὐ θεὸν θέλων ποιεῖν

91. Cod. γεγενηκότος.

92. Cod. τὸ ἐκ.

93. Cod. ἔχειν ἐν.

98. Medium ἥδελendum videtur.

2-3. Fort. ἑπάρχει ἐκάστης τού-

των δύναται. Aut, si malis, ὑπάρχουσιν οὔτε.

4. Cod. ὑπουργεῖ, mutatum in -ῆ.

14. Ex præcedentibus male repetitum ἢ quod post ὅτε δέ legitur.

έσφηλεν, ούδε ἄγγελον (μὴ πλανῶ), ἀλλ’ ἄνθρωπον. Εἰ γὰρ θεόν σε ἡθέλησε ποῦσαι, ἐδύνατο· ἔχεις τοῦ Λόγου τὸ παράδειγμα ἄνθρωπον θέλων, ἄνθρωπόν σε ἐποίησεν· εἰ δὲ θέλεις καὶ θεὸς γενέσθαι, ὑπάκουε τῷ πεποιηκότι, καὶ μὴ ἀντίβαινε νῦν, ἵνα ἐπὶ τῷ μικρῷ πιστὸς εὐρεθεὶς, καὶ τὸ μέγα πιστευθῆναι δυνηθῆς. Τούτου ὁ Λόγος μόνος ἐξ αὐτοῦ· διὸ καὶ θεὸς, οὐσίᾳ ὑπάρχων Θεοῦ. Ὁ δὲ κόσμος ἐξ οὐδενός· διὸ οὐ θεός· οὗτος ἐπιδέχεται καὶ λύσιν ὅτε βούλεται ὁ κτίσας. Ὁ δὲ κτίσας Θεὸς κακὸν οὐκ ἐποίει οὐδὲ ποιεῖ * καλὸν καὶ ἀγαθὸν, ἀγαθὸς γὰρ ὁ ποιῶν. Ὁ δὲ γενόμενος ἄνθρωπος, ζῷον αὐτεξουσίου ἦν, οὐκ ἄρχον, οὐ νοῦν ἔχον, οὐκ ἐπινοίᾳ καὶ ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει πάντων κρατοῦν, ἀλλὰ δοῦλον καὶ πάντα ἔχον τὰ ἐναντία· ὃς τῷ αὐτεξουσίου ὑπάρχειν, τὸ κακὸν ἐπιγεννᾶ, ἐκ συμβεβηκότος ἀποτελούμενον μὲν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ποιῆς. Ἐν γὰρ τῷ θέλειν καὶ νομίζειν τι κακὸν, τὸ κακὸν ὄνομάζεται, οὐκ ὅν ἀπ’ ἄρχῆς, ἀλλ’ ἐπιγινόμενον. Οὖν αὐτεξουσίου ὄντος, νόμος ὑπὸ Θεοῦ ωρίζετο, οὐ μάτην· οὐ γὰρ μὴ εἶχεν ὁ ἄνθρωπος τὸ θέλειν καὶ τὸ μὴ θέλειν τι, καὶ νόμος ωρίζετο. Ὁ νόμος γὰρ ἀλόγῳ ζῷῳ οὐχ ὄρισθήσεται, ἀλλὰ χαλινὸς καὶ μάστιξ, ἀνθρώπῳ δὲ ἐντολὴ καὶ πρόστιμον τοῦ ποιεῦν τὸ προστεταγμένον καὶ μὴ ποιεῖν· τούτῳ νόμος ωρίσθη διὰ δικαίων ἀνδρῶν ἐπάνωθεν. Ἔγγιον ἡμῶν διὰ τοῦ προειρημένου Μωϋσέως, ἀνδρὸς εὐλαβοῦς καὶ θεοφιλοῦς, νόμος ωρίζετο πλήρης σεμνότητος καὶ δικαιοσύνης. Τὰ δὲ πάντα διοικεῖ ὁ Λόγος ὁ Θεοῦ, ὁ πρωτόγονος πατρὸς παῖς, ἡ πρὸ ἑωσφόρου φωσφόρος φωνή· ἐπειτα

22. Matth. XXV, 21.

μενον, δν οὐδέν, pro μέν.

27. Post ποιεῖ insere εἰ μὴ, vel
certe η.

35. Vox οὐ prorsus evanida.

30. Cod. κρατῶν.

36. Fort. εἰ γὰρ μῆ.

31. Cod. ἔχοντα ἐν.

38. Cod. μάστιγξ.

32. Legendum puto ἀποτελού-

42. Cod. Μωϋσέος.

δίκαιοι ἄνδρες γεγένηται φίλοι Θεοῦ· οὗτοι προφῆται κέκληται διὰ τὸ προφαίνειν τὰ μέλλοντα. Οἷς οὐχ ἐνὸς καιροῦ λόγος ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ πασῶν γενεῶν αἱ τῶν προλεγομένων φωναὶ εὐαπόδεικτοι παρίσταντο· οὐκ ἔκει μόνον ἡνίκα τοῖς παροῦσιν ἀπεκρίναντο, ἀλλὰ⁵⁰ καὶ διὰ πασῶν γενεῶν τὰ ἐσόμενα προεφήναντο, ὅτι μὲν τὰ παρῳχημένα λέγοντες, ὑπεμίμησκον τὴν ἀνθρωπότητα· τὰ δὲ ἐνεστῶτα δεικνύντες, μὴ ῥᾳθυμεῖν ἐπειθον· τὰ δὲ μέλλοντα προλέγοντες, τὸν κατὰ ἓνα ἡμῶν ὄρῶντας πρὸ πολλοῦ προειρημένα ἐμφόβους καθίστων,⁵⁵ προσδοκῶντας καὶ τὰ μέλλοντα. Τοιαύτη ἡ καθ' ἡμᾶς πίστις, ὡς πάντες ἄνθρωποι, οὐ κενοῖς ρήμασι πειθομένων, οὐδὲ σχεδιάσμασι καρδίας συναρπαζομένων, οὐδὲ πιθανότητι εὐεπείας λόγων θελγομένων, ἀλλὰ δυνάμει θείᾳ λόγοις λελαλημένοις οὐκ ἀπειθούντων. Καὶ ταῦτα Θεὸς⁶⁰ ἐκέλευε Λόγῳ. ‘Ο δὲ Λόγος ἐφθέγγετο λέγων, δι’ αὐτῶν ἐπιστρέφων τὸν ἄνθρωπον ἐκ παρακοῆς, οὐ βίᾳ ἀνάγκης δουλαγωγῶν, ἀλλ’ ἐπ’ ἐλευθερίᾳ ἐκουσίῳ, προαιρέσει καλῶν. Τοῦτον τὸν Λόγον ἐν ὑστέροις ἀπέστελλεν ὁ πατὴρ οὐκέτι διὰ προφήτου λαλεῖν, οὐ σκοτεινῶς κη-⁶⁵ ρυσσόμενον ὑπονοεῖσθαι θέλων, ἀλλ’ αὐτοψεὶ φανερωθῆναι τοῦτον λέγων, ἵνα κόσμος ὄρῶν δυσωπηθῇ οὐκ ἐντελλόμενον διὰ προσώπου προφητῶν, οὐδὲ δι’ ἄγγέλου φοβοῦντα ψυχὴν, ἀλλ’ αὐτὸν παρόντα τὸν λελαληκότα. Τοῦτον ἔγνωμεν ἐκ παρθένου σῶμα ἀνειληφότα καὶ τὸν⁷⁰ παλαιὸν ἄνθρωπον διὰ καινῆς πλάσεως πεφορηκότα, ἐν βίῳ διὰ πάσης ἡλικίας ἐληλυθότα, ἵνα πάσῃ ἡλικίᾳ αὐτὸς νόμος γενηθῇ καὶ σκοπὸν τὸν ἴδιον ἄνθρωπον πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδείξῃ παρὼν, καὶ δι’ αὐτοῦ ἐλέγξῃ ὅτι μηδὲν ἐποίησεν ὁ Θεὸς πονηρόν· καὶ ὡς αὐτεξού-⁷⁵

σιος ὁ ἄνθρωπος ἔχων τὸ θέλειν καὶ τὸ μὴ θέλειν δυνατὸς ὡν ἐν ἀμφοτέροις, οὐ τὸν ἄνθρωπον εἰς μὲν τοῦ καθ' ἡμᾶς φυράματος γεγονέναι. Εἰ γὰρ μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑπῆρξε, μάτην νομοθετεῖ μιμεῖσθαι τὸν δι-
134 v. δάσκαλον. Εἰ γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ἐτέρας ἐτύγχανεν οὐσίας, τί τὰ ὅμοια κελεύει ἐμοὶ τῷ ἀσθενεῖ πεφυκότι, καὶ πῶς οὗτος ἀγαθὸς καὶ δίκαιος; ἵνα δὲ μὴ ἐτερος παρ' ἡμᾶς νομισθῇ, καὶ κάματον ὑπέμεινε, καὶ πεινῆν ἡθέλησε, καὶ διψῆν οὐκ ἡρυήσατο, καὶ ὑπνῷ ἡρέμησε, καὶ πάθει οὐκ ἀντεἶπε, καὶ θανάτῳ ὑπήκουσε, καὶ ἀνάστασιν
85 ἐφανέρωσεν, ἀπαρξάμενος ἐν πᾶσι τούτοις τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, ἵνα σὺ πάσχων μὴ ἀθυμῆσ, ἀλλ' ἄνθρωπον σεαυτὸν ὁμολογῶν, προσδοκῶν καὶ σὺ ὁ τούτῳ παρέσχες.

34 Τοιοῦτος ὁ περὶ τὸ Θεῖον ἀληθῆς λόγος, ὁ ἄνθρωποι
“Ελληνές τε καὶ βάρβαροι, Χαλδαῖοί τε καὶ Ἀσσύριοι,
Αἴγυπτοι τε καὶ Λίβυες, Ἰνδοί τε καὶ Αἰθίοπες, Κελτοί
τε καὶ οἱ στρατηγοῦντες Λατīνοι, πάντες τε οἱ τὴν
Εὐρώπην Ἀσίαν τε καὶ Λιβύην κατοικοῦντες, οἵσι σύμ-
βουλος ἔγω γίνομαι, φιλανθρώπου Λόγου ὑπάρχων μα-
θητῆς καὶ φιλάνθρωπος, ὅπως προσδραμόντες διδαχθῆτε
παρ' ἡμῶν τίς ὁ ὄντως Θεὸς καὶ ἡ τούτου εὔτακτος
δημιουργία, μὴ προσέχοντες σοφίσμασιν ἐντέχνων λό-
γων, μηδὲ ματαίοις ἐπαγγελίαις κλεψιλόγων αἱρετικῶν,
ἀλλ' ἀληθείας ἀκόμπου ἀπλότητι σεμνῆ, δι' ἣς ἐπιγνώ-
σεως ἐκφεύξεσθε ἐπερχομένην πυρὸς κρίσεως ἀπειλὴν,
καὶ ταρτάρου ζοφερὸν ὅμμα ἀφώτιστον, ὑπὸ Λόγου
φωνῆς μὴ καταλαμφθὲν, καὶ βρασμὸν ἀεννάου λίμνης

76. Fort. ἔχῃ.

88. Legendum videtur προσ-

77. Corrigendum videtur τοῦτον δοκᾶς.

(Christum) ἄνθρωπον ἐκ μὲν τοῦ.

2. Cod. ἐκφεύξεσθαι.

79. Fort. ἐνομοθέτει.

3. Cod. ζωφερόν.

84. Cod. διψεῖν.

4. Cod. καταλαμφέν.

γεννήτορος φλογὸς, καὶ ταρταρούχων ἀγγέλων κολαστῶν 5
ὅμιμα ἀεὶ μένον ἐν ἀπειλῇ, καὶ σκώληκα σώματος
ἀπουσίαν ἐπιστρεφόμενον, ἐπὶ τὸ ἐκβράσαν σῶμα ὡς
ἐπιστρέψων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκφεύξῃ, Θεὸν τὸν ὄντα
διδαχθεὶς, ἔξεις δὲ ἀθάνατον τὸ σῶμα καὶ ἀφθαρτον ἄμα
ψυχῆς βασιλείαν οὐρανῶν ἀπολήψη, ὃ ἐν γῇ βιοὺς καὶ 10
ἐπουράνιον βασιλέα ἐπιγνοὺς, ἔση δὲ ὅμιλητὴς Θεοῦ
καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ, οὐκ ἐπιθυμίαις ἢ πάθεσι
καὶ νόσοις δουλούμενος. Γέγονας γὰρ θεός· ὅσα γὰρ
ὑπέμεινας πάθη ἀνθρωπος ὥν, ταῦτα δίδου ὅτι ἀνθρωπος
εἰς· ὅσα δὲ παρακολουθεῖ θεῷ, ταῦτα παρέχειν ἐπήγ- 15
γελται Θεὸς, ὅτε θεοποιηθῆσ., ἀθάνατος γεννηθείς.
Τουτέστι τὸ Γνῶθι σεαυτὸν, ἐπιγνοὺς τὸν πεποιηκότα
Θεόν. Τῷ γὰρ ἐπιγνῶναι ἔαυτὸν, ἐπιγνωσθῆναι συμ-
βέβηκε τῷ καλουμένῳ ὑπ' αὐτοῦ. Μὴ φιλεχθήσητε
τοίνυν ἔαυτοῖς, ἀνθρώποι, μηδὲ τὸ παλινδρομένην διστά- 20
σητε· Χριστὸς γάρ ἐστιν ὁ κατὰ πάντων Θεὸς, ὃς τὴν
ἀμαρτίαν ἔξ ἀνθρώπων ἀποπλύνειν προσέταξε, νέον
τὸν παλαιὸν ἀνθρωπον ἀποτελῶν, εἰκόνα τοῦτον καλέ-
σας ἀπ' ἀρχῆς διὰ τύπου τὴν εἰς σὲ ἐπιδεικνύμενος
στοργὴν, οὖ προστάγμασιν ὑπακούσας σεμνοῖς, καὶ 25
ἀγαθοῦ ἀγαθὸς γενόμενος μιμητὴς, ἔση ὅμοιος ὑπ' αὐτοῦ
35 r. τιμηθείς. Σοῦ γὰρ πτωχεύει Θεὸς καὶ σὲ θεὸν ποιήσας
εἰς δόξαν αὐτοῦ.

5. Cod. γεννητρος sine accentu. videtur καὶ.

6. Cod. μένων.

10. Ante βασιλείαν inserendum

18. Cod. τὸ γάρ.

25. Cod. οὐ προστάγμασιν.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- P. 9, 45 ζῶα leg. ζῷα et sic cum i subscripto p. 11, 97, 98; p. 15, 3;
p. 16, 34; p. 18, 17 et p. 75, 43.
- P. 30, 41 Θρακίου leg. Θρακίου.
- P. 32, 86 *not.* ὑκρότ' leg. Cod. ὑκρότ.
- P. 34, 31 ἐ[ν]έχομεν leg. [προσ]έχομεν.
- P. 38, 20 Codex ante δλον duas literas habebat nunc evanidas, ut
scripsisse videatur ἐκτὸς το δλον γίνεται, mutato Sexti vocabulo
δλίγον propter ea quae sequuntur ἡ εἰς τὴν γῆν καταφέρεται.
- P. 43, 30 Literæ οὐ κα evanidæ; legendum puto τηνάλλως.
- P. 46, 92 *not.* Cod. μονάδ. ξρξε.
- P. 49, 81 *not.* Cod. δριη.
- 82 *not.* Cod. βτγ.
- 88 *not.* Cod. δτπθ—βρο.
- 91 *not.* Cod. δτξθ.
- 92 *not.* Cod. δρξδ.
- 93 *not.* Cod. θτλη.
- P. 51, 23 In margine loci hujus corrupti scriptum ζήτει.
- P. 62, 21 Pro [αὐτὸν] spatium vacuum 11 literarum.
- 30 Leg. ζκαυσεν.
- P. 63, 33 Fort. φρῦν ἢ τιν' ἔτερον ἀποκαλοῦντες.
- 38 Fort. Τῇ δὲ ἔνδον φιάλῃ ὕδατος πλήρει.
- P. 88, 87 Dele τῶν quod non est in codice.
- P. 90, 38 Fort. αὐξήσεως.
- P. 91, 71 Leg. ἀναδιδόν.
- P. 94, 26 [τούτου] ponendum erat et l. 28 [συγκ]αττύσαντες, illis
quippe litteris prorsus ablatis in parte lacera codicis.
- P. 144, 99 βακχικοῖς leg. Βακχικοῖς.
- P. 253, 43 νῆστις τὶς leg. νῆστίς τὶς.
- P. 259, 20 φανέντα leg. Φανέντα.
- P. 261, 7 Οὐαλεντιανοῦ sic Cod.; sed leg. Οὐαλεντίνου.
- P. 304 — sic corrig. pro 262.
- P. 322, 45 Ἰηλ leg. Ισραῆλ.
- P. 334, 79 περὶ τῆς τοῦ leg. Περὶ τῆς τοῦ.

INDEX

NOMINUM PROPRIORUM.

- AARON 235.
Abel 133, 143.
Abraham 143, 193, 196, 238,
 331.
Academia 28.
Academici 28.
Acembes (*al.* Ademes, Celbes)
 Carystius 34, 127, 315.
Achamos 151.
Achilles 55, 56, 130.
Adam 83, 84, 87, 108, 118, 143,
 151, 155, 157, 194, 238, 273.
Adamas 95, 96, 97, 104, 105,
 107, 110, 314.
Ademes *vid.* Acembes.
Adiabenii 332.
Admetus 129.
Adoneus 151.
Adonis 98, 99, 118.
Adrastia 23.
Ægyptii 9, 77, 98, 101, 102,
 103, 132, 177, 178, 223, 256,
 272, 296, 304, 310, 332, 333,
 338.
Ægyptus 17, 88, 96 *not.*, 97,
 106, 107, 118, 132, 133, 244,
 271, 326, 327, 331.
Æmonii 118.
Æolus 129.
Æthiopes 333, 338.
Æthiopia 120.
Æthiops 42.
Æthusa 129.
Agamemnon 52.
Agathyrus 150.
Agaue 130.
Agrigentum 252.
Ajax 54, 55, 56.
Alalcomeneus 96 *not.*, 97.
Alcibiades 292, 296.
Alcyoneus 96 *not.*, 97.
Alexander (Paris) 54, 130.
Alexander rex Maced. 29, 41.
Ame urbs Persarum 147.
Amen 151.
Amor 130.
Amycus 55.
Amymone 130.
Anacreon 108.
Anaxagoras 1, 13, 313.
Anaximander 1, 7, 11, 312.
Anaximenes 1, 12, 13.
Andromeda 86, 87, 88.
Andronicus Peripat. 145.
Antiochia Syriæ 244.
Antium 288.
Aoæ 129.
Apamia Syriæ 292.
Apelles hæret. 224, 259, 327.
Apollo 68.
Apollodorus 15.
Apollonius 46, 47.
Apostolorum (Acta) 161, 176.
Apraxia 129.
Apsethus (*al.* Psaphon) 161,
 162, 172.
Aquarius signum zodiaci 42, 61.
Ararat 332.
Aratus 43, 81, 83, 85, 86, 135.
Arcadia 96 *not.*, 97.
Archelaus 1, 15, 16, 20.
Archimedes 46, 47, 48, 49.
Archippus 9.
Ardesianes (?) 195.
Ariel 129.
Aries signum zodiaci 56, 126.
Aristarchus Samius 46.
Aristoteles 1, 10, 24, 25, 163,
 223, 225, 226, 227, 228, 229,
 230, 231, 233, 236, 237.

- Aristoxenus 7.
 Arphaxad 332.
 Arsinoe 129.
 Asclepiades 313.
 Asclepius 68, 69.
 Asia 338.
 Assyrii 97, 98, 100, 118, 120,
 338.
 Asteropaeus 55.
 Astrampsychus 130.
 Athamas 130.
 Athenæ 25.
 Athenienses 115.
 Attica 144.
 Attis 99, 115, 118, 119, 129.
 Augias 159.
 Autonoe 130.
 Axionicus 195.
 Babel 151, 154, 156, 323.
 Babylon 17, 121.
 Babylonii 77, 310.
 Baccheus 118 *not.*, 119.
 Bacchus 144.
 Bardesianes 253.
 Baruch angelus 151, 154, 155,
 156, 157, 158, 323.
 Baruch (Justini liber sic in-
 scriptus) 149, 158, 159.
 Basilides 222, 223, 225, 229,
 230, 232, 234, 235, 237,
 244, 320, 322.
 Baubo 72 *not.*
 Beelzebul 192.
 Bel 151.
 Belias 151.
 Benea 129.
 Benjamin 108.
 Berosus 130.
 Bœoti 96 *not.*, 97.
 Bombo 72.
 Bramanes 2, 28, 29, 30.
 Briares 129.
 Brimo 115.
 Bumegas 130.
 Buzyges 130.
 Caath 331.
 Cabirus 96 *not.*, 97.
 Cæsar *vid.* Commodus et Ti-
 berius.
 Caïn 133, 143.
 Caïnan 332.
 Caïni 277.
 Calanus 30.
 Calliopia 254.
 Callistiani 292.
 Callistus (*al.* Callixtus) 278,
 279, 284, 285, 286, 287, 288,
 290, 291, 292, 293, 330.
 Cana 108.
 Cancer signum zodiaci 58, 126.
 Canis signum cœleste 85, 86.
 Capaneus 130.
 Capricornus signum zodiaci 61,
 126.
 Carcamenos 151.
 Carpocrates 223, 255, 257.
 Carpophorus 286, 287, 288.
 Cassiepeia 86, 87.
 Cauithan 151.
 Caulacau 107.
 Celadus 130.
 Celbes *vid.* Acembes.
 Celeus 129, 144.
 Celtæ 2, 9, 30, 338.
 Cephesis lacus 96.
 Cepheus 86, 87, 88, 128.
 Cerdon 259, 326.
 Ceres 96 *not.*, 97, 129, 144.
 Cerinthus 223, 256, 257, 327,
 328.
 Chaldæi 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41,
 43, 125, 310, 332, 333, 338.
 Chaldaïca ars 44, 127, 128.
 Cham 143, 332, 333.
 Chanaanitis 331.
 Chananaei 333.
 Charran 331.
 Charybdis 224.
 Chorzar 129.
 Christiani 80, 121, 276.
 Christus 95, 96, *passim*.
 Chrysippus 1, 26.
 Chus 333.
 Circe 170.
 Cleomenes 278, 279, 284, 285,
 329.
 Cleopatra 129.
 Cœus 31.
 Solarbasus 50, 160, 222.
 Commodus imp. Rom. 287, 288.

- Corona signum cœleste 83, 135.
 Corybantes 96 *not.*, 97.
 Corybas 109, 118.
 Creius 31.
 Crœsus 5.
 Croton Italiae 8.
 Curetes 96 *not.*, 97, 118 *not.*,
 119, 129.
 Curites 130.
 Cyclopes 32.
 Cyclops 224.
 Cyllene 109.
 Cyllenii 103.
 Cynosura 86.
 Cynosuris 85.
 Cyrus rex Pers. 18.
 Damasippus 17.
 Danae 157.
 Danaïdes 130.
 Dandamis 29.
 David 122, 212, 274, 308.
 Democritus 1, 17, 313.
 Deucalion 332.
 Deuteronomium 170.
 Dialectici 1, 5.
 Diana 69.
 Diaulus 96 *not.*, 97.
 Didyme 129.
 Diodorus Eretriensis 7.
 Diogenes 226.
 Dionysius tyr. 196.
 Dionysius ejus pater 197.
 Docetæ 260, 261, 262, 267, 268,
 269, 324.
 Doris 197.
 Draco signum cœleste 82, 83, 86.
 Druidæ 2, 9, 30.
 Eber 332.
 Ebion 257.
 Ebionæ 223, 224, 328.
 Ephantus 1, 19.
 Edem 120, 133, 150, 151, 152,
 153, 154, 155, 156, 157, 158,
 159, 168, 322, 323, 324.
 Elchasai 278, 292, 294, 296, 330.
 Eleusinia 115, 144.
 Eleusinii 104.
 Eleusis 96 *not.*, 97, 115, 144.
 Elias 266.
 Eloem 150, 151, 152, 153, 154,
 155, 156, 157, 158, 159, 322,
 323.
 Empedocles 1, 6, 9, 10, 144,
 165, 223, 224, 246, 247, 248,
 249, 250, 251, 252, 253, 254,
 312, 313.
 Encratitæ 261, 276.
 Endymion 98, 99, 130.
 Epicurus 1, 27, 28, 313.
 Epidaurus 68.
 Epigonus 279, 329.
 Erichthonius 130.
 Erinyes 182.
 Esaddæus 151.
 Esaü 133.
 Esseni 297, 305.
 Ethici 1.
 Eubœa 42.
 Euno 129.
 Euphorbus 7, 10, 55.
 Euphrates fl. 120, 121, 152.
 Euphrates Peraticus 34, 127, 315.
 Euripides 312.
 Europa 338.
 Eurystratus 12.
 Eva 87, 133, 134, 143, 152, 155.
 Evangelia 184, 232, 243, 259,
 267, 275, 325.
 Evangelium secundum Marcum
 252.—Secundum Thomam
 101.—Secundum Ægyptios
 98.
 Evilat 120.
 Exodus 169.
 Fortunatae ins. 304.
 Fuscianus 285, 287.
 Gabriel 151, 215.
 Galilæa 108.
 Ganymedes 130, 157.
 Gelonus 150.
 Gemini signum zodiaci 58, 126.
 Genesis 169.
 Geon 120, 152.
 Geryones 95, 107, 149.
 Gigantes 32, 96 *not.*, 97.
 Gittenum Samariæ 161.
 Glaucon 129.
 Gnostici 93, 94, 106, 113, 123,
 148, 258.
 Gymnosophistæ 17, 261.

- Habrasax 240.
 Hæmus 109.
 Hebræi 331.
 Hebraica lingua 94.
 Hebraicæ litteræ 64.
 Hecate 72.
 Hector 52, 54, 55.
 Hegesibulus 13.
 Helena 174, 175, 176.
 Helice sidus 85.
 Hellen 129.
 Heracleon 160, 184, 195.
 Heraclides Ponticus 313.
 Heraclitus 1, 10, 132, 163, 278,
 279, 280, 281, 282, 284, 312.
 Heraclius lapis 121, 147.
 Hercules 149, 150, 156, 159, 323.
 Hermias 105.
 Hermes 83, 103, 104, 109, 130.
 Hermogenes 261, 273, 274, 330.
 Hermotimus 7.
 Hero 130.
 Herodes 124, 133, 156, 315,
 323.
 Herodotus 85, 93, 147, 149, 150.
 Hesiodus 2, 30.
 Hesperides 130.
 Hierusalem 106, 115, 117, 188,
 191, 193.
 Hipparchus 47.
 Hippasus 312.
 Hippocrates 101.
 Hippon 1, 19.
 Homerus 104, 105, 106, 107,
 132, 145, 269, 312.
 Hyacinthus 288.
 Hyperion 31.
 Ia 129.
 Iannes 97.
 Iaonia 68.
 Iapetus 31, 128.
 Iarbas 96 *not.*, 97.
 Icarius 130.
 Idæi 96 *not.*, 97, 118 *not.*, 119.
 Ilium *vid.* Troja.
 Indi 2, 17, 28, 261, 338.
 Inferi 22, 28, 88.
 Ino 129 *not.*, 130.
 Iones 333.
 Ionan 333.
- Irenæus 202, 222.
 Isaac 143, 196, 238, 331.
 Isidorus hæret. 230.
 Isis 101, 129.
 Israel 106, 110, 133, 134, 150,
 155, 158, 164, 188, 322.
 Italia 6, 8, 195.
 Jacob 111, 133, 143, 196, 238,
 331.
 Jacobus 95, 314.
 Japhet 143, 332, 333.
 Jason 130.
 Jeremias 115.
 Jesus *vid.* Christus.
 Joannes (S.) 258.
 Job 82, 266.
 Jordanes 106, 107, 258, 267, 297.
 Joseph 133, 156, 255, 257, 323,
 328.
 Josephus (Flav.) 297, *sqq.*
 Jothor 107.
 Judæa 175, 331.
 Judæi 175, 223, 245, 246, 255,
 257, 275, 278, 287, 297, 302,
 305, 307, 308.
 Judaïca 304.
 Judas 164, 331.
 Juno 246, 313.
 Jupiter 21, 22, 30, 32, 68, 87, 96
 not., 97, 118, 176, 246, 313.
 Jupiter sidus 46, 47, 49.
 Justinus 93, 148, 149, 150, 159,
 273, 322, 324. *Eius liber in-*
 scriptus Baruch. Vid. Baruch.
 Justitia 182.
 Laius 130.
 Lathen 151.
 Latini 338.
 Leander 130.
 Leda 130, 157.
 Lemnos 96 *not.*, 97.
 Leo signum zodiaci 42, 59.
 Leucas petra 106.
 Leucippus 1, 17.
 Levi 331.
 Leviticum 170.
 Libra signum cœleste 60, 126.
 Libya 161, 162, 338.
 Libyes 96 *not.*, 97, 161, 162,
 333, 338.

- Linus 93, 144.
 Lucianus hæret. 224, 259.
 Luna 47, 49, 99.
 Lyceum 26.
 Lyra signum cœleste 83, 84,
 135.
 Lysis 9.
 Madiam 107.
 Mæonii 118.
 Magi 17.
 Marathon 42.
 Marcia 287, 288.
 Marcion 223, 224, 246, 252, 253,
 254, 259, 261, 273, 326, 327.
 Marcus (S.) 252.
 Marcus hæret. 160, 200, 203,
 206, 207, 208, 222.
 Maria 95, 156, 194, 195, 196,
 215, 241, 257, 264, 322, 323,
 324, 328.
 Mariam 107, 267.
 Mariamma sive Mariamna 95,
 314.
 Mars sidus 49.
 Matthæus 230, 231.
 Maximilla 261, 275, 329.
 Medea 129.
 Megara 25.
 Melchisedec 258, 328.
 Meleager 130.
 Melicertes 129.
 Melitum 19.
 Menander 223, 244.
 Menas 130.
 Menelaus 54, 55.
 Mercurius signum cœleste 46,
 49.
 Mesopotamia 111, 331.
 Metrodorus 18.
 Mezraim 333.
 Michael 151.
 Minerva 176.
 Mion 252.
 Misyr 129.
 Mnemosyne 30, 32.
 Monoïmus 261, 269, 272, 273,
 325, 326.
 Montanus 261, 275, 329.
 Moyses 83, 107, 113, 132, 133,
 134, 136, 143, 151, 155, 163,
 166, 168, 169, 174, 188, 191,
 196, 210, 221, 232, 238, 259,
 263, 265, 270, 271, 272, 297,
 307, 323, 325, 326, 328, 336.
 Musæus 93, 144.
 Musæ 30, 31.
 Musas 254.
 Mygdone 129.
 Naas 119, 151, 154, 155, 157,
 159.
 Naasseni 93, 94, 119, 123, 314.
 Nabuchodonosor 164.
 Nachor 331.
 Narcissus 130.
 Nazaret 156.
 Nebrod 134.
 Nebroe 129.
 Nephel 129 *not.*
 Neptunus 129.
 Nicolaus 258.
 Nilus 96 *not.*, 97.
 Nochaïtæ 277.
 Noe 332, 333.
 Noetiani 276, 277, 329.
 Noetus 278, 279, 283, 329,
 330.
 Noïmus *vid.* Monoïmus.
 Numeri (Bibl.) 170.
 Oceanus 269, 312.
 Ocellus Lucanus 313.
 Ænone 129.
 Ogyges 332.
 Olympias 129.
 Olympus 31.
 Omphale 130, 156, 323.
 Ophias 118 *not.*
 Ophitæ 277.
 Ophiuchus sidus 84, 86.
 Origenes Περὶ τῆς τοῦ παντὸς οὐ-
 σίας 334.
 Orpheus 144. Ejus Bacchica 93.
 Orthomenes 18.
 Osiris 101, 118, 129.
 Ostanes 130.
 Ou 129.
 Ouo 129.
 Ouoaab 129.
 Palaestina 331.
 Pallas 96 *not.*, 97.
 Pan 118 *not.*, 119.

- Pappas 118.
 Paraoth 151.
 Parcæ 130.
 Paris *vid.* Alexander.
 Parmenides 1, 7.
 Paros 19.
 Parthia 292.
 Parthus 296.
 Pascha 261, 272, 274, 275.
 Patroclus 52, 53, 54.
 Paulus (S.) 100, 112, 252, 254,
 255, 276, 277.
 Pelasgus 96 *not.*, 97.
 Peliades 130.
 Peloponnesus 14.
 Penelope 103.
 Peratae 93, 128, 130, 131, 315,
 316.
 Peratica doctrina 34, 123, 127,
 128, 135, 138.
 Pergamus 68.
 Peripatetici 26.
 Persæ 77, 147.
 Persephone *vid.* Proserpina.
 Perseus 86, 87.
 Petosiris 130.
 Petrus (S.) 176, 255.
 Phædon Platonis 233.
 Phaneis 259, 327.
 Pharisæi 297, 305, 306.
 Phellene 97.
 Philumena 259, 327.
 Phison 120, 152.
 Phlegon 130.
 Phlegraeus 96 *not.*, 97.
 Phlius Atticæ 144.
 Phloia 145.
 Phœbe 32.
 Phœbia 118 *not.*, 119.
 Phœnices 85.
 Phœnicia 115, 174.
 Phryges 100, 101, 109, 111,
 112, 113, 114, 115, 116, 117,
 118, 261, 275, 329.
 Phrygii 96 *not.*, 97.
 Phud 333.
 Physici 1, 5.
 Pieria 31.
 Pilatus 256.
 Pisces signum zodiaci 62, 126.
 Plato 15, 20, 24, 25, 44 *not.*, 45
 not., 47, 48, 163, 178, 182,
 184, 196, 197, 198, 233, 274,
 296, 314.
 Platonica doctrina 160, 177.
 Platonici 21.
 Plutarchus 45 *not.*, 144.
 Pluto 246, 247, 313.
 Pollux 55.
 Polycrates 6.
 Porticus 304.
 Portus (Italiæ) 286.
 Praxiades 11.
 Prepon 253.
 Priamus 130.
 Priapus 157.
 Priscilla 261, 275, 329.
 Procne 130.
 Prometheus 128.
 Proserpina 68, 98, 116, 129, 144.
 Proteus 114.
 Psaphon *vid.* Apsethus.
 Ptolemæus (*ὁ Ἀρσιωντος*) 129.
 Ptolemæus astron. 46 *not.*, 50.
 Ptolemæus hæret. 160, 184, 195,
 198, 199.
 Pyrois signum cœlestè 47.
 Pyrrhon 2, 28.
 Pyrrhonii 28.
 Pyrrhus 7.
 Pythagoræi 9.
 Pythagoras 1, 6, 7, 8, 9, 10, 30,
 88, 90, 177, 178, 179, 181,
 182, 184, 216, 273, 296, 304.
 Pythagorica dogmata 160, 177,
 179, 182, 183, 185, 196, 216,
 222, 293.
 Pythagorici 126, 181, 183, 192.
 Pythagorici numeri 50, 160.
 Pythagoristæ 9.
 Rachel 114.
 Raphael 130.
 Rharias *vid.* Ceres.
 Rhea 32, 99, 118, 119, 129.
 Rheia 32.
 Roma 176, 279, 285, 286.
 Romani 287, 292.
 Rubrum mare 85, 106, 132, 133,
 149, 169.
 Sabaoth 164.

- Sabellius 285, 289, 290.
 Sacerdon 224.
 Sadducæi 297, 306, 307.
 Sael 151.
 Sagittarius signum zodiaci 61,
 126. ..
 Sala 331.
 Salamis 42.
 Samaria 161, 175, 176, 306.
 Samothraces 108, 118.
 Sardinia 287, 288.
 Sarpedon 54.
 Satan 151.
 Satanas 245, 246, 256.
 Satornilus 223, 244, 246.
 Saturnus 32, 118, 128, 131, 132.
 Saturnus signum cœleste 46,
 49.
 Saul 122.
 Saulasau 107.
 Scorpion 60.
 Scylla 224.
 Seytha 150.
 Scythia 149.
 Secundus 160, 198.
 Selene *vid. Luna*.
 Sem 143, 332, 333.
 Sepphora 107.
 Seri Parthiæ 292.
 Serur 331.
 Seth 143, 148.
 Sextus Empiricus 33 *not.*
 Sibylla 131.
 Sicarii 303.
 Sicilia 252.
 Sidonii 85.
 Simon 89, 90, 91, 159, 160, 161,
 162, 163, 165, 167, 171, 172,
 173, 174, 175, 176, 177, 259,
 318, 319. *Ejus Ἀπόφασις με-*
 γάλη 165, 168, 173.
 Sina 297.
 Sion 105.
 Sirenes 224, 225.
 Sithiani 93, 138, 143, 144, 145,
 147, 148, 316, 318.
 Sobiaï 292.
 Soclan 129.
 Socrates 1, 10, 16, 20, 197, 226,
 261.
- Socratica fabula 274.
 Sol 49, 96 *not.*, 97.
 Solon 178, 296.
 Stesichorus 174.
 Stilbon signum cœleste 47.
 Stoici 1, 9, 26, 27, 311.
 Styx 145.
 Suriel 130.
 Syracusæ 19.
 Syria 244, 292.
 Tagabena fl. 29.
 Talos 130 *not.*
 Tartarus 68.
 Tatianus 273.
 Taurus signum zodiaci 57, 126.
 Terra 49.
 Tethys 312.
 Thales 1, 5, 6, 10, 11, 16, 119,
 296, 312.
 Thallides 7.
 Tharra 331.
 Thebae 68.
 Themis 32.
 Theodotus 224, 257, 258, 278,
 290, 328, 330.
 Theophrastus 272.
 Thetis 130.
 Thias 32.
 Thomas 101.
 Thraces 109.
 Thracia 68.
 Thrasymedes 161.
 Thratta 5.
 Tiberius Cæsar 254.
 Tigris 120, 147, 152.
 Timæus Platonis 177, 178.
 Tithonus 130.
 Trajanus 292, 296.
 Triptolemus 129, 144.
 Troja 10, 42.
 Trojanum bellum 7, 174.
 Tyrus Phœniciae 174.
 Ulysses 55, 224.
 Ursa signum cœleste 84, 85.
 Valentinus 90, 91, 160, 176, 177,
 178, 184, 185, 186, 192, 196,
 197, 198, 203, 221, 222, 261,
 273, 319, 320, 326.
 Venus 98, 99, 116, 154, 156,
 223.

- Venus signum cœleste 46, 47,
49.
Victor 288.
Virgo signum zodiaci 42, 59,
126.
Vulcanus 130.
Xenophanes 1, 18, 19, 312.
Zamolxis 9, 30.
- Zaratas 8, 178.
Zeesar 107.
Zelotæ 303.
Zenon 1, 17, 26.
Zephyrinus 279, 284, 285, 288.
Zodarium 130.
Zodiacus 42, 46.
Zoroastres 130.

November, 1882.

Clarendon Press, Oxford.

A SELECTION OF

BOOKS

PUBLISHED FOR THE UNIVERSITY BY

HENRY FROWDE,

AT THE OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE,
7 PATERNOSTER ROW, LONDON.

ALSO TO BE HAD AT THE

CLARENDON PRESS DEPOSITORY, OXFORD.

LEXICONS, GRAMMARS, &c.

(See also Clarendon Press Series, pp. 22, 25, 26.)

- A Greek-English Lexicon*, by Henry George Liddell, D.D., and Robert Scott, D.D. Sixth Edition, Revised and Augmented. 1870. 4to. cloth, 1*l.* 16*s.*
- A copious Greek-English Vocabulary*, compiled from the best authorities. 1850. 24mo. bound, 3*s.*
- A Practical Introduction to Greek Accentuation*, by H. W. Chandler, M.A. Second Edition. 1881. 8vo. cloth, 10*s. 6d.*
- A Latin Dictionary*, founded on Andrews' edition of Freund's Latin Dictionary, revised, enlarged, and in great part rewritten by Charlton T. Lewis, Ph.D., and Charles Short, LL.D., Professor of Latin in Columbia College, New York. 1879. 4to. cloth, 1*l.* 5*s.*

The Book of Hebrew Roots, by Abu 'l-Walid Marwân ibn Janâh, otherwise called Rabbî Yônâh. Now first edited, with an Appendix, by Ad. Neubauer. 1875. 4to. cloth, 2*l.* 7*s. 6d.*

A Treatise on the use of the Tenses in Hebrew.
By S. R. Driver, M.A. Second Edition, Revised and Enlarged.
1881. Extra fcap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Hebrew Accentuation of Psalms, Proverbs, and Job. By William Wickes, D.D. 1881. Demy 8vo. stiff cover, 5s.

Thesaurus Syriacus: collegerunt Quatremère,
Bernstein, Lorsbach, Arnoldi, Field: edidit R. Payne Smith,
S.T.P.R.

Fasc. I-V. 1868-79. sm. fol. each, 1l. 1s.
Vol. I, containing Fasc. I-V. sm. fol. cloth, 5l. 5s.

A Practical Grammar of the Sanskrit Language,
arranged with reference to the Classical Languages of Europe, for
the use of English Students, by Monier Williams, M.A., Boden
Professor of Sanskrit. Fourth Edition, 1877. 8vo. cloth, 15s.

A Sanskrit-English Dictionary, Etymologically
and Philologically arranged, with special reference to Greek, Latin,
German, Anglo-Saxon, English, and other cognate Indo-European
Languages. By Monier Williams, M.A., Boden Professor of San-
skrit. 1872. 4to. cloth, 4l. 14s. 6d.

Nalopákhyanam. Story of Nala, an Episode
of the Mahá-Bhárata: the Sanskrit text, with a copious Vocabulary,
and an improved version of Dean Milman's Translation, by Monier
Williams, M.A. Second Edition, Revised and Improved. 1879.
8vo. cloth, 15s.

Sakuntalā. A Sanskrit Drama, in seven Acts.
Edited by Monier Williams, M.A. Second Edition, 1876. 8vo.
cloth, 21s.

An Anglo-Saxon Dictionary, based on the MS.
Collections of the late Joseph Bosworth, D.D., Professor of Anglo-
Saxon, Oxford. Edited and enlarged by Prof. T. N. Toller, M.A.,
Owens College, Manchester. (To be completed in four parts).
Parts I and II. 1882. 4to. 15s. each.

An Icelandic-English Dictionary, based on the
MS. collections of the late Richard Cleasby. Enlarged and com-
pleted by G. Vigfússon. With an Introduction, and Life of
Richard Cleasby, by G. Webbe Dasent, D.C.L. 1874. 4to. cloth,
3l. 7s.

A List of English Words the Etymology of which is illustrated by comparison with Icelandic. Prepared in the form of an APPENDIX to the above. By W. W. Skeat, M.A., 1876. stitched, 2s.

A Handbook of the Chinese Language. Parts I and II, Grammar and Chrestomathy. By James Summers. 1863. 8vo. half bound, 1l. 8s.

An Etymological Dictionary of the English Language, arranged on an Historical Basis. By W. W. Skeat, M.A., Elrington and Bosworth Professor of Anglo-Saxon in the University of Cambridge. 1882. 4to. cloth, 2l. 4s.

Part IV., completing the Work, 10s. 6d.

A Concise Etymological Dictionary of the English Language. By W. W. Skeat, M.A. 1882. Crown 8vo. cloth, 5s. 6d.

GREEK CLASSICS, &c.

Heracliti Ephesii Reliquiae. Recensuit I. Bywater, M.A. Appendicis loco additae sunt Diogenis Laertii Vita Heracliti, Particulae Hippocratei De Diaeta Libri Primi, Epistolae Heracliteae. 1877. 8vo. cloth, price 6s.

Homer: A Complete Concordance to the Odyssey and Hymns of Homer; to which is added a Concordance to the Parallel Passages in the Iliad, Odyssey, and Hymns. By Henry Dunbar, M.D., Member of the General Council, University of Edinburgh. 1880. 4to. cloth, 1l. 1s.

Plato: The Apology, with a revised Text and English Notes, and a Digest of Platonic Idioms, by James Riddell, M.A. 1878. 8vo. cloth, 8s. 6d.

Plato: Philebus, with a revised Text and English Notes, by Edward Poste, M.A. 1860. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Plato: Sophistes and Politicus, with a revised Text and English Notes, by L. Campbell, M.A. 1867. 8vo. cloth, 18s.

Plato: Theaetetus, with a revised Text and English Notes, by L. Campbell, M.A. New Edition in the Press.

Plato: The Dialogues, translated into English, with Analyses and Introductions, by B. Jowett, M.A., Regius Professor of Greek. A new Edition in 5 volumes, medium 8vo. 1875. cloth, 3l. 10s.

Plato: The Republic, translated into English, with an Analysis and Introduction, by B. Jowett, M.A. Medium 8vo. cloth, 12s. 6d.

Plato: Index to. Compiled for the Second Edition of Professor Jowett's Translation of the Dialogues. By Evelyn Abbott, M.A. 1875. 8vo. paper covers, 2s. 6d.

Thucydides: Translated into English, with Introduction, Marginal Analysis, Notes, and Indices. By B. Jowett, M.A., Regius Professor of Greek. 2 vols. 1881. Medium 8vo. cloth, 1l. 12s.

THE HOLY SCRIPTURES, &c.

The Holy Bible in the earliest English Versions, made from the Latin Vulgate by John Wycliffe and his followers: edited by the Rev. J. Forshall and Sir F. Madden. 4 vols. 1850. Royal 4to. cloth, 3l. 3s.

Also reprinted from the above, with Introduction and Glossary by W. W. Skeat, M.A.

The New Testament in English, according to the Version by John Wycliffe, about A.D. 1380, and Revised by John Purvey, about A.D. 1388. Extra scap. 8vo. cloth, 6s.

The Books of Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes, and the Song of Solomon: according to the Wyclifite Version made by Nicholas de Hereford, about A.D. 1381, and Revised by John Purvey, about A.D. 1388. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

The Holy Bible: an exact reprint, page for page, of the Authorized Version published in the year 1611. Demy 4to. half bound, 1l. 1s.

Vetus Testamentum ex Versione Septuaginta

Interpretum secundum exemplar Vaticanum Romae editum. Accedit potior varietas Codicis Alexandrini. Tomi III. Editio Altera. 18mo. cloth, 18s.

Origenis Hexaplorum quae supersunt; sive,
Veterum Interpretum Graecorum in totum Vetus Testamentum
Fragmenta. Edidit Fridericus Field, A.M. 2 vols. 1875. 4to.
cloth, 5*l.* 5*s.*

Libri Psalmorum Versio antiqua Latina, cum
Paraphrasi Anglo-Saxonica. Edidit B. Thorpe, F.A.S. 1835.
8vo. cloth, 10*s.* 6*d.*

Libri Psalmorum Versio antiqua Gallica e Cod.
MS. in Bibl. Bodleiana adservato, una cum Versione Metrica
aliisque Monumentis pervetustis. Nunc primum descriptis et edidit
Franciscus Michel, Phil. Doct. 1860. 8vo. cloth, 10*s.* 6*d.*

The Psalms in Hebrew without points. 1879.
Crown 8vo. cloth, 3*s.* 6*d.*

The Book of Wisdom: the Greek Text, the
Latin Vulgate, and the Authorised English Version; with an Introduction,
Critical Apparatus, and a Commentary. By William J. Deane, M.A., Oriel College, Oxford; Rector of Ashen, Essex.
Small 4to. cloth, 12*s.* 6*d.*

The Book of Tobit. A Chaldee Text, from a unique MS. in the Bodleian Library; with other Rabbinical Texts,
English Translations, and the Itala. Edited by Ad. Neubauer, M.A. 1878. Crown 8vo. cloth, 6*s.*

A Commentary on the Book of Proverbs. Attributed to Abraham Ibn Ezra. Edited from a Manuscript in the Bodleian Library by S. R. Driver, M.A. Crown 8vo. paper cover, 3*s.* 6*d.*

Horae Hebraicae et Talmudicae, a J. Lightfoot.
A new Edition, by R. Gandell, M.A. 4 vols. 1859. 8vo. cloth,
1*l.* 1*s.*

Novum Testamentum Graece. Antiquissimorum
Codicum Textus in ordine parallelo dispositi. Accedit collatio
Codicis Sinaitici. Edidit E. H. Hansell, S.T.B. Tomi III. 1864.
8vo. half morocco, 2*l.* 1*s.* 6*d.*

Novum Testamentum Graece. Accedunt parallela S. Scripturae loca, necnon vetus capitulorum notatio et canones
Eusebii. Edidit Carolus Lloyd, S.T.P.R., necnon Episcopus
Oxonensis. 18mo. cloth, 3*s.*

The same on writing paper, with large margin, cloth, 10*s.*

*Novum Testamentum Graece juxta Exemplar
Millianum.* 18mo. cloth, 2s. 6d.

The same on writing paper, with large margin, cloth, 9s.

Evangelia Sacra Graece. fcap. 8vo. limp, 1s. 6d.

The Greek Testament, with the Readings adopted by the Revisers of the Authorised Version:—

- (1) Pica type. Second Edition, with Marginal References. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.
- (2) Long Primer type. Fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.
- (3) The same, on writing paper, with wide margin, cloth, 15s.

The Parallel New Testament, Greek and English; being the Authorised Version, 1611; the Revised Version, 1881; and the Greek Text followed in the Revised Version. 8vo. cloth, 12s. 6d.

The Gospel of St. Mark in Gothic, according to the translation made by Wulfila in the Fourth Century. Edited with a Grammatical Introduction and Glossarial Index by W. W. Skeat, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s.

Canon Muratorianus: the earliest Catalogue of the Books of the New Testament. Edited with Notes and a Facsimile of the MS. in the Ambrosian Library at Milan, by S. P. Tregelles, LL.D. 1867. 4to. cloth, 10s. 6d.

FATHERS OF THE CHURCH, &c.

St. Athanasius: Orations against the Arians. With an Account of his Life by William Bright, D.D. 1873. Crown 8vo. cloth, 9s.

St. Athanasius: Historical Writings, according to the Benedictine Text. With an Introduction by William Bright, D.D. 1881. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

St. Augustine: Select Anti-Pelagian Treatises, and the Acts of the Second Council of Orange. With an Introduction by William Bright, D.D. Crown 8vo. cloth, 9s.

The Canons of the First Four General Councils of Nicaea, Constantinople, Ephesus, and Chalcedon. 1877. Crown 8vo. cloth, 2s. 6d.

Notes on the Canons of the First Four General Councils. By William Bright, D.D. 1882. Crown 8vo. cloth, 5s. 6d.

Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in XII Prophetas. Edidit P. E. Pusey, A.M. Tomi II. 1868. 8vo. cloth, 2l. 2s.

Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini in D. Joannis Evangelium. Accedunt Fragmenta Varia necnon Tractatus ad Tiberium Diaconum Duo. Edidit post Aubertum P. E. Pusey, A.M. Tomi III. 1872. 8vo. 2l. 5s.

Cyrilli Archiepiscopi Alexandrini Commentarii in Lucae Evangelium quae supersunt Syriace. E MSS. apud Mus. Britan. edidit R. Payne Smith, A.M. 1858. 4to. cloth, 1l. 2s.

The same, translated by R. Payne Smith, M.A. 2 vols. 1859. 8vo. cloth, 14s.

Ephraemi Syri, Rabulae Episcopi Edesseni, Balaei, aliorumque Opera Selecta. E Codd. Syriacis MSS. in Museo Britannico et Bibliotheca Bodleiana asservatis primus edidit J. J. Overbeck. 1865. 8vo. cloth, 1l. 1s.

Eusebius' Ecclesiastical History, according to the text of Burton, with an Introduction by William Bright, D.D. 1881. Crown 8vo. cloth, 8s. 6d.

Irenaeus: The Third Book of St. Irenaeus, Bishop of Lyons, against Heresies. With short Notes and a Glossary by H. Deane, B.D., Fellow of St. John's College, Oxford. 1874. Crown 8vo. cloth, 5s. 6d.

Patrum Apostolicorum, S. Clementis Romani, S. Ignatii, S. Polycarpi, quae supersunt. Edidit Guil. Jacobson, S.T.P.R. Tomi II. Fourth Edition, 1863. 8vo. cloth, 1l. 1s.

Socrates' Ecclesiastical History, according to the Text of Hussey, with an Introduction by William Bright, D.D. 1878. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d.

ECCLESIASTICAL HISTORY, BIOGRAPHY, &c.

Baeda Historia Ecclesiastica. Edited, with English Notes, by G. H. Moberly, M.A. 1881. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

Bright (W., D.D.). Chapters of Early English Church History. 1878. 8vo. cloth, 12s.

Burnet's History of the Reformation of the Church of England. A new Edition. Carefully revised, and the Records collated with the originals, by N. Pocock, M.A. 7 vols. 1865. 8vo. Price reduced to 1l. 10s.

Councils and Ecclesiastical Documents relating to Great Britain and Ireland. Edited, after Spelman and Wilkins, by A. W. Haddan, B.D., and W. Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, Oxford. Vols. I. and III. 1869-71. Medium 8vo. cloth, each 1l. 1s.

Vol. II. Part I. 1873. Medium 8vo. cloth, 10s. 6d.

Vol. II. Part II. 1878. Church of Ireland; Memorials of St. Patrick. Stiff covers, 3s. 6d.

Hammond (C. E.). Liturgies, Eastern and Western. Edited, with Introduction, Notes, and a Liturgical Glossary. 1878. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

An Appendix to the above. 1879. Crown 8vo. paper covers, 1s. 6d.

John, Bishop of Ephesus. The Third Part of his Ecclesiastical History. [In Syriac.] Now first edited by William Cureton, M.A. 1853. 4to. cloth, 1l. 12s.

The same, translated by R. Payne Smith, M.A. 1860. 8vo. cloth, 10s.

Monumenta Ritualia Ecclesiae Anglicanae. The occasional Offices of the Church of England according to the old use of Salisbury the *Prymer* in English, and other prayers and forms, with dissertations and notes. By William Maskell, M.A. Second Edition. 1882. 3 vols. 8vo. cloth, 2l. 10s.

The Ancient Liturgy of the Church of England, according to the uses of Sarum, York, Hereford, and Bangor, and the Roman Liturgy arranged in parallel columns, with preface and notes. By William Maskell, M.A. Third Edition. 1882. 8vo. cloth, 15s.

The Liturgy and Ritual of the Celtic Church.

By F. E. Warren, B.D., Fellow of St. John's College, Oxford.
1881. 8vo. cloth, 14s.

The Leofric Missal. By the same Editor. In
the Press.

Records of the Reformation. The Divorce,
1527-1533. Mostly now for the first time printed from MSS. in
the British Museum and other libraries. Collected and arranged
by N. Pocock, M.A. 1870. 2 vols. 8vo. cloth, 1l. 16s.

Shirley (W. W.). Some Account of the Church
in the Apostolic Age. Second Edition, 1874. 8vo. cloth,
3s. 6d.

Stubbs (W.). Registrum Sacrum Anglicanum.
An attempt to exhibit the course of Episcopal Succession in Eng-
land. 1858. small 4to. cloth, 8s. 6d.

ENGLISH THEOLOGY.

Butler's Works, with an Index to the Analogy.
2 vols. 1874. 8vo. cloth, 11s.

Butler's Sermons. 8vo. cloth, 5s. 6d.

Butler's Analogy of Religion. 8vo. cloth, 5s. 6d.

Heurtley's Harmonia Symbolica: Creeds of the
Western Church. 1858. 8vo. cloth, 6s. 6d.

Homilies appointed to be read in Churches.
Edited by J. Griffiths, M.A. 1859. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Hooker's Works, with his Life by Walton, ar-
ranged by John Keble, M.A. Sixth Edition, 1874. 3 vols. 8vo.
cloth, 1l. 11s. 6d.

Hooker's Works; the text as arranged by John
Keble, M.A. 2 vols. 1875. 8vo. cloth, 11s.

Pearson's Exposition of the Creed. Revised and corrected by E. Burton, D.D. Sixth Edition, 1877. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Waterland's Review of the Doctrine of the Eucharist, with a Preface by the present Bishop of London. 1880. Crown 8vo. cloth, 6s. 6d.

Wheatly's Illustration of the Book of Common Prayer. A new Edition, 1846. 8vo. cloth, 5s.

Wyclif. A Catalogue of the Original Works of John Wyclif, by W. W. Shirley, D.D. 1865. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Wyclif. Select English Works. By T. Arnold, M.A. 3 vols. 1869-1871. 8vo. cloth. Price reduced to 1l. 1s.

Wyclif. Trialogus. With the Supplement now first edited. By Gotthard Lechler. 1869. 8vo. cloth. Price reduced to 7s.

HISTORICAL AND DOCUMENTARY WORKS.

British Barrows, a Record of the Examination of Sepulchral Mounds in various parts of England. By William Greenwell, M.A., F.S.A. Together with Description of Figures of Skulls, General Remarks on Prehistoric Crania, and an Appendix by George Rolleston, M.D., F.R.S. 1877. Medium 8vo. cloth, 25s.

Britton. A Treatise upon the Common Law of England, composed by order of King Edward I. The French Text carefully revised, with an English Translation, Introduction, and Notes, by F. M. Nichols, M.A. 2 vols. 1865. Royal 8vo. cloth, 1l. 16s.

Clarendon's (Edw. Earl of) History of the Rebellion and Civil Wars in England. 7 vols. 1839. 18mo. cloth, 1l. 1s.

Clarendon's (Edw. Earl of) History of the Rebellion and Civil Wars in England. Also his Life, written by himself, in which is included a Continuation of his History of the Grand Rebellion. With copious Indexes. In one volume, royal 8vo. 1842. cloth. 1l. 2s.

Clinton's Epitome of the Fasti Hellenici. 1851.
8vo. cloth, 6s. 6d.

Clinton's Epitome of the Fasti Romani. 1854.
8vo. cloth, 7s.

Freeman's (E. A.) History of the Norman Conquest of England; its Causes and Results. In Six Volumes.
8vo. cloth, 5l. 9s. 6d.

Vols. I-II together, 3rd edition, 1877. 1l. 16s.
Vol. III, 2nd edition, 1874. 1l. 1s.
Vol. IV, 2nd edition, 1875. 1l. 1s.
Vol. V, 1876. 1l. 1s.
Vol. VI. Index. 1879. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Freeman (E. A.). The Reign of William Rufus and the Accession of Henry the First. 2 vols. 8vo. cloth, 1l. 16s.

Gascoigne's Theological Dictionary ("Liber Veritatum"): Selected Passages, illustrating the condition of Church and State, 1403-1458. With an Introduction by James E. Thorold Rogers, M.P. Small 4to. cloth, 10s. 6d.

Magna Carta, a careful Reprint. Edited by W. Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History. 1879.
4to. stitched, 1s.

Olaf. Passio et Miracula Beati Olavi. Edited from a Twelfth-Century MS. in the Library of Corpus Christi College, Oxford, with an Introduction and Notes, by Frederick Metcalfe, M.A. Small 4to. stiff cover, 6s.

Protests of the Lords, including those which have been expunged, from 1624 to 1874; with Historical Introductions. Edited by James E. Thorold Rogers, M.A. 1875. 3 vols.
8vo. cloth, 2l. 2s.

Rogers's History of Agriculture and Prices in England, A.D. 1259-1793.

Vols. I and II (1259-1450). 1866. 8vo. cloth, 2l. 2s.
Vols. III and IV (1491-1582). 1882. 8vo. cloth, 2l. 10s.

Sturlunga Saga, including the *Islendinga Saga* of Lawman Sturla Thordsson and other works. Edited by Dr. Gudbrand Vigfusson. In 2 vols. 1878. 8vo. cloth, 2l. 2s.

Two of the Saxon Chronicles parallel, with Supplementary Extracts from the Others. Edited, with Introduction, Notes, and a Glossarial Index, by J. Earle, M.A. 1865. 8vo. cloth, 16s.

Statutes made for the University of Oxford, and for the Colleges and Halls therein, by the University of Oxford Commissioners. 1882. 8vo. cloth, 12s. 6d.

Also separately,

Statutes made for the University of Oxford. 2s.

Statutes made for the Colleges of Oxford. 1s. each.

Statuta Universitatis Oxoniensis. 1882. 8vo. cloth, 5s.

The Student's Handbook to the University and Colleges of Oxford. Sixth Edition. 1881. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

MATHEMATICS, PHYSICAL SCIENCE, &c.

Astronomical Observations made at the University Observatory, Oxford, under the direction of C. Pritchard, M.A., Savilian Professor of Astronomy. No. I. 1878. Royal 8vo. paper covers, 3s. 6d.

Treatise on Infinitesimal Calculus. By Bartholomew Price, M.A., F.R.S., Professor of Natural Philosophy, Oxford.
 Vol. I. Differential Calculus. Second Edition, 8vo. cloth, 14s. 6d.
 Vol. II. Integral Calculus, Calculus of Variations, and Differential Equations. Second Edition, 1865. 8vo. cloth, 18s.
 Vol. III. Statics, including AtTRACTIONS; Dynamics of a Material Particle. Second Edition, 1868. 8vo. cloth, 16s.
 Vol. IV. Dynamics of Material Systems; together with a chapter on Theoretical Dynamics, by W. F. Donkin, M.A., F.R.S. 1862. 8vo. cloth, 16s.

Rigaud's Correspondence of Scientific Men of the 17th Century, with Table of Contents by A. de Morgan, and Index by the Rev. J. Rigaud, M.A., Fellow of Magdalen College, Oxford. 2 vols. 1841-1862. 8vo. cloth, 18s. 6d.

Vesuvius. By John Phillips, M.A., F.R.S., Professor of Geology, Oxford. 1869. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

Geology of Oxford and the Valley of the Thames. By the same Author. 1871. 8vo. cloth, 21s.

Synopsis of the Pathological Series in the Oxford Museum. By H. W. Acland, M.D., F.R.S., 1867. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Thesaurus Entomologicus Hopeianus, or a Description of the rarest Insects in the Collection given to the University by the Rev. William Hope. By J. O. Westwood, M.A., F.L.S. With 40 Plates. 1874. Small folio, half morocco, 7l. 10s.

Text-Book of Botany, Morphological and Physiological. By Dr. Julius Sachs, Professor of Botany in the University of Würzburg. *A New Edition*. Translated by S. H. Vines, M.A. 1882. Royal 8vo. 1l. 11s. 6d.

Johannes Müller on Certain Variations in the Vocal Organs of the Passeres that have hitherto escaped notice. Translated by F. J. Bell, B.A., and edited with an Appendix, by A. H. Garrod, M.A., F.R.S. With Plates. 1878. 4to. paper covers, 7s. 6d.

MISCELLANEOUS.

Bacon's Novum Organum. Edited, with English notes, by G. W. Kitchin, M.A. 1855. 8vo. cloth, 9s. 6d.

Bacon's Novum Organum. Translated by G. W. Kitchin, M.A. 1855. 8vo. cloth, 9s. 6d. (See also p. 38.)

The Works of George Berkeley, D.D., formerly Bishop of Cloyne; including many of his writings hitherto unpublished. With Prefaces, Annotations, and an Account of his Life and Philosophy, by Alexander Campbell Fraser, M.A. 4 vols. 1871. 8vo. cloth, 2l. 18s.

The Life, Letters, &c. 1 vol. cloth, 16s. (See also p. 38.)

The Logic of Hegel; translated from the Encyclopaedia of the Philosophical Sciences. With Prolegomena by William Wallace, M.A. 1874. 8vo. cloth, 14s.

Smith's Wealth of Nations. A new Edition, with Notes, by J. E. Thorold Rogers, M.A. 2 vols. 1880. cloth, 21s.

A Course of Lectures on Art, delivered before the University of Oxford in Hilary Term, 1870, by John Ruskin, M.A., Slade Professor of Fine Art. 8vo. cloth, 6s.

Aspects of Poetry; being Lectures delivered at Oxford by John Campbell Shairp, LL.D., Professor of Poetry, Oxford. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

A Critical Account of the Drawings by Michel Angelo and Raffaello in the University Galleries, Oxford. By J. C. Robinson, F.S.A. 1870. Crown 8vo. cloth, 4s.

Catalogue of the Castellani Collection of Antiquities in the University Galleries, Oxford. By W. S. W. Vaux, M.A., F.R.S. Crown 8vo. stiff cover, 1s.

The Sacred Books of the East.

TRANSLATED BY VARIOUS ORIENTAL SCHOLARS, AND EDITED BY
F. MAX MÜLLER.

Vol. I. *The Upanishads*. [Translated by F. Max Müller.] Part I. The *Khândogya-upanishad*, The *Talavakâra-upanishad*, The *Aitareya-âranyaka*, The *Kaushîtaki-brâhmaṇa-upanishad*, and The *Vâgasaneyi-samhitâ-upanishad*. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Vol. II. *The Sacred Laws of the Áryas*, as taught in the Schools of Ápastamba, Gautama, Vâsishtha, and Baudhâyanâ. [Translated by Prof. Georg Bühler.] Part I, Ápastamba and Gautama. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Vol. III. *The Sacred Books of China*. The Texts of Confucianism. [Translated by James Legge.] Part I. The Shû King, The Religious portions of the Shih King, and The Hsiâo King. 8vo. cloth, 12s. 6d.

-
- Vol. IV. *The Vendîdâd*. Translated by James Darmesteter. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. V. *The Bundahis, Bahman Yast, and Shâyast-lâ-Shâyast*. Pahlavi Texts, Part I. Translated by E. W. West. 8vo. cloth, 12s. 6d.
- Vols. VI and IX. *The Qur'ân*. Parts I and II. Translated by Professor E. H. Palmer. 8vo. cloth, 21s.
- Vol. VII. *The Institutes of Vishnu*. Translated by Professor Julius Jolly. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. VIII. *The Bhagavadgîtâ, Sanatsugâtîya, and Anugîtâ*. Translated by Kâshinâth Trimbak Telang. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. X. *The Dhammapada*, translated by Professor F. Max Müller; and *The Sutta Nipâta*, translated by Professor Fausböll; being Canonical Books of the Buddhists. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. XI. *The Mahâparinibbâna Sutta, The Tevigga Sutta, The Mahâsudassana Sutta, The Dhamma-Kakkappavattana Sutta*. Translated by T. W. Rhys Davids. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. XII. *The Satapatha-Brâhmaṇa*. Translated by Professor Eggeling. Vol. I. 8vo. cloth, 12s. 6d.
- Vol. XIII. *The Pâtimokkha*. Translated by T. W. Rhys Davids. *The Mahâvagga*, Part I. Translated by Dr. H. Oldenberg. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. XIV. *The Sacred Laws of the Áryas*, as taught in the Schools of Vâsishtâ and Baudhâyanâ. Translated by Professor Georg Bühler. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. XVI. *The Yî King*, with an Appendix on the Philosophy of the Scholars of the Sung dynasty, professedly derived from the Yî. Translated by James Legge. 8vo. cloth, 10s. 6d.
- Vol. XVIII. *The Dâdistân-î Dînik, and Epistles of Mânûskihar*. Pahlavi Texts, Part II. Translated by E. W. West. 8vo. cloth, 12s. 6d.
- The following Volumes are in the Press:—
- Vol. XV. *The Upanishads*. Part II. Translated by F. Max Müller.

Vol. XVII. *The Mahâvagga, and Kullavagga.* Part II. Translated by T. W. Rhys Davids and Dr. H. Oldenberg.

Vol. XIX. *The Fo-sho-hing-tsan-king.* Translated by Samuel Beal.

Vol. XX. *The Vâyu-Purâna.* Translated by Professor Bhandarkar, of Elphinstone College, Bombay.

Vol. XXI. *The Saddharma-pundarîka.* Translated by Professor Kern.

Vol. XXII. *The Ákârâṅga-Sûtra.* Translated by Professor Jacobi.

Ancedota Oxoniensia:

Classical Series. Vol. I. Part I. *The English Manuscripts of the Nicomachean Ethics,* described in relation to Bekker's Manuscripts and other Sources. By J. A. Stewart, M.A., Classical Lecturer, Christ Church. Small 4to. 3s. 6d.

Classical Series. Vol. I. Part II. *Nomius Marcellus, de Compendiosa Doctrina,* Harleian MS. 2719. Collated by J. H. Onions, M.A., Senior Student of Christ Church. Small 4to. 3s. 6d.

Classical Series. Vol. I. Part III. *Aristotle's Physics.* Book VII. Collation of various MSS.; with an Introduction by R. Shute, M.A. Small 4to. 2s.

Semitic Series. Vol. I. Part I. *Commentary on Ezra and Nehemiah.* By Rabbi Saadiah. Edited by H. J. Mathews, M.A., Exeter College, Oxford. Small 4to. 3s. 6d.

Aryan Series. Vol. I. Part I. *Buddhist Texts from Japan.* Edited by F. Max Müller. Small 4to. 3s. 6d.

Mediaeval and Modern Series. Vol. I. Part I. *Sinonoma Bartholomei;* A Glossary from a Fourteenth-Century MS. in the Library of Pembroke College, Oxford. Edited by J. L. G. Mowat, M.A., Fellow of Pembroke College. Small 4to. 3s. 6d.

Clarendon Press Series

The Delegates of the Clarendon Press having undertaken the publication of a series of works, chiefly educational, and entitled the *Clarendon Press Series*, have published, or have in preparation, the following.

Those to which prices are attached are already published ; the others are in preparation.

I. ENGLISH.

A First Reading Book. By Marie Eichens of Berlin ; and edited by Anne J. Clough. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 4d.

Oxford Reading Book, Part I. For Little Children. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 6d.

Oxford Reading Book, Part II. For Junior Classes. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 6d.

An Elementary English Grammar and Exercise Book. By O. W. Tancock, M.A., Head Master of Norwich School. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 1s. 6d.

An English Grammar and Reading Book, for Lower Forms in Classical Schools. By O. W. Tancock, M.A., Head Master of Norwich School. Third Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Typical Selections from the best English Writers, with Introductory Notices. Second Edition. In Two Volumes. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d. each.

Vol. I. Latimer to Berkeley. Vol. II. Pope to Macaulay.

The Philology of the English Tongue. By J. Earle, M.A., formerly Fellow of Oriel College, and Professor of Anglo-Saxon, Oxford. Third Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

A Book for the Beginner in Anglo-Saxon. By John Earle, M.A., Professor of Anglo-Saxon, Oxford. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

An Anglo-Saxon Reader. In Prose and Verse. With Grammatical Introduction, Notes, and Glossary. By Henry Sweet, M.A. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 8s. 6d.

An Anglo-Saxon Primer, with Grammar, Notes, and Glossary. By the same Author. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

The Ormulum; with the Notes and Glossary of Dr. R. M. White. Edited by Rev. R. Holt, M.A. 1878. 2 vols. Extra scap. 8vo. cloth, 21s.

Specimens of Early English. A New and Revised Edition. With Introduction, Notes, and Glossarial Index. By R. Morris, LL.D., and W. W. Skeat, M.A.

Part I. From Old English Homilies to King Horn (A.D. 1150 to A.D. 1300). Extra scap. 8vo. cloth, 9s.

Part II. From Robert of Gloucester to Gower (A.D. 1298 to A.D. 1393). Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Specimens of English Literature, from the 'Ploughmans Crede' to the 'Shephearde's Calender' (A.D. 1394 to A.D. 1579). With Introduction, Notes, and Glossarial Index. By W. W. Skeat, M.A. Extra scap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

The Vision of William concerning Piers the Plowman, by William Langland. Edited, with Notes, by W. W. Skeat, M.A. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Chaucer. The Prioresses Tale; Sir Thopas; The Monkes Tale; The Clerkes Tale; The Squieres Tale, &c. Edited by W. W. Skeat, M.A. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Chaucer. The Tale of the Man of Lawe; The Pardoneres Tale; The Second Nonnes Tale; The Chanouns Yemannes Tale. By the same Editor. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d. (See also p. 20.)

Old English Drama. Marlowe's Tragical History of Dr. Faustus, and Greene's Honourable History of Friar Bacon and Friar Bungay. Edited by A. W. Ward, M.A., Professor of History and English Literature in Owens College, Manchester. 1878. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s. 6d.

Marlowe. Edward II. With Introduction, Notes, &c. By O. W. Tancock, M.A., Head Master of Norwich School. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Shakespeare. Hamlet. Edited by W. G. Clark, M.A., and W. Aldis Wright, M.A. Extra fcap. 8vo. stiff covers, 2s.

Shakespeare. Select Plays. Edited by W. Aldis Wright, M.A. Extra fcap. 8vo. stiff covers.

The Tempest, 1s. 6d.	King Lear, 1s. 6d.
As You Like It, 1s. 6d.	A Midsummer Night's Dream, 1s. 6d.
Julius Cæsar, 2s.	Coriolanus, 2s. 6d.
Richard the Third, 2s. 6d.	Henry the Fifth, 2s.
Twelfth Night. <i>In the Press.</i>	(For other Plays, see p. 20.)

Milton. Arcopagitica. With Introduction and Notes. By J. W. Hales, M.A., late Fellow of Christ's College, Cambridge. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Bunyan. Holy War. Edited by E. Venables, M.A. *In the Press.* (See also p. 21.)

Locke's Conduct of the Understanding. Edited, with Introduction, Notes, &c., by T. Fowler, M.A., Professor of Logic in the University of Oxford. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.

Addison. Selections from Papers in the Spectator. With Notes. By T. Arnold, M.A., University College. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Burke. Four Letters on the Proposals for Peace with the Regicide Directory of France. Edited, with Introduction and Notes, by E. J. Payne, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s. (See also p. 21.)

Also the following in paper covers:—

- Goldsmith. The Deserted Village.* 2d.
Gray. Elegy and Ode on Eton College. 2d.
Johnson. Vanity of Human Wishes. With Notes by E. J. Payne, M.A. 4d.
Keats. Hyperion, Book I. With Notes by W. T. Arnold, B.A. 4d.
Milton. With Notes by R. C. Browne, M.A.
 Lycidas, 3d. L'Allegro, 3d. Il Pensero, 4d. Comus, 6d.
 Samson Agonistes, 6d.
Parnell. The Hermit. 2d.
Scott. Lay of the Last Minstrel. Introduction and Canto I, with Preface and Notes by W. Minto, M.A. 6d.

A SERIES OF ENGLISH CLASSICS,

Designed to meet the wants of Students in English Literature, by the late Rev. J. S. BREWER, M.A., of Queen's College, Oxford, and Professor of English Literature at King's College, London.

1. *Chaucer. The Prologue to the Canterbury Tales; The Knightes Tale; The Nonne Prestes Tale.* Edited by R. Morris, Editor of Specimens of Early English, &c., &c. Sixth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d. (See also p. 18.)
2. *Spenser's Faery Queene.* Books I and II. Designed chiefly for the use of Schools. With Introduction, Notes, and Glossary. By G. W. Kitchin, M.A.
 Book I. Eighth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.
 Book II. Sixth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.
3. *Hooker. Ecclesiastical Polity, Book I.* Edited by R. W. Church, M.A., Dean of St. Paul's; formerly Fellow of Oriel College, Oxford. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s.
4. *Shakespeare. Select Plays.* Edited by W. G. Clark, M.A., Fellow of Trinity College, Cambridge; and W. Aldis Wright, M.A., Trinity College, Cambridge. Extra scap. 8vo. stiff covers.
 I. The Merchant of Venice. 1s.
 II. Richard the Second. 1s. 6d.
 III. Macbeth. 1s. 6d. (For other Plays, see p. 19.)

5. *Bacon.*

- I. *Advancement of Learning.* Edited by W. Aldis Wright M.A. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.
- II. *The Essays.* With Introduction and Notes. By J. R. Thursfield, M.A., Fellow and formerly Tutor of Jesus College, Oxford.

6. *Milton.* Poems. Edited by R. C. Browne, M.A. 2 vols. Fifth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 6s. 6d.
Sold separately, Vol. I. 4s.; Vol. II. 3s. (See also p. 20.)7. *Dryden.* Select Poems. Stanzas on the Death of Oliver Cromwell; *Astræa Redux*; *Annus Mirabilis*; *Absalom and Achitophel*; *Religio Laici*; *The Hind and the Panther*. Edited by W. D. Christie, M.A. Second Edition. Extra scap 8vo. cloth, 3s. 6d.8. *Bunyan.* *The Pilgrim's Progress, Grace Abounding, Relation of the Imprisonment of Mr. John Bunyan.* Edited, with Biographical Introduction and Notes, by E. Venables, M.A. 1879. Extra scap. 8vo. cloth, 5s.9. *Pope.* With Introduction and Notes. By Mark Pattison, B.D., Rector of Lincoln College, Oxford.

- I. *Essay on Man.* Sixth Edition. Extra scap. 8vo. 1s. 6d.
- II. *Satires and Epistles.* Third Edition. Extra scap. 8vo. 2s.

10. *Johnson.* *Rasselas; Lives of Pope and Dryden.* Edited by Alfred Milnes, B.A. (London), late Scholar of Lincoln College, Oxford. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.11. *Burke.* Select Works. Edited, with Introduction and Notes, by E. J. Payne, M.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Fellow of University College, Oxford.

- I. *Thoughts on the Present Discontents; the two Speeches on America.* Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.
- II. *Reflections on the French Revolution.* Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 5s. (See also p. 19.)

12. *Cowper.* Edited, with Life, Introductions, and Notes, by H. T. Griffith, B.A., formerly Scholar of Pembroke College, Oxford.

- I. *The Didactic Poems of 1782, with Selections from the Minor Pieces, A.D. 1779-183.* Extra scap. 8vo. cloth, 3s.
- II. *The Task, with Tirocinium, and Selections from the Minor Poems, A.D. 1784-1799.* Extra scap. 8vo. cloth, 3s.

II. LATIN.

An Elementary Latin Grammar. By John B. Allen, M.A., Head Master of Perse Grammar School, Cambridge. Third Edition, Revised and Corrected. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

A First Latin Exercise Book. By the same Author. Third Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

A Second Latin Exercise Book. By the same Author. *Preparing.*

Anglice Reddenda, or Easy Extracts, Latin and Greek, for Unseen Translation. By C. S. Jerram, M.A. Second Edition, Revised and Enlarged. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Passages for Translation into Latin. For the use of Passmen and others. Selected by J. Y. Sargent, M.A., Fellow and Tutor of Magdalen College, Oxford. Fifth Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

First Latin Reader. By T. J. Nunns, M.A. Third Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.

Second Latin Reader. In Preparation.

Caesar. The Commentaries (for Schools). With Notes and Maps. By Charles E. Moberly, M.A.

Part I. *The Gallic War.* Third Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Part II. *The Civil War.* Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

The Civil War. Book I. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.

Cicero. Selection of interesting and descriptive passages. With Notes. By Henry Walford, M.A. In three Parts. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d. Each Part separately, limp, 1s. 6d.

Part I. Anecdotes from Grecian and Roman History.

Part II. Omens and Dreams: Beauties of Nature.

Part III. Rome's Rule of her Provinces.

Cicero. Selected Letters (for Schools). With Notes. By the late C. E. Prichard, M.A., and E. R. Bernard, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Cicero. Select Orations (for Schools). With Notes. By J. R. King, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Cornelius Nepos. With Notes. By Oscar Browning, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Livy. Selections (for Schools). With Notes and Maps. By H. Lee-Warner, M.A. Extra fcap. 8vo. In Parts, limp, each 1s. 6d.

Part I. The Caudine Disaster.

Part II. Hannibal's Campaign in Italy.

Part III. The Macedonian War.

Livy. Books V-VII. With Introduction and Notes. By A. R. Cluer, B.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Ovid. Selections for the use of Schools. With Introductions and Notes, and an Appendix on the Roman Calendar. By W. Ramsay, M.A. Edited by G. G. Ramsay, M.A., Professor of Humanity, Glasgow. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s. 6d.

Pliny. Selected Letters (for Schools). With Notes. By the late C. E. Prichard, M.A., and E. R. Bernard, M.A. Second Edition. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Catulli Veronensis Liber. Iterum recognovit, apparatus criticum prolegomena appendices addidit, Robinson Ellis, A.M. 1878. Demy 8vo. cloth, 16s.

A Commentary on Catullus. By Robinson Ellis, M.A. 1876. Demy 8vo. cloth, 16s.

Catulli Veronensis Carmina Selecta, secundum recognitionem Robinson Ellis, A.M. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Cicero de Oratore. With Introduction and Notes, by A. S. Wilkins, M.A., Professor of Latin, Owens College, Manchester.

Book I. 1879. 8vo. cloth, 6s. Book II. 1881. 8vo. cloth, 5s.

Cicero's Philippic Orations. With Notes. By J. R. King, M.A. Second Edition. 1879. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Cicero. Select Letters. With English Introductions, Notes, and Appendices. By Albert Watson, M.A. Third Edition. 1881. Demy 8vo. cloth, 18s.

Cicero. Select Letters. Text. By the same Editor. Extra scap. 8vo. cloth, 4s.

Cicero pro Cluentio. With Introduction and Notes. By W. Ramsay, M.A. Edited by G. G. Ramsay, M.A. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Horace. With a Commentary. Volume I. The Odes, Carmen Seculare, and Epodes. By Edward C. Wickham, M.A., Head Master of Wellington College. Second Edition. 1877. Demy 8vo. cloth, 12s.

Horace. A reprint of the above, in a size suitable for the use of Schools. Extra scap. 8vo. cloth, 5s. 6d.

Livy, Book I. With Introduction, Historical Examination, and Notes. By J. R. Seeley, M.A., Regius Professor of Modern History, Cambridge. Third Edition. 1881. 8vo. cloth, 6s.

Ovid. P. Ovidii Nasonis Ibis. Ex Novis Codicibus Edidit. Scholia Vetera Commentarium cum Prolegomenis Appendix Indice addidit, R. Ellis, A.M. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.

Persius. The Satires. With a Translation and Commentary. By John Conington, M.A. Edited by Henry Nettleship, M.A. Second Edition. 1874. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Virgil. With Introduction and Notes, by T. L. Papillon, M.A., Fellow of New College, Oxford. Two vols. crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

Selections from the less known Latin Poets. By North Pinder, M.A. 1869. Demy 8vo. cloth, 15s.

Fragments and Specimens of Early Latin. With Introductions and Notes. 1874. By John Wordsworth, M.A. 8vo. cloth, 18s.

Tacitus. The Annals. With Essays and Notes. Preparing.

Vergil: Suggestions Introductory to a Study of the Aeneid. By H. Nettleship, M.A. 8vo. sewed, 1s. 6d.

Ancient Lives of Vergil; with an Essay on the Poems of Vergil, in connection with his Life and Times. By H. Nettleship, M.A. 8vo. sewed, 2s.

The Roman Satura: its original form in connection with its literary development. By H. Nettleship, M.A. 8vo. sewed, 1s.

A Manual of Comparative Philology. By T. L. Papillon, M.A., Fellow and Lecturer of New College. Third Edition. 1882. Crown 8vo. cloth, 6s.

The Roman Poets of the Augustan Age. By William Young Sellar, M.A., Professor of Humanity in the University of Edinburgh. VIRGIL. 1877. 8vo. cloth, 14s.

The Roman Poets of the Republic. By the same Author. New Edition, Revised and Enlarged. 1881. 8vo cloth, 14s.

III. GREEK.

A Greek Primer, for the use of beginners in that Language. By the Right Rev. Charles Wordsworth, D.C.L. Bishop of St. Andrews. Sixth Edition, Revised and Enlarged Extra scap. 8vo. cloth, 1s. 6d.

Græcae Grammaticæ Rudimenta in usum Scholarum. Auctore Carolo Wordsworth, D.C.L. Twentieth Edition 1882. 12mo. cloth, 4s.

A Greek-English Lexicon, abridged from Liddell and Scott's 4to. edition, chiefly for the use of Schools. Nineteenth Edition. Carefully Revised throughout. 1880. Square 12mo. cloth, 7s. 6d.

Greek Verbs, Irregular and Defective; their forms, meaning, and quantity; embracing all the Tenses used by Greek writers, with references to the passages in which they are found. By W. Veitch. Fourth Edition. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

The Elements of Greek Accentuation (for Schools): abridged from his larger work by H. W. Chandler, M.A., Waynflete Professor of Moral and Metaphysical Philosophy, Oxford. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

A Series of Graduated Greek Readers:—

First Greek Reader. By W. G. Rushbrooke, M.L., formerly Fellow of St. John's College, Cambridge, Second Classical Master at the City of London School. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Second Greek Reader. By A. M. Bell, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Third Greek Reader. In Preparation.

Fourth Greek Reader; being Specimens of Greek Dialects. With Introductions and Notes. By W. W. Merry, M.A., Fellow and Lecturer of Lincoln College. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Fifth Greek Reader. Part I. Selections from Greek Epic and Dramatic Poetry, with Introductions and Notes. By Evelyn Abbott, M.A., Fellow of Balliol College. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Part II. By the same Editor. In Preparation.

The Golden Treasury of Ancient Greek Poetry; being a Collection of the finest passages in the Greek Classic Poets, with Introductory Notices and Notes. By R. S. Wright, M.A., Fellow of Oriel College, Oxford. Extra fcap. 8vo. cloth, 8s. 6d.

A Golden Treasury of Greek Prose, being a collection of the finest passages in the principal Greek Prose Writers, with Introductory Notices and Notes. By R. S. Wright, M.A., and J. E. L. Shadwell, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d,

Aeschylus. Prometheus Bound (for Schools).

With Introduction and Notes, by A. O. Prickard, M.A., Fellow of New College. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s.

Aeschylus. Agamemnon. With Introduction

and Notes by Arthur Sidgwick, M.A., Tutor of Corpus Christi College, Oxford; late Fellow of Trinity College, Cambridge, and Assistant Master of Rugby School. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Aeschylus. The Choephoroe. With Introduction and Notes by the same Editor. Preparing.*Aristophanes. In Single Plays,* edited, with

English Notes, Introductions, &c., by W. W. Merry, M.A. Extra fcap. 8vo.

The Clouds, 2s.

The Acharnians, 2s.

Other Plays will follow.

Arrian. Selections (for Schools). With Notes.

By J. S. Phillpotts, B.C.L., Head Master of Bedford School.

Cebes. Tabula. With Introduction and Notes

by C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Euripides. Alcestis (for Schools). By C. S.

Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Euripides. Helena. Edited with Introduction,

Notes, and Critical Appendix, for Upper and Middle Forms. By C. S. Jerram, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 3s.

Herodotus. Selections from. Edited, with In-

tro-duction, Notes, and a Map, by W. W. Merry, M.A., Fellow and Lecturer of Lincoln College. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Homer. Odyssey, Books I-XII (for Schools).

By W. W. Merry, M.A. Twenty-fourth Thousand. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Book II, separately, 1s. 6d.

Homer. Odyssey, Books XIII-XXIV (for Schools).

By the same Editor. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s.

Homer. Iliad, Book I (for Schools). By D. B. Monro, M.A. Extra scap. 8vo cloth. 2s.

Homer. Iliad, Books VI and XXI. With Introduction and Notes. By Herbert Hailstone, M.A., late Scholar of St. Peter's College, Cambridge. Extra scap. 8vo. cloth, 1s. 6d. each.

Lucian. Vera Historia (for Schools). By C. S. Jerram, M.A. Extra scap. 8vo. cloth, 1s. 6d.

Plato. Selections (for Schools). Edited with Notes by J. Purves, M.A., Fellow and late Lecturer of Balliol College, Oxford. Extra scap. 8vo cloth, 6s. 6d. Just Published.

Sophocles. In Single Plays, with English Notes, &c. By Lewis Campbell, M.A., Professor of Greek in the University of St. Andrew's, and Evelyn Abbott, M.A., Balliol College, Oxford. Extra scap. 8vo. limp.

Oedipus Tyrannus. New and Revised Edition. 2s.

Oedipus Coloneus, Antigone, 1s. 9d. each.

Ajax, Electra, Trachiniae, Philoctetes, 2s. each.

Sophocles. Oedipus Rex: Dindorf's Text, with Notes by the present Bishop of St. David's. Ext. scap. 8vo. limp, 1s. 6d.

Theocritus (for Schools). With Notes. By H. Kynaston, M.A. (late Snow), Head Master of Cheltenham College. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s 6d.

Xenophon. Easy Selections (for Junior Classes). With a Vocabulary, Notes, and Map. By J. S. Phillpotts, B.C.L., and C. S. Jerram, M.A. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Xenophon. Selections (for Schools). With Notes and Maps. By J. S. Phillpotts, B.C.L., Head Master of Bedford School. Fourth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Xenophon. Anabasis, Book II. With Notes and Map. By C. S. Jerram, M.A. Extra scap. 8vo. cloth, 2s.

Aristotle's Politics. By W. L. Newman, M.A., Fellow of Balliol College, Oxford.

Aristotelian Studies. I. On the Structure of the Seventh Book of the Nicomachean Ethics. By J. C. Wilson, M.A., Fellow of Oriel College, Oxford. 1879. Medium 8vo. stiff, 5s.

Demosthenes and Aeschines. The Orations of Demosthenes and Aeschines on the Crown. With Introductory Essays and Notes. By G. A. Simcox, M.A., and W. H. Simcox, M.A. 1872. 8vo. cloth, 12s.

Homer. Odyssey, Books I–XII. Edited with English Notes, Appendices, etc. By W. W. Merry, M.A., and the late James Riddell, M.A. 1876. Demy 8vo. cloth, 16s.

Homer. Iliad. With Introduction and Notes. By D. B. Monro, M.A., Vice-Provost of Oriel College, Oxford. Preparing.

A Grammar of the Homeric Dialect. By D. B. Monro, M.A., Fellow of Oriel College. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d. Just Published.

Sophocles. The Plays and Fragments. With English Notes and Introductions, by Lewis Campbell, M.A., Professor of Greek, St. Andrews, formerly Fellow of Queen's College, Oxford. 2 vols.

Vol. I. *Oedipus Tyrannus.* *Oedipus Coloneus.* *Antigone.* Second Edition. 1879. 8vo. cloth, 16s.

Vol. II. *Ajax.* *Electra.* *Trachiniae.* *Philoctetes.* Fragments 1881. 8vo. cloth, 16s.

Sophocles. The Text of the Seven Plays. By the same Editor. Extra feap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

A Manual of Greek Historical Inscriptions. By E. L. Hicks, M.A., formerly Fellow and Tutor of Corpus Christi College, Oxford. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.

IV. FRENCH.

An Etymological Dictionary of the French Language, with a Preface on the Principles of French Etymology. By A. Brachet. Translated into English by G. W. Kitchin, M.A. Second Edition. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d.

Brachet's Historical Grammar of the French Language. Translated into English by G. W. Kitchin, M.A. Fourth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

A Short History of French Literature. By George Saintsbury, M.A. Crown 8vo. cloth, 10s. 6d.

Specimens of French Literature, from Villon to Hugo. Selected and arranged by the same Editor. *Preparing*.

A Primer of French Literature. By the same Author. Extra scap. 8vo. cloth, 2s.

Cornillac's Horace. Edited with Introduction and Notes by George Saintsbury. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

French Classics, Edited by GUSTAVE MASSON, B.A.

Cornillac's Cinna, and Molière's Les Femmes Savantes. With Introduction and Notes. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

*Racine's Andromaque, and Corneille's Le Men-
teur*. With Louis Racine's Life of his Father. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

*Molière's Les Fourberies de Scapin, and Ra-
cine's Athalie*. With Voltaire's Life of Molière. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Selections from the Correspondence of Madame de Sévigné and her chief Contemporaries. Intended more especially for Girls' Schools. Extra scap. 8vo. cloth, 3s.

Voyage autour de ma Chambre, by Xavier de Maistre; *Ourika*, by Madame de Duras; *La Dot de Suzette*, by Fievée; *Les Jumeaux de l'Hôtel Corneille*, by Edmond About; *Mésaventures d'un Écolier*, by Rodolphe Töpffer. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Regnard's Le Joueur and Brueys and Palaprat's Le Grondeur. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Louis XIV and his Contemporaries; as described in Extracts from the best Memoirs of the Seventeenth Century. With English Notes, Genealogical Tables, &c. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

V. GERMAN.

LANGE'S German Course. By HERMANN LANGE,
Teacher of Modern Languages, Manchester:

The Germans at Home; a Practical Introduction to German Conversation, with an Appendix containing the Essentials of German Grammar. Second Edition. 8vo. cloth, 2s. 6d.

The German Manual; a German Grammar, a Reading Book, and a Handbook of German Conversation. 8vo. cloth, 7s. 6d.

A Grammar of the German Language. 8vo. cloth, 3s. 6d.

This 'Grammar' is a reprint of the Grammar contained in 'The German Manual,' and, in this separate form, is intended for the use of Students who wish to make themselves acquainted with German Grammar chiefly for the purpose of being able to read German books.

German Composition; Extracts from English and American writers for Translation into German, with Hints for Translation in footnotes. In the Press.

Lessing's Laokoon. With Introduction, English Notes, etc. By A. Hamann, Phil. Doc., M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Wilhelm Tell. A Drama. By Schiller. Translated into English Verse by E. Massie, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s.

Also, Edited by C. A. BUCHHEIM, Phil. Doc., Professor in King's College, London:

Goethe's Egmont. With a Life of Goethe, &c.
Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s.

Schiller's Wilhelm Tell. With a Life of Schiller; an historical and critical Introduction, Arguments, and a complete Commentary. Fourth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Lessing's Minna von Barnhelm. A Comedy. With a Life of Lessing, Critical Analysis, Complete Commentary, &c. Fourth Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

Schiller's Historische Skizzen; Egmonts Leben und Tod, and Belagerung von Antwerpen. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Goethe's Iphigenie auf Tauris. A Drama. With a Critical Introduction and Notes. Extra scap. 8vo. cloth, 3s.

Modern German Reader. A Graduated Collection of Prose Extracts from Modern German writers:—

Part I. With English Notes, a Grammatical Appendix, and a complete Vocabulary. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.
Parts II and III in Preparation.

Lessing's Nathan der Weise. With Introduction, Notes, etc. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

In Preparation.

Becker's (K. F.) Friedrich der Grosse.

Schiller's Maria Stuart. With Notes, Introduction, &c.

Schiller's Jungfrau von Orleans. With Notes, Introduction, &c.

Selections from the Poems of Schiller and Goethe.

VI. MATHEMATICS, &c.

Figures Made Easy: a first Arithmetic Book.
(Introductory to 'The Scholar's Arithmetic.') By Lewis Hensley,
M.A., formerly Fellow and Assistant Tutor of Trinity College,
Cambridge. Crown 8vo. cloth, 6d.

Answers to the Examples in Figures made Easy,
together with two thousand additional Examples formed from the
Tables in the same, with Answers. By the same Author. Crown
8vo. cloth, 1s.

The Scholar's Arithmetic; with Answers to
the Examples. By the same Author. Crown 8vo. cloth, 4s. 6d.

The Scholar's Algebra. An Introductory work
on Algebra. By the same Author. Crown 8vo. cloth, 4s. 6d.

Book-keeping. By R. G. C. Hamilton, Financial
Assistant Secretary to the Board of Trade, and John Ball (of the
Firm of Quilter, Ball, and Co.), Co-Examiners in Book-keeping
for the Society of Arts. New and enlarged Edition. Extra fcap.
8vo. limp cloth, 2s.

A Course of Lectures on Pure Geometry. By
Henry J. Stephen Smith, M.A., F.R.S., Fellow of Corpus Christi
College, and Savilian Professor of Geometry in the University of
Oxford.

Acoustics. By W. F. Donkin, M.A., F.R.S.,
Savilian Professor of Astronomy, Oxford. 1870. Crown 8vo. cloth,
7s. 6d.

A Treatise on Electricity and Magnetism. By
J. Clerk Maxwell, M.A., F.R.S., Professor of Experimental Physics
in the University of Cambridge. Second Edition. 2 vols. Demy
8vo. cloth, 1l. 11s. 6d.

An Elementary Treatise on Electricity. By
the same Author. Edited by William Garnett, M.A. Demy 8vo.
cloth, 7s. 6d.

A Treatise on Statics. By G. M. Minchin, M.A.,
Professor of Applied Mathematics in the Indian Engineering College,
Cooper's Hill. Second Edition, Revised and Enlarged. 1879.
8vo. cloth, 14s.

Uniplanar Kinematics of Solids and Fluids.
By G. M. Minchin, M.A. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d.

A Treatise on the Kinetic Theory of Gases.
By Henry William Watson, M.A., formerly Fellow of Trinity College, Cambridge. 1876. 8vo. cloth, 3s. 6d.

A Treatise on the Application of Generalised Coordinates to the Kinetics of a Material System. By H. W. Watson, M.A., and S. H. Burbury, M.A. 1879. 8vo. cloth, 6s.

Geodesy. By Colonel Alexander Ross Clarke, C.B., R.E. 1880. 8vo. cloth, 12s. 6d.

VII. PHYSICAL SCIENCE.

A Handbook of Descriptive Astronomy. By G. F. Chambers, F.R.A.S. Third Edition. 1877. Demy 8vo. cloth, 28s.

A Cycle of Celestial Objects. Observed, Reduced, and Discussed by Admiral W. H. Smyth, R.N. Revised, condensed, and greatly enlarged by G. F. Chambers, F.R.A.S. 1881. 8vo. cloth, 21s.

Chemistry for Students. By A. W. Williamson, Phil. Doc., F.R.S., Professor of Chemistry, University College, London. A new Edition, with Solutions. 1873. Extra scap. 8vo. cloth, 8s. 6d.

A Treatise on Heat, with numerous Woodcuts and Diagrams. By Balfour Stewart, LL.D., F.R.S., Professor of Natural Philosophy in Owens College, Manchester. Fourth Edition. 1881. Extra scap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Lessons on Thermodynamics. By R. E. Baynes, M.A., Senior Student of Christ Church, Oxford, and Lee's Reader in Physics. 1878. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d.

Forms of Animal Life. By G. Rolleston, M.D., F.R.S., Linacre Professor of Physiology, Oxford. Illustrated by Descriptions and Drawings of Dissections. A New Edition in the Press.

Exercises in Practical Chemistry. Vol. I.

Elementary Exercises. By A. G. Vernon Harcourt, M.A.; and H. G. Madan, M.A. Third Edition. Revised by H. G. Madan, M.A. Crown 8vo. cloth, 9s.

Tables of Qualitative Analysis. Arranged by H. G. Madan, M.A. Large 4to. paper covers, 4s. 6d.

Crystallography. By M. H. N. Story-Maske-lyne, M.A., Professor of Mineralogy, Oxford; and Deputy Keeper in the Department of Minerals, British Museum. In the Press.

VIII. HISTORY.

The Constitutional History of England, in its Origin and Development. By William Stubbs, D.D., Regius Professor of Modern History. Library Edition. Three vols. demy 8vo. cloth, 2l. 8s.

Also in 3 vols. crown 8vo. price 12s. each.

Select Charters and other Illustrations of English Constitutional History, from the Earliest Times to the Reign of Edward I. Arranged and Edited by W. Stubbs, M.A. Fourth Edition. 1881. Crown 8vo. cloth, 8s. 6d.

A History of England, principally in the Seventeenth Century. By Leopold Von Ranke. Translated by Resident Members of the University of Oxford, under the superintendence of G. W. Kitchin, M.A., and C. W. Boase, M.A. 1875. 6 vols. 8vo. cloth, 3l. 3s.

A Short History of the Norman Conquest of England. By E. A. Freeman, M.A. Extra fcap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

Genealogical Tables illustrative of Modern History. By H. B. George, M.A. Second Edition. Small 4to. cloth, 12s.

A History of France. With numerous Maps, Plans, and Tables. By G. W. Kitchin, M.A. In Three Volumes. 1873-77. Crown 8vo. cloth, each 10s. 6d.

Vol. 1. Second Edition. Down to the Year 1453.

Vol. 2. From 1453-1624.

Vol. 3. From 1624-1793.

A History of Germany and of the Empire, down to the close of the Middle Ages. By J. Bryce, D.C.L., Regius Professor of Civil Law in the University of Oxford.

A History of British India. By S. J. Owen, M.A., Reader in Indian History in the University of Oxford.

A Selection from the Despatches, Treaties, and other Papers of the Marquess Wellesley, K.G., during his Government of India. Edited by S. J. Owen, M.A., formerly Professor of History in the Elphinstone College, Bombay. 1877. 8vo. cloth, 1l. 4s.

A Selection from the Despatches, Treaties, and other Papers relating to India of Field-Marshal the Duke of Wellington, K.G. By the same Editor. 1880. 8vo. cloth, 24s.

A History of the United States of America. By E. J. Payne, M.A., Barrister-at-Law, and Fellow of University College, Oxford. In the Press.

A History of Greece from its Conquest by the Romans to the present time, B.C. 146 to A.D. 1864. By George Finlay, LL.D. A new Edition, revised throughout, and in part re-written, with considerable additions, by the Author, and Edited by H. F. Tozer, M.A., Tutor and late Fellow of Exeter College, Oxford. 1877. 7 vols. 8vo. cloth, 3l. 10s.

A Manual of Ancient History. By George Rawlinson, M.A., Camden Professor of Ancient History, formerly Fellow of Exeter College, Oxford. Second Edition. Demy 8vo. cloth, 14s.

A History of Greece. By E. A. Freeman, M.A., formerly Fellow of Trinity College, Oxford.

Italy and her Invaders, A.D. 376-476. By T. Hodgkin, Fellow of University College, London. Illustrated with Plates and Maps. 2 vols. 8vo. cloth, 1l. 12s.

IX. LAW.

The Elements of Jurisprudence. By Thomas Erskine Holland, D.C.L., Chichele Professor of International Law and Diplomacy, and Fellow of All Souls College, Oxford. Second Edition. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.

The Institutes of Justinian, edited as a recension of the Institutes of Gaius. By the same Editor. Second Edition, 1881. Extra fcap. 8vo. cloth, 5s.

Gaii Institutionum Juris Civilis Commentarii Quatuor; or, Elements of Roman Law by Gaius. With a Translation and Commentary by Edward Poste, M.A., Barrister-at-Law, and Fellow of Oriel College, Oxford. Second Edition. 1875. 8vo. cloth, 18s.

Select Titles from the Digest of Justinian. By T. E. Holland, D.C.L., Chichele Professor of International Law and Diplomacy, and Fellow of All Souls' College, Oxford, and C. L. Shadwell, B.C.L., Fellow of Oriel College, Oxford. 8vo. cloth, 14s.

Also sold in Parts, in paper covers, as follows :—

Part I. Introductory Titles. 2s. 6d.

Part II. Family Law. 1s.

Part III. Property Law. 2s. 6d.

Part IV. Law of Obligations (No. 1). 3s. 6d.

Part IV. Law of Obligations (No. 2). 4s. 6d.

An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. By Jeremy Bentham. Crown 8vo. cloth, 6s. 6d.

Elements of Law considered with reference to Principles of General Jurisprudence. By William Markby, M.A., Judge of the High Court of Judicature, Calcutta. Second Edition, with Supplement. 1874. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d. Supplement separately, 2s.

Alberici Gentilis, I.C.D., I.C. Professoris Regii, De Iure Belli Libri Tres. Edidit Thomas Erskine Holland I.C.D., Iuris Gentium Professor Chicheleianus, Coll. Omn. Anim. Socius. necnon in Univ. Perusin. Iuris Professor Honorarius. 1877. Small 4to. half morocco, 21s.

International Law. By William Edward Hall, M.A., Barrister-at-Law. Demy 8vo. cloth, 21s.

An Introduction to the History of the Law of Real Property, with original Authorities. By Kenelm E. Digby, M.A., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. Second Edition. 1876. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d.

Principles of the English Law of Contract, and of Agency in its Relation to Contract. By Sir William R. Anson, Bart., D.C.L., Warden of All Souls College, Oxford Second Edition. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.

X. MENTAL AND MORAL PHILOSOPHY.

Bacon. Novum Organum. Edited, with Introduction, Notes, &c., by T. Fowler, M.A., Professor of Logic in the University of Oxford. 1878. 8vo. cloth, 14s.

Locke's Conduct of the Understanding. Edited, with Introduction, Notes, &c., by T. Fowler, M.A., Professor of Logic in the University of Oxford. Extra scap. 8vo. cloth, 2s.

Selections from Berkeley, with an Introduction and Notes. For the use of Students in the Universities. By Alexander Campbell Fraser, LL.D. Second Edition. Crown 8vo. cloth, 7s. 6d. (See also p. 13.)

The Elements of Deductive Logic, designed mainly for the use of Junior Students in the Universities. By T. Fowler, M.A., Professor of Logic in the University of Oxford. Seventh Edition, with a Collection of Examples. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

The Elements of Inductive Logic, designed mainly for the use of Students in the Universities. By the same Author. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 6s.

A Manual of Political Economy, for the use of Schools. By J. E. Thorold Rogers, M.A., formerly Professor of Political Economy, Oxford. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

XI. ART, &c.

A Handbook of Pictorial Art. By R. St. J. Tyrwhitt, M.A., formerly Student and Tutor of Christ Church, Oxford. With coloured Illustrations, Photographs, and a chapter on Perspective by A. Macdonald. Second Edition. 1875. 8vo. half morocco, 18s.

A Music Primer for Schools. By J. Troutbeck, M.A., Music Master in Westminster School, and R. F. Dale, M.A., B. Mus., Assistant Master in Westminster School. Crown 8vo. cloth, 1s. 6d.

A Treatise on Harmony. By Sir F. A. Gore Ouseley, Bart., Professor of Music in the University of Oxford. Second Edition. 4to. cloth, 10s.

A Treatise on Counterpoint, Canon, and Fugue, based upon that of Cherubini. By the same Author. Second Edition. 4to. cloth, 16s.

A Treatise on Musical Form and General Composition. By the same Author. 4to. cloth, 10s.

The Cultivation of the Speaking Voice. By John Hullah. Second Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

XII. MISCELLANEOUS.

The Construction of Healthy Dwellings; namely Houses, Hospitals, Barracks, Asylums, &c. By Douglas Galton, late Royal Engineers, C.B., F.R.S., &c. Demy 8vo. cloth, 10s. 6d.

A Treatise on Rivers and Canals, relating to the Control and Improvement of Rivers, and the Design, Construction, and Development of Canals. By Leveson Francis Vernon-Harcourt, M.A., Balliol College, Oxford, Member of the Institution of Civil Engineers. 2 vols. (Vol. I, Text. Vol. II, Plates.) 8vo. cloth, 21s.

A System of Physical Education: Theoretical and Practical. By Archibald Maclaren. Extra scap. 8vo. cloth, 7s. 6d.

Specimens of Lowland Scotch and Northern English. By Dr. J. A. H. Murray. Preparing.

English Plant Names from the Tenth to the Fifteenth Century. By J. Earle, M.A. Small scap. 8vo. cloth, 5s.

An Icelandic Prose Reader, with Notes, Grammar, and Glossary by Dr. Gudbrand Vigfusson and F. York Powell, M.A. 1879. Extra scap. 8vo. cloth, 10s. 6d.

Dante. Selections from the Inferno. With Introduction and Notes. By H. B. Cotterill, B.A. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

Tasso. *La Gerusalemme Liberata.* Cantos i, ii. With Introduction and Notes. By the same Editor. Extra scap. 8vo. cloth, 2s. 6d.

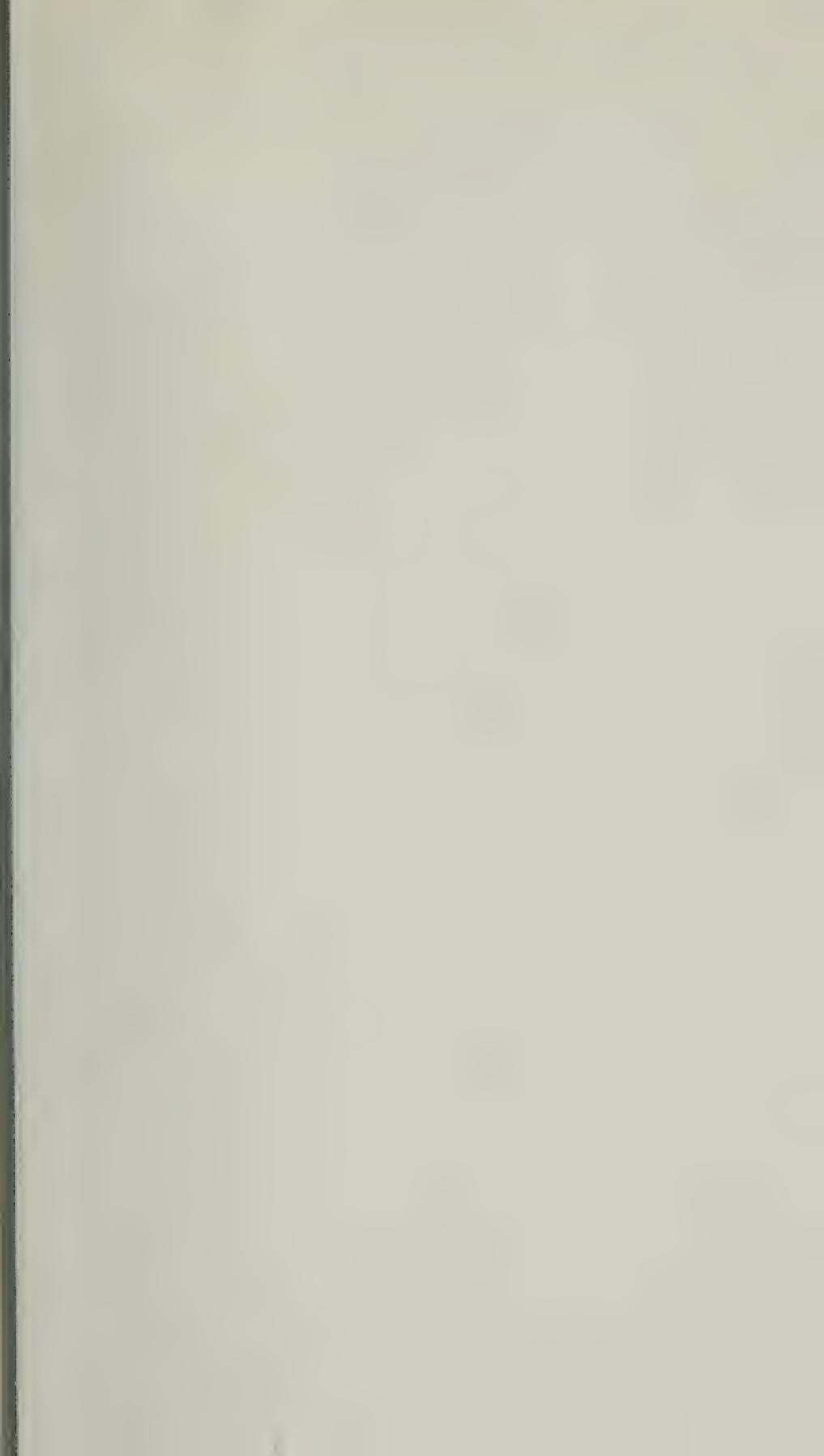
The Modern Greek Language in its relation to Ancient Greek. By E. M. Geldart, B.A. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

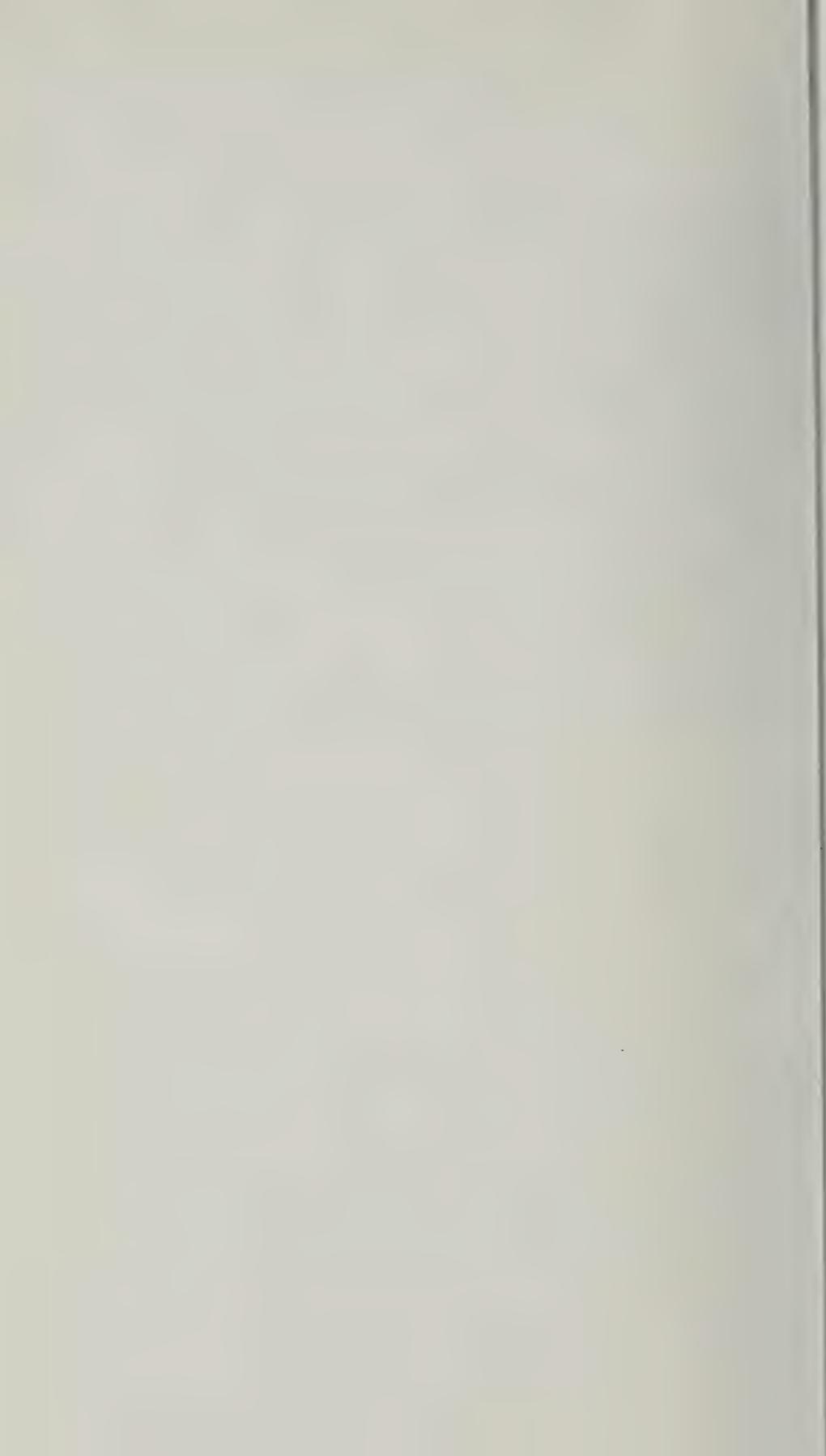
Outlines of Textual Criticism applied to the New Testament. By C. E. Hammond, M.A., Fellow and Tutor of Exeter College, Oxford. Third Edition. Extra scap. 8vo. cloth, 3s. 6d.

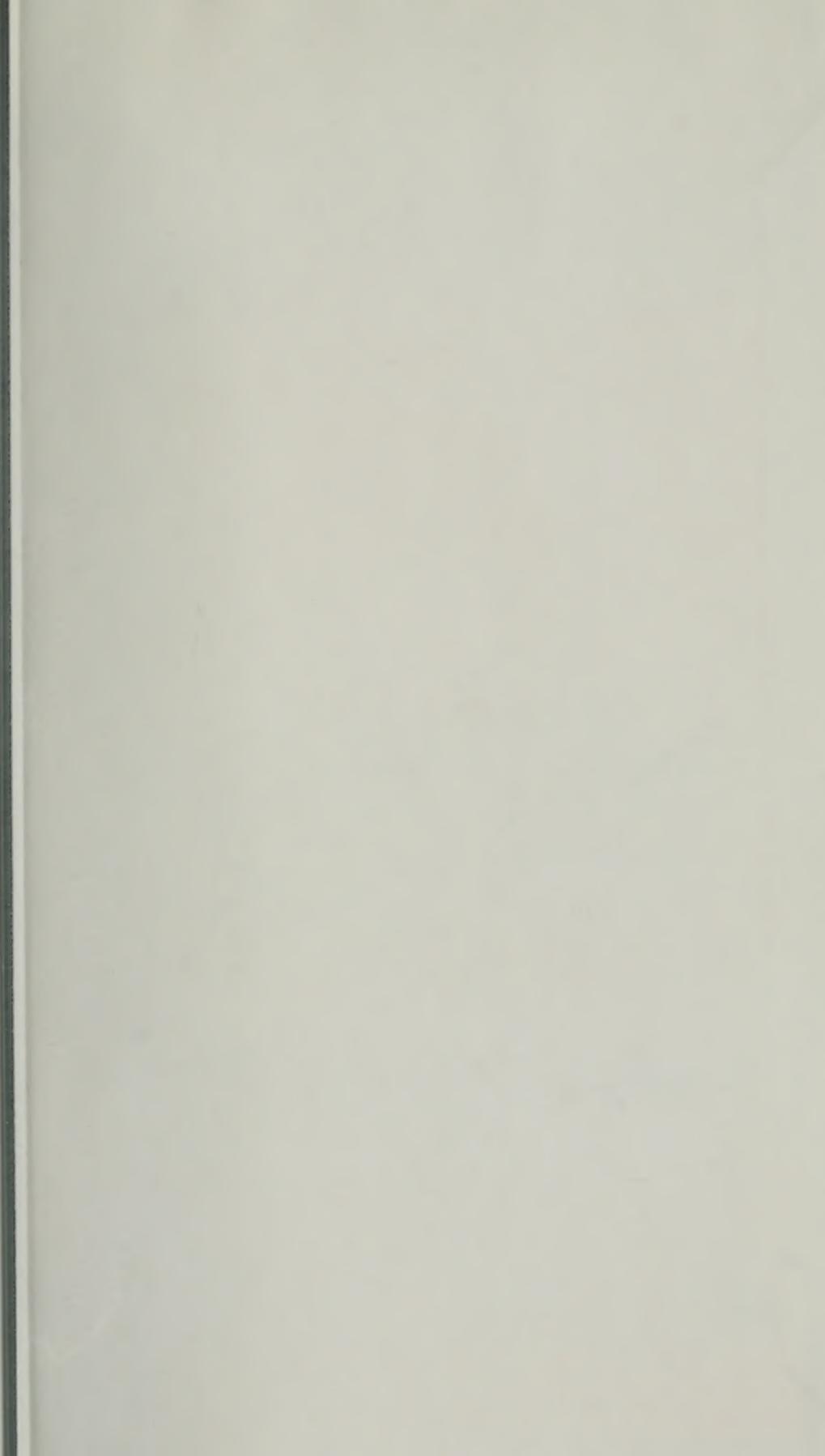
A Handbook of Phonetics, including a Popular Exposition of the Principles of Spelling Reform. By Henry Sweet, M.A. Extra scap. 8vo. cloth, 4s. 6d.

LONDON: HENRY FROWDE,
OXFORD UNIVERSITY PRESS WAREHOUSE, 7 PATERNOSTER ROW,
OXFORD: CLARENDON PRESS DEPOSITORY,
116 HIGH STREET.

The DELEGATES OF THE PRESS invite suggestions and advice from all persons interested in education; and will be thankful for hints, &c. addressed to the SECRETARY TO THE DELEGATES, Clarendon Press, Oxford.

BINDING SECT.

SEP 21 1982

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

LGr Hippolytus, Saint, Bp.
H667pM Origenis Philosophumena;
ed. by Miller

41

